ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ

Tez Yönt.: Doç.Dr. Hüseyin AYAN

LÂMİ^CÎ ÇELEBİ DÎVÂNI

(Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni)

-DOKTORA TEZİ-

Hamit Bilen BURMAOĞLU

Erzurum-1983

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖNSÖZ

Lâmi[c]î Çelebi,XVI. asır Dîvân Edebiyatımızın mutasavvıf bir şâiridir.Çeşitli sahalarda,bilhassa nesir sahasında dikkatleri üzerine çekmiştir.Edebiyat tarihçileri onu mesnevi şâiri olarak takdim etmişler (1),araştırmacılar da onu çok yazan bir mesnevi şâiri olarak ele almışlardır.

Lâmi[c]î Çelebi Dîvânı mezuniyet tezi olarak yapılan birkaç çalışmanın dışında incelenmemiştir (2).Lâmi[c]î'nin bibliyoğrafyası ile "Gûy u Çevgân"ı doktora önçalışması olarak ele alınmıştır (3).

XVI.Asırda büyük bir edebî kişilik gösteren Lâmi[c]î Çelebi'nin hayatı,edebî kişiliği ve dîvânının karşılaştırmalı metni üzerinde bir çalışma yapmış bulunuyoruz.Zirâ günümüze kadar Lâmi[c]î Çelebi gereğince ele alınmamıştır.Bu çalışmanın gâyesi;Lâmi[c]î Dîvânını tenkidli neşre hazırlamak ve bu vesileyle şâirin hayatını,edebî kişiliğini, şiir ve şâir hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır.

Oldukça hacimli ve hemen her türlü nazım şekilleriyle şiirlerin sergilendiği bu dîvân,daha çok şiir yazmağa sevk eden ve öğretici bir üslûbun hakim olduğu bir eserdir. Baş tarafında bulunan ve şâirin şiir ve san'at hakkındaki görüşlerini yansıtan "dîbâce" siyle edebiyatımızda ayrı bir önem arzetmektedir.

XVI.asır,imparatorluğun hemen her sahada (askerî,siyasî,idârî ve san'at) tam bir olgunluğa ve mükemmeliyete ulaştığı bir dönemdir.Böyle bir muhit içerisinde Lâmi[c]î'nin san'atını ortaya koymanın güçlüğü ortadadır.Çünkü,payitahtın İstanbul'a nakliyle Bursa ikinci derecede bir medeniyet merkezi durumuna düşmüş,san'atkârları gayrete getiren âmillerin bir kısmı da azalmıştır.

---

(1). Banarlı,Nihad Sami,Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,Devlet Kitapları,8.fasikül s.601

(2). A.Râsim,Lâmi'î Çelebi,(Mezuniyet Tezi),Türkiyât Enstitüsü nu: 28,
Altunbay,Rüştü,Câmî ve Vâmık u Azrâ'sı,I.disiplin ilk travay,1937,Türkiyât Enstitüsü nu:16
Altunbay,Rüştü,Lâmi'î'nin Vâmık u Azrâ'sının Tedkiki,(Mezuniyet Tezi),Türkiyât Enstitüsü,1939
Erdoğan,Tülin,Lâmi'î Çelebi Dîvânı,Mezuniyet Tezi Türkiyât Enstitüsü,İst.1971
Gürses,Muzaffer,Dîvân Edebiyâtının Bâzı Mes'eleleri ve Lâmi'î Çelebi,Mezuniyet Tezi,İstanbul 1945,Üniv.ktp.,nu:1132(1171)
Kırıkkanat,Gülizar,Lâmi'î Dîvânı Gazellerinin Transkiripsiyonu,,Ankara DTCF,Mezuniyet Tezi 1969
Sert,Ali,Lâmi'î'nin Gazellerinin (E'den K'ye kadar)edisyon kritiği,İst.,1969
Tezcan,Nuran,Lâmi'î'nin Hayatı,Edebî Kişiliği ve Gûy u Çevgân Mesnevisi (Yüksek Lisans Tezi),Ankara DTCF,1978
Yücelt,Mihrinur,Bursalı Şâir Lâmi'î Çelebi,İstanbul 1946,Mezuniyet Tezi

(3). Ayan,Gönül,Bursalı Lâmi'î Bibliyoğrafyası,(Doktora önçalışması),,Erzurum 1978

Çalışmalaramız neticesinde;Lâmi'î'nin,mesnevi sahasında olduğu kadar,Dîvân edebiyatı nazım şekillerinde de başarılı örnekler verdiğini gördük.Bu iddiâmıza delîl olarak üzerinde inceleme yaptığımız "beş defter"den müteşekkil,29 kasîde,528 gazel,terci'-i bendler,terkib-i bendler,murabba'lar,muhammesler,kıt'alar,târîhler ve müfredlerden müteşekkil dîvânı gösterebiliriz.

Lâmi^{c}î Çelebi Dîvânı'nın tenkidli metni ve incelenmesini asıl hedef alan bu çalışma :

I. Lâmi^{c}î'nin yaşadığı devre topluca bir bakış,
II. Lâmi^{c}î'nin hayatı,
III. Lâmi^{c}î'nin eserleri,
IV. Lâmi^{c}î Dîvânı'nın incelenmesi ve
V. Lâmi^{c}î'nin edebî kişiliği gibi "başlıklar" ihtivâ eder.

Lâmi^{c}î'nin yaşadığı devre toplu bir bakışta,Osmanlı İmparatorluğunun başında bulunan pâdişâhların isimleri,imparatorlukta gelişen san'at ve kültür faaliyetleri ile asrın estetik anlayışına temas edilmiştir.

Lâmi^{c}î'nin hayatı,kaynaklardan edinilen bilgilerin ışığında ele alınmıştır.Lâmi^{c}î hakkında en geniş bilgi Âşık Çelebi tezkiresinde ve İslâm Ansiklopedisinde verilmiştir(4)

Çalışmamız esnasında,kitaplıklarda bulunan dîvân nüshalarını tesbit ettik.Kaynaklarda Lâmi^{c}î Dîvânı'nın 13 nüshası olduğundan bahsedilir.Fakat bizim araştırmalarımız esnasında bu sayının doğru olmadığı ortaya çıkmıştır(5).Nüshalar arasında en zengini Ali Emirî (Millet ktp.) nr.380'de bulunan yazma ile British Museum or.10.882 deki yazmadır.

Kaynaklarda Flügel,nu:671-672,Dağhistanlı s.123,Rossi,Vatikan,Turco s.25'de olduğu bildirilen nüshaları görme imkanımız olmamıştır.Yurt dışında olan bu eserleri ferdî olarak getirmemiz mümkün olmadığı gibi,Edebiyât Fakültesi aracılığı ile yaptığımız teşebbüsten de bir netice alınamamıştır.Varlığından söz edilen bu eserlerin bir dîvân nüshası mı yoksa Lâmi^{c}î Çelebi'nin başka eserleri mi olduğu da açıklığa kavuşturulamamıştır.

---

(4). Âşık Çelebi,Meşâ'irü'ş-Şu'ârâ,Üniv.ktp.,TY 2406,365 yk.,
Karahan,Abdülkadir,Lâmi'î maddesi,İslâm Ansiklopedisi,,Abdülkadir Karahan kaynakları taramış ve Lâmi'î'nin eserleri hakkında da bilgi vermiştir.

(5). Nuran Tezcan'ın tesbit ettiğini söylediği Çelebi Abdu'llah Ef. nr.314'te dîvân olmayıp "Kitâb-i İbret-nâme" isimli bir eser vardır.Yine Nuran Tezcan'ın Günay Kut (Alpay)ın tesbit ettiğini söylediği Üsküdar Selimağa ktp., Kemankeş nr.434'te de dîvân olmayıp "Riyâzu'l-Cinân" isimli eserin bulunduğunu tesbit ettik.

Bu çalışma Lâmi[c]î Dîvânı nüshalarından elde edebildiğimiz 6 tanesinin gözden geçirilerek seçilmesinden meydana gelmiştir (6).Topkapı Sarayı no.:2316 Y 1577 deki nüsha ile İstanbul Üniversitesi ktp.,671 de bulunan nüshaları görmekle yetinilmiştir.

Dîvânın başındakı mensur (dîbâce" Ali Emiri nüshasiyle British Museum nüshasında olduğundan karşılaştırma da bu iki nüshaya göre yapılmıştır.Yine Ali Emiri nüshasının son kısmında "defter-i pencüm" başlığı altında "Bursa Şehr-engîz" i ile "Hayret-nâme" isimli mesnevileri (7) mürettep dîvânda müstakil mesneviler bulunamayacağı düşüncesi ile bu çalışmaya dahil edilmemiştir.Bu iki mesnevinin ilerde ayrıca yayınlanması düşünülmektedir.

Lâmi[c]î Çelebi Dîvânının önsöz (dîbâce)ünde eserini beş defter üzerine tanzim ettiğini yukarıda söylemiştik.Buna göre :

1.defterde :kasâid

2.defterde :Terci'ât,murabba'ât,muhammesât

3.defterde :Gazeliyyât

4.defterde :Müteferrikât bulunmaktadır.

Ancak biz değişik sıralarda bulunan Terci-i bend,Terkib-i bend ve murabba'ları bir arada vermeği uygun gördük.Aynı defterde kalmak kaydiyle sıralamayı bu esasa göre yaptık.

British Museum nüshasında 2 kıt'a-i kebîre kasidelerin son kışmında,Ali Emiri nüshasında ise ikinci defterde kıt'alar arasında yer almaktaydı.Biz bu sıralamada manzumelerin başında "kıt'a" ismini göz önünde buludurarak,hepsini kıt'alar arasına aldık.Tek bir bendden meydana gelen manzumeleri terci-i bendler arasına koymağı uygun bulduk.Ayrıca Arapça ve Farsça başlıkları kendi alfabeleriyle yazmağı tercih ettik.

Şiirleri XVI.asır Türkçesi ile verebilmek için,asrın belli dil hususiyetlerini gözönünde bulundurmağa gayret gösterdik.Bu asra ait şâirlerin dîvânlarını neşreden araştırmacıların tuttukları yolu takip ettik(8).Ali Emiri nüshasında,müstensih,okunmasında tereddüt gösterilebilecek kelimeleri harekelemiştir.Bu da bizim bir çok kelimeyi doğru okumamıza yardım etmiştir.

---

(6). bkz. Metnin kuruluşunda karşılaştırılan yazmalar

(7). British Museum nüshasının son kısmında şehr-engîz yoktur.Sadece "Hayret-nâme" mesnevisi vardır.

(8). Çavuşoğlu,Mehmed,Amrî Dîvânı (Tenkidli Basım),İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No.:2538,İstanbul 1979,
Yahyâ Bey Dîvânı,(Tenkidli Basım) İstanbul Edebiyat Fakültesi Yayınları No.:2233,İstanbul 1977
Ersoylu,Halil,Cem Sultân'ın Türkçe Dîvânı,İstanbul 1981,Tercüman 1001 Temel Eser 157-158-159

Notlar kısmında nüshalar arasındaki farklılıkları belirtmeğe çalıştık.Bunu yaparken esas aldığımız kelimeyi beyit veya mısra numarası ile yazdıktan sonra,değişiklik gösteren kelimeyi ve farklılık gösteren nüshanın kısaltılmış şeklini yazdık.

Bu çalışmanın doktora tezi olarak tesbit edilmesinde ve çalışmalarım esnasında hiçbir yardımı esirgemeyen tez hocam muhterem Doç.Dr.Hüseyin AYAN'a,tereddüde düştüğüm hususlarda kıymetli bilgilerine başvurduğum hocam Doç.Dr.Halûk İPEKTEN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Hamit Bilen BURMAOĞLU

I- LAMİ^CÎ'NİN YAŞADIĞI DEVRE TOPLUCA BİR BAKIŞ

Türk Milletinin tarihte ve coğrafyada yarattığı büyük ve devamlı eserlerden biri ve belki en muhteşemi Osmanlı İmparatorluğu,XVI. asırda yükselişinin zirvesine ulaşmıştı.Varılan kuvvet ve ihtişam,bir dünya hakimiyeti manzarasıdır.

Sekiz yıl içinde baş döndürücü işler yapan Yavuz Sultan Selîm (1512-1520),Osmanoğulları içinde dedesi Fâtih Sultan Mehmed'den sonra en büyük kumandan,Fâtih ve oğlu Kanunî'den sonra en büyük devlet ve siyaset adamıdır.Devlet işlerinde kat'i proğramla hareket eden bir Osmanlı hükümdarı idi.Herhangibir devlet işini ortaya koymadan vezirleri ile meşveret eder,nihaî kararını verdikten sonra da kararın aleyhinde söz söyleyenleri öldürürdü (1).Devrinde;Çaldıran Muharebesi(1514)ile Şah İsmail mağlup edilerek Safevî tehlikesi ber-taraf edilmiş,daha sonra Dulkadir Beğliği(1515),Doğu Anadolu ve Dıyarbekir (1517),Merc-i Dabık (1519),Ridâniye (1517) seferleriyle Suriye,Lübnan,Filistin ve Mısır Osmanlı topraklarına ilhak edilmiştir.

Yavuz Sultan Selîm'in yerine tek oğlu 25 yaşındaki Kanunî Sultan Süleyman (1520-1566) geçti.Kanunî ne babası gibi asabî ve mütehevvir,ne de sakalını ele verecek kadar yumuşaktı;ciddî,vakûr olup teenni ile hareket ederdi (2).Şöhreti yalnız seferleri ve kazandığı zaferleriyle değil,aynı zamanda koydurmuş olduğu kanunlarının devlet teşkilatı ve ordusunu zamanın ihtiyaçlarına göre asrî şekilde tanzim ve tertibinde görülür.Devrinde,doğuya ve batıya yapılan seferlerle İmparatorluk'un sınırları genişletilmiş,bu zaferler Barbaros Hayreddin Pâşâ'nın deniz muharebeleriyle tetviç edilmiştir.

XVI.asırda Osmanlı Türkçesi edebiyatı imparatorluğun siyasî,askerî ve medenî ihtişamına uygun bir şekilde gelişerek,Osmanlı ülkesinde,kendini diğer Türk ülkelerine de kabul ettirecek seviyede,klasık bir edebiyat meydana gelmiştir (3).

Asrın bu derece yükselen san'atı yalnız edebiyat değildir.Aynı asırda ilim büyük âlimler elinde gelişmiş,mimarî,belki dünyanın en büyük mimarını bu asırda yetiştirmiştir.

---

(1). Uzunçarşılı,İsmail Hakkı,Osmanlı Tarihi,cilt II.,s.303
(2). Uzunçarşılı,İsmail Hakkı,a.g.e.
(3). Banarlı,Nihad Sami,Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,7.Fasikül ,s.557

Pâdişâhların,ülkeleri dâhilindeki kültür ve san'at hayatını,bilerek ve anlayarak, koruyacak ölçüde kültürlü ve bizzat san'atkâr olmaları asrın asrın ilim ve san'at hayatını ciddî bir şekilde kalkındırmıştır.Fâtih Sultan Mehmed(1432-1481)"Avnî" mahlasiyle,Yavuz Sultan Selîm(1467?-1520) "Selîmî" mahlasiyle,Kanunî Sultan Süleyman (1494-1566) "Muhibbî" mahlasiyle, II.Sultan Selim(1524-1574) ve Üçüncü Murad (1546-1595) Muradî" mahlasiyle şiir söyleyen hükümdar şâirlerdir.

Bu asırda muhtelif ilim ve fenlere dâir bir hayli te'lif ve tercümeler de vücûda getirilmiştir: Güvâhî(ölm.1522) "Kenzü'l-Bedâyî" ve "Pend-nâme",Abdullah "Mesâil-i Selâsin",Matrakçı Nasûh "Cemâlu'l-Kitâb ve Kemâlu'l-Hisâb",Ali Kuşcu "Risâle-i Vâziye Şerhi",Osman Çelebi nâmına yazılan "Ravzatü'l-İslâm" ismi bilinmeyen bir âlim tarafından yazılan "Câmiü'l-Fürs" adlı Farsça lügat,Kırımî'nin "Hülasatü'l-Mizâc",Abdulkerim b.Mehmed "Nesâyihü'l-Ebrâr",Nişancı Mustafa Beg "Enisü'l-Selâtin",Gelibolu'lu Sururî Efendi(ölm.1561) "Bahrü'l-Maârif"

Bu asırda hâl tercümelerine de ehemmiyet verilmeğe başlanmış olup,Çağatay şâiri Ali Şîr Nevâyî(ölm.1501) ile başlatılan ve ikinci olarak Edirneli Sehî Beg(ölm.1548) tarafından "Heşt-Bihişt" ismiyle 116 şâirin hayâtından bahseden bir şuârâ tezkiresi kaleme alınmıştır.Bundan sonra Âşık Çelebi(ölm.1571),Latîfî(ölm.1582),daha sonra Ahdî(ölm.1593),Beyânî (ölm.1597),Kınalı-zâde (ölm.1603),Riyâzî Tezkireleri ve Şakâyik tercümesine zeyl yazan Atayî (ölm.1635/36)'nin eserleri bunları takip etmiştir.

Eski eserlerde "ilm-i edvâr" diye anılan musikî de bu asırda gelişme göstermiş betekâr ve şâir Kâtibî,Serezli Makâmî,Nâyî Şeyh Murâd,Neyzen İmâm Kulu,Kanunî Şahmerân daireci Maksûd isimlerine tesâdüf edilmektedir (4).

Yazı (hat) san'atı yanında XVI.asırda süslemecilik,oymacılık gibi san'atlara da ehemmiyet verilmiştir.Ahmed Karahisârî bu asrın hat üstâdlarındandır.

XVI.asırda imar faaliyetleri de oldukca genişlemiş câmiler,imâretler,hastahane ve kütüphanelerin yanında,Bursa'da başlayıp İstanbul'da en yüksek derecesine ulaşan Türk mimarisi Osmanlı imparatorluğunun bütün bölgelerini süslemiştir.Devrin en büyük mimarı Yavuz Sultan Selîm zamanında Kayseri'nin köylerinden devşirme olarak acemi ocağına alınmış olan Mimâr Sinân'dır.

---

(4). Uzunçarşılı,İsmail Hakkı,Osmanlı Tarihi,cilt II,s.3[illegible]3

Yukarıda açıklanan hususlardan dolayı XVI. asırda Osmanlı Türk medeniyeti göz kamaştırıcı bir manzara arzetmektedir.Bütün güzel san'atlar bu arada,dil ve edebiyat da bu manzaraya müvazi olarak ilerliyordu.Bu asırda divan şiiri sahasında eser verenlerin sayısı çokdur.Bunlar arasında geniş te'siri ve üstâdlığı ile Zâtî (ölm.1546)'yi Kanunî devrinde şöhrete ulaşa n Hayâlî (ölm.1557)'yi,Gazalî (ölm.1533)yi,Figânî (ölm. 1532)yi,İshak Çelebi (ölm.1536) yi,Amrî (ölm.1575) yi,Nev'î (ölm.1599) yi,Terkib-i Bend'iyle şöhret bulan Rûhî-i Bağdâdî (ölm.1605-6)'yi,Bağdad muhitinde yetişen Azerî Lehçesiyle şiirler söyleyen Fuzûlî (ölm.1555) ve devrin en kudretli san'atkarı Bâkî (ölm.1600) yi sayabiliriz.

Mesnevi edebiyatı sahasında : Kara Fazlı (ölm.1563),hamse sahibi Taşlıcalı Yahya Beg (ölm.1582),Azerî İbrâhîm Çelebi (ölm.1585) ve Lâmi^c^î Çelebi (ölm.1532).XV.asırda bilhassa Süleyman Çelebi "mevlid"i ile gelişen "dinî edebiyat" çığırı,aynı asırda Muhammediye,Ahmediye gibi eserlerden sonra XVI. asırda da yeni eserler vermeğe devam etmiştir.Lâmi^c^î'nin "Maktel-i Hüseyn"i,Hakânî(ölm.1606)'nin "Hilyesi" bu yolda yazılmış eserlerdendir.Yine bu asırda şöhrete ulaşmış Dîvân ve mesnevi şâiri Bursalı Canânî (ölm.1595)'yi Larendeli Hamdî'yi saymak mümkündür.

Nesir sahasında Kemâl Pâşâ-zâde (ölm.1534) "Tveârîh-i Âl-i Osmân" isimli eseriyle Celâl-zâde Mustafa Çelebi (ölm.1567) "Tabakatü'l-Memâlik fî-Derecâtü'l-Mesâlik" adlı eseriyle,Selânikî Mustafa Efendi (ölm.1600) "Rûz-nâme-i Humâyun"u ile,Hoca Sâdeddin (ölm.1599) "Tâcü't-Tevârih",Gelibolu'lu Mustafa Alî (ölm.1600) "Künhü'l-ahbâr" isimli eseriyle şöhret bulmuş san'atkarlardır.

Görülüyorki XVI.asır,kültür ve san'at faaliyetlerinin en kesif olduğu bir dönemdir.Hemen her sahada kuvvetli şahsiyetler yetişmiş,bilhassa Divân şiiri tekâmülünün doruğuna çıkmıştır.Böyle bir muhit içerisinde yetişen Lâmi^c^î Çelebi'nin san'at ve şahsiyeti hakkında fikir belirtmenin güçlüğü ortadadır.

II- LÂMİ^c^Î'NİN HAYATI

Lâmi^c^î : (Şeyh Mahmûd bin ^c^Osmân bin ^c^Alî bin el-Nakkâş bin İlyâs Lâmi^c^î Çelebi) XV. asrın sonlarında ve XVI. asrın birinci yarısında yaşamış,Türk edebiyatında büyük şöhret kazanmış bir mutasavvıf ve san'atkârdır.Bursalıdır.Doğum tarihi kaynaklarda zikredilmemekle birlikte 933/1526'da yazdığı "Şerefü'l-İnsân" isimli eserinin önsözünde 55 yaşında olduğunu söyler (1).Ayrıca şâir,936/1529'da tertib ettiği Divânı'nın "dîbâce"sinde 58 yaşında olduğunu ifâde eder (2).Öldüğünde 60 yaşlarında olduğu biliniyor (3).Buradan doğum tarihinin 878/1472 olduğu çıkar.

Asıl adı Mahmûd'dur (4).II.Bâyezîd'in hazine defterdârı olan babası Osman Çelebi, Bursa'da,Hisar'da,Orta Pazar mevkiinde Nakkâş Ali Pâşâ haziresinde medfûn olup,halen mezâr taşı mevcuttur (5).Şâirin büyükbabası Nakkâş Ali Pâşâ,devrinin kendi san'atında birinci sınıf şahsiyetlerden olup,Timur tarafından gençliğinde Semerkand'a götürülmüş,orada nakkâşlığı ilerletmiş,bilâhere memleketine dönünce,Yeşil Câmi,Yeşil Türbe gibi,Türk mimârisinin XV. asır şahesorlerinin iç nakışlarında büyük hizmeti görülmüştür (6).Annesi Dilşâd Hâtundur (7).Nefise Hatun adında bir halası,Mustafa adında da bir amcası vardır (8).Hayâtı,doğum yeri olan Bursa'da geçmiştir.

Zamânının âlim ve fâzıl şahsiyetlerinden Molla Ahaveyn ve Molla Mahmûd bin Hâcı Hasan-zâde'den ders almıştır (9).Önceleri medrese tahsilinin kuvvetle te'siri altında kalmıştır."Murâdiye" medresesine gittiği,"Sarf" ve "Nahiv"den "Arûz" ve Kâfiye"ye kadar çeşitli bilgileri,"şeri'ât" ilimlerini iyice öğrendiği,devrin iki önemli dili Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği anlaşılmaktadır.Genç yaşta tarîkat cezbesi gâlib gelmiş,büyük Nakşibendi şeyhi Emîr Ahmed Buhârî (ölm.1516)'den irâdet almış ve ömrü boyunca O'na bağlılığı devam etmiştir (10).

---

(1). Üniversite ktp.,nr. TY 3411 5^b^
(2). bkz. Dîvân, s.27
(3). Mecdî,Şakâik Tercümesi,İst.1269,s.431
Mehmed Süreyya,Sicill-i Osmânî,Matbaa-i Amire,1311,4.cilt s.86
(4). Sehi Beg,Heşt-Bihişt,Ayasofya ktp.3544 v.48^a-b^
Latifî,Tezkire,İst.Süleymaniye ktp.,Lala İsmail, s.132^b^
(5). Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şuârâ,Üniv.ktp. TY 2406, s. 135^a^
(6). Ş.Sami,Kâmusu'l-A'lam,İst. 1314, V.cilt,s.3983
. Mecdî,Şakâik Tercümesi,İst.,1269,s.431
(7). Bursa Kütüğü,Bursa Genel Kitaplığı,Halkevi Kitapları no.:6
(8). Keçecioğlu,Kâmil,Bursa Kütüğü,Bursa Genel Kitaplığı,Halkevi Kitapları Dosya no.:6
(9). Mecdî,Şakâik Tercümesi,İst.,1269, s.431
(10).Ali,Künhü'l-Ahbâr,M.İsen,Doktora Tezi,Erzurum 1979,s.165

Gençlik çağı eserlerinden sayılabilecek kitaplarında da bu zâta hürmet ve hayrânlığını müşâhede etmek kolaydır.Dîvân'da,üçüncü defterin son kısmında,özel bir başlık altında,Emîr Ahmed Buhârî için 28 gazel yazmıştır.Bir gazelinin son iki beyti şöyledir:

Sek gibi beni ko eşigünde olayım hor
ᶜİzzet bu yiter ırağı heyhât gerekmez

Ben mürçeyem kuş dilin ögrenmege geldüm
Dîvân-ı Süleymânî vü dârât gerekmez (Dîvân s.129 4/6-7)

Bir ara İlhâmî Efendi vasıtasiyle "Gülşenî" tarîkatine de girdiği bilinmektedir (11).

Lâmiᶜî'nin ilk gençlik çağları hakkında esaslı bilgimiz yoktur.Eserlerine bakarak şâirin iyi bir medrese tahsîli gördüğü anlaşılır.Fakat şâir,bunlar ile iktifâ etmemiş,hususiyle "Emîr Sultân" diye meşhûr olan Şeyh Muhammed Şemsi'd-Dînü'l-Buhârî ile Seyyîd Ahmed el-Buhârî şahsiyetinde ve büyük mutasavvıf Mevlânâ Abdurrahman Câmî (ölm. 1492)'nin eserlerinde Nakşibendîliğe hürmet ve hayrânlık duyarak,kusursuz bir Nakşîbendî mütefekkir-edîbi olmağı tercîh etmiştir.

Lâmiᶜî genç yaşta Humâ Hatunla evlenmiştir (12).Mevcut bilgilere göre Mahmûd Çelebi,Ahmed Çelebi,Abdullah adlarında üç oğlu ve Safiye Hatun isminde de bir kızı yaşamıştır.Torunlarından Mahmud Çavuş b. Ahmed Efendi'nin,"Lâmiᶜî-zâde" diye tanındığı Nakkâş Alî Câmi'i hazîresindeki mezâr kitâbesinden anlaşılmaktadır.İçten gelen şiirlerinin lem'alanması,nesrinin akıcılığı ve güzelliği her tarafa yayıldığından,"Lâmiᶜî" mahlasını almıştır(13).Yine şâir "Nazîre-i Deryâ-yı Ebrâr" başlıklı kasîdesinde adının Mahmûd,mahlasının Lâmiᶜî olduğunu söyler :

لامعی شد مخلص من کر چه محمودم بنام   زانکه در جان لمعهء ازمهرحقم چون خورست

Lâmiᶜî'nin oğlu Mehmed Çelebi,Lemᶜî mahlasiyle şiirler yazmış,müderrisliklerde bulunmuştur.Arûz ve Kâfiye üzerine yazılmış "Bahrü'l-Evzân" isimli bir risâlesi vardır. Babasının "Letâif"ini bir önsöz yazarak düzenlemiştir.957/1550'de ölmüş,babasının yanına gömülmüştür.Damadı Rûşenî-zâde'dir.Onun da şiirle uğraşmış olduğunu,Lâmiᶜî'nin yarım kalan "Heft-peyker"ini tamamlamış olmasından anlıyoruz (14).

---

(11).Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şu'ârâ,Üniv.ktp.,TY 2406,365 yk.s.135a
.Bursalı Mehmed Tahir,Osmanlı Müellifleri,İst.1972, c.2, s.215
(12).Bursa Sicilleri,s.21-29
(13).Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şu'ârâ,Üniv.,ktp.,TY 2406,365 yk.,s.135a
(14).Âşık Çelebi,a.g.e.

İlk eserlerini II.Bâyizîd zamanında vermiş olduğu bilinen Lâmi[c]î'nin,Yavuz Sultan Selîm devrinde şöhrete ulaştığı kaydediliyor (15).İlk olarak Fettâh Nişâburî'nin "Hüsn ü Dil"ini tercüme edip Sultân Selîm'e takdîm etmiş,pâdişâh bu hizmete mükâfat olarak 35 akçe "yevmiye" tahsis ettirmiş,O da tabiatindeki sükûn ve inzivâya temâyül hasebiyle genç yaşta "ihtiyâr-ı takaüd" eylemiş,kendini bilgiye,tasavvufa,ibâdete ve çeşitli sahalarda eserler vücûda getirmeğe vermiştir (16).Ancak çeşitli fırsat ve vesilelelerden faydalanıp,devrin büyüklerine kasîdeler sunmaktan,eserler ithaf etmekten geri kalmamıştır.Manzum eserlerinden "Ferhâd-nâme"yi nazm edip,I.Selîm'e armağan etmiş ve bu münasebetle kendisine "saliyâne" olarak bir köy ihsân olunmuştur (17).Kânunî'nin cülûsunda bir târîh düşürerek,pâdişâha takdîm etmiş,"caiziyye"ye nâil olmuştur.

Gün gibi devrinde buldı ma[c]dilet bedri kemâl
Pes kemâl ehli didi târîh "devr-i şehriyâr" (Târîhler XVIII)
دور شهريار

Kânunî'nin vezir-i azâmı İbrâhîm Pâşa'dan da esaslı himâye gördüğü anlaşılmaktadır.(18).Bazı mesnevi mukaddimelerinde de İbrâhîm Pâşâ'yı medheder.Fahr-i Cürcânî'den tercüme ettiği "Veyse vü Ramin" mesnevisini de İbrâhîm Pâşâ'ya yollamış,O da buna karşılık gündelik olarak 20 akçe ihsân eylemiştir.Şâir bu parayı kendi bildiği gibi çocukları arasında taksim etmiştir (19).Dîvânının bir nüshasını İbrâhîm Pâşâ için tertib ettiği ve kendisine yolladığı bilinmektedir.

Kânunî devri başlarında Câmî'den ilavelerle çevirdiği "Nefahatü'l-Ünns" tercümesine,Belgirad Fethi(927/1520) sıralarında tamamlandığı için,"Fütûhu'l-Mücâhidîn fî-Tervîhî kulûbü'l-Müşâhidîn" adını vermiştir.Kânunî'nin Bursa'ya geleceğini duyan şâir, Bursa'yı tanıtmak ve pâdişâhin ikramına nâil olmak şevki ile hemen bir "Şehr-engîz" kaleme almıştır.O'nun Kânunî'ye ithaf ettiği eserler arasında; "Vamık u Azrâ","Şem' ü Pervâne" ve "İbret-nâme" de yer alır.Aşık Çelebi(ölm.1571)'nin ifâdesine göre,Kânunî, Unsurî(ölm.1050)'nin "Vâmık u Azrâ"sını tercümeyi arzu ederek,muktedir bir şâir isterken,Kazasker Muhyiddin Çelebi ile Kadirî Çelebi bu işe Lâmi[c]î'yi sevk etmişlerdir.O da altı ay zarfında "bahr-ı remel" vezninde tercüme ve tekmîl etmiştir.Ayrıca "gül" redifli bir kasîde ile de tezyîl etmiştir.

---

(15). Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şu'ârâ,Üniv,, ktp.,TY 2406,365 yk.,s.135[a]
Alî,Künhü'l-Ahbâr,M.İsen,Doktora Tezi,Erzurum 1979,s.165
(16). Sehî Beg,Heşt-Bihişt,Ayasofya ktp.,3544,s.48[a-b]
Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şu'ârâ
(17). Âşık Çelebi,a.g.e.
(18). krş.,Dîvân
(19). Alî,Künhü'l-Ahbâr,M.İsen Doktora Tezi,Erzurum 1979,s.165

Lâmi^{c}î'nin hususî hayâtına dâir pek fazla bilgimiz yoktur.Ancak bir miktar geliri ne rağmen,başı dertte olduğu,zamân zamân devirden şikâyet ettiği söylenebilir.Tasavvuf ehli olmasına rağmen,tok sözlü,hazırcevap,zaman zaman hezliyata mâil,fikirlerinde ısrar lı gözükür (20).Âşık Çelebi'nin naklettiğine göre;ömrünün son demlerinde,Bursa'da güzel liği ile tanınan Tatar Memi adındaki bir delikanlıya dostlarının ısrarı ile matla'ı:

Kaşı kemân müjesi tîr ğamzesi hançer
Güzel Memi gibi ^{c}âlemde var mıdur dil-ber (Gazeller 105)

olan bir gazel söyler.Tatar Memi'nin âşıklarından İsli Abdi adındaki birisi Lâmi^{c}î'ye bu yüzden çok büyük hakaretlerde bulunur.Bu durur göz önüne alınınca Lâmi^{c}î'nin bir başka yönü de düşünülmüş olur.Bir çok gazellerinde ve bazı murabba'larında medhettiği şeyhi Emîr Ahmed Buhârî'nin irşadı onu adeta yepyeni bir insân yapmıştır.Câmî'nin eserlerini Türkçeye kazandırmasından dolayı kendisine "Câmi-i Rûm" demilmiştir.

Lâmi^{c}î'nin ölümü ile ilgili olarak,Âşık Çelebi tezkiresinde,öldüğünde,şu beyti söylediği yazılıdır :

Lâmi^{c}î dil zevrakın girdâba saldun âh kim
Yok kenâr-ı vasl-ı yâra rûzgârumdan meded (Gazeller 75)

Âşık Çelebi şâirin 940/1533 yılında Bursa'da öldüğünü ve babasının mescidinin haziresine defnedildiğini bildirmektedir.Diğer bütün kaynaklarda ve ölümüne düşürülen târih beyitlerinde ölüm târihi 938/1532 olarak verilmiştir.Kandî(ölm.1555)onun ölümüne târîh düşürmüştür :

شدزی دنیا قطب اهل معرفت — دربهشت جاودان مسرور باد
رحمت بی حد بروح پاك او — هر زمان با مغفرت مسرور باد
قندی داعی به او تاریخ گفت — قبرو جای لامعی پر نور باد

Kaynaklarda Kandî'ye ait gösterilen başka bir târîh de şöyledir :

Lâmi^{c}î'nün ide Hakk rûhını şâd (938/1532)
لامعینك ایده حق روحنی شاد

---

(20). Latifî,Tezkire,İst.,Süleymaniye ktp.,Lala İsmail,s.132^{b}

III- LAMÎ^{c}Î'NİN ESERLERİ (1)

Lâmi^{c}î Çelebi'nin eserleri şunlardır :

1. ABSAL U SALAMAN (Salâmân u Absâl veya Salâmân u Ablas):

Câmî(ölm.898/1492)'nin Selâmân u Absâl adlı Farsça manzum ve remel-i müseddes bahrinde yazdığı eserin tercümesidir.Kaynaklar eserin varlığından bahsetmektedir.

2. CABİR-NAME (Kıssa-i Evlâd-ı Câbir):

Kaynaklar eserin varlığından bahsetmiş fakat,yazmalarına rastlanmamıştır.Kâtib Çelebi manzum olduğunu söyler.

3. DÎVAN (Dîvân-ı şi^{c}r,Dîvân-ı Eş^{c}âr,Dîvân-ı Lâmi^{c}î) (2)

Lâmi^{c}î'nin şiirlerini topladığı eserdir.Bir çok yazma nüshaları vardır.En hacimli olanı Alî Emîri Ef.Manzum Eserler,Millet kpt.,380 numarada bulunan yazma ile,British Museum Or.10.882 bulunan yazmadır.

4.FERHAD-NAME (Ferhâd u Şîrîn,Hüsrev ü Şîrîn)

Yazmaları vardır.Yavuz Sultan Selîm'e takdim edilmiştir.

5. FETİN-NAME-İ KAL^{c}A-İ MOTON:

6. FEZA'İL-İ Şİ'R Ü ŞA'İRAN:

Müstakil bir eser değildir.Lâmi^{c}î Çelebi Dîvânı'nın "dîbâce"sidir.Ali Emîri ve British Museum nüshalarının başında vardır.

---

(1) Lâmi^{c}î'nin eserlerinin yazma ve nüshalarının bulunduğu yerler ve daha fazla bilgi için,Bursalı Lâmi^{c}î Bibliyoğrafyası,Gönül Ayan,Erzurum 1978

(2).Lâmi^{c}î Divânı'nın şimdiye kadar kütüphane kataloğlarına geçmiş ve bizim görebildiğimiz nüshaları şöylece sıralayabiliriz :

1. Ali Emîri Ef.,Manzum Eserler (Millet ktp.),380
2. British Museum Or. 10.882
3. İstanbul Üniversitesi ktp. Nu: 671
4. İstanbul Üniversitesi ktp. Nu: T 9770
5. Lâlâ İsmail Ef.,Murad Molla ktp., 481
6. Topkapı Sarayı Nu: 2316 Y 1577(182)
7. Muradiye ktp. Nu: 2667/3
8. Flügel,No.: 671,672
9. Rossi,Vatikan Turco s.25

7. FİRAK-NAME

8. FÜTÛHU'L-MÜCAHİDİN Lİ-TERVÎHİ KULÛBİ'L-MÜŞAHİDİN

Nefahâtü'l-Üns Tercemesi,Terceme-i Nefahâtü'l-Üns,Dîbâce-i Nefahatü'l-Üns Tercemesi,Nefahâtü'l-Üns/

yazmaları çoktur.Eserin tercümesi Belgrad fethine tesadüf ettiği için bu isim verilmiştir.

9. GIDAÜ'R-RÛH

10. HAYRET-NAME

11. HEFT-PEYKER

Yazmalarına rastlanamamıştır.Kaynaklar varlığından söz ederler.

12. HIRED-NAME

13. HÜSN Ü DİL

14. ISTILAHAT-I SÛFİYYE

15. İBRET-NÜMA (İbret-nâme)

16. KÛY U ÇEVGAN

17. LETA'İF-NAME (Letâ'if-i Lâmi[c]î,Mecma'ü'l-Letâ'if,Letâ'if,Sefîne-i Letâ'if ve Mecmû'a-i Ma'ârif)

18. LÜGAT-İ FARİSİYYE (Manzûme-i Lügat ve Lügat-ı Menzûme)

19. MAKTEL-İ HÜSEYN(Maktel-i İmâm Hüseyn,Maktel-i Hazreti Hüseyn,Maktel-i Hazret-i İmâm Hüseyn,Maktelü'l-İmâm Hüseyn)

20. MENKİBE-İ ÜVEYSİ'L-KARANÎ (Menkibetü'l-Üveysi'l-Karanî,Menâkib-i Üveys-i Karanî)

21. MESLEKÜ'S-SALİKİN

22. MENAKIB-I CENAB-I [c]ALİ

23. MESNEVİ

24. MEVLİD (Mevlidü'r-Resûl)

25. MİFTAHU'N-NECAT Fİ-HAVASİ'S-SÜVERİ VE'L-AYAT

26. MİR'ATÜ'L-ESMA ve CAM-I CİHAN-NÜMA (Mir'âtü'l-esmâ,Risâle-i mu'ammâ,Şerh-i Mu'ammâ-i Esmâ-i Hüsnâ,Risâle-i Mu'ammâ Tercümesi,Esmâü'l-hüsnâ Tefe''ül-nâmesi)

27. MÜNAZARA-İ BAHAR U ŞİTA (Bahâr ve Şitâ Münâzarası,Münâzara-i Sultân-ı Bahâr bâ-Şehriyâr-ı Şitâ,Bahâr u Hazân)

28. MÜNŞEAT (Münşeât-ı Lâmi[c]î,Münşeât-ı Mahmûd Efendi)

29. NEFSÜ'-EMR RİSALESİ(Nefsü'l-emr-nâme,Risâle-i Nefsü'l-emr,Münâzra-i nefs ü rûh)

30. NİSABU'L-BELAGA

31. RİSALE-İ Fİ ŞERHİ KELİMATİ'Ş-ŞEHADE

32. RİSALE-İ FAL

33. RİSALE-İ ARUZ

34. RİSALE-İ USUL MİNE'L-FÜNUN

IV- LÂMİ^c^Î ÇELEBİ DÎVANI'NIN İNCELENMESİ

Bütün ömrünü Bursa'da geçiren Lâmi^c^î Çelebi, devlet dâirelerinde görev almamış, Nakşibendî şeyhlerinden Emîr Ahmed Buhârî'ye intisab ederek kıt kanaat geçinmiştir (1). Şuârâ tezkirelerinde nesir sahasında meşhûr olduğu bildirilmektedir (2). Ayrıca Molla Câmî'nin bir çok eserini tercüme ettiğinden "Câmî-i Rûm" diye de meşhûrdur.

Lâmi^c^î Çelebi dîvânı'nda ilk göze çarpan özellik, tertibe riâyettir. Mürettep bir dîvânda bulunması gereken her türlü nazım şekli mevcuttur. Dîvân beş defter üzerine tanzîm edilmiştir (3). Bunlar : Kasîdeler, Terci'ler, Gazeller, Târîhler ve Müfredler, Mesnevilerdir.

Mutasavvıf bir şâir olan Lâmi^c^î her vesile ile bu düşüncesini dile getirmiş, tasavvufî ıstılahlardan yararlanmak yolunu ihmâl etmemiştir.

Dîvânın en önemli hususiyeti baş tarafında bulunan ve şâirin şiir hakkındaki görüşlerini açıkladığı "dîbâce" sidir (4). Burada şâir, sözün ortaya çıkışından XV. asra kadar olan gelişmesini güzel bir şekilde anlatmağa çalışmıştır. Bu arada İslâmî düşüncede şiir söylemenin ne dereceye kadar makbûl olabileceğini de Âyet ve Hadîslerden verdiği örneklerle açıklamıştır. Tanrının yüce kudretini ifâde ettikten sonra :

> Ey ^c^arsa-i lâ-mekân mekânun
> Sebt-i ezel ü ebed nişânun
> İtdün iki harfden muhakkak
> Bir emrile bunca sıġa müştak (dîbâce s.1)

beyitleriyle kâinâtın yaradılışını tasvîr eder.

Hz. Muhammed (S.A.V.)'e karşı duyduğu sevgiyi de şöyle dile getirir:

> İy dürr-i yetîm-i bahr-ı hikmet
> Yokdur ayaġun tozına kıymet
> ....
> Şânunda buyurdı hażret-i Hak
> لو لا ك لما خلقت الا فلا ك (dîbâce s.2)

---

(1). Sehî Beg, Heşt-Bihişt, Ayasofya ktp., 122 yk. 3544 s. 18^a-b^

(2). Âşık Çelebi, Meşâirü'ş-Şuârâ, Üniv. ktp., TY 2406, 365 yk., s. 135^a^
Latifî, Tezkire, Süleymaniye ktp., Lâlâ İsmail 313, 125yk.

(3). bkz. Dîbâce

(4). Dîvânlarda "Mukaddime" ya da "Dîbâce" denilen önsöz bulundurmak görenek olmamıştır. Ancak Nevâî, Lâmi^c^î, Nev'î-zâde Atâyî gibi bir kaç şair divanlarına önsöz yazmıştır. Agah Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi, TTK Basımevi, Ankara 1973 cilt I, s.102

Şâir bu arada asr-ı saâdet devrinin hâlifelerini de methederː

Ol bezm ü ziyâfetüñ nişânı

Ashaba getürdüñ armağanı

Sıddîk u ^{c}Omer emîr-i ebrâr

^{c}Osmân u ^{c}Alî emîn-i ahyâr (dîbâce)

Cenâb-ı Hakk'ın sıfatlarından olan "kelâm" aynı zamanda dünyanın yaradılmasına da sebep teşkil etmiştir :

Cihân bünyâdı çünkim "emr-i Kün" dür

Pes evvel dem zuhûr iden sehundur

Suhandan oldı ^{c}âlem mülki âbâd

Suhandan urılur her bezme bünyâd (dîbâce)

Sözün faziletinin cihânda gün gibi olduğunu ve kâinâtın "Kün" lafzından doğduğunu ifâde ettikten sonra,sözün bir cevher olarak telakki edilmesini yerinin dokuz feleğin mertebesinde bulunduğunu söylerː

Bir güherdür suhan girân-mâye

Nuh-felek rütbetine bir pâye (dîbâce)

Gökten inen sözle kıymet ve şeref beraberdirː

Âsümândan sehun ki nâzildür

Şeref ü kadr aña menâzildür (dîbâce)

Şâir sözü iki kısma ayırmıştır;biri düz yazı (inşâ),biri manzumelerin dile getirildiği nazımdırː

Lîk kısmeyne munkasımdur ol

Nazm u nesriyle münfehimdür ol (dîbâce)

Nazım ve nesir insanlar için bağışlanmış birer lutuftur.Fakat,nazm nesre göre daha yüce bir yere sahiptirː

Nesrdür gerçi dehre sermâye

Dürr-i nazm durur,velî pâye

Tañ mı indürse nazma encüm ser

K'oldı Kur'âna gevher-i efser (dîbâce)

Sözü böylece iki kısma ayırdıktan sonrâ,kelâm-ı mevzûn (vezinli söz) hakkındaki görüşlerini açıklamağa çalışır :

Sözüñ kim Lâmi^{c}î dürdânelerdür

N'ola dâm itse murğân-ı semâyı (dîbâce)

Bu düşünceleri ne müsned olarak Kur'ân-ı Kerîm'den ve Hadîs-i Şerîf'lerden örnekler verir.

Bu şekilde şiirin hususiyetlerinden bahseden şâir,daha sonra şiirin faziletine dâir yazılan bir eser bulunmadığını buna karşılık kıymeti hakkında bir çok haber ve eserin olduğunu söyler :

پایهٔ شعر بین که چون ز نبی | بفی نعت پیمبری کردند
بهر تصحیح نسبت قرآن | تهمت او بشاعری کردند

(Molla Câmî)

Yine şâir,Ebu Süfyan'ın henüz müslüman olmadan önce,Hz.Muhammed için söylemiş olduğu hicivlerine,Hassan b.Sâbit'in karşılık vermesi hususunda;Peygamber'in "Fâciri anlatın kendisindeki sıfatlarla,insanlar ondan sakınsın " hadîs-i şerîfi ile düşüncesini kuvvetlendirir.Ebu Leheb kendisiyle ilgili "sûre"yi duyunca Peygamber'e "Ey Muhammed neye göre beni hicvediyorsun ?" sorusuna karşılık,Hz.Muhammed "Allah'ın hicvettiğinden başka bir şeyle seni hicvetmedim " der.Bütün bunlara dayanarakşâir,şiirin "asr-ı saâdet" devrinde de söylendiğini ve buna ruhsat verildiğini anlatır.Yine bu düşüncelerine delîl olarak "Kütûb-ı Fetevâ" da: "Müslüman kardeşinin kötülüklerini yüzüne karşı zikreden kişi,onun gıybetini yapmış olmaz ancak,gazap ve sövmekle gıybet olur."fetvâsını gösterir.Hatta Hz.Alî "Tebbet" sûresine mutabık ve muvafıks olarak Ebu Leheb'i hicv etmiştir.

ابالهب تبت یداك ابا لهب | وصخره تبت العرب حماله الحطب
خذلت نبی الله قاطع رحمته | فكنت كمن باع السلامته بالعطب

Şâire göre şiir dünyası hakkaniyet üzerine döner ve nazım güneşi nûrâniyet burcu üzerinde seyreder.Bunun için âlimleri ve fazilet erbâbları şiirlerinde güzelliklerden bahsetmek zorundadırlar.Bu gibi insanlarda hata ve yanılma olsa dahi bağışlanabilirler :

Nefes bâbında bulardur Mesîhâ
Sözün rûhın iderler her dem ihyâ

Lisân-ı ğayba bunlar tercemândur
Melek-veş her biri ᶜarş-ı âşiyândur (dîbâce)

Lâmiᶜî Çelebi,dîbâce'de,şiirle ilgili olarak çeşitli eserlerden bahsettikten sonra,bunlarla ilgili örnekler verir.Şâir kendi düşüncelerini de eklemeği ihmal etmez:

Gönül ᶜarşında çün cevlân kılurlar
İrem gülzârını seyrân kılurlar

Hayâl evcine çün pervâz iderler
Suhan çarhında hoş şehnâz iderler (dîbâce)

Hz.Âdem'in oğullarından Hâbil'inkardeşi Kâbil'i öldürmesi üzerine,Âdem peygamber diğer evlatlarına tavsiye için düşüncelerini şiir şeklinde ifâde etmiştir.Ancak şâir Âdem peygambere isnat edilen bu şiirin doğruluğu hakkında tereddütlüdür.Fakat,Hızır Aleyhi's-selâm'a isnat edilen şiirin doğruluğunu isbâta çalışır.

Lâmi^c^î'ye göre söz ne kadar veciz ve belîğ olursa,söyleyene o derece şeref kazandırır.Bu.düşüncesini bir hadîs-i şerîfle te'yid eder وان الشعر لحكمة

Şiir söyleme ekseri seçkin insanlarda görülmüştür.Buna delîl olarak ta Hz.Alî'nin Dîvânıdır.Hatta sahabeden sonra yetişen büyük âlimlerin yazdıkları şiirler de hesaba kitaba sığmayacak kadar çoktur.

Şâir şiir san'atında güzelliği esas alır,mecbur olmadıkça hicv söylemenin uygun olmayacağını söyler.Ayrıca para karşılığı veya menfaat için şiir söyleyenleri de hoş karşılamaz :

Bulardur cümleten matbû^c^-ı ğâvun
Ki vasf-ı hâsı olmışdur yehîmun

Gezerler der-be der nân-pâre içün
Ne kadr olur sek-i âvâre içün (dîbâce)

Şâire göre şiir gemisi,sırlar hakikatinin mahzenidir.Makbûl olan bu yolda yazılmış "tevhîd" ve "na^c^t"lerdir.Ancak bütün âlimlerin ittifâk ettikleri bir husus:dil kadar düşmân,âsi ve fessâd uzvun olmadığıdır.Bunun için şiir söylerken edebe riâyetin şart olduğu ve bütün hayatı böyle dedi-kodu ile geçirmenin doğru bir şey olmayacağıdır.

Daha sonra şâir şiir söyleyenleri bir tasnife tâbi tutar. Buna göre: 1.İbâdete meyledenler 2.Murakabe ile meşgul olanlar 3.Zikrile vakit geçirenler 4.Hayret mertebesine ulaşanlar 5.Birlik şarabından sarhoş olanlar 6.Gayret deryâsına dalmış olanlardır.Ounun için bunların her biri kendi sahalarında şiir söylemeğe gayret gösterirler.Bu şiirlerin bazıları akıllıca (âkılâne),bazıları âşıkcasına (âşıkâne),bazıları da zâhidânedir.

Lâmi^c^î Çelebi tasavvuf rumuzlarını da dîbâce'de izâha çalışmıştır.Önce insan vücûdundaki uzuvların izahı ile işe başlamış daha sonra meyhâne ve meyhâne ile ilgili rumuzları izah etmiştir.

Tasavvufî şiirler hakkında büyük mutasavvıfların şiirlerinden ve eserlerinden örnekler verir.Yine İslâmın şiir düşüncesinin mâhiyetini anlatmak için,bir gün peygamberin meclisinde şâir Nabigâ'nın bir beyti okunur.Huzurda bulunanlar şiir okumanın câiz olup olmadığını sorarlar,peygamber,pek açık olarak "şiir bir sözdür güzeli güzel çirkini çirkindir." der.Buradan da anlaşılacağı gibi,güzel şiir söylemenin İslâm düşüncesinde yasaklanmasına dâir bir hüküm yoktur.Şâir böylece İslâm estetiğine de temas etmiş olur. Âlimler ve mutasavvıflar da dâima güzel şiir söyleme gayreti içerisinde olmuşlardır. Bunların söylemiş oldukları bazı hiciv mahiyetindeki nazım ve nesirler denizde bir damla mesâbesindedir.Söyleyenin değerinden hiçbir şey kaybettirmez.

Lâmi^{c}î de kırk yıl kadar bu sahada şiir söylediğini ifâde eder:

Çü nazmdur dil ü cânum gibi sâf
Ne hâcet dürd-geşlük eyleyüb lâf

Benem çün sâlik-i humhâne-i ^{c}ışk
Terânemdür müdâm efsâne-i ^{c}ışk

Baña çün lem^{c}a-i ^{c}ışk oldı reh-ber
^{c}Aceb mi Lâmi^{c}î olsam kamer-fer (dîbâce)

936 H./1529 M. senesinde 58 yaşına ulaştığını, bu zamana kadar iyi bir tahsil gördüğünü, bu yolda tarîkat şeyhlerinin ve mutasavvıfların kendisine yol gösterdiğini söyler:

Irma yüzüñ izlerinden Lâmi^{c}î kim bu yoluñ
Gerçi kim işkâli çokdur lîk âsân itdiler (dîbâce)

Bu te'sirle otuz kadar manzum ve mensur eser meydana getirmiştir.

Demler idüb bâd-ı rengîn yâdına
Od ururdum subh u şâm evrâdına (Dîbâce)

Eserlerinin meydana gelmesinde şâirin kendi kusurlarının da olabileceğini ve bunun tabiî karşılanması gerektiğini söyledikten sonra, bu durumu manzum olarak şöyle ifâde eder :

Karîndür nûşa nûş ey ehl-i emsem
Meseldür gül dikensüz olmaz epsem (dîbâce)

Şâir dana sonra eserlerinin ne şekilde yazıldığını, "Vâmık u Azrâ"yı, Veyse vü Râmin"i ne şekilde te'lif ettiğini anlattıktan sonra Moton kalesinin fethi ve Rodos'un alınması ile ilgili hususlardan bahseder. Kanûnî'yi medhetmekle bu kısma son verir.

Sipâs-ı şükr ü minnet kim Hak anı
Bugün mülk-i cihânuñ itdi cânı

Hudâyâ bu şehinşâh-ı cihânuñ
Süleyman-kadr u şâh-ı kâmrânuñ (dîbâce)

Kendi şiirlerinin güzelliğini de anlatmağı ihmal etmez :

Hâme-i nazmum olub engüşt-i hûr
Müşk ü ^{c}anberden tolar evrak-ı nûr

Yâdigâr-ı dehre oldı her biri
Hüsnine hayrân u zâr ins ü perî

Büyük bir yardım gördüğü devrin sadrazamı İbrahim Pâşâ'yı da medheder:

Aşaflığ ile ^{c}âleme hükmetse yiridür
Kim bendesidür hâs-ı Süleymân-ı cihânuñ

İdinse n'ola işigini Ka^{c}be halâyık
Gün gibi ^{c}ıyândur çü haliliyyeti anuñ (dîbâce)

Şâirin dîvânını beş defter üzerine tanzim ettiğini söylemiştik.Bu tasnifin ne şekilde yapıldığını onun ifâdelerinden aktaralım :

Bilür gün gibi bunı sâhibü'l-bir
Ki yüz biñ kâyinâtuñ aslıdur bir

Hâtifden irdi nâgah bu resme câna ilhâm
Bir defter ile olmaz şerh-i rumûz-ı kevneyn

Bu defter-i dil-âviz olsa n'ola müselles
الشئ ما تمنی الا وقد تثلث

ᶜAceb mi Lâmiᶜî dörd olsa defter
Fażîlet çâr-yâruñdur mukarrer

Nazar iden bugün bu penc-gence
Tutar mı Lâmiᶜî tapuñla pençe

Şâir bu izahlardan sonra güzel bir dîvânın meydana geldiğini ifâde ile güzelleri medheder :

Ne eyvân Süleymâni dîvândur ol
Felek sufrası gibi pür-hᵛândur ol

Perîler tutub her yaña anda sâf
Döger hûriler sîne mânend-i def (dîbâce)

İnsanın kusursuz olamayacağını söyleyen şâir,kendi eserinde de bazı kusurların olabileceğini,bu hata ve kusurların sehven meydana gelebileceğine hamledilmesini,okuyucularca düzeltilmesini ister.Bütün bu çalışmaların neticesinde yorulduğunu ancak,meydana getirdiği eserle teselli bulduğunu söyler :

Neylerem bu ten-i fusûrdeyile
Karañu evde şemᶜ-i mürdeyile

ᶜÖmr geçdi ġam u tahayyülde
Şemᶜ-veş dem-be dem tenezzülde

ᶜÂlemi itdi sözlerüm gülşen
Olmadı dil serâçesi rûşen
Sındı ᶜömrüm nihâlî hâme-misâl
Hâsılum yüz karası nâme-misâl

Şâdmanem bir iki boncuġ ile
Tıfl-ı nâdân gibi cıġıncaġ ile (dîbâce)

Şâir bütün bu söylenenlerin cenâb-ı Hakk'ın in'âm ve ihsânının neticesi olduğunu iyilik ve güzelliklerin Hakk'ın ilhâmından geldiğini,kusur ve noksanların ise kendi şahsından doğduğunu söyler ve bu bölümü (dîbâce) bir târîh manzumesi ile bitirir.

Lâmi^cî Çelebi Dîvânı'nın önsözünde, şiir hakkında uzun açıklamalarda bulunduktan, şiir söyleme san'atının faziletinden ve İslâm düşüncesindeki şiir telakkisinden bahsettikten sonra, yaptığı tasnife uygun olarak dîvânı tertip etmiştir. Hemen bütün defterlerin başında sırasiyle "tevhîd", "na^ct", pâdişâhları ve devlet ricâlini övdükten sonra, defterin muhteviyatına uygun şiirleri sıralamıştır.

Birinci defterde 3'ü farsça olmak üzere 29 kasîde vardır. İlk üç kasîdesi "tevhîd" dir. Birinci kasîdede "kelime-i şahâdet" lafzının kâinatı doldurduğunu, hasta gönüllere şifâ olduğunu söyler:

Marîż dillere ^câlemde oldı sıhhat-bahş
Gıdâ-yı اشهد ان لا اله الا الله

Kelime-i şahâdet lafzı İslâm binasının en sağlam dayanağıdır:

Harîm-i Ka^cbe-i İslâmadur kavî bünyâd
Binâ-yı اشهد ان لا اله الا الله

diyerek onu çeşitli benzetmelerle en güzel şekilde ifâdeye çalışır. Kelime-i şahâdet rüzgarı nerede eserse orada gül bahçeleri meydana gelir. Şâir onu arş üzerine dikilmiş bir bayrak direğine benzetir. Cân ve gönülün bu yolda fedâ olmasını ister:

Metâ^c-ı cân u dil olsun bu yolda ser-cümle
Fidâ-yı اشهد ان لا اله الا الله

Şâir, kelime-i şahâdeti şifa kaynağı olarak tavsif ettikten sonra, "kelime-i tevhîd"inde karanlıklarda insana ışık ve ölüm anında ruhun tek sığınağı olduğunu söyler:

Nedür âhir nefesde câna penâh
Kişver-i لا اله الا الله

Kelime-i tevhid kadehinin bütün dünyayı sarhoş edebileceğini, onun mertebesinin arş ve kürsiden yüce olduğunu ifâde ettikten sonra, insanı ferahlatan ve Hz. İsâ gibi can bağışlayıp, hayat verenin de o olabileceğini söyler :

Dem-i ^cİsâ gibi bağışlar cân
Seher-i لا اله الا الله

Şâire göre, kelime-i tevhîd miğferi insanı nefsine uymaktan ve şeytanın ifsadından korur. İnsanı en son anında Allah'a ulaştıran tevhîd gözüdür.

Hû'ya vâsıl kılur seni âhir
Nazar-ı لا اله الا الله

İnsan ve kâinat cenâb-ı Hakk'ın kudret elinden bir misâl olarak yaratılmıştır. Kâinattaki var olan her şey O'nun emri istikametinde hayatiyetini devam ettirir. Her varlık Allah'a muhtaçtır. Mülk O'nundur, mutlak Hakîm O'dur.

Salṭanat yekser senündür zât-ı bî-çünün gibi
Milketündür bî-zevâl u ^cizzetündür lâ-ye zâl (Kasîdeler III)

Şâire göre ,cenâb-ı Hakk'ın zâtına,O'nun takdiri olmadan,akıl ermez.O'nun nurunun bir anlık rehberliği,Hz.Muhammed'e yetmiş bin perde ardından cemâl güneşini göstermiştir.

Aña kim nûr-ı yakînuñ reh-ber oldı bir nefes
Gördi yetmiş biñ hicâb ardından ol şems-i cemâl

Peygamberler serdârı ve gelişi ile dünyayı şereflendiren Hz.Muhammed'e yazdığı na^c tında şâir,O'nun doğumu ile dünya meydana gelen fevkaledeliklere işâret eder :

Bedrüñ tecelli kıldığı şeb-i âftâb-vâr
Tâk-ı sarâ-yı Kisrevî çâk oldı Hüsrevâ (Kasîdeler IV)

Hz.Muhammed'in sünneti küfrün karanlığında bir ışık,şeri'âtının kanunu inanç hastalığına şifâdır.O'nun hidâyet nuru yol gösterici olmasaydı bütün dünya küfür karalığında kalırdı.Şâir bu durumu:

^c Âlem kalurdı zulmet-i küfr içre ضالين
Nûr-ı hidâyetüñ eger olmasa reh-nümâ (Kasîdeler IV) ifâde eder.

Mi'râc hadisesine de işâret ettikten sonra,dört halife devrinden ve halifelerin sıfatlarından bahseder:

Evvel emîr-i mülk-i sadakat ^c atîk kim
Şânında geldi ثانی اثنین اذ هما

İkinci sadr-ı bedr-i ^c adâlet ^c Ömer kim
Buldı anuñla millet ü dîn revnak u bahâ

Üçünci şem^c-i cem^c-i hidâyet imâm-ı dîn
^c Osmân ki oldı sâhib-i nureyn-i ıstıfâ

Dördinci şehriyâr-ı vilâyet-i ^c Alî kim ol
Mahsûs-ı لا فتی idi mansûs-ı هل اتی

Evlad-ı Resûlândan Hz.Hasan ve Hz.Hüseyin'in şehâdetlerinden bahseden şâir,Peygamberin güzel ahlâkını ve lutfunu medhedemeyeceğini,buna gücünün yetmeyeceğini söyler:

Kimdür ki medh ide senüñ ahlâk u lutfunı
Çün anda Cebrâil ola meddâh u hem Hudâ (Kasîdeler IV)

V. Kasîdede Lâmi^c î gecenin tavsifi ve bazı yıldızların tasvirini yapmış,zamandan şikâyetini dile getirmiştir.

Olmış idüm ben dahi fikret evinde münzevî
Fikr iderdüm dehr hâlin geh hatâ vü geh savâb

Şâir zamanın elinden ney gibi inlediğini,kandil gibi kan ağladığını,gözlerinden bahar yağmuru gibi yaşlar akıttığını ve sonbahar yaprağı gibi cânında kuvvet kalmadığını söyler.

Ney gibi devrân elinden iñleridüm zâr u zâr

Şem^c-veş kan ağlayub tolmışdı içüm sûz u tâb

Şâir dünyayı bir değirmene benzetir;bu değirmen arpa buğdayın yanı sıra taş,demir,yaş ve kuru demeden her şeyi öğütür.Bununla şâir hayatın acımasızlığını anlatır.

Seng ü âhen ratb u yabis gendüm ü cevdür dimez

Her ne kim buldı hemandem ögidür bu âsiyâb (V.kasîde)

Gök yüzündeki yedi tabakada meydana gelen değişikliklerin kendiliğinden olmadığını,bütün bu tebeddülâtın kudret eliyle meydana geldiğini söyleyen şâir,bu durumu şöyle tasvir eder ;

Çıkdı altıncı revâkuñ manzarından bir emîr
Sa^cd-gîrdâr u şeref-bahş u siyâdet intisâb

Kal^ca-i pencümden açdı bir mübâriż dil-kemîn
Ki dem-â dem kârıdur şûr u şerr u ceng u itâb

Sâhib-i kasr-ı çeharum şehriyâr-ı mülk-i şark
Mülk-i mağribden yaña kılmış meger ^cazm u zehâb

Pes üçünci hacleden gösterdi bir hâtun cemâl
Hûn-ı ^câşıkdan elin hınnâlayub geçmiş hizâb

Oldı ikinci serîr üstinde zâhir bir debîr
Defter açmış cev-be cev eyler cihân hâlin hisâb

Çıkdı evvelki serânuñ perdesinden bir cuvân
^cIzz u kadr u hürmet ü fażl içre hoş-mâlik-nisâb (V.kasîde)

Gökyüzündeki yıldızlar Allah'ın güzellik nurundan birer ışık parçalarıdır ve görünen her şey O'nun te'siriyledir.

Ya^cni hizmetkârdur bunlar tutarlar hayr u şer
Her ne kim emreyleye من عنده علم الكتاب (V.Kasîde)

Şâir gecenin karanlığında yıldızların bu hareketlerinin manasını çözmeğe çalışırken,güneşin doğması ile uykuda,ölü gibi her şeyin canlanmasını görünce bunu Allah'ın hikmetlerinden birine bağlayarak kasîdesini tamamlar :

Ol hekîmüñ hikmetine Lâmi^cî irmez ^cukûl
Sen hatâñı gözlegil والله اعلم بالصواب (V.kasîde)

VII.kasîdede Lâmi^cî,tarikat erbâblarının yaşayış ve karakterlerini,mizac ve anlayışlarını, dünyaya bakış açılarını,akıcı bir üslûpla anlatır.Şâir,cihân rindi olduklarını ad ve sanlarının olmadığını,azla yetindiklerini,mal ve mülke itibar etmediklerini söyler:

Bir bölük rind-i cihânuz yokdur ad u sânumuz
Şöyle bî-pâ vü serüz kim çarhdur hayrânumuz (VII.kasîde)

Bir kaç kuruş için yüz kızartmadıklarını,altın ve gümüş için kendilerini ateşe atmadıklarını söyleyen şâir,"Cennet kumaşı bize kefen olursa yaraşır" der.Bu kasîdede şâir çokluk ekini kullanarak tarikat mensuplarının yaşayışları içinde,kendi durumunu da izâha çalışır.Bir şeyhe bağlı olduğunu söyleyen Lâmi^c^î onun sözünden çıkmaz:

Boynı bağlu kulıyuz pîr-i muğânun baş açuk
Yüz sürüb pâyine cârû itmişüz müjgânumuz (VII.kasîde)

Şâir gösteriş için Hakk'ı tesbih etmez,güzellere gönül bağlar fakat,iki yüzlüler gibi koynunda haç saklamaz,"bezm-i Elest" mesti olduğundan devrin sâkisi ne sunsa reddetmez.Mazinin geçtiğini geleceğin de meçhûl olduğunu söyleyen şâir,Hakk'a sarfedilmeyen zamana acır :

Gitdi mâżi hâli müstakbel dahi meçhûldur
Hakk'a sarf olmazsa müşkil eldeki bir anumuz (VII.kasîde)

Halden bilmeyen müderrislerle bahse girmeyen şâir,dedi-kodu yapanların kendisine arkadaşlık edemeyeceğini söyler. "Mülk-i Rûm" abdalı olduğunu,tarikata meylettiğini bu yolun güçlüklerini göğüsleyebileceğini söyledikten sonra,pirinin Emîr Buhârî olduğunu tekrarlar:

Sâlik-i râh-ı hafiyüz bâc u reh-zen havfi yok
Şâh-ı dîn Mîr-i Buhârî'dür bizüm ter-hânumuz (VII.kasîde)

"Gör" redifli kasîdede şâir,dünyanın geçici ve aldatıcı olduğunu,tarihî hadiselerden ibret alınması gerektiğini söyler.Dünya bütünüyle insana verilse dahi,ergeç ölümle bu mülk elden çıkacaktır.Bu dünya nice ünlü kişileri toprağa vermiştir :

Kuvvetde tutam Sâm u Nerîmân-ı zamânsın
Rüstemleri bu zâl-ı cihân n'etdi kanı gör (VIII.kasîde)

Şâire göre;insan bu dünyada dâima temkinli davranmalı ve Hakk'a tam bir teslimiyetle ömür geçirmelidir.Onun için de insan önce kendi kusurlarını tamir etmelidir.

Başdan ayağa ma^c^siyet iken bu vücûdun
Gel Lâmi^c^îyâ ^c^ayb-ı cihânı ko seni gör (VIII.kasîde)

İnsanların dünyada rahat edebilmeleri için "ibret" gözlerini açmaları gerektiğini söyleyen Lâmi^c^î,kendi kendine bir nefis muhasebesi yapar :

Lâmi^c^î gerçi kim suhendânsın
Lîk bî-hûde gûy u nâdânsın (IX.kasîde)

Ömrünü yazı yazmak ve şiir söylemekle zayi ettiğini,dış görünüşüyle mükemmel göründüğü halde maneviyatının viran olduğunu,bunun için insanın iradesine hakim olması gerektiğini söyleyen Lâmi^c^î,bu geçici dünyada dâima güzel olan şeyler aranmalıdır der.

Ne durur bunca ni^c^met ü müknet
Bir iki gün ki bunda mihmânsın (IX.kasîde)

Lâmiᶜî Çelebi devrin pâdişâhlarından Sultan Bâyezîd'e 1,Yavuz Sultân Selîm'e üç, Kanunî Sultân Süleymân'a,ikisi Farsça olmak üzere,yedi kasîde sunmuştur.

"Güneş" redifli kasîdede 26 beyitlik bir nesib bölümünden sonra girizgâh beyti ile medhiyeye başlayan şâir,güneşi cihân pâdişâhına benzetir.Söz san'atlarından yararlanarak güneşin hareketini tasvir eder.Ahmed Pâşâ'nın "güneş" redifli kasîdesine nazire olarak yazılmıştır.

Cihân pâdişâhı olan güneş,bu kadar kudretli olmasına rağmen,Allah'ın gölgesi(yerdeki temsilcisi) Sultân Bâyezîd'den kuvvet almaktadır :

Zıll-ı Hak şeh Bâyezîd bin Muhammed Hân ki anuñ
Yüz sürüb buldı ayağı toprağına fer güneş (X. kasîde)

Sultân Bâyezîd azametli bir pâdişâhtır.Güneş bile onun kahredici rüzgârından korkar ve sonbahar yaprağı gibi titrer.Dokuz eflâk onun çadırının yanında bir gölgelik mesâbesindedir.Bu çadırın kazıkları yıldızlar çadır ipleri de güneş ışıklarıdır:

Hayme-i kadrüñ öñinde nuh-felek bir sâyebân
Kim aña evtaddur encüm tınâb-ı zer güneş (X.kasîde)

Pâdişâhı medhetmekle kendi şiirinin de güzelleştiğini ve her sabah güneşin gelip, şiirlerini dinlediğini söyleyen şâir,kasîdesini du'â beytiyle bitirir.

Lâmiᶜî söz san'atlarına da örnek olacak şekilde,Yavuz Sultân Selîm için yazdığı kasîdede 39 san'ata örnek vermiştir.Bu kasîdede şâir doğrudan doğruya medhiyeye girmiş ve san'at gücünü de göstermiştir.Şâire göre,Yavuz Sultân Selîm,mertebede Hz.Süleymân, uğurlu olmakta Hz.İsâ,güzellikte Hz.Yusuf gibidir.Kerem ve ihsânının sınırı yoktur.Yolunun toprağı devlet çeşmesine yüz suyu,ayağının tozu saâdet çeşmesine cilâdır.Pâdişâhın kapısı memleket cisminin ruhudur,adaleti saltanat gözünün nurudur.

Subh-veş sancağ açub gün gibi çehreñ tîğ-i zer
Heft iklîmi tutarsın ser-be ser destince hâ (XII.kasîde)

Dünya Yavuz Sultân Selîm gibi bir pâdişâh görmemiştir.Onun adaletinin gölgesinde alem rahattır.Kısa saltanatı zamanında bir çok yerleri fethetmesi dolayısiyle şâir:

Memleket žabtına sensin müstahak-ı saltanat
Kim cemᶜi halka fažluñ şuᶜle-i şems-i žuhâ (XII.kasîde)

Pâdişâhı medhetmesi şâirin de pâyesini yüceltmektedir:

Sen Muhammed-âyet ü Haydar-dili medh idemez
Lâmiᶜî Selmân degül Hassân olursa hüsrevâ (XIII.kasîde)

Yavuz Sultân Selîm kısa olmayan orta boylu,çatık kaşlı,sert bakışlı,pala bıyıklı asabî mizaclı bir hükümdardır.Şâir bu durumu şöyle tasvir eder :

Cennet yüzüñi görse hûri bilür kusûrın
Sidre kadüñe irse Tubâ olurdı dirhem (XIII.kasîde)
Hengam-ı rezme Rüstem eyyâm-ı bezme Cemşîd
Cûd u keremde Hâtem zühd ü verâᶜda Edhem (XIII.kasîde)

XVI. asırda modern harp silahları yoktur.O günün şartlarında en güzel silah kılıçtır.Kılıç ayrıca şiirimizde bir motif olarak da yer almaktadır.Kılıcı kullanmak kadar yapmak da önemlidir."Aman dileyene kılıç kalkmaz" tabirini Lâmi^{c}î:

Çeşmün şehâ niçün çeke ben nâ-tuvâna tîğ

Urmak revâ mı ölmelü hasta câna tîğ (XIX.kasîde)

şeklinde şiirleştirir.

Fasl başlığı altında,sadaret erkânını medheden kasîdelerini tertip eder.Bu tertipte pâdişâhların saltanat sırasına göre görev yapmış vezirleri veya ünlü kişileri över.

Bursa'da tabiat güzelliklerinin yanısıra,kış mevsimin de zaman zaman şiddetli geçtiğini Lâmi^{c}î'nin şiirlerinden anlıyoruz

Rûz u şeb açdurmayub göz yeter bârân-ı şitâ

Leşker-i berfile dehri tutdı sultân-ı şitâ (XXVII.kasîde)

Kışın şiddetinden ve soğuktan evlere kapanan halkın durumunu vesile ederek şâir, kendi yalnızlığını ve kimsesizliğini anlatmağa çalışır :

Berf-i derd ü ğam yağar her dem felekden başuma

Oldı dil-kâşânesi mihnetle virân-ı şitâ

Bilmezem kankı biriyle tutuşam ben nâ-tuvân

Bir yana nirân-ı ğam bir yana şirân-ı şitâ (XXVII.kasîde)

Lâmi^{c}î sadece pâdişâhları,sadrazamları veya devlet ricâlini övmemiştir.Bursa'da gördüğü imâr faaliyetlerini de takdirle karşılamış ve onları methetmiştir.Bunlardan biri şâirin babası tarafından tamir ettirilerek hizmete açılan kaplıcadır.

Bursa ikliminin bir hususiyeti olarak meyveleri bol olan bir şehrimizdir.Lâmi^{c}î şiirlerinde bunlardan da bahseder.

Lâmi^{c}î'nin mutasavvıf bir şâir olduğunu söylemiştik.O sadece kasîdelerinde "tevhîd" "na^{c}t" ve medhiye mahiyetinde şiirler söylememiştir.Hemen her vesile ile Hakk'ı birleme peygambere na^{c}t onun şiirlerinde çok sık rastlaman bir husustur.Tasavvuf bir sevgi ve gönül mes'elesidir.Onun için Tanrı'yı başka yerde aramağa gerek yoktur.O insanın kalbindedir :

Cân u dil iken makâmun ey dost

Hâricde seni taleb hatâdur (Terci'-i bend)

Bu düşüncesini vasıta beyitleriyle kuvvetlendirir :

Ey kûşe-be kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr (Terci'-i bend)

Allah'ın sevgilisi,yedi iklîm'in sultânı Hz.Muhammed'i medhederken

Ey şehinşâh-ı Yesrib u Bathâ

Nakd-ı ما ملك emîn-i اوحى ما (Terkib-i bend)

der.Dünya pâdişâhı olan Hz.Muhammed'in sâyisi Cebrâil,arşa yükselirken rehberi Mikâildir.

Bahar mevsimi tabiatin canlanması,nebatatın yeniden hayat bulmasıdır.Bayramlar da insanlar için bir sevinme ve neş'elenme vesilesidir.Hele bu bayram Ramazan bayramı olursa insanlar daha da çok sevinirler.Şâir bu durumu :

Oldı bahâr ile yine cennet misâl-i ᶜıyd
Havrâ gibi bezendi se-â pâ cemâl-i ᶜıyd

ᶜİşret kapusı bağlu idi kufl-ı savm ile
Hûb açdı.. zer-kilidle anı hilâl-i ᶜıyd

beyitleriyle anlatır.

Kendisinden büyük yardım ve iltifat gördüğü Sadrazam İbrâhîm Pâşa'yı Terci'lerinde de medhetmiştir :

Sensin ol Âsef-i Cem-menzilet ü çarh penâh
Müşteri rây u kamer talᶜat u Behrâm nigâh

Sultân Bâyezîd'in oğlu Şehzâde Muhammed Alemşâh'ın ölümü ile tabiat mateme bürünmüştür;gül yanağını kana boyamış,bülbülün feryâdı göklere çıkmıştır.Benefşenin boynu bükülmüş,sünbül saçını yolmuştur.Şâir bütün bunlarla iktifâ etmeyerek varlıkların bu mateme iştirak etmelerini ister :

Deryâlar acısun o dürr içün ber ağlasun
Tâc u kabâ vü taht u kemer yekser ağlasun

Göz yaşiyle bu odı teskîn içün bu dem
Ol kurretü'l-ᶜuyûna şeh-i kişver ağlasun

Yine Sultân Bâyezîd'in oğlu Saruhan vâlisi Mahmûd'un ölümüne bir mersiye yazan şâir,şehzâdenin annesini de teselli etmekten kendini alamaz :

Hüsrevâ câmun semen pîrâhenün gül yaraşur
Düşmenün kan ağlasun sen lutf ile gül yaraşur

Sonbahar mevsimi ile birlikte sarı renk tabiata hakim olur.Bu mevsimde her şey ayrı bir güzellik arzeder.Lâmiᶜî bunu şöyle tasvir eder:

Oynadur bu bezm içün şems ü kamer göklerde def
Cûylar dil-keş terân idüb çalar her berk kef
Raks idüb zerler nisâr eyler ağaçlar her taraf
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân saci-âferin

Lâmiᶜî gönül alan güzeller şâhının âşıkıdır.Bunu bir murabbaᶜında şöyle dile getirir:

ᶜÂlemün efsânesi ey çeşmi mestân şimdi bu
Nây u çeng u cûd u defde cümle elhân şimdi bu
Söylenen illerde vü dillerde destân şimdi bu
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiᶜîdür ᶜâşıkı

Sâlik'in kemâle ermesi cefâ çekmesiyle mümkün olur.Cevherin saflaşması,özelliğine göre, çeşitli ameliyelere tâbi tutulmasiyle gerçekleşir.Altun ateşte eritilince saflaşır tıpkı talib gibi :

Yanmayınca ^{c}âşık olmaz hoş-nefes
^{c}Ud yanmakdan bulur dil-keş nefes
Yandı micmer oldı ^{c}anber-veş nefes
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Şâir zaman zaman sevgilisinden sitayişle bahseder.Bütün eziyet ve vefâsızlıklarına katlandığını,bundan ötesini de Allah'a havale ettiğini söyler :

Gözlerün yaşnı ardunca senün cûy ideyin
Rûyumı kana yuyub lâle-i hûb-rûy ideyin
Güllerinden gelicek cânumı hoş-bûy ideyin
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Sonbahar mevsimi nasılki tabiatın mateme bürünmesine,insanın hüzne dalmasına vesile oluyorsa,ilkbahar ise tam aksine tabiatın yeniden hayat bulması,insanların neş'elenmesine sebep olur.Hele bu mevsim Kanunî gibi bir pâdişâhın devrine rastlarsa daha da anlam kazanır.

Câm-ı Cem sun sâkîyâ Sultân Süleymân devridür (müsebba')

Lâmi^{c}î Sultan Bâyezîd devrinde kazaskerlik yapmış olan Hâcı Hasan'ı medheden bir kıt'asında kıymetinin anlaşılmadığını,çok çalıştığı halde çalışmalarının neticesinden bir fayda görmediğini söyleyerek,yardım talep eder :

Düşmiş yire eşküm güheri gibi yetimem
Yüz sürüyi geldüm kapuna bî-ser ü bî-pâ (kıt'a)

"Kerem" redifli kıt'asında şâir,bir taraftan Muhammed Şâh Efendi'nin hizmetlerini,bir taraftan da kendi hüzünlü hâlini anlatır :

Bâb-ı lutfundur cihân halkına çün dârü'ş-şifâ
Derd-mendem senden olur bana dermân-ı kerem
Mihrden sen kem degülsin zerreden ben bende dûn
N'ola ben hâk-i siyehsem kanı neysân-ı kerem

Şâir birkaç kuruş için kimseye minnet etmez.Değersiz kişileri övüp alçaklık zilletine düşmez.Kanaât sahibi kendi başına bir pâdişâhtır.Aşk potasında beden toprağını altun etmiştir.Fazîlet ehli olduğunu iddia etse acayip karşılanmamalıdır.Şiri üzüntü hastalığına kurtuluş vesilesidir.Makaleleri her türlü hastalığa şifâ kanunudur.Mersiyeleri okunduğu zaman dinleyenler,buluttan dökülen yağmur gibi,yaş dökerler.Övgüleri dünyaya gülerek açılan güller gibidir.Mecazları tamamen hakikatleri ortaya koyar. Bu durumu şöyle ifâde eder :

Her mecâzum pür-hakîkatdür degülven hezl-gû
Sözlerüm ^{c}unvânı قال الله و قال المصطفى

Üçüncü defterde,büyük bir hayranlık duyduğu Seyyîd Ahmed Buhârî'ye ithafen 28 gazel yazmıştır.Şâir sonradan bu tarikatın şeyhliğine kadar yükselmiştir.

Baña bu devlet iki ^{c}âlemde besdür Lâmi^{c}î
K'âsitân-ı Nakşibende intisâbum var benüm (Gazel 2)

İkinci defterin sonunda mensur olarak Lâmi^{c}î yine tasavvufla ilgili görüşlerini halk anlayışı ile izah eder.Dokuz beyitlik bir gazelin her beytini ayrı ayrı ele alarak onları bir deviş zihniyetiyle açıklar.Bir fikir vermesi bakımından sadece bu beyitleri aşağıya almakla iktifa edeceğiz.

Bu derdi kime diyeyim cigercügüm baş baş oldı
La^{c}l ırmağı akdı gözlerümden kan yaş oldı

Anam baña baba iken babam anam karnındaydı
Anam öldi babam kaldı oğul baba kardaş oldı

İki kız idük bir erkek erkegümüz hunsâ idi
Hunsâmuz bir ere uydı kızlarumuz kardaş oldı

Bir derin kuyu dibinde bir deñiz gördüm suyı od
Bir avuç toprağ atdum su toñdı kara taş oldı

Bir tağarcığuñ içinde emiş-karış yaturıduk
Kırduk bağı badırığı hep olmaz yirden savaş oldı

Giceyle çok bâzâr itdüm cevâhirden yüküm tutdum
Heb boncuğ imiş alduğum gündüz nûrı çü fâş oldı

Bir örsüm vardı puladdan yağmur gördi muma döndi
Çok büyük idi göklerden yandı hurd u haşhaş oldı

Bir sek baña keglenürdi bir kemük atdum kul itdüm
Aç kurt gibi yavuz iken koyun gibi yavaş oldı

Zâhidlere satdum zühdi mürşidlere virdüm rüşdi
Lâmi^{c}î çıkdı aradan katı rind ü kallâş oldı

Üçüncü defterde Lâmi^{c}î'nin 528 gazeli vardır.Konusu itibariyle gazel,daha çok aşk ve şarap vasfında yazılan şiirlerdir.Lâmi^{c}î de gazellerini şöyle tanıtır :"ekseri tavsîf-i hüsn-i dilberân ve ta^{c}rîf-i cemâl-i per-i peykerândur.Lâkin her bâbınuñ ^{c}unvânı tevhîd-i Hudâ-yı ekber ve na^{c}t-ı peyember yâ mev^{c}izet-i hikmet-küster birle musadderdür." (bkz.dîbâce)

Şâir gazellerinde aşk ve şarap terennümlerinin yanısıra,fikrî konulara(ölüm,metafizik,tasavvuf),yaşadığı muhitin güzelliklerine,beşerî münasebetlere de yer verir.

Onun arzuladığı güzel;sözü güzel,yanağı gül,dudağı bal,beni hindu,gözü cadı, kaşı ya,kirpiği ok,saçı anber,teni penbe,dişleri inci,alnı ay,yüzü gün,saçları gece, kaşları hilâl,ince belli,uzun boylu,yürüdüğünde görenleri cezbeden,durduğunda kıyâmet koparan olmalıdır.(bkz.Gazeller 295)

Cefâ çekmekten memnundur.Sevgiliye kavuşmayı arzulamaz :

Ölürsem içmezem bir dem tabîbün şerbetin cânâ
Vefâ ^{c}addeyleyen cevrün degişmez derdi dermâna (Gazeller 432)

Çoğu zaman da sevgilisinin nazlanmasından,rakîblerine yüz vermesinden şikayetçidir.

Yire düşmez atduğı ok ol kemân ebrûnuñ âh
Niçün itmez bilmezem benden yaña bir dem nigâh (Gazeller 433)

Lâmi^{c}î niçün seni hûni gözi itmez kabûl
Her ne denlü h^{v}ârisen degmez mi bir öldürmege (Gazeller 439)

Şâir zâhidlere de arada sırada çatmaktan kendini alamaz :

Vâ^{c}ızuñ pendini dilden gûş iderdüm cân ile
Dâyima ^{c}ışk ehlini zemmâm u nemmâm olmasa

Men^{c} ider meyden bizi zâhid güler yüz göstərüb
Geçmez idi puhte ol bî-^{c}akl eger hâm olmasa (Gazeller 405)

Zâhidâ gel câm-ı mey tut perde-i nâmusı ko
Câme-i rindâneñi bu hırka-i sâlusi ko (Gazeller 394)

Kendisini hicvedenlere karşılık;

Lâmi^{c}î bâri seni hecv iden eclâf-ı diyâr
Ma^{c}rifetden zerre denlü olayidi behre-dâr

Yoğ iken bir şahsa âzâruñ seni hecv eylemek
Söyleñüz bu mezheb ü âyin nice kâfirde var (Gazeller 127)

şeklinde cevap verir.

Tasavvuf ehli ve tarikat erbâbı olması dolayısiyle aşk,sevgi ve ıztırabı bu düşüncelerin zıdlarına yeğ tutar :

Zâhidâ dime şeb u rûz ^{c}ibâdet yegdür
Bir nefes ^{c}ışka kamusından itâ^{c}at yegdür

Dâyima havf-i firâk ile dem-i vuslatdan
Vasl ümmiziyle ey dil-i ğam fırkat yegdür (Gazeller 85)

Şâir yaşadığı muhitin güzelliklerine de bigâne kalmaz.Bursa'nın güzellerini ve güzelliklerini tanıtan 135.,339.,ve 525. gazeller bu yolda söylenmiş şiirlerdir.

Lâmi^{c}î'nin gazelleri arasında "Şehrengîz" lerde olduğu gibi,erkek güzellerin medhi yolunda yazılmış şiirler de vardır; 86.,264.,271.,274.,275.,279.,280.,290.,291., 495., ve 518.nci gazeller bu nev'idendir. Bu gazellerin müstehcen olmadıklarını da ilave edelim.

Şâir yalnızlığını ve kimsesizliğini :

Ölür isem bir ağlarum yokdur
Benüm içün gel iy cihân ağla
Yir ü gök toldı eşk ü âhumdan
İy zemîn inle âsmân ağla (Gazeller 405)

beyitleriyle en güzel şekilde ifâde eder.

Dördüncü defter "Müteferrikât" başlığını taşımaktadır.Bu kısımda Lâmi^{c}î,mesneviyat sahasında bir benzeri olmadığını,gazel ve kasîdelerinin kemâle erdiğini,çeşitli fenlere ve ilimlere çalıştığını,"ehl-i sünnet" mezhebinden olduğunu ve bir tarikata mensup bulunduğunu ifâde ettikten sonra kıt'alarını darb-ı mesellerle süsler :

^{c}Ârif ol kimsedür ki her hâle
Şükr idüb Hakka ittikâ eyler
Câhil oldur ki ğark-ı ni^{c}met iken
Yine rabbinden iştikâ eyler (kıt'alar III)

Yine bu kısımda gösteriş meraklılarını,başkalarını çekemeyenleri,bilgisiz hâtipleri,cehâlet ve taklitten kurtulamayanları,kötü kadınları,içkiyi ve başkalarını kötüleyenleri kınar.

Lâmi^{c}î Dîvânı'nda 9'u Farsça olmak üzere 35 tane târîh vardır.Tarihlerinde daha ziyâde Bursa'da cereyan eden hadiseleri tesbite çalışmıştır.Tarihî hadiselerle ilgili olarak;Sultân Cem'in vefâtı (II.Târîh),Kanunî Sultân Süleymân'ın cülûsı (XVIII.Târîh), Rodos'un fethi (XXIV. Târîh),Belgrad,Bügürdlen,diğer kalelerin fethi (XX.Târîh),Evârin,Kuron,Moton kal'elerinin fethi (III.Târîh) sayılabilir.

"Kelimât-ı çend" başlığı altında 34 kıt'ası vardır.Bu kısımda ayrıca;kaşık,ateş, cıva,gemi,kalem,mektup,ser,çadır,makas,şerbet,yumurta,mum,bâde,çalgı aletleri,yılan balığı,gülaç'dan bahseden 18 adet lügaz,18 tane de muammâ vardır.

Bölüm rubâ'i ve müfredlerle son bulmaktadır.

V- LÂMİcÎ'NİN EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Lâmicî Çelebi'nin edebî kişiliği,hayatı dolayısiyle belirttiğimiz,XVI.asır kültür merkezlerinden biri olan Bursa'da,Nakşibendi tarikatine intisabından sonra ,tasavvufî bir düşünce içinde teşekkül etmiştir.Çeşitli türlerde ve mevzularda bir çok eser vermiş bir san'atkardır.Nesir sahasında ve bilhassa yaptığı tercüme ve te'lif eserleriyle şöhret bulmuştur.Molla Câmî'den yaptığı tercümelerle haklı olarak "Câmî-i Rûm" unvanını almıştır.Latifî : "Bu devr şucarâsından ve şucarânuñ fuzalâsındandur....Lâkin bu cümleden fenn-i inşâda mâhir idi....Te'lifâtı cihetinden aña Câmî-i Rûm dimişlerdi." derken(1),kendisi de bunu şöyle ifâde eder :

Câmî-yi Rûm u mürid-i şeyh-i câmem Lâmicî
İsterem şimdi tavâf itmek Horasan illerin (Gazeller 375/10)

Âşık Çelebi O'nun şiiri hakkında; "nazmuñ envâc-ı fünûnında yacni ġazeliyyât ve kaṣâyid ve muktecât ve mucammâ ve lügaz ve hezlde mütefennindür..(2).bir ifâde kullanırken,Alî; "Ne bir halet-bahş-ı câşıkâne ġazeli görinmişdür,ne bir muhayyel hüsn-i edâsı mükemmel matlac u miyân beyti ortaya çıkmışdur.cAlâ-küllî hâl Rahmî'den soñra Bursanuñ şucarâsınuñ güzîdesi tutılmak câizdür.Zirâki Celîlî müellefâtından bunuñ âsârı efzûn idügi bârizdür (3) cümleleriyle anlatmağa çalışır.Bursalı Mehmed Tahir;"Boş vakit geçirmeyen kalem sâhiplerindendir (4).demek suretiyle eserlerinin çokluğuna dikkati çeker. Riyâzî;"lüġaz-gûyluk ile şöhret-şicârdur (5) diyerek kanaatini söyler.Sehî Beg; "ġazeliyyât-ı eşcârı çok (6) şeklinde kısa bir cümle ile bahseder.Beyânî tezkiresinde onun şiir san'atı hakkında herhangibir hüküm yoktur.

Edebiyat tarihlerinde: Vasfi Mahir;"Devrin en olgun ve bilgili adamlarından,en çok eser yazanlarından.....daha çok nesir halindeki eserleriyle tanınmış olmasına rağmen divan sahibi,geniş kudretli bir şâirdir (7) cümleleriyle tanıtmağa çalışır.Nihad Sami Banarlı; "Bir divân ve mesnevi şâiri olmakla beraber Lâmicî'nin nesirle yazdığı eserler daha büyük bir yekun tutar (8)" der.Zaten Nihad Sami Lâmicî'yi mesnevi edebiyatı içerisinde mütalaa etmiştir (9).

---

(1).Latîfî,Tezkire,Süleymaniye ktp.,Lâlâ İsmail,313 125 yk.
(2).Âşık Çelebi,Meşâirü'ş-Şuarâ,Üniv.ktp.,TY 2406,365 yk.
(3).Alî,Künhü'l-Ahbâr,(Tezkire kısmı),M,İsen,Erzurum 1979 s.165
(4).Bursalı Mehmed Tahir,Osmanlı Müellifleri,Yaylacık Matbaası 1972 c.2 s.215
(5).Riyâzî,Tezkire,İst.Nuruosmaniye ktp.,No.:3724 s.127b
(6).Sehî Beg,Heşt-Bihişt,Ayasofya ktp.,3544 s.48a-b
(7).Kocatürk,Vasfi Mahir,Türk Edebiyatı Tarihi,Ayyıldız Matbaası Ankara 1964 s.320
(8).Banarlı,Nihad Sami,Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,Devlet Kitapları 8.fasikül s.601
(9).Banarlı,Nihad Sami,a.g.e.

Böyleco Lâmi[c]î'nin divan şiirindeki yeri tesbit edilmiştir.XVI.asır Osmanlı İmparatorluğu,askerî ve idârî bakımlardan olduğu gibi,san'at hadiseleri bakımından da zirvededir.Büyük san'atkarların yetiştiği böyle bir muhit içerisinde Lâmi[c]î Çelebi'den az bahsedilmesi tabiî karşılanmalıdır.Çünkü bu asırda;Zâtî,Fuzûlî,Bâkî,Taşlıcalı Yahya, Hakânî gibi büyük şahsiyetler yetişmiştir.

Kırkı aşkın eserlerinin yanı sıra bir de mürettep divanı bulunan Lâmi[c]î,şiir söyleme vâdisinde de selahiyetle kalem oynatmış,güzel şiirler yazmıştır.Bu sahada kırk yıl kadar çalışmış,kendi ifâdesine göre,birbirinden güzel eserler meydana getirmiştir (10).

Lâmi[c]î'nin şiir anlayışı,XVI.asırda en üst seviyesine ulaşmış,klasik bir mahiyet arzeden Dîvân şiiri anlayışından farklı değildir.O,işe söz ile başlamış,sözün tarihî bir gelişmesini,bilhassa İslâmî düşünce esaslarına göre,anlattıktan sonra,düz yazı ile nazmın mukayesesini yapmıştır.Buradan da anlaşılacağı gibi şâir,nazm ile nesri bir arada izaha çalışmıştır.İnşâ'nın vaz geçilmez unsuru ve malzemesi düz yazı,şiirin ise nazmdır :

Gerçi [c]âlemde birdür ismi anuñ
Harf u ı[c]râbdur tılısmı anuñ

Lîk kısmeyne munkasımdur ol
Nazm u nesriyle münfehimdür ol

Nesrdür gerçi dehre sermâye
Dürr-i nazm durur velî pâye

Tañ mı indürse nazma encüm ser
K'oldı Kur'âna gevher-i efser (Dîbâce s.3)

Şâire göre;düz yazı (nesr) ne kadar güzel söylenmiş olursa olsun,(kelâm-ı mevzûn) nazm kadar te'sirli olamaz (11).Nazım ve nesir arasındaki bu nüansı belirttikten sonra şâir,şiirin muhtevasının neler olabileceği hususlarını izah eder.Fuzûlî'nin "İlimsiz şiir temelsiz duvar gibi olur." görüşünü paylaşır.Şiirin âlim ve fâzıl şahsiyetler elinde kıymet kazanacağını söyler.Hatta onlardan yanlışlıkla güzel olmayan sözler sâdır olsa bile mazur görülebileceğini ifâde eder.

Şâir,şiirin aşk ve şarap vasfında ve güzeller medhinde yazılmasına karşıdır:

Medh-i zülfinden geh anuñ beste dil
Vasf-ı çeşminden bunuñ geh hasta dil

Geh anuñ dür dişleri vasfında zâr
Geh bunuñ la[c]li deminden şerm-sâr

---

(11). bkz.Dîvân (dîbâce) s.3

Geh hayâl idüb dilün mânend-i mû
Fikr-i ebrûsından anun ser-furû

Asl-ı ma^cnâ gasb-ı sûret müste'âr
Mefharı her birinün eş^câr-ı ^câr

Hiç ola mı lâyık-ı ehl-i kemâl
^cÖmri bu yüzden geçürmek mâh u sâl (Dîbâce s.12)

Lâmi^cî şiirin bir gâyeye matuf olarak söylenmesi gerektiğini ifâde eder.Mesneviler birer efsâne gibi görünürlerse de,bir hakikati ortaya koymak,herhangibir değer hükmüne zemin hazırlamak maksadiyle yazıldıklarını gözden uzak tutmamak gerektiği üzerinde durur.Görülüyorki Lâmi^cî şiiri bir gâye olarak değil de bir vasıta olarak telakki etmekte ve bu anlayışla şiir söylenmesini öğütlemektedir.

Şâir şiir hakkındaki görüşlerini açıklarken dâima,san'atlarında zirveye ulaşmış şâirlerin düşüncelerine müracaat eder.Mesela bunlar arasında,Hassan b.Sâbit,Şeyh Nizâmî, Molla Câmî,Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî,Sa'dî-i Şirâzî,Kemâl Hucendî,Hâfız-ı Şirâzî,Irâkî, Nevâî gibi şahsiyetleri saymak mümkündür.

İyi bir tahsil görmüş olan Lâmi^cî,zamanında itibar olunan bütün ilim ve fenlere hakkiyle vâkıf olmuş,mensur eserlerinin yanında manzum eserler de kaleme almıştır.Dinî ve tasavvufî mes'elelere selahiyetle girmiştir.Tarikata intisabından sonra meydana getirdiği eserlerinde daha samîmi bir ifâde tarzı mevcuttur.Şiirlerinde tasavvufî ıstılahlardan azamî derecede faydalanmıştır.Tasavvuf onun için bir vasıta değil gâyedir.İlham kaynağı tasavvuf düşüncesidir.Bütün gücünü şeyhinden almaktadır :

Ben ne toprağam ki kendüm gösterem
Satduğum kâh ola gendüm gösterem

H^vâcenündür cümle çü mâl u menâl
Kîse-i dellâl olur âşüfte hâl (Dîbâce s.30)

Lâmi^cî tasavvufî ıstılahları da kendine göre açıklamış ve bu anlayışla kelimeleri şiirlerinde kullanmıştır (12).Hatta bu kelimelerin bir lügatçesini de yapmıştır diyebiliriz.Bu şiirlerinde zaman zaman "Yunusvârî" söyleyişlere rastlamak mümkündür :

^cÂşık-ı dil-hastaya rûy-ı dil-ârâ gerek
Dîde-i Mecnûn içün tal^cat-ı Leylâ gerek (Gazeller 6)

^cIşka ma^cmil olub geçdi yoğa varumuz
Assı ziyân bilmezüz yâr ile bâzârumuz (Gazel 15)

---

(12). Tasavvufî ıstılahların izâhı için bkz.Dîvân s. 15 v.d.

Tasavvufta aşk (sevgi) önemli bir yer tutmaktadır.Allah'a ulaşmanın ve O'nda yok olmanın tek çıkar yolu O'na büyük bir aşkla bağlanmaktır.Lâmi[c]î' de aşk hakkında farklı düşünmez :

Terk-i cândur bu yolda dönmek yok
Her giz elden komaz [c]inânumı [c]ışk (Gazeller 235)

aşkı bu şekilde tavsîf eden şâir,âşık için de :

Vefâyı görmez o cân kim cefâya katlanmaz
Visâle hiç ire mi çekmedin elem [c]âşık (Gazeller 241)

bir ifâde kullanır.

Lâmi[c]î şiirlerinde usta bir san'atkar olarak karşımıza çıkar.O'nun dîvânı iyi incelendiğinde,şiir yazmağa hevesli ve istidatlı bir insana lâzım olacak bilgi ve tekniklerin verilmeğe çalışıldığı görülür.Dîbâce başlı başına bir şiir yazma san'atı öğreten eser hüvviyetindedir.Yine Yavuz Sultan Selim medhinde yazılmış XII. kasîde lafız san'atlarının ne şekilde uygulanacağını gösteren bir örnek mâhiyetindedir.

Tevhîd düşüncesi,Hz.Muhammed(S.A.V.)'e bağlılık ve tarîkat şeyhine karşı duyduğu hayranlık O'nun şiirlerinin merkezini teşkîl eder.Asıl gâyesi duygularını,İslâmî düşünce esasları dâhilinde ve ehl-i sünnet anlayışı içerisinde ortaya koymaktır.Bunun için hemen her defterin başında Hakk'ı birleme ve Peygamber'e na[c]at vardır.(I.,II.,III.,IV. kasîdeler,I.Terci-i Bend,I.Terkib-i Bend) Bundan dolayı onu mutasavvıf bir şâir olarak değerlendirmek daha doğru olur.

O'nun şiirlerinde tasavvufî düşünce hemen her zaman görülür.Şâir tasavvuf anlayışı ile insan tipleri çizmeğe çalışır.Tarikata yeni girmiş biri için gerekli olan hususları VII.kasîdede sayar.Yine "gör" redifli VIII.kasîde de dünyanın geçiciliğinden, kötü duyguların insanı kötülüklere götüreceğinden bahseder.Bu düşüncelerini :

Yokluğa düriş benligi ko fakrı kabûl et
Fakr olmadı mı Fahr-ı Nebî-yi Medenî gör (Kasîdeler VIII)

beytiyle noktalar.

Lâmi[c]î klasik şark dillerini ve islâm ilimlerini iyi bilen âlim ve fâzıl bir şâirdir.Cereyan eden hayat hadiseleri karşısında onlara yabancı kalması mümkün değildir.Usta bir san'atkar olma özelliğini daha önce de belirttiğimiz Lâmi[c]î,bir çok değer hükümlerinin insanlar arasında yaşamasını arzulamaktadır.Bunun için,fikri bir takım söz san'atlariyle süslemeden fikir olarak söyleme yolunu seçmektedir.O'nun bu anlayışı belki de XVII.asırda,edebiyatımızda "Nâbî Mektebi" denilen bir akıma zemin hazırlamaktadır.Bu tarzın önemli bir hususiyeti,görgü,bilgi ve düşünce unsurlarını didaktik bir zihniyetle ifâde etmektir.

İran edebiyatında Sâib gibi şâirlerin,Türk edebuyatında da Bağdatlı Rûhî'nin te'sirleri altında gelişen bu tarz,Nâbî'de hem velûd hem de devrine ve çevresine söz geçiren bir yol olmuştur (13). Bir fikir vermesi bakımından dîvândan derlediğimiz bu tür söyleyişlerin bir kısmını aşağıya alıydruz :

Her kişi rahat olduğu yiri vatan bilir (Gazeller 134)

Sebzeler neysân ile lâbud bulur neşv ü nemâ (Kasideler XII)

Mihrsüzlük sanma ıǵmazın senünçün ol mehün
Lâmi^c^î tâli^c^ gerek kim berk ura baht ıldızı (Kıt'alar XVI)

Mihr eyleyüb geçürdi gönülden yaşumı dost
Meşhurdur ki "Mihr ile taşdan güher biter" (Gazeller 118)
Sürse çirkin yüzüme ^c^ârızın n'ola nigâr
Kim kamu nesne suyile su turab ile yunur (Gazeller 121)

Hükm-i kâzî birle çün kuvvet bulur kavl-i za^c^îf (Gazeller 234)

Çeşmün şehâ niçün çeker ben nâ-tuvâna tîğ
Urmak revâ mı ölmelü bir hasta câna tîğ (Kasîdeler XIX)

Urdunsa bu dürre çün sadef gûş
Tut ağzunı kim zebân ziyândur (Terci-i Bend 1)

Hâlis olmaz girmeyince zer oda (Murabba')

Mukarrerdür ki artar ^c^âlem içre
Kişinün dânişiyle i^c^tibârı (Kıt'alar XIII)

Lâmi^c^î'nin şiirlerinde kullandığı dil,XVI. asırdaki Türk-İslâm medeniyetinin dilidir.Türkçe kelimelere,mahalli tabir ve deyimlere çok yer vermiştir.

Kelimeler : aydur,emsemi,tapu,yetim,öksüz,tan mı,aşlamak,sımasun,üleşmek,tonuz, kucmak,esirgemek,göynük,eşme,kâra,öykünmek,kamu,katı,çizginmek, olavuz,benven,gisu,köyinmek,yaban,yeğ,assı....

Tabir ve deyimler:

tenha komak,ayak tolamak,el çekmek,parmak üstünde oynatmak, esen kalmak,ayağa düşmek,gözü kararmak,bet beniz,başı çizginmek,baş açuk yalun ayak,bağrı yufka,dizin dizin,bayır bayır yanmak,yemekten içmekten kesilmek....

Bunların yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeler de çok kullanılmış olup,dili yer yer ağırdır.Kur'ân-ı Kerîm'den bazı âyetler de iktibas edilerek beyitler arasına serpiştirilmiştir:

Mahsûs-ı لا فتى içi mansûs-ı هل اتى (Kasîdeler IV)

Her pertevi شمس الضحى dur (Terci-i Bend)

Keşf-i سبحان الذی اسرا olur (Gazel 27)

Dîbâcede ağır ve ağdalı bir dil kullanmasına rağmen şiirlerinde daha sade bir söyleyiş vardır.

Lâmi^cî,Ahmed Pâşâ (ölm.1496),Şeyhî (ölm.1429),Zâtî (ölm.1546),İshak Çelebi (ölm. 1537),Necâtî (ölm.1508) gibi şâirlere nazireler söylemiştir:

Ahmed Pâşâ	İtmesün hurşid-i rahşân rûy-ı canân ile bahs Bendeye lâyık degüldür k'ide sultân ile bahs	
Lâmi^cî	Burka^cun ref^c it yüzinden eyle hubân ile bahs Ki cedel eyler nigârâ olsa burhân ile bahs	(Gazeller 50)
Ahmed Pâşâ	Hâlün ey gül yüzlü komış lâlonün bağrına dağ Haddün uyarmış şeb-i ^cıyd içre bir sîmîn çerâğ	
Lâmi^cî	Devlet-i ^cışkunda oldı sînemün meydânı bağ Servlerdür yaturlar güller durur her tâze dağ	(Gazeller 223)
Şeyhî	Sen câna gözüm kılalı bir kez nazar ey dost İtdi bu gönül iki cihândan güzer ey dost	
Lâmi^cî	Sen dişleri lu'luya nedür sîm ü zer ey dost Hâk-i reh-i ^cışkunda fedâ cân u ser ey dost	(Gazeller 42)
Şeyhî	Haddün sahîfesinde ^caceb kim yazar hatt Kim müşk-i ter gibi kokar ol müşk-bâr hatt	
Lâmi^cî	Hattunda ter göründügi ol müşk-bâr hatt Budur ki şem^ca karşu gelür âbdâr hatt	(Gazeller 209)
Zâtî	Ol elif-kad cevr ider k'itmez tahammül kâf ana Görmedüm anun gibi insâfsuz insâf ana	
Lâmi^cî	Ol şeker-leb kim fedâdur çeşme-i hayvân ana Çeşme-i hayvân nedür olsun fedâ bin cân ana	(Gazeller 17)
İshak Çelebi	Bağrımı hûn itdi ğam terk-i diyâr itsem gerek Nâfe gibi bû-yı ^cışkı âşikâr itsem gerek	
Lâmi^cî	Bir gice ^cazm-i tavaf-ı kuy-ı yâr itsem gerek İtler ile subh olınca âh ü zâr itsem gerek	(Gazeller 277)
Necâtî	Çenârun kadd-i yâre nisbeti var Eli yufka velî hoş himmeti var	
Lâmi^cî	Gül'lcun la^cl-i yâre nisbeti var Eli yufka velî hoş himmeti var	(Gazeller 149)

Necâtî — Yâre mâyil olıcak mihr ü mahabbet az olur
Anuñ içün niyâz ehline dâyim nâz olur

Lâmi[c]î — Ruhlaruñ âyînesi cânana sûret-bâz olur
Günde biñ yüzden toğub nakş oynaması az olur (Gazeller 138)

Bu şâirlerden başka Terzi-zâde Ulvî (ölm.1585),Ahmedî,Abdulkerim-zâde,Kasım Pâşâ, Atayî,Resmî,Hilâlî,Zülâlî gibi şâirlere de nazîreler söylemiştir (13).Bu arada Lâmi[c]î'nin Sultân Muhammed'e de nazîre söylediğini ilâve edelim :

Sultân Muhammed — İrdi cân kulağına senün [c]ışkuñ safâsından
Urur "Lebbeyk" işigüñde tavâf eyler Safâsından

Lâmi[c]î — N'ola raks u semâ[c] itsem dem-i [c]ışkuñ safâsından
Kesilmez serv-i dem-cûnuñ çü cân u dil hevâsından (Gazeller 357)

Lâmi[c]î'nin kendi devrinde veya daha sonra yaşayan şâirler üzerinde doğrudan doğruya,yahut belli belirsiz te'siri olup olmadığı hususunda kesin bir kanaate ulaşamadık. O'na nazire yazan şâirlere de restlayamadık.Ancak vaktini boşa harcamayan ve devamlı yazan bir san'atkarın kendinden sonra gelecek nesillere örnek teşkîl etmemesi elbette mümkün değildir.

Lâmi[c]î Çelebi Dîvânı'nda,mürettep bir divanda bulunması gereken bütün nazım şekilleri vardır.29 kasîdesinden en uzunu 102 (XVI.kasîde) en kısası 21 (I.kasîde) beyittir. Kasîdeleri toplam 1406 beyittir.Gazellerinde 7 beyitlik olanlar ekseriyettedir.Dîvân şiiri geleneğinde gazeller umumiyetle tek sayılı beyitlerle yazılmıştır; 5,7,9,11 gibi. Lâmi[c]î dîvânında çift sayılı beyitlerle yazılmış gazeller de vardır.Tesbit ettiğimiz 528 gazelin 380'i 7 beyitle,48'i 5 beyitle,12'si 6 beyitle,38'i 8 beyitle,38'i 9 beyitle,2'si 10 beyitle,5'i 11 beyitle,1'i 12 beyitle,3'ü 13 beyitle,1'i 15 beyitle yazılmıştır.

Şâirler bazan mahlaslarını söyledikten sonra gazellerine bir kişiyi övmek için bir ya da bir kaç beyit eklerler.Bu gazellere "Müzeyyel Gazel",eklenen beyitlere de "zeyl" denir.Bu tür gazeller Lâmi[c]î Dîvânında da mevcuttur: 9,24,30,32,34,50,78,79,82, 95,96,98,116,230,266,295,331,370,375,426.ncı gazeller bu nev'idendir.

Lâmi[c]î Dîvânında "Mülemmâ Gazel"lere de rastlamak mümkündür;29,30,32,47,250, 278,348,522.nci gazeller bu nev'idendir.Bir örnek olması bakımından

Sâyesi nûr özi hümâ-pervâz
طا يرا فى العشى و الغدات

---

(13). Edirneli Nazmî,Mecmâü'n-Neçâir,Nuruosmaniye ktp.,4222,46. yk.

Rehberüm feyżüñ olsa ğam yokdur
يا دليل المشاء فى الفلوات (Gazeller 30)
Perîşân zülfüñe oldum giriftâr
توافقنى اذا شوستحالى
Gözüme dişleri aksi düşelden
يورى فى البحر اصناف اللالى (Gazeller 522)

gazelleri gösterebiliriz.Böylece Lâmi^c^î Dîvânında,II.Defterdeki Emîr Ahmed Buhârî medhinde yazılmış 28 gazel hariç,gazellerin toplamı 3579 beyittir.

Terci-i Bend ve Terkib-i Bend nazım şekillerinde,şekle uygun olan konular işlenmiştir.Bu bendlerden bir "tevhîd",bir "na^c^t" iki "medhiye",üç "mersiye",üç tane de "teselli" vardır.Bu nazım şekillerinde bend sayısı umumiyetle 5-7 beyit arasında değişirken bu sayı Lâmi^c^î'de 8-11 beyite kadar çıkar.Bendlerle ilgili bir başka şekil değişikliği ise aynı redif'in bütün bendlere tatbik edilmesidir.("hatem" redifli Terci-i Bend)

Dîvân edebiyatında genellikle 6-7 bend olarak yazılan murabba'ların Lâmi^c^î Dîvânında 15 bende kadar ulaştığı görülür.Bu murabba'ların hepsi "Murabba'-ı Mütokerrir"dir.

Dîvân'da; 38,35,29,19 beyitlik 4 tane "Kıt'a-i Kebîre",18 Muamma',18 Lügaz,23 Rubâ'i (bunlar arasında 7 rubâ'inin vezni değişiktir),bir muhammes bir müsebba' ve bir "Onbirli" vardır.

Görülüyorki Lâmi^c^î mürettep bir dîvânda bulunması gereken bütün nazım şekillerinde şiir söylemiştir.7 bendlik muhammes,7 bendlik müsebba',5 bendlik "onbirli" ve dîbâcedeki nazımlar hariç toplam 6729 beyit dîvânda tesbit edilmiştir.

Bütün bu bilgiler şâirin usta öğreticilik vasfını ortaya koymaktadır.Belki bu endişeden dolayı onun şiirlerinde san'atlı söyleyişe pek rastlanmaz.

Lâmi^c^î,ârûz veznini hatasız ve mükemmel kullanmıştır denilemez.Bilhassa Türkçe kelimelerde imâle,Arapça ve Farsça kelimelerde zihaflara baş vurduğu görülür.Hatta bazı Türkçe kelimelerin vezin zoru ile değişik şekilde telaffuz edildiğine rastlanır;

Götrüldi perde gitdi hucb kıldı hû zuhûr (Kasîdeler IV)

Bütün bunlara rağmen şâir vezni başarı ile tatbik etmiştir.Onun en fazla kullandığı vezinler "Remel" ve "Muzâr" bahirlerinin çeşitli şekilleridir.Şiirlerinde kullandığı vezinler aşağıda gösterilmiştir :

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (fâ' lün) . . - -/. . - -/. . -(- -)
Kıt'a :9 Gazel:6 tarih: 6 Murabba': 2 lügaz: 13
3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -
Murabba': 2

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)
Kasîde:13 tarih: 4 terci':3 müsebba': 2 onbirli: 1 kıt'a: 15 gazel :311
4 Me fâ î lün (4. - - -)
gazel :41 kıt'a :1
Me fâ î lün Me fâ î lün Fa û lün (. - - -/. - - -/. - -)
gazel :33 kıt'a :7 tarih :3
Mef û lü Me fâ î lü Fa û lün (- - ./. - - ./. - -)
gazel :4 tarih :1
Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)
kasîde :2 kıt'a :2 gazel :32
Mef û lü Me fâ i lün Fa û lün (- - ./. - . -/. - -)
tarih :1 terci' :1 gazel :1
Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)
kasîde :3 kıt'a :1 gazel :48
Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)
kasîde :3 terci' :1 tarîh :2 kıt'a :13 gazel :15
4 Me fâ i lün (4 . - . -)
gazel :4
Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)
kasîde :2 terci' :4 kıt'a :6 gazel :60
3 fa û lün Fa ûl (3 . - -/. -)
gazel :1
4 Müs tef i lün (4 - - . -)
gazel :1 tarih :1
Mef û lü Me fâ î lün Mef û lü Me fâ î lün (- - ./. - - -/- - ./. - - -)
gazel :4
Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (- - ./- . - -/- - ./- . - -)
kasîde :1 tarih :2 kıt'a :2 gazel :3
Müf te i lün Me fâ i lün Müf te i lün Me fâ i lün (- . . -/. - . -/- . . -/. - . -)
gazel :1
Müf te i lün Fâ i lün Müf te i lün Fâ i lün (- . . -/- . -/- . . -/- . -)
gazel :1 tarih :1
Me fâ î lü Fâ i lâ tü Fa û lün (. - - ./- . - ./. - -)
kıt'a :1
3 Müs te i lün Fâ i lün (3 - - . -/- . -) tarih: 1
Mef û lü Me fâ i lün Fâ' (- - ./. - . -/-) tarih: 1

Şiirde ahengi sağlamak ve manayı kuvvetlendirmek gâyesiyle şâirler,kâfiye seçiminde hususi bir itina gösterirler.Çünkü,Dîvân edebiyatında şiirin asıl kuvvet merkezi kâfiye üzerinde toplanmıştır.Bunun için Lâmi^c^î kâfiye seçiminde itinalı davranmış ve kâfiyelerin ahenkli kelimelerden seçmeğe gayret göstermiştir.Şiirlerinin büyük bir ekseriyetinin kâfiyesi "zengin kâfiye" ve kâfiye düzeni rediflidir.Bazan üç kelimelik tamlamaları redif olarak kullandığı görülür :

Hâl ü zülf-i yâre ey ^c^âşık nazar kıl dâyima
Bu kırandan fitneler vardur hazer kıl dâyima (Gazeller 4)

Girdi hammâm içine yâr gülâb ile yunur
Şanasın sahn-ı semen içre gülâb ile yunur (Gazeller 121)

Âteş üzre saldı ^c^anber kakül-i miskîn-i dost
Yakdı cân bezminde micmer kakül-i miskîn-i dost (Gazeller 34)

Mest iden ben bî-karârı mey midür sâkî midür
Bu ğarîbün ğam-küsârı mey midür sâkî midür (Gazeller 150)

Divân edebiyatında şâirler,gazelleri alfabetik sıraya göre ve hemen her harfi ihtiva eden kâfiyelerle şiir yazmağa gayret gösterirler.Ancak bazı harflerle kâfiye yapmak güçtür.Bunun için şâirler bilhassa (s),(z),(h),(h),(^c^),(ğ),(s),(ż),(z),(t) harfleriyle biten kelimelerle şiir yazmakta güçlük çekerler veya az şiir yazarlar. Lâmi^c^î bu harflerle biten kelimeleri kâfiye yaparak şiir yazmağa gayret gösterir ve bunda da başarılıdır.Meselâ;(s) harfiyle 5 gazel,(h) harfiyle 8 gazel,(h) harfiyle 5 gazel,(z) harfiyle 3 gazel,(s) harfiyle 6 gazel,(ż) harfiyle 5 gazel,(t) harfiyle 3 gazel (z) harfiyle 3 gazel,(^c^) harfiyle 8 gazel ve (ğ) harfiyle 7 gazel yazmıştır.

Kâfiyelerde kelimelerin aynı dilden olmasına dikkat eder.Bazan Türkçe kelimelerle Arapça ve Farsça kelimeleri kâfiyede kullandığı da görülür:

Mustafâ-Müttekâ-hüsrevâ-enbiyâ-pür-nevâ-âşinâ-n'ola-cana (IV.Kasîde)
miheni-bedeni-karani-Hasanı-vireni (IX.Kasîde)
her-bâr-ikrâr-o mar (XVI.Kasîde)
revâna-şana-uyana (XIX.kasîde)

Bütün bu örneklere rağmen Lâmi^c^î kâfiyelerin aynı dilin kelimeleri olmasına çok dikkat etmiş ancak,kâfiye bulmakta güçlük çektiği uzun manzumelerde bu yola baş vurmuştur.Bazan da tekrara düştüğü görülür:

ne demdür-demdür-subh-demdür (Gazeller 403)
bakam-akam-yakam-rakam-yakam-çakam-bakam (Gazeller 33)

Bazı kelimelerin imlâsını halk söyleyişine uydurarak kâfiyede kullanmıştır (bkz.79.gazel) "Lüzum-mâ-la-yelzem" diye adlandırılan kâfiye şeklini de denemiştir.(bkz.207.gazel) Onun şiirlerinde "Zü'l-Kâfiyeteyn" ve "Zü'l-redifeyn" şekillerine de rastlanır.(bkz. 171.Gazel)

VI-S O N U Ç

Lâmi'î Çelebi hakkında buraya kadar söylediklerimizi şöylece sıralamak mümkündü: Osmanlı imparatorluğunun en muhteşem bir döneminde yaşamıştır.İyi bir tahsil görmüş,asrı da itibar edilen bütün ilimleri öğrenmiştir.Devrinin iki önemli dili olan Arapça ve Farsçaya kuvvetle vâkıf olmuştur.Genç yaşta tarikat cezbesine kapılarak,Emîr Ahmed Buhârî vâsıtasiyle "Nakşibendî" tarikatine intisap etmiştir.Bu yolda şeyhlik mertebesine kadar ulaşmıştır.Devlet dairelerinde görev almayıp,Bursa'da zamanın pâdişâh ve sadrazamlarının, yazdığı eserlere karşılık olarak,ettikleri ihsân ve in'amlariyle geçinmeği yeğ tutmuştur.

Bir tarikat mensubu bulunan Lâmi'î Çelebi,tasavvufu bir gâye olarak görmüş ve şiirlerinde bu düşünceyi hâkim kılmağa çalışmıştır.Şâir yeni yetişen genç nesillere ve şâirliğe istidatlı gençlere şiir yazma tekniklerini öğretme kaygusu taşıdığından,hemen bütün nazım şekillerini denemiş ve onların şeklen kusursuz olmaları için gayret göstermiştir. Şekle uygun yazma endişesi şâirin zaman zaman tekrara düşmesine sebep olmuştur.

Lâmi'î Çelebi dîvânının "dîbâce"siyle bir taraftan şiir söylemenin İslâm inanışındaki yerini tesbite çalışırken bir taraftan da,XVI. asır şiir anlayışını ve tasavvufî düşüncenin şiir yolu ile ne şekilde okuyucuya intikal ettirilmesi gerektiğini anlatmağa çalışmıştır.Bunu yaparken şâir,İslâm estetiğinden ve bu sahada güzel eserler vücûda getirmiş olan büyük san'atkarların fikirlerinden yararlanmak suretiyle düşüncelerini pekiştirmiştir.

Mesnevi şâiri olarak Edebiyât tarihlerine ismi geçtiği halde,dîvân şiiri vâdisinde de selahiyetle kalem oynatmıştır.İyi bir tarikat erbâbı olduğunu şiirleriyle ihsas etmeğe çalışmıştır.Bütün şiirlerinde İslâm inancından ve tevhîd düşüncesinden ayrılmamıştır.Şiirde şekille birlikte iç ahenge ve tasavvufî düşünceye büyük bir itina göstermiştir.XVI. Asırda birinci derecedeki şâirleri arasında görülmesi yanlış sayılmamalıdır.Bilhassa "lügaz" ve "mu'ammâ" söylemekte üstâd kabûl edilmiştir.Kendisinden önce yaşamış XV. asır şâirlerinden Şeyhî,Ahmed Pâşâ ve Necâtî'nin şiirlerine nazireler yazmıştır.Buna mukâbil kendisini tanzîr edene rastlanamamıştır.

Bu çalışma ile Lâmi'î Dîvân'ı,günümüz okuyucusuna yaklaştırılmıştır.

22. Kocatürk,Vasfi Mahir,Türk Edebiyatı Tarihi,Edebiyat Yayınevi,Ankara 1964
23. Köprülü Fuâd,Lâmi'î Çelebi,Yeni Türk Mecmuası,1932,sayı:33
24. Latifî,Tezkire,Süleymaniye ktp.,Lâlâ İsmail 313
25. Levend,Agah Sırrı,Türk Edebiyatı Tarihi,TTK Basımevi,Ankara 1973 c.I
26. Mehmed Süreyya,Sicill-i Osmânî,Matbaa-i Âmire,1311,c.4
27. Muallim Nâci,Esâmi,İstanbul 1308,431 s.
28. Müstakim-zâde,Mecelletü'n-Nisâb,Süleymaniye ktp.,Halet Ef. nr.628
29. Pekolcay,Neclâ,İslâmî Türk Edebiyatı,İrfan Matbaası,İstanbul 1976,Edebî eserler Seri No.: 6
30. Riyâzî,Riyâzü'ş-Şu'ârâ,Üniversite ktp.,nr.,TY 761
31. Sehî Bey,Heşt-Bihişt,Ayasofya ktp.,3544
32. Sert,Ali,Lâmi'înin Gazellerinin (E den K'ye kadar) Edisyon Kritiği,1968-69 VI+267 s.,Türkiyât Enstitüsü T 887
33. Şemseddin Sâmi,Kamusu'l-A'lâm,İstanbul 1316
34. Tahirü'l-Mevlevî,Edebiyat Lügatı,Neşre Hazırlayan,Kemal Edib Kürkçüoğlu, Enderun Kitabevi,İstanbul 1973
35. Tezcan,Nuran,Bursalı Lâmi'î Çelebi,Türkoloji Dergisi Ankara Üniversitesi DTCF c.VIII,Ankara Üniversitesi Basımevi,1979
36. Timurtaş,Faruk Kadri,Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd u Şîrîn yazan şâirlerimiz, TDD.c.I, sayı:10 (Temmuz 1952)
37. Tolasa,Harun,Klasik Edebiyatımızda Dîvân önsöz (dîbâce) leri Lâmi'î Dîvânı önsözü ve (buna göre) Dîvân Şiiri san'at Görüşü,In Memoriam Ali Nihad Tarlan Hatıra Sayısı,Türklük Bilgisi Araştırmaları volum-3,1979
38. Uzluk,Feridun Nafiz,Lâmi'î'nin Latifelerinden,TDD.,c.IV,sayı :46 (Temmuz 1955)
39. Uzunçarşılı,İsmail Hakkı,Osmanlı Tarihi,c.II
40. Yücelt,Mihrinur,Bursalı Şâir Lâmi'î Çelebi,İstanbul 1946,Mezuniyet Tezi Üniversite ktp.,no: 1121

METNİN KURULUŞUNDA KARŞILAŞTIRILAN YAZMALAR

Kısaltmalar:

(AE) Ali Emiri Ef.Manzum Eserler (Millet ktp.) 380

İstinsah tarihi	: H.937 M.1530/31
Müstensih	: -
Kitap ölçüsü	: 195x124-137x77
Cilt	: Etrafı ıstampa yaldızlı meşin
Yaprak sayısı	: 329
Satır sayısı	: 17
Yazı	: Nesih
Kağıt	: Âbâdî
Baş	: Nişân-ı zer-nişân-ı beyân Tuġrâ-yı ^{c}unvân-ı dîvân
Son	: Sükûnundan fażîlet dem-be dem bil Yüri mihr ur dehân kîl u kâl

Beş defter üzerine tertip edilmiş olup Lâmi^{c}î'nin bütün şiirlerini toplayan bu nüshanın 1-40 cı yapraklarında şiirin faziletine dâir mensur "dîbâce" vardır.Birinci yaprakta yaldızlı bir daire içinde yaldız ve mürekkeple yazılı Farsça sekiz beyit,Ali Emiri Efendinin vakıf mührü ve "Külliyât-ı Lâmi^{c}î Çelebi,Lâmi'î Çelebi merhûm hayatta iken 936/1529 senesinde sadr-ı a'zam Süleymânî Makbûl İbrâhîm Pâşâ nâmına yazdırdığı nüsha-i nefisedür (rahmetu'llahi 'aleyh) Ali Emîri" notu,Ahmed Nazif adına diğer bir mühür bulunmaktadır.

Bu nüshada 29 kasîde,12 Terci',Farsça bir Muhammes,1 müsebba',1 onbirli,4 murabba' 3 kıt'a-i kebire,Emir Ahmed Buhârî medhinde yazılmış 28 gazel,9 beyitlik bir gazelin mensur açıklaması,525 gazel,68 kıt'a,35 tarih,34 muhtelif kıt'a,18 lügaz,18 muamma', 23 rubâ'i,44 müfred bulunmaktadır.

Nüshanın sonunda 22 varak tutarında bi "Bursa Şehr-engîz"i,18 varak tutarında "Hayret-nâme" isimli mesnevî vardır.Nüsha "hatm-i dîvân" başlığı ile son bulmaktadır.

(Ü) İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KTP. No.: 671

İstinsah tarihi	: 959/1592
Müstensih	: Rızvân b. Mehmed
Kitap ölçüsü	: 203x133
Cilt	: Kahverengi meşin şemeli,mıktepli,ıstampa yaldızlı
Yaprak sayısı	: 117
Satır sayısı	: 18
Yazı	: Nesih
Kağıt	: Âbâdî
Baş	: Cihân u câne pür oldı ol ey gönül âgâh Nidâ-yı اشهد ان لا اله الا الله
Son	: Feryâd u âh-ı dilden kûyunda kimse yitmez Zulm itdügine zülfün âhir degül mi bu dâl

İçinde: Dîbâce yok.27 kaside,7 terci',1 müsebba',3 murabba',1 muhammes,9 beyit bir gazelin şerhi,135 gazel,12 hezliye,7 lügaz,16 tarih,14 muamma vardır.

Baş tarafında kitaplık mührü basılı,sonunda Seyyid Nizamoğlu'nun bir manzumesi yazılıdır.

(L) LALA İSMAİL EFENDİ (Murad Molla ktp.) 481

İstinsah tarihi	: -
Müstensih	: -
Kitap ölçüsü	: 200x130-140x85
Cilt	: Ebri kaplı
Yaprak sayısı	: 179
Satır sayısı	: 17
Yazı	: İnce nesih
Kağıt	: Aharlı
Baş	: Cihân u câne pür oldı ol ey gönül âgâh Nidâ-yı اشهد ان لا اله الا الله
Son	: Lâmi^cî vasf eyleyüb müşkîn saçun her dil-berün Çok perîşân söyledüm استغفر الله العظيم

57,58,59,60,65,66'ıncı yapraklar arasında miktarı belirsiz eksiklikler var.

İçinde: 22 kaside,9 terci',vasf-ı hazan başlıklı bitmemiş bir manzume,3 murabba' Farsça 1 muhammes,muhtelif 13 manzume,358 gazel,35 kıt'a,28 tarih,müteaddit kıt'a ve beyitler,18 lügaz,18 muamma' 17 hezliye,33 matla' ve 27 müfred vardır.

Birinci yaprakta Lâlâ İsmail Efendinin vakıf mühürüyle Mustafâ,Şeyh Muhammed ve son yaprakta ikisi Ahmed olmak üzere dört mühür basılıdır.

(B) BRİTİSH MUSEUM Or. 10.882

İstinsah tarihi	: –
Müstensih	: –
Kitap ölçüsü	: –
Cilt	: –
Yaprak sayısı	: 236
Satır sayısı	: 17
Yazı	: Ta'lik
Kağıt	: –
Baş	: بســـــــم الله الرحمن الرحيم خطبهٔ منظوم کلا م قديم
Son	: Kabûl-i töhmet itmez ehl-i himmet Didüm hatm eyleyüb güftârı temmet

Baş tarafında üç beyitlik Farsça bir manzume,Câmî'ye ait bir kıt'a,Arapça
موٴلفات المرحوم لامعی چلبی والخط خط قدا لتقلی بالارث الشرعی الی ملك القر عبادالله
سبحا نه محمد بن احمد بن لا معی بن عثمان بن علی الشهر نقا ش علی الدفتری فی تاریخ
سنه ثلث وتسعین قسعلما یه

not.İçinde: 2^b da başlayıp 31^b de biten dîbâce,33^b de başlayıp 72^b de biten 31 kasîde, 73^b de başlayıp 105^a da biten 12 terci',1 muhammes,1 müsebba',1 onbirli,4 murabba' 107^b de başlayıp 194^a da biten 526 gazel,194^ada başlayıp 214^a da biten 68 kıt'a vardır.

Nüshanın sonunda 214-236 yapraklar arasında "defter-i penbüm" başlığı altında "Hayret-nâme" mesnevisi vardır.

Nüshanın aslını göremediğimizden kitap ölçüsü,cilt ve kağıt türünü tesbit edemedik.Yaprakların kenarlarında da şiirler vardır.

KISALTMALAR :

AE. Ali Emiri Manzum Eserler (Millet ktp.) 380
B. British Museum Or. 10.882
Ü. İstanbul Üniversitesi ktp. Nu.: 671
L. Lâlâ İsmail Efendi (Murad Molla ktp.) 481
a.g.e. : Adı geçen eser
bkz. : Bakınız
krş. : Karşılaştırınız

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ :

'	A,E	Â	B	P	T	S̱	C	Ç	Ḥ	H̱	D	Ẕ	R	Z	J	S	Ş	Ṣ
ء	ا	آ	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز	ژ	س	ش	ص

Ż,Ḍ	Ṭ	Ẓ	ᶜ	Ġ	F	Ḳ	K	G	N̄	L	M	N
ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ك	ك	ك	ل	م	ن

V; O,Ö,U,Ü,Ū,Ǖ	H	Y; I,İ,Ī,Ī
و	ه	ی

1 NİŞAN + ZER NİŞAN-I BEYAN E^c^Nİ DİBACE-İ BURHAN-I TİBYAN
TUĞRA-YI ^c^UNVAN-I DİVAN DER-FEŻAYİL-İ Şİ^c^R Ü ŞA^c^İRAN

بسم الله الرحمن الرحيم

نا تحه، كنج كلام قديم

Fesâhât bâzârınuñ sarrâf-ı cevâhir-furuşları ki dürer-i ġurer-i beyân ve cevâhir-i z‑
5 hir-i suhen birle rişte-i hayâli ârâste ve silk-i kıl u kâli pirâste idüb gerden u gûş-ı
^c^arûsân-ı ebkâr-ı efkâre ve ceyb ü âstîn-i meh-rûyân-ı serâ-perde-i esrâra zîver-i encüm
virürler eger ol zîverlerüñ ser kılâde ve dürretü't-tâcını ve tavk u tırâz-ı dîbâcını ma‑
dîvân-ı vücûd-ı zîr ü bâlâ ve makta^c^-ı mecmu^c^a-ı şuhûd-ı eşyâ hażret-i sübhânehu ve te^c^â‑
nun ve żât-ı vâcibü'l-vücûd-ı cell ü ^c^alânuñ gevher-i fürûzân hamd u sipâs-ı sa^c^âdet-ikt‑
10 sından ve elmâs-ı rahşân-ı şükr ü sitâyiş-i siyâdet in^c^ikasından itmeyeler ser-cümle guft
u kerdârları nâkıs ve ebter olur. Nazm:

Ey ^c^arsa-i lâ-mekân mekânuñ — Sebt-i ezel ü ebed nişânuñ
İtdüñ iki harfden muhakkak — Bir emrile bunca sîġa müştak
Bir kûşe sipihr-i gülşenüñden — Bir hôşe nücûm-ı hırmenüñden
15 Her murġ senüñ terânen eyler — Şerh-i ġam-ı dâm ü dânen eyler
Her serv-i sehî ve şâh-ı ^c^ar^c^ar — Sahn-ı haremünde mîl ahżar
Feyż-i meded-i bihâr-ı cûduñ — Nîsân-ı nem-i buhâr-ı cûduñ
Çevgân idüb âbı her tarafda — Gûy eyledi gevheri sadefde
Ol lutf-ı ^c^amîmüñ irmesidir. — Ol mevhibetüñ girişmesidür
20 K'ebrû-yı hilâle sundı çevgân — Meh kûyine virdė çerhi meydân
Ser-geşte olub bu işde her şey — Yügrüşmededür taraf taraf key

Nesr

الحمد على تعاقب الائك المتكاثرة التى لا يحصى عددها ولك
الشكر على ترادف نعمائك المتواترة التى لا ينقطع مددها

ve belâġat gülzârınuñ bâġbân-ı nežâret-bahşları ki ezhâr-ı encüm kerdâr-ı ^c^ibâret-i rengi‑
25 ve evrâk-ı felek etbâk-ı pür-tezyîn birle çehre-i ihtira^c^i gülsitân-ı pür-nireng ve safha‑
îcâd u ibdâ^c^ı bustân-ı Erteng eyleyüb cemâl-i ġavâni-yi ma^c^âni vü nikâte ve zülf ü hal-i
şevâhid-i elfâz u lüġâte nužret-i tâze ve terâvet-i bî-endâze bagışlarlar eger ol baġçele‑
^c^arsa-i felek-mahżarlarını ve hitte-i münevver-encüm manzarlarını şâh-beyt-i kasîde-i enb‑
ve terci^c^-i bend-i cerîde-i asfiyâ a^c^nî Muhammedü'l-Mustafâ ve'r-resûlu'l-müctebânuñ âb-ı
30 revân-ı durûd u teslîmâtı birle sîrâb itmiyeler ve kavâfi-yi nizâm-ı şerî^c^atinün ve revâ‑
dif-i intizâm-ı tarîkatinüñ ri^c^âyet ü himâyet medh ü tekrimâti ile hurrem u şâdâb eylemiy‑
Ser-â-ser kuşiş ü cûşişleri harâb u yebâb olur Nazm:

İy dürr-i yetîm-i bahr-i hikmet — Yokdur ayaġuñ tozına kıymet
Çeşm-i dil ü câne tûtîyâdur — İksîr-i cevâhir-i safâdur

35 Pür-zemzeme dehr heybetünden / Âvâze-i penc-nevbetünden

Meydân-ı sipihr cilve-gâhun / Tâc-ı ser-i mihr hâk-i râhun

Bir ruk^{c}a risâletünde hażrâ / Bir buk^{c}a vilâyetünde ġabrâ

Şânünde buyurdı hażret-i pâk / [illegible]

Fî-reyb visâl-i yâre irdün / Bî-perde cemâl-i Hakkı gördün

40 İrdün şu makâma ki irmez idrâk / Gördün anı k'ande ^{c}akl olur çâk

Ol bezm ü żiyâfetün nişânı / Eshâba getürdün armaġânı

Sıddîk u ^{c}Ömer emîr-i ebrâr / ^{c}Osmân u ^{c}Alî emîn-i ahyâr

[illegible]

Ammâ ba^{c}du hüner-verân-ı fesâhat-şi^{c}âr ve güher-perverân-ı belâġat-disâr yanında be-
45 râhin-i ^{c}aklî birle muberhen ve delâyil-i naklîyile muteyakkandur ki dürr-i suhen gibi kıymetî gevher ve yakut-ı beyân gibi girânmâye cevher olmaz bâzâr-ı kîl u kalde be^{c}yi men yezîd fażl u kemâl ve ^{c}akd ü nakd-ı cevâb u su'âl ansuz muyesser degüldür zebân ki terceme-i dil ü cân ve tûtî-i şekeristân-ı beyândur bî-savt u harf terennüm-i şîrîn ve tekelüm-i şekkerin eylemez insâf zebân-ı vassâf bir bülbül-i hezâr-dil-sitândur ki cihân gülis-
50 tânını ve beyân bûstânını dil-keş-nevâlarla ve ney-veş şîrîn-edâlarla zemzemelerden pür-safâ eyler belki bir koknus-ı hoş-elhândur ki künbed-i âsmâni ve sarâ-yı cihânı ateş-engîz bülend ser-âġazlarile ve hevâ-âmîz dil-pesend sûz u sâzlarile dem-demelerden pür-sadâ eyler nazm

Cihân bünyâdı çünkim emr-i "Kün" dür / Pes evvel dem zuhûr iden suhandur

55 Suhandan oldı ^{c}âlem mülki âbâd / Suhandan urulur her bezme bünyâd

Suhandur cilve-sâz-ı bezm-i ^{c}âlem / Suhandur nükte-rân-ı fażl-ı âdem

Suhan cûş itdi çün bahr-i kademden / Gözin açdı cihân h^{v}âb-ı ^{c}ademden

Suhan meydâna çün merdâne girdi / Kurub hengâmeler baş başa virdi

Suhan ^{c}âlemde bir ser-keş ^{c}alemdür / Esîri geh zebân u geh kalemdür

60 Beyân servinün oldur nahl-bendi / Gül-i bâġ-ı hayâl hûş-mendi

Neşr ^{c}unvân-ı beyân suhuf-ı âsmâni ve fihrist-i dibâce-i tuhaf-ı sübhâni ki Kur'ân-ı Mubîn ve tenzîl-i Rabbü'l-^{c}âlemîndür belâġat-ı i^{c}câzınun ve fesâhat-ı hakîkat u mecâzınun ser-â ser bünyânı beyân-ı âsmân esâs üzre urılmışdur ve çetr-i humâyûn hadîs-i Resûl-i kerîm ve otaġ-ı meymûn-ı şer^c-i kavîm ü müstakîm kelâm-ı sidre kıyâm üstine kurulmışdur

Nazm

65 Gün gibidür cihânda fażl-ı suhan / K'oldı kevnün medârı lafzatı Kün

Ya ni Kün'den toġubdurur kevneyn / Âsümân ü zemîn ü mâfi'l-beyn

Bir güherdür suhan girân-mâye / Nuh-felek rütbetine bir pâye

Döndi çün nokta üzre çarh-ı sahun / Toġdı burc-ı şerefde âyile gün

Çünki söz çarhıdur cihân-efrûz | Toğsa gün gibi tan̄ mı sözden sûz

70 Olmasaydı suhan ne söyleridün̄ | ᶜArż-ı hâli ne yüzden eyleridün̄

Gevher-i hokka-i dehândur söz | Cevher-i hançer-i zebândur söz

İtse ᶜâlemde kasd-ı ser-nâme | Kullanur geh zebân u geh hâme

Âsümândan sahun ki nâzildür | Şeref ü kadr an̄a menâzildür

Olsa idi sahundan özge güher | Anı ser-tâc iderdi ehl-i hüner

75 Ehl-i bâzâr-ı meclis-ârâya | Sözden aᶜlâ olur mı sermâye

İster isen̄ bu müddeᶜâya delîl | San̄a besdür kelâm-ı Rabb-i Celîl

Nesr elhak tılsım-ı suhan dahi iki kısm üzredür ve her biri bir ism üzredür biri nesr-i nes gibi şol dürer-i mensûr-ı âbdârdur ki eshâbı erbâb-ı inşâ-i fesâhat-ifşâdur ve biri nazm-ı pervîn gibi ol güher-i manzûm-ı tâb-dârdur ki erbâbı eshâb-ı şiᶜr-i ğarrâdur yaᶜni şuᶜarâ-i

80 belâğat-ârâdur nazm

Gerçi ᶜâlemde birdür ismi anün̄ | Harf ü iᶜrâbdur tılısmı anün̄

Lîk kısmeyne münkasımdur ol | Nazm u nesriyle münfehimdür ol

Nesrdür gerçi dehre sermâye | Dürr-i nazmundurur velî pâye

Tan̄ mı indürse nazma encüm ser | K'oldı Kur'âna gevher-i efser

85 Nesr Mahdûm-ı Sâmi hażret-i Mevlânâ Câmi علیه الرحمة والرضوان الی آخر الزمان ne hûb u hoş takrîr ve ne mahbûb dil-keş tahrîr itmişdür C â m î

جهان مجموعه‌ای پر نظم و نثر است | که چون دانا کند آنرا تجسس
نیابد جز صفات ذات اقدس | که نازل گشته از اوج تقدس
در اول منتشر بر لوح آفاق | به آخر منتظم در طی انفس

90 Kısm-ı evvelinden behre-mend ᶜâm u hâsdur ve kısm-ı sânisinden nevâle-bend ahass-ı havasdur

Nazm Kıla ᶜışkıyle çün bu imtizâcı | Dil ü cân derdinün olur ᶜilâcı

Maᶜânîden idüb dil-keş beyân ol | Olur hikmet diyârından revân ol

Cihânı kılsa tan̄ mıdur müşerref | Budur kamu müelleflerden eşref

که الشعرا شرف ما یؤلف nitekim Mesnevi-yi Maᶜnevi-yi Mevlevî'de buyurur beyt

95 از مقامات بلند اولیا | اولش سحر است و آخر کیمیا

Nesr bî-tereddüd bun̄a dahi vicdân-ı küllî delîl ve insâf-ı cümlî sebildür ki kelâm-ı mevzûn ve kâmilü'l-ıstınâᶜun̄ nüfûs u tıbaᶜ-ı zevâtu'l-ıttılaᶜda te'sîr ütenkiri ve tenvîr ü tevkiri suhan-ı mensûrdan derecât ile ziyâdedür ve kelâm-ı münteşirden her zamânda irtikâdadur suhan her ne den̄lü vücûh-ı zarâfet ve fünûn-ı letâfet birle pîrâste olsa ve kelâm her ne mikdâr in-

100 tizâm-ı ᶜibârât ve iltiyâm-ı istiᶜârât ile âraste olsa yüz olkadar müessir olur Beyt

Sözün̄ kim Lâmiᶜî dürdânelerdür | Nola dâm itse murğân-ı semâyı

Nesr amma kelâm-ı hümâm-ı rabbü'l-enâm ki fihrist-i dibâce-i iʿcâz-nümâsı ve ʿunvân-ı beyâ
hayret-fizâsı şol mukattaʿât-ı hurûf-ı hikmet-zurûfdur ki vüs..-ı irti..tına ve rumûz-ı ihti
tına medârik-i kuvâ-yı insiyye ve maʿâric-i nüfûs-ı kudsiyye birle irişilmez ki [illegible]
[illegible] hükmince müntazım bir fazlu'l-hitâb kitâb-ı hikmet ü belâğat-nisâbdu
05 ان القرآن ظهرا وبطنا وحدا ومطلعا mucebince müştemil-i ahkâm u âsâr niçe esfâr-ı ʿibret ü
hayret-şiʿârdur ki esrâr-ı kavânin-i külliyeyi muhtevi ve etvâr-ı efânin-i ferʿiyyeyi ve as
yeyi muntavi ve mecmûʿ-ı hakayık-ı ʿavâlim anda münderic ve cemiʿ-i dekâyık-ı maʿâlim-i eşb
anda mündemic ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين cümle-i eshâb-ı vilâyetün ve zi
re-i erbâb-ı dirâyetün kelimât-ı pür-nikâtı cemʿ olsa bu deryâdur anlar katre ve bu zükâdur
10 anlar zerre [illegible]
[illegible]
Pes bunun gibi kelâmun ervâh u kulûb-ı ʿâlemiyânda ve nüfûs u tıbâʿ-ı cinn ü melâik ü âdemi
da te'sîri içün zîver-i manzûmiyete katʿâ ihtiyâcı olmasa ʿaceb olmaz bu sebebden tıraz-ı h
ʿat-ı pâki ve hıyâtat-ı kisvet-i tâb-nâki [illegible] birle muʿallemdür
15 [illegible]
Nesr kezâlik şol ehâdis-i Nebeviyye ki sâhibinün engüşt-i meh-şigâfında hâtem-i hatmiyyet ve
kitf-i saʿâdet-kenefinde hatm-ı hatemiyyet ola ve her zamânda mertebe-i bülendi ما ينطق
عن الهوى ve her anda menzile-i ercümendi ان هو الا وحي يوحى ola heyhât heyh
fî-vakt-i mine'l-evkât anun guftâr-ı belâğat-âsârınun dillerde vakʿi içün istifâza-i telatum
20 buhûrdan tevakkuʿı ola zirâ vilâyet-i nübüvvet-serdârlığı ve memleket-i fütüvvet-şehriyârlığ
ana وما علمناه الشعر وما ينبغي له birle müsellemdür C â m î
[illegible]
[illegible]
Nesr mukarrerdür ki her kelâm ki sâhibinün ʿankâ-yı himmet-i lâ-mekân pervâzı ve humâ-yı neh
25 met-i kevn ü mekân-perdâzı aʿlâ-yı makâm-ı ʿilliyin ve aksâ-yı menâzile-i kurb-i Rabbu'l-ʿâl
mîn olahiç ola mı ol evc-i refîʿden bu hazîz-i vazîʿa tenezzül göstere ve ol sohbet-i vahdet
Rabbâniden bu ʿişret-i kesret-i rûhâniye tekabbül eyliye her ne denlü şâh-ı Sidretü'l-müntehi
fî-nefsihâ makâm-ı aʿlâ ise ʿAnka-yı Lâ-mekân olan anı neşimen ü câ idinmez ve her ne kadar
kâh-ı cennetü'l-me'vâ fî-zâtihâ sahn-ı dil-küşâyise hümâ-yı ʿarş-âşyân anda lâne vü me'vâ ya
30 maz H â f ı z [illegible]
Nesr zîrâ şiʿr her ne denlü dil-pezîr ve nazm her ne kadar lâ-nazîr olsa احسن الشعر اكذبه
muktezâsınca mazınna-ı kizb ü zûrdur pes anunla âlâyiş-i töhmet siret-i serîret-i nâkid-i nâ-
fid-i basîretden dûrdur Ş e y h N i z â m î
[illegible]
35 Nesr ve bu hâletler ve uşbu makâlatlar yine şiʿr ü nazmun في نفس الامر mertebesi şerîf
ü müntehâ ve menzilesi latîf ü aʿlâ olmağa münâfi degüldür Ş e y h N i z â m î

شعر برآرد بامیرت نام   که الشعراء امراء الکلام

Nesr imᶜân-ı nazar olunsa bi-hasbi'z-zâhir şiᶜrün imtizâcı şerᶜ-i mübîndendür ve bi-Hasbi'l
tın iştikâkı ᶜarş-ı metindendür nitekim ol hâzin-i hazâyin-i İlâhî ve fâtih-i defâyin-i nâ-

140 tenâhi buyurmışdur لله كنوز تحت العرش مفاتيحها السنة şiᶜrün fazîletinde söz yokd
kadr u menzileti hakkında ahbâr u âsâr çokdur C â m î

پایهٔ شعر بین که چون ز نبی   نفی نعت پیمبری کردند
بهر تنزیه نسبت قرآن   تهمت او بشاعری کردند

nesr bu ccildendür ki şuᶜarâ-i kirâmun cevâmiᶜu'l-kilem-i müteberrikleri enfâs-ı rûh-ı kuds

145 müeyyeddür ve her zamânda bu tâyife-i şerîfe ᶜİseviyyü'l-meşheddür Hassân bin Sâbit hakkında
hazret-i Resûlden عليه السلام menkûl u sâbitdür ki buyırdılar يمدك الله بروح القدس
baᶜzı evkâtde Resûlun عليه السلام işâret-i beşâret-nümâsı birle ahyâna kendünün karîha-i gayı
fizâsiyile Kureyş müşrikleriyle mukâzafa eylerdi ve mukâbele idüb manzûm hecvler söylerdi ol
cümledendür bu iki beyt-i bülend ve bu işbu nazm-ı dil-pesend ki ebu-Süfyân şeref-i islâmile

150 müşerref olmaksuzın Resûl'i ᶜaleyhi's-selâm hecv itmişdi Hassân bin Sâbit dahi
anün mukâbelesinde cevâb-ı lâ-nazîr ve hecv-i dil-pezîr dimişdi H a s s â n

الا ابلغ ابا سفيان عني   مغلغلة فقد برح الخفاء
هجوت محمدا فاجبت عنه   وعند الله في ذاك الجزاء

nesr eger su'âl olunursa ki hecv eylemek ve mezemmet söylemek fi-haddi-zatihi kabîh u mezmûm

155 ve cümle-i ashâb u erbâbı anun metrûh u melûmdur belki makûle-i gıybetden ve güftâr-ı maᶜsi-
yetdendür anun gibi münkerün eshâbdan sudûri nece müyesser ve Resûl-ikerîmden ᶜaleyhi's-selâm
ana ruhsat ne yüzden mutasavverdür bu makâmda faslu'l-hıtâb ve bu kelâma cevâb-ı sevâb oldur
ki Resûl ᶜaleyhi's-selâm buyurmışdur ki اذكروا الفاجر بما فيه كي يحذره الناس سورة تبت
bu husûs içün tamâm-ı hüccetdür menkûldur ki İmrâ'-yı ebi Leheb ve ol müstehikka-i gadab-ı R

160 bu sûre-i münzeleyi istimâᶜ idicek Resûl'e ᶜaleyhi's-selâm gelüb ayıtdı محمد على ماذا تهجوني
Resûl ᶜaleyhi's-selâm buyurdı ki والله ما هجوتك ما هجاك الله amma ol ki gıybet
nemîmedür ve maᶜsiyyet ü zemîmedür bu makûle olan degüldür kütüb-i fetâvî'de mestûrdur egerç
kim beyne'l-ᶜavâm gayr-i meşhûrdur رجل يذكر مساوی اخيه المسلم على وجه الاهتمام
لم يكن ذلك غيبة انما الغيبة على وجه الغضب يريد السب

165 belki kuvvet-i îmândan nâşi olur gayret ü himmetdür ve müşâhade-i ihsândan layih olur ᶜibâde
ü ᶜazîmetdür nitekim ol merd-i gâlib emîrü'l-mü'minîn ᶜAliyy'ü -ibn-i ebi Tâlib kerrema'l-la
vechehu âyet-i kerîmeye mutabık ve ol sûre-i ᶜazîmeye muvâfık Ebi Lehebi hecv ü mezemmet ve
taᶜyir ü melâmet idüb buyurmışdur

ابا لهب تبت يداك ابا لهب   وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب
خذلت نبي الله قاطع رحمه   فكنت كمن باع السلامة بالعطب

170 ve yine gazve-i Bedir'de ol emîrü's-sadr velîd-i pelîd-i ... -kadr ü sâhib-gadr hakkında buyurmış
dur تبا وتعسا لك يا ابن عتبة   يقيك من كاس المنايا شربة

Eshâb-ı hakîkat esîr-i sûret ve erbâb-ı tarîkat giriftâr-ı kisvet olmaz gâh tergîbiçün kişinü hüsn-i ahvâlinden ve gâh terhîbiçün sâlikün kubh-ı ef^c^âlinden söylerler H â f ı z

75 نقد صوفی نه همه صافی و بی غش باشد ای بسا خرقه که مستوجب آتش باشد

pes felek-i şi^c^r ki medâr-ı nokta-i hakkâniyet üzerine devârân ide ve hurşîd-i nazm ki mesîr-burc-ı nûrâniyyet üstine seyrân eyleye her sûretde makbûl-ı fuzalâ ve her kisvette memdûh-ı ^c^ulemâdur ve anun gibi eş^c^ârun ve ol makûle güftârun sâhibleri her zamânda musâb u me'cûrdur şöyleki anlardan sehv ü hatâ ve kelâm-ı nâ-revâ dahi sâdır olsa ma^c^zûrdur Nazm

80 Nefes bâbında bunlardur Mesîhâ / Sözün rûhin iderler her dem ihyâ

Lisân-ı gayba bunlar tercemândur / Melek-veş her biri ^c^arş-âşiyândur

Çü peyrev oldı bunlar enbiyâya / İkincidür sufûf-ı asfiyâya

Ayağıdur nübüvvet çeşmesinün / Seridür âb-ı hikmet eşmesinün

Çü kaddin bunlarun fikr ide çenber / Olur ol yirde gerdûn halka-i der

85 Ne dem kim çekseler seyf-i zebânı / Olur ta^c^viz içün hirz-i yamânı

^c^Aduv sıfatda bunlardur ser-endâz / ^c^Alem-veş olsalar tan mı ser efrâz

Nesr hakîkatde bunlar cemâl-i Mutlakun vassâflarıdur ve tal^c^at-ı Hakkun ^c^arrâflarıdur

H â f ı z در صفای ... خورشید ... که از آینه صاحب نظران ...

nesr her beytleri hâne-i âsmân-ı meh-veş gibi Mahzenü'l-Esrârdur ve her mısra^c^ları ebrû-yı hi-

90 lâl-i dil-keş gibi Matla^c^ü'l-Envârdur ve her gazel-i bî-bedel ki dirler Tuhfetü'l-Ahrârdur ve her mesnevi-yi ma^c^novi ki söylerler Subhatü'l-Ebrârdur H â f ı z

حسد چه می‌بری ای سست نظم بر حافظ قبول خاطر و لطف سخن خدا داد است

nesr eger müsebbihân-ı mecâmi^c^-i kuds anlarun dürer-i tâb-dârını subha-i evrâd-ı ezkâr eyleye revâdur ve germuhaddisân-ı mesâmi^c^-i üns güher-i âbdârını ser-mâye-i mezâd u bâzâr ide sezâdur

95 H â f ı z از رسوم شرع و حکمت با هزاران اختلاف نکته‌ای هرگز نشد فوت از دل دانای شان

nesr bunlar nâ-yı dem-keş nevâ-yı ^c^aşk u mahabbetdür sanmanuz ki hevâ-peymâ-yı hâk-sârân-ı meyl ü şehvetdür Mesnevi-yi Ma^c^nevi-yi Mevlevî

دو دهان داریم گویا همچو نی یک دهان پنهانست در لبهای وی

یک دهان نالان شده سوی شما های و هوئی در فکنده در سما

100 لیک داند هر که او را منظر است که فغان این سری هم زان سر است

H â f ı z در پس آینه طوطی صفتم داشته‌اند آنچه استاد ازل گفت بگو می‌گویم

nesr her dem ki bu tâyife nasîbince bâde-i mahabbetden mest ve zülf-i dil-dâr-la hem-dest olalar deryâ-yı dilden ^c^âlemi pür-şûr ve katreden dehri bahr-ı mescûr iderler

Nazm دریای اخضر فلک و کشتی هلال هستند غرق نعمت حاجی قوام ما

105 nesr ve her nefes ki ravza-i canânda ve hıtta-i cânda âb-ı revân ya bâd-ı vezân gibi bağbân-luklar idüb sâhat-ı beyânî ve ^c^arsa-i cihânî gülistân-ı rûhâni ve bûstân-sıfat ezhâriçün envâr-ı makâlatile ve evrâk-ı felek etbâk-ı hayâlâtile ve esmâr-ı cân-perver-i fünûn-ı ^c^ibârâtile ve enfâs-ı mu^c^attar şucûn-ı isti^c^ârâtile müzeyyen itseler bu köhne dünyâya ve uşbu hara-

be me'vâya hudret-i tâze ve terâvet-i bî-endâze bağışlarlar H â f ı z

210 زین قصه هفت گنبد افلاک پر صداست　　کوته نظر ببین که سخن مختصر گرفت

nesr ifâzet-i sel-sâl-ı sebîl-i kerdâr-ı tab^c-ı latîfleri ki شد عذب فرات سایغ شرابه
andan ^cibâretdür مستعطش الاکباد و متحرق الفؤاد olan berârî sudûr-ı ^cuşşâkı ve mefâviz-i hevâ
tır-ı ehl-i iştiyâkı şöyle sîrâb u şâdâb iderler ki dil-âfâka یحیی الارض بعد موتها
surctin bağladurlar felâbud bu enfâs-ı ^cÎsevî-hısâlün iktibâsından ve ol ifâze-i deryâ-nevâlü
15 iltimâsından mürde diller kefen-derîde dil-keş-nevâlarla ve cân-perver hôş-hevâlarla raks
urub dirler ki H â f ı z آن شمع سرگرفته دگر چهره برفروخت　　وآن پیر سالخورده جوانی ز سر گرفت
nesr ve enâret-i mihr âsâr-ı zihn-i şerîfleri ki یکاد زیتها یضیئ ولو لم تمسسه نار âna işâretdür
tîre-derûn u muzlim-nihâd olan külhân-ı kulûb-ı talibini ve kör-hâne-i sudûr-ı râğibini bir
resme münevver ve müzehher kılurlar ki sahn-ı felek ve mülk-i melek hâleti نور علی نور
20 kudsîler dest-efşân u pâk ü pân semâ^c idüb bunı okurlar ki H â f ı z

بیار باده که در بارگاه استغنا　　چه پاسبان و چه سلطان چه هوشیار و چه مست

nesr ğalebât-ı hâlet-i şevk ve sekerât-ı havâlet-i zevk içinde böyle terâne iderlerki Hâfız:

بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما به میخانه　　که از پای خمت روزی به حوض کوثر اندازیم

nesr ve tay-yı sâlik-i makâmât ve nef-yi mehâlik-i kirâmât itdiklerince bu yüzden efsâne söy-
25 lerler ki یکی از عقل می لافد یکی طامات می بافد　　بیا کین داوریها را به پیش داور اندازیم
nesr her bâr ki bunlar hakîkat şarâbın nûş iderler ahkâm-ı sûreti melâmet-i ahvâliçün ve setr
^c...l ü ferâğ-ı bâliçün rû-pûş iderler H â f ı z

دردم نهفته به ز طبیبان مدعی　　باشد که از خزانهٔ غیبم دوا کنند

nesr gâh bu yüzden tûtî-var şekerin tekellüm eylerler ki H â f ı z

30 بعد از این روی من و آینهٔ حسن رخش　　که در آنجا خبر از جلوهٔ ذاتم دادند

nesr ve gâh mestâne bülbül-sıfat böyle terennüm kılurlar ki H â f ı z

ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم　　ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما

nesr ve elhâsıl şekerleyin her nakl ki eylerler nukl-i cân-perverdür ve'l-kıssa gül-terleyin
her peyâm ki söylerler câm-ı safâ küsteridür N a z m

35 Gönül ^carşında çün cevlân kılurlar　　İrem gülzârını seyrân kılurlar
Hayâl evcine çün pervâz iderler　　Suhan çarhında hûş-şehnâz iderler

nesr ve Âdem Nebî'den ^caleyhi's-selâm ve ^calâ sâyirü'l-enbiyâi'l-kirâm oğlı Hâbili karındaşı
Kâbil katl idicek nefs-i şerîfine ta^cziye içün ve sâyir evlâdına tavsiye içün
bu dört beyt merviyyedür ebyât-ı Â d e m

40 تغیرت البلاد ومن علیها　　فوجه الارض مغبر قبیح
تغیر کل ذی طعم ولون　　وقل بشاشة الوجه الملیح
فیا اسفی علی هابیل ابنی　　قتیل قد تضمنه الضریح
اری طول الحیوة علی غما　　وهل انا من حیوتی مستریح

nesr egerçi sâhib-i keşşâf bu nakli kabûl itmoyüb dimişdür ki قد صح ان الانبياء معصومون عن الشعر

245 lâkin bu kssa sarîh ve işbu kaziyye sahîhdür ki gazve-i Tebük'de hazret-i Resûl ^{c}aleyhi's-selâm ve ashâb-ı kirâm rızvânu'l-lahu ^{c}aleyhim ilâ yevmü'l-kıyâm bu iki beyti işitdiler ve kâyilinde tereddüt itdiler Resûl ^{c}aleyhi's-selâm buyurdı ki bu nazmun münşidi karındaşum Hızırdur ^{c}aleyhi's-selâm ol iki beyt budur :

فوارس هيجاء اذا اليوم ايوم — زهادين ظلماء اذا الليل اليل

250 رجال محارب وحرب فكبهم — لداريهم اعمالهم والتقل

ekser-i akvâl oldur ki Hızır ^{c}aleyhi's-selâm nebî'dür ve kutb-ı vaktün müsâhibidür ve sıfat-ı ^{c}abdiyet ve ^{c}ulûm-ı ledüniyet ve rahmet-i ^{c}indiyyet birle muttasıfdur كما قال الله تعالى فوجدا عبدا من عبادنا اتيناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما

be her hâl سنة ما انا عليه واصحابى mucebince şi^{c}r söylemek sünnetdür ve kelâm her

255 ne kadar vucûh-ı fesâhat ve rumûz-ı belâgatla müzeyyen olsa sâhibine kadr u menziletdür وان من الشعر لحكمة hükmince kelâm-ı mevzûn u matbû^{c} aksâm-ı hikmetdendür ve nezâhet-i cibillet ve letâfet-i kuvvet ve kudretdendür ashâb-ı güzînün ekserinden sâdır olmışdur ve ba^{c}zı tevatür haddini bulmışdur dîvân-ı Murtezâ razıya'l-lahu ^{c}anhu ve erzâhu meşhûr u mütedâvel ve mu^{c}temed u muhavveldür selef-i kirâmdan ve meşâyıh-ı ^{c}izâmdan kuddiset esrâruhum ve usiset etvâ-

260 ruhum sudurına kimsenün inkârı yokdur ve anlardan sâdır olan eş^{c}âr hisâb u kitâba sığmakdan artukdur bunlarun letâfet-i kıl u kâli ve güftârlarınun zerâfet-i tal^{c}at u cemâli beyân defterlerinden belki gümân mahzarlarından sad menzile dûr ve hezâr merhâle mehcûrdur H â f ı z

نقطهٔ خال تو بر لوح بصر نتوان زد — مگر از مردمک دیده مدادی طلبیم

nesr eger bu tâyife-i şerîfe ki bülbülân-ı kafiye sencân-ı sahn-ı gülistân-ı beyândur ve tu-

265 tîyân-ı tu^{c}me-h^{v}ârân-ı şekeristân-ı tibyândur şol muhtellü'l-mizâc ve müşkilü'l-^{c}ilâc ve sâkıtu'l-iştiha ve rediyyü'l-igtidâ ve dimâg u kalbi haşviyyât u mühmelâtile imtilâ olmış hasisler ki zevk-i helâvet-i ^{c}irfândan ve çâşin-i lezzet-i beyândan mahrûmlardur medh ü ta^{c}n itseler bunlarun zevk-i selîminde ve tab^{c}-ı müstakiminde olan fazl u kemâle ve letâfet-i ahvâle zarar virmez Ş e y h S a^{c} d i

270 گر نبیند بروز شب پره چشم — چشمهٔ آفتاب را چه گناه

لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم اذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل سبيلا bunlar h^{v}ânsalar-ı da^{c}vet-i nübüvvetdür ve şehriyâr-ı mülket-i fütüvvetdür bunları mezemmet ve şânlarına töhmet evliyâ-i kirâmün levmine belki enbiyâ-i ^{c}izâmun sevmine râci^{c} ü ^{c}âyid olur C â m î

275 قاصری گر کند این طایفه را طعن قصور — حاش لله که بر آرم بزبان این گله را

همه شیران جهان بستهٔ این سلسله اند — روبه از حیله چه سان بگسلد این سلسله را

nesr belî kûr-ı mâder-zâda kuhl-i cevâhiriden fâyide olmaz ve su'ü'l-mizâc-ı bî-reşâda gıdâ-yı cân-perverden ^{c}âyide olmaz H â f ı z

زانکه از راه برندی نبرد معذورست   عشوه را الهیست که موقوف هدایت باشد

فان الشاعر لا یدرک کمالا لهم کما لهم

30 ve ger ol ᶜadem-i kabûl ve kelâm-ı fużûl ḥisset-i şürekâ-i bed-nâm ve ḫasaset-i küfelâ-i li-yâm içün ise ki hezl-gûyân-ı mecmaᶜ-ı melâhi ve herze-pûyân-ı meslek-i devâhidür ve her biri-nün ṭuġrâ-yı ġarrâ-yı berât-ı aᶜmâli الشعراء يتبعهم الغاوون dur ve nişân-ı ᶜâlişân-ı aḥ-kâm-ı fikr ü ḫayâli الم تر انهم في كل واد يهيمون dur bu dahi âftâb-ı ᶜâlem-tâb gibi münevver

25 ve deryâ-yı ṣafâ-nisâb gibi muḳarrerdür ki anlar sûk-ı ġarâmetün herze-fen dellâlları ve kûy-ı nedâmetün zaḫme-zen ṭabbâllarıdur H â f ı z

بانگ گاوی چه صدا باز دهد عشوه مخر   سامری کیست که دست از ید بیضا ببرد

nesr bizüm güftârımuz ol haᵛcegân-ı ḳıl u ḳâldedür ki dibâce-kân-ı fażl u kemâldur ne şol masḫara-gân-ı hezl-pîşededür ki suḫre-kân-ı ahmâl-i erzâldur bunlar nân-pâre içün sek-i âvâ-

10 redür ve bir loḳma içün kûy-ı leimânda rûz u şeb devvâredür N a ẓ m

Bulardur cümleten metbûᶜ-ı ġâvûn	Ki vasf-ı ḫâsı olmışdur yehîmûn
Gezerler der-be-der [illegible] içün	Ne ḳadr olur sek-i âvâre içün
Ḫayâlâtı fuşâr u naẓmı bî-renk	Dem-i cân yok kuru bir naḳş-ı Erteng
[illegible] cehlile żâyiᶜ	Olurlar âb-rû-yı ḫâke bâyiᶜ
5 Dem idüb dîvi ḥavrâ gösterürler	Şebî rûz-i dilârâ gösterürler

nesr şol sebebden ki bunlar [illegible] hucb-i nefsâni ve râbıṭa-i tezâḥum-ı ṣuḥb-ı heyûlânı birle feyâfi ḥırmânda ve berâri-i ᶜiṣyânda ḳalub leyl ü nehâr vâdi-yi ḫayâl-i muḫtalda ḥayranlar ve bevâdi-yi żurûb-ı emsâlde ser-gerdânlardur pes her zamânda bunlaruñ bâᶜis-i şıkşıkası germiyyet-i muḫayyâlât-ı müşevvikasıdur ve her anda bu ṭâyifenün muriṣ-i bârikası mukteżâ [illegible] tefrrikasınun aḥvâ-yı mütemezzikasıdur ki sûk-i şevk-i şerr ü rüsvâyilerinün gûş-ı bî-hûşlarına ve kûy-ı kâmcû-yı meyl ü nüfûr ḥavâyilerinün semᶜ-i bî-cemᶜlerine ol câm-ı pür-serencâmdan bir peyâm-ı nâfir-câm irişdürürler ve ol nuḳl-ı telḫ-kâm-lan bir [illegible]-i zehr-âşâm yetişdürürler قل كل يعمل على شاكلته

اوقات خوش آن بود که بادوست بسر رفت   باقی همه بی حاصلی و بی خبری بود

[illegible]r lâ-cerem degmenüz çehre-i naẓmları ṣunûf-ı ḥuluy-yı iġrâḳât-ı kâẕibeden ḫâli bulunmaz ve heykel-i şiᶜrleri ekseriyyâ fünûn-ı ḥulel-i terzikâtdan ᶜâri düşmez كل اناء يترشح بما فيه amma ᶜanber ü müşk kânde serkîn ü puşk kande iḥtimâl ki Mîr ᶜAlî Şîr ki Nevâyılıġile ᶜâlemi pür-nevâ ve söz ü sâz-ı güftârile ney-ṣıfat bî-dillerüñ işini âh u vâ itmişdür pîr-i irâdeti ve sened-i saᶜâdeti olan mürşid Nâmi Mevlânâ Câmîye ḫiṭâb idüb Mîr Ḫüsrevün "Deryâ-yı Ebrâr" nâm ḳasîdesi naẓîresinde bu beyti ol sekân-ı cîfe-cûylaruñ ve ol ḫesân-ı yâfe-gûylaruñ cinsiy-yetinden firâr içün dimiş ola N e v â y î

بیله نظرکی ناشوم ممتاز از ابنای جنس   سلک یلوسته منظور بجم الدینه سکانرا سرورست

nesr fi'l-ḥaḳîḳa anlar ki hecv-pîşe ve hezl-endîşedür şiᶜrün anlara nisbeti

الشعر مزمار من مزامير ابليس kabilindendür ve şunlar ki her zamânda esîr-i ᶜikâl-ı fikr ü hayâl ve giriftâr-ı kuyûd-ı kıl u kâldur anlarun hasb-i hâli لان يمتلی جوف احدكم قيحاً خير من ان يمتلی شعراً sebilindendür bunlar hisâb-ı kilâbdadur ne âdemi maᶜrifet-i intisâbda C â m î

واقف از سر خرابات بجز آن مست نشد   که بمیخانه برآورد چو بنای چلبه ها

nesr bu cümleyile yine rûz u şeb pîşeleri ve dem-be dem endîşeleri biri birinün makalât-ı ğarîbe ve hayâlât-ı ᶜacîbesinden maᶜâni-i latîfe uğrılamakdadur Ş e y h K e m â l-i Hucendî

کمال از هر عشره اشکلت مکر سرخیان سلمان شد   که از اشعار مردم برد معنیهای رنگین را

nesr ve nitekim Emîr Husrev-i Dehlevî hakkında Kâtibî dimişdür K â t i b î

دزد نظامی حله‌های خود پسند   سرقهٔ دزد نکرد و بلند

nesr amma sevk-i kelâm şol ᶜurefâ-yı zürefânun serikasında degildür ki anlar duzd-ı hasendür belki hezâyin-i kelimâtu'l-lah üzerinde her biri emîn ü mü'temendür lâkin ᶜarz-ı merâm şol bâd-peymây vü hâk-sârlarun güftâr-ı bî-girdârındadur ki câhil ü ebter iken ᶜarrâflık ve pey-lever-i bî-güher iken sarrâflık itmek dilerler C â m î

پوشیده مرقعند از بهر جامی چند   بربسته ز طامات الف لامی چند

نارفته ره صدق و صفا گامی چند   بدنام کننده نکونامی چند

الانسان فی سرية من لقاء ربهم eger ol ashâb lehv ü hevâ ve şol erbâb-ı hezl ü değâ ki dimâğ-ı cânları madde-i ğabâvet ü ğafletile mesdûrdur ve meşâm-i cenânları südde-i şekâvet ü cehâlet-ile meşdûddur bu hâᵛcelerün nefehât-ı enfâs-ı cân-perverile ki ravza-i İlâhî nesemâtındandur ol masharalarun revâyih-i levâyih-ı kay-küsterini ki mezbele-i melâhi fevehâtındandur bir göre belki الجنسية علة الضم hükmince anlarun guftâr-ı mühmel-i murdârını bunlarun eşᶜâr-ı pâkize-şiᶜârından takdim ve tercih eyliye ğarib ü ᶜacib degildür ez Mesnevi-i Mevlevî

بوی جنسیت کند جذب صفات. nesr cihân bu makûle eşbâhile memlûdur ve zamân bu yüzden iştibâhile toptoludur M e s n e v i - y i M e v l e v î

هر دو گون زنبور خوردند از محل   آن یکی زانو نیش شد وین زان عسل

هر دو گون آهو گیا خوردند و آب   زان یکی سرگین شد و زین مشک ناب

هر دو نی خوردند از یک آبخور   آن یکی خالی و این پر از شکر

صد هزاران این چنین اشباه بین   فرقشان هفتاد ساله راه بین

آن خورد گردد پلیدی زو جدا   وین خورد گردد همه نور خدا

لعنة الله آن عمل دادر قفا   رحمة الله این عمل دارد وفا

nesr her tıynetde ki hebâset-merkûzdur ve her cibilletdeki hasâset mahrûzdur memliha-tabiᶜat olur tâhir ü nâ-pâk gül ü hâşâk her ne kim içine düşe ednâ zamânda kendüye munkalib eyler zîrâ her mekânda hükmi merd-i ğâlib eyler C â m î

جز کلبهٔ غم واندیشهٔ لیلی ندهد   داغ اشکیکه از دیدهٔ مجنون بچکد

ظ هر غمزه که میخانهٔ ارباب کرم   هر حریفی زپی ملتمسی می آید

nesr lâkin bu kadar vardurki meşk u ser-gîn boyından mefhûm ve hûb u çirkin rûyından maᶜlûm

olur M e s n e v i - i M e v l e v î

هر کرا در جان خدا بنهد محک | هر یقین را باز داند او ز شک
علت عاشق ز علتها جداست | عشق اصطرلاب اسرار خداست

nesr yaʿni bunlarun miʿyâr u kıstâsı ve hencâr u mikyâsı zevk-i selîm ve kalb-i ʿalîm ve tabʿ-ı hakîmdür hall u hamrı taʿam u keyfiyyeti beyân eyler ve laʿl u cemri reng u nûrâniyeti ʿıyân söyler anı ki Âzer-i bî-hâsıl düzer peyker-i mürde ve kâlib-i efsürdedür ki maʿbûd-ı erbâb-ı nâkus u kiniştedür ki şunı ki ehl-i dil tasvîr ider sûret-i cân ve sıfat-ı hûr u rıżvândur ki mescûd-ı ashâb-ı nâmûs u bihiştdür H k î m S e n â y î

هر کجا نقش و زبان بی جانست | پای بند مخنثان آنست
آنکه هست از اشعار معنی او | شرم او پرده دار معنی او

nesr belki الشیء یعرف باضداده کما یعرف بانداده hükmince vücûd-ı esrâr zuhûr-ı ebrâriçün ğadr-ı aʿdâ kadr-i ehibbâyiçün pür-hikmetdür H a k î m S e n â y î

زشت باشد ز روی حکمت زشت | بی فراق هوا و وصال بهشت
در زمین هیچ پادشاهی نیست | که برو داغ اژدهای نیست

nesr eger su'âl olunursa ki şol safâyîn-i eşʿâr ki hezâyin-i hakâyık-ı esrârdur ve ol mehâzin--i evzân ki defâyin-i cevâhir-i tevhîd ü naʿt u ʿirfân anlarun cümlesi makbûl u muhtârdur ve ve müsellim-i ehl-i îmândur zîrâ ol guftâr-ı belâğat-âsâr ser-â ser zübde-i kelimât-ı ahyâr u ebrârdur ve nükte-i letâyif-i maʿârif-i zevi'l-ihsân ve'l-îkândur ana kimsenün iʿtirâzı ve anda bir kesün intikâżı yokdur amma bu tâyifenün imâm-ı hümâm ve muktedâ-yı enâm velâyetle mevsûf ve kerâmetle maʿrû[illegible]lerinden baʿzı ʿibârât-ı şîrîn vü mühezzeblerini ve istiʿârât-ı şekerinve müsteʿazeblerini dil-berân-ı nûş-ı lebân cihânun evsâf-ı cân-fizâsında takrir itmişlerdür ve tutiyân-ı şehd-i zebân-ı zamânun nuʿût-ı dil-küşâsında tahrîr eylemişlerdür H a m î d î

همه را در رخ هواد لبها | همه را در کف جفا جانها
رنج برده بجای راحتها | درد جسته ز کوی درمانها

nesr ʿaklen anun tahkîki ve naklen şerʿa tatbîki be-ğâyet müşkil görinür yaʿni her zamânda heves-bâzlık ve füsûn-sâzlık ve efsâne-perdâzlık idüb gâh ol dil-berün nokta-i mevhûf-ı dehânı fikrinde pergâr-var-ı ser-gerdân ve gâh bu semen-berün hatt-ı müstakîm-i kâmeti zikrinde hâme girdâr-ı hayrân olub dirler ki H â f ı z

هیچست آن دهان که نه بینم از و نشان | مویست آن میان که ندانم تا چه موست

C â m î آن دهان از سر غیب الغیب دان کز شرح آن | هم اشارت مانده عاجز هم عبارت قاصرست

nesr ve gâh bu resme ğazel-i ğarrâ ve şiʿr-i dil-ârâ söylerler ki H â f ı z

از لعل سمند او شکل مه نو پیدا | وز قد بلند او بالای صنوبر پست

nesr el-hak zamânenün imâm-ı hümâmı [illegible]

Câmî rahmetu'llah Mahzenü'l-Esrâr Şeyh Nizâmî'ye kuddise sırruhu nazîresinde aʿnî Tuhfetü'l-ahrâr nâm tezkiresinde bu ebyâtı ne zîbâ söylemişdür ve nice raʿnâ takrîr eylemişdür C â m î

چند نهی نام سلیمان کریم — چند کنی وصف سفیهان حکیم

385 آنکه بصد نیش کشی قطرهٔ خون — تا یه از امساك زدستش برون

نام کنی قلزم و عمان کنی — وصف به بحری گهرافشان کنی

وآنکه بتعلیم که ماه و سال — شغل الف دانشناسد ز دال

عارف آغاز ازل خوانیش — واقف انجام ابد دانیش

وانکه چو از گربه برآید خروش — روبهد از بیم بسوراخ موش

390 شیر ژیان ببربیان گوییش — بلکه دلاورتر از آزادگیش

این همه اندیشهٔ نا راست چیست — این همه [illegible] وکاست چیست

ویل یومئذ للمکذبین ᶜulemâ-i rebbânîyyin rıżvânu'llahı ᶜaleyhim ecmâᶜin ittifâk itmişlerdür ki aᶜżâ-yı insândan zebân gibi fesâd u tuġyân ve ᶜisyân u ᶜudvân üzre olur yokdur الحدیث اللسان صغیر جرمه کبیر جرمه Süfyân binᶜAbdullah'dan (râżiya'llahu ᶜanh) mervîdürki ayı

395 dı Resûl'den (ᶜaleyhi's-selâm) istifsâr itdim ki اکثر ما تخاف علی فاخذ علیه السلام بلسان نفسه

Nazm:

مرد که او بدگو ست اگرچه صد فصاحت گسترد — چون هلاهل دان که هر دم بوی او ستفدرست

زآتش مردمان دل مرده گردد نفس هی — مرك شمع است ارچه [illegible] اما حیات آذ [illegible]

سوچ ایسه دریا مکر ز بحیر شد عقل ترا — همچو مجنونان دل [illegible] سعر ست

دو سر خود گیر مسکین تو بیتی هر زمان — گرچه نه [illegible] آب و جدو ز سینت سادرست

400 nesr ve cümleden ᶜaceb oldur ki gâh bâd-ı rengîn-guftârile ve hâk-i müşkîn eşᶜârile hôş-dem olub dirler ki Hâfız

غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ — که بر نظم تو افشاند فلك عقد ثریا را

nesr hak budur ki bu vechile mübâhat-ı münker ü kebîreyile berâberdür Nazm:

Medh-i zülfinden geh anuñ beste dil — Vasf-ı çeşminden bunuñ geh hasta dil

05 Gâh anuñ dür dişleri vasfında zâr — Geh bunuñ laᶜli deminden şerm-sâr

Geh hayâl idüb dilüñ mânend-i mû — Fikr-i ebrûsından anuñ ser-furû

Asl-ı maᶜnâ gasb u sûret müsteᶜâr — Mefharı her birinüñ eşᶜâr-ı ᶜâr

Hiç ola mı lâyik-i ehl-i kemâl — ᶜÖmri bu yüzden geçürmek mâh ü sâl

nesr gâh ol saçları reyhânuñ küfr-i zülfine nûr-ı îmânumdan ve gâh bu hokka dehânuñ yâkut-ı

10 lebine kut-ı cânumdur diyesin gâh kûy-ı muġâni Kaᶜbe ve gâh rû-yi bütânı kıble tutasın Nazm:

روزگار نیست که سودای بتان دین منست — غم ایشه کار نشاط دل غمگین منست

nesr gâh şâhid ü çeng ü rebâba sermâye-i salâh ve gâh ᶜayş u nûş-ı şarâba mübâh okıyasın Nazm

می خور که صد گناه ز اغیار در حجاب — بهتر ز طاعتی که بروی و ریا کنند

nesr ve gâh bu yüzden menbaᶜ-ı şûr u şer ve maᶜden-i hatâ vü hatar olan şarâba meyl ü raġbet

5 ve şevk u mahabbet gösteresin Hâfız

آن تلخ وش که صوفی ام الخبائثش خواند — اشهی لنا و احلی من [illegible]

nesr gâh bu harâbât-ı dünyâda mestliklerile ve uşbu humhâne-i hevâda mey-perestliklerile tefâhur eyliyesin H â f ı z

منم که گوشه میخانه خانقاه منست — دعای پیر مغان ورد صبحگاه منست

nesr gâh kendüzüni erbâb-ı deyr ü nâkûsdan ve ashâb-ı mesîh ü nâmûsdan ᶜadd idesin ᶜI r â k î

در دیر می زدم من ز درون در شنیدم — که درآ درآ عراقی که هم حریف مایی

nesr ve gâh bu yüzden defᶜ-i havf u hatar ve refᶜ-i vehm ü hazer eyleyüb halâyıka emn-i küllî viresin ki z: مباش در پی آزار و هر چه خواهی کن — که در شریعت ما غیر از این گناهی نیست

nesr ve gâh bu yüzden tâᶜat u ᶜibâdetden sûret-i ıᶜrâż ve ehl-i daᶜvetün irşâdına iᶜtirâż gösteresin C â m î

سوی محراب مخوان ای شیخ بنگر کین زمان — نقش بسته در دلم نقش خم ابروی کیست

nesr şek yokdur ki bu makûle guftâr ve uşbu üslûbdan eşᶜâr cürm ü ᶜisyâna ve küfr ü tuğyâna müncerdür husûsâ ol guftâr-ı tarab-engîzi ve eşᶜâr-ı dil-âvîzi ekseriyyâ ashâb-ı fısk u fucûr ve erbâb-ı şerr u şûr çeng u çığâne ve nakş u terâneyile evrâd-ı evkât idineler ve tâyife-i ilhâd u bideᶜ ve şirzime-i fesâd u hudeᶜ ol vusᶜat-fezâ kelimâtı ve ruhsat-nümâ tâmâtı pâye-i mirkat eyliyeler K â t i b î

سخن مدعیان در حق رندان مشنو — فکر مفسد همه اندیشه فاسد باشد

nesr imdi âgâh ol ki ارشدك الله تعالى الى طريق الهداية وانجانا واياك من ضلالة الغواية انه ملهم الصواب واليه المرجع والمآب bu su'âle ᶜözr-i makbûl ve cevâb-ı maᶜkûl oldur ki bu tayife-i şerîfe ki muktedâyân-ı dîn ve pîşvâyân-ı yakîndür ve müteheyyicân-ı metâlib-i tahkîki ve müntehicân-ı meᶜârib-i tasdîkidür envâᶜ-ı merâtib ve aksâm-ı meşârib üzerinedür ağlab-ı ᶜibâretleri ve ekser-i işâretleri من قبيل المجاز على طريق الايجاز والالغاز dur Ş e y h E n s â r î

عباراتنا شتى وحسنك واحد — وكل الى ذاك الجمال يشير

H â f ı z جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه — چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

nesr bunlarun kimi ehl-i muᶜâmele olur riᶜâyet-i aᶜmâl eyler ve kimi meşğûl-i murâkabe olur hikâyet-i ahvâl eyler kimi ᶜâlem-i ᶜakl u sahvdadür meşkûrdur ve kimi dâyire-i şükr ü mahvdadur maᶜzûrdur kimi vahdet şarâbı sarhuşıdur ve kimi ğayret deryâsınun dem-keşidür kimi hâtifün berkiyyâtından söyler ve kimi hâtırun zevkiyyâtından söyler kimi remzü'l-mütemekkinden haber virür انا الباقي ببقاء الحق وانا الموجود بوجوده ve kimi seyrü'l-mütelevvinden eser gösterür الفقر والغنى مطيتان لا ابالي ايهما امتطي gibi gâh ᶜâkılâne söyler gâh bî-hôdâne gâh ᶜâşıkâne söyler gâh zâhidâne kimi yûhu'l-vâciddür كقول الحلاج انا الحق ve kimi esrârü'l-mevâciddür من قبيل المتشابهات والمرموزات kimi şathu'l-mağlûbdur انا الشاغل في هذا العالم وليس في جبتي سوى الله gibi ve kimi şerhü'l-mahcûbdur bu dahi iki kısımdur ve her biri ᶜaceb tılsımdur birisi kendinün zulumât-ı heyûlânide veya eşiᶜa-i rûhânide nefsün ihticâbı münkeşif olduğı evkâtdadur ve birisi satevât-ı envâr-ı sıfatda ve şiddet-i zuhûr-ı zâtda zât-ı Hakkun ve cemâl-i Mutlakun intikâbı mürtefiᶜ olduğı berkiyyâtdadur لقد بطنت فلم تظهر لذي بصر وكيف يدرك من بالعين مستتر

kimi ashâb-ı üns ü dilâl ve erbâb-ı ᶜzz u celâldür anda sıfat-ı burh-ı ğâlib olur ve cür'et guftârda ᶜâlî-mansıb olur vüzerâ-yı hażret bir dahidür nüdemâ-yı kurbet bir dahi niyâz ehli
455 dahi vüzerâ' makâmda aᶜlâ ise nüdemâ kelâmda akvâdur Rubâᶜi :

مردان رهش زنده بجان دگرند   مرغان هواش زآشیان دگرند
منگر تو بدین دیده بدیشان کایشان   بیرون ز دو کون در جهان دگرند

nesr kimi makâm-ı kemâl seyr-i ile'llahdan ve seyr-i fi'llahdan kelîmâtdur ve kimi makâm-ı milde seyr-i mine'l-hak ile'l-halk ve seyr-i fi'l-hak bi'l-hak dan nikâtdur ᶜIrâkî :

460
تو راه نرفته‌ای از آن ننمودند   ورنه که زد این در که درش نگشودند

nesr kimi esrâr-ı nihâyâtdur ve kimi etvâr-ı bidâyâtdur kimi dânedür hevâ ehlini dâm içün ve kimi efsânedür efsûn-ı ᶜavâm içün kimi selâtîn-i ulu'l-emrün istidᶜâ vü ibrâmiyle ve kimi hevâkin-i zevi'l-kadrün iltimâs u ikdâmiyledür Nazm :

مست عشقند جمله شان دائم   لا یخافون لومة اللائم

465 nesr muktedâ-yı kirâmı Şeyh Nizâmî kuddise sırrehunun pîş-bahş-ı mesnevîsi ki Penc-Genc-i ma nevîdür ve ekserî şâhân-ı rûğârun tevakkuᶜıyile ve pâdişâhân-ı diyârun tażarruᶜıyile olmışdur şol ümize ki nâm-ı şerîfleri ve yâd-ı münîfleri Hażret-i Şeyhün nazm-ı nâm-dârı vâsıtasiyile ve eşᶜâr-ı belâğat-şiᶜârı râbıtasıyile safha-i zamânda ve sahîfe-i devrânda bâkî kala nitekim taᶜbir-i latîf ve takrîr-i şerîflerinden münfehimdür Şeyh Nizâmî

470
چون بعهد جوانی از بر تو   بدر کس نرفتم از در تو
همه را بردرم فرستادی   من نمی خواستم تو میدادی
چونکه در کار تو گشتم پیر   زآنچه ترسیده نیست دستم گیر

nesr egerçi kim ol mesnevîlerün ağlebin bi-hasbi's-sûret efsânedür amma hakîkat yüzinden keşf-i hakâyıka ve beyân-ı maᶜarife bahânedür Mesnevi-yi Mevlevî-yi Maᶜnevî :

475
خوشتر آن باشد که سر دلبران   گفته آید در حدیث دیگران

nesr eger ashâb-ı żalâlete ol guftâr-ı hikmet-disârı ᶜarż eylesen eydürler ki هذا الا اساطیر الاولین ve ger erbâb-ı cehâlete ol eşᶜâr-ı belâğat-şiᶜârdan söylesen dirler ki ان هذا الا سحر مبین Mesnevi-yi Mevlevî :

اصل بیند دیده چون اکمل بود   این تکلفهای من در شعر من

480 nesr Şeyh Kemâl-i Hucendî rahmetu'llah dimişdür ki Şeyh Kemâl :

فرع بیند چونکه مرد احول بود   کلمینی یا حمیرای منست

nesr yaᶜni incizâb-ı hâlât u layihât-ı ğaybi birle ve istiğrâk-ı tecenniyât u berkıyyât-ı maᶜnîde bâtın mağlûb olub sûret-i ᶜubudiyyet riᶜâyetinden kalmamağiçündür ol vakit ki mezkûr Şeyh Kemâl rahmeta'llahu Taᶜâlâ bu matlaᶜı didiler Kemâl :

485
چشم اگر اینست و ابرو این و ناز و شیوه این   الوداع ای زهد و تقوی الفراق ای عقل و دین

nesr Mevlânâ Muhammed Şirin ki bu tâyifenün meşâhirinden ve ashâb-ı maᶜârifün lâ-nazîrindendi

bu matla[c]ı istimâ[c] idicek dimişler ki Şeyh ziyâde [c]azimü'ş-şândur ve muktedâ-yı ehl-i [c]irfân
dur niçün bir şi[c]r söyliyeler ki ma[c]nâ-yı mecâzdan ğayri mahmili ve gülistân-i hakîkatde bül
bül gibi anun her giz dili olmıya Şeyh'e bu haber iricek Mevlânâdan iltimâs-ı sohbet ve isti
490 [c]â-yı musâhabet idüb hizmetde ihtimâm ve ta[c]âm bişürmege bi-nefsihi kıyâm gösterdi Mevlânâ
dahi ol hizmetde anlara muvâfakat ve maslahat-güzârlıkda murafakat itdi esnâ-i sohbetde ve m
beyn-i inbisât-ı mu[c]âşeretde hazret-i Şeyh ol matla[c]-ı mezkûrı okuyub dimişler ki çeşm-[c]aynd
dürüstdür ki lisân-ı meşâyihde kuddiset esrâruhum anunla [c]ayn-ı kadîmden ta[c]bir oluna ki cen
ı zâtdur ve ebrû-hâcibdur mümkindür ki anunla sıfata işâret kılına ki hicâb-ı zâtdur pes Mev
495 nâ tevâzu[c] gösterüb insâf itmişler ve taksirlerine i[c]tirâf eylemişler H â f ı z

نهفته معنی نازک بسیست در خط یار تو فهم آن نکنی ای ادیب من دانم

N i z â m î از حق کر انصاف آید در وجود به که عمری در رکوع و در سجود

ki الانصاف نصف الایمان bilgil kim ارشدک الله تعالی وایانا الی اسرار الاشارات وانوار الاستعارات

Şeyh Sülemî (rahimehu'llahu ta[c]alâ) Hakâyıku't-Tefsîr'de İmâm Ca[c]ferden (razıya'l-lahu [c]anhu
500 ve [c]an aslâfihi) hikâyet eyler ki انه قال کتاب الله عز وجل علی اربعة اشیاء العبارة والاشارة
واللطایف والحقایق فالعبارة للعوام والاشارة للخواص واللطایف للاولیاء والحقایق للانبیاء علیهم

İmdi tâyife-i sôfiyye ve ol mehâzin-i esrâr-ı hefiyye ıstılâhatında c e l â l ma[c]şûkun istiğn
yüzinden tecellisine ve kibriyâ vechile ta[c]âllisine dirler cemâl-i hüsn ma[c]şûkun kemâl-i zuhû
rı ve inkişâf-ı leme[c]ân-ı nûrıdur gâh olur ki bununla lutf u [c]inâyetden ve anunla sıfat-ı kah
505 u [c]azametden ta[c]bir olunur elhakk bu husûslarda her ne tefsîr ki olur hazr degildür ve her ne
ta[c]bîr ki düşer kasr degildür ve bir mikdâr te'sîr içün beyândur fil-cümle teşhir içün [c]ıyan-
dur ولکل وجهة هو مولیها pîşâni zuhûr esrâr-ı vech bâkîdur ve mukaddime-i et-
vâr envâr-ı ışrâkîdur z ü l f sıfat-ı celâldur r û y tecellî-i cemâldur h â l vahdet-i zâtiyye
dür ve merkez-i devâyir-i sıfâtiyyedür h a t t ta[c]yîn-i vechi hakdur g i r i ş m e iltifât-ı
510 cemâl-i mutlakdur ş î v e cezbe-i İlâhîdür [c]i ş v e suvar-ı âsârda tecelli-i nâ-mütenâhidür
ı ' mazhar-ı hüsn-i zâtı ve matla[c]-ı işrâk-ı sıfâtıdur d e h â n ğayb-ı hüvviyet yâ sırr-ı
hafidür k â m e t dil-i sâlikün ğılve meylidür k a d d sâlikün istikâmetidür ve makâm-ı [c]ubu-
diyyetde istidâmetidür z e b â n emr-i Mutlakdur l e b kelâm-ı münzel ü sırr-ı muğlakdur
b e d e n [c]âlem-i küllîyetdür ve tafsîl-i etvâr-ı hüvviyyetdür s î n e sıfat-ı [c]ismet-i kibri-
515 yâdur ve tecelli-i sıdk u safâdur m e y â n tâlib u matlûb mabeynindo hicâb-ı hafi ve [c]ılâka-i
muhtefidür s â k zâhir u bâtınun iki kavsı makâm-ı cem[c]-i ahadiyetde muntabık ve sûret u ma[c]-
nânun iki hattı dâyire-i fenâ-i külliyyetde müttefik olmakdur p â y sebâtdur ve temekkun-ısı-
fâtdur m e y l sâlikün aslına rucû[c]dur a r ğ a n û n tavr-ı hafîde fart-ı mahabbetdür n â y
vücûd-ı sâlikdür ki iki [c]âlemde zebâni ola yâ şol sâlikdür ki cemî[c] varlıkdan boşanub tamâm
520 fânî ola ç e n g tavr-ı sirride kemâl-i şevk u zevkdur d e f taleb-i şevkdur n â k û s kuvâ-
yı nefsâniyi makâm-ı riyâzetde Hakka da[c]vet itmekdür yâ ıztırâb-ı dil-i sâlikdür hengâm-ı mutâ-

lebetde z u n n â r nefs-i sâlikün mutavacatıdur hizmetde ç e l î p â câlem-i tebâyicdur
k e l i s â câlem-i nâsutdur Kac b e câlem-i lâhûtdur h a r â b â t vücûd-ı mutlakdur
h a r â b â t î fânî-yi mutlakdur yâ mest-i müstağrakdur k u m â r h â n e tavr-ı sırrıdur
makâm-ı tecelliyât-ı âsârda ki sâlik anda cemîc nakd-ı vücûdını oynayub ütüzür h a m m â r
525 sâlik-i sâhibü't-tecelli ve mürşid-i kâmilü't-tesellidür ş a r â b zevk-i rûhâni yâ tecelli-
yezdâni veya cışk-ı Rabbânîdür b î- h û ş î fenâ-i ahkâm-ı beşerîdür b â d e cışk-ı zacı
dür p i y â l e andan akvâ ve latîfdür m e y -p e r e s t sâlik-i müstehlekdür ve câşık-
müstağrakdur m e y h â n e câlem-i melekûtdur m e y g e d e câlem-i ceberûtdur m ü d â m
mahabbet-i zâtiyyedür n a ğ m e imtidâd-ı nefs-i rahmânîdür n â l e münacât-ı hafîdür gâh
530 olur ki mey dirler hakîkat murâd olur lutf-ı sereyân-ı bî-tacayyuni ve elvân-ı akdâh-ı ekvân
ile televvüni eclinden pes bu haysiyetden câleme câm dirler gâh meyden tecelli-yi şucuri hâs
dilerler pes bu ictibârile kalb-i cârife câm dirler H â f ı z

ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم — ای بی خبر ز لذت شرب مدام ما

nesr fe-bi'l-cümle her makâmda bir münâsebet-i rakîka ve her mahalde bir mülâyemet-i dakîka
535 ictibâr olunur لولا الاعتبارات لبطلت الحكمة نص الباقي عليه والا المرشد اليه
eger yine su'âl olunursa ki sâyirleri tursun hele anlar ki ehl-i ihtiyâr ve sâhib-i ihtibard
niçün kelimât-ı müteşâbihâtle ve nikât-müştebihâtile tekellüm idüb cukûl-i nâsı teşvîşe ve h
yâlât-ı fesâd-endişe düşürürler şek yokdur ki ol makûle guftâr-ı rezm-girdâr ve ol yüzden eş
câr-ı fitne-işcâr zayğ-ı kulûb-ı erbâb-ı sulûke ve envâc-ı evhâm ve zunûn u şukûke bâcis olu
540 الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها C â m î

گوئیکی در دل من کاتب اندرنامه درج — طاقت این بار بود حامل مکتوب را

nesr cevâb-ı sevâb ve faslu'l-hıtâb oldur ki maksûd-ı küllî ve mrâd-ı cümlî ol kelimât-ı mer-
muzâtdan esrâr-ı cânı ve etvâr-ı nihânı erbâb-ı zevk u hâle ve ashâb-ı şevk u bâle sırrân ve
işâreten beyândur ve tâyife-i cuhhâle ve fırâk-ı zalâlden ve şirzime-i vebâlden sırr u kıtmân
45 dur zîrâ muhatabat-ı sıbyân ile cukalâya hitâb olunmaz ve mücevebât-ı vildân ile fuzalâya ce-
vâb virilmez z : هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد — كلم الناس على قدر عقولهم
yacni bu tâyife-i hikmet-disâr muktebisân-ı envâr-ı kitâbi'l-lahi'l-mubîndur ve muktefiyân-ı
âsâr-ı ehâdis-i resûl-i emîndür nitekim anlarun baczı muhkem baczı müteşâbihdür ki cukûl-ı
câlemiyân ve cinn ü melek ü âdemiyân anun tefsir ve te'vilinde dem-beste vü vâlihdur kezâlik
50 bunlarun dahi ağleb-i makâlâtı ve ekser-i hâlâtı bu yüzdendür يضل به كثيرا ويهدي به كثيرا
eger cuhhâl ol remziyyâtdan muztaribü'l-bâl olursa dirlerki فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون
belki bu vechile mencidlerler ki لا تسئلوا عن اشياء ان تبد لكم تسؤكم C â m î :

اسراری او فهم کنی جمله سماعیست — لا یمکن ان یدرکها العقل قیاسا

nesr ve ger ehl-i kıl u kâl ol mektûmâtdan munkalibü'l-ahvâl olursa böyle cevâb virürler ki
55 هذا ليس وما اوتيتم من العلم الا قليلا belki tarîk-i ahsen birle defc iderler ki
من شانكم ولستم من اهله فخوضوا في حديث غيره H â f ı z :

nesr sultânü't-tarîka burhânü'l-hakîka Ebu Hafs cÖmer bin el-Farıż (قدس الله سره بن الفارض
ki ashâb-ı zevk u cirfânun ekâbirinden ve erbâb-ı cilm ü viodânun mefâhirindendür hakâyık-ı
560 culûm-ı dîniyyeyi ve macarif-i fünûn-ı yakîniyyeyi müştemil nice kasîde-i çün casîdesi var-
dur ki anun gibi şicr-i fâyık ve nazm-ı râyık meşâyıh-ı selefden ve pîrân-ı halefden degme k
muhakkıka müyesser ve binde bir müdekkika mukadder olmamışdur cümleden biri "Kasîde-i mimiyy
i hamriyye"dir ki cuyûn-ı macarifi ve fünûn-ı letâyifi muhteri bir nazm-ı dil-ârâ ve bir sil
ğarrâdur ki her bir beyti bir câm-ı cihân-nümâ belki her harfi bir zarf-ı bâde-i sahbâdur ne
565 tekim tacrîfinde ve ol nazmün tavsîfinde dinilmişdür Rubâcî :

زین نظم که هست بحر دردانهٔ عشق — آن قافیه بر از صداست پیمانهٔ عشق
هر بیت چو خانه و هر حرف درو — ظرفیست پر از شراب میخانهٔ عشق

nesr ve ol kasîde-i bî-bedelün evveli budur :

شربنا على ذكر الحبيب مدامة — سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم
570 لها البدر كأس وهي شمس يديرها — هلال وكم يبدو اذا مزجت نجم

yacni hazret-i dostun yâdına dost-kâmiler ve şarâb-ı nâb-ı şehd-kâmiler nûş idüb mest ü şükr
hakîki birle hem-dest olduk henüz dıraht-ı engür ki asl-ı şarâb-ı şerr u şôrdur halk olmamış
dı ve ol şarâb-ı nâba müdâm şekl-i câm ve sûret-i mâh-ı tamâmdur hâl budur ki ol şarâb bir
aftâb-ı câlem-tâbdur ki sâkinün engüşt-i hilâl-misâliyle devr eyler ve kesîren amma imtizâc
575 itse âbile rahşende olur nücûm-ı hubâbla ve hâtime-i ebyât budur :

على نفسه فليبك من ضاع عمره — وليس له فيها نصيب ولا سهم

yacni ağlasun kendüzine şol kimse ki nakd-ı hayâtını ve sermâye-i evkâtını żâyic idüb andan
behre-mend ve nasîb-dâr olmadı Şemse'd-dîn-i Muhammedü'l-Hâfızu'l-Şîrâzî (rahimehu'llahı ta
câlâ) ki lisânü'l-ğayb u tercümânü'l-esrârdur ve cemîc-i kelimât-ı pür-nikâtı makbûlu'l-ahyâ
580 ve'l-ebrârdur zîrâ ol guftâr-ı belâğat-şicâr bir resme tâyife-i ehlu'l-lahun meşâribi üzre v
kic olmamışdur ki hiç ehada bu ittifâk ve işbu siyâkle ittisâk düşmemişdür ve'l-hâsıl her bi
beyti bir humhâne-i cışk u hâletdur ve her bir remzi bir bezm-gâh-ı zevk u macrifetdur ki cu
casından cukûl-ı câlemiyân şifte ve neşvesinden efkâr-ı âdemiyân firiftedür sıyt-ı fezâyıl-ı
elfâz basît-i zemîne münteşir olmamışdur ve nact-ı letâyifi ke-şevâdirü'l-emsâl
585 his... çarh-ı berîne tolmışdur ahâli-yi rüzgâr ve mevâli-i diyâr ğazeliyyâtınun bacżına ta-
rîk-i tasavvûf üzerine tahkîkler ve zâhir ü bâtın husûsunda telfik u tevfîkler yazmışlardur
ما لا يدرك كله لا يترك كله mucebince bir beytinün nüktesine işâret olındı
القليل يدل على الكثير والقطرة تنبئ عن الغدير Hâfız :

در همه دیر مغان نیست چو من شیدایی — خرقه جایی گرو باده و دفتر جایی

590 nesr deyr-i muğân ki makâm-ı taleb-i ehl-i fenâdan cibâretdür ve şeydâlık ki hayret-i tâlib-i
sâdıkdan kinâyetdür h ı r k a ki rusûm-ı zâhidân ve melâbis-i câbidândur ekseriyyâ sûret-pe-
restlerün hicâbı ve ağraz-ı fâsidesinün vesîle-i ihticâbıdur b â d e ki mahabbet-i yezdânidi

d e f t e r ki kuyûdât-ı ᶜirfânîdür dimek olur ki makâmât-ı talebün ve merâtib-i şûr u şeğa
cümlesinde benim gibi bir tâlib-i âşüfte-ahvâl ve bir ᶜâşık-ı muztaribü'l-bâl ve bir sâlik-
595 perîşân-âmâl yokdur zîrâ eger rusûm-ı ᶜâdet u ᶜibâdetdür ve ger kuyûd-ı ᶜilm ü maᶜrifetdür
ger sicill-i hükm ü hükûmetdür cemiᶜini mesâlik-i vücûdda merhûn-ı ᶜışk-ı İlâhî idüb mehâ-
lik-i ᶜucb u pendârdan ᶜâşıkâne ᶜubûr itdüm ve maᶜârik-i ceng u cidâlden sâdıkâne murûr itd
z:
غلام همت آنم که زیر چرخ کبود / ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزادست
nesr ve bir ğazelinde dahi hemîn nükteye işâret idüb dir ki H â f ı z :
600 گدای کوی تو از هشت خلد مستغنیست / اسیر بند تو از هر دو عالم آزادست
nesr Hakîm Senâyî-i Ğaznevînün (kuddise sırruhu) ki künyeti ve nâmı Ebü'l-Mecd-i Mecdûd bin
Âdemdür ve beyne'l-meşâyıh makbûl u mükerremdür "Kasîde-i Râ'iyyesi" ki yüz seksen beytden
zîyâdedür ve her biri ᶜışk u mahabbet humhânesinden bir câm-ı bâdedür evvelleri budur
H a k î m S e n â y î :
طلب ای عاشقان خوش رفتار / طرب ای نیکوان شیرین کار
605 تا کی از خانه هین ره صحرا / تا کی از کعبه هین در خمار
در جهان شاهدی و ما فارغ / در قدح جرعهٔ و ما هشیار
زین سپس دست ما و دامن دوست / زین سپس گوش ما و حلقهٔ یار

nesr Şeyh Fahrü'd-dîn İbrâhîmü'l-ᶜIrakî روح الله روحه çünkim şehr-i Mültâne geldi Şeyh Ba
hâü'd-dîn Zekeriyyânun زاد الله فی غرف الجنان فتوحه ki ᶜasrun mürşid-i fâzılı ve dehrün
610 kâmil ü mükemmili idi sohbet-i şerîfine ve mevkıf-ı münîfine irdi dirler ki hemândem Şeyhün
işâret-i beşâret-numâsiyle ve delâlet-i beşâşet-fizâsiyle halvete girdi vaktî kim çilesinde
on gün geçdi Hazret-i Hakk subhânehu ve ol cevâd-ı mutlak ᶜızza-şânuhu anun yüzine ğayb ebvâ
bını açdı ve feyz-i ᶜinâyet-nisârlarını saçdı pes ana bir vecd-i ᶜazîm ve bir hâl-i cesîm
tulûᶜ eyledi ki hemândem bî-ihtiyâr u ihtibâr cân u dili surûr u şevkile ve hubûr u zevkile
615 tolub bu ğazeli söyledi ki evveli budur ᶜI r â k î
نخستین باده کاندر جام کردند / ز چشم مست ساقی وام کردند
nesr ve ol ğazeli âvâz-bülend ve sûz-hâlet-mendile okuyub ağlardı ve anunla hâtır-ı hazîn ve
dil-i ğam-ginin eglerdi çü ehl-i hankâh anı istimâᶜ eylediler ve tarîkat-ı şeyhe muhâlif an-
ladılar zîrâanlara işâret-i halvetde zikru'l-lah u murâkabeye ve ᶜibâdât u muhâsebeye işti-
620 ğâle mahsur idi lâ-cerem ol hâl u kâli inkâr yüzinden şeyhün semᶜ-i cemᶜine irişdürdiler şey
buyürdı ki bu makûle umûrdan menᶜ sizedür ana degildür bu husûsdan anlar memnuᶜdur ki hulûs
teveccühi Hakdan yana degildür الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق
مشکل عشق نه در حوصلهٔ دانش ماست / حل این نکته بدین فکر خطا نتوان کرد
nesr her meşrebün bir şirb-i hâsı ve her mehrebün bir yüzden halâsı olur marîz olan ihtimâyi
625 me'mûrdur ve dîde-i Hakk-bînden ser-i cümle bâtıl mestûrdur M e s n e v i -yi M e v l e v
هر که صحبت یافت از پرهیز رست / طالب مسکین میان تب درست

nesr çünkim bunuñ üzerine bir kaç gün mürûr eyledi ittifâk şeyhüñ mukarreblerinden biri har
tarafından ᶜubûr eyledi işitdi ki ol gazeli harâbât ehli çeng ü çigâne ve savt u terâneyile
lar şeyhüñ huzûrına gelüb hasb-i hâli söyledi وما الهو المسموعی ᶜarż eyledi pes şeyh emr i
630 ol gazeli bî-tamâmihi okudılar vaktî kim mahlas-ı gazele geldiler ki bu beytdir M a h l a

چو خود کردند راز خویشتن فاش — عراقی را چرا بدنام کردند

nesr şeyh buyurdıki anuñ kârı pâyâna ve beyânı ᶜayâna irmiş hemin kalkub ᶜIrakînüñ hücresi
pusına geldi ve anı taşra çıkarub mübârek elin boynuna saldı ol dahi şeyhüñ kademine baş ur
ve önünde çehresin hâke sürdi ve şeyh kendü eliyle hırkasın aña geydürdi ve duhter-i çün ah
635 rini ol bedr-i münîre kırân-ı şerᶜi ile mukârin idüb her zamânda aña veled-i saᶜâdet-mendüm
ve ferzend-i dil-bendüm diyü aydurdı H â f ı z

آنان که خاك را بنظر کیمیا کنند — آیا بود که گوشهٔ چشمی بما کنند

nesr ve şeyh ᶜIrakînüñ cümle-i ebyât-ı latîfe ve eşᶜâr-ı şerîfesindendür bu beyt-i ᶜI r a k

ساز طرب عشق که داند که چه سازست — کز زخمهٔ او نه فلك اندر تك و تازست

640 nesr Şeyh Evhadî-i İsfehânî (kuddise sırruhu) baᶜżı mesnevîyâtında buyurmışdur ve ande icmâl
ahvâlinden haber virmişdür E v h a d î :

اوحدی شصت سال سختی دید — تا شبی روی نیکبختی دید
سر کشتار ما مجازی نیست — با کسی دیده کین ببازی نیست
سالها چون فلك بسر گشتم — تا فلك وار دیده ور گشتم
645 بسر پای حیله داشته ام — چون نه از بهر زله داشته ام
از برون در میان بازارم — اندرون خلوتیست با یارم
کس نه بیند جمال سلوت من — ره نداند کسی بخلوت من
تا دل من بدوست پیوسته است — سورها کرد سور من بسته است

nesr ve bir yerde yine dir ki E v h a d î :

650 همدمی نیست تا که گویم راز — محرمی نیست تا بنالم زار
در فروشم ز صیت آن معشوق — در سماعم بصوت آن مزمار

nesr zîrâ esrâr-ı yârı ağyâre söylemek ve rumûz-ı dil-dârı hüveydâ eylemek hatar-mend ü pür-
gezenddür صون الاسرار صونها عن الاغیار

z :

پیر میخانه چه خوش گفت بدردی کش خویش — که مگو راز دل سوخته با خامی چند

655 Efżâlu'd-dîn Bedilü'l-Hâkânî (rahmetu'llahi Teᶜâlâ) bu ᶜözrüñ beyânı ve uşbu gadrüñ defᶜ-i güm
ni içün böyle dimişdür H â k â n î :

عشق بیفشرد پای بر خط کبریا — بود بدست نخست هستی ما راز ما

nesr Emîr Husrev Dehlevî (rahimehu'llah) ki lakabı ᶜAynu'd-dîn ve makbûl-i ehl-i yakîndur dir-
ler ki kırk yıl savm-ı visâl eylemişdür ve mecâz u hakîkat yüzlerinden dört yüz biñ beytden zi-
660 yâde ve biş yüz binden kem kıl u kâl eylemişdür ve toksantokuz pâre kitâb ve risâle te'lif itmi
dür ve şeyhi olan Şeyh Nizâmü'd-dîn evliyâyile (kuddise sırruhu) ᶜalâ tarik-i tayy'il-arż

haco-ı Kaʿbe ve ziyâret-i taybe kılmışdur (شرفهما الله تعالى) ve hazret-i şeyhün işâret-i
beşâret-nümâsiyile ve icâzet-i saʿâdet-fizâsiyile Hazret-i Hızır nebînün عليه السلام وعلى
نبينا الهمام وعلى سائر الانبياء الكرام şeref-i sohbetiyle müşerref oldı ve müşâhade-i envâr-ı cemâlin
665 nezâretler ve huzretler buldı pes ol ser-çeşme-i âb-ı hayât ve reşk-i nîl u fırât olan mübâre
ağzı yârından teberrüken tevessül-i feyz-i İlâhî ve tavassut-ı eltâf-ı nâ-mütenâhi olsun içün
istidʿâ eyledi ki kendinün ağzına bir pâre ilkâ ve bir katre iʿtâ eyleye H â f ı z :

دستان عیب من بی دل مسکین مکنید   گوهری دارم و صاحب نظری می جویم

nesr Hazret-i Hızır ʿaleyhi's-selâm buyurdu ki bu hoş zülâli Saʿdî-i Şirâzî aldı K â t i b

670 از قصه سکندر و آب حیات خضر   معلوم شد که روزی کس کس نخورد

nesr pes Hüsrev bu sûz u güdâz-ı hırmânile ve tef ü tâb-ı hüsrânile bâdiye-i hayretde kaldı
cerem dil teşne vü hasta ve hâtır dem-beste vü şikeste şeyhün huzûr-ı pür-hubûr-ı mevfûru's-
rûrûna ve hizmet-i saʿâdet-mend-i fâyizu'n-nûruna geldi hazret-i şeyh dahi ana teselli ve te-
seffi-i küllî virüb kendü ağzı bârın ihsân idüb anun dil-i ʿatşânın sîrâb ve ciger-i sûzânın
675 şâdâb eyledi felâbud hazret-i hakk ve ol feyyâz-ı mutlak ana bir meşreb ʿatâ eyledi ki her ne
kim söyledi ve her gevher kim nazm eyledi nehr-vâr ve bahr-ı girdâr tamâm çâşini-yi ʿışk u ma
habbet ve şûr u cidd ü hâletden şirb-i ʿazîm ve feyz-i ʿamîm üzre oldı C â m î :

طفیل صحبت یار است نقل و باده و جام   چو برگ عیش بسازی نخست یار طلب

nesr Şeyh Müşerrefü'd-dîn bin ʿAbdu'l-lahu's-Saʿdi eş-Şirâzî (kuddise sırruhu) ki erbâb-ı ta-
680 savvufun serdârlarından ve ashâb-ı maʿârifün şehriyârlarındandur nahl-bend-i şuʿarâ ve makbûl
tavâyif-i fukarâdur ve Hazret-i Hızrun (ʿaleyhi's-selâm) zülâl-i inʿâm u ifzâlinden behre-men
olmışdur ve ʿilm-i ledün ser-çeşmesinden cân u dili neşv ü nemâ bulmışdur ve piyâde nice ker
hacc idüb ekâlim-i ʿâlemde geşt ve mefâviz ü berâride riyâzat-ı ʿazîmeyle bî-hadd seyr-i kûh
u deşt eylemişdür sumnât-ı Hinde girüb ulû sanemlerini şikest eylemişdür dirler ki zamânında
685 meşâyıhdan biri ana inkân ve kadhına ısrâr üzre idi bir gice ol ʿazîz vakıʿasında şöyle görü
ki âsümânun kapuları feth olmış ve sahn-ı cihân envâr-ı rahmetle tolmış feleklerden meleklere
nûrâni tabaklarla belekler inzâl eyler istifsâr ider ki bu belekler nedür ve ne saʿâdetlü cân
içündür ve nice devletlü hâniçündür dirler ki Saʿî-i Şirâzî bir beyt didiki makbûl-ı hazret-i
ʿizzet ve tesbîh-i melâyike-i rahmet oldı bu belekler anunçundur ve ol beyt budur S a ʿ d î :

690 برگ درختان سبز در نظر هوشیار   هر ورقی دفتریست معرفت کردگار

nesr vaktî kim ol ʿazîz-i sâhib-temiz bu vâkıʿadan uyandı hemân-dem derûnında şemʿ-i hidâyet
ve kandîl-i ʿinâyet yandı sürüb ol gice içinde Şeyh Saʿdînün savmaʿası kapusına geldi ve hal-
ka -girdâr bir zamân ol kapuya gûş-ı hûş urub kaldı işitdi ki Saʿdî derûn-i halvetinde hemân
beyti tekrâr idüb zemzemeler ve enîn ü hanîn birle nağmeler eyler ان فی ذلک لذکری لمن کان
695 له قلب او القی السمع و هو شهید pes ol ʿazîzün inkârı ikrâra tebdîl ve idbârı
ikbâle tahvîl oldı H â f ı z :

درصومعه بی درد کشی ظن بد مکن   آلوده گشت خرقه ولی پاک دامنم

nesr Şeyh ebu Sa^cîd ebü'l-hayr ki nâm-ı şerîfi Fażlu'l-lah bin ebi'l-Hayrdur (kuddise sı
sultânu't-tarîka ve burhânü'l-hakîkadur müşrif-i kulûb-ı ^câlemiyân ve mürşîd-i tevâyif-i
700 ü melek u âdemiyândur zamânında cemî^c-i meşâyih ana musahherdi ve ^casrında şeyhu'ş-şuyûh-
heft-kişverdi bir gün bir kavvâl anun huzûr-ı şerîfinde ve meclis-i münîfinde ittifâk itt
bu beyti okumuş ki ^cAmmârenündür ^cA m m â r :

اندر غزل خویش نهان خواهم گشت   تا بر لب تو بوسه زنم چونش بخوانی

tereome; şi^crim içre dilerem kendümi pinhân itmek tâ öpem ağzını sırrıyle okusan ğazelüm
705 nesr Hażret-i Şeyh buyırdı ki bu beyti kim dimişdür aytdılar ^cAmmâre şeyh ayıtdı kalkunuz
anun kabrini ziyâret idelüm pes bir cemâ^catle hemân varub anı ziyâret ve rûh-ı şerîfini ^c
ret itdiler üstâd ebu Sâlih ki şeyhün mukarrisi idi ittifâk bir gün hasta ve havâdan şike
oldı ebu Bekr-i Müeddib ki evlâd-ı şeyhün mu^callim u edîbi ve ^casrun kâmil u lebîbi idi ş
anı da^cvet idüb buyırdı ki devât u kalem ve bir pâre kağıd getür tâ ebu Sâlih içün bir no
710 yazalum pes ebu Bekir-i müeddibe emr itdi ki bu rubâ^ciyi yaz Rubâ^ci-i Şeyh ebi S a ^cî d

حورا بنظارهٔ نگارم صف زد   رضوان ز تعجب کف خود بر کف زد
آن خال سیه بر آن رخان مطرف زد   ابدال ز بیم چنگ در مصحف زد

nesr H^vâce ebi Bekr-i müeddeb dahi bu rubâ^ciyi yazub hemân-dem varub ebu Sâlihün boynına
ladı ve ol hırz-ı mübâreki heykel-i nûr gibi gerdenine ^cakd eyledi fi'l-hâl ebu Sâlih sıhl
715 buldı ve ol marażdan külliyen halâs oldı Mesnevî-yi M e v l e v î :

اولیا را هست قوت از اله   تیر جسته باز گرداند ز راه

و هو القادر علی ما یشاء انه ذو الفضل العظیم egerçi kim bu rubâ^cînün hallinde meşâyıh-ı ^cızâmdan
azîzler ve mevâlî-yi kirâmdan nice sâhib-temizler şerhler yazub tahkîkler ve bî-bedel tedk
ler eylemişlerdür amma kudvetü'l-evliyâ ve üsvetü'l-etkıyâ kutb-ı eflâkü't-tahkîka ve'l-ya
720 melâz-ı ashâbü'l-müşâhadeti ve'l-temkîn sültânü'l-müteahhirîn burhânü'l-mütebahhirin H^vâce
^cUbeydu'l-lah en-Nakşîbendiyyü's-Semerkandî (kuddise sırruhu) böyle yazmışdır ki bu rubâ^ci
ervâh-ı mü'minîne beşâret-i şerîfe ve işâret-i latîfe vardır ki ol beşâret ü işâretle tefr
füâd ve tahlîl-i mevâd ve inşirâh-ı sudûr ve infitâh-ı huzûr hâsıl olur zirâ murâd-ı nigâr
rûh-i insânîdür ki mahbûbiyyetle mevsûf ve makbûliyyetle ma^crûfdur Havrâdan maksûd ihvân-
725 safâdan ve hullân-ı vefâdan ^ciyâdete gelenlerdür ki cemâlleri meserret-efzâ ve mekâlleri d
küşâdur nitekim dinilmişdür لقاء الخلیل شفاء العلیل ya şol cemâ^cat-i hûrdur ki mü'mînün rû
kabż oldığı evkâtda istibşâriçün ve nisâr-i envâriçün hâżır olurlar rıżvândan murâd ^cakıldı
ki gönül behiştinün bevvâbı ve der-bân-ı sa^câdet-meabıdur rıżvân ta^caccübden elin eline ur
ğı oldur ki rûh-i insâni nez^ca karîb oldığı hâlde ve ol tılsım-ı heyûlânîye iren zamân-ı il
730 lâlde ^cakl bir nesne müşâhade eyledi ki nazarında cidden müsteb^cad idi zirâ bünyân-ı beden
tân-ı rûha ulû meşhed ü ma^cbed ve pây-gâh u mersad idi hâl-i siyâhdan ğaraż şol mezellet u
zillet u h^vârlık ve teessüf ü telehhüf ü bî-zârlıkdur ki vefât hîninde sâhibine irişür ya ş

fakr-ı hakîkî sûretidür ki müşâhade vaktinde âyîne-i cemâl-i rûhda ve mazhar-ı envâr-ı
da zâhir u lâyıh olur N a z m :

735 فقر بر افشاند بو گلزار او   نقطه زند در دل پرکار او

الفقر سواد الوجه فی الدارین | kuvâ-yı nesînî ve mebâdi-yi hayât-ı hayvânîdür ki tağayyur ü
beddül ve tekeddür ü tehevvül anun sıfat-ı lâzime ve ahvâl-i dâyimesindendür Mesnevî-yi
levî :

چیست ابدال آنکه او مبدل شود   خمرش از تبدیل یزدان خل شود

Mushafdan murâd hakîkat-i insânîdür ki nüsha-i câmi^c^a-i Rebbânîdür ki mazhar-ı âsâr u ah
740 subhânî vü mecma^c^-ı eltâf u ahlâk-ı Yezdânîdür abdâl havflarından ol mushafa yapışdıklar
dur ki çün müşâhede itdiler ki rûh-i insânî حب الوطن من الایمان mukteżasınca yine v
aslîsine کل شیء یرجع الی اصله mübteğâsınca girü mesken-i vaslisine pervâz
kendüler mu^c^attal ve bî-kudret u ^c^amel kalısarlardur felâbud ol hakîkat-ı insâniyye ve o
lâz-ı rahmânîye ziyâde yapışdılar dimek olur pes bu rubâ^c^ide rûhun ^c^uluvv-i mertebesine
745 muvv-ı menzilesine ve ^c^âlem-i melekûta tayrânına ve makâm-ı lâ-hûtda seyrânına işâret va
lâ-cerem anlarun ki nihâdında mahabbetu'l-lahdan eser ve ol ^c^âlem-i hakkânîden haber var
rubâ^c^inün tenbihâtından mesruru'l-bâl ve hôş-hâl olub şifâ-i küllî ve devâ-i cümlî hâsıl
husûsâ enfâs-ı müteberrike-i ehlu'l-lah mânend-i dem-i safâ-bahş-ı seher-gâh ol zikr u fi
hem-râh ola her vechile cân-perver ve her husûsile safâ-küster olur ر فی ایام دهرکم نفحات
750 الا فتعرضوا لها ve hażret-i şeyh ashâbına ve yârân u ahbâbına böyle vasiyyet itdiler ki
cenâzemün öginde bu ebyâtı okıyasız e b y â t :

خوبتر اندر جهان ازین چه بود کار   دوست بر دوست رفت یار بر یار
آن همه اندوه بود وین همه شادی   وآن همه گفتار بود وین همه کردار

terceme; nedir bu zevk u safâdan cihânda hôş-ter-kâr ki bâr-ı yârle vasl ola bî-ğam-ı ağy
755 O ser-be-ser ğam u endûhidi bu cümle sürûr O cümle guft u şunûd idi bu kamu gir
nesr H^v^âce Bahâü'd-dîn Muhammed bin Muhammedü'l-Buhârîü'n-Nakşibendî (kuddiset esrâruhu v
ża^c^afet envâruhu) dan şöyle menkûldur ki bir gün ayıtmışlar Şeyh ebü's-Sa^c^îd ebü'l-hayr
sordılar ki cenâzenüz ögindo kangı âyet-i kerîmeyi okıyalum buyurdılar kim âyet okımak em
hatîr ve kâr-ı nekirdür bu beyti okıyınuz b e y t :

759 چیست ازین خوبتر در آفاق کار   دوست رسد نزد دوست یار نزدیک یار

nesr pes hażret-i H^v^âce buyurdılar ki bizüm cenâzemüz ögindo bu beyti okıyasız b e y t :

مفلسانیم آمده در کوی تو   شیئا لله از جمال روی تو

nesr işbu beyt-i ^c^Arabî dahi mücerreb-i fukarâ ve mu^c^temed-i fużalâdur ki mefere müteveccih
larun ^c^akablarınca okurlar selâmet içün icâbeti mukarrer ve eser-i necâbeti gün gibi münev
765 dür beyt-i ^c^Arabî:

وصیت احبتی ساعة ترکم سلامة   ویحییکم الرحمن من کل جانب

ba^c^żılar bu beyti hażret-i Hıżra isnâd itdiler (^c^aleyhi's-selâm ve ^c^alâ sâyiri'l-enbiyâi'l
râm) Şeyh Feridü'd-dînü'l-^c^Attâru'n-Nisâburî ki Şeyh Mecdü'd-dînü'l-Bağdâdînün (kuddise

huma) mürididür ve esrâr-ı hakîkat ve etvâr-ı tarîkat suhan-furûşlarınuñ vahîd ü ferîdi
ve ol kadar dekâyık-ı sırr-ı tevhîd ve hakâyık-ı zevk u mevâcid anuñ mesneviyâtında ve
770 yâtında münderiedür ki bu tâyifeden az kimsenüñ kelimâtında ve te'lîfatında düşmişdür v
fâs-ı tayyibesinden biri bu beytdür ᶜA t t â r :

ای روی درکشیده به بازار آمده — خلقی بدین طلسم گرفتار آمده

nesr bu kasîde yigirmi beytden efzûndur ki her biri bir tılsım-ı pür-efsûndur ᶜurafâ-yı
ve fuzelâ-i kirâmdan biri ol kasîdeyi gayetde zibâ ve nihâyetde bî-hemtâ şerh eylemişdü:
775 ey şol zât-ı mutlak ki senüñ cemâlüñ ki nûr-ı zâhir-i vücûddur ve âyîne-i sûret-i şâhid
meşhûddur aña bu taᶜayyunât-nikâbını ve suver-i kâyinât hicâbını rû-pûş idüb bâzâr-ı zul
gelmişsindür bir tayife o gencüñ yüzindeki tılsım olan perdeyile yaᶜni taᶜayyunât-ı muht
ve tekevvünât-ı mü'telife ve âsâr-ı mütebâyine ve etvâr-ı mütekâbile vâsıtasıyle buᶜd u
bâdiyesine ve gaflet u hicrân hâviyesine düşüb pendâr-ı gayriyyet ve evhâm-ı kesret ü is
780 niyyet vâdilerinde hayrân u ser-gerdân olmışlardur هی الا اسماء سمیتموها انتم وآباؤکم
ne zîbâ dimişlerdür Li-gayrihi :

یعنی که بجز حقیقت ماه دردار وجود نیست

nesr yâhud ol cemâl-i bâ-kemâlun pertev-i kibriyâ vü celâli bu suver-i cemîle ve mezâhir
lîlede sirâyet itdügi mülâtafayile belâ-yı ᶜışk u mahabbete ve ᶜanâ-yı derd ü hayrete tu
785 lardur pes با حتجاب واختفت بمظاهر vefkınca baᶜzı kimesne ᶜâşık-ı maᶜnâ ve
ᶜâşık-sûret ve kimi âşüfte-i nakş u nigâr ve kimi firifte-i lutf u serîret olmışdur H â :

برغم مدعیانی که منع عشق کنند — جمال چهرهٔ تو حجت موجه ماست

nesr nitekim dimişlerdür ne-yi zebândan beyân şekerlerin yimişlerdür E v h a d î :

تو بی معنی و بیرون تو اسم است — تو بی گنج و همه عالم طلسم است

790 فانها سوابیبرد وقیة لا تستر [illegible] ve hazret-i şeyh baᶜzı müellefâtında şöyl
maşlardur ki Firdevsî-yi Tûsî (rahimehu'llah) ki ᶜömrini şol selâtîn-i cihân ve havâkîn-i
mânuñ zikr-i menâkıb u meâsirinde ve neşr-i mahâmid u mefâhirinde geçürmişdür ki anlaruñ
ri yezdân-perest olmayub rûzgârları beğy u ᶜudvân ve küfr ü tuğyân üzerine murûr u ᶜub...
mişdür baᶜde'l-vefât ᶜazîzlerden biri anı vâkıᶜasında görür ki müreffehü'l-hâl ve mesrûr
795 fârigu'l-bâl ve pür-huzûr bustân-ı cinânda seyrân ve agsân-ı tûbâ vü sidrede müntehâ tayr
eyler taᶜaccüb idüb aña bu kadr u menziletüñ ve uşbu lutf u mekremetüñ sebeb-i mevhibetin
su'âl eyler ve taleb-i keşf-i ahvâl ider Firdevsî böyle cevâb virür ki şol hazret-i bâ-ᶜa
met de ve ol cenâb-ı pür-haşmetde ki bâd-ı istignâsı ve sar-sar-ı kibriyâsı hubûb idicek
ᶜat-i kevneyn ve ᶜibâdet-i sakaleyn bir perr-i beᶜuza ve bir pâ-yı mürçe kadar kadr u mik
800 yokdur belki cümleten hebâ-i mensûr ve nakᶜ-ı bî-vakᶜ-ı menşûrdur H â f ı z :

مفروش عطر عقل به هندوی زلف یار — کانجا هزار نافهٔ مشکین به نیم جو

nesr ve her zamânda sevâbık-ı eltâf-ı ᶜinâyeti şikeste-pâylaruñ dest-giridür ve her anda

yif-i ᶜafv-ı bî-gâyeti âşüfte-[illegible]lerün ᶜözr-i pezîridür

بر عملی اگر عنایات تو باشد یار   نا کرده چو کرده کرده چو نا کرده

805 nesr nesîm-i subh u visâli hâviyye-i şeb-i firâk-suhtelerinün râhat-ı cânıdur zülâl-ı de
nevâli bâdiye-i kürab-ı iştiyâk dil-hastalarınun dermânıdur fażl-ı kâr-sâz-ı
وسعت رحمتی کل شیء mukteżâsınca

لطف خدا بیشتر از جرم ماست   ما لطف بی نیاز
سبقت رحمتی علی غضبی mübteġâsınca :   عفو الهی بکند کار خویش

810 nesr ben bende-i şermendeye ve kemîne-i furû-mandeye bir beytimi sebeb-i mağfiret ve cüml
evzâruma maᶜziret kıldı انه ذو الفضل العظیم ol beyt budur didi F i r d e v s

جرمانرا بلندی وپستی توئی   جلوه گه جیر جلد هستی توئی

nesr ᶜaceb oldur ki şeyh-i mezkûr (قدس الله الملك الغفور) etvâr-ı tarîkatda ve e
hakîkatda "Mantıku't-Tayr" ve "Esrâr-nâme" ve Musîbet-nâme" ve "Menâkıb-ı Ebrâr" ve "Meâs
815 Ahyâr" ve bunlardan ġayri nice kitâb-ı hikmet-nisâb ve risâle-i mevᶜizet-intisâb didükden
âhir müellefleri ve hâtime-i musanneflerі bir dâsitân-ı nev yaᶜni hikâyet-i gül ü husrev
dur ki ol kitâb-ı müşgin-nikâb egerçi bi-hasbi'z-zâhir efsânedür amma bi-hasbi'l-bâtın es
İlahî-guftârına bahânedür H a k î m S e n â y î

نباید عشق را سالوس و طامات   میان در بند در کوی خرابات
820 شراب از ساقیان لب شکر گیر   قدرت غمزه هاشان در جگر گیر

nesr Ebu İsmâᶜil ᶜAbdu'llah bin ebi Mansûr Muhammedü'l-Ensâriyü'l-Herevî (kuddise sırrıhu)
Ebu Mansûr Mettü'l-Ensârinün evlâdındandur ve devrânının aktâb u evtadındandur Mett-i Ensâ
ebu Eyyub-i Ensârinün (rażıya'l-lahu ᶜanhuma) oğlıdur ki sâhib-i rahl-i resûldur (ᶜaleyhi'
lâm) ol vakt ki Medîneye hicret buyurdılar ve Mett-i Ensârî (rażıya'l-lahu ᶜanh) Emîrü'l-M
825 nin ᶜOsmân-ı zı'n-nûreynün (rażıya'l-lahu ᶜanh) hilâfeti zamânında Ahnef bin Kaysile Herâs
gelüb Hirâtda sâkin olub anda teehhül eylemişdür hażret-i şeyh ᶜAbdu'l-lah-ı Ensârinün lak
şeyhu'l-İslâmdur ve meşhûd-ı Hızr ᶜaleyhi's-selâmdur velâyetde müsellemdür ve kerâmetde ᶜa
dür zamânında güneş gibi zuhûri maşrıkdan mağribe irmişdi ve cemiᶜ-i ᶜulûm-ı maᶜarif-kemâl
tebede ana el virmişdi bir gün meclis-i şeref-fizâlarında ve mahfil-i saᶜadet-likâlarında
830 vurdılar ki benim altı binden ziyâde ᶜArabî şiᶜrüm vardur eyâdi-yi nâsda mütedâvel ve cüzl
mün zahrında müseccel ve yine buyurmışlardur ki bir vakitde kıyâs itdüm ki hâtırımda ne de
eşᶜâr-ı ᶜArabî ola yetmiş binden ziyâde buldum ve yine bir vakitde buyurmışlardur ki şuᶜar
ᶜArabun mütekaddimlerinün eşᶜârından benim yâdımda yüzbinden ziyâde müteferrik şiᶜr vardur
yine buyurmışlardur ki üç bin hadîs ezberleyüb dururam be-yek be-yek isnâdile vilâdetleri
835 retün üçyüz toksanaltısındadur ve yine buyurmışlardurki mektebde mahbûbu'l-cemâl ve makbûlı
hısâl bir oğlancık vardı adı Ebu Ahmed ve hüsnile mukalled idi anunçün bir nesne söyle ve
beyt inşâ eyle dediler ben dahi fi'l-hâl bediha bu beyti didüm Şeyh E n s â r î :

لابی احمد وجه قمر اللیل غلامه   وله لحظ غزال رشقه القلب سهامه

tercome: Yârün cemâl-i ferruhı eyler meh u mihri esîr Âhû gibi bakışları urur felek-şîrin

840 nesr ve'l-hâsıl eger iksâr-ı kelâm kulûbe mümil ve itnâb-ı merâm matlûba muhil olmak vehı

m... bu bâbda misâl-i faslu'l-hitâb şevâhid-i menkûle ve delâyil-i ma^c kûle birle bir nic

celled kitâb yazmağ olurdı lâkin hayrü'l-kelâm ما قلّ و دلّ li-kâilihi :

او نفرت ذکری و فی الایجاز فایدة فللکرام من المذکور بل تصدیع

diger: کم گوی و گزیده گوی چون در تا ز اندک تو جهان شود پر

845 nazm : در مقامی که صدارت بفقیران بخشند چشم دارم که بجاه از همه افزون باشم

nesr elhak husûs-ı şi^c rde hulûs-ı kelâm ve fasl-ı tamâm oldur ki bir gün huzûr-ı Resûl-ı

bü'l-^c âleminde ve meclis-i seyyidü'l-Mürselinde (salla'llahu ^c aleyhi ve sellem) Nâbiğa'nı

bir beytini okudılar buyurdılar ki hâtırınuzda bâkisi varsa okuyunuz ayıtdılar yâ Resula'

huzûr-ı sa^c âdet-karînünde ve hizmetiçün huld-i berînünde şi^c r okınmak câizmidür pes sahîh

850 sarîh buyurdılar ki الشعر کلام فحسنه حسن وقبیحه قبیح ya^c ni şi^c r fi-hadd-i zât

bir havâ-yı latîf ü dil-keşdür eger mehebb u memerri gülistân u bustân ola mânend-i nefah

rûhu'l-kuds ve misâl-i fevehât-ı ravhü'l-üns dil-pezîr ü cân-perver ve müşk ü ^c anberden m

^c attar olur C â m î :

هر چه بدل هست ز پاک و پلید در سخن آید از آن پدید

855 شیشه چو بندد دهن جوی تنگ آب روان گیرد ازو بوی و رنگ

چون گره نافه گشاید نسیم غالیه بو گردد و عنبر شمیم

nesr ve ger emâkin-i nâ-pâk ü mülevvesden ve mevâtın-ı necâset-nâk ü mahbesden güzer eyli

sebeb-i nefret u ibâ ve mâdde-i tâ^c ûn u vebâ olur İ b n -i Y e m î n :

صحبت اثر خود بکند گر چه خردمند با خود در نامحرمی بصد نیک بر آرد

860 همسایه به جوی درچه باغ که آخر آلو چه با آلو نگرد رنگ بر آرد

nesr nazm-ı fi-nefsihi bir âb-ı sâfî ve hôşdur şöyle ki mecrâ vü makarrı sahn-ı tâb-nâk ve

hâk-i pâk ola selsebîl-i cennât ve zülâl-i nîl ü furât gibi hayât-bahş u safâ-küster ve şe

u şekkerden şîrîn u latîf u ter olur Ş e y h N i z â m î :

ما که نظر بر سخن افکنده ایم مرده او ایم و بدو زنده ایم

865 سرو بیان آتش ازو یافتند گرم روان آب در او یافتند

nesr ve ger emkine-i murdâr ve evdiye-i necâset-girdardan murûr u ^c ubûr ide kabîl-i encâsı

olur S a ^c d î : جمال همنشین در من اثر کرد وگرنه من همان خاکم که هستم

H â f ı z: خیال زلف تو پختن نه کار خامانست که زیر سلسله رفتن طریق عیاریست

nazm: حریره فی الجنة وحریره فی السعیر

870 S a ^c d î : قلندران طریقت به نیم جو نخرند قبای اطلس آنکس که از هنر عاریست

پیام اهل دلست این سخن که سعدی داد نه هر که گوش کند معنی سخن داند

nesr sevk-i kelâm ve şevk-i merâm bu tâyife ilahîlerindedür ne lâhilerinde rahmânîlerin ne şeytânîlerinde muhakkiklerindedür ne münâfıklarında sıddıklarındadur ne zındıklarında şâhlarındadur ne gedâlarında reh-nümâlarındadur ne nâ-bînâlarında ki her ne söz ki söyle
875 derûn-ı cândan ve tarîk-i îkândandur ve her ne beyân ki eylerler ser-i ᶜıyândan ve sırr-dândandur bu sebebdendür ki cemîᶜ ᶜibâdetleri muhazzeb ve cümle işâretleri müeddebdür be sâyir lüğât ve taᶜbirât ki aña hurûf u elfâz u evsât masdar-ı efᶜâl ve mebde-i mazhar-ı olmışdur bunlaruñ sıga-i ᶜibârâtından müştakdur ve ebvâb u fusûl-ı teşbihât u istiᶜârâtı mülhakdur bunlaruñ guftârı asldur bâkîleri ferᶜ u mezîdâtdur ve bunlaruñ etvârı fasldur
880 leri tasarrufât u mezîdâtdur M: غير في اللذات من دونها حقا

Z: ذوق آن اندازه كوى اولى الالباب نيست نالهٔ زنجير مجنون ارغنون عاشقانست

Nazm : Ne meclisdeki bunlar ola sâkî / Kuru efsânedür efsûn-ı bâkî

Bulardur bâğ-ı hüsnüñ ᶜandelîbi / Cihân gülzârınuñ murğ-i ğarîbi

Bular câm-ı safâ ser-hoşlarıdur / Mahabbet bahrınuñ dem-keşleridür

885 nesr eger bunlardan hezl sûretinde bir nazm u inşâ ya hecv sîretinde bir sırrı ifşâ zâhi misâl-i katre bahre tekeddür ve mânend-i zerre mihre tağayyur virmez ve bu yüzden taᶜbîr halâyıkdan taᶜyîr anlara sebeb-i tağyir olmaz z:

تو وطوطى و ما و قامت دوست فكر هر كس بقدر همت اوست

nesr belki ol bir mutâyebedür ki المؤمن لعب دعب hükmince müştemil-i hü
890 İlahî ve mutezammîn-i esrâr-ı nâ-mütenâhîdür غمزا الذى تحوى جمالك واصبح nite Hazret-i Mevlânâ-i Rûmî buyırur Mesnevi-yi Maᶜnevî b e y t :

بيت من بيت نيست اقليم است هزل من هزل نيست تعليم است

اين السماء واين الارض N a z m :

Bunlaruñ neydügin deminden bil / Merdî rîş ü harı düminden bil

895 nesr amma bu kadar vardır ki حمل المؤمن على الصلاح muktezâsınca mehmâ-emken sây rini dahi külliyâ fesâda haml gerekmez ve her zamânda ᶜaynı iᶜtirâzı küşâde idüb tarîk-i u zemme gitmek olmaz Z:

بر آستانهٔ ميخانه گر سرى بينى مزن بپاى كه معلوم نيست نيت

الاصوص ان في شجاء الا يسبح بحمده ولكن لا يفقهون تسبيحهم ودايما الجاز قنطرة الحقيقة والرياقنطر

900 mübtegâsınca recâ-i sâdık ve ümid-i vâsık bu yüzden gerekdür ki ol tekeddüratuñ ğâyeti hul safâya müncer-i mülâhaza kılına ve işbu tağayyurâtuñ nihâyeti temekkün ü bekâya mukarrerdi nile الكدر ثم يرجع صافيا

nesr el-hâletü hazihi vaktî kim bu ...kîr-i hâk-sâr u bâd-peymâ ve fakîr-i bî-mikdâr-ı c
rûş ü gendüm-nümâ kalilü'l-bizâ^c^ ^c^alîlü'l-istitâ^c^ Nazm :

905 Safâ meyhânesinün dürd-nûşi — Melâmet tekyesinün hırka-pûşi
Mahabbet cur^c^asından mest ü şeydâ — Ğarâmet kuçesinde rind ü rüsvâ
Misâl-i kur^c^a ser-gerdân-ı devrân — Resân-ı nokta devrân içre hayrân
Kalem-veş nükte-rân u bî-dil ü hûş — Devât-âyîn derûn-ı sîne pür-cûş
İşi der-yüze itmek h^v^âcelerden — Ma^c^âni uğrısı dîbâcelerden

910 nesr a^c^nî da^c^i-yi çâker Lâmi^c^î-kemter ارباح اللّه تعالى شأنه وصانه عما شانه kırk yıl mikdâr
ki bu sahrada tek u pûy ve uşbu deryâdan cust u cûy itmekde elmâs-ı külüng-i girdârla bâr
ma^c^âni ikliminde Ferhâd-var nakkâblıklar eyleyüb yük yük cevâhir-i zevâhir nevâdirü'l-em
defîneler ihrâc idübdur ve sibâhat-ı tabi^c^at-ı neheg-âsârile bahrî-vâr ğavvâslıklar eyle
kîse kîse dürer-i ğurar-encüm-misâlden hazîneler bağleyubdur Nazm :

915 Çü nazmdur dil ü cânum gibi sâf — Ne hâcet dürd-geşlik eyleyüb lâf
Benem çün sâlik-i hum-hâne-i ^c^ışk — Terânemdür müdâm efsâne-i ^c^ışk
Bana çün lem^c^a-ı ^c^ışk oldı rehber — ^c^Aceb mi Lâmi^c^î olsam kamer-fer
Güher ğark-ı hayâdur gevherümden — Utanur şem^c^-i rûşen ahterümden
Meh u hurşîd-veş bî-zahmet ü renc — Bugün mizân-ı tab^c^umdur güher-senc

nesr sâl-i ^c^ömr-i girânmâye ki hicretün tokuz yüz otuz altısında elli sekize irmişdür bi-
lahi ve'l-minneh tahsîl-i ma^c^ârif-i yakîniyye ve tekmîl-i letâyif-i dîniyye her yüzden ol
mişdür ya^c^ni her bâr ki ebr-i hâtır-ı mâtırum güher-bâr ola ma^c^ârif-i sebze-zâruni gülzâr
lerem ve her dem ki mihr-i hayâl-i pür-hâlüm nevvâr ola letâyif-kuhsârını güher-dâr idere
sebebden ki sâl-hâ-yı dırâz ^c^ulemâ-i ^c^ızâm ve fuzalâ-i kirâmdan ki her biri menba^c^-ı yenâ
925 hikmet ve mecma^c^-ı cedâvil-i ma^c^rifet idi رحمهم الله تعالى الى يوم البقا istifâ
fünûn-ı ^c^ulûm ve istifâze-i şucûn-ı fuhûm itmege ^c^inâyet-i Rabbânî dest-girum olmışdı ve
dethâ-yı pür-sûz u saz meşâyıh-i zevi'l-kadr ve fukarâ-i uli's-sadrdan ki her biri sultân-
rîkat ve burhân-ı hakîkat idi شرفهم الله تعالى بشرف الالقا kesb-i sülûk-ı râh-ı yak
ve def^c^-i şükûk-ı şubeh-i dîn kılmağa hidâyet-i Yezdânî müşîrüm olmışdı Nazm :

930 Bunlar ol şehler durur kim terk-i sâmân itdiler
Taht u mülk u efser ehlin bende-fermân itdiler

Her biri ğavvâs-ı deryâ-yı şuhûd-ı ğayb olub
Hikmet-esdâfın açub gevherler efşân itdiler

Harf-i nakş-ı ğayrı yuyub levh-i hâtırdan tamâm
935 Dilleri suhfını usturlâb-ı ^c^irfân itdiler

Genc-i esrâr-ı Hakı bâtınlardan hıfz içün
Zâhir-i sûret-rüsumın cümle virân itdiler

H^v^âbe varmışlar durur kehf-i fenâ-i Hakda heb
Mâsivâdan göz yumub feth-i dil ü cân itdiler

940 Gerçi hurşîd-i ruhîn her biri kıldı zîr-i mıg
Lîk şark u garbı gark-ı nûr-ı Yezdân itdiler

Irma yüzün izlerinden Lâmi^c^î kim bu yolun
Gerçikim işkâli çokdur lîk âsân itdiler

nesr hasılu'l-kelâm bunlarun iktibâs-ı envârından ve iltimâs-ı esrârından ve iktifâ-i âs

945 ve iktidâ-i etvârından dil ü cânum bir mülke mâlik ve bir râha sâlik oldı ki hele bî-ves
halvet u fikr-i çile kırk mikdârı mensûr u manzûm meşhûr u ma^c^lûm ل الخطاب في كل الباب
kitâb ve risâle-i şeref-nisâb ve mecmu^c^a-i makâle-i ma^c^rifet-iyâb eser-i mu^c^teber zuhûra
فصل باز اشرع مسلم ملك نطقه نحمد الله على توارد الالاء ونشكره على تعاقب نعمائه ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
egerçi kim ol eserlerün ba^c^zı sevâbık-ı galebât-ı ahvâl-i havâda ve levâhık-ı takallübât

950 -i safâda ve bir nicesi eyyâm-ı tevârık-ı derd u ^c^anâde ve hengâm-ı merâfık-ı mihnet u be
hâletler geldükçe ve havâletler oldukça şûr-engîz-i eş^c^âr-ı dil-pezîrle peymâne-keşlikler
zinden ve zerâfet-âmiz ebyât-ı lâ-nazîrile ser-hoşluklar yolından zuhûra gelmişdür Hâfız
اگرچه عرض هنر پیش یار بی ادبیست ولی ظ... بسوخت عقل ز حیرت که این چه بو العجبیست
nesr belî hengâm-ı tebâşir subh-ı meşîb bir dâhidür evkât-ı deyâcîr-i leyl-i şebâb bir dâ

955 bir nicesi dâhi demler düşüb hâtır bustânını gurar-ı garrâ güldesteleriyle pîrâste ve hay
dükkânını mesnevi-yi dil-ârâ akmişesiyle ârâste idüb akrân-ı zamân ve hem-kârân-ı devrân
ne tefevvûk göstermek kasd olunmuşdur nitekim hâl-ı ehl-i kîl u kâl kârubâr-ı ashâb-ı fik
hayâldur متى وصل النفس الى ما وصل فتحصل امرها ما حصل
Ligayrihi: ایمان سر کوی بود کاول زآنجا بهمه جهان سفر کرد

960 nesr ber -mukteżâ-yı vakt u hâl ve ber-mübteġâ-yı fikr ü hayâl gâh mehruyân-ı devrânun mil
den dil-efgar ve gâh hilâl ebrûyân-ı zamânun meylinden zâr u nizâr olub nâzik u dilkeş ve
rik u meh-veş hayâller bağlanmışdı Nazm :

Demler idüb bâd-ı rengin yâdına — Okururdum subh u şâm evrâdına

nesr bu sebebdendür ki ol gülzârun ba^c^zı ezhârı berk-i kıyâyle bestedür ve ol meyve-zârun

965 âsmârı hâm u nârestedür belki seng-i tâ^c^inândan dil-hasta vü şikestedür ve uşbu cihetdendü
dürcinün güherleri ser-â ser hemvâr ve burcınun ahterleri cümleten pür-envâr degildür belk
zı şebeh-girdâr u şeb-âsârdur z :

گر مرید راه عشقی فکر بدنامی مکن شیخ صنعان خرقه رهن خانه خمار داشت

nesr elbette hengâm-ı gumûm ve eyyâm-ı humûmda hâtır-ı fâtır münkalib hayâl-i mâtır muztar

970 olur mukarrerdür ki bûstân-ı tabi^c^ide neşv ü nemâlar bulan ve pür-berk u nevâ olan es
rebi^c^i gibi kadîd-i şitâyi-i cân-perver ve lezîz ü ter olmaz ve hükm-i mısbâh-ı sabâh
lâm-ı elvâh-ı revâh beraber olmaz nefahât-ı subh-ı safâdan fâyıh olan revâyih-i cân-p
fevahât-ı leyle-i dücâdan nâfih olan ehviye-i ^c^ufûnet-küsterle hem-reng olmak müyesse
ğalebât-ı şevk u cezebât-ı zevk içinde bulunan makâlât-ı pür-hâlât şedâyid-i mihen ü
975 zemende olan kelamât-ı pür-ğarâmetile hem-seng olmak mutasavver midür husûsâ

لكل جواد كبوة ولكل صارم نبوة ولكل عالم هفوة

Nazm : Karîndür nûşa nîş ey ehl-i emsem   Meseldür gül dikensiz olmaz epsem

nesr insânun ağleb-i hâli hatâ vü nisyândur ve biz makûle kimsenün kîl u kâli ^c^ayn-ı
Hazret-i Cüneyd'den (kuddise sırruhu) su'âl itdiler ki العارف يزني يا ابا القاسم
980 ^c^ârif zinâ ider mi yâ Eba'l-Kâsım bir zamân mübârek başın egüb tevakkuf eyledi ba^c^deh
kaldırub ayıtdı وكان امر الله قدرا مقدورا ya^c^ni hatâ vâki^c^ oldıysa ba^c^îd degildü
لا راد لقضائه

B e y t :

در ره دیده اگر چه آن نکنی   دست و پای بزن زبان نکنی

nesr hemân cenâb-ı fazl-ı Hudâ-yı kâr-sâzdan ve hazret-i Hudâvend-i bende-nüvâz ü bî-
985 recâ-i sâdık ve temennâ-i vâsik oldur ki şol hum-hâne-i ^c^ışk u mahabbet dürd-keşlerini
metine ve ol mey-gede-i vecd u hâlet ser-hoşlarınun ^c^izzetine ki câm-ı cihân-nümâ-yı
şevâyib-i tekeddürât-ı tekellüfâtdan sâf u müberrâdur ve âyîne-i ğam-zedâ-yı cânları
tehevvürât-ı teessüfâtdan pâk u mu^c^arrâdur bu âlûde-i enva^c^-ı ma^c^siyet ve fersûde-i e
ehviyet olan hâsir u kâsir ve hâyib u mukassir ki bi-hasbi's-sûreti ve'z-zâhir ol muha
990 taklîd eylemişdür ve rıbka-i ^c^ubûdiyetleriyle gerden u gûş-ı cân ü dilin pür-takyîd it
من تشبه بقوم فهو منهم hükmince ومن احب القوم منهم vefkınca anların
haylinden ve ziyâfetleri tufeylinden mahsûb u ma^c^dûd olub bu evzâr-ı bî-fâyidemile me'
mu^c^âteb ve uşbu akzâr-ı mâlâ-nihâyeyile mercûm u mu^c^âkab olmayam âmîn yâ mu^c^în H a f

همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی   به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

995 Selmân:

یارب بعاشقی شب اسری که با حبیب   در خلوت دنی فتدلی وصال یافت

nesr yakînum oldur ki her guftâr-ı belâğat-âsârum ve eş^c^âr-ı fesâhat-şi^c^ârum ve her g
hikmet-nisârum ve âsâr-ı ma^c^rifet disârum eger nazmdur ve ger inşâdur hemîn ^c^uyûb-ı a
mâ-fi'l-bâlumı ^c^âlemine ve kusûr-ı a^c^mâl-ı pür-melâlümi ehl-i âsmân u zemîne ifşâdur

1000 پس کی ای دیده بکشیار عزیز آب مرا   که خیال رخ او را همه پرده گه زرست
چشم دارد که چه چشم تو چو در نرگس مست   اندر آن هیچ نظر نیست چه جای نظرست

nesr egerçi kim ol güherlerün bir nicesi belki ekseri ve içinden müştehar ü mu^c^teberle
yâ-hâsiyyet-i ehâliden ve iksîr-i tıynet-i mevâliden nazar-ı hurşid-ferler bulub cerîd

lâk ve sahîfe-i nûr-ı pâk gibi hikem-i ᶜakliyye ve ᶜulûm-ı nakliyye defterleridür n a :

1005 روی خوبش آیتی از لطف بچون کشف کرد زانکه سبب جز لطف و خوبی نیست

nesr ve bir mikdârı dahi muktedâ-yı dîn ve pişvâ-yı ehl-i yakîn olanlarun irşâd-ı saᶜâde
zâları vasıtasıyla ve işâret-i beşâret-nümâları râbıtasıyla etvâr-ı tarîkat ve esrâr-ı h
kat-mahzarlarıdur N a z m :

Ben ne toprağum ki kendüm gösterem Satduğum kâh ola gendüm gösterem

1010 Hᵛâcenündür cümle çün mâl u menâl Kîse-i dellâl olur âşüfte-hâl

nesr ve baᶜzı dâhi ol guftâr-ı sihr-âsârun selâtin-i âl-i ᶜOsmân ki esâtîn-i nizâm u int
mülk-i cihândur ve güzîde-gân-ı şâhân-ı devrân ve ser-halkayân-ı dâyire-i kevn ü mekându
her biri hulâsa-i te'sîr ü te'essür-i vucûb u imkân ve netice-i imtizâc u izdivâc-ı oflâ
erkândur بد الله تعالی سلسلة قافلتهم بجازم الفضل والامتنان مد الدهور والازمان

1015 و شید ارکان بنیانهم بقوائم العدل والاحسان الی آخر الزمان

eger sutûh-ı sahâyif-i eflâk evrâk-ı defter ve kutr u kutb-ı gerdûn kilk ü mihber ola de
pîr-i ᶜakl anlarun setevât-ı saltanatları tahrîrinde hâim ü hâyırdur ve galebât-ı şevket
tasvîrinde nâdim u kâsırdur N a z m :

یعنی همتشان شرق و غرب مفتوح است جهان و جان تن و حکم روانشان روح است

1020 nesr yaᶜni anlarun nâm-ı şerîf-i saᶜâdet âsârıyla ve ᶜunvân-ı evsâf-ı siyâdet etvârıyla r
zede olub makbûl-ı erbâb-ı fazl u ᶜirfân ve manzûr-ı ashâb-ı lutf u ihsân olmışdur عنبربار

N a z m :

ز طالع ارچه فرو بسته گشت در نجم یعنی همت اهل شرف فتوحش باد

انه رؤف بالعباد Husûsâ kitâb-ı müşgîn nikâb-ı Vâmık u ᶜAzrâ-yı garrâ ve defter-i felek m
zar-ı Veyse vü Ramîn-i dil-ârâ واطیعوا الرسول واولی الامر منکم mukte

1025 sınca şol sâhib-i kırân-ı zamân ve hükm-rân-ı ins ü cân kutbu'd-dünyâ ve'd-dîn rüknü'l-İsl
ve'l-müslimîn kehfü'l-umerâ-i ve'l-fukarâ melâzu'l-ᶜulemâ-i ve'l-fuzalâ sultanımuzun emr-i
lem-mutâᶜi ve hükm-i vâcibü'l-ittibâᶜı mucebince zuhûra gelmişdür B e y t :

در احکام همت افسر آمد پدید که دنیا بدو دار خواهد کلید

nesr ᶜunvân-ı saltânatı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-ârâyı و آتیناه الملك birle muᶜan

1030 olaldan ve menşûr-ı saᶜâdeti ahkâm-ı nusret erkâm-ı ᶜâlem-küşâyı والله یؤتی الملك
müzeyyen olaldan himmet-i bülendi ve nehmet-i ercümendi meᶜâlim-i şeriᶜatün ihyâsına ve aᶜ
sünnetün iᶜlâsına maksûrdur B e y t :

جهانداری که گوی دولت او برد سلیمان قدر و موری را نیاز زرد

nesr her zamânda refᶜ-i aᶜlâm-ı İslâm ve kesr-i kulûb-ı ehl-i esnâm itmekdür Z a h î r :

1035 در تنجد سخن ز لطافت بحساب زیرا که حکم درینه لازم جدا صحم است

nesr nûr-ı şevketi Kalᶜa-i butûn-ı gerdûn-numûndan gün gibi zuhûr itmişdür ve feth-i Rodos-
felek -nâmusı istimâᶜ idicek cemiᶜ-i ashâb-ı deyr ü nâkûs ve ser-â ser küffâr-ı menhûs u me

hayâtlarından me'yûs olub kendüden gitmişdür diyâr-ı Engerûsı bir resme pâymâl itmişdür

meredesinün başları kâyısı olmışdur ve'l-hâsıl sayt u sadâ-yı sadmeti ekâlim-i meşârik- u

1040 ribe tolmışdur Enverî :

نظام عالم از تایید قدر او پدید آمد   وگرنه غوطه دادی جهان را موج رسوائی

diger :

ابکی واضحك لعصره ودولته   بالسیف والقلم الضحوك والباکی

'el-hakk râ-yı câlem-ârâsı fihrist-i mekârim-i ahlâkdur ve tedbîr-i memâlik-küşâsı kanûn-ı

zım-ı âfâkdur ravza-ı şericatün nezâreti âb-rû-yı şemşîr-i ateş-bâr-ı kahramaniyiledür ve

045 ha-i İslâmun rıfcatı ser-efrâzı-yı aclâm-ı sidre kıyâm-ı kişveristânı birledür ki bunun sâ

ebr-i kirdârı humâ-yı ikbâl-ı ferhunde-bâl ü nâmverdür ve anun talcat-ı mihr-âsâr âyine-i

nümâ-yı carûs-ı feth u zaferdur B e y t :

چون زین بر نهد سعادت نهاد   بگردی کمر بست و عالم گشاد

nesr makâlid-i makâsid u murâdât bugün kabza-ı felek iktidârınun muhâfezât u nigâhına ısma

050 mışdur ve medâric-i macâric-i maksûdât bu dem âstâne-i şeref âşiyânınun pây-gâhına bağlanmı

bir hâtem-i cem-menziletdür ki nigîn-i hâtem-i pür-tenvîri mâh u hurşîdün yüzinden sikke-i

vîr ve fihrist-i takdîrdür S e l m â n :

جز به سوی عین ذاتش بادون نشد مقارن   کانی که از عهد ودکی سی منزلست تا اوّن

nesr ism-i sacâdet-tılısmı hurşîd-var câlemde Süleymanlığla ve silsile-i siyâdet-peyvendi fe

55 girdâr tokuz âtaya dek devrânda cihân-bânlığla gelmişdür B e y t :

خدای جهان آفرینش یاورش   که خسروان جهان چاکرش

nesr bu bâbda çok kîl u kâl ve irâd-ı misâl u emsâl zâyid u müstedrekdür ki صباح لا

یحتاج الی المصباح acnî be-cenâb-ı İskenderden Gazenfer-fer hazret-i semiyyi Süleymânü'n-neb

yi mukîm-i şerc-i Muhammedü'l-cArabî (halleda'l-lahu subhânehu mülkehu ve sultânehu Li-gayr

60

فان قمیصا قبطیا نسج تسعة   وعشرین حرفا عن معالیه قاصره

Nazm:

Nazm:

بتاج و تخت جهان تازه باد   سر خصم او تاج دروازه باد

Sipâs-ı şükr ü minnet kim Hak anı / Bugün mülk-i cihânun itdi cânı

Felek gibi tutan fitrâk-i tâbîn / cAceb mi kılsa mâh-ı nev rikâbın

cArab mülkine kem-ter kulı mih-ter / cAcem sâlârı dergâhında çâker

5 Komaz medhi mahal fağfûr u fûra / Ki sayar şevketi teymurı mura

Geyüb ednâ kulı gün gibi dik-börk / Okır Afrâsyâbun adını Türk

Hudâyâ bu şehinşâh-ı cihânun / Süleymân kadr u şâh-ı kâmrânun

Felek-veş kadrini pâyende eyle / Cemâlin gün gibi tâbende eyle

Zemîni idüben zîr-i nigini / Felek kıl halka-ı engüşterini

) Sürüb pâyına yüzler kahramanlar / Tapusın eylesün sâhib-kırânlar

Nesr baʿzısı dâhi ol resâyil u fezâyıl u sâyilün ki ihtirâʿât-ı ʿacîbe ve istinâʿât-ı ğa
birle kıssa-perdâzlıklar ve füsûn-sâzlıklar ve hayâl-bâzlıklardur ihvân-ı safânun ve hul
vefânun iltimâs-ı mahebbet-iktibâslarıyle ve istinâs-ı meserret-inʿikâslariyle vücûda ge
tezkire-i zurâfa-yı zamân ve tabsıra-i ʿurafâ-yı devrân olmışdur N a z m :

1075 Hâme-i nazmum olub engüşt-i hûr — Müşk ü ʿanberden tolıb evrâk-ı nûr
Yâdigâr-ı dehr oldı her biri — Hüsnine hayrân u zâr ins ü perî
Mâha mihr-i talʿatı reng ögretür — Müşge ʿanber bû-yı nîreng ögretür

Nesr kimi fünûn-ı tevârih u menâkıb u inşâdur ve kimi ʿarûz u lügaz u muʿammâdur kimi let
ahyâr ve kimi zarâyif-i ahbârdur her kıssasından yüz hisse her hikâyetinden bin dirâyet

1080 شرح زلفش ... غم جانان — کرچه نتوان کرد کر کویم قصه دراز است

nesr ve hâsılu'l-kelâm ol guftâr-ı perîşân-rüzgâr ki baʿzı الغائب معذور kazîy
hükmince tesvîd ve kimi المأمور معذور kıssası vefkınca temhîd olınmışdur eger
her biri defter-i güldeste gibi müşerrez ü beste idi lâkin şunlar ki aksâm-ı kasâyid ü ğaz
yât u tercîʿât idi ve anlar ki efrâd-ı müfredât u murabbaʿât u muhammesât ve kıtʿât idi sâ
.085 binün hâtır-ı fâtır-şikestesi gibi ve dil-i bî-hâsıl-ı dem-bestesi gibi tefrikadan perîşân
dil-hasta ve silk-i irtibât u intizâmdan küsiste idi ve taʿassüf-i عسی وتعلل لعل bi
derûn-ı sîne-i bî-kîne pür ʿillet idi وتضييع الوقت مقتدر ... وتكلم الوقت سيف قاطع d
den dil ü cân ğafletde olub zamân-ı bî-amandan ve devrân-ı
mihnet-tev'emândan ümîz-vâr-ı mühlet idi pes ʿâlem-i ğayb-ı bî-ʿaybdan ki münezzehdür telev
090 s-i tereddüd u raybdan dil-i derd-mende ve cân-ı müstemende şöyle hitâb-ı müstetâb oldı ki

Rubâʿî:

قم نمضی الی متی ذی التوانی — تغتنم فرصة الزمان المعار
آرام مکیر تا توانی ای دل — هشیار درین راه توانی ای دل
کان یاردل شکسته دارد دوست — خوش باش و مخور غم که توانی ای دل

Nesr yaʿni ol ebkâr-ı perîşân ki benâtü'n-naʿş gibi perîşândur ve mânend-i suha ekseri ihti
095 sından bî-nâm u nişândur büleğâ-yı selefün ve fuseha-yı halefün dîvân-ı ʿâlî-şânları ve mec
muʿa-ı süreyyâ-nişânları gibi tertib-i sufûf-ı hurûf ve tezhîb-i uslûb-ı letâfet-zurûf üzre
olub کمی نسبه بقوم فهو منهم vezîr-i aʿzâm-ı şehriyârun ve âsaf-ı cem-i men
let-i nâm-dârun ... الله تعالى رقاب الامم بقلايد خدمته واطاعته وزينه صدور ارباب الهمم بتمايم عبوديته وطاعته
manzar-ı münevverine ve mahzar-ı müzehharine varub huddâm-ı kirâmı ve nüvvâb-ı ʿizâmı gibi n
.00 kâm-ı hizmetde kıyâm göstere B e y t :

مثل او در جهان ندیده کسی — در توکوئی که هست همان بنمای

nesr çünkim hâtifün her emr ü hitâbı vâcibü'l-ʿitâʿat idi lâ-cerem mukâbelede hâtır-ı mütees
fün cevâbı semʿan ve tâʿatan oldı ki kelâmu'l-mulûki mulûku'l-kelâm belâ saʿâdet-i mültemesi
kabûl-ı nefsdur ne beyhûde hevâ vü heves z:

05 بمی سجاده رنکین کن کرت پیر مغان کوید — که سالک بیخبر نبود زراه ورسم منزلها

nesr egerçi kim dil-miskîn ve cân-ı hazîn bıżâʿat-ı muzcâtına muʿterif ve deryâ-yı ist:
istiğfârdan muğterif idi zîrâ ol cenâb-ı âsümân-medâr ve ol hażret-i ʿummân-feyeżânda 1
le ʿarż-i hizmet ve izhâr-ı ʿubûdiyyet hemânâ birkaç derâhim-i maʿdûdeyile ki miʿyâr-ı
dan sâkitdur ve guftârınun ikdâmına dâhi sebeb-i każiyye-i نقل ساقط لا لاقط
1110 ve biş on tane temâyim-i nahs-ı meşdûdeyile ki târ-ı küsiste-girdârla murtebitdur ve ir
dâhi bâʿis-i kıssa-i ربما يبقوا الخبيط في المختلط dur bâzâr-ı Yûsufda herî
ve müşterilik itmekdür ve bir nice rîze-i âb-gineyile ki sûzen-dımardur ve hurde-i âyîn
ser-â ser hâk-sârdur sayrafiler dükkânına geçüb simsârlık ve cevherîlik eylemekdür B e
مى در صف فرسان فصاحت چه كنم تا تيغ زبان كشيدن آيد هوسم
1115 nesr sîm-i nebheze ve zer-i nâsireyle Hind u Sinde ticâret itmek ve nâfçe-i nâfiha ve h
râyihayile Çine ve Maçine sefâret eylemek hemîn rû-siyâhlığa ve gümrâhlığa müncerdür fi
ka dâr-ı dünyâ hânedân-ı bed-gûyân ve âşiyân-ı ʿayb-cûyândur ve ekser-i halâyık-ı nakkâ
feş ve sarrâf-ı aʿmeşdür bin hüner içinde bir ğalata ve yüz güher içinde bir sakata nâz:
Beyt : صد نقش درست آيد وكس را نظرى نى چون رفت خطايى همه را چشم بر آنست
1120 nesr bunı dimezlerki B e y t
لكل جواد كبوة ولكل صارم نبوة ولكل عالم هفوة
همه را در ره هوا دلها همه را در كف جفا جانها
nesr bir sîne ki vesâvis-i şeytânîden ve hevâcis-i nefsânîden pâk ola ve bir dîde ki ren
hasedden ve nazar-ı bedden sâf ola ğayetde kem-yâbdur ve kimyâ-cenâbdur husûsâ بيمنت
فقد استهدف bâ-vücûd ki Hażret-i Âsef-i cem-menziletün südde-i seniyyesi mecmâʿı ah
1125 efâżıldur ve ʿatebe-i ʿaliyyesi mahfil-i mevâlî vü fevâżıldur ne söz söyleyem ki maʿkûl
hüner ʿarż eyleyem ki makbûl ola رحم الله امرءا عرف قدره ولم يتعد طوره am
işâret-i hâtif-i ğayba itâʿat-ı dil ü cân üzerine farż-ı ʿayn bî-fidâdur ve hażret-i Âse
devrâna hizmet ehl-i cihân zimmetindedeyn u karż-ı vâcibü'l-edâdur felâbud ol guftâr-ı p
de-girdârun tertîbine ihtimâm ve ol eşʿâr-ı perîşân-ruzigârun tanzimine ikdâm olındı zîr
1130 nâb-ı Âsefinün mehâmid-i me'asiri ve menâkib-i mefâhiri ve sâyil-i resâyil u defâtirle ve
sâyit-ı aklâm u mahâbirle ilâ âhiri'z-zamân ve ğayeti'd-devrân safâyıh-ı sahâyıf-ı rüzgâ:
ve evrâk-ı etbâk-ı leyl ü nehârda felek-girdâr bâkî vü pâyende ve mihr ü mâh-vâr rûşen u
bende olmak ehemm-i mühimm her dil ü cân ve etemmi meârib-i ins ü cândur nice olmasun ki
vezîr-i büzürg-vâr ve bir Âsef-i cem-iktidârdur ki zihn-i cihân-numâ-yı vakkâdi izhâr-ı d
1135 yık-ı esrâr-ı rûzgârda ve idrâk-i hakâyık-ı etvâr-ı leyl ü nehârda زيتها يضيء لو لم تمسسه نار
enâretinden müsteʿâredür ve râ-yı ʿâlem-ârâ-yı nakkâdı keşf-i hafiyyât-ı ʿâlemde ve feth-
râyir-i Benî-Âdemde نور على نور âyetinden ʿibâretdür F i r d e v s î :
چه گويم در اوصاف اين سرفراز كه هست آفتاب از صفت بى نياز
nesr bir cevvâd-ı deryâ-nevâldur ki hâtem u maʿn hızmeti bâbında eşk-i nedâmetle ve siriş

1140 ğarâmetle rûz u şob sâyil olsa revâdur ve bir kerîm-i zükâ-hısâldur ki Cemşîd u Hurşîd s
felek iştibâhından ve hâk-ı pâ-yı şeref-pâygâhından leyl ü nehâr kesb-i envâr-ı feżâyıl
sezâdur N a z m :

Burhân-ı kerem olsa vücûdı n'ola anuñ	Kim cûdı toyurdı dil ü çeşmini zamânuñ
Âsaflığile ᶜâleme hükm itse yeridür	Kim bendesidür hâs-ı Süleymân-ı cihânuñ
1145 İdinse nola işigini Kaᶜbe halâyık	Gün gibi ᶜıyândur çü Halîliyyeti anuñ
Bulmadı ebed tabᶜ-ı latîfi gibi dil-keş	Zincîr-keşi olalı bâd âb-ı revânuñ
Çekseydi ᶜaduv kasdına ateş gibi şemşîr	Dün-gün kara eyler günini berk-i yamânuñ
İnᶜâmını ᶜâm eyliyeli pîr ü civâne	Pîr-i hıred-âşüftesi ol baht-ı civânuñ

neşr olhak bir ᶜankâ-yı siyâdet ve humâ-yı saᶜâdetdür ki nazar-ı istiğnâsında devlet-i düny
1150 ve şevket-i devrânuñ perr-i peşe ve pâ-yı murçe kadar kadri yokdur ve bir
ᶜummân-mekremetdür ki dest-i cûd u sehâsından mâl u menâl-ı mâh u aftâb-ı şeref-nisâbuñ ve
berk u nevâl-ı bahr u berr-i niᶜmet-meâbuñ miᶜyâr-ı zerre ve mikdâr-ı katre denlü iᶜtibârı
yokdur B e y t :

دعا گوی این دولتم بنده وار
ثنا گو(؟) این سایه پاینده دار

neşr zamânında her dem hirâb-ı nâm-dâr ehl-i İslâm-ı büzürgân zavi'l-iktidâr gibi sadr küffâ
1155 mihnet-tebârdan ğayri yerde mekân idinmez ve devrânında her lahza suyûf-ı ateş dimâr-ı kav-
vim-i kirâm şâhbâzân-ı ᶜanka-şikâr gibi fark-ı fuccâr-ı nâ-bekârdan ğayri mahalde âşiyân kıl
Li-ğayrihi:

در آن قسمت که بخشایش نمودند	دو ابرا (؟) را رتبت فزودند
یکی زو دولت ملت بیاراست	یکی شد کار ملک و عدل او راست
160 ازان گشت آتش سوزنده ریحان	وزین نار ستم شد نور ایمان
ازان شد خانهٔ دین پر نور	وزین ملک سلیمان گشت معمور
زهی نامی که هست از بخشش عام	حروف ابرویم ز آغاز و انجام
ازان یک بیت آذر شکستی	وزین یک دین احمد را درستی
میان ابرویم زان اسم ایمن	دو چشم چای همت کرد روشن
165 جهان نامی ازین نامش بلند است	سریر سلطنت زو ارجمند است

لا زال موفقا بالعنایات الابدیة و مؤیدا بالهدایات الصمدیة بحمد الله
bi-hamdi'l-lahi ve'l-minne vücûd-ı pür-cûdı vâsıta-i kılâde-i lutf u ihsândur ve ᶜunsûr-ı zât-
mahsûdı râbıta-i vücûb u imkândur B e y t :

عقل را دست ببیند سر [illegible] می نرسد
گرچه از کرسی گردونش بزیر قدم است

neşr żabt-ı memâlikde ve defᶜ-i mehâlikde ve katᶜ-ı nâyire-i fesâdda ve tertîb u techîz-i ehl-i
cihâdda tedbîr ü rây-i münîrinden ve şemşîr-i hurşîd-tenvîrinden ᶜalâ sevku'l-każâ yed-i beyżâ
gösterür N a z m :

Cihân halkını hulki bende eyler	Berîk-i tiği mihre hande eyler
Salar cûdı yedi deryâya ğayret	Virür nuh-çarha tâb-ı lutfı hayret

Felekler deng ü hayrândur işinde | Cihân bir çöb degildür bahşişinde
1175 Kef-i gevher-fişânından haol-i yem | Kevâkib ravża-ı cûdından şeb-nem
Buhâr-ı feyżi lutfı ebre mâye | Nesîm-i subh-ı hulki dehre dâye
Hemîşe rahş-ı devlet-i zîr-rânı | Tokuz gök himmetinün nerdubânı
Tenin pür-dağ idelden Engurusun | Büti sınmışdurur Efrenc u Rusun
Yucanur mihr u meh gürzi belinden | Felek nesrini kurtılmaz elinden

1180 شكر الله تعالى مساعيه ويسر الخير والسعادة دواعيه el-kıssa hizmet-i Âsefide meyân-ı cân mu
iki yirden beste ve ^cazîmet-i ^cuzlet riştelerí ser-â-ser küsiste olub olguftâr-ı perâken
kısım kılındı ve her kısmı bir gencine üzerinde tılısm kılındı Defter-i evvel şol kasâyi
lek-kalâyıdun beyânındadur ki silsile-i sînîn-i ruzgâr-ı hem-vâr gibi serâpâ ebyât-ı mun
u memdûdedür ve katâr-ı leyl ü nehâr gibi ser-cümle nazmiyyâtı birbirine ma^ckûde ve meşdû
1185 kimi mevâ^ciz-i hikemi ve nesâyih-i ümemi müştemildür ve kimi selâtîn-i zevi'l-kadrun ve u
i uli's-sadrun medâyihindedür N a z m :

Bilür gün gibi bunı sâhibü'l-birr | Ki yüz bin kâyinâtun aslıdur bir
Dilersen bahş-ı gaybı keşf-i sırdan | Gözün aç evvel âhir geçme birden

nesr Defter-i sâni şol terci^cât u murabba^cât u muhammesât ve müsebbe^câtun beyânındadur ki
1190 sûl-ı mukarrere-i şuhûr-ı rûşen-zuhûr gibi mukannendür ve a^cdâd-ı a^cyâd-ı mükerrere-i duh
müterettebi'l-umûr gibi mübeyyendür kimi merâsi-yi şehzâdegân-ı cihân ve kimi medâyih-i â
gân-ı zamândur N a z m :

Hâtifden irdi nâgâh bu resme câna ilhâm | Bir defterile olmaz şerh-i rumûz-ı kevne
1195 Tevhîde müdde^ciler gördük ki eyler inkâr | Kılsam şahâdet-i Hakk

nesr Defter-i sâlis şol gazel-i bî-bedellerün beyânındadur ki ebyât-ı pür-nükâtı hefte-i
girdâr ve tertîb-i eflâk-i sa^câdet-medâr gibi kemâl-i nizâm üzerine muhtevî ve salavât-ı l
ü nehâr ve hamse-i mutahayyire-i pür-envâr gibi mezîd-i intizâm üzerine muntavîdür hurûf-ı
heci ^cidâdınca yigirmi altı bâbdur ve her bâb-ı felek-meâbı gün gibi kâmilü'n-nisâbdur eg
1200 kim ekseri tavsîf-i hüsn-i dil-berân ve ta^crif-i cemâl-i per-i peykerândur lâkin her bâbın
^cunvânı tevhîd-i Hudâ-yı ekber ve na^ct-ı Peyember yâ mev^cizet-i hikmet-küster birle musadd
dur N a z m :

Bu defter-i dilâviz olsa nola müselles
Elhak bu deftereyni teslîse oldı bâ^cis

1205 nesr Defter-i râbi^c şol dürer-i gurâr-ı kıt^cât-ı muhtasara ve müfredât-ı münteşerenün beyâ
dadur ki eyyâm-ı tâbende-nizâm gibi mütekâribü'l-ecâldur ve hengâm-ı şeb u rûz ferhunde-in
zâm gibi müteferriku'l-akvâldur kimi tevârih-i havâdis-i rüzgâr ve menâkıb-ı âsâr-ı leyl ü

hârdur ve kimi luğaz u mucammâ ve letâyif-i dil-küşâdur N a z m :

cAceb mi Lâmicî dörd olsa defter	Fazîlet çâr-ı yârundur mukarrer
210 Çıhâr-ı erkândur bünyâd-ı câlem	Murabbacdur buyût-ı resm-i âdem

nesr defter-i hâmis şol mesneviyât-ı macneviyâtun beyânındadur ki tuyûr-ı zî-bâl gibi cen le pervâz kılur ve ebvâb-ı ehl-i ikbâl gibi ikişer kanadla açılur kimi nâm-ı nâm-dârdur v şehr-engîz-i dâr u diyârdur N a z m :

Nazar iden bu gün bu penc-gence	Tutar mı Lâmicî tapunla pence
215 Nizâmî hamsesinden idüben nakd	Her engüştün elinde eyledün cakd
Mübârek idüb anı Hakk tebârek	Görenler disün el-hamsu'l-mübârek

Cenâb-ı Hak'dan mütevakkac ve hazret-i vehhâb-ı mutlakdan mutazarracdur ki bu nusha-i dil- ve tuhfe-i meh-veş ki ol misâl-i bî-misâl ilhâm-ı melik-i mutacâle imtisâlen zuhûra gelüb carz-ı cemâl eylemişdür yacni hizmet-i Âsefide hâme-i müşgîn-cimâme sahn-ı sahâyıf nâme-i 220 furi câmede başı üzerine dikilüb bu'l-fevâris gibi Fâris-i meydân geçenlere carz-ı şeh-süv lıklar ve sabâ-reftârlıklar itmişdür bahâneyle şâhâne bir dîvân-ı bülend ve bir eyvân-ı er cümend bağlamışdur N a z m :

Ne eyvân Süleymânî dîvândur ol	Felek sufrası gibi pür-hvândur ol
Perîler tutub her yana anda sâf	Döger hûriler sîne mânend-i def
225 Kadehler şarâb-ı behiştiyle pür	Serâlar butân-ı güniştiyle pür
Sunar her lebi sâki bir lacl-i nâb	Kılur ğamzesi gibi caklı harâb
Gülüb ğonceler ğunc ider gül gibi	Fiğân içre cuşşâkı bülbül gibi
Saçı her birinün ki geymiş zirih	Hayâlün ider riştesin pür-girih
Kılur benleri ğâret-i cakl u dil	İder canberi müşk hattı hacil

230 Nesr debîrân-ı sakâmet-nuvis ve harf-girân-ı ğarâmet-telbis eline düşüb meh-âsâ talcatına k sûf irmeye ve beyân-cellâdlarınun ve cirfân-bîdâdlarınun tacaddisi ve kasd-ı tahaddisi birl meslûh olmıya

حسودان از هنر مردم گریزند

nesr belî anlar ki erbâb-ı fazl u ihsân ve ashâb-ı cilm ü cirfândur yüz mühre içinde bir gü ve bin cayb içinde bir hünere nâzirdür

بزرگان خرده بر خردان نگیرند

235 nesr belki her cayb ki görürler dâmen-i cafvile setr iderler yâ tarîk-i iğmâza cazîmet kılu lar ve her hatâ ki bulurlar sehvu'l-kaleme haml iderler yâ tîğ u hâmeyle ıslâhına himmet kı lurlar li-ğayrihi:

فعين الرضا عن كل عيب كليلة ولكن عين السخط تبدي المساويا

عیب نماید هنرم در نظر
دوست نه بیند بجز آن یک هنر

دیدهٔ مستاد که بر کنده باد
کز هنری دارم و هفتاد عیب

240 Subhâne'l-melikü'l-mütecâl cacîb-ahval ve turfa-makâldur âvurde bâzâr tutub dibsüz kileyle ölçerem mehrebüm teng ve merkebüm leng iken şeh-suvârlar meydânında ebü'l-Fevâris geçerem

Nazm :

کشته های تن که خواند ز دو شعر فاضلان — هزل که باشد روا از اکر قرآن از بر است

Nesr bu bâzâr-ı pür-cârda ve uşbu sûk-ı teng u târda mütemevvilân-ı diyâra ve hvâce-gân-ı gâra dîvi havrâ ve hindû-yı rûmi-yi dil-ârâ göstermekiçün rûy u mû-yı muhennesâni-ârâste ve
245 zülf u hâl-i müennesâni-pîrâste idüb herze-fenlikler eylerem N a z m :

روز عروسی شود شانه صفت عقره دار — آنکه بجوی دروغ زلف نهد بر عذار

Nazm :

قد حسرمن ترك الحال فى طلب الاستقبال

Neylerem bu ten-i füsurdeyile	Karanu evde şemc-i mürdeyile
cÖmr geçdi ğam u tahayyülde	Şemc-veş dem-be-dem tenezzülde
250 cÂlemi itdi sözlerüm gülşen	Olmadı dil serâçesi rûşen
Sındı cömrüm nihâli hâme-misâl	Hâsılum yüz karası nâme-misâl
Şâdmânem bir iki boncuğile	Tıfl-ı nâdân gibi oyuncuğile

H â f ı z :

مضى وقتى بنشر القيل و القال — وضاع العمر فى لهو آمال
دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم — چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد
255 بس تجربه کردیم درین دیر مکافات — با دردکشان هر که در افتاد بر افتاد
دیدیم بر سر بازارها هردم منادی میکنم — همچو مجنونان ز احوال دل رسوای شد

الهى الهى خلصنا عن الاشتغال بالملاهى و ارنا حقايق الاشياء كما هى

Hudâvendâ evkâtumı ve nakd-ı hayâtumı ki sermâye-i mucâmelât-ı dîni ve dünyevi ve re'su'l-mâl ticâret-i sûri ve macnevîdür hulûs-ı niyyet ve safâ-yı taviyyet ve tefrigu'l-bâl can-külü'l-â O mâl ve teveccüh-i tâm ve zikr-i cale'd-devâm ve sefer-der-vatan ve halvet-der-encümen ve camel be-czîmet ve terk-i sûret birle muvâzabat-ı vezâyif-i tâcâtuna masrûf ile ve müdâvemet-i merâsim-i cibâdetüne meşcûf kıl ve bu kelimât ki nazîre-i deryâ-yı ebrârda nazm eylemişem ve bu ebyât-ı pür-nikât ki anda vâcizâne söylemişem anun macânisi birle mütehakkik olanlardan ve feh vâsıyle mütehallik olanlardan eyle N a z m :

5

از که روزهای دنیی رو و رهرو را ساده کن
موج این دریا نگر از بحر خبر عقل ترا
دو سر خود گیر مسکین تو یتیمی هر زمان
دل بنه چرخ و زمین را گرچه دارد صد کمال
فانی از خود باش هردم تا بر و باقی بشوی
راه یابد بیز مرد آخر بجانت چاره نیست

همچون مشوه کودکان تا چند جانت مقبر است
مثل مجنونان دل مستغرقت بس مضطر است
گرچه در نه اخلاط آب و چه روز میست ماد است
کین دنیا دم سفله بر دوران دگر دون پرور است
خود تو دانی تن غبار و مرگ باد صرصر است
گر ترا از سوزنه گردون حصار مرمر است

هر که بیشتر کرد تو نبود چو چرخ اندر هوا | زار و مضطر جای او چون حلقه بیرون درست
یارب یار و شناسای آشنایی کن مرا | تارهم از ظلمت آن ساعت که روز محشرست

من كان له العزلة فالعزلة pâdişâha her ne kim bu kitâb-ı müstetâbda ve işbu defter-i mü-
nikâbda söyledüm ve her ne kim erbâb-ı ʿirfândan ve ashâb-ı ihsândan nakl eyledüm eger hi-
275 sıdk u sevâbda ise mahzâ senüñ netice-i inʿâm-ı ʿâmmuñ ve semere-i şecere-i keşf u ilhâmuñ-
bu hâk-sâr-ı bî-mikdâra fazl-ı kâr-sâzuñla ve ʿavn-ı bende-nüvâzuñla anuñ edâ-i şükrine k-
u fursat ʿatâ eyle ve ger ʿidâd-ı kizb u irtiyâbda ise mutlaka benüm kusûr-ı kâbiliyetümde
noksân-ı istimdâd u ehliyetümdendür bu ğubâr-ı hâk-sâra lutf u teeâvüz u ihsânuñ ve hüsn-i
u ğufrânuñla istiğfâr u ʿözrine mevhibet-i minnet ihsân kıl Câmî:

280
ای بیش و کم ز هیچ و همه بسیاری | از هیچ و کم از هیچ نیاید کاری
هر سو که ز اسرار حقیقت دم | زانم نبود بهره بجز گفتاری

ربنا ظلمنا انفسنا فاغفر لنا وارحمنا Rubâʿî:

Hâmem ki bugün katʿ-ı merâhil kıldı | Her hatvede biñ tay-yı menâzil kıldı
Ser-menzil-i tahkîka irişdür yâRab | Çün saʿyde taklîd-i efâzıl kıldı

285 Nesr kalem-i tîz-kâm ki şehsuvâr-ı rahş-ı enâmildür çün suhan-peymâlıkda ser-menzil-i maks-
buldı ve hâme-i bî-ârâm ki bir ebr-i hâmildür çün bezm-ârâlıkda sâki-yi devrânuñ mahsûdi ol-
pes bu cemʿiyyet-i kıl u kâl içün ve ʿözr-i taksîr-i akvâl içün tefrika-i hasb-i hâli ve tâ-
rîh-i mâh u sâli bu yüzden beyân kıldı Târîh:

Çeküb girdâb-ı fırkatden İlâhî | Kenâr-ı vasla bu ğark-ı günâhi
290 Keremden eyle hezlin cidde tebdil | Yiter oldı giriftâr-ı melâhi
Tapuña ʿarza içün yüz karasın | Yazıldı cemʿ olub hâl-i tebâhı
Ümîd oldur kapuñda muyi gibi | Ser-â-ser ağ ola rû-yi siyâhı
Derûn-ı Lâmiʿî olmazsa pür-nûr | Tenin yakub kül eyler nâr-ı âhı
Ebed yokdur mecâli kîl u kâle | Eger olmazsa fazluñ ʿözr-hvâhı
295 Ser-i gerdûne gün gibi kılur tâc | Esicek bâd-ı ʿavnuñ hâk-ı râhı
Ğazel-hvân bir gedâyam işigüñde | Ki kapuñdur selâtinüñ penâhı
Ne kim dirsem senüñ feyzuñdur el-hak | Doğülven müddeʿi ʿilmüñ güvâhı
Murâd-ı cân u dil şey lillahuñdur | Ki oldur kâyinâtuñ kadr u câhı
Dil-i bî-çâre yüz biñ hayretiyle | Saña sunmağa bir berk-i giyâhı
300 Hazân içinde feyzuñ birle anuñ | Rebiʿu'l-evvel olmış idi mâhı
Getürdi silke bu dürri serâpâ | Umub ʿayn-ı ʿinâyetden nigâhı
Beyân-ı sâli içün bu sebebden | ʿAceb târîhdür feyz-i İlâhî

Ebed feyżunla sîrâb eyle cânum — Ki hâk-ı teşne dilven yâ İlahî

SÜDÂSÎ

1305 Efsûs ki vakt-i kâr elden çıkdı — İrişdi hazân bahâr elden çıkdı

Bülbül gibi almadın cemâlinden bûy — Ġafletle ol gül ʿizâr elden çıkdı

Yel gibi bu yolda ser seri yelmekle — Ol devlet-i pây-dâr elden çıkdı

RUBÂʿÎ

Od urdı duhânı âhumun gerdûna — Her giz eser itmedi bu baht-ı dûna

1310 Göz yaşı gibi süründi yüz hasretle — Ah irmedi cânum ol kad-i mevzûna

Neṣr egerçi kim bu sefîne-i letâyif ve mecmuʿa-i maʿârif yok bu sahîfe-i zehârif u mesâ mehârif sene "Sitti vü selâsin ve tisʿa-mie"de kumûn-ı tesvidden zuhûr-ı beyâża ve zîr mînden masrah-ı riyâża çıkdı lâkin debîrân-ı devrân ve meşşâte-gân-ı zamân elinden alın sâl-i âtiye mevkûf görindi ve sinîn-i mühlet-i ʿömri sene-i uhrâyile meşʿûf olmak fehm

1315 fi'l-hakîka itmâm-ı zîveri böyle dinildi

1316 KITʿA FÎ'T-TÂRÎH

1317 الاوردن شعرأمی خنوز — مختصر رتبت دیوانًا بزینه

1318 بفضل الله ذی الملک العظیم

1319 اتی تاریخه تمت بعینه

1320 ٩٣٧ م

1 DĪVĀNÇE-İ HĀDİMÜ'L-FUKARĀ-İ NĀDİMÜ'Ş-ŞUCARĀ LĀMİCĪ-KEMTER Kİ MUNKASIM EST BER PENC DEFTER DEFTER-İ EVVEL ENDER KASĀYİD

بسم الله الرحمن الرحيم — سلسلهٔ نظم کلام قدیم
ترکیهٔ کلمهٔ شهادت که مدارا حکام محکمهٔ غیب و شهادتست در دار القضاء سعادت

I

5 Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fâ'lün (.-.-/..--/.-.-/- -)

(1)	Cihân u câna pür oldı ol ey gönül âgâh	Nidâ-yı	اشهد ان لا اله الا الله	
	Açub zebânını her zerre yerde gökde ider	Edâ-yı	"	"
	Marîż dillere cālemde oldı sıhhat-bahş	Ġıdâ-yı	"	"
	Ne hvân-ı nicmet-i Hakkdur taraf taraf çekilür	Salâ-yı	"	"
(5) 10	Ne ferr ü kevkebedür kim cihâna toldı kamu	Sadâ-yı	"	"
	Harîm-i Kacbe-i İslâmadur kavî-bünyâd	Binâ-yı	"	"
	Zihî çerâġ ki hayret dunında reh-berdür	Żiyâ-yı	"	"
	Muhayyer itmege cuşşâkı oldı naġme-i râst	Nevâ-yı	"	"
	Cihânı tan mı semâc itdürürse dest-efşân	Safâ-yı	"	"
(10) 15	Kılâde-i dil ü tesbîh-i cândur ey sûfî	Ridâ-yı	"	"
	Görünse dîde-i nefse caceb mi ejderhâ	cAsâ-yı	"	"
	Ne yirde esse açar lâle vü gül ü reyhân	Havâ-yı	"	"
	Ana ki sâyesini saldı buldı cızz-ı ebed	Hümâ-yı	"	"
	Şu dil ki tezkiye buldı hidâyetiyle olur	Guvâ-yı	"	"
(15) 20	Düzüldi hikmetle semm-i şirkiçün tiryâk	Devâ-yı	"	"
	Bekâ-yı Hakkile bâkîdur ol gönül ki olur	Fenâ-yı	"	"
	O kim elif gibi toġruldı geldi kaddine râst	Kabâ-yı	"	"
	Ne kadr u cizzet olur kim dikildi carş üzre	Livâ-yı	"	"
	İderse ġark-ı carak Lâmicî caceb mi seni	Hayâ-yı	"	"
(20) 25	Ümîzdür ki meded ire havf içinde bize	Recâ-yı	"	"
	Metâc-ı cân u dil olsun bu yolda ser-cümle	Fidâ-yı	"	"

مثنوی کلمهٔ توحید بر سنن اهل تجرید

II

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/ . - . -/ . . -)

(1)	Nedür âhir nefesde câna penâh	Kişver-i	لا اله الا الله	
30	Şeb-i hayretde şemc-i reh-berdür	Ahter-i	"	"
	Tutiyâdur ki cân gözini açar	Cevher-i	"	"

Çekse dem kâyinâtı cümle yudar — Ejder-i — لا اله الا الله

(5) Cur^{c}asından cihânı mest eyler — Sâğar-ı " "

Pâye-i ^{c}arş u kürsiden yücedür — Minber-i " "

35 Sâyesin kime salsa طوبى له — Şecer-i " "

Nûr-ı tevhîd u zevk-i ^{c}irfândur — Semer-i " "

Dem-i ^{c}Îsâ gibi bağışlar cân — Seher-i " "

(10) Katreyi feyzîyile bahr eyler — Şemer-i " "

Tîre dil-hâki zerr-i hâlis ider — Âzer-i " "

40 İstikâmet delîlidür câna — Mıstar-ı " "

Cünnedür tîğ-i nefs u şeytâna — Miğfer-i " "

Oldı eflâk u mâh u mihre medâr — Mihver-i " "

(15) Murğ-ı zi-bâl-i ^{c}arş ider rûhi — Şeh-per-i " "

Terk ider tâc u tahtı kim kuşanur — Kemer-i " "

45 Hancer-i kebş-i nefsi kat^c eyler — Hancer-i " "

Kande ^{c}azm itse cünd-i ğâlibdur — Leşker-i " "

Şûra toprakda gül biter yağsa — Matar-ı " "

(20) Yedi deryâyı kaynadur esse — Sarsar-ı " "

Lâmi^{c}î buldun ise havf itme — Zafer-i " "

50 Eyle hoş assılu ticâretdür — Sefer-i " "

Hû'ya vâsıl kılur seni âhir — Nazar-ı " "

Ka^{c}r-ı cân içre sakla kim oldur — Güher-i " "

III

لا يعلن حمزه زد سيمه — توحيد فداي عزا سيمه

Fâ i l â tün/ Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün (– • ᵕ –/ – • – – / – • – –)

55 (1) Ey kemâl sun^{c}una eşkâl-ı ^{c}âlem ^{c}ayn-ı dâl

Hatt-ı dest-i kudretünden nakş-ı âdem bir misâl

Midhatünde ^{c}andelîb-i nâtıka mebhût u lâl

Fikretünde şâh-bâz-ı ^{c}âkıle bî-perr u bâl

Ebr-i cûdundan olur şâh-ı emel pür-berk u bâr

60 Mihr-i lutfundan bulur bâğ-ı ^{c}amel ferr u kemâl

Kibriyânun bahrına irmez kıyâs-ı ^{c}akl-ı kül

Fulk-ı fikret mevc-i hayretden gezer ser-geşte-hâl

(5) ^{c}İzzetün sahrâsınun bir menzilin kat^c idemez

Şâh-bâz-ı dil uçarsa ol havâda mâh u sâl

65 Saltanat yekser senündür zât-ı bîçünün gibi

Milketündür bî-zevâl u ^{c}izzetündür lâ-yezâl

Her ne meh kim buldı mihründen senün bir zerre nûr
Âfitâb-ı heft-kişverdür ana yokdur zevâl
Gâh nahle geldi lutfundan senün tekrîm u hayy
70 Gâh nemle irdi fażlundan şehâ teşrîf-i kâl
Bâğ-ı cennet gibi pür-berk-i nevâdur ser-be-ser
Kime kim irişdi h^v ân-ı rahmetünden bir nevâl
(10) Mâsivâdan çünki tecrîd oldı tevhîdün senün
Bunca takyîdâtile yâ-Rab bunca keşf ola hâl
75 Îre mi zâtun kemâlâtına ^c akl-ı horde-bîn
Dest u pâyıdur ^c alâyıkdan ser-â-ser pür-^c ıkâl
Gün gibi rûşensin illâ pertevündün berk uran
Cân gibi mahfîsin amma ^c arż idersin hôş-cemâl
Anı kim subh-ı ezelde eyledün bîdâr-dil
80 Görinür dünyâ şebinde gözine ^c âlem hayâl
Ana kim nûr-ı yakînun reh-ber oldı bir nefes
Gördi yetmiş bin hicâb ardından ol şems-i cemâl
(15) Dürr içün bu bahre ol oldum sananlar âşinâ
Ğark-ı hayretden sadef-veş yumdı ağzın kaldı lâl
85 Hıżr-veş itmez havâ-yı zulmet-i âb-ı hayât
Anı kim ^c aşkun odında hâk ider nûr-ı visâl
Mihnet ana kim diye kahrün dehânı ente ruh
Devlet anun k'işide lutfun zebânından ta^c âl
Îde bilem mi kemâl-i hamdunı ben mûr-çe
90 Kim Süleymânlar senün medhünde bulmışdur kelâl
Dergehün ^c âşıklarınun her zamân virdi bu kim
في الندوى زلزلتي والعقل في الزلزال زال
(20) Ah kim menzil-i ırağ u zâd yok merkeb-i ża^c îfe
H^v âb-ı ğaflet içre kaldum irdi vakt-i irtihâl
95 Ma^c siyet girdâbına düşdi vücûdum zevrakı
Mağfiret yeli ger irişmezse müşkil oldı hâl
Ğıll u ğışdan Lâmi^c î pâk eyle dil âyînesin
Ura tâ ^c aks anda ol nûr-ı cemâl-i bâ-kemâl
Çıkmayınca Ka^c be-i hâtırdan asnâm-ı havâ
100 Nûr-ı Hakk girsün dimek olur ana bâtıl-hayâl
Ol Habîbün hakkıçün kim nûr-ı hüsnünden anun
Yandı kandîl-i hidâyet söyünüb nâr-ı żalâl

(25) Zâtı hayrü'l-enbiyâ vü ümmeti hayru'l-ümem
Hayru'l-ashâb oldı ashâbı vü âli hayr-i âl
105 Bahr-ı bahşâyişden eyle cürmüme bir katre feyż
Şol nefes kim kâl u kîl itmege kalmaya mecâl

IV

درنعت خواجهٔ کونین وسلطان الثقلین علیه من التحیات اخفاها ومن التسلیمات اکملها

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./ - . - ./ . - - ./ - . -)

یا هادی الخلایق یا ماحی الدجا — نعت نسوره علك والليل اذا سجى

110 قد فضل الاله بقدره ورتبته — كل الاناس كان نبيا وشرسلا

(1) Mihmân-ı sadr suffa-i mirâc rûh-i kuds
Sultân-ı çâr-bâliş-i eyvân-ı kibriyâ
Zerrât-ı kâyinât işidüb davetün didi
انی اجبت دعوة داع اذا دعا
Nâmunla buldı cümle cihân izzet ü şeref
Ey Ahmed u Muhammedu Mahmûd u Mustafâ
Âdem çekerdi âb u türâb içre erbaîn
Taht-ı nübüvvet üzre cenâbundı müttekâ
115(5) Bedrün tecelli kıldıgı şeb-i âfitâb-vâr
Tâk-ı sarâ-yı Kisrevi çâk oldı Husrevâ
Hem hâtim-i rüsûlsın ü hem hâdi-yi sübûl
Hem eşref-i beşersin ü hem fahr-i enbiyâ
Hulkun nesîmiyile muattar meşâm-ı kevn
Lutfun naimi birle cihân halkı pür-nevâ
Sahrâ-yı kurba zât-ı şerîfündür esb-rân
Deryâ-yı sırra nefs-i nefîsündür âşinâ
Oldı tırâz-ı hılat-ı kadrün لعمرك
Terk oldı tâc-ı ızzuna لولاك والضحى
120(10) Serv-i kaddün nihâl-i gülüstân-ı ما ينطق
Şem-i ruhun çerâg-ı şebistân-ı اذا سجى
Sultân-ı enbiyâ vü şehinşâh-ı dîniken
Fakrile fahrdur işün geydügün abâ
Çün genc-hâne-i güher-i gaybdür dilün
Mâl u menâl-ı âleme meyletmesen nola
Bahr-ı muhît raşhesidür feyż-i fażlınun
Nûr-ı basît lemasıdur hüsnünün şehâ
Ervâh-ı kuds gözlerine tutiyâ gözün
Eşbâh-ı ins olsa n'ola hâk-i pâ sana
125(15) Âdâb-ı sünnetün zulem-i küfredür çerâg
Kânun-ı şiratün maraż-ı dînedür şifâ
Bahr-ı muhît kefce kıla fulk-vâr elin
Görseydi cûş-ı sîneni ey menba-ı atâ
Besdür elünde hüccet-i kâtı kılıc gibi
Şol barmagun ki meh-siperin biçdi bî-hatâ
Çün kiş-i ما رميت 'den atdun kazâ okın
قوسين olursa menzil-i ادنی nola sana
Çün râh-ı Hakda tîr-sıfat müstakîmsin
Nusret iderse tan mı izün tozına sabâ
130(20) Âlem kalurdı zulmet-i küfr içre ضالین
Nûr-ı hidâyetün eger olmasa reh-nümâ
Zâtun durur çü mazhar-ı esmâ-i lutf-ı Rab
Olsan aceb mi âleme sen rahmet ü hüdâ
Âyîne kıldı Hakk çü cemâline zâtunı
Tan mı yüzün olursa cihâna Huzâ-nümâ
Genc oldı âsetinün ü destün güher-feşân
Fes râm olub her emrüne meyl itdi mâr ana
Âyât-ı muhkemâtile te'bîdi şerinün
Hakdan müeyyed oldı aya Seyyidü'l-verâ
135(25) Hem oldı beyyinâtile rûşen risâletün
Envâr-ı âfitâbı kaçan setr ider amâ
Bu zulmet içre yakmazidi dîn çerâgını
Ger iktibâs kılmasa nûrundan enbiyâ
Sürdi yüzini şems ü kamer çünki pâyuna
Her biri oldı hüsnile câm-ı cihân-nümâ

ᶜArş-ı mecîd gözlerine rûşenâyiçün
Naᶜlinünün ğubârını idindi tûtiya

Sebᶜ-i tıbâkı pâyı burakiyle hark idüb
İrdün şu mülke kim ana yok hadd ü intihâ

140(30)Çün sürmelendi cevher-i مازاغ 'dan gözün
Hâs itdi nakd-i kalbüni iksîr-i ما طغى

Cibrîl لو دنوت diyüb kaldı râhda
Oldı semend-i seyrüne çün Sidre-Müntehâ

Nâr-ı celâle perr-i vücûdını yakmayan
Nûr-ı cemâlden bula mı çeşmi rûşenâ

Sürdün çü himmet atını cânile maksada
ᶜAkl anda kaldı ᶜâciz vü ᶜışk oldı pişvâ

Gitdün şu denlü kim dil ü cânile ᶜakl u ᶜışk
Heb menzilinde hayretle kaldı mübtelâ

145(35)Sırrıyla meslekünde çü kıldun sülûk-ı tâm
Teşrîf geldi sana تعالى hahunâ

Setr itdi çün seri sübuhât-i celâl-i Hakk
Seyr itdün ol cemâli ᶜamâ içre bî-hafâ

Nûr-ı butûn-ı sırr-ı Hak itdi tecelliyât
Bî-keyf ü eyn ü bî-kem ü bî-vazᶜ u bî-metâ

Götrüldi perde gitdi huob kıldı hû-zuhûr
Birlige irdi ᶜâşık u maᶜşûk mutlaka

Halᶜ eyledün çü hılᶜat-ı kevneyni ol gece
Buldun vücûd-ı Hakkile baᶜde'l-fenâ-bekâ

150(40)ᶜAyn u huzûr olub tapuna ᶜilm u maᶜrifet
Toksan bin oldı bir dem içinde sana ᶜatâ

Döndün çü heft-pencile şeş-kûşe menzile
Didün çıhâr-yâruna bu remzi evvelâ

ᶜİrfân göginde her biri tâbende necmdür
Kim iktidâ iderse bu dörde bulur hüdâ

ᶜÂli vü muhkem olmagıçün itdi ol hakîm
Dîn kasrını bu çâr-sütun üzre hoş binâ

Evvel emîr-i mülk-i sadakat ᶜatîk kim
Şânında geldi ثانى اثنين اذ هما

155(45)Halvet sarâ-yı sırruna mahrem nic'olmasun
Sâlâr-ı sâbıkîn idi ser-hayl-i etkıyâ

İkinci sadr-ı bedr-i ᶜadâlet ᶜÖmer kim ol
Buldı anunla millet ü dîn revnâk u bahâ

Şeytân kaçardı zıll-ı zalîlinden ol mehün
Şol resme virmişidi mehâbet ana Hüdâ

Üçünci şemᶜ-i cemᶜ-i hidâyet imâm-ı dîn
ᶜOsmân ki oldı sâhib-i nureyn-i ıstıfâ

Hilm ü hayâ vü lutf u edeb kânı idi ol
K'andan iderdi insile cinn ü melek hayâ

160(50)Dördinci şehriyâr-ı vilâyet ᶜAli kim ol
Mahsûs-ı لا فتى idi mansûs-ı هل اتى

Kân-ı sehâ vü bahr-ı vefâ âfitâb-ı ᶜilm
Cüft-i betûl ü şîr-i Hüdâ kutb-ı evliyâ

Ğavvâs-ı bahr-ı hikmetdi eyle ol vücûd
Kim bir sadefden iki güher virdi Hak ana

Nice güher kiher biri rûşen-çerâğidi
Hem nûr-ı çeşm idi sana ey şemᶜ-i asfiyâ

Hüsn ü cemâle ol Hasen ü bu Hüseyn idi
Nûrından iktibâs kılurdı kamer ziyâ

165(55)Nûş itdi ᶜışkuna biri zehr-i helâhili
Cân virdi yoluna biri bi'ş-şevki ve'r-rızâ

Sulh eyleyüb o kerr u belâyı idindi yâr
Terk-i imâmet itdi kılub ğayre iktidâ

Fâsık imâmetini revâ görmedi çü bu
Ceng idüb oldı şâh-ı şehîdân-ı Kerbelâ

Bilsem haşrde nice umarlar şefâᶜatün
Anlar ki itdi âlüne bu resme nâ-revâ

Kevser şarâbını ne yüz ile diler şu kim
Susuz elinde katl ola evlâd-ı Murtezâ

170(60)Her dem safâ vü şevkile ᶜışkına âlünün
Olsun hezâr ᶜakl ü dil u cân u ser fidâ

Şâhâ sana vü âlüne vü sahbuna müdâm
Hakdan nisâr-ı fazl u salât u selâm ola

صلوا عليه ثم على آله التقى
يا امة الرسول ويا اهل سنة

Kimdir ki medh ide senün ahlâk u lutfunı
Çün anda Cebrâil ola meddâh u hem Hudâ

	Yüz yıl yusam dehânumı müşk ü gülâbile	Meddâhuñ olmaga degülem bir nefes sezâ
175	Vasf olmaz ise tañ mı kemâluñ kelâmile	Sıgmak beyâna bunca ma^c^âni bedî^c^ ola
	Bulmazsa silk-i nazm senâñile intizâm	Devrân içinde her dür-i menşûr olur hebâ
	Hâk olsa Lâmi^c^î reh-i ^c^ışkuñda tañ degül	Pâyüñ tozına şems ü kamer eyler ilticâ
	Yokdur yüzüm kapuñda ki bir dem niyâz idüb	Deryûze-i nevâle-i ^c^afv eyleyem şehâ
	Âb-ı şefâ^c^atüñle demidür yusañ beni	Ser-tâ-kadem ki olmuşam âlûde-i hatâ
180	Redd u kabûl-ı tâ^c^atile ger olursa âh	^c^Âsilerüñse hakk-ı şefâ^c^at ne gam baña
	Yarın mu^c^sât olursa sezâ-vâr-ı mağfiret	Olmaya benden özge bugün müstahak aña
	Çün ^c^âlemine zâtuñı rahmet yaratdı Hakk	Hüsrân anuñ ki havfle kat^c^ eyliye recâ
	Medhüñ yiterdi baña şefî^c^i züñûbumuñ	Bir beytüm olsa nazmum içinde sezâ saña
	Ey h^v^âce aglayu kapuña geldüm itme red	Sâyillere hemîşe çü pîşen durur sehâ
185	Urma yüzüme ^c^aybumı ey şâh bilürem	Cürmüm çogise lutfuña hod yokdur intihâ
	Ey cân tabîbi kankı marîż içse şerbetüñ	Dârü'ş-şifâ-i gaybdan oldem irer devâ
	Senden şifâ ümîzine geldüm terahhum it	Kim bî-kes u garîbem vü emrâża mübtelâ

یا غافر الذنوب و یا کاشف الکروب — فاغفر ذنوبنا و خطانا و سهونا

V

نظیرهٔ دریای ابرار المسمی بروضة الاخیار

190	(1)	سرورا تاج بزرگی هرکه زیب و زیورست	از گرانی حاصلش بار دل و درد سرست
		هرکه اسم الله را بر خاتم دل نقش کرد	چون سلیمان انس و جان در حکم فرمانش برست
		لازم کشورگشایی گرچه خیلست و سپاه	لیک قفل فتح را مفتاح رای انورست
		شاهی ملک هوا دارد همای تخت تاج	افسر دیگر او همچون لاله لعل احمرست
	(5)	ای که بر گردون کشی سر از تکبر چون علم	دیده بگشا چون فلک بر سر لوایت اژدرست
195		حاکم ظالم که هر دم اخذ مالی می کند	حامی کشور نباشد مملکت را غارتگرست
		راه آتش بار مظلومان حذر باید مدام	یک شرر شهری بسوزد گرچه بس مستحقرست
		نای دوبین هر دم این معنی سراید گوش دار	کوس شه خالی و بانگ غلغلش دردسرست
		با تهی نان و کفی آبی قناعت کن ازانک	هرکه قانع شد بخشک و تر شه بحر و برست
	(10)	هرکسی در دار خود دارد چو دارا داوری	ای بسا اهل قصوری در قصورش قیصرست
200		کاسه های چینی نه چرخ نستانند بفلس	هر سفالی سفرهٔ مخانه را جام زرست
		هرکه با زیب ملابس خودفروشی میکند	پیش صرافان مثالش مهرهٔ بر گوهرست
		بهر پوشش می کشی از کرم ابریشم کفن	هیچ نباشان ترا از مرده کان هر دم برست
		بر فراز خاک تو دمی نشیند سر سرهه	آری اری مقعد اهل جهنم آذرست
	(15)	چرخ که انجم چو روشن بنگری آتشکده است	در عذاب دان هر آنکس کو بگلخن اندرست

خواجه کی راحت شود از ذکر و فکر لعل و زر — خواب ناید هرکرا همیان دل پر اخگرست 205

هست از کون فری وابسته کی با سیم و زر — کآن کلید باب عیشت قفل فرج استرست

مجلس ان اهل نجومی دالی کوید راز چرخ — می داند بازنش در خانه مردی در برست

در قیاس ملک گردون این سر و سامان عقل — چون حبابی گشته سرگردان به بحر اخضرست

همچو سنی فلسفی راکی شود پرواز چرخ — ماکیان نبود هماشان گرچه با بال و پرست (20)

عروج صد حیرت شود هر لحظه شیخی وقار — فلک دل را از انقلاب حال تمکین لنگرست 210

زاهدی کو پیش مردم سبحه گردانی کند — از ریا صد دام در هر دانهٔ او مضمرست

در دلش هرگز نیاید دفتر یوم الحساب — تا ضیا ز آن کج سیاستش محضرست

از عمامه قبة الخمره اما زاهد قدند — بس سر که کان بزیر پایها مستحقرست

سر بسر هرگوهر او عقد بست از کبر و غرور — واعظ ما را که دستار سعقد بر سرست (25)

ای که از حنا کنی رنگ محاسن را قبیح — پیش تو الخوه مکر الشیب نوری منکرست 215

دفتر دل را فروشوی از مغالیط خیال — شاخ دعوی چون نهال سرو هردم بی برست

دیدهٔ جان هرکرا چون صفر از حکمت تهیست — پیش ارباب نظر آن چشم عین عبهرست

از جمالی حال مردان آن کسی دارد خبر — کز صفا آیینهٔ قلبش چو شمس خاورست

صحبت عالم سجل و صحبت عارف دلست — همچو ورقاء خبر بر نامه اش زیر پرست (30)

در هوا آنکس پرد کو از هوا دل می برد — گرچه بی شهپر بود طیارش چون جعفرست 220

پردلی مرد میدان از دلست نی از تیغ — ورنه هر خاری بدور گل بسان خنجرست

گر برآری همت آری زیر ران ای مرد دین — هر دمت روح القدس ملک ملک را رهبرست

بادپای حرص و هوای نفس کی گردد قرین — بر دو قبله سجده آرد هرکرا چشم اعورست

آن زمان کاسب حبیب الله شود کسب وی — در دم بیع و شرا بر گفتهٔ پیغمبرست (35)

نرد عیش زر بود چون گنج کاوی زیر خاک — سائلی را هر زمان چنگ طمع بادآورست 225

تاف فقری را تحمل کی شود بی رای صبر — خدمت شیر خدا کردن کمال قنبرست

مستکارا جان عیرین می دهد دارو تلخ — پارهٔ نانی حقیر ناهشتا را شکرست

ناز فقرت چون بسوزد جامه خوابی کو مباش — سر خشکارا بستر و بالین همین خاکسترست

حرص را از دل بدر کن تا در آید جبرئیل — مومن با کیره را کی صحبت سگ در خورست (40)

چار طاقت را نه گردون رسانی صد دریغ — ای که در زیر زمین آخر ترا خواب و خورست 230

واعظ هردم وقتار در سرای خواجگان — هر سریری کرسی دهر نردبانی منبرست

راه یابد تیر سلوک آخر بجانب چاره نیست — گر ترا از سوره نه گردون حصار مرمرست

چون نداری از سخا فیضی چه سود [illegible] — گیر مست کف چون صدف مملو ز در گوهرست

هرکه چنبر کرد تن خود چو چرخ اندر هوا — زار و مضطرب جای او چون حلقه بیرون درست (45) 234

عشق در جانی که باشد کو تکلفها مباش — شعله در موم است و از آتش تهی دل ازفرست 235

جان عاشق را ز غم معشوق یابد روشنی — چو هر سیاره را شب چون محک روشن گرست

زاهدا ترا باغ عدن و حور غلمان آرزوست — عاشقان را از عشق در جان هوای دیگرست

گر بسوزی اندرونت را چو دوزخ دور نیست — چون ترا در دل هوای عدن و آب کوثرست

آب حیوان کی خوری از عین عرفان همچو خضر — گر ترا از سد ظلمت سد اسکندر رهست (50)

هر دم از ملک بلاد غم بشهر عیش و نوش — کاروان درد و محنت نامرادی آورست 240

این حرارت سینه اهرار را اندر چیست — هر که در قاروره نجم و فلک دانشورست

همچو غواصان ز آب زنده کی دست بشوی — گر ترا در قعر عمان هوای گوهرست

از کف و رتبهای دنیا رو و رو به را ساده کن — همچو مشق کودکان تا چند جانت مغبرست

صادق آمد نام صبح از مهر چون شد روسفید — صبح کاذب از کدر چون دفتر مه ابترست (55)

ابر گردون جز بخاری نیست از بحر وجود — پس چرا جانت چو کشتی در عشق بی لنگرست 245

موج این دریا مگر زنجیر شد عقل ترا — همچو مجنونان دل مستغرقت پس مضطرست

تا دماغ عقل را بویی رسد از لطف هوه — گاه کافور سحرگه مشک شب در مجمرست

میر بازارست گرچه عقل در شهر تن و — لیک در دار القضاء حکم بیچون چاکرست

بلکه چرخ و زمین را گرچه داد رصاد کمال — لیک دمادم مشغله طبع و آن ذکر دون پرورست (60)

گر هزاران اشتک ریزی و افغان صد کنی — میشم و گوش هر دو اکمه از کرم کور و کرست 250

دو سر خود گیر مسکین تو بینی هر زمان — گرچه ز افلاک آب و جد و زمینت مادرست

اشتقاق فعل جمله از صرف امر نفس تست — جمله تصریفات را گرچه که اسما مصدرست

درد عصیان را نباشد چاره جز اعتراف — زانکه غارت روز و شب پیش گواهان دفترست

ای که جنگ نفس خود الهی و گیری تیغ شرع — سود نارد گر ترا صد گستوان و مغفرست (65)

گر نخواهی نام تو باشد مصر بس نرد هلو — ده زن دنیای دون را صد طلاقی کان عزرست 55

خوی زشت بد سرشتان میکشد جانش بگور — همچو آب اهل استغنا بحر لش منجرست

راستی درکار خود هرگز نیاید حرف کج — هر که چون رخش قلم سیرش براه مسطرست

شبهه نارد اهل دل را اعتراض جاهلان — کی کند ره گم بکف آنکه شمع انورست

قلعه انکار اهل حق گشادن مشکلست — قلع کردن باب خیبر کار باز حیدرست (70)

مرد کو بد گوهرست گرچه صد فصاحت گسترد — چون خلایی دان که هر دم بوی او مستقذرست :0

زآفرین مردمان دل مرده کی گردد نفس هی — مرگ شمع است ارچه ای اما حیات آذرست

از درون مستمندان بهر دفع تف ظلم — خون ارباب ستم چون شربت نیلوفرست

جاهلی در صدر اگر بینی دلا از جان مرنج ‏‏ در بقعر بحر باشد خار و خس اندر برست

در نحوست چون زحل هرگز نباشد اختری ‏‏ هر زمان از ماه و مهر و مشتری بالاترست (75)

خنده‌های غنچه و رمان چه جای حیرتست ‏‏ جان آن از زر دل این پر ز لعل احمرست 265

بهر مار و مور ترتیب ضیافت میکنند ‏‏ هر کرا با شیرین و چرب لقمهاش پرورست

توسن اقبال باشد دایم آنرا زیر زین ‏‏ در طریقه شیر گیری هر که او شیر نرست

طلعت خورشید همه را مشتری باشد بجان ‏‏ هر کرا طالع بلند و بخت و دولت یاورست

تو مجموع باش در ره همه گیر و از خلقان مترس ‏‏ هر کسی کو عزم حجه دارد همه اورا یاورست (80)

چون فلک گرد سم اسب اخاصل سرمه کن ‏‏ چرخ را این روشنا زان توتیای اغبرست 270

گر بجویی عمر باقی عین عرفان بس ترا ‏‏ خضر را از آب حیوان زنده‌گی تا محشرست

چند در دشت بیابان با غرامت ره روی ‏‏ با سواران ملک گیرد هر که شاه کشورست

گر کند فرعون نفست ساحری هارو مترس ‏‏ چون کلیم روح را در کف عصایی اژدرست

غمگساری مرد را هرگز نباشد همچو دل ‏‏ خاصه ای جان ان دلی که مهر همه را مظهرست (85)

فانی از خود باش هر دم تا ابد و باقی شوی ‏‏ خود تو دانی تن غبار و مرگ باد صرصرست 275

کی درآید در لباس دیو و دد روح القدس ‏‏ ای که پنداری بهر جائی کرامت مضمرست

لامعی تا چند دردسر کشی زین گفت گو
نیست در معنی سخن قول هفت کر باورست

این خرابی گفتنت مانند بجا می گشته مست ‏‏ بی نوایی راکه کار خسروی اندر سرست

گفتهای من که خواند نزد شعر فاضلان ‏‏ کی روا باشد هزل آنرا که قرآن از برست 280 (90)

لیک جوشی کردم از دل نیست در خیال بخل ‏‏ گر چه در بازار دوران کم کساد گوهرست

روضة الاخیار اگر گویم لقب این را رواست ‏‏ چون دم روح القدس بوی گلش جان پرورست

نام وی هم نزهة الابرار گر سازم سزاست ‏‏ در نزاهت چون جنان باغ محاسن ازهرست

یک کم است از صد جو اسما بعد داین بیتها ‏‏ گر چه اسما نور عرش این بیتها خاک درست

دیگران گفتن چه حاجت گفته‌ام نقصان خویش ‏‏ یک هنر دارم او هم کم عیبم از صد اکثرست (95) 285

گر چه از صرصر کم است این پارهٔ الماسها ‏‏ لیک از مرمر همش صد مرتبه محکم ترست

آمد از لطف خدا تاریخ وی الطیر فیه ‏‏ آنکه دوزد دیده بر شعرم ز عیب اهل شرست

لامعی شد مخلص من گر چه محمودم بنام
زانکه در جهان لمعهٔ از مهر عشقم چون خورست

یاربم با روشنایی آشنایی کن مرا ‏‏ تا رهم از ظلمت ان ساعت که روز محشرست 290

در صفت شب و بعضی سیاره کان از کواکب ثواقب و شکایت نوایب زمانه
و فهم العواقب و رجوع الی الله ذی المواهب

VI

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün fâ i lâ tün Fâ i lün (– ◡ – –/– ◡ – –/– ◡ – –/– ◡ –)

(1) Uçdı çün dehr âşiyânından bu zerrin-per ^{c}ukâb
295 Beyża-ı sîmîn-i çarhı kapladı bâl-ı ġurâb
Bir ġazâl-ı şîr-gîri saldı hâk içre zihî
Kavs-i na^{c}şiyle atub behrâm-ı şeb tîr-i şihâb
Şâh-ı hâver tutmış iken ^{c}âlemi dârâtile
Taht-gâhın eyledi Dârâb-veş tahte't-turâb
300 Çün beyâż-ı ^{c}ayn-ı ^{c}âlem oldı pür-hâk-i siyâh
Tal^{c}at-ı beyżâya saldı perde-i ġabrâ hicâb
(5) Kıldı bin ebkâr-ı ^{c}ismet kalb-i ^{c}akrebden zuhûr
Açdı yüz hâtun-ı ġaybi rû-yı ^{c}iffetden nikâb
Hokka-bâz-ı çerh alub bir tas eline sîm-kuft
305 Saçdı bu nat^{c} üzre zerrîn-mührelerden bî-hisâb
Toldı meydân-ı felek bir ceyş-i pür-âlât-ı harb
Kim nazîrin görmemişdür Rüstem u Efrâsiyâb
Lu^{c}betân-ı şuhla zeyn oldı hengâm-ı felek
İtdiler rûşen-temâşâ hâs u ^{c}âm u şeyh u şâbb
310 Olmışidüm ben dahi fikret evinde münzevî
Fikr iderdüm dehr hâlin geh hatâ vü geh sevâb
(10) Dîde-i dil zerd u zâr u denk idi nergis-misâl
Çehre-i hâtır perîşânidi mânend-i sezâb
Ney gibi devrân elinden inleridüm zâr u zâr
15 Şem^{c}-veş kan aġlayub tolmışdı içüm sûz u tâb
Yaġdururdı gözlerüm ebr-i bahârı gibi yaş
Yoġ idi berk-i hazân gibi tenümde ferr u tâb
Ġonca-veş hâr-ı cefâ-hûn itmişidi gönlümi
Lâle gibi baġrumı ġam odı kılmışdı kebâb
20 Zülf-i dil-ber gibi olmışdum perîşân-rûzgâr
Çeşm-i sâki gibi dil ma^{c}mûresin idüb harâb
(15) Âsiyâ-yı çarhı tanlardum ki dün-gün bî-sütun
Raks urur seyl-i fenâ üstinde çün şekl-i hubâb

Seng ü âhen ratb u yâbis gendüm ü cevdür dimez
325 Her ne kim buldı hemân-dem ögidür bu âsiyâb

Seyr ider bir devr içinde hem serî[c] u hem bati
Gösterür bir [c]azm içinde hem sükûn hem ıżtırâb

Târem-i heftümden açdı nâgehân bir pîr-ruh
Bu'l-[c]aceb heykel cüvân dil nahs-rû [c]âli-cenâb

330 Hem żamîrinde anun âyîn-i küfr ü resm-i dîn
Hem nihâdında anun kevn ü fesâd u inkılâb

(20) Çıkdı altıncı revâkun manzarından bir emîr
Sa[c]d-kirdâr u şeref-bahş ü siyâdet intisâb

Bulmış andan [c]ızz u revnâk [c]ilm ü tenzîl ü edeb
335 Olmış andan bâb-ı ahkâm-ı [c]amel rûşen-kitâb

Kal[c]a-ı pencümden açdı bir mübâriz dil-kemîn
Ki dem-a-dem kârıdur şûr u şerr u ceng u [c]itâb

Oldur eflâk üzre żarb u harble sâhib-kırân
Oldur encüm içre tîğ-i kahrile mâlik-rikâb

340 Sâhib-i kasr-ı çehârum şehriyâr-ı mülk-i şark
Mülk-i mağribden yana kılmış meger [c]azm u zehâb

(25) Ol sebebden tutmışidi [c]âlemi zulm-ı zulem
Gerçi kim her kûşede varidi yüz nâyib-menâb

Pes üçünci hacleden gösterdi bir hâtun cemâl
345 Hûn-ı [c]âşıkdan elin hınnâlayub geçmiş hiżâb

[c]İşret esbâbını bir kanûn-ı rindân sâz idüb
Bir eline câm almış birine çenk ü rebâb

Oldı ikinci serîr üstinde zâhir bir debîr
Defter açmış cev-be cev eylor cihân hâlin hisâb

350 [c]Akıl u ehl-i temiz u nükte-dân u horde-bîn
Fâżıl-ı pür-mâye hurrem tab[c] u şevket-iktisâb

(30) Çıkdı evvelki serânun perdesinden bir cuvân
[c]İzz u kadr u hürmet u fażl içre hoş mâlik-nisâb

Gerçi kim vardur ruhunda zulmet-i ğamdan eser
355 Mihr-i hakkile velîkin gönli tolmış ferr u tâb

Buldı ziynet çün bu resme [c]arşa-i dîvân-ı çarh
Kâr-dân-ı [c]akla ber-resm-i edeb kıldum hitâb

Didüm ey ser-çeşme-i ikbâl u dâniş nûr-ı mahż
Bu tılısmun gerdişinden hâsıl itdüm ıżtırâb

360 Gösterür bu tahta üzre yazılan eşkâl-i nûr
Gâh sa[c]d u gâh nahs u geh direnk ü geh şitâb

(35) Her bir eşkâlinde yüz bin işkâl var hall eyle kim
ما رأينا مثل هذا إلّا شيءٌ عجابــــــــ

Didi kim ey kethüda-yı hâne-i vehm u hayâl
365 K'ey yakîn bil kim degüldür kendünden bu inkılâb

Cümlesi mahkûmdur hâkim aña şol pâk-zât
Kim anün hükmindedür nâr u hevâ vü hâk u âb

Pertev-i nûr-ı cemâlinden bular bir lemʿadur
Oldurur nûru's-semavâtu'l-ʿulâ bî-ihticâb

370 Cümle âsâr u ʿalâmet ol şehün te'sîridür
Uşbu luʿbetler یری السامر من کل باب

(40) Yaʿni hizmetkârdur bunlar tutarlar hayr u şer
Her ne kim emreyleye من عنده علم الکتاب

Hazıru'l-evkât u ʿibret-bîn olursan sen dahi
375 Zî-saʿâdet zî-beşâret انه حسن المآب

ʿİbretinden gıybet itme hizmetinde hâżır ol
Ehl-i hüsrân olmayasın tâ ki sen من غاب خاب

ʿAkl iderken bu muʿammanun rumuzın câne hal
Nâgehân maşrıkdan itdi bir ʿaceb nûr iltihâb

380 Şan gelu-yı ehremenden urdı dem rûhu'l-kuds
Nahl-ı Meryem-veş dirildi mürde iken ehl-i hᵛâb

(45) Leyletü'l-hublî toğurdı çîn seher bir nûr-ı pâk
Kim cebîninden ider hüsn ü żiyâ dehr-intihâb

Hıyre oldı dîde-i ehl-i felek ol nûrdan
385 Her biri düşdi yüzin حتی توارت بالحجاب

Dil-halîli didi انی لا احب الافلین
Nûr u nârun kıblesinden eyleyüb ser-piç ü tâb

Kıldı cân ile teveccüh maksad-ı maksûde ol
Bildi kim bunlar mezâhirdür kamu bî-irtiyâb

390 Ol hekîmün hikmetine Lâmiʿî irmez ʿukûl
Sen hatânı gözlegil والله اعلم بالصواب

VII

قصیدهٔ نصاب العرفان در نقد احوال اکوان

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/-.-)

(1) Bir bölük rind-i cihânuz yokdur ad u sanumuz — Şöyle bî-pâ vü serüz kim çarhdur hayrânum

395 Kılmışuz mesken kanâʿat kâfını ʿanka-sıfat — Bülbülân-ı kuds olursa tan mı hem-destânu

Hâk-i rengîn-i zer içün dökmezüz biz yüz suyın — Çarh-ı ʿâli gibi gevher-sencdür mîzânumuz

Komamışdur cânda ʿukde bend-i sîm içün bize — Ol cihân müşkillerin hâl eyleyen sultânum

(5) Def gibi kızdurmazuz yüz bir iki mankur içün — Atmazuz gâm nârına sîm ü zer içün cânumuz

Olmazuz bir câme içün kirm-i ebrişüm gibi — Hulle-i cennet olursa yaraşur ekfânumuz

400 Yakmazuz dil lokma-i cerbile şehvet nâfına — Şerbet-i nûşîndur eşk-i dîde-i giryânumuz

Niʿmet-i dünyâyiçün gam yimezüz kim rûz u şeb — Kurs-ı mihr u girde-i mehtâb olubdur nânur

Mûr u mâriçün nedür ten-perver olmak her nefes — Çün gıdâ-yı cân u dildür lokma-i Lokmânum

(10) Zâhidâ yiter bana ʿarż it cinân-yimişlerin — Hirmen-i âsmâr-ı cân-perverdürür bustânum

Genc-i Kârûni yılan gibi ne hâcet beklemek — Var yimezler ceybîdür dün-gün bizüm hemyâr

405 Her kabarcuk bir güher dürr-i âb-dâr ey ehl-i kesb
N'ola yoksa destümüzde gevher-i rahşânumuz

Pür cevâhir ide dehri ğark ola fulk-i felek
Kaynayub cûş itse cândan kulzum u ᶜummânumuz

410 Gözün aç ey hᵛâce sanma bizi aç gözlü gedâ
Genc-i şâhi birle pürdür hâtır-ı virânumuz

(15) Şuretâ bir toğru harfi yazmazuz maᶜnîde lîk
Nusha-i yâkuti nesh eyler hatt-ı reyhânumuz

Benlik iklîminde bî-hadd seyr kılduk tûl u ᶜarż
ᶜİşret-i âbâd-ı fenâdur şimdi şehristânumuz

415 Anunçun pür-haridâruz bu bâzâr içre biz
Kim metâᶜ-ı fakr u zilletdur tolu dükkânumuz

Nakş-ı pehlûmuz ne ğam gösterse bir bir buriya
ᶜIşk-ı râhından haber virür ten-i ᶜuryânumuz

420 İstikâmet mıstarıdur regleri ᶜâşıklarun
Çıkma dir bize çiziden pîr-i hikmet-hᵛânumuz

(20) Ey nehâlilerle zeyn-i hâne iden bilmiş ol
Hâk pister seng bâlin kabrdur eyvânumuz

Ey geçen dîn sadrı yapma şeh-nîşînler kasruna
Çün ecel ferrâş u ᶜAzrâîldur derbânumuz

425 Har gibi olsak ᶜaceb mi bâr-gîr-i derd ü ğam
Bağluyuz dünyâya gitmez arkadan palanumuz

Dâr-ı şeytân gibi sekdur toptolu dil hücresi
Bi'llah insâf it nicâ olsun melek mihmânumuz

430 ᶜIşk cerrâhi çeküb ğam tîrini bağrum yarar
Dir ki kalmışdur derûn-i dilde bir peykânumuz

(25) Hâsıl itm[illegible] isteyen nâz u naᶜîm-i ᶜâlem
Bir nefes olsun bu yolda bende-i fermânumuz

Hırka-i sâlûsi yakduk bir nemed idüb kabûl
Zerk tavkından berîdür cübbe vü kaftânumuz

435 Dâne-i tesb[illegible] biz tezvîriçün dâm itmezüz
Sînede ihlâs tohmın saçdı çün dihkânumuz

Cânumuz gerdûn gibi pürdur safâ vü mihrile
Mâh-rûlardan degil hâli anunçun yanumuz

440 Bî-ser ü pâ gerçi ser-gerdân-ı meydân-ı ğamuz
Mihr ü meh topına baş egmez velî çevgânumuz

(30) Hâksâr-ı pür-havâyuz gerçi râh-ı ᶜışkda
Âb-ı rûdur çarha amma dûd-ı âteşdânumuz

İki yirden kuşanub geydük melâmet hırkasın
Çâkdur gerçi yakamuz pâkdur dâmânumuz

445 Demler itsek nâr-ı sûzân gibi yakar ᶜâlemi
Ney-sıfat bâd-ı havâdur sanmanuz efġaânumuz
Bî-nevâlık yollarından bir ser-âġâz eylesek
Zührenün sâzın şikest eyler dem-i elhânumuz
Levhümüz câm-ı safâdur dersümüz tasnîf ü nakş
450 Hôş-sebük dillerle her dem içerüz rıtl-ı girân
(35) Dürd-keşlikdür bizüm şâm u seher idmânumuz
Aġzumuz gerçi yumulmaz subh-âyîn handeden
Şeb gibi saydurmazuz bir kimseye dendânumuz
Sar sar-ı kahr-ı ecelden rûyumuz çîn itmezüz
455 Kim beşâret yellerindendür bizüm tûfânumuz
Yer yüzini fitneler tutsun tezelzül yok bize
Kalᶜa-i gerdûn gibi muhkem durur bünyânumuz
Baġrumuz yakub delübdür sînemüz gerçi havâ
Ney gibi amma degildür âh u efġân şânumuz
460 Şöyle ᶜışk odında misk-âsâ göyündürdük ciger
(40) Bûy u dûdi birle toylar ᶜâlemi büryânumuz
Yakmışuz cânân önünde sîne yaġından çerâġ
Rûşen olsa gün gibi tan mı ruh-i handânumuz
Cân içinde şöyle bir şûr eyledük hâsıl bugün
465 Heft deryâyı içüb kanmaz dil-i ᶜatşânumuz
Çekmezüz zulmet ġamın cûyâ-yı âb-ı Hıżr olub
Çeşmemüz hurşîd ü mehdür çarh şâdırvânumuz
Eylerüz dün-gün teyemmüm bulmayub bir katre âb
Gerçi deryâlar döker çeşm-i güher efşânumuz
470 Cân u dildür câm-ı Cem âyîne-i İskenderi
(45) Gel berü rûşen nazar kıl ey meh-i tâbânumuz
ᶜArıż-ı pür-hatt u hâle neylerüz idüb nazar
Gevher-i rûşen nihâd u sâde dildür cânumuz
Bulmadı devrân gülinde zerrece bû-yı vefâ
475 Lâle-veş baġrını yakdı bülbül-i bûstânumuz
Çeşmümüz toymaz cemâlinden meger kim dest-i yâr
Hâk-i pâyinden pür ide şîşe-i ecfânumuz
Taparuz dil-berlere amma mürâyiler gibi
Koynumuzda sekr içün hıfz itmezüz evsânumuz
480 Gönlümüz şâd u safâdur cânumuz ser-sebzdür
Olalı esrâr-ı ᶜışka curᶜa-dân âbdânumuz

(50) Bâde-i bezm-i elestün mestiyüz yok bizde red
Nûş-ı cândur her ne sunsa sâkî-yi devrânumuz
Sâkiyâ hâsiyyet-i ᶜaks-i leb-i cânân mıdur
485 Gördigince şol me-yi laᶜlînikaynar kanumuz
Feyzinüz olsun müdâm ey câm-ı Cem sâkîleri
Devrünüzde şâd u hurremdur dil-i nâlânumuz
Sicn-i mü'mindür çü dünyâ umaruz Yûsuflayın
Müntic-i teşrîf-i taht-i Mısr ola zındânumuz
490 Görk-i gamdan şât-ı üştür-dil gibi havf itmezüz
Şîr ü bebr ü ejderhâ-demdür sek-i çûpânumuz
(55) Mâye-i ᶜömri çürütdi hᵛâce derd-i sûdile
Ah kim bu yolda her giz bilmedük hüsrânumuz
Rûyunı kibrit ü eşkün ziybak itdünse eger
495 Kalbüni hâlis-zer eyler himmet-i pîrânumuz
Nakd-i vakti nîsye ocağında yakub itme kül
Rûz u şeb ey tâlib-i iksîr olan ihvânumuz
Gitdi mâzi hâli müstakbel dahi mechûldur
Hakka sarf olmazsa müşkil eldeki bir anumuz
500 Almamışdur diz çöküb çün ᶜışk pîrinden sebak
Zâhid-i sad-sâleyi bil tıfl-ı ebced-hᵛânumuz
(60) Bizi gıybet eyler ol fâsık dir imiş şeyh-i şehr
Şükr-i Hakk kim kendü gibi Hakka yok bühtânumuz
Ne haber-dâr-ı reh-i Hakdur ne itmişdür sülûk
505 Menzile iltem seni dir şeyh-i bî-sâmânumuz
Geçse her deccâl tan mı Mehdi-yi âhir-zamân
Gökden inüb zâhir olmaz ᶜİsî-yi pinhânumuz
Nefs-i firᶜevni ne tan ejder gibi kaldursa baş
Çün ᶜasâ itmez havâle Mûsî-yi ᶜİmrânumuz
510 Çün değildür zinde dil her jende-pûş u nükte-gûy
Pes niçün suretle târâc idevüz îmânumuz
(65) Hâlden bilmez müderrislerle biz bahs itmezüz
Kim degildür kîl u kâl ehli bizüm akrânumuz
Nî-fakîh-i hiyle-âmûzuz ne merdüm-kuş tabîb
515 Ğıll-ı kıl u kâlden pâkizedür ᶜirfânumuz
Vâᶜızun bârid deminden var tondurma dımâğ
Dem-be dem gel seyr kıl germiyyet-i nîrânumuz

[illegible]en c-i rü'yet itse tan mı münkir-i huffâş-çeşm
Gün gibidür bu husûsa bizüm itmi'nânumuz

520 Anlamaz sanur sözin monla bizi itmez kabûl
Kendüzinden yeğ durur bin mertebe iz c ânumuz

(70) Olma câsûs-ı c uyûbu'n-nâs mânend-i zenân
Kim hüner-bînlikdür etvâr-ı reh-i merdânumuz

Gelsün içsün murğ u mâhi ins ü cân itdük sebîl

525 Her yana nehr-i revândur çeşme-i hayvânumuz

Yağanurmış bize kazı ol kader bilmez mi kim
Himmet-i aktâb-ı c âlemdür kazâ-gerdânumuz

Seyf-i meslûliyle müfti c âşıka kasd itmesün
Çün hılâfıdur o hükmün kavl-i Kâzı-hânumuz

530 Mülk-i Rûm abdalıyuz begler rüsûmın bilmezüz
Her ne bulsak der-meyân itmek durur erkânumuz

(75) c Âlemi rışvat virürsen çok dimez bütün yudar
Şöyle açmış hırs u âz ağzın bu gün erkânumuz

Şahne-i hûni bize el sunmasun ğâfil sanub

535 Tâ dem-i mahşer uyumaz bilmiş olsun kanumuz

Kendüzin sengin tutub kosun hisâbı muhtesib
Kim bizümle başa varmaz açmasun noksânumuz

Nûş-ı dârudur diyüb zehr içürür turmaz tabîb
Sanki mâr-ı ğân-sitândur mîr-i mâristânumuz

540 Turfa manterdür pilav ister kabağ aşın yimez
Şalğam-ı nâ-puhtedür sûfi-i bâtıl cânumuz

(80) Herze söyler ahteründür dir müneccim hayr u şer
Cümlesi takdîr-i Hakdur böyledür îkânumuz

Bâl-ı uştur-murğdur ko felsefîler hikmetin

545 Biz ledün tâvûsıyuz c arş üzredür cevlânumuz

Neyler ol yirde kıyâs-ı mantıkı ey felsefî
Ola çün قال الله و قال النبي burhânumuz

Kimdür anı tutmayub dahl eyleyen ol demde kim
Hüccet ibrâz idicek Allah ola c unvânumuz

550 Dest-i çûb-i şer c dür gürz-i girâni c ârifün
Let yimek isterse gelsün rû-be rû şeytânumuz

(85) Mâni c olmaz bahr u berr seyr ü sulûk-i c âşıka
Tâyir-i c arşız feleklerdür bizüm seyrânumuz

Yûsuf-ı cân-bûyı içündür bütün zahmetleri

555 Ka^{c}be-i Ya^{c}kûb-ı dildür külbe-i ahzânumuz

Kalmamışdur levh-i hâtırda elifden ğayri harf

Hoş müseccddür halelsüz mahzar-ı dîvânumuz

Tercemân-ı sırr-ı ğaybuz kuş dilini söylerüz

Çün Süleymân hazretidür dâver-i devrânumuz

560 Sâlik-i râh-i hafiyüz bâc u rehzen havfi yok

Şâh-ı dîn Mîr-i Buhâridür bizüm ter-hânumuz

(90) Hacc-ı Beytu'llah içün çün şartmış emn-i tarîk

Pes bizi saklar hatardan mürşîd-i reh-dânumuz

Sûret iklîminde bî-çîz u ğarîb u bî-kesüz

565 Mülk-i ma^{c}ni h^{v}âcesiyüz andadur evtânumuz

Nola sen olsan dilâ hâk-i reh-i saffü'n-ni^{c}âl

Sadr-ı mahfildür bi-hamdi'llah kamu hullânumuz

Cân u dilden ger olursan h^{v}âce-gânun bendesi

Şehr-i yârân-ı memâlik olısar ğılmânumuz

570 Fazl-ı Hakdan umaruz kim rû-siyâh olmayavüz

^{c}Arz olunsa rûz-ı mahşer Lâmi^{c}î dîvânumuz

(95) Müflisüz ihsân uma geldük kerîmâ kapuna

Rahmetünden çok degildür bilürüz ^{c}ısyânumuz

Derd yokdur mihnet-i dünyâ vü ^{c}ukbâdan bize

575 Derdüni hâsıl iderse cân-ı bî-dermânumuz

Hürmetine Rahmeten'lil-^{c}alemînün ^{c}afv kıl

Her ne cürm itdükse iy ihsânı çok mennânumuz

Pür-cinâyetdür sözüm استغفر الله العظيم

Yâ resûla'llah şefî^c ol ire tâ ğufrânumuz

VIII

580 قصيده رشف النصايح في كشف الفضايح

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./ . - -

(1) Ey dil yine zeyn oldı cihân-pîre zeni gör — Merdânı nice sayd ider ol râh-zeni gö

Dânâyı kılur dâneyle dâme giriftâr — Bu fitnesi çok sâhir-i pür-mekr u fen

Git bağlama dünyâya gönül merd isen ey cân — Gel kime vefâ eyledi bu kahbe-zeni gö

585 Güftârı içün çerh demürden kafes içre — Habs itmedi mi tûtî-yi şükker-şikeni

(5) Yurd itme birâder bu güzergâh-ı fenâda — Ol milket-i bâkîdağı hubbu'l-vatanı g

Ğam güncine sabr eyle ki Buşrâyile Ya^{c}kûb   Dârü'l-ferah itmedimi beytü'l-hazanı
Ağlamağile şem^{c} bulur nûr u safâyı   Kan yudmağile n'oldı ^{c}akîk-i Yemeni g
Bir dâneye satmışdı sekiz uçmağı Âdem   Bi'llâhi ne imiş cennetün ey cân seme
590 Bu fâniye sen virüben cân çekişürsin   Yanunda ne kıymetlü bu dünyâ-yı denî
(10) Bilem dir isen şâm u seher hâl-i cihânı   Var gerden-i gerdûnda bu kanlu kefeni
Başun göge irse n'ola ey serv-i hevâyî   Tâcı nece çalındı yire yâsemeni gör
Ön gerçi ki hem-dem oluben güldi yüzine   Son bâd-ı hazân n'eyledi berk-i semen
Encüm gibi kan ağlarisen yiridür ey mâh   Gün var mı ki tağılmaya bu encümeni g
595 Aldanduğiçün mekr-i Züleyhâ-yı cihâna   Cân Yûsufun n'oldı dilâ pireheni gör
(15) Fikret yeridür hâl-i cihân ser-be-ser ey dost- ^{c}İbret gözin aç nükte-i lâ-ta^{c}leni
Ol ğulğule-i neyde ki cân-bahş demi ke   Bu culcule-i defde olan tenteneni gör
Şâh-ı gül eyâ karsuben oynarsa ^{c}aceb mi   Sen bülbüle ol nağmeyi ta^{c}lîm ideni g
Ser-rişte-i maksûde idem diyü ^{c}alâka   Bağrın deler elmâsile dürr-i ^{c}adeni g
600 Tut hükmile heb mülk-i Süleymân senün oldı   İrürmedi mi mührüne dest-i ehremeni g
(20) Germ olma geyüb meh gibi iklîl-i murassa^{c} Başundağı her şeb yanan odlu legeni g
Ser-pençe-i şîrâneñe tayanmaki devrân   Bir kez yudar ejder gibi bin pîl-teni
Bir tu^{c}me-i şîrîn sunuben pîre-zen-i dehr   Toprağile pest itmedi mi Kûh-keni gör
Kuvvetde tutam Sâm u Nerîmân-ı zamânsın   Rüstemleri bu Zâl-ı cihân netdi kanı
605 Sanma yüzi güldügi içün bülbüli hoş-dil   Gel gül gibi cânındağı yüz bin dikeni
(25) Gerçi ki güller ğayret idüb şem^{c}-i dil-efrûz   Amma tutuşub oda yanar cân u teni gör
Bağrı pür iken başile bu derd u elemden   Her dem salınur bağda serv-i çemeni g
Bir huşk-deri içre yatur kalbi perîşân   Nitdi bu fenâ kohusı müşk-i Huteni gö
Dil çekmez iken zerre kadar nâzını cânun   Şimdi getürür tağ gibi bâr-ı miheni g
610 Sanmaz mı ki hâk olacağın bâd-ı hazândan   Bülbüllerin oda yakar ol gül bedeni g
(30) ^{c}Âlemde yiter ^{c}ışk u vefâ sâlike reh-ber   Var ekı yüri kıssa-i Veysel-Karanî gö
Kânûn-ı Şifâ isterisen Bû-^{c}Aliyyi ke   Güftâr-ı Ebü'l-Kâsımile Bu'l-Hasanı g
Gel tapma müneccim gibi eflâk u nücûma ^{c}Âlemlere ol nûr u ziyâyı vireni gör
Bû ma^{c}şer ise sözlerinün ^{c}egri degil râst   Bed-fâl durur bûm gibi her suhanı gör
615 Ke felsefe çirkâbını kim feyz-i Hudâdan   Şehd olub akar ^{c}âleme hikmet-lebeni g
(35) Kur'ân u Hadîs oldı sana mantık u hikmet   Ke düzme kelâmı kerem-i zu'l-mineni g
Ser-geşte yatar hâme-sıfat karala defter   Dil safhası pür-hatt-ı hatâdur gel an
Cân ma^{c}rifete toymazsa tan mı ki mâhî   Dil-teşne gezer bahrde iken deheni gö
Zâhirdağı tâ^{c}ât u ^{c}ibâdâtunı sayma   Aç dîdeni bâtındağı şirk ü veseni gör
620 Dirsen ne sebebden beni har gibi yider nefs   Boynundağı dünyâ emelinden reseni gör
(40) Ten-perver olub neyleyesin kabre giricek   Heb tu^{c}me-i mâr olsa gerek bu simeni

Her dem içübon hûn-i cigerine kılur kayy — Çün mi^cde u ... oldı sebeyiyle deni g...
Var serv gibi câme-i ahterle salınma — Pâmâl-ı ğam olan gele sebz-i dimeni g...
Ol zülf-i dil-âvize gönül bağlama ey cân — Şol dâmeni altındağı çâh-ı zekanı gör
625 Başdan ayağa ma^csiyat iken bu vücûdun — Gel Lâmi^cîyâ ^cayb-ı cihânı ko seni gö...
(45) Âdem-dem olub râh-ı ضمنایه sülûk it — Şeytâna neler eyledi bu kibr u meni g...
Zârî vü du^câdur bu husûf-ı ğama dermân — Âh ebr-i bida^c kapladı rû-yı süneni g...
Yokluğa düriş benligi ko fakrı kabûl et — Fakr olmadı mı Fahr-i Nebî-yi Medenî g...

IX

قصیدهٔ آیینهٔ صاف در عرض صورت انصاف

630 Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - - / . - . - / . . -)

(1) Lâmi^cî gerçi kim sühendânsın — Lîk bîhûde gûy u nâdânsın
Nazm u nesrile ^cömre zâyi^c idüb — Hâk u hârâya gevher-efşânsın
Gösterürsin şu resme vaz^c u sükûn — Sen cihân içre kutb-ı devrânsın
Geçinürsin dil ehli sadra geçüb — K'ey sebük-ser iken girân-cânsın
635 (5) Zâhirün gerçi ser-be-ser ma^cmûr — Lîk bâtında cümle vîrânsın
احسن الشعر اکذبه dür işün — Hüsn-i nazm içre ya^cni Hassânsın
Medh-i her dûnda sıdk-^carzın idüb — Ma^cden-i kizb ü kân-ı buhtânsın
Satdığun mühre-i müzehrefdür — Lîk zu^cmunda gevher-efşânsın
İtdün inşâda ^caybuni ifşâ — Sözlerün gibi k'ey perîşânsın
640 (10) Şîn-i şeyni cihânda anlamadun — Cehl içinde nişân-ı ^caceb-şânsın
Dem u efsûn-ı dîvdür virdün — Gerçi âdem-dem u perî-şânsın
Şâh-ı mülk-i dil olmasan ne ^caceb — Nefs u şeytâna bende-fermânsın
Çün gezersin uyub sek-i nefse — Seni sen şâh sanma sekbânsın
Nâr-ı dînâra cân atub her dem — Şem^c-veş zerd u zâr u giryânsın
645 (15) Zer gibi tağıdursın idrâkun — Mâliçün pâymâl-ı dûnânsın
Âb-ı sîm üzre dem-be-dem cândan — Berk-i şimşâd gibi lerzânsın
Meh gibi rûz u şeb yilüb yupurub — Sahn-ı ^cişretde gûy u çevgânsın
Neyler ey rûh sende zulmet-i ten — Çün ser-â-pâ-yı nûr-ı Yezdânsın
Ne durur bu libâs-ı rengâ-renk — ^câkibet çünki zâr u ^curyânsın
650 (20) Câme-i ^cıyd u cum^ca arzını ko — Çünki âhir esîr-i ekfânsın
Çerb-i lokmayla olma ten-perver — Sonra dûzahda sîne-büryânsın
Mi^cde çün pâki her dem ide pelîd — Bende-i halk esîr-i dendânsın
Sana dün-gün hudâyiken Rezzâk — Rızkiçün her nefes hirâsânsın
Ne durur bunca ni^cmet u müknet — Bir iki gün ki bunda mihmânsın
655 (25) Meşrebün düşdi çünki berf-âbe — Menba^c-ı sehv ü ^cayn-ı nisyânsın

		Çarh-veş kasrlar idüb bünyân	Rûz u şeb pâsbân u derbânsın
		Göge çıksan Mesîh-vâr âhir	Bir avuç toprağile yeksânsın
		Kîl u kâl oldı ʿilmden behren	Halk içinde hoş ehl-i ʿirfânsın
		ʿİlm kim Hakka reh-nümâ olmaz	Anı terk it eger müsülmânsın
660	(30)	Uf anun gibi şemʿ-i ʿirfâna	Kim żiyâsında kör ü hayrânsın
		Çıksun ol göz ki yokdur anda żiyâ	Nûrsuz hâne nâra koyansın
		Şol karındaşun olma yoldaşı	Ki ġamından esîr-i ʿisyânsın
		Tuf anun gibi herze eh yüzine	Ki deminden karîn-i şeytânsın
		Şol güherşin ki iki dünyâyı	Saysalar kıymetünçün erzânsın
665	(35)	Gevherün kadrini sıdun nideyim	Şimdi hâk içre hvâr u ġaltânsın
		Bunca hâr-ı belâ yolunda iken	Ey gönül gül gibi ne handânsın
		Meger ey ebr ben fütâde içün	Dem-be-dem bî-karâr u giryânsın
		Kim idiser riʿâyetün ey ʿömr	Rûz u sâl u meh içre bir ansın
		Eylerisen hemîşe nefse ġazâ	Şîr-i cengi vü merd-i meydânsın
670	(40)	Hâk olursan reh-i Hudâda eger	Kadr u rifʿatda mihr ü keyvânsın
		Şimdi zulmetle hâk isen ne ʿaceb	Çerh-i fıtratda şems-i tâbânsın
		ʿIşksuz bir çerâġsın bî-nûr	Gerçi ey ʿakl Hakka burhânsın
		Hıkd-ı ihvân u bend u zindâna	Sabr kıl taht-ı Mısra sultânsın
		Bende kıldunsa ger hevâ dîvini	Mülk-i dünyâ senün Süleymânsın
675	(45)	Reh-zenündür kuyûd-ı penc-havâs	Çün giriftâr-ı çâr-erkânsın
		Kasr kıldun çü şuġli dünyâya	Gâv-ı hırmen har-ı beyâbânsın
		Nazar itsen cemâd senden yeg	Nâmun insân ne turfa hayvânsın
		Kankı suretde kopmanı yâd it	Gerçi şeklile şimdi insânsın
		Her nefes inle iy gönül cândan	ʿÛd-ı dem-keş ney-i pür-efġânsın
680	(50)	Cemʿ-i sîm u zeriçün ey hvâce	Katı bî-hâsıl u perîşânsın
		Çünki ol mâldan temettuʿ yok	Mâr gibi kuru nigehbânsın
		Virme dünyâya gönli divşür özün	Anı fikr it ki son peşîmânsın
		Cân-ı Yaʿkûba yüz esef ey dil	Hecr-i Yûsufla beytü'l-ahzânsın
		Kılsan ey dil nola giribân-çâk	Serv gibi çü pâk dâmânsın
685	(55)	Ey felek sana kim gönül virsün	Heft-ser halka halka suʿbânsın
		Göz karadub sana düşenler içün	Tâk-ı ebrû gibi hoş eyvânsın
		Başa çıkmadı kimse mihrünile	Rahş-ı amâle gibi özge meydânsın
		Kime yâr-ı vefasın ey dünyâ	Rûz u şeb hem-dem-i hezarânsın
		Sâm u Rüstem zebûn-ı kahrundur	Zâl-veş kân-ı mekr u destânsın
690	(60)	Çün sular tizrek gülün nideyim	Ser-be-ser gerçi bâġ u bustânsın

İ^{c}timâd itmezem harâretüne — Dem-i germiyyet-i zemistânsın

Şem^{c}a her dem zübânîdür çü ziyân — Lâmi^{c}î böyle sen ne handânsın

Hâlün endişe eyle öndünden — Sonra şermende vü peşîmânsın

Hakda zann u kıyâs bâtıldur — Merd-i da^{c}visen ehl-i butlânsın

695 (65) Uymadı çünki kavlüne fi^{c}lün — Her ne dirsen sözünde yalansın

Sumt u ^{c}uzlet yolını tutdunsa — Umaram kim sezâ-yı gufrânsın

X

در ثناء و مدح پادشاه مجيد سلطان بايزيد بن سلطان محمد
نور الله تعالى مرقده وجعل مطلع الانوار مشهده

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (-.--/-.--/-.--/-.-)

700 (1) Nûrdan ^{c}arż eyleyüb leşker-i şeh-i hâver güneş

Subh-dem çekdi livâ-yı ejdehâ peyker güneş

Tevsen-i çarha hilâlî na^{c}l urub oldı süvâr

Yine ^{c}azm-i rezm idüb sultân-ı bahr u ber güneş

Leşker-i Hindün görüb şâmî zirih geydüklerin

705 Çekdi Mısrî tîğ urundı bekter-i miğfer güneş

Oynadub zerrîn siper meydâna sürdi rahşını

Rüstem-i destâna benzer husrev-i hâver güneş

(5) Tağıdub yüz bin tümen saf leşkerün cem^{c}iyyetin

Feth u nusret birle oldı ^{c}âleme server güneş

710 Kal^{c}a-ı çarhı elinden şâh-ı Şâmun almağa

Bir havâyi top ile her subh-dem sar sar güneş

Ateş urub mezra^{c}-ı eflâke ser-tâ-ser yine

Mülk-i ğarba akın itdi gönderüb leşker güneş

Bir düğün urdı yine kalb-i siyâh-ı ^{c}âleme

715 Sikke kodı çarh mülkinde olub dâver güneş

Hak budur şâh-ı cihân kasrı önünde zeyniçün

Nûrdan zîncîr idüb kandil-i zer asar güneş

(10) Germ olub hüsn-i cihân efrûz u ^{c}âlem tâbına

Eyledi şevkiyle bu hoş matla^{c}ı ezber güneş

720 Bahr-ı Hindün ğark idüb zevrâkların yekser güneş

Nîlgûn-deryâya saldı nûrdan lenger güneş

Atdı bir zer humbara yakdı felek fulkin tamâm

Neft urub zulmet gemisin itdi hâkster güneş

Sîmden takdı kürekler zeyn idüb etrâfına
725 Nûrdan yelken açub yürütdi fulk-ı zer güneş
San felek bir barçadur esbâb u âlâtiyle pür
Ana bir zer-gönlük urdı eyleyüb efser güneş
(15) Leşker-i Ye'cûcdur encüm melek mülkinde yâ
Subh-dem nûrile çekdi sedd-i İskender güneş
730 Bir kalenderdür elinde nukra gün âyîne-vâr
Çâr-su-yı çarha girmiş itmekiçün cer güneş
Sanasın cân-bâzdur hengâme-i çarh içre kim
Nûrdan germiş resen zer-tîgile oynar güneş
Sîmden çadur budursa tan mı ᶜâlem başına
735 Her seher cevlân urub tavûs-ı zerrîn-per güneş
Dâne-i encüm direr meh hirmeninden her seher
Bir horus-ı zerd u laᶜlîn tâcdur benzer güneş
(20) Mülk-i ğarbun sayd kıldı sîmden ördeklerin
Şâhbâz-ı çarhdur ᶜankâ-yı gerdûn-fer güneş
740 Makdeminden dîde-i Yaᶜkûb-veş açıldı dehr
Yûsuf-ı gül-pirehendür sanki laᶜl-efser güneş
Yâ melek timsâlidür yâ bir perînün sureti
Yâ Sikender câmıdur yâ efser-i kayser güneş
Hüsrev-i eflâkdur destinde san bâz-ı sefîd
745 Yayunur şîrîn-sıfat havz içre bî-mizer güneş
Atlas-ı subhile itdiler felek mehdini zeyn
Urdı çün ᶜÎsâ gibi şeb-meryeminden ser güneş
(25) Yazmağiçün şâh medhin lâciverd evrâkına
Safha-i gerdûna çekdi nûrdan mıstar güneş
750 Bir şehinşâh-ı felek pertev durur kim her seher
Olsa hâk-i dergehi ahterleyin der-hᵛar güneş

Zıll-ı Hak şeh Bâyezîd Muhammed hân ki anun
Yüz sürüb buldı ayağı toprağına fer güneş

Bir felekdür tâk-ı kasrı kim der ü dîvârına
755 Her meder bir mâhdur merkûz u her mermer güneş
Ol şehün bir dem çakub eyvânını seyr itmege
Çarh üstinden turub her dem kemend atar güneş
(30) Sar sar-ı kahrundan itmiş söyle şâhâ havf kim
Dem-be-dem ditrer hazân berki gibi muztar güneş
760 Hayme-i kadrun önünde nuh-felek bir sâyebân

Germ olub câmi^c^de vâ^c^ız yâd iderse râyüni
Ârş ana kürsi olur mahfil kamer minber güneş
Tır-i portâbun havâsından şehâ her gün gelüb
765 Çarh meydânında bir zerrin kabak diker güneş
Simü zerden her gıce cem^c^ itdügin sarrâf-ı çarh
Harc idüb hergün kılar kapunda hâk-i der güneş
(35) Satmagiçün haylüne altun sulu tiğü siper
Kadrün ordusında kurmış nurdan çader güneş
770 Kâzı-yı çarhun sicillâtında yazdırmış özin
Kesb-ı kadriçün kapundan bende-i kemter güneş
Sensin ol kim hâk-ı pâk-i pâyi esb-i haylüni
Tutiyâ idüb kılur çeşm-i dilin enver güneş
Sırrı-ı ferdâ gün gibi ruşen zamıründen bu gün
775 Mazhar-ı nur-ı Hudâsın senden umar fer güneş
Nurı râ-yı âlem efruzundan itse iktibâs
Mâha irmezdi husuf olurdı her ahter güneş
(40) Şâha bir zerrin külehlü ku geçüb kendin satar
Altun üsküf üzre takub sim-gün perler güneş
780 Her kaçan dest-i güher bârun gülâbiyle yusan
Simden ibrik meh-zerden legen tutar güneş
Raks urub nur-ı cemâlün şevkine her şebh-dem
Def tutar bezmünde yâhuol gezdürür sâgar güneş
Tır-i çarhun menzili kalb-i âdun olsun diyü
785 Cebhe sürer yire meh yüzin gögü tutar güneş
Tanmı bu karn içre olsan husrev-ı sâhib-kırân
Togmadı burc-ı yeref'den bir sana benzer güneş
(45) Her gice gerdün ile top taşların tartar nücum
Her seher atar âdü hısnına ser tâ ser güneş
790 Tâlii düşmen zühal gibi nuhuset bulmağa

Od atub her gice hasmün kalʿasın yakar şihâb
Her seher kasd-ı ʿadunıçün çeker hançer güneş
Her ne mülke ʿazm idersen feth ü nusretdür karîn
795 Maşrik u mağrib senün sensin muzaffer-fer güneş
Bulmağiçün şehriyârâ kalʿa-i aʿdâna râh
İnüben yir altına her gice nakb eyler güneş
(50) Şehsuvâra gice gündüz tan midur ıstabluna
Kehkeşân sîmîn tavile olsa satl-ı zer güneş
800 Her seher dergehüne yüz sürdügiçün bende-vâr
Sebʿa-ı seyyâre içre oldı ser-defter güneş
Her dem ağzından saçar ejder-veş aʿdân üzre od
İtse rahşın tan mı Rüstem gibi şîr-i ner güneş
Ey ki bâm-ı kubbe-i kasrunda bir hindû-zühal
805 Vey ki bâb-ı der-geh-i kadrunda bir çâker güneş
Atuna bir naʿl-i sîmîn kapuna bir halka mâh
Cünnene zerrîn ğılâf vü tabluna çenber güneş
(55) Bir cenîbet ʿarz idersen şâha rûz-i ʿazmiçün
Bâd pâ-yı çarha kim zerrîn siper bağlar güneş
810 Burc-ı çarh üzre urılur bir beşâret tablıdur
Fethüne eyler işâret tâ dem-i mahşer güneş
Ğâliba hasm-ı bed endişen dökübdür kanını
Kim şafak sahnın ider her subh u şâm ahmer güneş
Meclisünde küçük ü büzürg muhayyer olmağa
815 Nakş bağlar işbu rengîn şiʿre hunyâger güneş
Dil-berâ nûr-ı ruhundandur cihân-yekser güneş
Yanub ol ateşden olsa tan mı hâkister güneş
(60) Lâf-ı hüsn urmazdı bir gün germ olub eflâkde
Görse ey meh pertev-i şemʿ-i cemâlun ger güneş
820 Vezn-i hüsn idüb senünle çarha ağdı güftesi
Hıffet idi k'oldı bu vechile müstahkar güneş
Yüzüne ger mâh u mihr olsa mukâbil diridüm
Ey ʿarûs-ı hüsnüne ayîne meh-zîver güneş
Ol yüze şark-ı ʿark olmışikon itsünler nazar
825 Ola rûşen tâ ne yüzden oldı dürr-perver güneş
Göricek zülfün hamın ruhsârun üzre sanuram

830 Bâğ-ı dilde bağladum medhünle bir nahl-i hayâl
Kim ana ahter-şükûfe mâh berk ü bâr güneş
Rişte-i cânile bir silk-i güher zeyn eyledüm
Kim nizâm-ı nazmınun her dürri bir enver güneş
Lâmi^c^î medh eyleyüb rûşen-żamirün gün gibi
835 Oldı her bir beytinün tahtında bir mużmer güneş
Vird idelden gün yüzün eş^c^ârını evsâfunı
Revzenümden her seher şâhâ gelüb dinler güneş
(70) Ben kara toprağı zer kılsa n'ola lutfun güni
Pertev-i subhile eyler hâreyi gevher güneş
840 Tâli^c^-i nahsum şeref bulmağiçün urdum yüzüm
Âsitânen hâkine ey ma^c^dilet-küster güneş
Her gice kanlar yudar derdümle şefkatden şafak
Her seher âhum şerârından yanar muztar güneş
Açduğınca kubbe-i firûzeye her subh u şâm
845 Sîmden revzen kamer yâkutdan manzar güneş
Giceler deyr-i zebercedde yanan meş^c^alleri
Eyledükce subh-dem bî-pertev ü bî-fer güneş
(75) Devletün kandili yanub pertevinden hüsrevâ
Dem-be-dem olsun bu tâk-ı künbed-i ahżer güneş
850 ^c^Ömrün eyyâmı olub devr-i felek-veş bî-hisâb
Yazsun erkamîn nücûm ü bağlasun defter güneş

XI

در مدحت صاحب قران زمان سلطان سلیم بن بایزید خان
اسکنه الله تعالی فی جواد رحمته واسبغ علیه من اصناف نعمته

ساقی بیار بادهٔ گلفام خوشگوار — چون روز عید فصل خزانست و روزگار (1)
امروز وقت صحبت و شادی و خرمیست — جامی بشکل نرگس رعنا بکف درآر
855 فرصت شمر غنیمت رندی که در جهان — چون راه گنج بر همه کس نیست آشکار
پرهیزکاری دم ایام صوم رفت — شمع و شراب و شاهد و رندی کن اختیار
بر برگ هر درخت نوشته بآب زر — می خور که نیست عالم فانی بیک قرار (5)
چون گل برشته چند بنالی چو عندلیب — شهباز آنکس است که فرصت کند شکار
از سر بگیر جام چو نرگس درین چمن — گردد سر دهد بدل نازکت خمار
860 چون بانگ مرغزار ترانهای رودها — گاه از یمین همی رسد و گاهی از یسار
گویند باده نوش بما چند می خوری — غوغای بی نهایت و اندازه بی شمار
منت خدای را که جوانان سبزه‌ها — خرم دلند همچو رعایای شهریار (10)
شاهی که از صلابت گرز گران او — ترک خلاف دهر کنند روز و شب خزار

سلطان دهر شاه سلیم آنکه نام او
865 در شرق و غرب ورد زبانهاست آشکار

جمشید عهد و خسرو دوران و شاه دین — اسفندیار رزم و فریدون کارزار
شاهی که نزد چتر همایون فرخش — مقدار ذرهٔ نبود طارم زرنگار
در مسند شاه فتنهٔ دوران بکند رست — در قلع بابهای حصن عدو شاه ذوالفقار (15)
از روزگار تست مه و مهر را شرف — ای سایهٔ تو بر سر ما فضل کردگار
870 در خدمت تو هر چه نه بندد میان چو مور — گردد ز سنان قهر سرش کوفته چو مار
از شرق تا بغرب سراسر گرفته است — صیت و صدای خسرویت آفتاب وار
مهر از شعاع برق حسام تو منفعل — ابر از عطای کف نوال تو شرمسار
آن قدر قدر تست که گردن کشان دهر — بر زر زنند سکه بنامت بهر دیار (20)
آن تیغ تیغ تست که از آتش بلش — چون جهان دشمن تو شود دهر پر شرار
875 آن گرز گرز تست که هنگام داوری — خورشید رعشه دارد ازو آسمان دوار
آن عزم عزم تست که از تندی هجوم — پیک صبا بمانده بره زار و خاکسار
آن جود جود تست که هر نقد سال را — پیش از حصول قسمت خلقانش کرده یار
صبح از بیاض بیضهٔ تیغ تو پر ضیاست — شام از سواد طرهٔ رمح تو تیره و تار (25)

آب روان حریم تو بر رو کنند طواف — از بهر آنکه نیست ورا پای دستیار

880 چشم و چراغ دولت و دین است ذات تو — بادا جهان ز نور جمال تو تابدار

روشن شود ز پرتو رایت هزار صبح — در نیم شب اگر بکنی کاری اختیار

از بوی باد خلق تو باغ زمانه را — گر شمه‌ای رسد همه عالم شود بهار

قد لاح نجم قدرک من مطلع الشرف — کالبدر فی الظلام و کالشمس فی النهار (30)

هست این قصیده همچو صدف ای محیط جود — نام تو در میانه چو لؤلوی آبدار

885 شاها غبار خاک ره تست لاجرم

از حال زار او نظر لطف بر مدار

چون نخل بند مدح تو باشم روا مبین — چوبی شود ز بخت نصیبم چو شاخسار

سر تا قدم چو شمع بسوزم رواست جان — در بزم غم ز نار دل ای شاه کامکار

تا تاج سروری به سر من بدست لطف — گردم نثار پای تو این در شاهوار (35)

890 دست سخن بدامن مدحت نمی رسد — پس درد جان و دل بدعا کردم اختصار

تا در دکان دهر کند زرگری خزان — تا که کنار سبزه شود جوی سیمکار

تا ساقی سپهر به بزم و نشاط عید — باشند مهر و ماه شب و روز کاسه دار

باد خزان ز باغ جمال تو دور باد — باغ جوانی تو ابد سبز و نوبهار

سال و مهت مبارک و عیدت خجسته باد — چون از وجود تست مه و سال را قرار (40)

XII

895 قصيدۀ لوامع البدايع طالعة عن مطالع الصنايع
در مدحت صاحب قران حضرت سليم خان

حسن المطلع فى الترصيع

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (— . — —/— . — —/— . — —/— . —)

(1) Ey Süleymân-rütbet ü ᶜÎsî-kadem Yûsuf-likâ Vey nerîmân-heybet ü Hâtem-kerem Cemşîd-

900 تجنيس تام

Kul olur kol kavşurub görse cemâlün hûr-i ᶜiyn Gül gibi gülşen cinân gibi cihân tolar s

تجنيس ناقص

Ay u günle kavl olunmış kullarundur mihr u mâh Müşteri olalı yıllardur hô ᶜabd-ı müşter:

تجنيس زايد

905 Hâk-i râhun baht u devlet çeşmesine âb-ı rû Ayağun tozı saᶜâdet çeşmine kuhl-i cilâ

تجنيس خط

(5) Memleket bir cismdür tapun ana rûh-i revân Saltanat bir çeşmdür ᶜadlün ana nûr u ziy

تجنيس مركب

Kârı zâr olur senünle kim iderse kâr-ı zâr Tolmayan cânı nevânile olur cânına vâ

910 تجنيس مكرر

Sensin ol ᶜâdil-dil ü şâh-ı Sikender-der bugün Çekdi tîğ-i ahenini sedd-i ye'cûc-i belâ

تجنيس مطرف على ثلثة انواع

Zıll-ı ᶜadlün hâris-i âfâkdur âfâtdan Harr-ı zulm ü cevr-i devr içün zihî hoş m

قلب الكل على الطريقين

915 Menziletde hâke saymaz kâh-ı ᶜAdnî işigün Ferşdür ᶜızz u şerefde kadruna nisbet sem

قلب البعض

(10) Dahl ider huld-i berine kasrunun her suffası Raks urur havzun içinde mihr ü meh subh u

رد العجز الى الصدر

Kimiyâ hâsiyyet olsa hâk-i pâyün tan mıdur Tan budur kim hâk-i pâyun gibi ola kimyâ

920 نوع آخر على طريق التضمين

İlticâ itse ᶜaceb mi işigüne hâs u ᶜâm Kim cihân içinde yok anun gibi emn üzre c.

نوع آخر على طريق القلب

İştirâᶜ-i kadr içün zer-harc ider kapunda çarh Bâb-ı lutfun gerçi kim meftûhdur bî-irtiş

جمع و تفريق

925 İsterem dün-gün ᶜadlünle tapuna ola yâr Sana kadr u nasr u ᶜavn ana gam u derd ü l

نفى و اثبات

(15) Yokdurur devründe bir hûnin-ciger illâ kadeh Eylemez ᶜahdünde nâlişler megerbarbut sez

تشبیه مطلق

Subh-veş sancağ açub gün gibi çeksen tîğ-i zer   Heft-iklîmi tutarsın ser-be-ser destinc

تشبیه مشروط

930 Bahr okurdum tab^c^una bahr olmasa sâil-nihâd   Kân diridüm keffüne kân olsa ger ehl-i

تشبیه مؤکد

Belki feyzün dehşetinden bahr olubdur bî-karâr   Belki cûdun mihnetinden kân düşübdür bî

تشبیه مضمر

Çünki destün ebrdür hasmun niçündür eşk-bâr   Çünki deryâdur dilün ^c^âlem neden pür-mâ

935

تشبیه منعکس

(20) Âsitânun çarh-ı a^c^zamdur velî bî-inkılâb   Tal^c^atun hurşîd-i tâbândur toğar subh u

التفات

Kapuna yüz sürdügiçün buldı bu kadri güneş   Ey güneş hoş südde-i ^c^âliye itdün iltic

ایهام

940 Feyz-i ihsânun ider dürri sadef içre sîm   Neşr-i lutfun gülşen-i bî-berki eyler p

محتمل الضدین

Bulmadı kapun gibi çarh-ı berin bir âsitân   Görmedi tapun gibi devr-i kamer bir pâd

تأکید المدح بما یشبه الذم

Sâye-i ^c^adlünde râhat ^c^âlem illâ sîm ü zer   Dest-i cûdundan perîşân olub eyler iştil

945

استعاره خالص

(25) Gülşenünde bir semenber câriye âb-ı revân   Dergehünde bir yumış oğlanıdur bâd-ı sa

استعاره تخییلی

Kuş olub pervâz iderse âsümâna düşmenün   Çengel-i ezfâr-ı kahrundan kaçan olur r

سوء

950 Kopdı cûdundan yüragi geldi k'anun ağzına   Nitekim kahrun sadâsından ^c^adunun hüsrev

ارسال المثل

Lutfunile ^c^âlemi sîrâb idersen tan mıdur   Sebzeler neysânile lâbüd bulur neşv ü ne

ارسال المثلین

Bir fütüvvet çeşmesi yüz bin günâh âlûdeyi   Bir mürüvvet eşmesinden bahr olur yüz ke

955

اشتقاق

(30) Dûd-ı âhı kimsenün eflâke memdûd olmadı   Tîğün odı tal^c^at-ı dehri idelden pür-ziy

سؤال و جواب

Tâli^c^umde çok nuhûset var didüm bir kâmile   Didi kim olmak dilersen devletile âşinâ

مقطع الحروف

960 Rûy-ı zerd ü zârun ur dilden derd arada var   Arzû-yı dâveri derdine zer durur devâ

موصل الحروف

Memleket zabtına sensin müstahak-ı saltanat   Kim cem^c^i halka fazlun şu^c^le-i şems-i z

معادراسم سليمشاه

Bağladı dil mihrüne halk-ı cihân ey bahr-ı cûd Sana her şâh-ı diyâr olsa ᶜaceb mi hâk-

965

تشبيه الصفات

(35) Hüsrevâ sana bu devr içre müsellemdür bugün Dâr u gîr ü ᶜadl ü dâd ü haşmet ü fazl

تبيين النسب

Mefharısın âl-i ᶜOsmânun eyâ ᶜâlî-nejâd Bir halefsin kim selef ervâhın itdün pü

حسن الخاتمة

970 Sen Muhammed âyet ü haydar dili medh idemez Lâmiᶜî Selmân degül Hassân olursa hüsre

حسن اداء الشرط في الدعاء

Nûra şark itdükçe dehri mihr ü meh şâm u seher Talᶜatün âyînesinden ᶜâlem olsun rûşinâ

حسن المقطع في الجزاء

Düşmenün bağrın eritsün şemᶜ-veş kahrun odı Devletün kandîli virsün tâ dem-i mahşer

XIII

975 قصيدۀ ديكر در مدحت آن شاه صفدر اعنى سلطان سليم خان بن سلطان بايزيد سكندر در

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (– – ./– . – –/– – ./– . – –)

(1) Ey hâk-i dergehünden gülgûn cemâl-ı ᶜâlem Vey gerd-i mevkibünden ruhsâr-ı dehr-hur

Hâk-i süm-i semendün kuhl-i cilâ-yı aᶜyân Nâr-ı firind-i tîğün âb-ı rûh-ı dü-ᶜâlem

980 Şol bezm içinde tîğün kim dehre ola sâkî Sana dem-i tarabdur aᶜdâna hûn-i mâtem

Taşdan hisâre girse od gibi düşmenün ger Tîğün çıkarub anı defn ide hâke ol dem

(5) Hûn-i ᶜadûna her dem Zehhâk olursa tan mı Çün duş-ı hançeründe var iki şekl-i arka

Yidi otağun üzre gönlün sipihr-i atlas Sâyir nücûm u gerdûn ordundur muhayyem

Bed-hᵛâh-ı ᶜâkır-ı dîn kelb-i ᶜakûr-ı devlet İnanma geçse şimdi ger sâlih u muᶜallem

985 Var iy şeh-i velâyet ehl-i cihânea ᶜaklun Şol niyyet üzre ol kim kalbündedür musam

Tâ virmeyince bâda hâk-i vücûdın anun Kahrun odına saçma rahmun suyını bir dem

(10) İklîm-i himmetünde ser-cümle bir avuç hâk Keşmîr ü Kandehâr u Çîn u Hıta vü Deylem

Tîğün gibi elünde burhân-ı kâtıᶜun var Düşmen cedel iderse kıl hüccetile mülzem

Bî-mağz u hîre-serdür bed-hᵛâhun ey şehr-i dîn Kâs-ı serin idelden gözün hayâli matᶜam

990 Emrâz-ı mülke hükmün kânunıdur şifâ-sâz San semme-nûş-ı dâr u yâ derd-i zahma me

Râ-yı münirünile envâr-ı feth-i yek-dil Fikr-i zamîrünile âsâr-ı nasr tev'em

(15) Hall-i dekâyık içre dânâ-yı ᶜakl-i külle Bir tıfla gibi râyün taᶜlîm ider ki iᶜle

Çetrün önünde gerdun bir sâye-bândan ahkar Kadrün yanında ᶜâlem bir zerreden dahi k

Âyât-ı feth u nusret şânunda oldı nâzil Bünyân-ı ᶜızz u şevket devründe oldı muhl

995 Miᶜrâc-ı fikretünde kaldı kevâkib aᶜrec Minhâc-ı vasfun içre oldı melâik ebkem

Deryâ-yı ʿizzetünde gerdûn hubâb-ı kemter   Sahrâ-yı himmetünde encüm misâl-i şebı

(20) Aʿdâna kesr u zillet şol günde oldı meczûm   K'âyât-ı feth u nusret oldı livâna mur

Buldı esâs-ı mülket ahkâmunile ihkâm   Oldı libâs-ı devlet aʿlâmunile muʿlem

Râyun dakîka-dâni komadı kılca müşkil   Fikrün netîce-hᵛânı bulmadı harf-i müb

1000 Hatt u sutûh-ı gerdûn kadrün yüzinde nokta   Şatt u fırat u ceyhun cûdun gözinde bi

El kavşurub kapunda kemter-kemîne Dârâ   Bil bağlayub tapunda ednâ ğulâm-Hâtem

(25) Bezmün eger göreydi hayrân olaydı Cemşîd   Rezmün eger işitse sersem olaydı Rüste

Miʿyâr-ı himmetünde hurşîd fuls-ahmer   Mîzân-ı haşmetünde eflâk vezn-i dirhem

Her târ-ı mû-yı tuğun zülf-i ʿarûs-ı devlet   Her zer-nişân-ı tîğün hâl-ı cemâl-i ʿâ

1005 Sana cenîbet içün rahş-ı sipihri hurşîd   Her ay başında eyler mâh-ı nevile mülc

Aʿdâya berk-i tîğün iʿcâz-ı dest-i Mûsâ   Ahbâba hüsn-i hulkun nutk-ı Mesîh-i Me

(30) Rûyun zü'kâsı dün-gün tâb-ı hayâye matlaʿ   Keffün sehâbi her dem âb-ı sehâya maks

Devrân-ı ʿadlün içre ey sâye-i İlâhî   Meydân-ı ʿahdün içre ey şehr-i yâr-ı a

Bâd oldı hâke hem-dem âb oldı nâra nâsır   Mîş oldı kürke mûnis bâz oldı kebke ma

1010 Bâd-ı sabâ muʿattar zülf-i çemen mutarrâ   Rû-yi havâ muʿanber ceyb-i semen münes

Kem pâyesine irmez kadrün sarâyinün ger   Etbâk-ı âsmâni keyvân iderse süllem

(35) Dürr-i yetîm idelden destün sadefden ayru   İnʿâm-ı ʿâmünile sâil olubdurur yem

Etvâr-ı devr-i gerdûn nâmen elinde muzmer   Esrâr-ı seyr-i encüm hâmen dilinde mud

Ahkâm-ı nâfizünden كرالمغنى فى لجب dür   Taş bassa tan mı düşmen bağrına misl-i

1015 Meydân-ı rezm içinde aʿdâ sipâhi üzre   Tîrün belâ-yı nâzil rumhun kazâ-yı müb

Medhün iderken ey şâh bu şiʿr-i hûb u dil-hᵛâh   Hâtifden oldı nâgâh âşüfte gönle mülhen

(40) Urdı safâ-yı rûyun cânâ çü subh-dem dem
Her zerre yerde gökde gün gibi oldı hurrem

Gün yüzüne bakan dir bir nûr-ı dürr-i musavver   Nâzük tenün gören dir san rûhdur mücess

1020 Gördüm çü çeşm ü kaddün zülf ü dehânünile   Çıkdı gözümden ey cân sevdâ-yı nakş-ı ʿ

Şîrîn lebini ansam her dem virür acı dil   Ger taliʿumda sükker olsa tan mıdur sem

Kûyunda eşkümi ko her dem revâne olsun   Çün Kaʿbedür işigün aksun haremde zemze

(45) Cennet yüzüni görse hûri bilür kusûrin   Sidre kadüne irse tûbâ olurdı derhem

Meydân-ı hüsn içinde bir rumhdur kaddün kim   Ğamzen ucında peykân zülfün başında per

1025 Sadr-ı cemâle geçmiş bezm-i ruhunda zülfün   Taht-ı hilâfet üzre san şehriyâr-ı ekre

Bir safder-i cihândur kim kapusında dün-gün   Hizmet tapusı içün çarh itdi kaddini ha

Hengâm-ı rezme Rüstem eyyâm-ı bezme Cemşîd   Cûd u keremde Hâtem zühd ü veraʿda Edhe

(50) Nâm-ı Selîmi gibi zâtı cihânda sâlim   İslâm içinde elhak şehlik ana müsellem

Çün râ-yı enverinden ʿâlem münevver oldı   Bu resme çok zamâne kıldı sipihre verhe

1030 K'ey mihr-i şuʿle-küster bu ʿasr içinde yanma   Vey çarh-ı süfle-perver bu devr içinde

Vasfı beyâna gelmez medhi gümâna sığmaz

Her burcı māh ü hurşīd seyr ittigince cāvid
Olub buña saʿādet aña şeref mukaddem

(55) Her kanda ʿazm iderseñ olsun senüñle şāhā
Cibrīl vahyī reh-ber Hızr-ı zamāne hem

1035 Etrāf-ı kāyināta çekdükce zer tınābı
Envār-ı mihr ü mehden bu çetr-i çarh-ı

Zātuñ esāsı dāyim ʿızzuñ sütūnı kāyım
Kadruñ hıyāmı ʿālī ʿömrüñ tınābı muhkem

Olsun bekā-yı zātuñ ezmāninüñ cihānda
Taht-ı hilāfet üzre sürdükce ʿişret-i (

Her rūzi rūz-i ʿıyd ü her vakti vakt-i nīrūz
Her sāli sāl-i feth u her şehri şehr-i

(60) Şebdīz-i hınk-ı gerdūn rām-ı merām-ı ʿomrüñ
Subh olduğınca eşheb şām olduğınca edhe

XIV

1040 قصیدهٔ اول در مدح حضرت ظل الله عالم پناه سلطان سلیمان بن سلطان سلیمشاه
خلدت خلافته (انشا گفت قصیده ایست چون سبع شداد آسمان سعادت
شهر در مدحت حضرت سلطان سلیمان معدلت نهاد)

Fā i lā tün Fā i lā tün Fā i lā tün Fā i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

(1) Zülf-i müşkīnüñ ki bād-ı subh ser-gerdānıdur
Hüsn meydānında gūyā cān u dil çevgānıdu

1045 Mihr ü māhuñ keffesine bağlayub müşkin-resen
Dirhem-i dillerle ğam tartar belā mīzānı

Kaddüñi tubāya teşbīh eyleyen küteh-nazar
Serv-i bālānı ki görelden vālih ü hayrān

Serv egilüb düşmek ister su gibi ayağuña
Tapuña āzādeler kul olsalar erzānıdur

(5) Ey kemān ebrūlariyle ğamzeler tīrin çeken
ʿĀşıkuñ hoş tut vasluñ ʿıydınuñ kurbānıdu

Müşkile yazmış kenār-ı laʿline dil-ber ki bū
Hıfziçün dārū-yı cānuñ hokka-i mercānıdu

1050 Nice mesrūr olmasın dil fikr-i yākutuñla kim
Buldı bir hātem ki ʿālem tābiʿ-i fermānı

Berk-i āhumdan sakın ey ğonce kim bu bağda
Revnāk-ı gülzār-ı hüsnüñ eşkimüñ bārānıdu

Yāreler kim sīneme açmış durur tīğ-i nigār
Gülşen-i mihr ü mahabbetdür vefā bustānıd

(10) Dāğ-ı ğamlar kim komışdur tāze tāze dilde yār
Her biri cān bülbülinüñ bir gül-i handānı

Cāna laʿlüñ bir kadeh sunmış ezel bezminde kim
Tā ebed ol lezzet-i cānuñ gönül sekrānıdu

1055 Eşk-i hūn-ālūdile bāzār-ı ʿışkuñda gözüm
San cevāhirle bezenmiş sayrafı dükkānıdur

Nakş-ı zülf ü hāl ü hattüñ birle dil beytin gören
Bī-hatā sanur kim anı Çīn-nigāristanıdur

Şol kadar laʿl u cevāhir saçdı çeşmüm dehre kim
Dir gören bu hᵛāce heft iklīm bāzergānıdu

(15) Töhmet-i dīn itmesün ʿuşşāka söylen zāhide
Küfr-i zülfüñ ʿāşıkuñ sermāye-i īmānıdur

Tañ degildür bī-karār olub yanarsa çarh-vār
Her ne dil kim bir meh-i bed-mihr-i ser-g

1060 Her ki ğam küncinde bulmışdur ferāğat gencini
Ol gedādan iste himmet kim cihān sultānıdı

ʿAks-i hüsnünden cihān bir resme zīynet buldı kim
Bāğ u rāğ u kūh u sahrā san cinān bustā

(B a h ā r i y y ā t)

ʿAyş u ʿişretdür reyāhin içre ser-tā-ser bu dem
Yaʿni gül sultānı bir kaç gün çemen mihmā

(20) Dem-be dem tahrīk ider eşcārı raksiçün sabā
Kim semāʿ-i nağme-i bülbül safā devrānıdu

Āb olub bustān içinde hizmetiçün cāriye
Bād her yaña yelen gūyā

1065 Bağlamış gül goncadan bâzusına heykelleri / Çeşm-i nergisden hazer eyler cihân fett
İtmesün düşîzelük daʿvâsın aydun goncoye / Dâmen-i pîrâheni zâhir ʿarûsi kanıdur
Gül ʿarûsı hüsnüne meşşâtelik idüb sabâ / Şîşe-i ebrile geh geh hoş-gülâb efşânıd
(25) Her dırahtun gönline girüb sabâ handan kılur / Nafha-i ʿİsâdur ol yâ mürde-diller cânı
Gonca-i mestûrenün çâk itdügiçün perdesin / Saldılar bâdı hubâb içine kim zindânıdu
1070 Her dırahtun dâmeninde müşk-i ter ider buhûr / Gülşenün gûyâ benefsec micmere gerdânıd
Ol kadar dürr-i semîn saçdı çemen mülkinde ebr / Kim sadef gibi pür oldı her yirün dâmân
Bir düm-i tavusa benzer her dıraht-ı gül bugün / Goncalar gûyâ ser-i tûtî-i Hindistânîdü
(30) Lâlenün başında laʿlin berki tâc-i erdebil / Sünbülün egninde müşkîn hırkası ruhbânî
Devr ider şîrîn kalenderdür çemende âb-ı pâk / Serv-i hayrân baş açuk yalun ayak ʿuryâ
1075 Nergîsün sîmîn elinde hüsrevi zerrîn kadeh / Şâh-ı gül üstinde san kim kayserî eyvân
Gürz-i şeş-per omuzında zanbâgun Rüstem-misâl / Tîg çekmiş serve süsen san ki Ejder-hânî
Sikke-sûret her karanful mülket-i gülizârda / Gel berü ey ʿömr-i nakdin harc iden erzâ
(35) Handeler eyler ağaç başında hoş her bir çiçek / Ayağa düşmiş sular giryân u ser-gerdânid
Buldı emvât-ı zemîn nefh-i sabâdan tâze cân / Haşr-ı ecsâdun bahâr eyyâmı hoş burhânıd
1080 Kumrı-yı mukrı makarrı şâhsâr üzre okur / Koma bu karn içre câmı kim kamer devrânı
Bağ içinde ʿandelîb evrâk-ı gülden medh okur / Sanasın bezm-i şehinşâh-ı cihân hoş-hvân
Fitne-i devr-i kamerden Lâmiʿî gam yime kim / Şâh-ı ʿâlem hüsrev-i sâhib-kırân devrânı
(40) Sakla emvâc-ı hatardan yâRab ol deryâ dili / Hasse şol yek dânedür kim dîn ü devlet e

Yaʿni Sultân bin Sultân şeh Süleymân kim anün
1085 Halk-ı ʿâlem cân ü dilden bende-i fermânıdur

Bir Süleymân menziletdür kim anün Dâvûd-veş / Nağme-i gerdûn zebûr-ı devleti elhânıdur
Tan mı ʿâlem halkı and içse hemâyıl başına / Hırz-ı devletdür vücûdı mushaf-ı ʿOsmânî
Nüsha-i ismine bak gör ceddi ʿOsmân sırrınun / Çoğı anda hatm olubdur bir fütüvvet-kânı
(45) Tan degildür bulsa gün gibi şeref evcin bu nâm / Çünki tuğrâ-yı selimiyyet anun ʿunvânıdu
1090 İtmesün Sultân Selîmi bir dem ansuz ol Cemîl / Kim cemâl-i mülke olan ʿızz u devlet âni
Sen Selîmü'l-kalbi dâhi itmesün ansuz Hüdâ / Bilgil anı kim Süleymân olmağan bünyânıd
Nâmunı nâmundan artuk vidügi şâh-ı cihân / Ezdiyâd-ı devlet ü kadr ü şeref burhânıd
Hak budur mühr-i Süleymândur elünde hâtemün / Ane gerdûn halka mihr olsa nikîn erzânidi
(50) Kadrunun bir çeşmesidür âfitâbun çeşmesi / Kasrunun çarh-ı berin dulâb-ı şâdırvânıd
1095 Cevher-i iksîrdür hâk-i derün çün hüsrevâ / ʿÂlemün ʿaynine kuhl-âsâ Hudâ ihsânıdur
Hâme-i ihsânunun menşûrı dahl-ı rüzgâr / Nâme-i ikbâlunun ʿızz u şeref ʿunvânıdur
Saʿy idüb yüz sürmesün mi kapuna erbâb-ı dil / Kaʿbe-i hâcâtdur ol bu tavâf erkânıdur
İtdi Rezzâku'n-niʿam keffün kefîl-i ins ü cân / İrişen elhamduli'l-lâh halka hulkun hvâni
(55) Mâ-hazar bir girdedür sufranda nân u mihr ü mâh / Âsümân tarhun ana Sevr ü Hamel büryânidür
1100 Sensin ol kân-ı kerem cûd u mürüvvet maʿdeni / Kim dü-ʿâlem mülki kem-ter bendenün ihsân

Sensin ol sayyâd kim şîr-livânun rûz-i rezm
Sebze-zâr-ı mîşe-i gerdûn şikâristânıdur

Sensin ol hurşîd kim râ-yı cihân-ârâyinün
Muktezâsınca tokuz çarh-ı berîn gerdânıdur

Rûz-i rezm a^cdâya tîgün hüccet-i kâtı^c yiter
^cAzm-i bezm olsa kefün cûd u kerem ^cummânı

(60) Bir kader-endâzsın kim her okun a^cdâyiçün
Bir kazâ-yı nâgehândur kim ecel peykânıdur

105 Cenk meydânında tîgün hay ne çevgândur ki anun
Kelle-i düşmen misâl-i gû-yı ser-gerdânıdu

Kan idelden hançerün tizâbı a^cdâ bagrını
Gördügince mihr-i gerdûn berk-veş lerzânid

Kasr-ı kadrün eyledür rıf^catda ey meh menzilet
Bu tokuz kürsi anün bir pâye-i eyvânıdur

Mihrünile bulmasaydı âb-ı nîsân perveriş
Eylemezdi reem-i asdâf içre deryâ anı dür

(65) ^cAkl-ı küllevh-i felekden halka ders-âmûziken
Pîr-i râyi mektebinün tıfl-ı ebeed-h^vânıdu

110 Âfitâb-ı mekrimet sensin ki çarh-ı kasrunun
Pâsbân-ı bâmı keyvân mihr ü meh derbânıdur

Ben ne hâcet medh idem rûşen-zamirün ^câleme
Pertevinden heft-kişver gün gibi nûrânidür

Tapuna küstâhlukdur her ne ^carz itsem bu gün
Kim dilün fazl u kemâl u ma^crifet ^cummânıdı

Lakin i^clâm-ı ^cubûdiyyet durur bundan garaz
Ger kabûl eylerse lutfun fazlunun ihsânıdu

(70) Pâyuna yüz urmışamdur su gibi ref^c it beni
Katreyi yirden götürmek âfitâbun şânıdur

115 Umaram kim himmetünle ser-be-ser ma^cmûr ola
Beytü'l-ahzân-ı dil ü cânum ki gam virânıdu

Sen Muhammed âyet ü haydar dili medh ideli
Lâmi^cî Selmân degül Türkî dilün Hassânıdur

Vezn olundukça sa^câdet nûrı dün-gün ^câleme
Mihr ü mâhun keffesinden kim şeref mîzânidü

^cÂleme virsün cemâlun nûri dâyim perveriş
Kim sa^câdet burcınun mihr ü meh-i tâbânıdur

120 Çekdügince hârdan tîg ü zümürrüdden ^calem
Gül ki la^clin-tâcile mülk-i çemen sultânıdu

Tâze tutsun ^cizzetile Hak yüzün gülzârını
Baht u devlet ravzasının çün gül-i handânıd

Devletün bâgının olsun her nihâli miyve-dâr
Kim dıraht-ı baht u ikbâl u şeref agsânidür

XV

قصیدهٔ دوم غزائیه در مدح خسرو لطفت اقلیم سلطان سلیمان بن سلطان سلیم

اللهم یا کریم و یا جمیل اسئل جمیل عنایتك وجزیل هدایتك الیه الغایه و الدلیل

1125 Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– .–/– . –)

(1) Şimdi kim bâd-ı hazândan raks urur her şâhsâr Bir hirâman dil-rubâdur câme geymiş zer-ı

Sebzeler altun beneklü bir nehâlidür k'ana Sîm-i sırmâyile sular işlemiş dil-keş-ker

Bir yumış oğlanıdur bâd-ı sabâ turmaz yeler Bir mülâyim tab^c-ı hizmetkârdur her cûy-b

Âsümâniler yakubdur benzer âteş-bâz-ı dehr Kim bugün evc-i havâdur encüm-âyin pür-şe

) 1130 Leşker-i ser-mâdan idüb havf yahud her dıraht Çarh-ı pür-encüm gibi olmışdur ateşden hi

Cûylar evrâk-ı hunîn-birle kim olmış revân Gül gibi eyler çemen etfâlını la^clin-^cızâ

Sarılık derdin görüb ayvada bâğun havzını Mâh-i zerrînile pür kıldı tabîb-i rüzgâr

Hûşe-i engür ^cunkûd-ı süreyyâdur meger Zer-ger-i devr itdi evrâk-ı zer içün gûş-

Serv-i dil-cû pâyına halhal-ı sîmîn itdi âb Şâhid-i ra^cnâ gibi hınnâladı destin çinâr

0)1135 Toldı altunla ser-â-ser safha-i sahn-ı çemen Oldı la^clile leb-â-leb toptolu dürc-i enâ

Od yakar başına benzer her dırahtun mihr ü mâh Zir-ı dâmenindc micmer-veş görüb ^cûd-ı Kı

Halt idüb yâ za^cfirânile zeminün müşkini Dehr ider efsûn u nirencât ile nakş ü nig

Yaraşur cevşen geyerse rûdlar şimden gerü Kim zemîn içün zamân oldı havâdan tîğ-bâr

Kıymayan sîme zemîn-veş nice bahtı karadur Şimdi kim her sebze pûş-ı bâğ o lebdür ze

5)1140 Câme-i zer befteni dehrün murassa^c itmege Ebr-i müşkin yağdurur üstine dürr-i şâh-v

Rûz-ı haşr u neşrdür kim sad-hezârân rengile Derkler uçub gelürler nâme-i a^cmâl-vâr

Tolmışiken bâğ içi Şiddet itdi zâr

Her şecer kim bir yed-i beyzâyıdı nev-rûzda Od saçar şimdi dehânından olub su^cbân dim

İçmeyen bu devr içinde zer-kadehden la^cl-i nâb Yiridür nergis-sıfat olursa ğamdan zerd u

)1145 Hülle-i sebzi çıkarub geyse tan mı bir palâs Ol libâsidi ana çün âsümândan müste^câr

Hüsrev u sâhib-kırân Sultân Selîm içün yâhud Yolunub halk-ı zamân olmış ser-â-ser sük-

Yok ğalat itdüm ser-efrâzân-ı dehr eller açub Makdem-i şâh-ı cihâniçün iderler zer-nisâ

Ol Sikender-der Ferîdun-fer Süleymân şâh kim

Yüz sürüb pâyine hâkânlar iderler iftihâr

1150 Ger sefer kıldıysa İskender cihândan ğam degül Yirine oldı bi-hamdillâh Süleymân şehr-i

(25) Bir felek-rüttbet melek-sîret şehinşendür kim ol Bendesidür ins ü cinn ü murğ u mâhi mûr u

Ağlasa kilki güler şâh-ı emel ahbâb-veş Gülse tîği giryeler eyler ^cadû-yı nâbe-kâ

Toldı büşrâ-yı kudûmından cihân zevk u sürûr Hamd iderler cân u dilden ger sığâr u ger

Hâkine yüz sürmegiçün nutfe-i nâbeste-nakş Katre-i sîmâb-veş rahm içre olur bî-karâr

1155 Gün gibi rây u zamîr ü hurrem u ^cazmünden şehâ Dehr hâsıl itdi nûr u saffet ü kadr ü vek

(30) Nesr-i tâyir-kemterin saydı olur sen saf-derün Her kaçan kim tîr-i pertâbun kıla kasd-ı

Zâhir olmaz nakş-ı hâtemden yesârunsuz yemin   Hâsıl olmaz feyż-i deryâdan yeminünsüz

Halka san nâr-ı Halîl ü nefha-i ᶜÎsâ durur   Hâk-i pâyun gül-fişân u bâd-ı lutfun cā

Her fażîlet birle ecdâdun kil oldı münferid   Her saᶜâdet birle eslâfun ki buldı işti

1160 Ger sehâvet ger şecâᶜat ger vekâr u maᶜdilet   Cümlesin zâtunda kodı ol kerîm-i girdiğ

(35)Râyetün şîrinden ider âhû-ı gerdûn hazer   Hançerün nârından eyler ejder-i devrân

Sehm-i tîründen ᶜuyûn-ı necme gelmişdür seher   Vehm-i gürzünden dimâğ-ı çarha irmişdür

Yetmiş iki milletün olsan penâhı tan mıdur   Fitne-i âhir-zamâniçün kapundur zînhâr

Bulmağiçün gevheründen mülk ü dîn silki nizâm   Bunca karnidi çekerdi heft-kişver intiz

1165 Devlet ü ikbâlün eyyâmında şükr-i Hak bugün   Ol saᶜâdetler ki pünhânidi oldı âşikâr

(40)Kadr u efżâl u kerem hâdimlerünle hᵛâce-tâş   Baht u ikbâl u şiyem sâyislerünle hem k

Lutfun eyler sînesin ahbâbınun dârü's-surûr   Hışmun ider cismini düşmenlerün dârü'l-

Nâr-ı tîğünden bulur cân-ı selâtin iżtırâb   Âb-ı kilkünden olur kâr-ı memâlik ber-k

Cân-ı düşmen çâh-ı düzah-veş ğamundan pür-şerer   Kalb-i kişver sahn-ı cennet-veş demünde

1170 Kânı Hüsrev kim göreyri nice olur saltanat   Kânı Behmen kim bileydi nice olur gîr ü

(45)Kapuna eyler sücûdı encüm ü hurşîd ü mâh   Tapuna eyler kıyâmı yerde gökde her ne

Gevher-i kadrile râmihden muᶜallâdur bugün   Gerçi şâhâ mahrecidür rumhunun puşt-ı ş

İbtidâ-yı fikretündür intihâ-yı ᶜakl-i kül   Fikretünden kişverün olsun felek-veş üs

Hâme-veş her kim ki ser korsa hat-ı fermânuna   Ola bahr u berr u Hind u Rûm içinde kâm-

1175 Kim devât-âyîn açarsa ağzını ihsânuna   Hânesini pür-harîr eyler serâpâ rûzgâr

(50)Şol ki yanunda yüzin ağ eyleye defter-misâl   Bula devrânda sevâd-ı dîde gibi iᶜtibâr

Dâmen-i ikbâluna her kim yapışmaz şeb-sıfat   Tan degül her gün yakası çâk olursa subh

Tûtiyâ-veş her ğubârun kim havâ-peymây ola   Sürme-dân olur felek andan kevâkib sürme

Ğayretün odı ser-â-ser yakdı mağzın düşmenün   Sıdkunı bilmek dilersen kellesin kıl târ

1180 Fazl ü hilmün iy dürr-i yekdâne-i ᶜâli-güher   İtdi bahrı ğark-ı hayret kıldı kûhı sen-

(55)Dâr-gâhun kadrile gerdûn-sıfat zâtü'l-burûc   İşigün ikbâliçün firdevs-veş dârü'l-karâ

Düşmenün savletle Râyin-Ten olursa hüsrevâ   Olisar âhir ceres-var elünde hᵛâr ü zâr

Pertevinden semse-i eyvânunun bir bir ne tan   Dîde-bânlar kılsalar her gice zerrâtı şu

Ey ᶜÖmer-dil Murtezâ-sîret elünde tîğ-i kahr   Memleket żabtı içün san dirredür ya Zülf

1185 Besleyelden tâb-ı cûd u mihr-i lutfun ᶜâlemi   Mahzen-i zerdur cibâl u maᶜden-i dürdür

(60)Kâyinâtı ay u yıllar mihr u meh seyr eyledi   Görmedi tapun gibi devr içre bir çabük-s

Bâm-ı kasrun pâsbâni olmağa keyvân-ı pîr   Encüm içre göz tutub olmış durur ümmiz-v

Kâzı-yı encüm ser-â-ser hükmini tenfîz içün   Kapuna yüz sürse tan mı bende-veş leyl ü

Düşmen-i uştur-dili kurbâniçün Behrâm-ı çarh   N'ola çekse makdemün ᶜıydında tîğ-i âbdâ

1190 Tâc u taht u baht u devlet kutlular ey şeh sana   Hüsrev-i eflâk olub kapunda her gün hâk-

(65)Zöhre şâdi vü tarabdan raks urub eflâkde   Nûş idersen hüsrevün ᶜışkına câm-ı zer-ni

İrtifâʿ alur güneşden tutub usturlâb-ı sîm — Görmegiçün tâliʿün bedr-i münîr ey baht:

Medh idicek tabʿ-ı gevher-bâr u dest-i cûdunı — Cân ü dilden itse tan mıdur hased ey şel

1195 Nesrüme zerr-i müzâb vü kilküme necm-i şehâb — Nazmuma dürr-i hôşâb vü tabʿuma ebr-i ba

(70) N'ola olsam nesr-i medhün içre meşhûr-ı bilâd — N'ola bulsam nazm-ı lutfun birle taʿrîf-

Kim kabûlun kimyâsından irüb bir zerre tâb — Gün gibi her tîre hâk olur zer-i kâmil-ʿ

Fahr-ı medhünde olub mâhî gibi ratbu'l-lisân — Sözlerümdür teşneler cânına âb-ı hoş-güv

Urmışamdur tapuna ʿızz u saʿâdet gibi yüz — Kim kapundur Kaʿbe gibi hâcet ehline med

1200 İsterem kim zer kılam hâlis vücûdum toprağın — Pertev-i iksîr-i cûdundan eyâ rûşen-tebâ

(75) N'ola eylersem halâs-vâm içün dünyâ taleb — Çün senün yanundadur mülk-i cihân bî-iʿt

Hâsse kim enʿâm-ı ʿâmundan hacildür bahr u kân — Zeyl-i lutfundan recâ destin kesendür şe

Lâmiʿî şimden girü dür derd ü ğam defterlerin
Kıl duʿâ evrâkını rengîn sözünden lâle-zâr

1205 Yumma ağzun ğonca-veş bülbül-sıfat efğânı ko — Tâze vü ter gül gibi her yıl çıkar bir y

Al götür baş aç çinâr u serv gibi dem-be dem — Fâğ-ı dilde çün bu fikr eylerdi çokdan h

(80) Yaʿni cândan kıl duʿâ ıtnâbile imlâli ko — Meclis-i şâh-ı cihândur sözde hoşdur iht

Mehr-i cân-ı destile silküb berk ü bârın rûz u şeb — Hâr-veş kıldukca ʿuryân her dırahtı rûzig

Saklasun bâd-ı hazândan serv-i dil-cû gibi Hak — Devletile nahl-i ikbâlün idüb pür-berk u

1210 Düşmesün her giz meserret câmı destünden senün — Curʿa-var olsun hasûdun pây-mâl u hâk-sâr

Mîz-bânlık itdügince yaz u kış erbâb-ı cûd — Kâmrânlık kılduğınca rûz u şeb ashâb-ı kâ

(85) Devlet ü ikbâl ü ʿömrü devletile olasın — Kâm-bahş u kâm-rân u kâm-yâb u kâm-kâr

Mülkün olsun niʿmet-i Firdevs gibi bî-zevâl — ʿÖmrün olsun müddet-i eflâk gibi bî-şumâr

Olsun ednâ pâyesi ser-bâzunun gün gibi çarh — Olsun aʿlâ mansıbı bed-hvâhunun devr içre

1215 Her ne yire ʿazm idersen devlet ü ikbâlile — Hak muʿîn ü rûh-i Ahmed reh-ber ü Cibrîl

XVI

قصیدۀ سوم گل ردیفی در تعریف شهریار ظریف مفخر آل عثمان سلطان سلیمان
بن سلیم خان ضاعف الله تعالی سلطانه و اظهر علی کافة البرایا برهانه
م شکفته گشت زانفاس طبع صبح آثار گلیست صد برگ و شکوفه ایست هزار برگ
لا بل مدینه ایست مشتمل بر صد بیت معمور و سفینه ایست پر از جواهر منثور

1220 Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

(1) Çün enel-Hak sırrını açdı nâr-ı Mûsâ-var gül — Olsa tan mı ser-nigûn Mansûr-veş berdâr
Pûte-i âteşde hâlis zer gibi sürer safâ — Halka i c câz-ı Halîlu'llah ider izhâr gül
Hâr elinden çâkdür pîrâheni Yûsuf gibi — Anun içündür cihân habsinde dün-gün zâr
Dehre bûyı cân virelden nefha-i c Îsâ-sıfat — Oldı nergis-vâr manzûr-ı ûli'l-ebsâr gül
(5) 1225 Gâh Sâlih gibi şakk eyler nihâd-ı hâreyi — Gâh âhenden düzer Dâvûd-veş mismâr gül
Tâde virür geh Süleymân gibi taht-ı şevketin — Gâh ider mührile dîv-i âbı hidmetkâr gül
Tayanur gâhi c asâ-yı Hızra mânend-i kelîm — Gâh sarar başına Hârun gibi ak destâr gü
Çün çerâğı nûr-ı Ahmedden yakar olsa ne tan — Gün gibi devr-i kamerde hüsrev-i envâr g
Mahv iderse yiridür kandîl-i c arşun nûrını — Oldı çün c aks-i cemâl Ahmed-i Muhtâr gül
(10) 1230 Şem c -mânend âh-ı bülbülden meger yandı dili — Kulların pür-dağ-ı hûnîn itdi c âşık-vâr
Gökde tan mı bozsa bezmin zühire-i hunyâ-gerün — Nâ-yı bülbülden çü kıldı bâğı pür-mizmâr
Basmasun dir yâd ayak tokunmasun horyâd eli — Ser-be-ser devr-i harîmin eylemişdür hâr
Çârsû-yı bâğı devr eyler kalenderdür hezâr — Okıdur açub ana mecmû c a-i eş c âr gül
Bağlamalu kân ogut bir kıbkızıl dîvânedür — Avuc avuc za c firân yer çün müdâm ey yâr
(15) 1235 Yâhud afyonile mey nûş itdi câm-ı lâleden — Bir kez olmaz nergis-i ser-mest-veş hüşyâ
Goncalar pistânı içün ağzın açmış lâleler — Göz ider nergis söger bülbül güler her bâ
Yumub ağzın gonca diş saydurmaziken şebneme — Bir bir itdürdi sabâya hâlini ikrâr gül
Sanki bir cânbâzdur hengâme-i çarh içre kim — Dikilüb hancerler üzre ser-nigûn oynar gü
Tan mıdur mülk-i çemende sikke korsa dem-be-dem — Ol kadar eyler nisâr-ı dirhem ü dînâr gül
(20) 1240 Anûniçün dîde-i ef c i-yi sermâ kör olur — Kim zümürrüd kasr içinde c ayş ider şeh-vâ
Lâle-i hûnîn-ciger yansun bu ğamdan yiridür — Kim satar ney müşk-i dehre nâfe-i Tâtâr g
Çîn seher cânlar dimâğın itse pür- c anber n'ola — Gezdürür başında her dem tabla-i c attâr g
Keffini pür-zer kılub germ olduğı budur müdâm — H v âce var eyler çemen mülkinde hoş-bâzâr
Bir hayâsuz yüzi açılmış güzeldür bâğda — Destmâl-ı sebz u surhiyle turub oynar gül
(25) 1245 Tıfl-ı nâdân gibi çupin esbe olmışdur süvâr — Şâh-ı bâğam diyü fahr eyler c aceb bî- c âr
Pîrler günden güne oğlan olur pes tan mıdur — Çarh-ı fertût itse dün-gün ziynet-i destâ
Hâr eline nişter almış turur fessâd-vâr — Benzer olmış kan tutub dil-hasta vü bîmâr
Penbe üzre surh-merhemdür koyub cerrâh-veş — Bülbülün eyler dil-i mecrûhına tîmâr gül
Ceng idelden kâmetini şâh-ı gülzârun sabâ — Takdı nevsâdan sirişkim gibi sîm-ertân g

Ra^{c}d sanman ^{c}atse eyler çarh-ı mahrûru'd-dimâğ   K'etdi genzin bû-yı dârûyiyle pür-sehhâr
Ölçerür bonzer kanat saldukca bülbül-âteşîn   Kim güneş gibi ser-â-tâ pây olubdur nâr
Atlas-ı sebzinde berkün surh-tamğalar durur   Hil^{c}at-ı nev-rûzun eyler kıymetin iş^{c}âr
Okısun şâh adına min-ba^{c}d bülbül hutbesin   İtmesün sikkeyle bu devr içre istikbâr g
35)1255 Pozsun ol fîrûze vü yâkut u zerden kasrını   Yüz sürüb pâyine şâhün itsün istiğfâr gü

Hüsrev-i âfâk-ı zıllu'l-lah Süleymân şâh kim
Nûr-ı mihrinden tolar bu künbed-i devvâr gül

Âb-ı lutfundan olur ser-sebz-i rigstân-ı şûr   Bâd-ı ^{c}adlinden virür hâr-ı muğeylân bâr
Şehr-i yârâ ^{c}âlemi ^{c}adlün gülistân ideli   Şâh-ı terkîbi virür her hâre vü her hâr
1260 Kâse-i yâkutı pür-zer kılduğı budur şehâ   İtmek ister ayağun toprağına isâr gül
(40) Pezmün içre bu durur yüz kızardub hâk olduğı   Âb-ı destünden bulam dir âb-ı rû cerrâr
Gülşenünde bir semen-ber câriye âb-ı revân   Dergehünde bir güneş tal^{c}atlu hizmetkâr
Pir iki gün çün vefâ bâğında olmaz pâydâr   Hâr elinden çekse devründe n'ola âzâr gü
Seyre çıkdukca kef-i pây sekânundan olur   Çarh-ı pür-encüm gibi her dâmen-i kuhsâr
1265 İlticâ itseydi bâb-ı nev-bahâr-ı ^{c}adluna   Pir nefes bâd-ı hazândan olmaz idi zâr g
(45) Devr-i ^{c}adlünde çü sunmaz kimse el nâ-mahreme   Pes ne içün hârdan perçin ider divâr gül
Pezm-i meyden ^{c}uzlet itdi çün yasağun kıldı gûş   Oldı mest-i h^{v}âbiken nergis gibi bîdâr g
Hâr elinden yimez idi zahm-ı ğam bülbül-leyin   Şehriyâr itse idi sana istizhâr gül
Çîn-seher pür kılduğı şebnemle budur destini   Pâyüne isâr içün dürler ider ihzâr gül
1270 Açılub gülşende gülse tan mı bâd-ı subhile   Pû-yı hulkundan çü hâsıl itdi istibşâr g
(50) Açdı çün sırr-ı zamîrün nüktesinden ğonca-zâr   Pir tabancayla yüzini eyledi evkâr gül
Ger zubâni olsa süsen gibi dün-gün medhüni   Nazm idüb bülbül-sıfat olurdı hoş-güftâr
Cûdun almazken güneş kursını fuls-ı ahmere   Hâk-i pâyüne ne yüzle ^{c}arz ider dînâr gül
Cû-yı eltafundan iy şeh bîd ü serv içseydi âb   Vire idi ol güher esmâr bu ezhâr gül
1275 Ebr-i bezlünden durur ser-sebz-i rû-yi bahâr   Feyz-i nîsândan olur lâbud kamer-ruhsâr
(55) Meclisünde mühreler oynatmağ ister jâleden   Hokka-bâz-ı çarhdur gûyâ bu şîrînkâr gül
İtmegiçün dâyima fark-ı ^{c}adunı iki şâh   Her birin evrâk-ı sebzün itdi bir minşâr
Demlerinde medhünün bülbüllere âhenünçün   Düzdi bir âyînelü pîrûze mûsikâr gül
Pezl u cûdun sufrasında yidi gök bir deste sebz   Lutf-ı tab^{c}un gülşeninde çâr-^{c}unsur çâr
1280 Anuniçün ayağun toprağına sürer yüz   Kim olam dir bir nazar mihrünle zer-mi^{c}yâ
(60) Güllik içre perveriş bulmış durur âteş-misâl   Ayağun toprağına ^{c}arz idemez mikdâr gül
Ğoncalar devründe gûyâ surh-serler başıdur   Gezdürür bâzârı dikûb sebzeye serdâr gül
Pin kez itsün öykinemez kasrunun bebğasına   Ğonca-veş pîrûzeden per la^{c}lden minkâr gü
Sanki bir bâz-ı sefîdündür ki düzmiş ğoncadan   Jenk-i sîmîn berkden per hârdan ezfâr gül
1285 Pu durur kat kat tapuna hışt-zer ^{c}arz itdügi   Dergehünde olmağ ister gün gibi mi^{c}mâr gü
(65) Düşde görür nergis-i ra^{c}nâ ğubârun kuhlini   Günden uğurlar cemâlun ferrini ^{c}ayyâr gül

Kimse almaz börk-i kâha hâk-i pâyun varıken | Goncadan şâkul idüb zer çekse bin kantar
Hâzır oldı tîğ-i hâr u sebz u surh aʿlâmile | Yaʿni kim ʿazmün işitdi hüsrev-i ezhâr g
Ürperüb cisminde her bir mûyı oldı bir diken | Sadmetün bâdından itdi benzer ikşiʿrâr g
1290 Tû-yı hulkundur viren aʿdâna şâhâ derd-i ser | Nitekim eyler cuʿal tabʿını pür-âzâr gül
(70) San dum-ı tavusdan zer-i mirvehündür bezmde | Şâhlar kim zeyn ider gülşende hᵛân-sâlâr
Çünki hûnidür n'ola devründe olsa dem-be-dem | Urılub çengâl-ı hâre ser-nigûn berdâr gü
Söyledüm medhünde bir rengîn ğazel kim yaraşur | Safha-i yâkuta nakş itse anı tekrâr gül
Bülbül-i tabʿum n'ola olsa ğazel-hᵛân bezmüne | Hüsrevâ şîrîn olur sükkerle olsa yâr gül
1295 Kande benzer ʿârız-ı rengînüne ey yâr gül
Hûn-i bülbülden düzer çün ʿârızı ruhsâr gül
(75) Goncalar sırr-ı dehânun açduğıçun bâğda | Kana ğark olur hayâdan her dem ey dildâr
Renk uğurlar dem-be-dem hurşîd rûyundan senün | Surhak-ı ʿayyârdur devr içre san tarrâr g
Kic gelür bezm-i bahâra var diyüb pâyümde hâr | Sana ʿözr-i leng ider ey serv-i hoş-reftâ
1300 Kana yudı toğrayub keffini tîğ hârile | Gördi sen Yûsuf-likâyı nâgehân ey yâr gü
Öykünem dir riştesine sünbül-i pür-tâbunun | Biline bağlar salîb ehli gibi zünnâr gül
(80) Vezn-i hüsniçün kılursa keffesin pür-zer nola | Ay güneş olmaz beraber sana bî-mikdâr gül
Serv-i dil-cûnun meğer hayrânıdur kim rûz u şeb | Bir ayağ üzre turur mânend bötimâr gül
Gördi kim olmış hayâdan ruhlarun ğark-ı ʿarak | Cân eridür reşk odında dem-be-dem ğam-hᵛâ
1305 Hatt-ı laʿlün gibi câna yazamaz rengîn ü ter | Safha-i yâkuta geçse hurde-i jengâr gül
Günde bir yüzden toğarken öykinemez sana mâh | Olsa tan mı ruhlarun devrinde bî-perkâr g
(85) Gördi çün âyîne-i âb içre ʿaks-ı rûyunı | Şemseler zeyn itdi berk üzre çizüb edvâr
Yok hatâ didüm şeh-i devrânı medh idüb bugün
Yazdı laʿl evrâkına rengîn ü ter eşʿâr gül
1310 Sanma ey cân goncalardur şâhlar destindekin | Bağlamışdur medh-i şâhenşehde sad-tumâr g
Hüsrevâ rûşen zamîrün fikr iderdüm dün gice | Açdı dil bâğında nâgeh subh-ı pür-envâr g
Taşra çıkdum bu surûrumdan temâşâ kılmağa | Gördüm olmış sahn-ı ʿâlem ser-be-ser hem-
(90) İçerü girdüm gönül beytini seyrân itmege | Yazmağiçün medhüni olmış kamu efkâr gül
İstedüm kim ağlayam neysân-sıfat dergâhuna | Ola tâ kan yaşlarumdan her der ü dîvâr gü
1315 Sînemi pür-hâr idüb bu hâr hâr-ı ʿarz-ı hâl | Açdı dil bâğında bî-had laʿl-i ahmer-vâr
Şâh-ı ʿömrüm [illegible]-zârı oluban bî-âb u berk | İde şeh devrinde niçün sînemi hûn-bâr gül
Fer virürken dehr bustânına ikbâlun yeli | Bana niçün derd u mihnet-bâr ola idbâr gü
(95) Lîk gördüm hâr-ı zâr-ı tâliʿün ʿarzın edeb | Kâr-ı devrân gibi yazdum ʿaks idüb nâ-çâr
Hâlümi iʿlâmiçün bir beyt-i rengînüm yiter | Yaʿni ʿârifdür dilün hâcet degül tekrâr g
1320 Feyz-i medhündür ne-yi kilküm şeker-bâr eyleyen | Yoksa kankı şâh ola kim vire bu mikdâr gül

Iir gül-i sad-berk düşmez degme kez bunun gibi   Gülşen-i medhünde gerçi vardur bisyâr

Meclis-i şehdür kelâmun muhtasar kıl Lâmi^c^î

Kim bilürler gülşen-i tab^c^unda bî-had var gül

(100) Cünd-i sermâyı sıdıkca şehriyâr-ı nev-bahâr   Sahn-ı bustân içre oldukca sipehsâlâr

1325 Tîğ-i kahrundan dökülsün hûn-ı a^c^dâ ol kadar   Yir yüzi olsun misâl-i künbed-i devvâr

Devhe-i ikbâlun olsun rûz u şeb ser-sebz ü ter   Virdügince kış u yaz ahcâr la^c^l eşcâr

XVII

قصیدهٔ چهارم در مدحت شهریار عالم پناه و گردون بارگاه سلطان سلیمان بن سلیم شاه

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . - -/ . . -)

(1) Ey penâh-ı mülk ü millet nâsır-ı şer^c^-i mübîn   Şehriyâr-ı rub^c^-ı meskûn hüsrev-i rû-y

1330 Fitne-i ye'cûcına yok sudden gibi sedd-i sedîd   Hayret erbâbınadur kapun bugün hısn-ı

Ebr-i lutfun mahzeninden bahr u ber idrâr-hevr   Mihr-i cûdun hırmeninden mâh u encüm h

Halka-i bâbunla fitrâkün tutanlar bildi kim   Kadriçün bu عروة الوثقى در ol متين

(5) Dâmen-i çarh u zemînikılsa pür dür tan mıdur   Mekremet-i mîzâbidür şol iki feyyâz âtı

Ol yemînün feyzi reşhidür diyüb işbu yesâr   Iu kef-i deryâ yesârunçun ider gerdûn

1335 Döke sehmü'l-mevt sanub sehmden per nesr-i çarh   Açıcak tîrün kemânundan ^c^ukâb-âyîn kem

Âb-ı lutfun kılsa bir dem milh u zehri terbiyet   Ola ol sâfî şeker bu ola şâfi engebîn

Tâb-ı kahrun âteşi dem ursa ejderhâ gibi   Heft-deryâyı kül ide yana nüh-çarh-ı be

(10) Gûş idelden kûh u deşt ehli yasağın ^c^adlunun   Hem-dem-i âhû-yı sahra oldı her şîr-i ^c^

Iulsa devrânunda revnâk tan mı şer^c^-i Mustafâ   Zâtunı rahmet yaratdı halka Rabbu'l-^c^âl

1340 Tîğün odından kılur gülgûnesini mihr ü mâh   Matbahun dûdından eyler sürmesini hûr-i

Peşşe-i bî-çize lutfun kılsa bir dem terbiyet   ^c^Âlemi pür-şehd ider mânend-ı nahl-i en

Iû-yı hulkundan sabâ ol yirde kim dem-keş ola   Tartılur hâk-i siyâhile berâber Müşk-i

(15) Dehre enfâs-ı Mesîhânı gül-efşân itmege   Mirvehan olsa yaraşur şeh-per-i rûhu'l-

Âferinler eyleyüb cânum nisâr itsem n'ola   Anı cân-perver yaratmış hazret-i cân-âf

1345 Uş yakındur kim sana Hak ey şeh-i cem-menzilet   İde heft-iklîmi nüh-gerdûn gibi zîr-nig

Ayagun tozına her kim sürse gün gibi yüzin   ^c^Âlem içre çarh-veş tan mı olursa meh-c

Râ-yı dehr-ârândur ser-mâye-i emn ü emân   Havfden devründe ^c^âlem olsa tan mıdur e

(20) Âyet-i نون والقلم vasf-ı devât u hâmenün   Hatt-ı fermânundur el-hak âb-ı rû-yı ^c^â

Çekse n'ola ejder-i kahrun hirâsından serin   Ğam yakasına keşef gibi ^c^adû-yı mülk-i

1350 Tapuna öykünmeye her giz selâtîn-i cihân   Her ne denlü olsa baht u nusret u devle

^c^Ayn-ı ^c^âlem-h^v^âba varmışdur huzûr-ı emnile   Nâyden ğayri şehâ devründe kim eyler en

Ma^c^dilet fikrinde ^c^aklın kim kılub Nûşu'r-Revân   Dehr anı zincire çekmişdür budur zannım

(25) Ien nice şerh eyleyem kim idemez ^c^öşrin beyân   Haşre dek evsâfunı yazsa Kirâmen Kâtibîn

Hüsrevâ ğavvâs-ı bahr-ı hikmet olub cânile   Ka^c^r-ı dilden itdüm inşâ bir niçe dürr-i

1355 Rişte-i medhünle bir silk-i cevâhir bağladum | Görse nazmın çarh-ı pür-encüm kılur sad-
Eyleyüb eşküm gibi tâ kim nisâr-ı makdemün | Hirmen-i cûdundan olam çarh gibi hûşe-çî

İşin altun itse tan mı Lâmi^c^î hurşîd-vâr
Sürüben dergâhuna şâm u seher hizmet yüzin

(30) Devlet-i ikbâlünile mukbil-i ferhundeyem | Sad-hezârân gerçi kim ^c^âlemde var benden
1360 Çarh-veş baht-ı nigûnem yiridür kim ^c^arz idem | K'ide rahminden cihân tarh-ı hikâyât-ı c
Pî-ser ü pâ ben kimün zeyline uram destümi | Devlet u ikbâle hüsn-i iltifâtunken żamî
Sâbit oldukca zemîn devr itdügince âsümân | Ola tapun şehriyâr devlet u sultân-ı dîn

Kande ^c^azm itsen ola ikbâl u devlet râh-ber
Anda kim bezm eylesen baht u sa^c^âdet hem-nîşîn

XVIII

1365 قصیدهٔ منجّم در مدح خسرو زمین و زمان سلطان سلیمان بن سلیم خان ایده الله
تعالی بالنصر الصمدانی والجلال وشیّد ممالکه بالعون لیبذر ان المعالی

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- ∘ - -/- ∘ - -/- ∘ - -/- ∘ -)

(1) افسر آیات شاهی بر سر تو تاج زر است | تا ز حیرت مهر دمش چون خور فسرده زان بر چرخ است
سر بر افراشته چون کوه بالا قوت و اقبال ای تاجدار | در کارگاه زمین زین سنگ بی حد گوهر است
1370 ای که داری همچو بستان در دو سر پاره کمبو | ناید ت در دل که این آشفتگی زان صرصر است
اهل تعجب و کبر و حرص را دارم عجب | در میان دیده در روز و شبش خواب و خور است
(5) ای که خوالی کاردین بد تخم کاری مکار | هر چه می کاری در این مزرع همینی بار آور است
حاصلی زین کریه دفتر اندکی خور در حساب | زانکه این دفتر ز اول تا بآخر ابتر است
هردم از سرسان حریصان را درین باغ امل | دست ها همچون چنار و چشم ها چون عبهر است
1375 ای که در دریای صنع عقل و دل وجان کرده غرق | موج حیرت کشتی فکر ترا خوش لنگر است
کون را اعراض دان در عین واحد گشته جمع | ای که می گویی بقای هر عرض با جوهر است
(10) ای اسیر عشق اصطرلاب و ربع دایره | دیده بگشا سبزهٔ پر ژاله چرخ و اخضر است
چون نه آگه ز حاضر پرسش از غایب مکن | کار خود کن هر دو عالم در وجودت مضمر است
هر چه می بافد خرد باشد چو بیت العنکبوت | دمبدم آن تارها صید مگس را درخور است
1380 بلبل دلی کز شود صد غرصه خون هر دم رواست | زانکه هر خاری بدوران در کف گل نشتر است

با خوشی آمد های خلقان لامعی خرسند مشو
چون حقیقت بنگری پروای او لاغر است

خوش باشد گر تو هستی از جامهٔ زر عار نیست — عار از نسبت اهل عرفان را که هیچش عیب نیست (15)

مردمی صدق و یقین و صحبت جو همت — گفت و گوی دلهای و طوبی و سحر انشا زیبوست

اعتبار از بوی لطف آید وگرنه در جهان — خون و مشک گر نیست اصل آن چه مشک عنبر است 1385

جز ثنای ایزد و نعت رسول و مدح شاه — هر چه ورد جان و دل سازی سراپا منکر است

زین سبب کردم پیش تعالی الله قال الرسول — ختم گفتارم دعای پادشاه کشور است

خسرو صاحب قران گشتهان بحر و بر — روز و شب در خدمتش همچون سعادت چاکر است (20)

در خلافت چون عمر اندر عدالت چون علی — در حیا مانند عثمان در وغا چون حیدر است

از غبار مقدمش چشم کواکب سرمه دار — چرخ را چون ماه نو نعل سمندش افسر است 1390

آری آری هر کرا از عون حق باشد مدد — مهر و مه تیغ و سپر خیل ملایک لشکر است

حضرت سلطان سلیمان آنکه مهر خاتمش
نقش فرمان خدا و گفتهٔ پیغمبر است

بر سر هر بوم گر تو مشرف تشنه رواست — چون همای رایتش ظل همایون گستر است (25)

پیش تو افسانهٔ دستان رستم را چه قدر — ای که از دستت مدام آشفته دل زال زر است 1395

بی خجالت کی کنم نسبت بقدر آسمان — آستانت در شرف از هر چه گویم برتر است

آهن تیغ تو باشد سد یأجوج فتن — ای که در دستت ز جام آیینهٔ اسکندر است

بادپای چشمت را فرقد بادپا گاه — شاهباز همت را ماه و خور بال و پر است

آفتاب از شعلهٔ برق حسامت منفعل — آسمان از آتش قهرت چو دود اخگر است (30)

روشن است از رای دهرآرای تو چون آفتاب — هر چه اندر پردهٔ اسرار گردون مضمر است 1400

تخت عزت دوستانت را چه زیبا تخت است — داغ محنت دشمنانت را چه عالی منبر است

دارم امیدی که چون جنت شد این کهنه دیر — از درخت بخت اقبالت که هر دم نوبر است

شکل طغرایت چو مه لوح فلک را زرفشان — خط حکمت چون قضا کلک قدر را مسطر است

ز آب تیغت مرده گردد چون زلال تیره بخت — جان بدخواهت که از دود حسد چون آذر است (35)

پرتوی از جام بزمت روشنی بخشد بمهر — زین صفا هر دم فلک را ماه نو ساغر است 1405

خوش که آرد از دماغش شمشیرت دریک قدم — گر چه دشمن را غروری صد هزاران در سر است

خسروا امروز گر هست از بخت بدم شکوه نی — گر چه عالم جمله زیر حکم حی اکبر است

کی روا باشد بدوران کنم دستم خراز — پیش هر نادان و دون گر نفس بیهوده گو است

در جحیم فقر و محنت چند سوزم جان و دل — ای که دیدارت بهشت و نطقت آب کوثر است (40)

شکر انعامت اگر چه بنده را نقد و نیست — لیک از فقرم دل اولاد هر دم مضطر است 1410

قصهٔ غارت و را بخت ندیم کرد طی — حال من داند هر آنکس کو بزندان اندر است

در نثارم بر گلست ای حاکم راز بحر و بر — هر چه از نقد حیات و شعر من خشک و تر است

بند مهای عزم ورزمت گرچه بی حد لیک سست　　در میان قشان حال این دو بینه گفتی دیگر ست

چون زلال پاک دارم طبع صافی و روان　　از کدورتهای دوران گرچه گردم مغبر ست (45)

گفته‌هایم صد شرف دارد ولی تشریف نیست　　طالع بخت من مسکین عجب نحسی اختر ست 1415

طوطیان هند را چون بسته باشد ارمغان　　از حلاوت لفظ شیرینم که همچون شکر ست

دعوی ما را قبول حضرتت باشد گواه　　عرضه کردم شکوه‌هایم شاه عادل داور ست

حاصلم جان کندنست از شعر و انشا هر زمان　　گفته‌هایم زین سبب در تلخی چون عرعر ست

از کمال منکسارم گر کنند این پیشه‌ها　　کوه کن در کار خود از جان شیرین مضطر ست (50)

زادهٔ طبعم ز نظم و نثر گشته جمله کتاه　　کرده‌ام زین جمله درد دل بحسن محنت بد ست 1420

شعر و انشا را زدم چون کیسه مهر اختتام　　گر کنم از هر یکی صد توبه این دم در خور ست

چند سوزانم جگر از آب آتش طبع شعر　　همچو شب بخت سیاهم دودهٔ این مجمر ست

خامهٔ شعر من که از روح القدس یابد مدد　　چون نسیم صبح کردم نفخه‌اش جان پرور ست

در جهان پیشش که آرم جز درت عرض حال　　سفره طبعست زمین و آسمان دون پرور ست (55)

می نماید در صفا چون چشمهٔ جان لیک نیست　　وعده‌های ممسکان گویا دهان دلبر ست 1425

خار خار نیست مجی است در دل صبح و شام　　صحن روم از اشک خون زان چو نقش پر پر ست

خواهم احسان اجازت از حریم حرمتت　　ای طواف کعبه بابت تو حج اکبر ست

بر گرفتم زاد راه از آب چشم و خون دل　　بی سر و پای روم گر لطف شاهم رهبر ست

زین ولایت بار در دم چند روز آنجا روم　　چون سگان دائم زگفتارم بسی در دسر ست (60)

اندرون جان دعای شاه را آنجا کنم　　چند روزی از اهل عون چه از مهلت و رست 1430

چو شد از شعرم شعار نوبنو بیت العتیق　　زانکه مبنای بیوتم مدح شاه کشور ست

کعبه را بر بام هم روبهر دفع چشم شاه　　دامنش گیرم آنگه از من او را حسن جو ست

از مجرد دل بگفتم گر جهان چیر خواهم مدح تو　　جوششش از مرامم بر نظم که آب کوثر ست

حلقهٔ گوش دریش از درهایم پر شود　　در نثارم عمر چه گردد آنچه دیوار در ست (65)

سازم از ابیات خود صحن حرم دار الدعا　　در نیاز آرم خلایق را که گویا محشر ست 1435

شاه را خواهم سلامت چون بکنج آرم سلام　　از سلامت گرچه نخل قامت من بی بر ست

در مقام خدمتت برپا بایستم چون ستون　　چون مرا برراستی حال برون و اندر ست

گر سخنهایم چو مجنونان شود عیبم مدار　　کز غم دوران مرا شوری چو می اندر سر ست

تا جهان از آتش خور هر سحر گردد منیر　　تا فلک از دود غبرا هر شبی چون مجمر ست (70)

دوستانت را درون باشد منور چون فلک　　1440
جان دشمن پر شرر باد که آن در خور ست

XIX

قصیدهٔ ششم در مدح صاحب قران دوران سلطان سلیمان بن سلیم خان
ابد الله ملکه الی آخر الزمان

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . . – ./. – – – ./– . . –)

(1)
1445 Kopub yerinden âb-veş olsa revâne tîğ — Benzer nazarda ejder-i âteş-zebâna tîğ

İrer helâk-i düşmeniçün ıldırım gibi — Tal^{c}atda n'ola benzese berk-i yamâna tîğ

Mânend-i subh beyza-i pûlâddan toğar — Ataş-dil olsa tan mı felek-veş yegâne tîğ

Üstine döndügi bu durur âsiyâb-ı çarh — Benzer revişde mevc urur âb-ı revâna tîğ

(5) Bir şem^{c}dür ki kendü ziyânın görüb güler — Boyansa başdan ayağa eşkile kana tîğ

1450 Gerçi ki iki yüzlüdür amma misâl-i âb — Kalmaz yolında hem-deminün nakd-i câna tîğ

Kadr ü şeref göginde çü hôr menzilet durur — Ta^{c}n itse tan mı mâh-ı nev-i âsitâna tîğ

Her demde mülke kol kanad olsa ^{c}aceb midür — Serverligile geldi ezelden cihâna tîğ

Vardur dilinde cevheri mâh-ı felek-misâl — Sarrâflar asarsa yiridür dükkâna tîğ

(10) Sîm ü zer ile sadre geçüb buldı menzilet — Benzer cihânda h^{v}âce-i kevn ü mekâna tîğ

1455 Her dem güler seher gibi amma nücûm-vâr — Saydurmamışdurur dişini ins ü câna tîğ

Pîr-i hamîde kâmetiken yine râsti — Virür cevâb rezmde yüzbin civâna tîğ

^{c}Uryânla yalun âteşe benzer cihân yakar — Geydükde câmesin döner âb-ı revâna tîğ

Sûretde âb-ı beste vü ma^{c}nîde yanar od — Benzer ^{c}ızâr-ı dil-ber-i hurşîd-i şâna tîğ

(15) Girse niyâm içine şeker-h^{v}âb ider hemân — Dehri yakar çü h^{v}âb-gehinden uyana tîğ

1460 Bî-dest ü pâyiken nazar it rûz-ı dâr ü gîr — Serdâr-ı ehl-i ma^{c}rekedür bî-bahâne tîğ

Bakmaz yüzine çarhun vü hurşîde ta^{c}n ider — Olub silâh-dâr-ı şeh-i hâverâne tîğ

Sultân-ı bahr u berr u şehinşâh-ı şark u ğarb — Gün gibi vasfın itmege geldi zebâna tîğ

Bir âsmân-^{c}azîmet ü encüm-sipâhdur — Sunar eline gün gibi her dem zamâne tîğ

(20)
1465
Nâm-ı şerîfi gibi Süleymân-ı dehrdür
^{c}Arz itse yaraşur şeb u rûz ins ü câna tîğ

İki biçer ufuk gibi bilinden ol nefes — Kasd-ı ^{c}adûya himmeti çünkim kuşana tîğ

El-hak demür yüreklü cihân pehlüvânıdur — Kul olsa tan mı hüsrev-i sâhib-kırâna tîğ

Ye'cûc-i fitne üzre çeker sedd-i âhenin — Hizmet kılub Sikender-i giti-sitâna tîğ

Bâzû-yı şâha arkalanub sîneler yarar — Meydâna girse rezm idicek ^{c}âşikâne tîğ

(25)
1470 Kapu bıçağı gibi durur feth-i bâba yol — Dün-gün şehâ ^{c}arûs-ı memâlik ko câna tîğ

Çün hizmetünde yüz suyını hâsıl eyledi — Dönderse tan mı ^{c}âlemi bâğ-ı cinâna tîğ

Zâtunladur nizâmı cihânun egerçi kim — Geh bâ^{c}is ana hâmun olur geh bahâne tîğ

Meydân demünde kullanamazsa ^{c}adû n'ola — Sanma cihânda el vire her kaltabana tîğ

Kat^{c}i delîlidür yire gökden nüzûlunun — Kapunda mihr-veş çü melekler kuşana tîğ

(30)
1475 Dün-gün kapunda kor ser-i teslîmi mihr ü mâh — Şimden girü yeridür atarsam yabâna tîğ

Şehbâz gibi salsan elünden şikâr içün — Fark-ı ^{c}adûnı ol dem ider âşiyâne tîğ

Kabżanda olsa nola cihân halkı ser-be-ser Vardur elünde çarh-sıfat hüsrevâne tîğ
Çün ᶜarṣ-ı mülk hutbesi okındı nâmüna Tutsa hatîb elinde nola mâlikâne tîğ
Her demde teşne-dil gibi rezm içre yalmanur Kanın ᶜadûnun içmişiken kana kana tîğ
(35) 1480 Rûbeh-misâl elünde felek şîridür zebûn Benzerse tan mı ejder-i âteş-zebâna tîğ
Deryâ dil ü cevâhire ğark olsa nola çün Düşdi bu kabża-i kef-i gevher-feşâna tîğ
Her dem çü âb-ı merk içer andan ᶜadûlarun Lâbud hayât çeşmesidür dôstâna tîğ
Bu nâvidân-ı feyżdür ol matlaᶜ-ı zafer Destündeki ne kalemdür şahâne tîğ
Meydân güninde almağiçün nusret-i öndilin El-hak kümeyt-i devletedür tâziyâne tîğ
(40) 1485 Dün-gün kuşağını iki yirden kuşanuban İster yanunda hizmet ide câvizâne tîğ
Hûn-ı ᶜadûna anladı ıᶜrâż-ı hâtırun Sen şâha geldi bu dem içün imtinâna tîğ
Bilsem niçün kurur hasedünden gelû-yı hasm Âb-ı revân degülidür ol nâvedâne tîğ
Yan başı geldügi budurur hasma dem-be-dem Koltukdan işler işini hoş nâzükâne tîğ
El-hak tuyurdı câna ᶜadû zümresin tamâm Lâyıkdurur geçinse kamu mîzbâne tîğ
(45) 1490 Sîmâb-var ditrese düşmen ᶜaceb midür Hayret virür elünde bugün neyyirâne tîğ
Ehl-i yesârdur nola yanunca rûz u şeb Salınsa sîm ü zerle şehâ hüsrevâne tîğ
Dökmezdi yire berk-i hazân-veş ᶜadûnı heb Ey nev-bahâr-ı mülk benzemese mehr-i câna
Devr-i zamâna yumaz idi zulmden elin Su gibi hûn akıtmasa bu hâk-dâna tîğ
Yüz dönderür dinilmesün içün ᶜadûdan uş Hâżır turur kapunda ebed imtihâna tîğ
(50) 1495 Gördükce hasmunı yenilür mi tutub tutub Aslân gibi deper saf-ı pîl-demâne tîğ
Bir cupca zulma gördiki kapunda yok mahal Mülk-i melekde mâh çeker keh-keşâna tîğ
Olsam ᶜacab mi medhünile mülk-i nazma şâh K'itdüm redîf bu ğazel-i hoş-beyâna tîğ

Çeşmün şehâ niçün çeke ben nâ-tuvâna tîğ
Urmak revâ mı ölmelü bir hasta-câna tîğ

1500 Bezm-i safâda ğamzeyi neyler o çeşm-i mest Rûz-ı neberd lâzım olur pehlüvâna tîğ
(55) Her lahza sîm ü zerle kemer gibi avlayub Kucar belini ol sanemün nâzükâne tîğ
Ol yana halkı ğamzesi kırdı geçürdi heb Bu yana yan basar girü ol dil-i sitâna tîğ
Hurşîdi ser-fikende kılur çarhı şerm-sâr Cevzâ gibi kuşansa o mehr ü meyâna tîğ
Kirpiklerine itse nazar ağlaya kalem Görse kıya bakışların anün utana tîğ
1505 Cismüm kurutdı bir kıla döndürdi nâr-ı ğam Cânâ ko rahmı kıy bana nemden yacana tîğ
(60) Devrinde hüsnünün çü hurûc itdi baş çeküb Pes vâcib oldı ol hatt-i ᶜisyân nişâna tîğ
Kırdı geçürdi ᶜâlemi ol ğamze neyleyem Virmiş gözün o şefkatı yok bî-amâna tîğ
Maksûdı katᶜ-i mihr eger olmasa ğamzenün Hiç armağanın ide midi dostâne tîğ
Tan mı çekerse göklere ᶜuşşâk dûd-ı âh Yol korhulu olunca gerek kârvâne tîğ
1510 Kucsun bilüni hasta kolum hancerün gider Greçi ki yaraşur kemer-i zer-nişana tîğ
(65) Hakdan sunuldı cânuma bu ᶜışk-ı dıl-furûz Niteki gökden indi şeh-i kâmrâna tîğ

Âyînesi safâyile memlû güher gibi | Benzer dil-i mümîr-i şeh-i ğayb-dâne tîğ
Meydân-ı medhün içre çalışdum şu denlü kim | Geldi elümden ey şeh-i devrân figâna tîğ
Dün-gün kapunı beklerüm ey âsmân-cenâb | Pes mihr ü meh gibi yaraşur pâsbâna tîğ
1515 Kahr odı şem[c] gibi dilüm yakdı yiridür | Ağlarsa derdümi tapuna yana yana tîğ
(70) Şol resme oldı kahr ile dil-hasta Lâmi[c]î
Kim gelse kasd-ı katlüme cândan utana tîğ
Ol pâye baş urub nice kan yaş akıtmayam | Her dem çeker helâküme dest-i zamâne tîğ
Ser-cümle câme-i teni çâk eylesem ne var | Kim fakr elinden irdi bu dem üstuhvâne tî
1520 Kahr-ı zamâne şöyle utandurdı cândan | Şimdi diler ki cân vire her cân alana tî
Bir pâre nân kılıcda kalubdur bugün şehâ | İtsem zehânumı nola sahnı-ı beğâna tîğ
(75) Yoksâ ne haddüm idi benüm pîş-keş çekem | Mihr-i felek gibi bu yüce âsitâna tîğ
Gin yirde beglerün kılıcın çok kişi salar | Hak dur hemin bu da[c]vide baş oynayana tî
Meydâna gelsün uşda kulunla kılıclaşan | Bu dem ki virmişem kalem-âsâ lisâna tîğ
1525 [c]Aynı-ı [c]ınâyetünle şehâ eylesen nazar | Rüstem gibi çekem felek-i heft-h[v]âna tîğ
Gerdûni himmetünle bugün zir-rân idüb | Uram önünde Sâm-sıfat erd-vâne tîğ
(80) Saldukca her seher şeh-i haver [c]alem çeküb | Gerdûnı fethicün sipeh-i Kıyrevana tîğ
Çekdikce kollarun gibi devr içre nûrdan | Her subh u şâm şüms ü kamer âsmâna tîğ
Gül hârdan hemîşe getürdükçe h[v]âce-var | Yük yük mezâd kılmağ îçün bustâna tîğ
1530 Virsün bütün cihânı ebed feth içün Hüdâ | Hurşid-vârsen şeh-i sâhib-kırâna tîğ
Olsun hemîşe yârün ahed yarıcun Resûl | Küfr ü żalâl kavmine sal kahramâne tîğ

(85) Şâhâh-ı bahr ü berr kılıcun vasfın okusun
[c]Âlemde çün sebeb durur emn ü amâna tîğ

XX

قصيدهٔ هفتم در مدح شهريار جهان سلطان سليمان جم نشان

1535 اعلى الله تعالى قدره بالعدل والاحسان فى كل حين و آن

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fâ i lün (– ˘ – –/˘ – ˘ –/– ˘ –)

(1) چون شد هلال عید صفابخش آشکار … ساقی بیا و جام می زرفشان بیار

پرهیزکاری دم ایام صوم رفت … شمع و شراب و شاهد و رندی کن اختیار

چون گل برفت چند بنالی چو عندلیب … شهباز آن کسی است که شادی کند شکار

1540 فرصت چو دست داد غنیمت شمر که وقت … چون راه گنج بر همه کس نیست آشکار

(5) آب روان ترانهٔ این رود میکند … می خور که نیست عالم فانی بیک قرار

امروز وقت صحبت و شادی و فرصت است … جامی بشکل نرگس رعنا بکف در آر

پالی بشوی دست ز آلایش جهان … پاکیزه کیست رسم طریقت چو جویبار

عقلت حصار کرد دل و جانت ای دریغ … با عشق یار شو که درو نیست انحصار

1545 عشق است حاصل دو جهان ورنه در جهان … جز عشق حاصلی چه بود کو شود بکار

(10) جان زنده کی بعشق کند همچو تن بجان … جانم فدای عشق که دلبر است برگ و بار

داروی درد عشق چو داری مدار غم … از زهر مار قهر سپهر بلا مدار

هنجار عشق گشت ترا راه مستقیم … جان ترا بکعبه کشد بند این قطار

دایم بدست گیر ترازوی عشق را … بنیان دین و دولت اگر خواهی استوار

1550 فرمان عشق را بدل و جان قبول کن … گر طاعت جهان است و گر مدح شهریار

(15) شاهی که از صلابت گرز گران او … ترك فلك ز چرخ کند روز و شب فرار

شاهی که نزد چتر همایون چون خورش … مقدار ذرهٔ نبود طاوه زرنگار

سلطان تاج و تخت و سلیمان انس و جان

دارای دادبخش و فریدون بختیار

1555 در سد راه فتنهٔ عالم سکندر است … در قلع باب حصن عدو شاه ذوالفقار

از شرق تا بغرب سراسر گرفته است … صیت و صدای معدلتش آفتاب وار

(20) لطفش بجلوه آن کرمی میکند که کرد … باران فیض با همه مخلوق در بهار

شاها توان محیط دل و چرخ مشربی … گر ابر از عطای دست تو گریان و شرمسار

تابنده بر لوای تو آیات فتح و نصر … کالبدر فی الظلام و کالشمس فی النهار

1560 آن بزم بزم تست که صد گنج شایگان … دارند آسمان و زمین از زر نثار

آن رزم رزم تست که رخش عجول بدو … در ره بماند همچو خر لنگ و خاکسار

(25) آن عزم عزم تست که از رعد کوس تو … دریا بهم بر آمد و شد چرخ بی قرار

از جود محض و لطف مجرد سرشته گشت — طبع منور تو ایا ظل کردگار

عید رخ تو قبلهٔ حاجات عالم است — لطفی نما و حاجت خلق جهان برآر

عنقاصفت همتی تو که جفتی ندارد او — دریاست مکرمت تو که او را نشد کنار — 1565

پیش نوال جود تو نه چرخ یک طبق — نزد شعاع تیغ تو خورشید و مه شرار

صبح از صفای روی حسام تو پرضیاست — شام از سواد طرهٔ رخ تو تیره و تار — (30)

قدرت بچرخ ترفه همی گوید از شرف — حلمت بکوه ذره همی خواند از وقار

ایوان خلق و لطف تو چون مهر مستنیر — بنیان قهر و عنف تو چون چرخ استوار

سیماب وار لرزه کند از درون دل — گر افکنی بخشم نظر سوی کوهسار — 1570

خلق تو محض شفقهٔ ذات مصطفاست — ذات تو ظل مشفقهٔ لطف کردگار

آهو کند بعهد تو بر شیر سروری — شاهین کند بر تذرو تو از کبک اعتذار — (35)

در ظل حشمتت حشم ماه و خور حشر — در ذیل همتت عوض سیم و زر غبار

هست این قصیده همچو صدف ای محیط جود — نام تو در میانه چو لؤلؤی شاهوار

شاها غبار خاک رهت لامعی — 1575
از حال زار او نظر لطف بر مدار

دست سخن بدامن مدح تو کی رسد — گردم چو کلما اهل کرم لابد اختصار

تا جان اهل عید چو اطفال باغ و راغ — با جامهای خرم و خوددار د افتخار — (40)

خط طراز خلعت قدر تو باد ابد — هر از دعای دام لک العز و الوقار

تا ساقی سپهر بزم نشاط عید — باشد ز مهر و ماه شب و روز کاسه دار — 1580

جام صفا ز دست تو هرگز مباد دور — کاهل صفا بدور تو هستند کامکار

سال و مهت مبارک و عیدت خجسته باد
چون از وجود تست مه و سال را قرار

XXI

فصل

در مدحت صدور و ارکان آل عثمان علیهم الرحمة و الغفران

بر ترتیب سلاطین ایشان

1585 قصیده در مدح ابراهیم پاشا بن خلیل پاشا بن ابراهیم پاشا طاب ثراهم و جعل الجنة مثواهم

که وزیر ثانی سلطان بایزید بن محمد خان و تعریف جامع شریف وی که در حرم سعادت خانهٔ خود بنا کرده است

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1590 (1) Seher deminde bulub cânmeşâmı bū-yı nesīm — İrişdi bu dil-i miskīne böyle lutf-ı ʿamī

Ki gel muhīt-i meʿânide ġavs idüb bir dem — Bulub getür ele bir nice dâne dürr-i yetī

Nisâr kıl anı şol gevher-i şeref tozına — Ki oldı vâsıta-ı ʿıkol-ınazm-ı heft-iklīm

Emir-i mülket-i ʿOsmân ü tâc-ı millet ü din — Vezīr-i husrev-i devrân-ı vâcibüst-taʿzīm

(5) Eyâ sipihr-i kerem kadrün eyle ʿâlīdür — Ki reşk ider ayaġun topraġına çurh-ı ʿazī

1595 Harīm-ı kasrun olubdur bugün vücūdunla — Celâl ü hullet içinde makâm-ı İbrâhīm

Şerīf-i câmiʿun oldı ʿıbâdet ehli içün — Kavâʿid-i haremün hıttasında rütn-i Hatīm

Hezâr Kaʿbe gibi günde dil yaparsın sen — Tapuna hılʿat-ı hulletle kıldı Hak tekrīm

Sen ol halīl sıfatsın ki niʿmetünle bugün — Nuʿâme tabʿiken oldı zamâne ehl-i naʿīm

(10) Bu kadr u fazl u izâret sana — Cenâb-ı hazret-i Hakdan olub durur teslīm

1600 Niteki ced-be ced ey fahr-ı fazl u devletüdin — Kemine bende yüzol âsitân-ı lutfa kadīm

Kemâl u fazl u hüner ehli buldı devründe — Rukıy-yı evc-i şerefden nihâyet takdīm

Saçarsa başına toprak ʿaceb degüldür genc — Ġubâr-ı pâyile hem-ser yanunda çün zer ü [illegible]

Hased odına hasūdun yakarsa nola ciger — Kayurma anı ko çeksun ʿazâb ü derd-i elīm

(15) Olur ʿadūlarun âhir şerâr-ı kahrundan — Niteki cirm-i şehâbile recm-i dīv-i recīm

1605 Virildi sana aya âsaf-ı zamâne bugün — Kemâl-i devlet ü ʿakl-ı tamâm ü tabʿ-ı se[illegible]

Muhīt-ı tabʿuna nisbet ġadīr ü mustaʿmel — Sehâb-ı kefüne hisbet hasisu dūn u le'īm

Kulūb-ı mü deye lutfun dunır duʿâ-yı Mesīh — ʿUyūn-ı düşmene hâmün durur ʿasâ-yı Kelīm

Semūm-ı kahrunla hâk olur vücūd-ı sitem — Nesīm-ı lutfunla cân bulur ʿızâm-ı remīm

(20) Şerefde râ-yı bülendün güneş gibi rūşen — Şerik-i Hak gibi mislün cihân içinde ʿadīm

1610 Tapun ki oldı kapun gibi mecmaʿ-ı fuzolâ — Saʿâdet ana ġulâm u siyâdet anda nedīm

Żamırün âyinesidür çü câm-ı ġayb-nümâ — Zamâneden nola tayy olsa defter-i takvīm

Dilün rumūz-ı sipihre şu resme dânâ dur — Ki tıfl-ı ebcede benzer önünde ʿakl-ı hak[illegible]

Olur çü terbiyetünle her ehl-i derol şahīh — Niçün bu bende kala künc-i ġamda böyle sa[illegible]

(25) Gerek ki mihr-i żiyâ-küsterūndan ana dahi — İrişe pertevün ey âfitab-ı heft-iklîm

1615 Şular ki bendene akrân geçerdi zucmiyile — İrişdi her biri bir kadr üʿıyda oldı cesîm

Terâzu gibi dilün ehl-i fazla dür mâyil — Kayurmaz itse nazar mankısatla ana ġarîm

Riʿayet içre neden eksük olam anlardan — Hünerde ġâlibiken her birine hî-şekk ü bîm

Terahhüm eyle bana yoksa ġayret-akrân — Kılur vücudımı toprak misâl-i nar-ı cehîm

(30) Zihî dirig ki ʿahdünde tabʿumun güheri — Kalub zeminde ola ġâymâl-devri leîm

1620 Götür anı koma toprakda gerçi kim almaz — Şu gevheri ki düşe hâk içine dest-i kerîm

Niyâz u ʿarzunı tetvîl kılma Lâmiʿiyâ
Ki hâl-i dehri mufassal bilür o zât-ı ʿalîm

Nite ki ola sebât u nizâm-ı millet ü mülk — Vücûdını tuta bâkî o müsteʿân u rahîm
Ola nihâl-i gülistân-ı devletün ser-sebz — Ki buldı revnak anunla riyâż-ı nâz-u naʿ

XXII

1625 در مدح مسیح پاشا که در دفعهٔ ثانیه وزیر اعظم سلطان بایزید شده است

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/ . – . –/ . . –)

(1) Hurrem ol ey gönül ki oldı delîl — Lâb-ı ikbâle lutf-ı Rabb-ı cemîl
Urduŋ ol âsitân-ı devlete yüz — Kim felekce yüz ola kadri celîl
Kaʿ be-veş muhterem harîminde — Hâcet ehli bulur murâda sebîl
1630 Âsafâ sensin ol ki kapundan — İtdi gerdûn ʿuluvv-i şân tahsîl
(5) Havf idüb ğayb-dân żamîründen — Fitnesin kodı rûzgâr-ı muhîl
Şemʿ-i râyun önünde mihr hacil — Bahr-ı cûdun yanında ebr behîl
Sığınur kapuna havadisden — Rûzgâr-ı fakîr ü çarh-ı muʿîl
Mantıkun ʿılm-ı gaybadür tefsîr — Fikretün râz-ı dehredür te'vil
1635 Zerredür himmetünde mihr ü sipihr — Katredür bahşişünde kulzum ü nîl
(10) Rabb-i kâfi kifâyet-i rızka — Kef-i bi-kefün itdi halka kefîl
Lutfunile cihânı toylayalı — Unuduldı zamân-ı hᵛân-ı halîl
Rûz u şeb himmetün sumâtından — İrişür mura kâv ü peşşeye pil
Oldı âsûde halk devründe — Buldı ahvâl-ı memleket tertîl
1640 Pulmıya bu nizâmı kevn ü mekân — Mâh u mihr ide nice kez tahvîl
(15) Her seher cerr ider kapunda felek — Boynına mihrden takub zenbîl
Her kime düşse kahrunun nazri — Bile hâżırdur anda ʿAzrâîl
Dâyimâ dir ʿaduna tîrün kim — Uşda ben vardum itme sen taʿcîl
Görse küffâr tîğunün berkin — Barmağın kaldurub ider tehlîl
1645 Çünki bir habbe yile meyl eyler — Olamaz ʿadlun terâzû ʿadîl
(20) Nazr-ı himmetün kime düşse — Zerreden şemse dek bulur tebdîl
Hâk-ı hâlinde eylesen bir kâl — Zer-i kâmil ʿıyâr olur bî-kîl
Dest-gir ol bana ki kalmışam uş — Hâk-mânend ayakda hᵛâr ü zelîl
Mihr ü bârân gerek ki bite nebât — Nâr ü ruğan gerek ki yana fetîl
1650 Çünki dârü'ş-şifâ durur kapun — Bende niçün ğamile ola ʿalîl
(25) Cânumı şöyle dil-fikür itdi — Rûzgâr-ı zelum vü çarh-i muhîl
Yokdur icmâl-i hâle tende mecâl — Nicesi derdümi idem tafsîl

Nükte-dândur çü usaf-i devrân
Lâmiʿî itme kıssanı tetvîl

1655 Döndükçe bu künbed-i pür-şemʿ — Yanduğınca bu rûşinâ kandîl

Sür sarâ-yı safâ-yı ʿişretde — Devlet ü sıhhatile ʿömr-i tevîl

(30) Dâyimâ bu dıraht-ı ikbâlüñ — Aslı sâbit ola vü ferʿi asîl

Devletile ne yire ʿazm itseñ — Yârüñ Allah vü reh-berüñ Cibril

Tâze tutsun nihâl-i ʿömrüñi Hak — Ser-firâz eyleyüb misâl-i nahîl

XXIII

1660 در مدح خورشید سپهر وزارت جمشید سریر صدارت آصف جم منزلت کاشف انوار معدلت حضرت ابراهیم پاشا یسر الله ما یشاء بحرمة سید الانبیاء و سند الاصفیاء

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

(1) Saʿâdet evcine irdüñ ol ey gönül âgâh — Ki tâliʿuñda bugün oldı çarh menzil-gâh

1665 Şol âsitâneye urduñ yüzüñ ki rıfʿatiçün — Öñinde cebhe-i iklîlini sürer yire mâh

Harîm-i Kaʿbe gibidür çü kıble-i hâcât — Cebâbire nola bu âsitâne ursa cibâh

Bu ʿâli süddedür el-hak makâm-ı İbrâhîm

Belâdan olur emîn her kim ide aña penâh

(5) Nedür o zât-ı nübüvvet-hısâl kim el-hak — Sıfat-ı hülletidür hem halîm ü hem evvâh

1670 Revâyih-i kerem ü lutfı ʿâlemi tutmış — Sabâ işigine yüz sürerse tañ mıdur her gâ

Sumût-ı râ-yı münîri mesîr-i seyyârât — Semâ-ı fikri şerîfi medâr-ı hefte vü mâh

Eyâ sipihr-i kerem sensin ol Celilü'l-kadr — Yanuñda Hâtem ü maʿni añam maʿâza'-llâh

Cihânda âsaf-ı makbûlısın şu sultânuñ — Ki nâmı gibi Süleymân-ı dehrdür bi'llâh

(10) Beyân-ı kadre dü-ʿâlem bu deñlü kâdirdür — Şeh âfitâb u tapuñ meh nücûm-ı çarh sipâh

1675 Bugün ol âsaf-ı cem-kadr ü menziletsin kim — Musahhar emrüñe ins ü perî be-ʿavni'llâh

Biçildi hilʿat-ı hullet tapuña râst bugün — Elini zeyl-i felekden meh eylesün kütâh

Ne kadr ü ʿızz u şerefdür ki ehl-i arż u semâ — Kapuña yüz sürüb oldı ʿibâd-ı devlet-hᵛâh

Görüb devâyır-ı çarh-ı serâñı olur zâr — Bu rûz u şeb çekilen perde-i sepîd ü siyâh

(15) Süheyl-i kadrüñ añub kan yudar yemende ʿakîk — Nisâr-i pâyüñiçün dürr olur sadefde miyâh

1680 Muhît-i kadrüñe mümkin midür ki bula kenâr — İderse mâhi gibi sâl u mâh mihr-i şinâh

Ğubâr-ı pâyüñe kim su gibi sürerse yüzin — Misâl-i sebze geyer tâza tâze tâc ü kabâh

Kapuñ gibi tapuña oldı ʿabd-i halka-be-gûş — Siyâdet ü şeref ü ʿömr ü ʿızz u devlet ü c

Çekerdi çeşmine eflâk eline girse tozuñ — Kılurdı müzeñi hurşîd bulsa terk-i külâh

(20) Sehâb-ı cûduña nisbet hasîs u mümsik ü dûn — Muhît-i tabʿuña hisbet ğadîr ü börke vü çâ

1685 Saʿâdet atına nahçîr içün süvâr olsañ — Öñüñde bebr ü pelenk ü hizber olur rûbâh

Ğubâr-ı esbüñe ʿâlem urursa ruh nola kim — Besât-ı himmetüñ üzre yürür piyâde çü şâh

ʿIyâr-ı keffe-i keffüñde mülk-i cem bir cevv — Kenâr-ı hırmen-i cûduñda mâl-i kân bir gâh

Zamâne pençe-i kahrını gördi sen şîrüñ — Misâl-i rûbeh elin itdi fitneden kütâh

(25) Semûm-ı kahruñ ider hâk yidi deryâyı — Nesîm-i lutfuñ açar âteş üzre tâze giyâh

1690 Mutîʿ ü ʿâsiye tañ mı olursa maʿdiletüñ — Nizâmiçün aña pâdâş vü buña bâd-efrâh

Kapuna yüz sürüb urdı şeref gibi gün ser   Güneş ^{c}aceb mi ferahdan atarsa çarha

İrişdi bu ğazel-i ter medihün eyleriken   Beyân-ı hâlümiçün lutf-ı ğaybden nâ-g

Saçıyla gün yüzin örterse tan mıdur ol mâh

Ki tali^{c}umda sitârem dünümdan oldı siyâh

(30) 1695 Görüb yüzini seher-çîn hatâdan âh itdüm   Tutulduğına sebeb düşdi ol mehün bu gi

Müjem gibi gözüme tîğler havâle kılur   Koyub yüzün idicek âfilâb u mâha nigâl

Didüm ruhun güneşin koma kalb-ı ^{c}akrebde   Dedi ki hoş meh ü mihri dilersen ola t

Saçun şebinde yol azsam ^{c}aceb mi ben zerre   Bu zulmet içre meh ü âfitâb ider gümrâ

Hevâ-yı mihrünile hâk olam ger itmezise

1700 Nigâh-ı mihr vezîr-i şeh-i sitâre sipâh

(35) Kazâ-tuvânu kader-kudretü zamâna-yesâr   Felek- ^{c}inâyet ü hurşid-rây ü keyvân-

Cihân ü zâtı hemîn Yunus-u hikâyet-i hut   Sipihr-ü ^{c}ayni hemân Yusuf ü rivâyet-i

Eyâ vezîr-i Süleymân-serîr ü Asaf-kadr   Kapuna yüz süre geldi bu nemle-i bî-râl

Dirîğ kılma nazardan ki himmetün güneşi   Güher kılur sahrak hâke pertevin nâ-gâl

1705 Kim alsun anun elin ^{c}avnun olmazise mu^{c}în   Kim itsün ana nazar lutfun eylemezse ni

(40) Kilid-i lutfuna Hak cudı kıldı dendâne   Şifâ umub nola açsam kapunda kufl-ı şif

Kapundan ayru kapuya ne mümkin uram ru   Bu müdde^{c}âyadur elhak Hudâ-yı ^{c}arş güvâh

Ne nâmemün ki ola medh-i şâh ^{c}unvâni   Olur tapun çün anün mühri ^{c}abdehu vâid

Halâvet-i s[illegible]hanümden dil-i şeker mahrur ^{c}Aceb mi tab-ı dehân itse ^{c}ayşumı her g

1710 Revâmı ide anı zevk-i [illegible]afı žâyî^c Şeker gibi çağ olur gerçi güfte-der efvâ

(45) Metâ^c-ı güftemile toldı çarh sandukı   Yiridür eylesem h^{v}âce-gân-ı dehre nigâh

Ger itmeseydi ğam fakr u fâka reh-zenlik   Katâr-ı nazm çekerdüm kapuna her ser-ima

Ne ruzgâr müsâ^{c}id ne bahtü devlet yâr   Degil beyâne gelür derd ü mihnetüm evvâh

Ne yolla kapuna ^{c}arž-ı fežâyıl ide bilem   Ğarîm-i ehl-i hünerdür hemîşe devrân âh

1715 Çoğaldı müdde^{c}i kaçdı kümune ehl-i kemâl ^{c}Aceb zamâne durur Lâ ilahe ille'llah

(50) Du^{c}âmışâm u şeher vird-i cân idübdür dil   Egerci hizmet-i surîde kâsirem her gâh

Bu devleti dahi ma^{c}nîde hâsıl itmegiçün   Ğubâr-ı pâyün vü çeşmüm žiyâsı ^{c}Abdul-la

Şerîf-i pâyüne yüz sürmegîçün oldı bu gün   Misâl-i kadr u sa^{c}âdet mulâzim-i dergâh

Çün oldı gün gibi çarh deründe çehresi hâk   Berât-ı kadrine yazılsa tanmı nâle münâh

1720 Bulursa mihr kabulün nazarlarından fer   Cihânda ide meh-âsâ tefevvuk-ı eşbâh

(55) Egerçi vâdi-yi hayretde vâlih ü zârem   Velî bu dergeh-i ^{c}âlidür ehl-i fažla pen

Teb-i hacâletle âh hayret oldı îşüm   Zihi diriğ ki kârum bu resme ola tebâh

Gözüm yaşına degülmişse çarh-ı müstağrak   Yanardı âhum adından bu nilgun dergâh

Du^{c}â-yı devlet-i şâh vüsenâ-yı mahmidetün   Ger olmasaydı iderdüm şi^{c}rden istikrâh

1725 Fežâyıl ehline eş^{c}âr ^{c}ârdur elhak   Ne ân ki ola sebeb-i kavl-ı vâ^{c}iz-i gümrâ

(60) Selef tarîkınadur insilâki himmetimün   Bu yola egri nazar bin kez eylesün bed-h^v

Bakılsa şi^{c}re hakîkat kelâm-ı mevzundur   Neffsi gevher-i ^{c}âli hasîsi hâk-i siyâh

Bu fażl u kadri görüb ol cenâb-ı ᶜâlîde — Esîr-i medhün olubdur bu ᶜabd-ı devlet-

1730 Terahhum it bana ki taᶜn-ı küçük u büzürg — Ğamiyle çenk gibi kıldı kaddumı dü-tâh

(65) Makâl-ı hâlile tasdîᶜ kılma Lâmiᶜyâ

Rumuz-ı kevn ü mekândan żamîrüdür âgâh

Niçeki lâle ura tâc-ı kayserî ber-ser — Niceki gül tuta bâğı içre hüsrevî dergâh

Saᶜâdet efserün ikbâl u baht har-gâhun — Otur bu bezm sarâyında şâh olub her gâh

1735 Külâh-ı devletüne mihr ü mâh terk olsun — Ki sırr-ı şîr-i Hudâsın ᶜaleyke ᶜaynu'l-

Niteki ola sinin ü şuhûra ᶜıkd u nizâm — Murâdun üzre ola sâl u rûz u hefte vü mâ

XXIV

عیدیه در مدح شاه افندی بن قاضی عسکر علی چلبی الفناری که والی بروسا شده بود در آن زمان

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . - -/. .-)

(1)
1740 Sebt olan levh-ı felekde ᶜıyd içün tuğra-misâl — Şekl-i Nûndur hatm-i mâh-ı rûze içün ᶜay

Ğurra-ı ᶜıydı yâhûd isbât idüb kâżı-yı çarh — Yazdı bir nakl-i şehâdet ᶜâleme hüccet-m

Hükm-i şâhidür meger şehr-i cedîd alınduğın — Bildürür kim hâkim-i dehr ide halka keşf

Bir nihâl-i hayzerândur ya każa-dârında kim — Muhżir-ı gerdûn tayanmakdan ham olmış ol

(5) Vâli-yi devrân öninde ya bir öksüzdür meger — Mihr umub eyler emîn-i çarhdan daᶜvâ-yı n

1745 Yâ çıkardı kâżı-yı eflâk bir medyûnidi — Olduğ içün habs içinde hastalıkdan bî-mec

Hancer-i düzd-i felekdür yâ nîşânüçün anı — Meclis-i şerᶜa getürdi zümre-i ehl-i cidâ

Yâ fidânlar istenürdi müstân-ı şâhiçün — Kalmış olmagın ham u bârik u küleh bu nih

Yâ efendi hazretinden geldi neᶜᶜâl-i sipîhr — Naᶜl kesmiş tûsen-i eflâke narh eyler su'

(10) Mufahhur âl-i fenâri hażret-i kâżıu'l-kużât

1750 Şâh efendi mecmaᶜ-ı ahlâk u deryâ-yı hısâl

İtdigiçün fazl-ı âbâ-i kirâmîn cümle cemᶜ — Ol ᶜalî-dil-dür Muhammed-sîret ü Yûsuf-cem

Bunca fażlile debîr-i çarh ey ᶜâlî-nigâd — Mahkemen nâyıblıgın itse ᶜaceb mi mâh ü s

Çarh bir sîmîn sahâyif mahżarundur bî-halel — Mihr bir altun ᶜasâlu muhżırundur bî-melâl

(15) Hüccetün gibi kaçan makbûl olur ahkâm-ı çarh — Günde yüz kez ursa zer-hallile imżâsın hil

1755 Bir kader ahkâmdur dârü'l-każâ-i mahkemen — K'anda gün gibi ᶜIyândur hükm-i ᶜâlem bî-c

Cümle emrüñdür ᶜalâ-sevkı'l-kader pür-întizâm — Cümle hükmündür ᶜalâ vafkı'l-każâ bî-ihtil

Mahkemende tutılur bir mâhîdür san mâh-ı nev — Satduğ içün narhdan eksük bu çarh-ı bed-fi'

Safha-i kâfûrde medhün yazarken müskile — Bu ğazelden oldı tabᶜum tûtısı şeker-makâl

(20) Yaraşur hüsn-i kabulün anı imżâ eyleye — Tâ ola ᶜâlem dilinde hırz-ı eyyâm u leyâl

1760 Hublar içre müsellemdür sana mülk-i cemâl

İki şâhidür bu daᶜvâ sıdkına ol hatt u hâl

Bu sevâd-ı vechile tağhîr olunsa tanmı mâh — İtdisen hurşîd ile çün daᶜvâ hüsn ü cemâl

Hüsn daᶜvâsında ğâlib oldugına mihrden — Hüccet ibrâz itdi hattun gösterüb sıdk-ı ma

Göz karardub muhżır-ı ğamzen bana dikdi ᶜasâ Kâkülün tesvîr idübdür Yâ kaşun eyler ci

1765 Ağzun ile geldi daᶜvâmı meyânun itdi hiç İncedür yol şerᶜ bir kılla döner bî-kîl

(25) Bana ayak tolayub zülfün ne ister dil-berâ Komamışdur câna tenden ğayri hod bir köh

Revzen-i dîden bakar diyü sarâ-yı hüsnüme Yıkdı dil beytin harâmi çeşmün itmezven

Bilmezem turran kimünle itdi bir ᶜahd-i dürüst Âhir anı sıymadı kaddin idüb derdile Dâl

Âşiyân-ı devlet üzre bâl ü per açmış turur Benzer ol hatt-ı zenahdur tâyir-i ferhun

1770 Cânuma yiter teᶜaddi eyledi hâl-i lebün Dâver-i devrâna şimden sonra hoşdur ᶜarż-

(30) Ey cenâb-ı mekremet gülzâr-ı medhün sevkıdur

Böyle gûyâ eyleyen dil bülbülin tûtî-misâl

Devr-i bed-mihrün elinden ol mahaldur kim çekem Çehre vü sînemde ğam nâhunlariyla yüz

Çâr-mîh itdi beni bu şeş-cihet meydânda ah Fikr-i kâr-ı bâr-ı ᶜukbâ Mihnet-i ehl ü ᶜ

1775 Yoksa benden fakrile müstağnıyam her bâbdan Devlet-i genc-i kanâᶜat günc-i sabru itti

ᶜÖzrdür taksîr-i medhünçün bu sözler Hak bilür Ne kelâm-i iştikâdur bu ne izhâr-ı kemâl

(35) ᶜItk u beyᶜî câyiz olmaz Lâmiᶜî bir bendedür

Rûz u şeb ihlâsile eyler duᶜâna iştiğâl

Çekdüğince zer-nişân menşûr-ı çarha mâh-ı ᶜıyd. Oluben manzûr-ı ᶜâlem ol misâl-i bî-misâ

1780 Yazılub altunla kadrün berâtı nev-benev Rûzun ı ᶜıyd u şebün kadr eylesün ol bî-z

Bulub aslun gibi her ferᶜun bu kadr u rütbeti Silsilen itsün kıyâmet devri yile ittîsâl

XXV

قصیدهٔ شتائیه کردری اشعار التماس پوستین ست ازبعض والیان شهر

(1) Rûzgâr itdi zemin fulkın girü ğar-kâb-ı berf Âsiyâb-ı çarhdur gûyâ bugün dolâb-ı berf

Zerger-i hurşîdün idüb germ bâzârını serd Sîm idüb hâkun ᶜIyârın cevher-i sîmâb ber

Müşk-veş yanmışdı hâkün bağrı tâb-ı sayfdan İçürür kâfûr ezüb çarhun tabîbi âb-ı berf

1785 Şir-veş bîçâreler cismin cirâhet itmege Pâre pâre her yeh-i efsurdedür enyâb-ı be

(5) Gökde zer-günluk yerine ğaym-ı ğamdur sâyebân Hayme-i sebz üzre yerde köhne-i cilbâb-ı

Her çınârun pençesin kesmiş kolından bâd-ı serd Bağda barmak barmağ olmış hûşe-i aᶜnâb-ı

Mun kabıżdur âb-ı dil-tû pür-teşeyyuhdur zemîn Rûd-ı pür-piçün teninde tonmagın aᶜsâb-ı

Saçmâga başına bulmaz bir avuc toprak felek Şöyledür rû-yı zemînde şimdi istîᶜâb-ı be

1790 Bir sovukdur gök gögerdi tondı meh ditrer güneş Ne semûr ebr defᶜ eyler ne hâd sincâb-ı

(10) Bak çemen hengâmesinde şimdi eflâtûn-ı âb Câm-ı iskender gibi tutmışdur usturlâb-ı

Kande gitdi girde-i mehlâb u nân-ı âfilâb Yoksa bî-hâsılmıdur bunca dakîk nâb-ı be

ᶜIşret-i rûz itmegiçün hücrede ahbâbile Rûşen itmişdür şeb-i târi bugün mehtâb-ı

Lâmiᶜî âteş kenârın koma elden bir nefes

1795 Salmasun dil-zevrakın dirsen ğama girdâb-ı berf

Tokuz esbâbun biri yok lîk ğam hânemde âh Pôstîn sanub ne tan kılsam tenüm pertâb-ı

(15) Mihri yok gerdûn bana göstermeyelden zer-yüzin Eyledi vîrâne mi sîmisyle pür-kallâb-ı be

Top helâk olmakdanise kızmağiçün bir nefes Leng urub evlâdum eyler rûz u şeb tulᶜâb-

Nükte-dândur hâkim-ı devrân uzatma kıssanı — Hâtır-ı germini serd itme açub ebvâb-ı l
1800 Kân-ı lutf u mekremet dür oda yanmış sîneler — Dest-i ihsânından içer dem-be dem cullâb
Ey bahâr-ı dîn ü devlet kalb-ı âteşden nola — Eylesem yanub tapuna her nefes ıtnâb-ı l
(20) Zer-devâdur zer-devâ olmazsa cân-ı zâruma — Hasta vü zâr u nizârem tende yokdur tâb-
Postin olmaz ise şok yokdur çıkarur postum — Kimseye rahm eylemez cellâddur kassâb-ı
Yakdı yandırdı bu dem gül öksüzi kıldı beni — Âteş-ı sûzândur elhak mihr-i ᶜâlem-tâb-ı
1805 Ger sirişkümdür bu gün ger âh-ı serdümdür bu dem — Cümleten oldı bana sermâye-i esbâb-ı be
Mihr umar dil-südde-i gerdûn cenâbundan senün — Dâyim eyler neylesün cân kasdını ahkâb-ı
(25) Gişt-i zâr-ı devletün ser-sebz olsun çarh-vâr — Olduğınca her şifâ fulk-ı zemin ğarkâb-ı

XXVI

دیگر قصیدهٔ شتائیه که دردی التماس اسباب استانی قاضی احمد زاده کردانی بروسا شنده است

(1) Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . - -/. . -)

1810 Yine sabrum lengerin kırdı belâ tûfânı ah — Berf deryâsında tanmı olsa ten fulki tel
Pîrlikden ᶜayn-ı ᶜâlem oldı ser-tâ ser sefîd — Mihrile dil tıflına kılmaz felek bir dem
Yirde közlükler düzer billûrdan âb-ı şemer — Olalı gökde sovuk dan hîre-çeşm-i mihr ü
Şöyle olmışdur zemîni berf deryâsı muhît — Başına koymağa bulmaz bir avuc tozdâd-hᵛ
(5) Cân atar üstine effâm gibi murğân-ı çarh — Eylesem bagram kebâb idüb derûndan odlu
1815 Derd hîzüm günde bin kez cânuma odlar basub — Arkama letler urur kim istemezsin diyü c
Od ümîzine uşarlar gürbe-veş hâkister — Sinleyüb sek gibi ehlüm giceler tâ subh-
Bu ᶜacebdür ocagumda yoğiken bir zerre od — Gök yüzin her dem boyan hânemdeki dûd-ı
Nân-ı ᶜıydum kurs-ı mihr ü mâhdur her subhu şam — Şükkerüm berf ü gülâbum yeh gülâbumdur m
(10) Yiridür ebr-i siyehden gök gibi geysem nemed — Pôstın-ı berfdür çün bana ancak hᵛâb-gâh
1820 Olduğı budur zemîn töküb sovukdan sîne çâk — Yaᶜni ben efsürdeye cânında eyler cây-gâ
Hânemün yeh-dânı pür-tîğ ü siperdür sanasın — Şâh-ı sermâyem bugün evlâd u ensâbum sip
Âh kim deryâ-yı ğamda çeşmümün merdümleri — Tonuben bu mihnetile itmez oldılar şinâh
Kâh-veş kıldı bugûn ğam-kûhi cismüm zerd ü zâr — Küşe-i ᶜuzletde cânum saymaziken kûhi-kâ
(15) Cânuma evlâdurur esbâbı pa-bend eyleyen — Yoksa ehl-i terke hesdür bir nemedle bir
1825 Talic-i mahmûdı gör kim bedriken ey Lâmiᶜî — Bâr-ı etfâl itdi mâh-ı nev gibi kaddüm d

Vaktidür kim dâver-i devrâna şekvâ eyliyem
ᶜIlm-i kâżı olıcak daᶜvâya istenmez güvâh

Her nihânum gerçi rûşendur żamîr-i pâkine — Lîk ᶜarż-ı hâl hoşdur ber-sebîl-i intibâ
Eylesen küstâhlık her vechile olmaz ᶜaceb — Tapusına çünki devlet-hᵛâhsın bî-iştibâh
(20) 1830 Hâkimâ gerdûn cenâba südde-i dergâhuna — Mihr ü meh sürse şeref bulmağiçün tan mı
Ebr eger taᶜlîm alaydı lutf-ı tabᶜundan senün — Gülden ayruk bâğda her giz bitürmezdi gi
Feyż ider hâmen devâtundan devâ depretse dil — Hastalar bulur şifâyı lutf idüb açsan şi
Âsitân-ı devletünden kim ola ser-pîç ide — Âstîn-i himmetündür lutfa çünkim dest-gâ
Bilmezem ben bî-sitâre neyleyem gerdûnile — Bu şerefden tâliᶜ-i nuhsum beni dûr eyle

(25) 1835 İşigünde ben gubârun bin kusûrı çok degül | cAfv-ı deryâ-feyzunile çün yunar yüz bin

Beydak-ı dil tan mı pâ-yı rahşuna ruh urmasa | Fîl ü ferzin bend olubdur şimdi her bir

Virmedi devrân bahal c-î gibi bir har dahi | Kim gamum bârın çekem kapuna ey devlet-p

Hâme-âyîn pâ-yı kudret yok ki varub yüz sürem | cÖzr-i leng-i derd-i pâyumdan dilümdür r

Gerçi kim meydân-ı nazmun şeh-süvâriyem bugün | Neyliyem yok cazme tâkat carza-i ahvâle

(30) 1840 Râm iderdüm tûsen-i maksûdı zîr-rân idüb | Hâlüme cayn-ı cinâyet birle kılsan bir n

Başda devlet yok ki basam pâ rikâb-ı maksada | Rûz u şeb tâlic cinân gerdân u her dem b

Çâr olub çeşm-i ümîzüm yolda kaldı nacl-vâr | İderem merkeb recâsın çarh-ı dûndan âh ü

Bâr-ı ebrâm-ı girânumdan dilün inçcinmesün | Sâyir esbâb-ı sefer-âmâdedür bî-iştibâh

İtsem olur leng ü lûk ü bî-feres cazm-i sefer | Gerçi bâbun hizmetidür bana dün-gün kadr

(35) 1845 Seyle virür bâd-ı gam bu bir avuc ten toprağın | Lutf-ı cân-bahşun cinâyet eylemezse gâh

Tâ ruh-i nîli bisât-ı hâne-i eflâkde | Mâh ferzîn ola beydak encüm ü hurşîd şâh

Pîl-i kahrun ayağında düşmenün olsun helâk | Devlet-esbin zîr-rân itsün ehibbâ sâl u m

Tâc-ı cizzet birle dün-gün gevher-i yekdâneni | Devlet ü dîn fahridür tâ bende tutsun ol

XXVII

دیگر قصیدهٔ شتا ردیف که در آنجا هم التماس پوستین است از بعضی حاکمان

1850 Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

(1) Rûz u şeb açdurmayub göz yeter bârân-ı şitâ | Leşker-i berfile dehri tutdı sultân-ı şit

Görmedi kû-yı zemînden şehsüvâr-ı çarh eser | Şöyle çaldı dehr meydânında çevgân-ı şitâ

Bunca tâbile küm oldı şemc-i zerrîn-felek | Sîm-ten pervânelerle toldı eyvân-ı şitâ

Âhenîn kaydiyle bend idüb zemînün dîvini | cÂlemi koydı fukâc içre Süleymân-ı şitâ

(5) 1855 Ağlamakdan kıldı Yackûb felek çeşmin sefîd | Yûsuf-ı mihri meger habs itdi zindân-ı şi

Kû-yı sîmîn sanmanuz yer yer görinen tağları | Haymelerdür nûrdan zeyn oldı meydân-ı şit

Yok hatâ didüm felek cankâsı kûh kâf-veş | Beyza-ı bî-hadd komışdur zîr-i dâmân-i şi

Mıtrak-ı bâdile herdem serd-âben dökmege | İtdi haddât-ı felek her kûhı Sindân-ı şit

Oda yakarlar tenin herdem ağaçlar uruben | Yârab âhenden midür taşdan mıdur cân-ı şi

(10) 1860 Kurs-ı mihr ü girde-i mehtâbı görmez ins ü cân | Kande gitdi pür-dakîk iken cihân nân-ı şi

Açılur müşkîn nefeslerden seher-veş gün yüzi | Minkal-ı zerrinde âteşdür gülistân-ı şitâ

Tutmadı saldı zemîn lenger-resenler tâb-ı mihr | Ser-nigûn itdi felek fulkini tûfân-ı şitâ

Yirde odun gökde mihrün çeşmesini tutdı yeh | Bu işe dem-beste kaldı çeşm-i giryan-i şi

cÂlemi âteş-perest itdi müsel mânlar meded | Hey nice dîn düşmenidür yokdur imân-ı şit

(15) 1865 Sek gibi bîçâreler cismini mecrûh itmege | Her yeh-i efsürdedür ser tiz-i dendân-ı ş

Ne semür çarh defc eyler ne sincâb-ı sehâb | Mihr-i câlem-tâb olubdur şöyle lerzân-ı ş

Penbe vü ekfânla tolsa ne tan tâbût i çarh | cÂlemi kırdı ser-â ser tîğ-i borrân-ı şit

Çarh-veş kaddin ham idüb dem kılurken âteşe | Oldı hâkisterle memlû benzer ecfân-i şitâ

Tahta-ı takvîm-i mehdür yâhud usturlâb-ı mihr   Safha safha âb içinde câm-ırahşân-ı şitâ

(20) 1870 Hey ne sûret bâzdur çarh muşa^c^bid kıl nazar   Eyledi âyînelerden zeyn-i dükkân-ı şitâ

Penbe tohmıdur meger kim kıldı dehri penbe-zâr   Dâneler kim saçmışidi yire dihkân-ı şitâ

Zeyn ider her dem bahâriçün berâ^c^at eyleyüb   Ak güllerle cihân sahnını bustân-ı şitâ

Pür-kef itdi bahr-veş ^c^âlem yüzini rûzgâr   Toptolu sabunimiş benzer ki humdân-ı şitâ

Bunca esbâbile meşhûn geçti idi bu zemîn   Dem urub bir lokma gibi yutdı su^c^bân-ı şi·

(25) 1875 Pür-teşennücdür zemîn dem-bestedür abdân-ı rûd   Tondı a^c^sâb-ı cihân kat^c^ oldı şiryân-ı şi·

Lâmi^c^î âteş-kenârın koma elden bir nefes
Salmadın ten fulkini girdâba ^c^ummân-ı şitâ

Lîk yok tokuz düzenden biri mihnet hânemün   Ğam beyabânında olsam tan mı mihmân-ı şitâ

Berf-i derdu ğam yağar her dem felekden başuma   Oldı dil-kâşânesi mihnetle vîrân-ı şitâ

1880 Cismüme olmaz tokuz kaftânı eflâkun siper   Canuma yeter kazâ-veş geçdi peykân-ı şitâ

(30) Tîğe diyü göz karardub berfe atar cânını   Bu ten-i dil-hasta dâyim itse seyrân-ı şit

Olsa tâkat nerdibân-ı çarhdan idüb ^c^urûc   Eyleridüm nân-ı hurşîdi âlub h^v^ân-ı şitâ

Hasret-i heyzümle oldı bülbül-i dil-hâr-keş   Gül gibi dâğ urdı câna derd-i nîrân-ı şitâ

Dört gözlü görmez oldı ocağumda âteşi   Yâlun u zârem yirüm gül kıldı devrân-ı şit

1885 Bilmezem kankı biriyle tutuşam ben nâ-tüvân   Bir yana nîrân-ı gam bir yana şîrân-ı şitâ

(35) Zâğlar etrâf-ı vîrânemde feryâd itdügi   Bu durur kim mâtem eyler bana yârân-ı şitâ

Nükte-dândur hâkim-i devrân kan ağlayub
Bu sovuk sözlerle bezmin itme yeh-dân-ı şitâ

Dem-be dem enfâs-ı lutfından o^c^Isı mesrebün   Reşk-i nev-rûz u bahâr olur şebistân-ı şit

1890 Ferr-i ^c^avni dehre ikbâl idecek Mûsı-sıfat   Kahr olur yekser-i hemân Fir^c^avn u Hâmân-ı

Sarsarından ğayretinün hâk-sâr olur bugün   Her ne denlü çarha hemtâ olsa bünyân-ı şit

(40) Lâmi^c^î ^c^arz-ı hulûs-ı bendenidür çün murâd   Ol bahâr-ı cûd önünde açma destân-ı şitâ

Ayla mihr idüb nazar ey sadr-ı devlet ana kim   Tayanub âhı ^c^asâsın oldı derbân-ı şitâ

Yanuben yakılduğum derdile budur dem-bedem   İsterem ey cân tabîbi ya^c^ni dermân-ı şitâ

1895 Hizmet-i sûrîde taksîr itdügüm olmaz ^c^aceb   Bende-i ^c^uzlet-pezîrem kahr-ı tugyân-ı şit

Neyleyem korküm devürdi kahrum içün görk-veş   Postum çıkarmağ ister şimdi çûpân-ı şitâ

(45) Üstüh^v^ân-u postumdan kesmedi her giz tama^c^   Şöyle benzer nâşitâdur katı su^c^bân-ı şitâ

Pûstin itmezise ihsân sen cenâb-ı mekremet   Postum bulğârısından dehr ider h^v^ân-ı şitâ

^c^Âcdan taht urınur geydükce kâkumlar zemîn
1900 Kasr-ı kâfur içre çarh itdükce dîvân-ı şitâ

Her fakîr-i post-pûş vüher emir-i tîğe-dâr   Olduğınca rûbeh-i sermâ Pelengân-ı şitâ

Dehr sayyâdı çıkarsun düşmenünden postın   Eylüyüb eşcâr-ı devrân gibi ^c^uryân-ı şitâ

(50) Okusun muhlislerün bezmünde hıl^c^atler giyüb   Gâh eş^c^âr-ı bahâr ü gâh dîvân-ı şitâ

Gişt-zâr-ı devletün ser-sebz olsun dem-be dem   Hıl^c^at-ı berf olduğınca dehre ihsân-ı şitâ

1905 Her nefes hurrem-dil itsün Hak vücûdun bâğını   Nâr-ı sûzân olduğınca verd ü reyhân-ı şitâ

Tâze tutsun meyve-i bâğ-ı dilün ol müsteʿân   Meyveler virdükce oddan tâze bustân-ı şi[fâ]

XXVIII

در مدح طاق و دروازه و اعداد بیلاق و حصار که بنای عزیز این حقیر
حقیر احیا کرده بود در حوالی کاه راه قابلوجه و دعای مغفرت کرده

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – •/• – – •/• – – •/• – –)

(1) 1910 Firdevs-i berinsin bugün ey tâk-ı muʿallâ   Dûzah gibi hecrünle yanar sîne-i hevrâ
Bâmun egilüb didi zuhal gûşına bir râz   Raks itdi tarabdan işidüb heft-semâvâ
Bî-mîzer ider germ oluben kendüyi per-tâb   Her subh güneş havzunı kimide temâşâ
Devründe murassaʿ kemer idindi çü kühsâr   Geydi kademünde yeşil atlasları sahrâ
(5) Germ oluben âvâze-i mürğânuna gökden   Âhenk kılur çengin alub zühre-i zehrâ
1915 Kevser gibi enhârun akar rûşen u sel-sâl   Hevrâ gibi ezhârun açar dîde-i bînâ
Envâsile sahnün ki olur ravza-ı encüm   Her gice görüb tâna kalur gülşen-i hazrâ
Her servi harem nahli gibi tâze vü âzâd   Her künci İrem bâğı gibi dil-keş ü raʿnâ
Kuşlar gibi olsun diyü ervâha nişîmen   Her bîd ü çenârün görinür sidre vü tubâ
(10) Bârân yirine saçdı bugün bâd-ı bahârı   Kâfûr ile sahnun pür iken hurde-i mînâ
1920 Senden kesilüb fazla-ı rez oldugiçün dûr   Her tâkün olur dîdesi bu havfile pür-mâ
Eşcâr-ı zümürüdde yevâkît-ı şukufen   Her berkün asar gûşına bir ʿıkd-ı süreyyâ
Enhâruna hem-dest olamaz hutila har-çenk   Mîzânuna hem-ser gelemez delvile cevzâ
Her dem seni seyrâna çıkar mâh-likâlar   Ervâh gelür Kaʿbeye tavf itmege gû yâ
(15) Hûbâna makarr olsa nola sahn-ı harîmün   Çün hûrile ğılmân yiridür Cenet-i Me'vâ
1925 Bâdun dem-i rahmet gibidür dil-keş ü müşgîn   Hâkün gül-i cennet gibidür ʿanber-i sârâ
Uş ğance-i ğannâcunile şâh-ı gül oldı   Biri dum-ı tavûs vü birisi sa-i bebğâ
Câm almış ele ʿışkuna nûş itmege nergis   Gördi ki benefşenle güler talʿat-ı ğabrâ
Gelmiş urunub başına bir efser-i şâhi   Yüz sürmegiçün ayağuna lâle-i hamrâ
(20) Dâğ içre hevânile düzüb ter-negamât âb   Şûrîde-sıfat geşt kılur bî-ser ü bî-pâ
1930 Çeşmün koyuben içdügiçün âb-ı hayâtı   Hızr itdi hayâdan özini hakkdan ihfâ
Gül hüsrevinün yâdına bezmünde ʿinâdla   Şîrîn nagemiyle koparur savt-ı nikîsâ
Kumrılaruna dildi kim öyküne tûtî   Bir kahkahayile anı kebk eyledi rüsvâ
Muğni görinür nâyden âvâze-i sârün   Kim sâzına ahenk kılur nağme-i ʿankâ
(25) Gül ebr gibi ğark-ı ʿarak oldı hayâdan   Bâğunda gelüb indügiçün fâhta ğavğâ
1935 Dürrâc açuben dere-i letâyif haremünde   Tahrîrile rengîn-ğazeliyyât ider inşâ
Sâyünde bulur serv-i sehî mansıb-ı ʿâlî   Kapunda geyer lâle vü gül hilʿat-i vâlâ
Keyfiyyet-i ezhâr-ı dırahtun yed-i Mûsî   Hasiyyet-i enfâs-ı nefîsün dem-i ʿÎsâ
Esmâr-ı nefîsün ki olur rûha şifâ-sâz   Matlûb-ı kulûb ola ne tan behr-i müdevvâ
(30) Dün-gün dürüşüb eyledi bu çâr-ʿanâsır   Ebr ü meh ü hurşîd ü felek birle murabbâ

Şîrînlikile eyledi Hüsrevleri Ferhâd — İncîri ki bî-dûd kılur ta^c biye helvâ
^c Arż itdi ruḫ-i yâr gibi ḥüsnini sîbün — Düşdi sararub derdile ^c âşık gibi ayva
Tûtî gibi bâdâm-ter ü piste-gil'oldı — Şîrîn dehenân-ı puser-i Bursa şeker-hâ
(35) Ḫoş şâh-ı zebercedde asub dürc-i yevâkit — Rummânlaruñ oldı [Arabic script]
1945 Zerdâluñı görse başı kayısı olur şehd — Şeftâluñ anılsa şekerüñ ağzı tolar mâ
Bûstânuñı kim ḫarbuzeler eyledi kelle — Deymez felek-i sebze kelek farkına kor p
Encüm gibi her küşede bin ḫirmen idübdür — Karpuzları kim şehd ü şekerden durur ahl
Her birisi bir mâh-ı müdevverdür egerçi — Olur kesicek niçe hilâl anda hüveydâ
(40) Dîdâruñ ile oldı dil ü cân yüzi mesrûr

1950 Eyle bu makâm u harem ü bâğı mübârek
^c Ömr-i ebed ü ^c izzle iy Ḥayy u tuvânâ

Ol zât-ı kerem-baḫşa ki ^c Îsî nefesiyle — Bu ḫitte-i bu resme bugün eyledi iḥyâ
Kim râ-yı münîridür anüñ ^c âleme mi^c mâr — İkbâl ü şerefdür nitekim kasrına bennâ
Resm itdi bugün nakş-ı murâdâtını rûşen — Meh cebhesine bu felek-i âyîne-sîmâ
(45) 1955 Bu yidi tabak çarḫ aña olmağa defter — Her subh olur mühre-i mihrile mücellâ
Biñ yıl dürüşürse idemez dest-i ^c utârid — Yanuñda senüñ râst bugün bir elif imlâ
Bel bağlayuben nâme-sıfat medḥüñi kıldum — Ḫâmeñ gibi raks eyleyüben başuma sevdâ
Cân boynına asdum yine bir silk-i cevâhir — Kim ḥalka-begûş oldı aña lûlû-yı lâlâ
Dil kulzumi kim pürdür içi zevrak-ı ma^c ni — Neysân-ı medîḥüñle ne tañ olsa güher-zâ
(50) 1960 Görseydi durur saçaridi nazmuma pervin — Gûş itse kalurdı taña eş^c ârumı şe^c râ
Her nice bedî^c olsa ma^c âni-i kelâmum — Lâf eylemezem işbu beyânile ki zîrâ
Eş^c ârile fażl ehline faḫr itmek olur ^c âr — Faḫr eylemezem eyleriken fażlile da^c vâ
Ruḫsâr-ı ^c arûż-ı güher tab^c um olursa — Kapuñda n'ola fażl u hüner birle mühellâ
Lakin bu dilüm miḥnet ü derdile düşüb zâr — Şûrîde olub eyledi bu resme takâżâ
(55) 1965 Cem^c itmegiçün ḥâl-i perîşânumı ğamdan — Bu silkile bir nazm-ı lâli ide inşâ
Şerḥ eyleridüm derd-i dili tapuña bir bir — ^c Arż eyleridüm kıssasını ğussamuñ ammâ
Kesdi bu dilüm riştesini meclis-i ğamda — Mikrâż-ı belâ şem^c -i belâ-keş gibi kat^c â
Ḫâkister idübdür tenümi âteş-i miḥnet — Dil zevrakını kıldı yaşum ğarka-i deryâ
Pâmâl-ı cefâ kıldı beni kahr-ı e^c âdı — Virdi yakamı ğam eline ta^c n-ı ehibbâ
(60) 1970 Efğânum ile nâle kılur sahra-i sammâ — Yaşlar akıdur eşkümiçün dîde-i ḫârâ
Bir post ile nâfe-sıfat demler olur kim — Âvâre düşüb terk ola bu mevlid ü menşâ
Sûz-ı dilümi idemedüm tapuña tafsîl — İomâle mecâlum daḫi bulunmadı ḥattâ
Ağyârile her dem beni bir görme ki olmaz — Zâğ u zağan u bûm gibi bülbül ğûyâ

Olmaya bugün Lâmi^c î gibi şekerin-dem
1975 Bu bâğda ger yüzbiñ ola murğ-ı ḫoş-âvâ

(65) Dîvân-ı każâ içre tutub ḫâme ^c utarid — İtdükce her aḥkâmı kader levḥine imżâ
Olsun dürülüb düşmenüñüñ defter-i ^c ömri — ^c Unvân-ı ebed nâme-i ikbâlüñe tuğrâ

XXIX

مدح قاپلوجهٔ بروسه صانها الله تعالی عن البأس

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– • – –/– • – –/– • – –/– • –)

(1) 1980 Hergün olur hûr-ı meh-rûlarla mahşer kapluca — Hak budur kim havż-ı cennetdür musavver
San meleklerdür güzeller bağlamışlar dâyire — Pâk u rûşen orta yirde ^{c}ayn-ı kevser ka
Zerd u zâr olur varanlar anda sîmîn-tenlere — Âdamı altun ider varise cevher kapluca
Her sütun ^{c}âşık gibi yalun olub hayrân turur — Suda âteş-ruhları bağrına basar kapluca
(5) Sanasın tâk-ı felekden özlerin pertâb idüb — Suya düşmiş mihr u mâh olmış münevver k
1985 Her güneş yüzli perînün ġamzesi tiğin görüb — Cân virüb san cân alur kim şöyle ditrer
Her yana ağzı suyı aslanlarun turmaz akar — Ol gözi âhûları itdikce der-ber kapluca
Yüregine su seper bî-hûd olan ^{c}âşıklarun — Her sanem girdükce havża ey birâzer kap
Kurs-ı kâfur içürür sîmîn-bedenler turmadın — Mâh-rûlardan harâret çekdi benzer kaplu
احسن الاشكال شكل المستديرى gösterür — Nakş-ı perkârun senün ey sikke-peyker ka
(10) 1990 Çeşme-i hurşîddür mülk-i melekde âyînen — Ey ^{c}arûs-ı Bursanun yüzinde zîver kaplu
Sûret-i sîmâbile hasiyyet-i kibriyetdür — Kim suyın sîm eylemişdür toprağın zer ka
Her nazar yor ġıll u ġışdan cân u dil âyînesin — Bahr gibi tâhirü'l-asl u mutahhar kaplu
Her fakîri sîm ü zersüz eyleyüb pâk ü tıraş — ^{c}Âlemün itdi kulûbin cer-kalender kaplu
Alduğiçün la^{c}li mey-gûnlar kabaklar koltuğa — Dîde-i ^{c}uşşâka dönse tan mıdur ger kaplu
(15) 1995 Gönli gözi her yana ^{c}âşık gibi turmaz akar — Pâk-dil rûşen-nazar âyîne-manzar kapluca
Çün perîler mecma^{c}ıdur bu ili su her nefes — Ademi itse ne tan bî-hûd dilâver kapluca
Câmlardan hûblar seyr ide diyü mihr ü mâh — Kurdı âb üzre felek-veş çetr-i ağber kap
Başı çekretse ^{c}acab mi âsmânun rûz u şeb — Pür-buhar eyler dımağın çün ser-â-ser ka
Kubbeler żamm eyleyüb şâh-ı cihân gerdûn-misâl — Reşk-i eflâk oldı devrân içre yekser kap
(20) 2000 ^{c}Âşık-ı dîdâr olan her bî-karârun Bursada — Menzilidür Lâmi^{c}î her gün mukarrer kaplu

2001 Günde bin kez her şeker-lebden alursın kâm-ı dil
2002 Nûş-ı cân olsun sana vü ^{c}âfiyetler kapluca
2003 تمت القصائد

دفتر ثانی اندر ترجیعات و مربعات و مخمسات و نظایر ایشان

بسم الله الرحمن الرحیم شده ترجیع کلام قدیم

ترجیع اول در توحید خدای عز وجل

1.

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (– – ∘/ ∘ – ∘ –/ ∘ – –)

I

5 YâRab bu ne hüsn-i dil-rubâdur / Kim âyine-i Huzâ-nümâdur

Hurşîd önünde zerreden kim / Her pertevi شمس و الضحی dur

Bir sohbetinün bahâsı bin cân / Bilsem bu ne behcet ü bahâdur

Ne hvân-ı Halîl olur bu ni^c met / Kim ^c âleme rûz u şeb salâdur

Bir ^c ukdeye bağlıdur dilüm kim / Her noktası bin girih-küşâdur

10 ^c Ummân u muhîti katre saymaz / Bir bahrile cânum âşinâdur

Bir dergehe urmışam yüzüm kim / Başlar işiginde hâk-i pâdur

Bir zerre ğubâr-ı hâk-i râhı / Çeşm-i dil ü câna rûşenâdur

Cân u diliken makâmun ey dôst / Hâricde taleb seni hatâdur

^c Işkun hevesinden özge her kâr / Bî-hûde ğam u ^c abes havâdur

15 Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

II

Hüsnün ha ^c il itdi mihr ü mâhı / Zî-nûr-ı tecelli-yi İlâhî

Âyîne-i tal^c atun yüzinden / Cân buldı safâ-yı subh-gâhı

Bu levh-i cebîn-i mehde gördüm / Mâhiyyet-i ^c âlemi kemâhi

20 Gör baht-ı şikeste-dil gedâyı / Vîrânede buldı genc-i şâhi

Her kim ki palâs-ı ^c ışkı geydi / Terk eyledi hil^c at ü külâhı

^c İsyânumun olsa tan mı ey şâh / ^c Afvun dem-i haşr ^c özr-hvâhı

Şol câm kanı ki sâkî-yi ^c ışk / Sunmışdı Elest bezm-gâhi

Ol câmile eyle cânumı mest / Tâ seçmeye deyr ü hânkâhı

25 Tu nükteyi cândan eylegil gûş / Ki bulmadı ^c akl ana râhı

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senünledür yâr

III

Güldi yine tal^c at-i zamâne / Kim toğdı güneş ser-i cihâna

Vuslat demin isteyen gerekdür / Pervâne-sıfat bu şem^c a yana

30 Cezm itmişdüm ki yok dehânün / Saldı yine sözlerün gümâna

Dikkatle yararsa bir kılı bin / Dil fikr idüb irmez ol miyâna

Cânâna eli anün irişdi / Kim basdı ayak cihân ü câna

Cânum lebünile mest olaldan / Geh nâle kılur gehi terâne

Ol câra bahâ ne istesen̄ al Sâkî getür itmegil bahâne

35 Sabr itmege oldı tâkatum tâk Kim tîğ-i ğam irdi ustuhvâne

Bülbül güle karşu çîn-i seherden Bu beyti okurdı ʿâşikâne

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senün̄ledür yâr

IV

Var eyleme nevha ey hamâme İltem diridün̄ an̄a ki nâme

الامان يا حمامه

40 Uş hânen̄e geldi kasd-ı câna Bir dâne görüb tutuldı dâme

الحب يلازم الملامه

Cân murğı uçardı fârigu'l-bâl

ما حاصلكم سوى الندامه

Ey ʿışk eri var selâmet umma İhrâmile Kaʿbe-i harâma

Vey yâr yolında virmeyen cân

هل فيك لعشقه علامه

Başum açuben tavâfa geldüm Çün irdi şemîm cân-ı meşâme

45 Ey daʿvi-yi derd iden gönül gel

Dil bâğ-ı cinâna rağbet itmez

Noksânun̄ı fehm idersin ey dil Keşf olsa bu nükte bi't-temâme

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

Cân dîdesin aç senün̄ledür yâr

V

50 Nûş eyle bu nîş-i zehrin ey cân Ancak san̄a sunmadı bu devrân

Ğarkâb-ı ğam oldı geşti-i Cem Gitdi yile milket-i Süleymân

Sâkî berü sun şu câmı kim Cem Bir katresine virürdi bin̄ cân

Dil hânesin aldı zulmet-i ğam Bî-şemʿ ü şarâb u rû-yı cânân

Cân bâğını meyden eyle sîrâb Tâ âteş-i şevk ola firûzân

55 Ol âb-ı hayât-ı Hıżr kanı Cân teşne-dil oldı sîne ʿatşân

Peymâne getür ki sındı çokdan ʿAkliyle olan ʿuhûd u peymân

Mutrıb yine râst kıl nevânı Kim cân ola deng u ʿakl hayrân

ʿUşşâkı muhayyer it demün̄den Bu nağmeyile kopargil efğân

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var

60 Cân dîdesin aç senün̄ledür yâr

VI

Ahsente zihî cemâl-i kâmil Seyr idenün̄ oldı ʿaklı zâyil

Bir dem olamaz bu nûr-ı hüsne Âyîne-i mihr ü meh mukâbil

Bir noktası şerh olunmaz olsa ʿÂlem tolu defter ü resâ'il

İnkâr idene yüzün̄i göster Hakkıyle gümânın eyle bâtıl

65 Zünnâr-ı saçun̄da küfr-i Hayber Çâh-ı zenâhun̄da sihr-i Bâbil

Hâlün̄ ruh-ı dehre kurretü'l-ʿayn Zülfün̄ ser-i ʿâleme Hümâ-zıl

Ğam semtine var lebün̄de tiryâk Ğamzün̄ nola sunsa zehr-i kâtil

ʿÂlem yanaridi ebr-i turrân Gün yüzün̄e olmasaydı hâyil

Gel ʿışk kitâbın eyle ezber Tâ hall ola san̄a bu mesâ'il

70 Ey kûşe-be-kûşe isteyen var
Cân dîdesin aç senüñledür yâr

VII

ʿArż itdi güneş yüzini ol mâh — Yüz ancağ ola تبارك الله
Dil ṭûri olursa pâre pâre — Ṭan mı ki tecellâ kıldı ol mâh
Nûr-ı ruḫuñ oldı reh-ber-i cân — Olmışdı saçuñ duṭunda gümrâh
75 Bu câna ne curʿa ṣundı laʿlüñ — Kim yandı ciger tutuşdı dil âh
Kûyunda gedân olan faḳîrüñ — Bir çüpce degül yanında biñ câh
Ben dâne düketdümise kem ṭut — Sen ḫirmen-i hüsn içinde bir gâh
Ḳurtulmıya dil bu teşnelikden — Ṣad-baḥr-ı muḥîṭ içerse her gâh
Dervîş nedür bu ʿarż-ı ḥâcât — Bilmez mi ṣanursın ol şehinşâh
80 Cân baḥrına âşina olan dil — Bu söz güherinden oldı âgâh

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var
Cân dîdesin aç senüñledür yâr

VIII

Alnüñ güni nûr-ı hüsne maṭlaʿ — ذی مطلع حسن وحسن مطلع
Mecmûʿ-ı ṣıfat-ı ẕât-ı Ḥaḳḳa — Dîvân-ı cemâlüñ oldı mecmaʿ
85 Ḳaddüñ oḳı bir ḳaṣîdedür râst — Yâ ḳaşlaruñ iki egri mıṣraʿ
Seccâde-i müşk-fâm ḫaṭṭüñ — Ya hüsnüñe ʿanberîn muraḳḳaʿ
ʿÂlem ṭoḳunurdı bir birine — Keşf itse ruḫ ol meh-i müberḳaʿ
Yaşum yuya diyü ʿışḳ-ı naḳşın — Ḳoydı ten-i ḫasta-dil muşammaʿ
Her gice yaşum cevâhirinden — İklîl-i felek olur muraṣṣaʿ
90 Ben saña vü ḫalḳ baña ḥayrân — Zî-ṭalʿat u ḥâlet-i muṣannaʿ
Bu maʿniyi bildi cân yüzinden — Her kimse ki ḳıldı keşf-i burḳaʿ

Ey kûşe-be-kûşe isteyen var
Cân dîdesin aç senüñledür yâr

IX

Şol ṣûret-i cân ki bî-nişândur — Hüsnüñde güneş gibi ʿayândur
95 Bir cân virüb aldı derdüñi dil — Biñ cân daḫi virse râyegândur
Gülse yüzüme ʿaceb degül yâr — Ḫâṣiyyet-i ṭabʿ-ı zaʿfirândur
Dil-ḫastasına ʿıyâdet eyler — Ol şâh ki ḫüsrev-i cihândur
Aḥvâlumı ʿarż içün ṭapuña — Her dem gözümüñ yaşı revândur
Cürmüm çoğise ne ġamdur ey dost — Luṭfuñ daḫi baḥr-i bî-kerândur
100 Döndi ṣuya cân lebüñ görelden — Dil-teşneleri firâḳa ḳandur
Ey şemʿ gülüb yüzine her dem — Pervâne gibi yiter oda yandur
Urduñsa bu dürre çün ṣadef-gûş — Ṭut ağzuñı kim zebân ziyândur

Ey kûşe-be kûşe isteyen var
104 Cân dîdesin aç senüñledür yâr

ترجیع عیدیه بهاریه در تهنیهٔ یکی از ارباب لطف وکرم واصحاب فضل وهمم

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./ – . – ./ . – – ./ – . –)

I

1 Oldı bahârile yine cennet-misâl-i ^{c}ıyd — Havrâ gibi bezendi serâpâ cemâl-i ^{c}ıyd

Gül gibi güldi tal^{c}at-ı eşcâr-ı bâğ u râğ — Ferhunde tâli^c oldı bahâriyle fâl-ı ^{c}ıyd

Müştâk idi cihân yüzi âyine ol günün — Minnet Hudâya k'oldı müyesser visâl-i ^{c}ıyd

^{c}İşret kapusı bağlu idi kufl-ı savmile — Hûb açdı zer-kilidle anı hilâl-i ^{c}ıyd

5 Bülbül gibi surûd ile ey dil sürûr kıl — Gül gibi uçmadın açılub perr ü bâl-ı ^{c}ıyd

Bir serv-i nâz boynına zülfi gibi salın — Aldanma çarh âline budur meâl-i ^{c}ıyd

Tut lâle gibi kâse ^{c}alâ-rağm-ı rûzgâr — Aç ğonca gibi kîse ber-üslûb-ı hâl-i ^{c}ıyd

Olsun mübârek ana bu eyyâm-ı pür-şeref — Kim feyz-i fazla-i keremidür nevâl-i ^{c}ıyd

Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet yesâr

Sâlâr-ı Cem-nigîn ü cihân-dâr-ı kâm-kâr

II

1 Zeyn oldı yine ^{c}arsa-i meydân-ı nev-bahâr — Tâ şâh-ı gül gelüb ura cevlân-ı nev-bahâr

Kavvâl-ı bâde germ olıban raks ider çenâr — Dürler nisâr ider ana nîsân-ı nev-bahâr

Her lâle bâğda bir şâh-ı pür-şükûh — Her şâh-ı pür-şukûfe bir eyvân-ı nev-bahâr

Her ğonca ğunc u nâzile bir şâhid-i zarîf — Her gül çemende şem^c-i şebistân-ı nev-bahâ

5 Şimden girü safâ vü tarab vaktidür diyü — Feryâd ider tuyûr-ı hoş-elhân-ı nev-bahâr

Eşcâr eteklerinde kılur dem-be dem buhûr — Olub benefşe micmere gerdân-ı nev-bahâr

Saf saf turur çemende gül ü lâle her taraf — Benzer emîr bezmine dîvân-ı nev-bahâr

Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet-yesâr

Sâlâr-ı Cem-nigîn ü sipeh-dâr-ı nâm-dâr

III

1 Ezhâr ile bezendi girü manzar-ı çemen — Bağlandı lâle-zâr ile hoş-şeşder-i çemen

Bâd-ı bahâr san ki Sirâfil sûrıdur — Kim toldı mürdeler dirilüb mahşer-i çemen

Sındı sipâh-ı Behmen ü İsfendiyâr ü dey — Sahrâda çünki bağladı saf leşker-i çemen

Bâğ içre urdı tahtını çün şehriyâr-ı gül — Havf-i şitâdan oldı emîn kişver-i çemen

5 Kan almağa seherde gül ü lâleden sabâ — Fessâd-vâr elinde tutar neşter-i çemen

Ey dil elünde yok çü berât-ı müsellemi — Hoş gör bu vakti kim dürülür defter-i çeme

^{c}Ayş eyle bir nigâr ile budur behişt-i nakd — Sündüs-misâliken iki gün pister-i çemen

Nev-rûz u ^{c}ıyddur yüri öp şol begün elin — Kim ayağı tozıdur anün zîver-i çemen

Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet-yesâr

Sâlâr-ı Cem-nigîn-i cihân-bahş-ı rûzgâr

IV

1 Âfâkı yine eyledi rûşen ziyâ-yı gül — Âşüfte kıldı ^{c}âlemi hüsn ü bahâ-yı gül

Hoş minber-i nihâlde bülbül hatîb-vâr — Fasl-ı bahârı medh idüb okur senâ-yı gül

Ol derdile kan ağlar ü bu şem^{c}-veş güler — Bülbülle dem-be dem bu durur mâcerâ-yı gül
Benzer ki oldı hûn-ı dil-i ^{c}andelîb ile — Neşv ü nemâ-yı tal^{c}at-ı behcet-fezâ-yı gül
5 Pîrûze-taht urub kodı başına la^{c}l-tâc — Feth eyleyüb çemen ilini pâdişâ-yı gül
Ey dil ğanîmet anla dem-i fursatı bugün — ^{c}Ömr ü zamâne gibi çü yokdur bekâ-yı gül
Var baş urub begüm öp elin iç şarâb-ı nâb — Hâk it yüzün ayağına sürgil safâ-yı gül

Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet-yesâr
Sâlâr-ı Cem-nigîn ü cihân-bahş-ı bahtiyâr

V

1 YâRab bu baht kevkebi ferhünde rûz ola — Evc-i şerefde gün gibi ^{c}âlem-fürûz ola
Egri nazar kılanlara ikbâli pertevi — Hancer havâle eyleyüben dîde-dûz ola
Burc-ı şerefde tâli^{c}i gün gibi berk urub — Nev-rûz gibi kadrile pirûz-rûz ola
Devründe kim çekerse gönülden harâreti — Eyyâm-ı ^{c}ömr ü ^{c}işreti berdü'l-^{c}acûz ola
5 Her kim sovuk bakarsa bu devlet bahârına — Yakmağa cânı cismini şemsü't-temmuz ola
Her dem fütûh irüb der-i fettâh-ı ğaybdan — Bin bin cemâl-i bahtuna fethü'l-künûz ola
Lakin revâ mı lutfuna sîrâbiken cihân — Dil-teşne Lâmi^{c}î ğamile sîne-sûz ola
Kılsun tapuna yir ü gök ehli du^{c}â-yı hayr — Vird-i dü-kevn dilde nitekim bu söz ola

Mîr-i kerem yemîn ü şeh-i mekremet yesâr
Sâlâr-ı Cem-nigîn ü Ferîdun-ı girü-dâr

ترجیع فلك ساى در مدح آصف دوران مجلة الملك حضرت صاحبقران زمان وزیر
اعظم جناب سلطان سلیمان ذو القدر العلی و الفضل الجلی ابراهیم پاشا یسر الله ما یشا

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ' lün (– . – –/ – . – –/ – . – –/– –)

I

1 Nakş idelden diline mühr-i Süleymân hâtem — Eyledi mihr ü mehi bende-i fermân hâtem
Medhini yazsa nigîne mehe lâyıkdur mihr — Aldı çün keffine âfâkı felek-sân hâtem
Çarh-ı fîrûze-nigîn olmaya andan sengîn — İtdi çün mühr-i dilin la^c l-i Bedahşan hât
Tan mı mühr ursa sipihr ağzına hurşîd gibi — Takdı barmağına çün âsaf-ı devrân hâtem
5 Sen tururken kim olur âsafı Cem hazretinün — Çarh-veş sendedür ol mihr-i dırahşan hâte
Oldı devr içre bugün kadri felekden a^c lâ — Öpdi çün dest-i güher-bârüni erzân hâtem
^c Arz ider öpmek içün dest-i şerîfün meh ü mihr-Biri elmâs-ı nigîn ü biri mercân-ı hâte
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

II

1 Bende-i halka begûşun olalı zer-hâtem — Oldı devr içre bugün çarh pür-ahter hâtem
Ey felek bağruna taş basar yüri şimden girü sen-Senün içün bitürür yirde bu cevher hât
Âsafâ mihr ü mehün bakmasa tan mı yüzine — Virdi çün dest-i gühen-bâruna zîver hâtem
Tolsa encüm gibi nûrile nola gönli gözi — Çünki destünde ola âyîne-manzar hâtem
5 Çarh-veş ^c âlemi oynatmağa destünde bugün — Geldi kaddin idüben def gibi çenber hâtem
Birinün yüzine mührile dönüb bakmazsın — Sunsa bin kez tapuna çarh-ı mücevher hâte
Nuh-felek kadrüne nisbet şevkalıdur ki bugün Devr eli düzmiş anı hâke berâber hâtem
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

III

1 Gün gibi olsa ne tan manzar-ı ^c âlem hâtem — Oldı çün dest-i güher-bâruna mahrem hâtem
N'ola ser-halka-ı devr olsa felek gibi bugün Çün hilâl itdi gamünden kadini ham hâtem
Râst subhun elifin barmağuna benzedemez — Mihrden bin kez ana çarh ide munzam hâtem
Ne ^c aceb düşmen içün saklasa zehr ağzında — Gösterüb çarh-sıfat halka-i erkam hâtem
5 Nasb-ı ^c ayn oldı bugün çün tapuna gevher-i şer^c -Yaraşur olsa sana ^c arş-ı mu^c azzam hâter
Tan mı devr içre işin gün gibi altun itse — Dest-i ihsânuna yapışdı çü muhkem hâtem
Dil ü cânum nazar-ı mihr umuban tapundan — ^c Arz ider çarh-sıfat bunca mükerrem hâtem
Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

1 Âsafâ gerçi virür destüne tezyîn hâtem — Lîk kadrünile kılur kendüyi taʿyîn hâte

Devlet-i devr-i yemînünde bugün buldı yesâr — Laʿl u pîrûzeden itse nola bâlin hâtem

Kef-i dür-pâşüne çarh öykünemez gerçi virür — Dehen-i yâr gibi destine tezyîn hâtem

Bugün ol Âsaf-ı Cem-kadr ü felek-rütbetsin — Dest-i kadründe meh ü mihr iki zerrin h

5 Bir nazar ide diyü sen meh-i hurşîd-cenâb — Gelür iki bükülüb hizmete miskîn hâtem

Gördi zih-gîr öper barmağunı reşk idüben — Deldi tîr-i ğam u endûh ile bağrın hâte

Tan mı pergâr-sıfat dâyireler çizse felek — Gördi ʿahdünde tamâm eyledi devrin hâte

Sensin ol Âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh

Müşteri rây u kamer talʿat u Behrâm-nigâh

IV

1 Gün yüzünden çün ider cânını rûşen hâtem — Laʿl u yakut ile olsa nola gülşen hâtem

Mihr ü meh-veş yüzüni seyr kılur çün şeb u rûz-Bulsa devr içre ne tan dîde-i rûşen h

Âsafâ çarh-ı pür-ahter nazar-ı kadründe — Taşı bir nice cevâhirle müzeyyen hâtem

Görse kurşun gibi kahrun odını suya döner — Çarh-veş gerçi dilin eylemiş ahen hâtem

5 Kıldı devründe ser-â-pâ tenini gevhere ğark — Eyledi sırrile çün ceybüni mahzen hâtem

Görse her bâr elünde yüzügün dir ki felek — Sana bu kadr neden bende olurken hâtem

İtmesen ʿayn-ı ʿinâyetle nazar devr içre — Gün gibi kadrile olmazdı muʿayyen hâtem

Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh

Müşteri rây u kamer talʿat u Behrâm-nigâh

V

1 Sabrile basduğiçün sînesine taş hâtem — Oldı manzûr-ı cihân kadrile meh-veş hâte

Dil-i aʿdâna felek-vâr bugün urmağa dağ — Eyledi döne döne cânını âteş hâtem

Geh yanar oda düşer gâh eridür su gibi cân — Bilemez sana nice vara belâ-keş hâtem

Lâciverd üstine seyyâreyile nokta geçer — ʿArż ider yaʿni sana çarh-ı münakkaş hât

5 Hatt-ı mihrün durur ol cânına nakş eyledügi — Meh gibi sanma dilin itdi müşevveş hâtem

Korkar uçam diyü destünden eyâ Âsaf-ı devr — Anlayub żaʿfını bağrına basar taş hâtem

Bulmağın kadr u şeref lutf ile sâyende senün Mihr ü mâh üzre felek-veş geçinür hoş hâ

Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh

Müşteri rây u kamer talʿat u Behrâm-nigâh

VI

1 Nice buldı bu kadar ʿizzeti yâRab hâtem — K'öpdi ol dest-i kerîmi bu müzehheb hâte

Çarh-ı fîrûze-nigîn her gice müşkile tolar — Sunmağa bu kef-i dürbâre mutayyeb hâtem

Çeşm ü hâl u hat u ebrûsı güzel dil-berdür — Dest-i sîmînün öpüb oldı şeker-leb hâtem

Yazmağiçün o kalem barmağunun evsâfın — Eyledi çeşmi sevâdını mürekkeb hâtem

5 Nakşı çün mihr-i Süleymândur olursa yaraşur — Hâkimi ins ü perî leşkerinün heb hâtem

İhtifâ üzredür ekser nazar-ı merdümden — Dehen-i dil-beri idindi çü kâleb hâtem

Bildi reşk oyleyüb öykündügini kendüzine   Râsti oldı feleklerle bugün çeb hâtem
Baht-ı bî-dâr gibi çeşmini yummazsa ne tan   Oldı yanunda şeb u rûz mukarreb hâtem
Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

VII

1 Öpdi çün dest-i yesârun bu müzeyyen hâtem   Oldı devr içre felek-veş müteyemmen hâte
Çarh her şeb güher-i necmile zeyn olsa ne tan-   ^c Arż ider ^c ızz-ı hużûrunda müzeyyen hât
Dehen-i yârda ihfâ idemez oldı özin   Barmagunda olalı gün gibi rûşen hâtem
Rûz u şeb dâyiresin gözlese hizmetde nola   K'oldı devründe güneş gibi mu^c ayyen hâte
5 Çeşm-i pür-hûnile öpsün elüni Lâmi^c î ko   Çünki kad-râstı olur la^c l u güherden hât
Çarh-veş çekdi çevürdi gam-ı devrân dilini   Kâmetin itdi belâ nârı bir âhen hâtem
Alsa destine nola hâtırını âsaf-ı devr   ^c Arż ider pâyüne bu denlü müsemmen hâtem
Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

VIII

1 Tâ zevi'l-hükme olub ziynet-i dünyâ hâtem   Mihr ü meh gibi bula kadr-i mu^c allâ hâte
Çarh-ı girdâr muhît olmaga âfâkı kamu   Aluban keffine arżı ola deryâ hâtem
Âşiyân kılmagiçün sidre nihâlinde ebed   İde erbâb-ı kerem destini me'vâ hâtem
Nice kim cân eride büte-i gamde zer ü sîm   Mâh u hurşîd-sıfat kılmaga peydâ hâtem
5 Kahr-ı Fir^c avn-ı ^c adun itmege mânend-i Kelîm   Göstere dehre yenünden Yed-i Beyżâ hâtem
İdicek gark-ı ^c arak bahr-ı nevâl-i keffün   Felek-âyîn tutuna futa-i mînâ hâtem
Hirz-i cân olmaga elkâb-ı şerîfün yazsun   Safha-i kalbine bu resmile esmâ hâtem

Sensin ol âsaf-ı Cem-menzilet ü çarh-penâh
Müşteri rây u kamer tal^c at u Behrâm-nigâh

در تسلی شهزاده سلطان محمود که از تتمه این ترجیع معدود گشته است

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– ∘ – –/– ∘ – –/– ∘ – –/ ∘ ∘ –)

I

1 Hüsrevâ câmün semen pîrâhenün gül yaraşur
Düşmenün kan ağlasun sen lutfile gül yara[şur]
Zerrece ğam-gerdi konmasun diyü dâmânuna
Hûriler yolunda cârub itse kâkül yaraşur
Bu sebebden sulanur göz yaşlarıyla her taraf
Her ne yire bassa pâyün sebze vü gül yara[şur]
Bâğ-ı devlet goncasısın hâtırun tutğıl küşâd
Kullarun bülbül gibi itsün ko ğulğul yara[şur]
5 ᶜİzzet ü haşmet sarâyı sahnınun tâvûsısın
Boynuna kumrı gibi şâhâ kaçan çul yanaşur
Gerçi kim bu mâtem içün gül yakasın çâk idüb
Gök geyüb süsen saçını yolsa sünbül yaraşu[r]
Lîk takdîr Hudânundur ne kim var hayr u şer
Lâ-cerem kuldan hemîn sabr u tahammül yara[şur]
Her ğamun şâdisi vü her mâtemün bir sûri var
Pür-ᶜiberdür hâl-i ᶜâlem hoş te'emmül yara[şur]
Hâr-ı ğamdan dâmenün çek gül gibi handân otur
Rûzgârun rağmına bir dem teğâfül yaraşur
10 Gizlidür eltâfı Hakkun key bülend it himmeti
Ol kerîmün lutfına dâyim tevssül yaraşur
Yâdigârısın tokuz atanun ey ferᶜ-i refîᶜ
Bu siyâdet devrine dâyim teselsül yaraşur

Bağrını kan eyleyüb bu hâr-ı ğamdan Lâmiᶜî
Gülşen-i medhünde bir şûrîde bülbül yaraşur

تسلی دیگر بشهزاده آخر

I

1 Hüsrevâ bâğ-ı ruhun gül gibi handân yaraşur
Hâr-ı ğamdan düşmenün bülbül-veş efğân yar[aşur]
Âfitâbısın şeref burcınun ey rûşen nazar
Talᶜatünden ser-be ser dehr içi tâbân yara[şur]
Şâh-ı gülsin câmeni nîl eyleme süsen gibi
Efserün zerrîn kaba çek laᶜl u mercân yara[şur]
Boynuna kumrı gibi kılma siyeh çuldan ridâ
Hülle-i ahzarla sen tâvusa cevlân yaraşur
5 Nev-ᶜarûs-ı mülk ü devletsin eyâ şâh-ı cemâl
Fer virürsün dehre mânend-i gülistân yaraş[ur]
Gerçi kim bu mâtem içün zâri zâri ağlayub
Nîle ğark olursa dün-gün çarh-ı devrân yar[aşur]
Deste deste saçlarını yolsa sünbül gibi şeb
Karalar geyse ser-â ser âb-ı hayvân yaraşu[r]
Lîk takdîründür iş el-hükmü lillahi'l-kebîr
Hakka teslîm eyle emri oldur ey hân yaraşu[r]
Gün gibi oynatmağa devlet topın bu sahnda
ᶜİzzet atına binüb tut elde çevgân yaraşur
10 Bu harâret defᶜi içün halvetünde her nefes
Şeh-per-i rûhu'l-emîn sana mekes-rân yaraş[ur]
Lâmiᶜî şâm u seher vird-i duᶜâ-yı şâhile
Gülşen-i medhünde bülbül-veş hoş-elhân yar[aşur]

Ey hasen-hulk u ᶜalî-dil Ahmed-âyet ben kimem
Medh-i hᵛân-ı hazretün Selmân u Hassân yaraşur

ترجیع دیگر در مرثیهٔ سلطان شهنشاه بن سلطان بایزید جعل الله الجنة مثواهم

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ◦ /– ◦ – ◦/ ◦ – – ◦/ – ◦ –)

I

1 Feryâd elünden ey felek-i kîne çü senün | Bilsem nen aldı ol şeh-i hurşîd-rû sen
Hâtun anasına geyürüb şeb gibi siyâh | Mihrün kanı o mâh içün ey tünd-hû senü
Sultân atasınun dilini mugber eyledün | Divşür ögün ki yanuna kalmaya bu senün
Yok yok ki sende bizcileyin bir esîrsin | Dün-gün bu derd u kahrile başun kayu s
5 Derdâ ki tahta şâh-ı Karaman gelür diyü | Şâdîlıg ile çıkmadı kavmi Burusanun

Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

II

1 Kanı vilâyet-i Karaman mesnedine şâh | Cân-ı cihâniyân u şehinşâh-ı Cem penâh
Çarhun tokuz hisârını bir dem alurdı | Âfâka ᶜarża eylese encüm gibi sipâh
Od gibi taşa girmişdi fitne korhudan | Yunan vilâyetine olaldan berü o şâh
Ol şehriyâra nice kıyabildün ey ecel | Kim pâyı tozı idi felek başına külâh
5 Sultân atasınun kılıcından üşenmedün | Hâtun anasınun gözi yaşını aldun âh

Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

III

1 Kullar dirüldi kapuya sultân görünmez âh | Encüm felekde heb meh-i devrân görünmez
Taht-ı hükûmetinde kamu şâhlar turur | Niçün yirinde hüsrev-i Yunan görünmez â
ᶜOsmân vilâyetinün ulu begleri kamu | Tapuya geldi şâh-ı Karaman görünmez âh
ᶜÂlem yüzini kapladı ol resme dûd u gam | Bir zerre gökde mihr-i direhşân görünme
5 Dökdi şu denlü laᶜl u güher çeşm-i kâyinât | Gevher nedür cihân gözine cân görünmez

Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

IV

1 Gafletle çıkdı bilmedün elden o hân dirîg | Burcından uçdı murg-ı felek-âşiyân dirî
Göz yaşlariyle nâle bakub dir cihân kamu | Ey Mısr-ı hüsn-Yûsufı şâh-ı cihân dirîg
Zer-tîgile cihânı güneş gibi tutmaga | Sancag u tug açub yürüyen pehlevân dirî
Belkis-i sânî hażret-i hâtun anasınun | Toldı ogul firâkiyle bagrı kan dirîg
5 Uydurmadı yanunca bir ednâ kulın o şâh | Oldı o gurbet iline tenhâ revân dirîg

Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

V

1 Yâ Rabbi murg-ı rûhına ᶜarş âşiyân ola | Her dem enîsi kabrde hûr-i cinân ola

Mahşer güninün ıssılarında vücûdına / Tûbâ budağı haymeleri sâyebân ola
Sultân-ı Rûm u hazret-i hâtuna her zamân / Bu mâtem içün ecr ü ᶜivaz bî-gerân ola
Ey Lâmiᶜî ziyâde kelâm eksügün degül / ᶜİbret tutanlara bu musîbet hemân ola
5 Âhir mesâyib ide Hudâ bu musîbeti / Bu söz cihânda nite ki vird-i zebân ola

Begler gelün figân idelüm şâhumuz kanı
Sultân-ı taht-ı Konya şehinşâhumuz kanı

تسلی والدهٔ سلطان شهنشاه بن بایزید خان علیهم الرحمة والغفران

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/ - . -)

I

1 Ey felek âheste dön kim ᶜâlemi kıldun tebâh / Kanı Yunanun şehinşâhı şeh-i ᶜâlem-penâh
Ol Karaman tahtına sultân olan Cem-haşmetün / Hâtem-i mülkini aldurdun ecel dîvine âh
Şehr-i Konya ol şeh ile Kaᶜbetü'l-ᶜuşşâk idi / Kim gelüb etrâf-ı ᶜâlemden ururlardı cibâ
Şimdi şâhün firkatinden gör nice oldı harâb / Kalb-i ᶜâşık gibi ol zîbâ vü hurrem taht-
5 Nicesi devletlü hâtun eylesün bu derde sabr / Kim oğıl acısı müşkildür husûsâ ola şâh
Lîk takdîründür iş انا الیه راجعون / Cümlesi fâni olısar bâkî hemân ol pâdişâh
Olmadan Nûşi'r-Revân bin yıl ne assı ᶜâkibet / Ola çün nîş-i ecel nûş-i revân bî-iştibâh
Pîşe sabr olmak gerekdür pür-musîbetdür cihân / Hâl-i ᶜâlem böyledür hiç assı itmez âh ü

Çâre rûh-ı şâha hayrile duᶜâdur subh u şâm
Açuban fazlı kapusın rahmet itsün ol İlâh

دیگر ترجیع دلبند در نعت آنکه لا نبی من بعده

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/ . – . –/ . . –)

I

1 Ey sipihr-i nübüvvetün mâhı — Vey diyâr-ı vilâyetün şâhı
Oldı seyr-i burâkuna hayrân — Cümle ʿâlem zi-mâh tâ mâhi
Sensin ol şehriyâr-ı heft-iklîm — K'urdı nuh-çarh üzre har-gâhı
Bunca bin menzili ʿubûr itdün — Bir dem içinde katʿ idüb râhi
5 Görmedi Hak cemâlini her giz — Kimse sen şâh gibi va'llahi

Ey Şehinşâh-ı Yesrib u Bathâ
Nakd-ı طاها emîn-i ما اوحی

II

1 Şâhsın dehre sâyisün Cibrîl — Rehberün mülk-i ʿarşa İsrâfil
Nevbetidür dem-i şafâʿatünün — Çalsa mahşerde surın İsrâfil
Rağbet itmezdi dâne-i ʿadese — Niʿmetün sufrasına sunsa Halîl
Âsümândan senünçün indi fidâ — Hîn-i kurbânda kebş-i İsmâʿîl
5 Ümmetün olmağ istese ne ʿaceb — Lunca kadrile âl-i İsrâîl

Hazret-i Hak seni idindi habîb
Ey cemâli cemîʿ derde tabîb

III

1 Sensin ol mürsel-i şeref-mahzar — Enbiyâ mecmaʿında ser-defter
Bâğ-ı kadründe bir varak tûbâ — Havz-ı cûdunda bir ʿarak kevser
Ağzunun yârı nice şürâbe — İrişüb hâsıl itdi taʿm-ı şeker
Kanda ʿazm itsen ey şehinşâh-i dîn — Sana ervâh-ı kuds olur leşker
5 Olmağ isterse tan mı mescidüne — ʿArş u kürsi vü nuh-felek minber

Senün içün yaratdı ʿâlemi Hak
Senün içün getürdi Âdemi Hak

IV

1 Hâk-i ravzan ki kuodı gül bedenün — Sıdı kadrini nâfe-i Hutenün
Şeref-i seng-i rîze-i haremün — Deldi bağrını lûlû-yı ʿAdenün
Hâr u has kim biter o gülşende — Yire depdi yüzini yâsemenün
Rûşinâdur ğubârı cân gözine — Cân-fizâdur havâsı ol deminün
5 Sebze-i pür-şukûfe-i nuh-çarh — ʿAksidür ol haremde gey çemenün

Devlet anün ki sürdi ana yüzin
Makdemün toprağiyle açdı gözin

V

1	Çâr-yârüñ ki dînedür miʿmâr	Şerʿinüñ çâr-rüknidür muẖtâr
	Evveli kân-ı mekremet Ṣıddîḳ	ثاني اثنين اذ هما في الغار
	S̱âni Fârûḳ'dur lisânü'l-ḥaḳ	Ṣâḥibü'l-ʿadl ü Seyyîdü'l-ebrâr
	S̱âlisi dîn çerâġı Ẕi'n-nureyn	Râbiʿi şâh-ı lâ-fetâ Kerrâr
5	Ne diyem iki nûr-ı çeşmüñ içün	Her biri şemʿ-i şerʿdür nevvâr

رضي الله عنهم بسريرتهم
وهدانا بحسن سيرتهم

ترجيع مرثية شهزاده محمد علمشاه بن سلطان بايزيد بن سلطان محمد

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ i lün Fâ i lün (– – ./ – . – ./ . – . –/ – . –)

I

1 Mülk-i cihân ki hâsılı bâd-ı hevâyimiş / Seyl-i fenâ yüzinde yapılmış binâyimiş
Gök sanduğun bir evren imiş cân-sitân bugün / Yir didügün cihân yudıcı ejdehâyımış
Bin ihtimâ iderse kişi mergdür sonı / Âhir devâ bu derde hemîn dâğ u vâyimiş
Bank-i horos sahn-ı sarâyünde ey ᶜazîz / Kaldurmağa cenâzeni dün-gün salâyimiş
5 Gûş it figân-ı kûsı ki dir sinesin döküb / Kâvus devri geçdi bu nevbet sanayimiş
Çün devr elinden içdigün ağu durur müdâm / Başdan ayağa tut ki cihân pür-nevâyimiş
Nitdi o şehriyâra görün çarh-ı kîne-dâr / Bundan ümîz-i mihr ü mihnet hatâyimiş

Ol şeh kanı ki sâyesi gerdûn-penâh idi
Bahtı dırahtı ᶜâleme hoş-tekye-gâhidi

II

1 Bu derd kana boyadı ruhsârını gülün / Bu ğamdan irdi göklere feryâdı bülbülün
Burdı bu ğussa boynını miskîn benefşenün / Yoldı bu derd saçların âşüfte sünbülün
Yandurdı bağrını bu belâ nârı lâlenün / Dâğ urdı sînesine bu mihnet karanfülün
Bu bezmden götürdi çün ol şeh-süvâr ayağ / Hayret elinde kaldı ᶜinânı tahammülün
5 Olma cemâl ü hüsnüne mağrûr ey bahâr / Bir gün hazân irüb bozısardur tecemmülün
Arduncadur hemîşe ecel şah-bâzı çün / Ey kebk kahkahayla nedür bu teğâfülün
Ey gülşen-i safâda müselsel akan furat / Âhir bu devr içinde kesilür teselsülün

Kanı şu verd-i tâze k'anı bâğbân-ı dehr
Hûn-i cigerle besleridi sâl u mâhidi

III

1 Bükdi belin bu mihnetile çarh çenberi / Mihriyle yandı odlara gör ol sitem-geri
Behrâm u tîr-i hâme vü tîğin bırakdılar / Nâhid uşatdı çengini meh sıdı sâgarı
Tâcını yire çaldı Zühal geydi ğam tonın / Bâzârını tağıtdı dirüb rahti Müşteri
Berr ditredi vü bahr acıdı dehr inledi / Raᶜd eyledi figân ü suhub dökdi yaşları
5 Ğark oldı bahr hûna şafak geydi gök-siyâh / Çâk itdi subh ceybin oda urdı hâveri
Düşdi vuhûş hâke yolundı havâda tayr / Ağladı bu musîbete ins ü melek perî
Kavm-i zemîn boyasa göğa âhını mahal / Ehl-i semâ tutarsa ᶜezâsını heb yeri

Kanı o mihr talᶜat ü meh-menzilet k'anün
Mir'ât-ı rûyi matlaᶜ-ı nûr-ı Îlâh idi

IV

1 Mihr-i sipihr-i devlete irdi zevâl hayf — Kondı o mâh-talʿata gerd-i melâl hayf
Yandı halâyıkun dili leb teşnelikden ah — Ki yire batdı ansuzın âb-ı zülâl hayf
Sükker gibi eridi suda sanki ol beden — Gül gibi gitdi bâda kamu ol cemâl hayf
Ol talʿat-ı münîr ki mirât-ı dehr idi — Burc-ı şerefde bedriken oldı hilâl hayf
5 Seng-i havâdisiyle sanub bî-bedel güher — Lâyık mı hâk içinde ola pâyimâl hayf
Heft-ahter ile nuh-felek ağlarsa yiridür — K'etdi ğurûb-ı tâliʿ-i câh ü celâl hayf
Rûbehligile kıldı pelengi esîr-i dâm — Bu çarh demine hâl idüben mekr ü âl hayf
Ol şeh kanı ki şîr livâsına vakt-i ʿazm
Seyr itse mîşe-zâr-ı felek sayd-gâhidi

V

1 Devlet dırahtı düşdi yere sâye-vâr âh — Kahrün elinden ey felek-i kîne-dâr âh
Bâd-ı sabâ semendine olmazdı hem ʿinân — Ağacdan ata gül gibi oldı süvâr âh
Bâlini seng pisteri hâk itdi ʿâkibet — Sündüs döşekler üzre yatan şehriyâr âh
Zer-câme laʿl-tâc geyerken güneş gibi — Dünyâdan itdi bir kefeni ihtiyâr âh
5 Tan mı iderse ol şeh-i âfâk içün bugün — ʿOsmân ili degül kamu mülk ü diyâr âh
Yanub firâkiyile ne tan itse her gice — Dilden şihâb od saçuban bî-şumâr âh
İnʿâm-ı ʿâmini anuban cümle kâyinât — Eylerse haşre dek yeridür zâr-zâr âh
Çarh ejderi elinde zebûniken ol şehün — Şîr-i ecel anı nece kıldı şikâr âh
Devr-i kamerde hâdiselerden penâhiçün
Kapusı çarh gibi ulu bârgâh idi

VI

1 Deryâlar acısun o dürriçün ber ağlasun — Tâc u kabâ vü taht u kemer yekser ağlasun
Göz yaşıyile bu odı teskîn içün bu dem — Ol kurretü'l-ʿuyûna şeh-i kişver ağlasun
Bir yâdigârı idi nuh-âbânün ol puser — Bir dahi yokdur ağlarsa mâder ağlasun
Dürdânesi bu mihnetile oldı çün yetîm — Derdiyle bağrını delüb ol gevher ağlasun
5 Çullar geyüb efendilerinün ğamından âh — Dîvân-ı şâha cemʿ oluban kullar ağlasun
Kaddini çenk idüb dağıdub dehre saçların — Çalsun özini yerlere hunyâ-ger ağlasun
Andukca bezmi gülşenini lâle-veş müdâm — Hûnâb-ı ğamla bağrı tolub sâğar ağlasun
Kanı o bezm-i tâze ki meclisde gül yüzi
Halka hezâr-lutfile hoş-ʿözr-hᵛâh idi

VII

1 YâRabbi kabri ravża-i Cennet-misâl ola — Yüz kerre günde rûhına ʿarż-ı cemâl ola
Telkîn-i zikrün ile meded irişüb ana — Hâżır cevâb eyle şu dem kim sü'âl ola
Mîzâna sığmasun hasenâtı varakları — Şol günde ki hisâb-ı harâm u helâl ola
Tavûs-ı rûhı celve-gehin sahn-ı ʿarş idüb — Kudsîler içre tâyir-i ferhunde-fâl ola
5 Ol yirde yatduğunca Hudâ-vend atâsınun — Mihr-i sipihr-i saltanatı bî-zevâl ola
Asl-ı asîli mülk-i melekde bulub sebât — Ferʿ-i refiʿi çarha irüb ber-kemâl ola
Gȏz yaşiyile Lâmiʿîyâ yu bu defteri — Bu mâtem içre nazma ne denlü mecâl ola

ترجیع در مرثیهٔ شاه فرید سلطان محمود بن سلطان بایزید طاب ثراهم

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – . /– . – ./ . – – ./ – . –)

I

1 Mısr-ı cihân didükleri ey cân harâb imiş — Sûr-ı sarâyı mâtem ü nîli serâb imiş
Dârı ğam ü medârı belâ vü esâsı derd — Bu âsiyâb-ı çarhun işi inkılâb imiş
Geh suya ğark vü gâh oda yanma bu mâliçün — Sonra elünde bâd ü gözünde türâb imiş
Muhkem sarây sanma bu kuhli revâkı sen — Seyl-i fenâ yüzinde döner bir hubâb imiş
5 Key cârdur bu câriyeti hilcat ile fahr — Âhir ecel tığâzı çü tavk-ı rikâb imiş
Aldanma cayş u nûşına bu devrün ey gönül — Şerbet yerine sundığı çün zehr-i nâb imiş
Ey câlem içre dacvî-yi mülk-i vücûd iden — Bîdâr olınca anda bilürsin bu hvâb imiş
Savb-ı savâb u hatt-ı hatâ cümle işlerün — Fikr eylemez misin ki hisâb u cazâb imiş
Ey âhirü'd-devâyı görüb sıhhat isteyen — Derdüne merk vây ne şâfî cevâb imiş
10 Ol şeh kanı ki Kacbe gibi âsitânesi — Bin hürmet ile bûse geh-i şeyh u şâb imiş
câlem yüzini zulmet-i ğam tutdı bilmedün — Zıll-ı vücûd-ı şâh meger âftâb imiş

Mahmûd-ı câlemîn idi nâmı gibi o şâh
Tuyınca görmedi yüzini çarh u mihr ü mâh

II

1 Girse siyâha yiridür ehl-i cihân dahi — Bu derd içün boyandı göga âsümân dahi
Çün bu cihânı lutf ile tutmışdı itdi cazm — Taht-ı tasarrufında ola ol cihân dahi
İncâm-ı câmı istedi kim ins ü cân gibi — Seyr eylesün cemâlini hûr-i cinân dahi
Bir genc idi yer eyledi cânında yir ana — Açmışdı kabr gibi dehân bahr u kân dahi
5 Tan mı sararsa mihr bu ğamdan k'anün gibi — Yüz urmağa kaçan bula bir âsitân dahi
Yıkdı cihânı zîr ü zeber kıldı ser-be ser — Bundan beter ne eyleye âhir-zamân dahi
Bu ğussa ateşi cigerin yakdı lâlenün — Kesdi dilini sûsen-i ratbü'l-lisân dahi
Yatur gögerdi acıyuban ditreyüb muhît — Ağlar urub yüzin yere âb-ı revân dahi
Zâl-ı zemînle pîr-i felek nice cemc ola — Bulmaya mihr ü mâh ana benzer cuvân dahi
10 Olma emîn bu hâyin-i bed-cahdden sakın — Bir dem ki fursatun bula virmez amân dahi
Gerçi ki nâle fâyide itmez bu işde hiç — İllâ deminde âdeme hoşdur fiğân dahi

Ney gibi âdemi nice zâr itmesün bu hâl
Sengîn-diliken inleye bu derd içün cibâl

III

1 Tutam cihânı dir idi tutdı cihân anı — Ağlarsa rûz u şeb yeridür ins ü cân anı
Tâbende idi gün gibi alnında saltanat — Bilmişdi halk cümlesi şâh-ı cihân anı
Kan ağlasun sitâre hezârân-ı hezâr-karn — Dikmişdi göz olur diyü sâhib-kırân anı

İsfendiyâr-ı rezmidi hem Hüsrev-i neberd — Zâl-ı cihân idinse nola dâsitân anı

5 Çarhun yedi-gümânın idinmişdi dest-keş — Devrân şu resme kılmış idi pehlevân anı

Alsa eline tîğini ditrerdi mihr ü mâh — Ururdı çarh-ı nesrini atsa nişân anı

Bezminde seyr iderdi safâyile her nefes — Ney kılsa zâri tan mı anub her zamân anı

Tutmışdı ferr u tâbı güneş gibi ^{c}âlemi — Bu hâk-i tîre nicesi kıldı nihân anı

Bir şâh-ı pîr-rây u cuvân-baht idi ki ol — Cânlar virürdi görmege pîr ü cuvân anı

10 Ya^{c}kûb-veş cihânı kodı hüzn ü derd ile — Yûsuf gibi bu görk kapub nâgehân anı

Bu bâğ içinde bir gül-i ter var mı âh kim — İtmez hazân yeli kurudub za^{c}ferân anı

Devlet çerâğı bâd-ı ecelden söyündi âh
Bu sûz u derdile dil-i ^{c}âlem göyündi âh

IV

1 Derdâ vü hasretâ kanı ol pâdişâ dirîğ — Hakkâ bu derd ü mihnete olmaz devâ dirîğ

Zulmet sehâbı kaplaya şemsü'd-duhâ yüzin — Berk ura gökde her gece bedrü'd-dücâ dirî

Dolâb-ı çarh yaş döküb inlerse yiridür — Kim soldı bâd-ı kahrile bâğ-ı vefâ dirîğ

Kumrı geçürdi boynına bir kara çul didi — Ey kebk-i mülk ü bülbül-i devlet sana dir

5 Mülk-i cihâna sâye salam dirdi ser-be ser — Toprağa düşdi sâye-sıfat ol hümâ dirîğ

Tâbûta girdi ^{c}âleme sığmazken âh ü vâh — Bir çöpe satdı şehligin ol pâdişâ dirîğ

Bu ğam kurıtdı gücleri kim kesdi feyzini — Taşub giderken illere nehr-i safâ dirîğ

Ey çarh rûzigâr sana n'itdi n'eyledi — Kim bunca zûr u zâr ile itdün ana dirîğ

Kanı o ferr u kevkebe vü hükm ü saltanat — Kanı o ^{c}ayş u ^{c}işret ü cûd u sehâ dirîğ

10 Bu âh u derd ile nice toğranmasun ciger — Ulu kiçi dilinde bu kim hüsrevâ dirîğ

Bu mâtem u musîbeti rûşen görürken âh — Kanı cihâna nicesi âdem baka dirîğ

İrdi husûfa bedriken ol meh tolundı âh
Tâli^{c} nuhusetile mukâbil bulundı âh

V

1 Kullar dirüldi tapuya şâh-i cihân kanı — Encüm turur yirinde meh-i âsümân kanı

Ğark olsa göz yaşıyla cihân nîle tan mıdur — Ol Mısr-ı hüsn-i Yûsufı şâh-ı cihân kanı

Tûbâ budaklarında uçub sayd-ı hûr iden — Şehbâz-ı kuds u tâyir-i bâğ-ı cinân kanı

Zer-tîğile cihânı güneş gibi tutmağa — Sancağ u tuğ açub yüriyen pehlevân kanı

5 Devlet bahârı tal^{c}atına fer bağışlayan — Ol ebr-i mekremet yed-i gevher-feşân kanı

Hak kulluğında kaddi nihâlin dütâ iden — ^{c}İzzet sarâyı bâğına serv-i revân kanı

Tıfl-ı cihâna pîr gibi ebced öğreden — Ol kurretü'l-^{c}uyûn-ı eb u cedd-cuvân kanı

Kan ağla ey sitâre yıkıl ey felek yire — Ol bedr-i mihr-tal^{c}at ü gerdûn-nişân kanı

Ey şân egerçi kullarunı yarı cân kodun — İllâ ğamunla cân vire bir yâr-ı cân kanı

10 Mülk-i cihâna salmaz idi himmetün nazar — Ey âsümân-ı cenâb ^{c}aceb ol zamân kanı

Çeşmüm yazardı kanla bu derdi haşre-dek — Ammâ cihânda bir dem ecelden aman kanı

Ol ġonca-i ümîz-i cihâna ne oldı âh
Gül gibi bir nefesde ruhı bâġı soldı âh

VI

1 Ol şeh kanı ki hüsrev-i Cem iktidâr idi
Deryâ-yı hayli merkez-i arżı muhît oldı
Fehm ü zekâda berk gibi tiz-i ᶜazmiken
Devr-i kamerde hâdiselerden penâh içün
5 Mülk-i cihândan el yusa silküb yenin nola
Ol gül yanaġı soldı mı bâd-ı hazândan âh
Tutsa ᶜaceb mi yir ü gök ehli ᶜazâsını
Bu nev-ᶜarûs-ı mülke anün gibi nev-cuvân
Mâl u menâle bakmadı göz yumdı cümleden

Ednî ġulâmı bir meh-i gerdûn-süvâr idi
Devrân-ı çarha nokta-i hükmi medâr idi
Hilm ü hayâda kûh-sıfat pür-vekâr idi
Çarh-ı berîn gibi kapusı bir hisâr idi
Dâmân-ı himmetinde dü-ᶜâlem ġubâr idi
Kim ᶜaksiyile bâġ-ı cihân nev-bahâr idi
Gerdûn cenâb u bahr-ı yemîn-kân yesâr idi
Görmiş degüldi pîr-i felek rûzigâr idi
Çünki Hudâ mahabbeti gönlinde var idi

Lâyık budur ki biz dahi ol şâh içün müdâm
Dilden duᶜâ-yı hayr idevüz zâr u müstehâm

VII

1 Yâ Rabbi murġ-ı rûhına tûbâ makâm ola
Rahmet kapularından olüb merkadına yol
Firdevs-i gülşeni gibi kabri açılmaġa
Geçmekde berk-vâr sırâtı burâk ile
5 Serv-i bülend gibi yeşil hülleler geyüb
Sündüs döşekler üzre geçüb taht-ı ᶜişrete
Kim âhiret hukûkın iderse ana helâl
Ol yirde yatduġınca Hudâ-vend atasına
Bir serv gitdi ise tolu nahldür bu bâġ
10 Çub-ı hakîre baġlar ise himmetün ᶜâlemi
Ey Lâmiᶜî ziyâde kelâm eksügün degül

Tâbûtı serv-i ravża-i dârü's-selâm ola
Dâyim canân derîçelerinden selâm ola
Her dem nisâr-ı rahmet-i Hak ber-devâm ol
Cibrîl-i hem-ᶜinân u ᶜinâyet imâm ola
Cennetde rûhı hûrile tûbâ hirâm ola
Her lahza kâsirât ile tahte'l-hiyâm ola
Yarın Cehennem odına cismi harâm ola
ᶜÂlem mutîᶜ vü baht karîn çarh râm ola
Bahtün dırahtı zıllı şehâ müstedâm ola
Mülk-i melekde Sidreye kâyım-makâm ola
ᶜİbret tutanlara bu musîbet tamâm ola

Sarhân vilâyeti şehi Mahmûd Hân kanı
Zeynü'l-mülûk u mefhar-ı şâh-ı cihân kanı

مربع دلکش بیان در وصف خزان

I

Yine oldı her ağac zer-hüllelerle hûr-i ʿayn
ʿAyn-ı kevser cûylar sahn-ı çemen huld-i berîn
Her varakdan okunur nakş-ı تسر الناظرین
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

II

Yine bir zer-câme biçdi dehre hayyât-ı hazân
Kim pür oldı hurdesinden dâmen-i kevn ü mekân
Şimdi reşk eyler zemînün talʿatına âsümân
Resm-i bî-hetâna ey dest-i hazân sad-âferin

III

Şâhid-i raʿnâ gibi hınnâlamış destin çinâr
ʿÂşık-ı şûrîde-veş pâyine düşmiş cûybâr
Sîne-i pür-hûnini çâk eylemiş gamdan enâr
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

IV

Subh-dem irdi meğer bûstâna enfâs-ı Yemen
Ğark-ı hûn itmiş cihânı ya Süheyl-i tîğ-zen
Kim ʿakîk-i laʿl-renk olmış zümürüdken çemen
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

V

Şimdi kim mîzânla dest-i çarh kurs-ı hᵛâr çeker
Bâd-ı sarsar bûstân mülkine yük yük zer çeker
Cevşen-i sîmîn-âbâ bîd zer-hançer çeker
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VI

Berk-i zer gûşına asılmış girü zer-hûşeler
Sayrafı dükkânına dönmiş ser-â ser kûşeler
Gösterür tumar olub evrâk-ı rez zer-güşeler
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VII

Hâliyâ esmâr ile her şâhdür çevgân-misâl
Kû-yı zerrîn gibi sîb ü bih arada pâymâl
Bu durur her sîm-ber dilinde şimdi kîl u kâl
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

VIII

Gerçi divşürmiş gül-i laʿlin kabâ hengâmesin
Ğonca-veş devrân eli dürmiş çiçekler nâmesin
Her dıraht altuna bandurmış ser-â ser câmesin
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

IX

fine nârenci kabâyile tonandı nârven
Zaʿferâni câmeler geydi heb etfâl-ı çemen
llile diller alub dir bu cihân-ı pîre-zen
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

X

er-ger olmışdur çemen mülkinde şimdi bâdı gör
Salınur zer-beft dîbâlarla her şimşâdı gör
enc-i bâd-âvürdle pür bu harâb-âbâdı gör
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferin

XI

üsen-i âzâdenün destinde tîğ-i zer-nişân
Yüz sürer pâyine sular jâleler gevher-fişân
unı dir yârâhe olub her kişi dâmen-keşân
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazan sad-âferin

XII

okka-ı rummân sanasın dürc-i laʿl-i nâbdur
Kûze-i emrûd sahbâ gibi pür-cüllâbdur
üşe-i engur silk-i dürr-i gevher-tâbdur
Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazan sad-âferin

XIII

Oynadur bu bezm içün şems u kamer göklerde def   Cûylar dil-keş terân idüb çalar her berk ke

Raks idüb zerler nisâr eyler ağaclar her taraf   Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferi:

XIV

Safha-i zer nice döndi yir zeberced renk iken   Hallile yazdı yüzin jengârden pür-jenk iken

Zaʿferandan yüzi güldi gonca-veş dil-teng iken   Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferi:

XV

Körpedür şimdi çemenler gerçi ʿâlem pîrdür   Cû-yı dil-cû şehd ü sükkerle karışmış şîrdü:

Lâmiʿî her yirde şimdi işbu hoş takrîrdür   Resm-i bî-hemtâna ey dest-i hazân sad-âferi:

مربع دیگر در مدح صفت دلبر

I

Tapunı âfet yaratmış berk-i hüsnün Hâlikî   Oda yakan subh-veş mihrün durur ben sâdıki

Tutuşub şâm u seher virdüm budur Tanrı hakı   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmîʿîdür ʿâşıkı

II

Yüzün ay alnun güneş zâtun musavver nûrdur   Rû-yı zerdle gün gibi ʿâşıklarun meşhûrdur

Her der ü divârda hallile bu mestûrdur   Şâh-ı hûbân Dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

III

Ey lebi sâfî şarâb u ruhları gül-berk-i âl   Eyleyelden ben harâmi çeşmüne kanum helâl

Ser-be ser her bezm içinde şimdi budur kîl u kâl   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

IV

Bağrumı gamzen hadengidür iden derdile kan   Yaykarayiçün ne hâcet kaşlarun kurmak kemân

Baş çatub bir birine söyler bunı her iki cân   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

V

Leblerün devrinde kimdür mest-i bed-nâm olmayan   Kankı ser-keşdür kadün servin görüb râm olma:

Bilmeyen bilsün işitsün ehl-i peygâm olmayan   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

VI

Dem gelür kim göz yaşından kûyunı kan eyleyem   Gül gibi sen serv içün çâk-i giribân eyleyem

Turuban yollar başında böyle efgân eyleyem   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

VII

ʿÂlemün efsânesi ey çeşmi mestân şimdi bu   Nây u çeng ü ʿûd u defde cümle elhân şimdi bu

Söylenen illerde vü dillerde destân şimdi bu   Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmiʿîdür ʿâşıkı

VIII

Şimdi bu hoş nağme ile raks urur peymâneler
Aya karsar mihr ü meh güm güm öter meyhâneler

Çâr-mısra ᶜ çağırur feryâd idüb mestâneler
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

IX

Ey yüzi gül ᶜâşıkundan fikr-i ağrâż eyleme
İşidürken bu sözi nâzile iğmâż eyleme

Bülbül-i şûrîdenem nâlemden iᶜrâż eyleme
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

X

Gül gibi yâr olmasan ben bülbül-i dem-sâzile
Çağıram divârun ardından bülend-âvâz ile

Bir nefes salınmasam sen kaddi serv-i nâzile
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

XI

Hak yaratmış pür-belâ hüsn içre hây âfet seni
Terk idüb nâmus u ᶜârı söylerem şimdi bunı

Gice gündüz ᶜaşkun ile mübtelâ itmiş beni
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

XII

Vasl olub bir kez senünle baᶜdezân ölsem direm
Şöyle ser-mestem lebünden her kimi bulsam direm

Yanuban ᶜışk odına yolunda hâk olsam direm
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

XIII

Eylesen bin pâre her pârem devân olub diye
Kabrüm üzre biten otlar heb zebân olub diye

Laᶜlün alsa cânumı kanum revân olub diye
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

XIV

Hışm idüb ben bülbül-i nâlânunı ey şâh-ı gül
Yine bir koknûs olam bu zâri içün şek degül

Eylesen yakub cefâ nârında ser-tâ pâ-yı gül
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

XV

Çalınub şûr-ı kıyâmet kabrden turub diyem
Makdem-i Peygambere bin kez yüzüm urub diyem

Baş açuk yalun ayak mahşerde raks urub diyem
Şâh-ı hûbân dil-ber Ahmed Lâmi ᶜîdür ᶜâşıkı

مربع

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– • – –/– • – –/– • –)

I

cIşk-ı yârile olub şeydâ gönül
Nideyim uslanmadun asla gönül
Eylemezsin kimseden pervâ gönül
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

II

Çıkarub dilden cihân endişesin
Yire çaldun nâm u nengüm şîşesin
Sancat idindün melâmet pîşesin
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

III

Odunı kim ölçerür bilsem senün
Hâsılı heb yile virdün hırmenün
Kim eritdün şemc-veş cân u tenün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

IV

Bilmezen bana ne efsûn eyledün
Bagrumı bu derdile hûn eyledün
cÂkıl iken mest ü mecnûn eyledün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

V

Cümle yüzden bir temâşâdur işün
Gâh nevha geh telâlâdur işün
Lâyı kodun şimdi illâdur işün
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

VI

Zâhidün almış dilin havf-ı tamu
Dâyima biz mest-i Hûyuz mest-i Hû
Eylemez câşık-ı cinândan da umu
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

VII

Bilmezem başunda bu sevdâ nedür
Kim görürse dir seni dîvânedür
Her sözün âşüfte vü mestânedür
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

VIII

Mülk-i câlem çöpce gelmez gözüne
Hiç eser itmez nasîhât özüne
Medh u zemmi bir bu halkun yüzüne
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

IX

Kanı cazmün Nakşibendîden utan
Issı itmez sonra şimdiden utan
Bende isen Mîr efendiden utan
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

X

Ol ki itmişdür cazîmet birle kâl
Sana dir mi ruhsat-ı şicrile kal
İtmedin ten botasında cânı kal
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

XI

Aç gözün al her varakdan yüz sebak
Lâmicî gibi nedür dün-gün kalak
Cümle hakdur cümle hakdur cümle Hak
Ey gönül şeydâ gönül rüsvâ gönül

مربع

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/ – . – –/ – . –)

I

Cümle eşyâ senden almışdur vücûd
Sana eyler her ne kim vardur sücûd
Menbaʿ-ı luṭf u keremsin kân-ı cûd
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

II

Küfr ü îmânı mücâvir eyledün
Ṭurfa-nakş itdün ʿaceb sır eyledün
Bunı mü'min anı kâfir eyledün
Yâ Raḥîm yâ Kerîm u yâ Vedûd

III

Birinün su gibi dökdün kanını
Ṭutmışuzdur faẓlunun dâmânını
Birinün odile yakdun cânını
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

IV

Yerde güller gökde ahterler kodun
Cân u dil dürcinde gevherler kodun
Ṭaşda laʿl u neyde şekkerler kodun
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

V

Zerreler mihrünle dehr-ârâydur
ʿIşkunun râhında serler pâydur
Nâyler senden hevâ-peymâydur
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

VI

Biri olub ʿışkile mest-i Elest
Biri ʿaklile yatur hâk içre pest
Puşt-ı pây urmış cihâna ʿarşa dest
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

VII

Şol nefes kim cân ola âşüfte-hâl
Lâmiʿî senden diler kurbu'l-visâl
Kâl u kîla kalmıya dilde mecâl
Yâ Raḥîm u yâ Kerîm u yâ Vedûd

مربع

Ey belâ ᶜarsasının şîr-dil ü Tehmeteni
ᶜAvn-ı Hakk ire helâk eyleye sen Ehremeni

I
Kahramanlık ilinün Rüstem-i leşker-şikeni
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Gözlerüm yaşını ardunca senün cûy ideyin
..illeründen gelicek cânumı hôş-bûy ideyin

II
Rûyumı kana yuyub lâle-i hûb-rûy ideyin
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Hoş nasîb ide Hüzâ gün yüzüni yine görem
Ĝonca-i laᶜl u lebünden kamu esrârı soram

III
Çehremi serv-i kadün pâyine su gibi sürem
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Umaram ire bu hicrân-ı şenbe rûz u sâl
Âhiret hakkın olürsem idesin bâri helâl

IV
Cân yüzi ola münevver sür leb-i ebr-i melâ
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Subha dek her gice hem hᵛâb-ı hayâlun idinem
..ın ol hâl u hattun dilde misâlun idinem

V
Rûz tâ şeb işümi fikr-i visâlun idinem
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

İştikâ-yı ĝam-ı hicrânı kime söyleyelüm
Tolayam dâmına pâyum açam Hakka elüm

VI
A begüm böyleymiş hükm-i kazâ neyleyelüm
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

Solmasun bâd-ı hazân ile bahârı gülünün
Gice gündüz bu durur nâlesi ben bülbülünün

VII
Olmasun bir nefes âşüfte dili sünbülünün
Yüri şâhum yüri ısmarladum Allah'a seni

دله مربع

Şevkun odına salub ten yanayın
Yâr içün bu raĝm-ı düşmen yanayın

I
Sen cemâlun ᶜarż kıl ben yanayın
Yanayın iy şemᶜ-i rûşen yanayın

Yanmayınca ᶜâşık olmaz hoş-nefes
Yandı mecmer oldı ᶜanber-veş nefes

II
ᶜÛd yanmakdan bulur dil-keş nefes
Yanayın iy şemᶜ-i rûşen yanayın

ᶜIşk odiyle ᶜakl evi pür-nûr olur
Ten yanınca mülk-i dil maᶜmûr olur

III
Pertevinden cân yüzi mesrûr olur
Yanayın iy şemᶜ-i rûşen yanayın

Câyiz olmaz gerçi yanmak her oda
Hâlis olmaz girmeyince zer oda

IV
Lâyık olmaz gerçi her cevher oda
Yanayın iy şemᶜ-i rûşen yanayın

Yanduğiçün şekkerin dem oldı ney
[illegible] ile cân mülkine yol buldı ney

V

Busulub ğamden ferahlar toldı ney
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

^{c}Işk odiyle tutuşub merdâne-vâr
Bâl u per terkin urub pervâne-vâr

VI

Ayağuna baş koyub mestâne-vâr
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

^{c}Işk ile cevlân urub tâvus-veş
Yüregümden her nefes fânûs-veş

VII

Ğam odunların yığam koknus-veş
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Âteş-i âhum kılub başda ^{c}alem
Bir ayağ üzre turub bî-derd ü ğam

VIII

Göz yaşına ğark olam ser tâ kadem
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Bağrumı hûn eyleyüb sâğar gibi
Meclisünde her gice mecmer gibi

IX

Salın cânum oda ^{c}anber gibi
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

^{c}Arz idüb ^{c}uşşâka dağın sinemün
Pür-fitil idüb çerâğın sinemün

X

Eridüb derdiyle yağın sinemün
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Yakdı mihrün çünki cânum içre nâr
Karşuna ber-dâr olub kandîl-vâr

XI

Tutdı dil ser-riştesi turmaz yanar
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Düşmedi hüsnünden gönül şehrine od
Hâk olınca ^{c}ûd-veş küllî vücûd

XII

Dûd-ı âhumdan felek oldı kebûd
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

^{c}Işka yanan kişi müşkîn-dûd olur
Tursa âhen bir dem odda od olur

XIII

Rûşen u tâbında vü Mahmûd olur
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

Vaslına çün cân u dil râğib durur

XIV

Lâmi^{c}î yanmak sana vâcib durur

Çünki yanmak ^{c}âdet-i tâlib durur
Yanayın iy şem^{c}-i rûşen yanayın

مخمس علی طریق التضمین غزل حافظ شیرازی

1

ای دل چو نای هر دمت افغان و زار چیست   در جان زخار فکر هزارت فگار چیست
چشمت ز سیل خون جگر جویبار چیست   خوشتر ز عیش و عشرت باغ و بهار چیست
ساقی بیار می سبب انتظار چیست

2

ای خواجه ملک و مال جهان درد و غم شمار   عمری که در بلا گذرد از عدم شمار
گر زر نماند ذره ز خورشید کم شمار   هر وقت خوش که دست دهد مغتنم شمار
کس را وقوف نیست که انجام کار چیست

3

مطرب و صحبتیست مرا با تو گوش دار   از بانگ چنگ و عود دلم پر خروش دار
جام دمی ز آتش ساقی بجوش دار   پیوند عمر بسته بموییست هوش دار
غمخوار خویش باش غم روزگار چیست

4

آمد ندا ز ساقی غیبم سحر بگوش   کای خاک روب مصطبهٔ پیر می فروش
بیرون ز حد خویش منه پای و می بنوش   راز درون پرده چه داند کسی خموش
ای مدعی نزاع تو با پرده دار چیست

5

تا گشت خط لعل تو در سینه از برم   در چشم و دل نه نقش بهشت و نه کوثرم
ای پند گو بچشم حقیقت چو بنگرم   معنی آب زندگی و روضهٔ ارم
جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست

6

از تن حیات می برد آن لعل نوش خند   بر سینه داغ می نهد این چشم دیده بند
از هر دو در بلاست دل و جان مستمند   مستور و مست هر دو چو از یک قبیله اند
ما دل بعشوه که دهیم اختیار چیست

7

هر کس ز خوان عالم فانی نواله خواست   ارباب عیش چنگ و نی و سرو و لاله خواست
بیچاره لامعی ببخشش آه و ناله خواست   زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست
تا در میانه خواستهٔ کردگار چیست

مسبع در صفت خزان در مدحت سلطان سلیمان

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

I

Yine ey dil hurrem ol sahra vü bostân devridür — Oldı tâvûs-ı zemîn ser-sebz-i bostân dev
Söylegil ey tûtî-yi hikmet ki cirfân devridür — Hirmen-i zer dür-i zümürrüd sahnı mîzân
İctidâl eyyâmıdur cadl ıssısultân devridür — Mutrıba cazm-i cIrak it âl-i cOsmân devr
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

II

Şimdi kim olmış durur câlem fevâkih hırmeni — Sahn-ı deşt ü kûh u sahrâdur cevâhir mah
Zer virüb her kûşede sayd eyle bir sîmîn teni — Puşt-ı pây ur kûh-veş sahrâya çîn it dâm
cAyş u nûş it yoksa taşlar encüm ü gerdûn seni — Rûdlar cullâb olubdur sâgar-ı sahbâ kanı
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

III

Gitdi firkat günleri irişdi vuslat demleri — Mihneti deryâya at sahrâya salgıl gamları
Kanı yârân-ı safâ n'oldı vefâ hem-demleri — Yiter itdün bî-vefâ devr içün mâtemleri
cAyş u cişret günleridür idelüm câlemleri — Sîne-i mecrûh içün pürdür safâ merhemleri
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

IV

Varmadılar Kahramanlar başa bu devrân ile — Pâymâl eyler cihân Rüstemleri destân ile
Sâmlar bulmaz amân bu Zâlden bin cân ile — Lâleler bagrına dâg urub pür eyler kan il
Hâr-ı gamden inledür bülbülleri efgân ile — Şimdi kumrılar okurlar bunı hoş-elhân ile
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

V

Kanı şol sâhib-kırân-ı karn olan sultân Selîm — Görmedi mislin dönüb câlemde mihr ü meh d
Olmaz idi pençesine Rüstem-i destân garîm — Tutmaga ol câlemi benzer sefer kıldı cazî
Hamd-i bî-hadd kim degüldür mâzer-i devrân cakîm — İctidâl irdi mîzâcı dehrün oldı müstakîm
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

VI

Şimdi kim bâd-ı sabâ sahn-ı çemen ferrâşıdur — Rûy-ı evrâk-ı zerün dest-i hazân nakkâşıdı
Kûh u sahrânun ser-â ser ebr-i gevher-pâşıdur — Lâleler yirine çigdem ehl-i bezmün başıdur
Rûdlar furkat ile hûn-âlûd gözler yaşıdur — Hülle-i zer-beft geymiş yir cihân kallâşıd
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

VII

Nakd-i vakti hoş gör ey dil nisye-i feryâdı ko — Lâle-veş câm al ele sünbül gibi sevdâyı ko
Sür safâlar kûşe-i cuzletde hûy u hâyı ko — câşık isen şehd-i nâb u sükkeri helvâyı ko
Lâmicî bir lahza elden dâmen-i dünyâyı ko — Vakt-i hazrâdur hayâl-i künbed-i mînâyı ko
Câm-ı Cem sun sâkiyâ Sultân Süleymân devridür

احمدی عشریه بازدر صفت خزان

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- ∘ - -/- ∘ - -/- ∘ - -/- ∘ -)

I

Atlas-ı zerrîn döşendi yine ser-tâ ser zemîn
ᶜAyn-ı kevserdür akar her kûşeden mâ'-i maᶜîn
Berkler gûşina dizmiş jâleler dürr-i semîn
Kim bitürdi meyveler yirine bustân-ı engebin
Bağladı çünkim hazândan bu cihân şekl-i hazîn

Hülle-i zer-beftile oldı ağaclar hûr-i
Sahn-ı bâğ u râğdur san ravża-i huld-i
Şehd yağdurmış meger kim bâğa Rabbü'l-
Her varakdan okunur nakş-ı
Zerd ü zâr olur kim olmazsa bu demde n

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

II

Mihr-i cân eyyâmıdur zerler nisâr olmak gerek
Cûy-veş bir sîm-ber ile der-kenâr olmak gerek
Yaka çâk vü sîne pür-hûn çün enâr olmak gerek
Bâr-ı ğamdan yegnilüb bî-berk u bâr olmak gerek
Bu havâyile su gibi bî-karâr olmak gerek

Elde nergîs gibi câm-ı zer-nigâr olmak
Giceler ser-mest ü gündüzler humâr olma
Baş açuk yalun ayak abdâl-vâr olmak ger
Cübbeler çâk ü külehler târ-mâr olmak g
Nâr-ı ᶜışka küllî yanub hâksâr olmak ge

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

III

Ey gönül mevc ur demidür yine deryâlar gibi
Nağmeler göster bize murğ-ı hoş-âvâlar gibi
Boynunı eg bilüni bük şâh-ı ayvalar gibi
Niçeler ber-dâr olubdur bunda Dârâlar gibi
Hâk-i pâ ol ᶜışk-râhı içre sahrâlar gibi

Kanumuz cûş eylesün cân içre sahbâlar g
ᶜÂlemi âşüfte-dil kıl ehl-i sevdâlar gi
Çek elün devrân ğamından bî-ser ü pâlar
Gönlüni nakkâşa vir nakşin temâşâlar gil
Levh-i dilden pâk idüb her rengi yumalaı

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

IV

Her kimün bu fasl içinde ünsi yok sahrâyile
ᶜİşret itmez ya çemen sahnında çeng ü nâyile
Her nefes ᶜömri geçer ney gibi âh u vâyile
Geçmedin fursat demi ᶜayş eyle hûy u hâyile
Neyledi Zâl-i cihân gör Behmen ü Dârâyile

Ya salınmaz bir kadi serv-i mihi bâlâyil
Çeng-veş kaddin dûta eyler kuru sevdâyil
Gel berü ey ᶜâmil olan râ-yı dehr-ârâyil
Çeşmüni nergis gibi aç sâğar-ı sahbâyile
Nakd-i vakti koma elden nisye-i ferdâyil

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

V

Bâğa gel berk-i hazândan rukᶜa-i menşûrı gör
Jâlelerden her varakda lûlû-yı mensûrı gör
Câme-i zer tutmış bu şavka nergis-i mahmûrı gör
Aç gözün evrâk içinde nusha-i mestûrı gör
Nûşına aldanma dehrün nîş uran zenbûrı gör

Sebzeler sahnında zerden genc-i nâ-mahsû
Bâde-i sahbâ durur her dâne-i engüri gör
Bağrına dağ-ı ğam urmış lâle-i mahrûrı g
N'oldı bir demde bu zîbâ gülşen-i maᶜmûr
Şöyle olur Lâmiᶜî her hüsnine mağrûrı gö

Böyle yazıldı hazân suhfına âyât-ı Mubîn

قطعه در مدح موالی المولی محمد بن حاجی حسن که قاضی عسکر حضرت سلطان بایزید بود

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ∘/ ∘ – – ∘/∘ – – ∘/ ∘ – –

1 Ey hâk-i derûn Kaᶜbe-i hâcât-ı efâzıl
Kim halkası zâyirleredür ᶜurve-i vüskâ
Yokdur işigün gibi bugün mesned-i ᶜâli
Fazl ehline olursa ne tan maksad-ı aksâ
Devlet gibi kapunda hüner ehli mülâzım
Her biri bulur kadr u şeref mansıb-ı aᶜlâ
Bir âyîne-i gayb-nümâdur ki zamîrün
Gün gibi cihân nakşı kamu anda hüveydâ
5 Bir kıtᶜa önünde bu yedi ferş-i mümehhed
Bir pâye yanunda bu tokuz çarh-ı muᶜallâ
Her zerre ki pervâz ura ᶜâlemde kapundan
Gün gibi olur burc-ı şerefde felek-âsâ
Gencîne-i kalbün güher-i sıdk ile memlû
Mirât-ı dilün nûr-ı yakiniyle mücellâ
Dillerde sıfatun bugün ahlâk-ı Muhammed
Oldun nete k'ol ism-i şerîfiyle müsemmâ
Kim eyledi sencileyin ol şâh-ı dü-kevnün
Şerᶜîni bu kadr u şeref u hakkile icrâ
10 Kanûn-ı şifâ oldı makâlâtuna minhâc
Esrâr-ı Hüdâ düşdi işâratuna minhâ
İcrâ-yı umûr itmede râyun yed-i Mûsî
İhyâ-yı mevât itmede nutkun dem-i ᶜÎsâ
İlhâm gibi sözlerün esrâr-ı ledünni
İᶜcâz gibi işlerün etvâr-ı tahaddâ
Ger pîr-i hired tıfl-sıfat levh-i dilünden
Ahkâm-ı kazâ sırr-ı kader ögrene ahrâ
ᶜİlmünle olur ᶜukde-i eşkâl-i cihân hall
Emrünle bulur hükm-i kazâ sûret-i imzâ
15 Hem havf u hatardan reh-i takvâ sana eymen
Hem şehd ü şükrden gam-ı fetvâ sana ahlâ
Resm itdi bugün nakş-ı murâdâtunı rûşen
Meh cebhesine bu fulk-i âyîne-sîmâ

المنة لله تبارك و تعالى

Ne lutf ola kim tapuna Hak itmedi ihsân
Hâmen gibi raks eyleyüben başuma sevdâ
Bil baglayuban nâme-sıfat medhüni kıldum
ᶜArz idemezem sîne odın tapuna hayfâ
Ammâ nideyim yandı dilüm riştesi gamdan
Virdi yakamı gam eline hande-i aᶜdâ
20 Pâmâl-ı cefâ kıldı beni gayret-i akrân
Birisi müfîd olmadı hikmet bu ki aslâ
Çok fenne emek çekmiş olam cüz'i ve küllî
Cüz'iyyet-i sugrâyile külliyet-i kübrâ
Pes oldı bana müntic-i gam evvel ü âhir
Ger medhünile olmasa mazmûnı muhallâ
Kem mefharüm eşᶜâr idi anunda sonı ᶜâr
Âvâre düşüb terk ola bu mevlid ü menşâ
Bir postile nâfe-sıfat demler olur kim
Mahrûm gidem dîde-i giryân ile hâşâ
25 İhlâs ile ben bende iken hâk-i deründen
Yüz sürüyü geldüm kapuna bî-ser ü bî-pâ
Düşmiş yire eşküm güheri gibi yetîmem
Refᶜ eyle beni hâkden ey kadri muᶜallâ
Kahriyle şikest eylemedin seng-i havâdis
Toprakda komaz katreyi mihr-i felek-ârâ
Sen mihr-i muᶜallâsın u ben katre-i kem-ter
Niçün tuta dil safhasını zulmet-i sevdâ
Çün subh gibi sıdkile mihründen uram dem
Bir kez güle baksan yüzüme mihrile mâha
30 Gün gibi çerâgun oluban dehre virem nûr
ᶜİsâyı nefes birle bugün eyleye ihyâ
Bu ᶜazm-i remîmi demidür lutf-ı ᶜamîmün

Düşmişse nola Lâmi^{c}înün kevkeb-i bahtı
Sen gün gibi ol burc-ı sa^{c}âdetde mu^{c}allâ

Dîvân-ı kazâ içre tutub hâme ^{c}utârid — İtdükce her ahkâmı kader levhine imzâ
Olsun dürülüb düşmenünün defter-i ^{c}ömri — ^{c}Unvân-ı ebed nâme-i ikbâlüne tuğrâ
35 Aslun gibi sâbit oluban fer^c-i refî^{c}ün — Kadrün gibi ^{c}âli ide ol hayy u tuvânâ

قطعهٔ دیگر در عرض حال پر ملال بخدمت محمد شاه افندی ذی القدر والجلال

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/- . - -/ . . -)

1 ^{c}Arż-ı hâl it ey dil-i sergeşte şol dergâhda — K'âsitâni toprağıdur âb-ı hayvân-ı kere
Kıble-i kadr u şerefdür Ka^{c}be-i hâcât-ı halk — Menba^c-ı cûd u sehâdur bahr-ı feyżân-ı
Ya^{c}ni şol zât-ı felek rif^{c}at k'anüle buldı zeyn — Kasr-ı şer^c u tâk-ı dîn ü burc-ı eyvân-

Hażret-i kâżiyü'l-kużżât ü muhyi-i şer^{c}ü'r-resûl
Çarh-ı ihsân şâh efendi mâh-ı tâbân-ı kerem

5 Ey kazâ-rây u kader-imżâ sicill-i kadrünün — Sebtidür tuğra-yı şâhi gibi ^{c}unvân-ı ke
İdeli zâtün şeri^{c}at mesnedine ittikâ — Buldı lutfunla nizâm u kadri dîvân-ı ke
Bâtıla meyl eylemezsin zerrece Hak üzresin — Sana hoş virmiş Hudâ ^{c}adlile mîzân-ı ke
Şer^c icrâsında zecr ü kahr-ı hükmün her ne var — ^{c}Ayn-ı ^{c}avn u mahż-ı ihsândur eyâ hân-ı
Nûr-ı râyündür senün mihr-i şeref-bahş-i cihân — Dest-i cûdundur senün ebr-i dür-efşân-ı
10 Mekremet dîvânınun sadrını teşrîf itmege — Ol kerîm itdi seni gün gibi sultân-ı ke
Çarh topın bir işâret birle ser-gerdân ider — Hâme-i lutfun durur destünde çevgân-ı ke
Hatt-ı butlân çekse hakdur hâtemün ihsânına — Hâtemün mühri ne kim nakş oldı fermân-ı
Murġ u mâhi zelle bend oldı nevâlünden senün — ^{c}Âleme şol resme yaydun lutf ile h^{v}ân-ı
Mihre zer-kurs irdi sîmîn girde buldı mâh-tâb — Bahş olaldan dehre kapundan senün nân-ı
15 Kime kesbise sana mîrâsdur bu kadr u fażl — Ġayriler nehrise sensin bahr-ı ^{c}ummân-ı
Hâl-i gerdûn kıyâs itmek sanadur mağlata — Gün gibi rûşen yaturken sende burhân-ı k
Dest-gîr olsan nola ben bî-ser ü pâ mura kim — Kapuna yüz süre geldüm ey Süleymân-ı ker
Bâb-ı lutfundur cihân halkına çün dârü'ş-şifâ — Derd-mendüm senden olur bana dermân-ı ke
Mihr-i ^{c}âlem-tâb kılmaz zerreden nûrin dirîġ — Lutf-ı neysân dehre yeksândur budur şân-
20 Mihrden sen kem degülsin zerreden ben bende dûn — Nola ben hâk-i siyehsem kanı neysân-ı ke

Artuġ ibrâm eylemek haddün degildür Lâmi^{c}î
Çün tamâm olmışdur anda hadd u erkân-ı kerem

Devletile ser-firâz ol ^{c}izzetile pâyidâr — Nitekim dillerde mezkûr ola destân-ı ker
Rıf^{c}atile silsilen bulsun nizâm-ı kadr u câh — Merkez itdükce şeref neslini devrân-ı ke

قطعهٔ آخر در مدح شاعری با فسون ساحری وگشادن لای اعتبار در آثار حکمت دثار

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ ilâ tün Fâ i lün (– . – –/ – . – –/– . – –/– . –)

1 Benven murğ-ı hümâ-pervâz kim seyrânuma / Tâyirân-ı sidre dir mülk-i melekden münte

Dürr-i mensûrun deler bağrın hacâletden benüm / Tabc-ı gevher-zâm olaldan bahr-ı nazma âş

Gerçi kim fikrüm carûsı bikrinün yok kıymeti / Lîk bu cinnîn mürüvvetlerden ummazam bahâ

Bende yok cayn-ı tamac encâm-veş incâm içün / Kim bana canka-sıfat kâf-ı kanâcat oldı c

5 Âb-ı rûyum dökmezem sîm ü zer içün bir nefes / Gerçi hâkem çöpce gelmez caynuma arz u se

Medh idüb her süflayı züll-i denâet çekmezem / Bende-i sâhib-kanâcatven başuma pâdişâ

Durmazam gül gibi çehrem bâd-ı kahr-ı dehrden / cAndelib-i bâğ-ı cışkam berk u sâzumdur ne

Unudub tesbîhini hayrân kalur erbâb-ı kuds / İrse nacramdan felek sakfına gülbank-ı sa

Cân u dilden sürmegiçün şeb gibi ğam zulmetin / Her dem enfâsum durur bâd-ı seher-veş dil-

10 Bende yokdur lâle gibi efser içün derd-i ser / Câme içün ğonca-veş dil-teng olam ya pür-h

Çeşm-i pür-eşkümde nuh-fu[illegible]k-ı felekdür bir hübâb- / Olalı deryâ-yı cirfânile cânum âşinâ

Büte-i cışk içre zer kıldum vücûdum toprağın / Ol mahaldur kim bana reşk ide ehl-i kimyâ

Dacvî-yi fazl eylesem her bâbdan olmaz caceb / Kim sözüm fasl-ı hükûmet kılmağa yiter güv

Mantık-ı pür-hikmetümde çok macâni var bedîc / Bu kelâm içün beyân hâcet degüldür mutlaka

15 Şicrümün hâsiyyeti acrâz-ı ğamdandur necât / Kim makâlatumda var her nevce Kânûn-ı şifâ

Ebr gibi ağladur halkı okunsa mersiyem / Gül gibi handân olur dehr olıcak midhat-se

Vecd u cışk u hâldür mebnâsı kasr-ı nazmumun / Olsa her beytüm caceb mi Kacbe-i dârü'd-du

Her mecâzum pür-hakîkatdür degülven hezl-gû / Sözlerüm cunvânı قال الله وقال المصطفى

Ger tarîkat yüzlerinden halka irşâd eyleyem / İdinür guftârum ashâb-ı şerîcat muktedâ

20 Ger hakîkat sözlerinden dehre bâb-ı râz açam / Ser-be ser ol remz olur faslu'l-hitâb-ı evl

Bu cacebdür kim nuhûset virmegiçün rûz u şeb / Meh gibi her günde bir yüzden toğar tâlic b

Pür-keder itmek diler su gibi sâfî meşrebüm / Hâksâr-ı râh-ı mihnet eyleyüb hemçün sabâ

Tan mı çehrem kûh-ı ğamden kâh-mânend olsa zerd / Cev-furûş-ı derd ü ğamdur kiti-i gendüm-nüm

Hâr-ı ğamden gül gibi câmem nice çâk itmiyem / Efser-i eflâk iken şimdi hünerdür hâk-i pâ

25 Bî-basarlar kim hazefden gevheri fark eylemez / Mâl-ı Kârûn cemc idüb virüb alurlar müntehâ

Kudret ü müknet bulub hasm-ı Mesîhâ her Cuhûd / Cübbe vü destâr ile şehrî geçer her rustâ

Ol ki ehl-i ʿızz u ḳadr u ḫᵛâce-i dünyâ durur   Her faḳîre virdigidür mâye-i renc ü ʿan

Ḳuru hây u hûy u ġavġa vü ʿabes̱ hengâmedür   Virmek almaḳ işi bitmiş adı bâzâr-ı seh

Pâymâl-ı derd u ġam her kâmil-i ṣâḥib-neseb   Mesned-i rifʿatde her câhil emîr ü muḳt

30 Ḫilʿat-ı laʿlin geyer devr içre ḳat ḳat çün piyâz-Şol ki ḫulḳ u sîretidür bû-yı sîr ü ger

Her yezidüñ meh gibi gün başına nev-câmesi   Pûşiş içün bulımaz bir köhne şâl âl-i ʿ

Dehr-i pür-kerb ü belâ üstine bu ḥüccet yeter   Âl-i Yâsîn nesl-i Ṭâhâ ḳahr u zecr-i Ker

طاها

Lâmiʿî âḫir zamânı gör ki bu-Cehl oturur

Mesned-i Maḥmûd iken seccâde-i ḥükm ü ḳażâ

Her zamânuñ devleti var her işüñ bir ḥikmeti   Her birinde ʿibreti var

الدمايشا

35 Aradan çıḳ her nefes teslîm ḫoşdur ey faḳîr   Her ne kim Ḥaḳdan gelür ehlen ve sehlen m

Râsti her tîr kim ḳavs-i ḳażâdan irişür   ʿÂşıḳ olan sînesin idüb siper virür rıżâ

Nâr-ı miḥnetdür belî ḳalbüñ zer-i ḫâlis̱ ḳılan   Yanmadın ser-cümleten çıḳmaz dımâġuñdan h

ʿÂlemi suflîde ḳalur menzili dûn olanuñ   Himmetüñ aʿlâ iderseñ menzilüñdür müntehâ

اینها چندین درر آبدار و گوهر شاهوارست که بمنقاب الماس جناب وحید د
حالت سفته و مثال سبحة الابرار برای تحفه الاخیار انتظام سلك سلوك
اسرار را پذیرفته حالیا بحکم خیر الامور اوسطها ضیاء این نظمهای مانند جمله
مشتی جزوه اصحاب صفا را و ارباب وفا را عرضه گشته است

ابتدا بمدح امیر احمد البخاری علیه رحمة الله الباری

4/Me fâ îlün (. – – –)

1 Bugün taht-ı vilâyetde şehinşeh Mîr efendidür / Tarîk-i hᵛâce-gân içre re'is-i Nakşîbend[1]
Şerîʿat emrin icrâda tarîkat resmin ihyâda / Hakîkat sırrın ifşâda sanasın hᵛâce kend
...den sultânları bende anün ihsân u lutfıdur / Çeken ser-keşleri bende anün ʿışkı kemer
Söz açub ʿışk-ı subhândan tarîk-i râz-ı ʿirfândan-Bir od urmışdur afâka ki heb cânlar sir
5 Aña kim bir nazar bakdı dil ü cânın oda yakdı / Cihân küllî aña akdı eger kul ger efendi
Degül sahn-ı felek ancak kamu mülk-i melek el-hak-Fezâ-yı lâ-mekân mutlak güzer-gâh-ı sem
Cihân cân hazzını alsa ʿaceb mi sohbetinden kim / Beyân-ı hikmet-âmîzi hakîkat şehd ü kand
Baña devlet yeter bu kim diyeler Lâmiʿî cândan / Tarîk-i Nakşibendîde gulâm-ı Mîr efendid
Demidür menzile anı irürsen eyleyüb irşâd / Ki yıllardur ki miskîn bu yolun derd-men

وله ایضا در مدح حضرت امیر طاب ثراهم

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün[2] (– . – –/– . – –/– . – –/– . –)

1 Bir ulû dergâha çokdan intisâbum var benüm / İşiginde rûz u şeb çok feth-i bâbum var b
Onsekiz bin ʿâlemi rûşen kılur her pertevi / ʿArş u kürsîden yüce bir âfitâbum var be
Hâk-i râhin kuhl ider mülk-i melekde hûr-i ʿıyn / Bir şeh-i gerdûn-süvâr ü meh-rikâbum var
Yandurub ʿışkı odında cümle ʿaklün defterin / Şimdi fasl u bâbı yok bir hoş kitâbum var
5 Tâyirân-ı sidre irmez himmetüm pervâzına / Lâ-mekân sî-murgiyem ʿâli-cenâbum var ben
Mîr efendi bendesiyem mezhebümdür hubb-ı âl / Gayrilerle ne su'âl ü ne cevâbum var benü
Baña bu devlet iki ʿâlemde besdür Lâmiʿî / K'âsitân-ı Nakşibende intisâbum var benüm

وله ایضا در همین معنی

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . –/[3] . – –/– . –)

1 Bir işige istinâdum var benüm / Yüz felekce iʿtimâdum var benüm
Cevher-i iksîrdür hâki anün / Dahi artuk iʿtikâdum var benüm
Himmetiyle ʿarşa pervâz eylerem / Hey nice ʿâli kanadum var benüm
Surh-rûyem devletünde mihr-veş / Meh gibi her dem mezâdum var benüm

5 Ben murâdın itmişem anün murâd
Sanmanuz dahi murâdum var benüm

ᶜAyn-ı ᶜakli yumub uydum ᶜışka çün
Başka sanman ictihâdum var benüm

Uşda tîği uşda başum Lâmiᶜî
Her ne dirse inkiyâdum var benüm

وله در عرض احوال بان جناب فضل واقبال

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – . /. – – ./. – – ./. – –)

4

1 Ey şeyh bana keşf ü kerâmât gerekmez
Kurtar beni bu vartadan âfât gerekmez

Sığmaz benüm etvâruma guftâr-ı tasavvuf
Dîvâne vü mestem bana tâmât gerekmez

Ko hall-i menâmı beni bîdâr-ı ebed kıl
Gönlüm gözüm aç hᵛâb u hayâlât gerekmez

Seccâde vü tesbîh ü ridâ hırka vü tâcı
Lutfiyle didüm tapuna kerrât gerekmez

5 Fikr-i çîle vü vesvese-i halvet ü ᶜuzlet
Heb reh-zen-i diledür bu riyâzât gerekmez

Sek gibi işigünde beni ko olayım hᵛâr
ᶜİzzet bu yiter ayrugı bi'z-zât gerekmez

Bir ᶜâşik-ı dîdârem eyâ mürşîd-i kâmil
ᶜArz itme bana hûrile cennât gerekmez

Bir mûr-çeyem kuş dilin ögrenmege geldüm
Dîvân-ı Süleymâni vü dârât gerekmez

Ger Lâmiᶜînün himmetün olursa delîli
Zulmâta girürse ana müşkât gerekmez

وله غزل عاشقانه

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/ . – – –/ . – –)

5

Bugün Mecnûn benem hayrân-ı Leylî
Esîr-i zülf-i müşk-efşân-ı Leylî

Urur Mecnûn diyü ᶜâlem bana taş
Olaldan ᶜışkıle ᶜuryân-ı leylî

Yine eski cünûnum tâzelendi
Açıldı çün bahâristân-ı leylî

Meger hüsni güli Mecnûn idübdür
Ki bülbüller okur destân-ı Leylî

5 Kanı bir çeşm-i Mecnûn kim göreydi
Kurılmış yir ü gök dîvân-ı Leylî

ᶜAceb bencileyin Mecnûn olur mı
Kimi görsem sanuram anı Leylî

Olurdum Lâmiᶜî kelbi olınca
Kabûl itse beni çubân-ı Leylî

وله ايضاً

Müf te i lün Fâ i lün Müf te i lün Fâ i lün (– . . –/ – . –/ – . . –/ – . –)

6

ᶜÂşık-i dil-hastaya rû-yı dilârâ gerek
Dîde-i Mecnûn içün talᶜat-ı Leylâ gerek

ᶜIşkuna gencineyem hüsnüne âyineyem
Bende seni görmege dîde-i bînâ gerek

Varumı virdüm bütün yokluğı aldum satun
Yârile bâzâr iden rahtını yağma gerek

ᶜIşkun ile yanmışam derdüne boyanmışam
Kim ne bilür hâlümi halka temâşâ gerek

Kim diler ise gözin görmege cânân yüzin
Yavu kılub kendüzin bî-ser ü bî-pâ gerek

ᶜÂşık-ı zâr olanun tâlib-i yâr olanun
Nefsi müzekkâ olub kalbi mücellâ gerek

Lâmiᶜîyâ itme lâf çünki sözündür güzâf
ᶜIşka nîşân istenür daᶜvîye maᶜnâ gerek

وله ایضاً

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/ . - - -/ . - -)

7

1 Gönül halvet gerek tenden ne hâsıl / Çü cân kesretdedür andan ne hâsıl
Degül çün himmetün aʿlâ felekden / Ebed ey nefs-i dûn senden ne hâsıl
Görinmez çeşmüne fiʿlün çü akbeh / Sana taʿât-ı ahsenden ne hâsıl
Tutalum feylesuf-i zü-fünûnsın / Hakı bildürmeyen fenden ne hâsıl
5 Yakîn ʿilmini tahsîl itmeyince / Kıyâs u vehmile zandan ne hâsıl
Yüri yâr işiginde kıl ikâmet / Sana miskîn bu meskenden ne hâsıl
Nasîhat sen sana kıl Lâmiʿî var / Beni terk it sana benden ne hâsıl

وله ایضاً

8

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./ - . -)

1 Oldum sakîm-i derd ile me'vâya irmedin / Kaddüm hilâle döndi semâvâya irmedin
Ğarkâb-ı hayret oldı vücûdum gemisi âh / Emvâca uğradum leb-i deryâya irmedin
Safrâ-yı ʿışk ile teb-i mihnet çeker dilüm / Talh oldı ʿayşum ol lebi helvâya irmedin
Kasdum budur ki seyr-i gülistân-ı kuds idem / Yüksek uçar gönül kuşı aʿlâya irmedin
5 Ğaflet beriyyesinde kalam diyü korkaram / Saʿyî tavâf-ı Kaʿbe-i ʿulyâya irmedin
Bu derd ü hasretiyle olam gibi ben ğarîb / Vasl-ı nigâr u maksad-ı aksâya irmedin
Şeytân u nefs leşkeri her dem yolum urur / Ser-hadd-i râh-ı bâr-ı taʿâlîya irmedin
Pervâne gibi yandı firâk ateşine dil / Şemʿ-i cemâl u nûr-ı tecellâya irmedin
Sunʿı şu resme virdi dil ü câna hayreti / Suretde kaldı ʿakl-ı heyulâya irmedin
10 Esrâr söylemek dilerem rûz u şeb görün / Bir harf bilmedin dahi maʿnâya irmedin
Sâdık olur mı daʿvî-yi İslâm eylemek / İhlâs u sıdk u tevbe vü takvâya irmedin
Tecrîd olmayınca gönül zinde mi olur / İhyâ olur mı menzil-i ʿÎsâya irmedin
Girmez eline her kişinün mülk-i iʿtisâm / Hablu'l-metîn ü ʿurve-i vüskâya irmedin
Erini su'âlin eylemek olmaz sana gönül / Mîkât-ı Tûr u mevkıf-ı Mûsâya irmedin
15 Hayr ile yâd idün ola kim rahmet ide Hak / Ger Lâmiʿî ölürse temennâya irmedin

وله ایضاً

9

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

1 Eyleyüb bâzâr-ı ğamda ʿışkunı sermâya ben / Düşmişem vaslun metâʿ çün ʿaceb ğavğâya be
Basuban ğâr-ı tabiʿat içre nefsüm dîvini / Seyr idüb kâfında kalbün uğradum ʿankâya
Şöyle mest itmiş durur dîdâr-ı sâkî cânumı / Kâfirem ger meyl idersem Cennet ü havrâya
Dünyâ vü ʿukbâ berâberdür bana sûd u ziyân / Od urub dükkâna virdüm varumı yağmaya ben
5 Senligünle mahv idüb benden be-küllî benligüm / Katre gibi düşmişem bî-pâ vü ser-deryâya
Cânuma kıldı tecellî âfitâb-ı rû-yı dost / Ol sebebden sâye-mânend olmışam bî-mâye be

Halvet u ᶜuzletde gördüm ᶜucb u şöhret-âfetin Hizmet ü sohbetle irdüm hazret-i Mevlâya
Lâmiᶜî ᶜarż itme bana hırka vü tâc ü kemer Sûreti terk itmeyince irmedüm maᶜnâya be

وله ايضاً

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./ . - -)

10

1 Sâkî ben ezel şevkini peymânede buldum Cân lezzetini sohbet-i cânânede buldum
Dünyâyı ser-â ser ayağum altına aldum Âhir gelüben dil-berümi hânede buldum
Yitürmişidüm medresede tâcını şeyhün Rehn olmış imiş destiye humhânede buldum
Bu bahr-ı muhîti ki nihâyâtı görinmez Esrâr-ı ney heb bir dürr-i yekdânede buldum
5 Etvâr-ı dili anlamadı ᶜâkıl-ı dânâ Bu mes'eleyi defter-i dîvânede buldum
Şol genci ki dil kasr-ı selâtinde arardı Gör hikmeti bir kûşe-i vîrânede buldum
Her cânı yakan şemᶜ-i cemâlidür egerçi Zevkini bu sözün dil-i pervânede buldum
Maᶜnîye tılısm anlıyalı sûret ü rengi Efsûn-ı dü-kevni dem-i efsânede buldum
Ben Lâmiᶜîyâ nakş-ı cihân nefyini dilden Bir hâlet imiş nağra-i mestânede buldum

وله ايضاً

4/Me fâ i lün (. - . -)

11

1 Ne sevdâ bu ne sevdâdur ki cân toymaz bu sevdâdan
Ne deryâ bu ne deryâdur ki dil çıkmaz bu deryâdan

Ne âteş bu ne âteşdür denizler eylemez teskîn
Ne safrâ bu ne safrâdur ki lezzet-bahş-ı helvâdan

Taᶜâla'l-lâh taᶜâla'l-lâh kurulmuş bir yüce dergâh
İçinde nice yüz bin mâh nihândur çeşm-i aᶜmâdan

Nazar aldunsa maᶜnâdan güzer kıl nakş-ı dünyâdan
Şu kim buldı müsemmâyı ferâgat eyler esmâdan

5 Dilersen nûr-ı tevhîdi tabiᶜat zulmetinden çık
Ki görmez sırr-ı illâyı şu dil kim geçmedi lâ dan

Kanı ol bâde-i bâkî getür bezmiçün sâkî
Ki gulgullar bu nuh-tâkı tutub geçsün süreyyâdan

Eger sağ u ve ger soldur nefesler sağışı yoldur
Velî yüz gösteren oldur hakîkat cümle eşyâdan

Cihânı neylerem sensüz ne hâsıl cismden cânsuz
Gönül hazzeylemez ansuz cinân bâğın temâşâdan
Yüri kâf-ı taᶜallukdan güzer kıl Lâmiᶜî evvel

ولہ ایضاً

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün 12 (– ˬ – –/– ˬ – –/– ˬ – –/– ˬ –)

1 Dostlar gelün terk-i dil ü cân idelüm — Ba^c d-ezân üftân u hızân ^c azm-i cânân ide:
Baş açuk yalun ayak şûrîde dil-âbdâl-vâr — Bir reviş gösterdelüm kim halkı hayrân i(
Çâk idüb ^c aklun libâsın ^c ışk eliyle ser-be ser — Örtülü gevherleri ^c âlemde ^c uryân idelüm
Gösterüb ağyâr şeklin olalum dil-dâre vasl — ^c Âlemün bu lu^c b ile ^c aklın perîşân idelün
5 Her varakdan yüz tecellî gösterür fasl-ı bahâr — Her tarafdan biz dahi hüsnini seyrân idel
Gâh nevha geh telâlâ gâh gûyâ geh hamûş — Gül gibi geh hande bülbül-veş geh efğân i
Meclis-i ^c uşşâka ta^c n itmek ne hâcet her le'îm — Bâdeyi nûş eyleyüb câmını pinhân idelüm
Yakalum dil hânesinde gün gibi rûşen çerâğ — Çıkalum ten zulmetinden cânı tâbân idelüm
Nûh-veş tennûr-ı dilden cûş idüb deryâleyin — Göz yaşından Lâmi^c î âfâkı tufân idelüm

ولہ ایضاً

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün 13 (– ˬ –/– ˬ – –/– ˬ –)

1 Olki vahdet buldı halvet istemez — Halvet ü ^c uzletle şöhret istemez
Her nazar eşyâda hikmet-bîn olan — Kimseden ^c âlemde vahşet istemez
Her nefes dil-ber rızâsın gözleyen — Gâh lutf u gâh mihnet istemez
^c Âşık-ı dîdâr olan hayrân u zâr — Gâh dûzah gâh cennet istemez
5 ^c Işk işi câniyle yanmakdur müdâm — ^c Âşık olan istirâhat istemez

جوہر زنانی دکلورکلن تزیین سکلی

— Merd-i dîn tezyîn ü zîynet istemez
Bende-i ehl-i ^c azîmetsen eger — Şi^c ri ko kim h^v âce ruhsat istemez
Varuram şeb yâ seher didi nigâr — Lâmi^c î bu kâr ğaflet istemez
Şükr ana kim fazl-ı şâhinşâhumuz — Bendesinden kabiliyyet istemez

ولہ ایضاً

4/Me fâ î lün (ˬ – – –) 14

1 Tecellî eyleyüb hüsnün beni ğark itdi envâra
Ki nûrumdan münevverdür tokuz gök yidi seyyâre

Enâniyyet hicâbından çıkub gördüm ruh-ı yâri
Kılub dil-dârını halvet irişdüm vasl-ı dil-dâra

Riyâzet terkin ur zâhid marîz olan ider perhîz
Çü buldı cân u dil sihhat döner her lokma envâra

Gönül şehrinde anünçün çalınmaz ارجعی tablı
Ki hâkimdür vücûdunda ser-â ser nefs-i emmâre

5 Dilersen vuslat-ı dil-dâr bu yoğa kalma ey dil var
Nişânı ^c âşıkun oldur ki göz açmaya ağyâra

Yanub ᶜışkiyle heb kül ol nisâr-ı makdem-i gül ol
Ki hâr-ı ğamda bülbül-veş dahi yanmayasın nâra

Düşüb pâyine cânânün elünden koma dâmânın
Ser-â ser Lâmiᶜî kılsa seni tîğiyle sad-pâre

ولە ايضاً

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fa'lün (– . – –/– . – –/– . – –/. –)

15

1 ᶜIşka muᶜâmil olub geçdi yoğa varumuz
ᶜIşk durur varumuz ᶜışk iledür kârumuz
Rind-i harâbâtiyuz bizde ne us var ne yüz
Gel beri ey yol eri ᶜakldan olğıl beri
5 Yokdur işüm lâyile hoş başum illâyile
Gördüm idüb cust u cûy çünki ne ol var ne bu
Lâmiᶜîyâ her zamân ᶜışka ziyândur zübân

Assı ziyân bilmezüz yâr ile bâzârumuz
ᶜIşk durur yârumuz ᶜışk ile güftârumuz
Cümle yele virmişüz ᶜakl u dil u ᶜârumuz
Mîr-i Buhârî durur kâfile sâlârumuz
Geçdük iki sanmadan birdür ikrârumuz
Toldı dilüm sırr-ı Hû gitdi her inkârumuz
Baş virürsin hemân k'açıla esrârumuz

ولە ايضاً

16

Mef û lü Me fâ i lün Mef û lü Me fâ i lün (– – ./. – . –/– – ./. – . –)

1 Bu ᶜakl u bu dil birle ol cân ele mi girür
Hizmet kemerin bağlan tapuda nice yıllar
Bu nefs ü hevâ dîvin bend eylemedin muhkem
Yoğ eylemedin varı var isteme ol yârı
Ten burcını yıkmadın cân gencine irilmez
Ey cân nazarın Mîrün bil ᶜayn-ı saᶜâdet sen
Ashâb-ı safâdur heb huddâmı o dergâhun
Derd ehliyisen var ol ol kavme gönülden kul
Ey Lâmiᶜî minnet bil bu fursatı devlet bil

Cân terkini urmadın cânân ele mi girür
Derbâna buluşmadın sultân ele mi girür
Ol mülk-i Süleymânî âsân ele mi girür
Maᶜşûk ile vasl olmak meccân ele mi girür
Dünyâda meşakkatsuz bir kân ele mi girür
Anün gibi bir kâmil insân ele mi girür
ᶜÂlemde bunun gibi ihvân ele mi girür
Bî-vasl-ı tabîb ey cân dermân ele mi girür
Cânâne ğamı gibi mihmân ele mi girür

ولە ايضاً

Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (. – – ./. – – ./. – –)

17

1 Saᶜâdet ana kim yâri sen oldun
Cihân ağyâr olursa ğam degüldür
Zîyân u sûd sevdâsını itmez
Dü-ᶜâlem hirmenin bir kâha saymaz
5 Ne kılsun cân u dil ğayrile sohbet
Yıkılmaz rûzgâr âfetlerinden
Dilersen menzil almak geç özünden

İki ᶜâlemde dil-dârı sen oldun
Ana kim yâr u gam-hᵛârı sen oldun
Şu cân u dil ki bâzârı sen oldun
Ne berkün kim havâ-dârı sen oldun
Ki dün-gün kâr u efkârı sen oldun
Şu dâr-ı dil ki miᶜmârı sen oldun
Bu yolun Lâmiᶜî hârı sen oldun

وله ايضاً

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . – –/– . –)

18

1 Zâhir ü bâtın bizüm sensin şehâ meşhûdumuz Evvel ü âhir cihândan her nefes maksûdu

Bakmaz idün göz açub her giz cihânün yüzine Sen degülmişseydün ey cân her nazar meş

Şöyle od urmış durur ᶜışkuna vücûdum mülkine Sâyebânlar bagladı mülk-i melekde odumu

Târ-ı duzah söyinür irerse eşküm katresi Kül kılur bâğ-ı cinânı zerre denlü odum

5 Lâmiᶜî Şems-i Buhârîden alursan zerre nûr Gün gibi berk ura gökde tâliᶜ-i mesᶜûdu

İşigünde cân virürsem Merve hakkı zî-Safâ Ey kapusı ᶜâlem içre Kaᶜbe-i maksûdumuz

وله ايضاً

Mef û lü Me fâ î lün Mef û lü Me fâ î lün (– – ./. – – –/– – ./. – – –)

19

1 Kıl naᶜra-i ᶜuşşâkı mestâneler ögrensün İt zemzemeler sâkî meyhâneler ögrensün

Zincîr-i ser-i zülfin cân boynına tavk itdüm Görsün nicedür sevdâ dîvâneler ögrensün

Nûr oldı yanub cânum şemᶜ-i ruhi nârına Benden oda yanmagı pervâneler ögrensün

Çün ᶜışka kadem basdum başı kodum ortaya Cân virmegi yolunda merdâneler ögrensün

5 Bî-hûd iderem halkı destân-ı cemâlünden ᶜÂlem düşüb efsûna efsâneler ögrensün

Söylen dil-i ᶜârifden esrâr-ı maᶜârifden Deryâlar idüb cûşı dürdâneler ögrensün

Sen Lâmiᶜîyâ cehd it maᶜnîyile kıl peyvend Ko kim cedel ü daᶜvâ bigâneler ögrensün

وله ايضاً

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

20

1 . Bilmezem ey dil ne yüzden bî-karâr oldun yine Kan yaşunı kara topraga karar oldun yi

Ney gibi feryâd idersin her dem ey cân bülbüli Nice gülzâr âteşinden böyle zâr oldun

ᶜÂlem-i ıtlâka pervâz itmek istersin meger Bu kafes kaydından el-hak bî-karâr oldı

Dâm-ı ğamden kurtılub handândun ey kebk-i dil Zülfinün şehbâzına nâ-geh şikâr oldun

5 Bulmış iken vahdeti düşdün ᶜacâyib kesrete ᶜAklunı cemᶜ itmişiken târ-mâr oldun y

Bilmezem nice hevâdur ölçeren odun senün Yandurub küllî vücûdun hâk-sâr oldun yi

Düşmiş iken esfele el-hamduli'l-lâh Lâmiᶜî Himmet-i Mîr irişüb yüksek uçar oldun y

درجواب غزل سلطان قورقود عليه رحمة الملك الودود

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe û lün (. - . -/. - . -/. - -)

21

1 Çalındukca dem-â dem ʿışk nâyi   Nedür bu raks ey serv-i hevâyi

Anün çün sikke kodı gül çemende   Ki koymaz gûşına her hûy u hâyı

Dilersen server olmak terk-i ser kıl   Anar mı ʿışk eri tâc u kabâyı

Marîz-i ʿışka ʿâlemde ʿalâmet   Budur kim seçmeye derd ü devâyı

5 Çü sığmaz ʿışka daʿvî Lâmiʿî var   Ciger kaniyle yaz bu mâcerâyı

وله ايضا

4/Me fâ î lün (. - - -) 22

1 Delelden sînemi gamzen gönül beyti harâb oldı
Ruhun şemsini seyriçün ʿacâyib feth-i bâb oldı

Sunaldan sâkî hüsnün bana ʿışkun şarâbını
Gam odında cigercügüm döne döne kebâb oldı

Dilüm sûzın gözüm yaşın görelden encüm ü deryâ
Biri âteşlere yandı birisi gark-ı âb oldı

Yuyaldan levh-i sînemden nukûş-ı ʿâlemi eşküm
Ne faslı var ne hod bâbı gönül bir hoş kitâb oldı

5 Egerçi perdeyi yüzden götürdi o güneş-talʿat
Şuʿâʿı cân gözin aldı girü dil pür-hicâb oldı

Ruhun envârı ʿaksinden şeref kim buldı her zerre
Felek evcinde seyr idüb cihân-tâb âftâb oldı

Nice ırsun cemâlünden gözini Lâmiʿî bir dem
Ki senden gayriye bakmak ana ʿayn-ı ʿazâb oldı

وله ايضا

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

23

1 Ey gönül agyârı ko o yârı gör   Gözüni aç ʿaklunı uyarı gör

Elde halkun sübhesinden sana ne   Sen senün bilündeki zünnârı gör

Dest-gîr olsun dir isen lutf-ı Hak   Pâ-yı merdâna düşüb yalvarı gör

Kalma sahrâ-yı hıredde leng ü lûk   Bir kadem ʿışkun yolını varı gör

5 Başunı sevdâya virme Lâmiʿî   Ko hisâbı eldeki bâzârı gör

ولە ايضا

24

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- ˬ - -/ - ˬ -)

1 Dil-berâ cışkunla cânum nâr-ı sûzândur benüm — Anüniçün şemc-veş çehrem fürûzândır benü

Göz karadub cân u dil düşdi saçun sevdâsına — Bu sebebden cümle ahvâlum perîşândur beni

Nicesi gül gibi açılsun dilüm ey ğonca-leb — Sünbülünden lâle-veş bağrum tolu kandur b

Zülf-i pür-efsûnunile nice hem-destân olam — Ğamzen ucından dil ü cânum hirasândur ber

5 Dilde zikrüm cânda cigerüm lebleründür dem-be dem — Pes sözüm şehd ü beyânum âb-ı hayvândur

Turra-i pür-tâbuna di zulm elin uzatmasun — Kim bu devr içre penâhum zıll-ı Yezdândur

Lâmicî evvel kademde çünki kıldum terk-i ser — Tâc-ı şâhi hâkile yanumda yeksândur benüm

ولە ايضا

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- ˬ - -/- ˬ -)

25

1 Ol saçı leylî ğamından sîne yağın yakmışam — Meşhed-i dilde bugün Mecnûn çerâğın yakmı

Şemc-veş handân idelden dostun şevki beni — Nâr-ı ğayretden cadûnun bağrı yağın yakmı

Lâle-i hûnin kefen gibi ğamından ol gülün — Mürde cismüm içre yer yer cışk dağın yakm

Vah ki mihnet-hâr zânıra fenâ odın salub — Ser-be ser mülk-i vücûdum bâğ u râğın yak

5 Yanduğından ten harâb âbâdınun şâdem velî — Ğam budur ortada ol cânun turağın yakmışa

Derd ü ğam şimden girü bana nice bulur zafer — Âh idüb bir kez cigerden heb yerağın yakm

Lâmicîyem zerrece yokdur dilümde derd ü ğam — Od urub çarhun egerçi heft-otağın yakmışa

ولە ايضا

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- ˬ - -/- ˬ -)

26

1 Bir iki söz carzın ister hasta cânum tapuna — Kim cıyândur sohbet u sıdk-ı beyânum tapun

Gerçi kim su'-i edebdür kasd-i izhâr eylemek — Rûşen iken gün gibi her bir nihânum tapuna

Çünki her giz yok irâdet kabzasından taşra kâr — İrmegiçün pes neden iver bu cânum tapuna

Anlamışken kendünün kubhını ser-tâ ser yakın — Bâcis-i cür'et olur hüsn-i gümânum tapuna

5 Hastadur gerçi birûn amma derûnum sağdur — cArz-ı şevk u zevkdur âh u figânum tapuna

Dem-be dem eyler safâdan dilde kanum gibi cûş — Yacni yüz sürmek diler eşk-i revânum tapun

Lâmicînün çehre-i zerd u derûnı dağı bes — Zâhir u bâtın mahabbetden nişânum tapuna

ولە ايضا

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- ˬ - -/- ˬ - -/- ˬ -)

27

1 Her kaçan mihr-i ruhun peydâ olur — Zerreler çarh uruban şeydâ olur

Lebleründen çün şeker-hâ ola cân — Her nefes tûtî-sıfat gûyâ olur

Bahrden pervâz-ı evc idüb buhâr — Girü cemciyyet bulub deryâ olur

İrişicek tâb-ı mihricân-güdâz — Potenüm yehdânı cayn-ı mâ olur

5 Giceler şemc-i felek olan nücûm — Rûz-ı rûşen iricek rüsvâ olur

Dem-be dem duzah gibi yanan derūn — Görse yüzün cennet-i ᶜulyā olur
Cümlesini hiç ider rāz-ı lebün — Zülfün üzre gerçi çok ġavġa olur
Çün gele sırr-ı meyānun ortaya — Kīl u kāl-ı dehr nā-peydā olur
Kasd-ı cān itsün ne ġam her müddeᶜī — ᶜĀşık olan kişi bī-pervā olur
10 Dil-berā kuhl-i cevāhirdür tozun — Kim anunla ᶜayn-ı cān bīnā olur
Sidreyi yād eylemez kaddün gören — Himmeti ᶜāşıklarun aᶜlā olur
ᶜĀrifün ᶜaynına girmez kāyināt — Yā İlāhī bu ne istiġnā olur
Cānda sākin olsa tan mı sırr-ı Hū — Çünki cārub-ı derūnun lā olur
Her nefesde اخفا u جاهد gerek — Hükm iden gerçi ولو شئنا olur
15 Yumdun ise göz eger aġyārdan — Keşf-i سبحان الذى اسرى olur
Gāh ᶜışkundan dilüm sevdā tolar — Gāh cān şevkunla pür-safra olur
Sen hümānun kime düşse sāyesi — Mülk-i kāfa hükm idüb ᶜankā olur
Heb bulanlar cānda buldılar seni — Gerçi kim hüsnün cihān-ārā olur
Lāmiᶜī ko idemezsin vasfını — Kim cemāl-i yār bī-hemtā olur

وله ايضا

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ îlü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

28

1 Sencileyin kimün ki cihān içre yārı var — İkbāl u devlet u şeref-i kār-bārı var
ᶜIşk-ı cihān لطيفا ana kim lebün gibi — Bu devr içinde cām-ı me-yi hoş-güvārı var
Büt-hāne-i cihāna kaçan eyler iltifāt — Şol bī-dilün ki sencileyin bir nigārı var
Mihr-i felek gibi niçün açılmaz ol gönül — ᶜĀlemde gül yüzün gibi hurrem bahārı var
5 Bahr-ı ġamün havāsına düşdi çü fulk-ı dil — Sürsün safā vü demleri hoş-rūzgārı var
Kalmaz karārı gönlümün andukca bilmezem — Cāniyle zülfünün nice ᶜahd u karārı var
Sürsün ko pāyüne yüzin aġlayu Lāmiᶜī — Destinde bir nice güher-i şāh-vārı var

در کلمات بیهوشانه با شرح و تفسیر درویشانه

1 Bu derdi kime diyeyim cigercügüm baş baş oldı

La^c^l ırmağı akdı gözlerümden kan yaş oldı

Ya^c^ni derd ki ^c^ışkun kemâli ve ^c^âşıkun nihâyet-i ahvâlidür kime söyliyeyim? Bi
dur ki derd-i dil sırr-ı yârdur cümle ^c^âlem hod ağyârdur. Beyt:

5 گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند غرضش آن بود که اسرار هویدا می کرد

Bir dahi budur ki beyâna kâbil ve ^c^ibret mütehammil degüldür
تعالی جناب العشق عن الوصف باللسان و تحیر فی مشاهدة جماله عقول الانس والجان

Pes bu derdün şiddetinden cigerüm ki menba^c^-ı hayât-ı hayvâni ve madde-i harâr
nefsânîdür pür-cerâhat oldı. Şol gönül ma^c^deninde âftâb-ı mahabbetle la^c^l-sıfat perver
10 bulan hûn-i sâfi kan yaş olub gözlerümden seyelân ve diyâr-ı vücûdumı ğark-ı tûfân itd
Beyt: ترا صبا و مرا آب دیده شد غماز وگرنه عاشق و معشوق رازدارانند

Bir dahi budur ki derdüm müşkilü'l-^c^ilâc ve dilüm giriftâr-ı sû'l-mizâc olmışdu
Zîrâ ciger ki re'isü'l-a^c^zâ ve münbit-i dâ' u devâdur. Cerâhat-ı ^c^azîmeyile nihâyetde sa
olmışdur ve cân-ı şikeste bu cihetden ğayetde elîm olmışdur. Hemân ^c^inâyet-i Hakka ve hi
15 yet-i mutlaka kalmışdur. ...... hükmince bu derdün devâsı ...... الا
ağyârdur. Ve işbu marazun şifâsı şerbet-i şerî^c^at-ı Ahmedü'l-Muhtardur. Ve şarâb-ı nâb-ı
rîkat-i ahyâr u ebrârdur ki her biri bir tabîb-i hazâkat-şi^c^âr ve bir hakîm-i hakîkat d
sârdur ki icrâ itdükleri ser-â ser Kânûn-ı Şifâ ve ilkâ eyledükleri ser-cümle enfâs-ı Me
hâdur. Beyt:
دل که آیینه شاهیست غباری دارد از خدا میطلبم صحبت روشن رایی

20 Mukarrer u mübeyyen ve gün gibi rûşendur ki ^c^âşıkun derd u murâdı ve rûz u şeb i
u nihâdı hemân vuslat-ı yâr ve sohbet-i dil-dârdur. Zîrâ nazarında mâsivâ-yı Hak ^c^azze ve
^c^alâ ser-cümle ma^c^raz-ı zevâl u fenâdur dâyimâ, hemânâ dünyâ ve mâfîhâ bir ma^c^lûmdur ma^c^
dûm ve bir mevcûddur mevhûm. Müfred:
درد غم عشق درد مندان دانند نی بیخردان خیال نقش بندان دانند

25 Anam bana baba iken babam anam karnında idi

Anam öldi babam kaldı oğul baba kardaş oldı

Ya^c^ni şol zamân ki mâder-i nefs bana terbiyet idüb atalık ve mülk-i hevâya reh-nü
lık iderdi. Pezer-i ^c^aklum mağlûb olub makhûr ve a^c^yun-ı halâyıkdan mestûr idi çün تُوا
قبل ان تموتوا Muktezâsınca Mâzer-i nefsüm tekmîl-i fenâ eyleyüb mevt-i ihtiyâri birle
fâni oldı. Pes pezer-i ^c^aklum
لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین
Mübteğâsınca mâlik-i velâdet-i sâni oldı. Lâ-cerem mizâc-ı insâniyile ^c^akl-ı rûhâni ortası

müvâhât u mevâsât kemâlın buldı. Beyt:

علی نفسه فلیبك من ضاع عمره   ولیس فیها نصیب ولا سهم

Zîrâ sebeb-i muhâlefet u mücâdelet ve mâdde-i müşâceret u mukâbelet nefsün mü

35 ve kalbün musaffâ ve rûhun mücellâ ve sırrun muhallâ olmaduğından nâşi idi. Vaktîkim mü

zemet-i hizmet-i ahyâr ve müdâvemet-i sohbet-i ebrâr birle tebdîl-i ahvâl ve tahsîl-i

müyesser oldıysa ve sırr-ı sereyân-ı tecrîd ü tefrîd ve nûru'l-lemᶜân-ı âftâb-ı tevhîd

tıynet-i mülevves-nihâd âb-ı sâfî girdâr-ı pâk ve tabîᶜat-ı girifte-fûa'd âyîne-i rûşe

tâb-nâk oldıysa tehzîb-i ahlâk kemâline irdi ve muhâlifinle muvâsât her vech ile el vi

40 Rubâᶜi:

عشقم تو ز ناب شور به پرداخت مرا   در جمله صفات من بپرداخت مرا

بی خلعتی از صفات خود ساخت مرا   زان خلعت دلنواز بنواخت مرا

İki kız idük bir erkek erkegümüz hunsâ idi

Hunsâmuz bir ere uydı kızlarumuz kardaş oldı

Yaᶜni tabîᶜat u nefs iki duhter-i bed-ahter idi. ᶜAkl-ı maᶜâş ara yerde hunsâ-s

45 ser-gerdân u muztar idi. Pes mürşid-i rûha itâᶜat ve kabûl-i tâᶜat idicek cân u dilden h

metkâr ve leyl ü nehâr şâyeste-i kâr u bâr oldılar. Beyt

کامیاران و کامی زن کنم   این چنین زد حکیم نیک زنم

Yâhûd rûh-i hayvâni ki vâsıta ve râbıtadur beden-i maddî ve heykel-i ᶜunsuri bi

şol kalbün mâ-beyninde ki nefs-i mücerrededen ᶜibâretdür ki menbaᶜı tecvîf eyserdür. Lah

50 sanavberiden gâh bunun kisvetiyle mütelebbis ve gâh anün sıfatiyle mültebis olub hunsâ

biᶜatin hâsıl ider. Bilgil ki kalb iki maᶜnâya istiᶜmâl olur: Biri, cevher-i mücerred-i n

ve gevher-i mutahhar-ı Rabbânîdür ki Hadîs-i Kudsî: ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی

قلب عبدی المؤمن   dahi hadîs

قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء اکا اشارت در

55 Bir dahi şol nefs-i mücerrede-i münkalibe ve necm-i mütehayyire-i muztaribedür

makarrı şol şekl-i sanavberidür ki menbaᶜ-ı hayât-ı insânî ve maᶜden-i rûh-i hayvânîdür.

Hadîs: ان فی جسد آدم المضغة اذا صلحت صلح بها سائر الجسد واذا فسدت فسد بها سائر الجسد الا وهی القلب

ve hadîs: ما من آدمی الا لقلبه بیتان فی احدهما الملك وفی الاخری الشیطان اذا ذکر الله خنس واذا لم یذکر الله وضع الشیطان منقاره فی قلبه ووسوس

60 bundan ᶜibâretdür. Pes bu maᶜnâya ıtlâk olan kalb gâh tabîᶜat-i cismâniyyeye mâyil ve şe

rûhile evvelki maᶜnâya ıtlâk olan kalbün kameriyyeti mâbeyninde hâyil olub memleket-i vü

sâlikde gâh işb u inhisâf ile ve bu yüzden iᶜtisâf ile ilkâ-i zulmet ve iᶜtâ-i kudûret e

Ve gâh zulumat-ı heyûlâniden ve kudûrât-ı nefsâniden hârib ve envâr-ı tecellî-yi Rabbânî

ve akmâr-ı teselli-yi Rahmâniye râğıb olub safâ-bahş-ı cism ü cân ve şemᶜ-i fürûzân-ı cev

65 insân olur. Bu sebebden hünsâ-sıfat zü-ciheteyn ve râbıta-ı mâbeyndür. Beyt:

چون شود دل ذره هم مضطرب   لاجرم باشد بحر سو منقلب

Bir derin kuyu dibinde bir deniz gördüm suyı od
Bir avuç toprağ atdum su tondı kara taş oldı

Yaʿni siccin-i tabîʿat çâhinün kaʿrinde şehvet deryâsını müşâhede eyledüm ki
ateş ve emvâcı ser-keş idi. Pes fenâ toprağını ana ilkâ idicek ol âb u âteşün ve emvâc-
70 ser-keşün cümleten hükmi bâtıl olub الفقر سواد الوجه في الدارين muktezâsınca
seng-i siyâh-veş sebât hâsıl itdüm. Beyt:

آنکس است اهل بشارت که اشارت داند   نکته‌ها هست بسی محرم اسرار کجاست

Bilgil ki merâtib-i fenâ کثيرة لا تحصى dur erbâb-ı sülûke basîret
ve ashâb-ı şukûke hibret bir mikdar beyân eyleyelüm ve meşâyih-ı ʿizâm رحمهم الله الى يوم القيام
75 lisânından söyliyelüm. Evvelen; fenâdan murâd nefs u hevânun muvâfakâtından ve evâmir-i
ʿat u me'âsir-i tarîkatün muhâlefâtından geçmekdür. Bu maʿna tevbe-i nasûhun levâzımınd
rucû-ı ile'l-Hakkun merâsimindendür. Ve sâniyen; fenâ terk-i huzûz-ı heyûlâni ve tarh-ı
lezzât-ı nefsânidür bu maʿnâ zühdün lâzimidür ve rüşdün mülâzimidür. Ve sâlisen rağbet-
yâdan ve niʿmet-i ʿukbâdan güzerdür. Bu maʿnâ mukteżâ-yı himmet ü mübteğâ-yı mahabbetdür
80 biʿan ıʿrâżdur cemîʿ-i mâsivâdan ve ğaybetdür şuhûd-ı cümle eşyâdan bu maʿnâ mukaddime-
sükker-hâl ve netice-i hayret-bâldur. Şeyh Şehâbe'd-dînü's-Suhreverdi hażretleri سره
"Kitâbu'l-ʿAvârif" de ve ol mecmaʿu'l-maʿârifde buyururlar ki işbu maʿânide و جامع
fenâ vardur ki her birinde bir yüzden nefyi âsârdur lâkin hakîkat-i fenâ-i mutlak sâlik
resme istilâ-yı müşâhede-i Hakdur ki sâlikün vücûdı mağlûb-ı vücûd-ı Hak ve ğark-ı dery
85 şuhûd-ı mutlak ola katrenün bahre düşüb seylâni ve berfün tâb-ı âfitâbdan zevebâni gibi
nazarında ser-â ser ahvâl-i dünyâ vü ʿukbâ fer[illegible]muş ola ve himmetinde makâmât u kerâmât
u hakîr görine nefsden bîgâne ve ʿakldan dîvâne olub cümlesinden fenâ bula ve bu fenâdan
dahi fâni ola ve bu mertebenün ʿalâmeti ve işbu makâmun emâreti oldur ki zebâni Hakla n
ve beyâni ser-cümle sıdk üzre muvâfık ve cemîʿ-i umûrda bedeni hâşiʿ ve kalbi hâfiʿ olu
90 ve her zamânda mağlûb ve aʿmâli nazarında maʿ[illegible] belki من كل الوجوه meslûb
ʿâlemde bir murâdı ve Hakdan ğayri fikr-i nihâdı olmaz يسرنا الله واياكم Rubâʿî:

تا در ره عشق او نباشی سرباز   زینهار مکن حدیث عشقش آغاز
تا ذات و صفات نپیوسته سنی   خواهی تو ز دوره باشی و خواهی بنماز

Bir tağarcuğun içinde emiş-karış yaturıduk
95 Kırduk bâğı badırığı heb olmaz yirden savaş oldı

Yaʿni ʿâlem-i ervâhda kemâl-i ittihâd ve mezîd-i inkiyâd üzerine idük çünki ol

câlem-i vahdet-i hakkâniden bu câlem-i kesret-i nefsâniye düşdük ve vatan-ı aslîden ve ken-i vaslîden müfârekat u hicret idüb bu menzil-i tefrikaya irişdük hayâlât-ı bâtıla evhâm-ı câtılayile ceng ü cidâle ve harb u kıtâle yüz tutduk. Rubâcî :

100 ای در دل تو هزار مشکل ز همه   مشکل شود آسوده ترا دل ز همه
چون تفرقهٔ دلست حاصل ز همه   دل را بیکی سپار و بگسل ز همه

Egerçi kim ahsen-hâlât ve mecmûc-kemâlat insâna cılâka-i beden vâsıtasıyle ve nefs râbıtasıyledür. Lâkin ser-cümle âfât ve cemîc-i muhâfât dahi insânün bedenle ihtil ve anunla irtibâtından nâşidür gâh mazhar-ı lutf-ı İlâhî ve gâh masdar-ı kahr-ı nâ-müte

105 olur. Egerçi ki ekber-i hicâb ve ekser-i nikâb cemâl-i vahdet-i hakîkiye takayüdât-ı vüc imkâni ve tecaddüdât-ı süver-i heyülânidür. Amma bu kuyûd olmasa کما هو حقه cemâl-i mutlak manzûr-ı erbâb-ı şuhûd ve meşhûd-ı ashâb-ı vücûd olmazdı. Rubâcî:

ای باعث شور و طلب خوبی تو   فرع طلب منست مطلوبی تو
گر آینهٔ چشم محبتی نبود   ظاهر نشود جمال محبوبی تو

110 Hakîkatde hem muhibdür hem mahbûb hem tâlibdür hem matlûb ol makâm sîl ü kesretdür ve bu mertebe-i cemc ü vahdet.

Giceyle çok bâzâr itdüm cevâhirden yüküm tutdum
Heb boncuğ imiş alduğum gündüz nûrı çü fâş oldı

Yacni zulmet-i nefs ü tabîcat ve leyle-i cehâlet ü żalâlet içinde çok tâcat u c

115 ve kesb-i cilm ü macrifet itdüm. Çün âftâb-ı câlem-tâb-ı hakîkat tecelliyât-ı efcâl ü sı sabâhından tâlic oldı ve envâr-ı Hakkü'l-yakîn müşâhedât-ı beyân u cıyân metâlicinden oldı ol macrifet ü tâcat ve inkiyâd u itâcat cevâhiri zucm itdügüm cevâhir-i zevâhir se cümle riyâ vü riyâst ve cucb u enâniyet boncuklarıymış gün gibi rûşen oldı. Beyt :

بر در میخانه رفتن کار یکرنگان بود   خودفروشان را بکوی میفروشان راه نیست

120 Zîrâ her cibâdet u tâcat ki fenâyı ve teslîm ü rizâyı müştemil olmaya cısyân-ı m tefî belki şirk-i hafîdür. Beyt :

طاعت ناقص ما موجب غفران نشود   راضیم گر مدد علت عصیان نشود
المراد من وضع العبادات انجذاب القلوب الی المناسبات مثنوی :
هر چه کاری از برای یادگار   نی اسیر دوستی ای دوستدار

125 گر دلی در دین سیرت هیچ   هر چه آن نه کار حق هیچست هیچ

Ve her cilm ü macrifet ki sâhibini kurb-ı Rahmâna ve yakîn-i cıyâna mûsil olmaya mahż-ı cehâlet belki cayn-ı żalâletdür. Beyt:

قطع این بادیه بی همرهی خضر مکن   ظلماتست بترس از خطر گمراهی
نعوذ بالله من علم لا ینفع ومن قلب لا یخشع مثنوی :

130 چون کسی که از مرض گل داشت دوست   گرچه پندارد که آن خود قوت اوست
نوش را بگذاشته سم خورده است   روی در قوت مرض آورده است

Bir örsüm vardı puladdan yağmur gördi muma döndi
Çok büyük idi göklerden yandı hurd u haşhâş oldı

Ya^{c}ni şol kalb-i ^{c}âsi vü kâsi ki anda żurûb-ı me^{c}âsı işlenürdi feyż-i ^{c}inâyet
135 Rabbâniden ve bârân-ı rahmet-i sübhânîden nerm olub kasaveti safâya heceriyyeti mâye
mülâyemet hâsıl itdi kibr ü ğurûrından ve ^{c}utuvv u nüfûrından ki kendüyi göklerden a^{c}l
tutardı fenâyile tebeddül ve tevâżu^c u tezellül hâsıl eyleyüb zerre-vâr hâk-sâr ve cü-
lâ-yetecezzi-girdâr-ı bî-mikdâr oldı. نتم قال من قال لا سلوك فی بوادی القدم الا بجدم القدم او بقدم الندم بیت:
140 توکن سرای طبیعت نمی روی بیرون کجا بکوی طریقت گذر توانی کرد
ای نفس بدکردار اکر نخواهی که شوی بی خوردار دست از دامن شریعت مدار فان الشریعة هو الاساس

Bir sek bana beglenürdi bir kemük atdum kul itdüm
Ac kurt gibi yavuz iken koyun gibi yavaş oldı

Ya^{c}ni nefs-i emmâre vücûdum mülkinde ان النفس لامارة بالسوء hükmince hâkim
145 ve itâ^{c}ati nâ-güzir iken riyâżat-ı şerî^{c}at ve mücâhede-i tarîkat birle lahm ü şahm-ı t
ve kesâfet ü sıklet-i tıyneti eridüb bu ten-i hâki ve beden-i pâki ol kelbün ağzına il
eyledüm.Pes ol kelb-i ^{c}akûrun ve sek-i pür-şer ü şurun ağzını bu bend ile tutub küsfer
bî-gerend gibi münkâd u selîm ve hoş-nihâd u halîm itdüm.Rubâ^{c}î:
هر کس که اسیر نفس اماره شود از کشور عقل و عشق آواره شود
150 نی جام دلت ز طاعت و صدق افتد از لطمهٔ تیر اندیشه صد پاره شود
Müte^{c}ayyendür ki nefs-i emmârenün zâhiren ve bâtinen necûset-i cibilleti ğayet
ve hebâset-i tabi^{c}atı nihâyetdedür.Şol sebebden ki encâs-ı şirk ü ^{c}inâd ve ercâs-ı cehl
fesâd ve ^{c}akâyid-i reddiyye ve hayâlât-ı ^{c}indiyye birle mülevves olmışdur.Pes mutahhir
^{c}ibâdet u tâ^{c}at ve mükeffirât-ı hesenât u hayrât ile ve siyâset-i tevbe vü istiğfâr ve
155 yâżat-ı evrâd u ezkâr ile ve tevażżı-ı âb-ı tâb-nâk-i şerî^{c}at ve teyemmüm-i hâk-i pâk-i
tarîkat birle anün televvüsini tahârete tebdîl itdüm
کما قال الله تعالی الا من تاب و عمل صالحا فاولئک یبدل الله سیئاتهم حسنات
گدائی در میخانه طرفه اکسیریست گر این عمل بکنی خاک زر توانی کرد

Zâhidlere satdum zühdi mürşidlere virdüm rüşdi
160 Lâmi^{c}î çıkdı aradan katı rind ü kallaş oldı

Ya^{c}ni zâhidler gibi tâ^{c}at u ^{c}ibâdâtı ta^{c}dâddan ve mürşidler gibi riyâset-i
el çekdüm.Zîrâ dimişlerdür ki هرچه در بند آنی بندهٔ آنی her nesne ki mâdûn-ı Hudâdır e

zulmet ve ger ziyâdur. Vaktî kim ana iltifât eylesen habayiline gönül baglasan hemân k hakîkiden ırılursın ve müşâhede-i Hakdan ayrılursın. Beyt:

165 [illegible]

Felâbud Lâmiʿî-i hâk-sâr mânend-i zerre-i bî-mikdâr ʿâlem-i fenâda ve muʿâme Hudâda melâbis-sûret ve muʿâkıd-ı gayr-ı zarûret kuyûdından ferâgat u iʿrâz ve terk-i taʿalluk ve agrâz idüb ihtiyâr-ı ıtlâk eyledi. Beyt:

[illegible]

170 [illegible]

Hemîn erbâb-ı kerem ve ashâb-ı himemden recâ-yı sâdık ve ümîz-i vâsık oldur ki dil-i kâyılı gibi perîşân ʿibârâta ve sakîm u ʿakîm istiʿârâta ʿayn-ı iʿtirâz ile nâzı olub ʿuyûbinün ıslâhından iʿrâz ve kusûrınun itmâmından ıgmâz itmiyeler. Beyt:

[illegible]

در کیفیت فنا

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/ . . - -/. - . -/. . -)

Diyâr-ı yâra dilâ ugra bak eserlerine
Ne resme ʿâşıkınun dag urur cigerlerin

Kanı bu sahn-ı safâda hırâm iden cânlar
Ki şimdi bir kişi vâkıf degül haberlerine

Diyüb vedâʿ bu âsâr her birine anün
Yazıldı hatt-ı fenâ safha-i mâderlerine

Bulub o genc-i nihâni bu künc-i virândan
Geçenlerün kılayım cân fidâ nazarlarına

در حالت رضا

Nigârâ ʿışkun içre râhatem ben
Şikâyet sanma şavkumdandur âhum

Şitâ olursa mihrün âteşi bes
Ve ger sayf ire sâyendür penâhum

در احوال عشق

Koyuban maʿşûkı bakmak sag u sol
Herze sevdâdur degüldür ʿışk ol

ʿIşk bir hurşîddür âteş zırâm
Kim yakar maʿşûkdan gayrin temâm

در تحقیق لا و الا

Tîg-i lâ çün kıldı katl-i mâsivâ
Hakdan ayruk gör ne kalmışdur dilâ

Kaldı hû ser-cümlesini itdi tay
Hurrem ol ey ʿışk şirket sözi key

در ختم کلام

Lâmiʿî güftâra sıgmaz tavr-ı ʿışk
Pür-niheng-i cân-sitândur gavr-ı ʿışk

Yum dehânün kim zebânündür ziyân
Mühr-dâr olmak gerekdür nakd-i cân

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . – –/– . –

1 Ey serîr-i çarh-ı himmet şâhı Şemsü'd-dîn Dede
Pâk-i dil pâkize-rû dervîş-i bahr-âyi

Sînesi rûşenlığından adını ışık koyub
Gönli gözi pertev-i ᶜirfânla aydın De

Acı dirlikler içinde sîne-i pür-şûrile
Kâyinata terş-rûluk satmayan şîrîn De

El çeken bî-pâ vü ser bu dehr pertevinden
Hankâh-ı dehr içinde sâhib-i temkîn D

5 Eyleyen ᶜanka gibi kâf-ı kanâᶜat ihtiyâr
Mülk-i dünyâdan tamâm avın alan şâhin

Hızr-veş ᶜilm-i ledünni çeşmesin nûş eyleyüb
Zulmet-i dünyâda nûrul-lah ile rêh-bî

Çıkran kaplan gibi âhû-yı çarhun postın
Şîr-i merdân gibi ᶜâli-himmet ü bî-gî

Ton salef mülk-i selâmetden melâmet iline
Bir nemed içinde servlik iden miskîn I

Zâhiri merdûd-ı halk ü bâtını makbûl-ı Hakk
Sûretâ pür-nefret ü maᶜnîde pür-tahsîr

10 Halkı bir mensûbeyile itmegiçün şâh-mât
Dehre kej-rûlukla ruh-ı ᶜarz eyleyen f

Meşreb-i sâfîyile su gibi dehri devr idüb
Eyleyen toprağı puster hâreyi bâlin De

Çâr-tekbîr okuyub dünyâya viren üç talâk
Diyüb erhak zâl-ı devrândan elin kâbin

Ser-te ser âyine-veş tur kalender üzre pâk
Hâtırı bî-nakş u sûret sözleri rengîn

Baş açuk yalun ayak rûşen-nazar hurşîd-vâr
Mesnedi meh tekye-gâhı sahn-ı ᶜaliyyin

15 Curᶜa-dân-ı sînesi esrâr-ı Hakkile tolub
Câm-ı ᶜışkla gönül beytin kılan aydın

Gözi yaşlu bağrı başlu kûh-veş sâbit-kadem
Yüzi yirde gönli alçak hâk-veş miskîn

Erni suâlin eylemek olmaz sana gönül
Mikât-ı tur u mevkıf-ı Musâya irmedin

Mülk ü mâline cihânun her nefes yâ Hû diyüb
Şeyh-i devrândan hemîn bir hû alan tell

Her izâfetden berî olub hamûl iden kabûl
Gendüye maᶜdûm-âyin virmeyen taᶜbîn Ded

20 Lâmiᶜînün çü duᶜâdan gayri yok şey li'llahi
Görüben dizârunı tan mı dise âmîn Dede

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Ey yâr yüzün görmezsem mihnetüm artar
Görsem dahi artuk yanaram hayretüm artar

Her bâr ki bu ᶜakl u dil ü tenden olam dûr
İy cân u cihân hazretüne kurbetüm artar

Ben hâk-i zelîl olsam işigünde ne denlü
ᶜÂlemde hezârân derece ᶜizzetüm artar

Cân yokluğa hem-dem olalı varını bilmez
Fakr ile koşuldukca dilüm devletüm artar

Bir çüpce degüldür dü-cihân mülki yanumda
Bülbül gibi kanlar yuduben gayretüm arta

5 İy Lâmiᶜî ol hûr-i perî-rûyı görelden
Bu halkla dîvâne gibi vahşetüm artar

دفتر ثالث اندر غزلیات

بسم الله الرحمن الرحیم خطبهٔ منظوم کلام قدیم

له فی حرف الالف

1

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – •/• – – •/• – – •/• – –)

1 Ey nûr-ı ruhun gün gibi her zerrede peydâ Olsa ne ᶜaceb arż u semâ hüsnüne şeydâ
2 Mansûr-sıfat dâr-ı belâ olsa mahaldür Her şiyfte dil k'eyledi bu sırrı hüveydâ
3 Cânum necesi iltebilür ᶜışkunı başa Ön menzil ayakdan düşürür ᶜaklı bu beydâ
4 Mihrün demi kıldı seherün cânını pür-nûr Zülfün ġamı saldı gecenün gönlüne sevdâ
5 Yetmez mi kerâmet ki gözün hastalarınun Dârû-yı hayât-ı ebedî cânına her dâ
6 Başdan ayaġa sehv ü hatâdur dil ü cânum Râhunda ne kim düşe tura işleye ᶜamdâ
7 Hezlile geçüb ᶜömri sabi gibi hevesde Tapun edebin pîr-i hired bilmedi ciddâ
8 Derd-i dilümi gördi tabîb eyledi feryâd Benzer yoġ imiş çâre ġamum derdine derdâ
9 Devr içre bugün Lâmiᶜîyem mihrün umaram Meh-veş yüzüm aġ alnum açuk eyleye ferdâ

2

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– • – –/– • – –/– • – –/• • –)

1 Dostum hüsnün göreldendür dilüm düşman bana Oldı dehri yakduġun hurşîd-veş rûşen bana
2 Yakdı âhum cân-ı çarhı tutdı yaşum yer yüzin Yerde gökde kalmadı miskîn gönül mesken bana
3 Yiridür dâmâna dek cân cübbesin çâk eylesem Vasl içün cânâ çü hâyildür bu pîrâhen bana
4 Şemᶜ-veş kan aġladum bakmadı bir kez yüzüme Dostlar bir derde düşdüm kim güler düşman ba[na]
5 Toydurur ᶜazm-i nihân itsem segân-ı kûyuna Ah kim reh-zen olur bu nâle vü şiven bana
6 Bâb-ı sırdan nice yol bulam sarâ-yı vasluna Çeşm-i düşman gibi nâzırdur kamu revzen bana
7 Yüzüme lutf ile bir kez baksa dil-ber Lâmiᶜî Yoġdi ᶜâlemde ġam bin mihnet ü ġamdan bana

3

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – •/– • – •/• – – •/– • –)

1 Ol meh ki kaşı ile kılur halka merhabâ İtdi hilâl gibi bu ġamdan kadüm dütâ
2 Kan yudaram ki laᶜlüni öper diyü kadeh Devrân kimine bâl virür kimine belâ
3 Şîrîn olaydı kaynamaġ ile ger âb-ı telh Eşküm gerek ki şehd ola idi benüm şehâ
4 Kânûn-ı tıbbı bin dil ü cân ile aradum Bildüm ki laᶜlün em semi imiş hemîn şifâ
5 Yaşumı sîm ü çehremi hâlis zer eyledüm Cevher dimiş cihânda diyen ᶜışka kimiyâ
6 Gözlük idindi pîr-i felek mihr ü mâhdan Benzer ki iki göz ile bakmak diler bana
7 Kuhl-i cevâhiri nola salmazsa ᶜaynına Pâyün tozını Lâmiᶜî itdükce tûtiyâ

4

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/1/- . -)

1	Hâl ü zülf-i yâre ey ^{c}âşık nazar kıl dâyima	Bu kırandan fitneler vardur ḥazer kıl dâyi
2	Acı dil vir kim ezilürse leb-i şîrînün̄e	Ağzını bî-dillerün̄ şehd ü şeker kıl dâyima
3	Çün götürdün̄ gitmege sâkî ayağı bâri gel	Cânumı bir cur^{c}a ile bî-ḫaber kıl dâyima
4	Ey fenâ iksirine ṭâlib olan rûşen nazar	Ḫâk-i pâ-yı dil-beri kuḥl-i basar kıl dâyi
5	Kabrüme envâr-ı raḥmet yağa tâ gökden benüm	Urmağiçün işigün̄ ṭaşın güzer kıl dâyima
6	Söz mükeḥḥel nergisün̄ ğark eyle nîle ^{c}âlemi	Nâfen̄i çöz dehr için pür-müşk-i ter kıl dâ
7	Yârelerden şâḫ-ı gül gibi kolum pür-dağdur	Belün̄e ey serv-i kad la^{c}lin kemer kıl dâyi
8	Söyleşür ḫûni göziyle baş çatub ebrûları	Dir ki diller mülkini zîr ü zeber kıl dâyi
9	Ol kaşı yâ gezledükce ğamzesi okın gön̄ül	Cânun̄ı kurbân içün sînen̄ siper kıl dâyima
10	Gün yüzinde fitne-i âḫir-zamândur ḫaṭṭ-i yâr	Zülfi şâmından yan̄a ey dil sefer kıl dâyima
11	Ḥüsninün̄ mâhiyyetin bilmek dilersen̄ Lâmi^{c}î	Gün yüzi âyine-i cândur nazar kıl dâyima

5

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	Ğam-giribânum ṭutar zülfün̄ ṭolar pâ bir yan̄a	Dâmenün̄ elden komazam olsa dünyâ bir yan̄a
2	Râżı idüm göz yaşından ger helâk u ger necât	Ah kim alub çıkarmadı bu deryâ bir yan̄a
3	Zülfünün̄ şûrını mı la^{c}lün̄ acısını mı diyeyim	Cânda safra bir yan̄a başımda sevdâ bir yan̄a
4	Orta yerde çarmıḫ-ı ḥayret olub kalmışam	Ta^{c}n-ı düşmen bir yan̄a derd-i ehibbâ bir ya
5	Bin̄ ayak ṭolarsa zülfün̄ başa iltürdüm ğamun̄	Fursat el virüb nigârâ olsa a^{c}dâ bir yan̄a
6	Gül gibi gûş itmek istersen̄ nevâsın bülbülün̄	Gel senün̄le gidelüm ey serv-i ra^{c}nâ bir yan̄
7	Lâmi^{c}î ḫaṭṭ-ı lebi besdür ḥavâle cânun̄a	Eyleyüb neyler ecel dâhi taḳâżâ bir yan̄a

6

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	Sâkiyâ la^{c}lün ğamından çehrem oldı keh-rubâ	Derdüme var ise şol yakut-ı aḥmerdür devâ
2	Zerd idelden rûyımı mihrün̄ gülersin gül gibi	Za^{c}firân ḫâsiyyetidür tan̄ degül ey meh-likâ
3	Gördi ben̄zer câme-i zer geydigün̄ ḫurşîd-vâr	San̄a hem-reng olmağiçün cismüm oldı keh-rub
4	Ah kim ^{c}ömrüm bahârın Mihr-i cân itdi ḫazân	Ney gibi bu ğamla her dem zerd ü zâr olsam
5	Dil-beri bir dem saram diyü sarardum hecrile	Geçdi ^{c}ömr-i nâzenin derd ile kaldum mübtel
6	Yakmağa bir şem^c-i dil-keş istemez misin bu dem	Ten serâpâ mum-veş zerd oldı sen şehden cüdâ
7	Kimiyâ olmasa ^{c}ışkun cismimün̄ toprağını	İşbu yüzden zerr-i ḫâlis idemiydüm ben gedâ
8	Yıllar idi saklar idüm dilde mihrün̄ cân gibi	Rû-yı zerdüm eyledi bugün ^{c}ıyân ey meh san̄a
9	Lâmi^{c}î mihrün̄de sâdık oldığına subḥ-veş	Tapun̄a ey mâh-ı devrân çehresi yiter gûvâ

7

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	Hışm-ı çeşmün dil-berâ ʿayn-ı ʿinâyetdür bana	Tîr-i gamzen dâyimâ sehm-i saʿâdetdür bana
2	Öldürür mücrim diyü ol gamze-i kâfir beni	Sevdügümse ger suçum bu hoş şahâdetdür ba
3	Göricek bî-hûd oluram görmez isem ölürem	Bilmezem yâRab nedendür bu ne hâletdür ba
4	Dişledükce ol leb-i şîrînüni ben yanaram	Bu ne işdür sen şeker yirsin harâretdür b
5	Çıksan ey dil-ber bu kâmetle musallâ sahnına	ʿÂleme ger ʿıyd ise ol gün kıyâmetdür bana
6	Bana devlet sâye-i servünde hoş geçmek yiter	Yoksa sensüz şâh-ı tubâ Hak bilür letdür b
7	İşigümde Lâmiʿî it gibi hvâr olsun dimiş	Her ne zillet kim tapundan gelse ʿizzetdür

8

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- . - -/ 1/- . -)

1	ʿÂrızun ayı ki hayrândur bugün mehtâb ana	Virmiş ateş gibi hâletler şarâb-ı nâb ana
2	Bir görürsem müntehâ kaddünle cânâ kâfirem	Şâhsâr-ı sidreyi kim sâyedür mehtâb ana
3	Mihr-i ruhsârun gücin kurutsa tan mı gülşenün	Dil-berâ öykünmeye yüzbin gül-i sîrâb ana
4	İşigün taşın şu ʿâşık kim kılur bâlin-i ser	Ayagun topragı besdür pister-i sincâb ana
5	Beste-hâtır olsa tan mı zâhid-i halvet-nişin	Yok durur meyhâneden gayride fethü'l-bâb a
6	Kısmet itdük iki kardeş gibi idük vâʿıza	Bana ol rûyile ebrû mescid ü mihrâb ana
7	Lâmiʿî râm olmaz âhû-yı gerden-keş dirig	Bin kez ahundan kemend at baglayub kullâb

9

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1	Yâd-ı lebünle kim ola mestâne olmaya	Hüsnün bahârını göre dîvâne olmaya
2	Ayâ hayâl-i hâl u hat u zülfün ile hiç	Var mı cihânda sîne ki büthâne olmaya
3	Beydak gibi çıkarmaz ise başa gam yolın	Natʿ-ı vefâda ʿışk eri fezâne olmaya
4	Kimdür ki şemʿ-i hüsnüni seyr ide rû-be-rû	Bezm-i safâda yanmaga pervâne olmaya
5	Dün bezme daʿvet itdüm idi yâri hoş-dili	Şol şart ile ki hânede bigâne olmaya
6	Hurşîd olursa odlara yansun şu sîne kim	Cânında zerrece gam-ı cânâne olmaya
7	Efsûn-ı vasl okur dediler Lâmiʿî nigâr	Yârân duʿâlar eylenüz efsâne olmaya
8	ʿÂşık cihânda hânkah u mescidi nider	Varmaz şu yire kim mey ü meyhâne olmaya

10

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3 - . - -/ 1 - . -)

1	Gün yüzün hecrile mâhum gicedür gündüz bana	Vah nice bî-tâliʿem açmaz sitârem yüz bana
2	Mazhar-ı rû-yı nigâr idi gönül âyinesi	Seng-i gam bakun sıyub kıldı belâyı yüz ban
3	Berk uran encüm degüldür giceler eflâkdan	Göz açub hayrân durur ehl-i semâ dübdüz ban
4	Her seher feryâd u nâlemden koyub bülbüllerin	Gül kulag olmış durur bâg içre nergis göz b
5	ʿIşkı sevdâsı ziyânın dil-berün itdüm kabûl	Nâsihâ terk eyle pendi assı itmez söz bana
6	Urmışam hizmet yüzin dergâhuna ikbâl-vâr	Efser-i devletdürür pâyünden iren toz bana
7	Umaram pervâz uram şehbâz-ı kudsilerle ben	Ger hümâ-yı himmetün zıllı düşe ansuz bana
8	Eşkümün dürr-i sîmîn göricek ey seng-i dil	Nola disen yiter agla hâlüni öksüz bana

11

3/Fâ i lâ tün 1/Fâ i lün (3/- ˬ - -/ 1/- ˬ -)

1	İşigünden çün beni cebren Hüdâ kıldı cüdâ	Yirde gökde bana yir yokdur bugün iy meh-l
2	Acı imiş mevtden bin kerre câna câm-ı hecr	Bin kez ölmek bin tapundan bir kez olmakdu
3	Ğamzesi tîriyle korkutma beni var ey ecel	Ol kemân ebrûya tek kurbân olam devlet bana
4	Şem^c bezm-efrûz olub sen gül gibi kıl handeler	Ben yanub karşunda her dem hâlum ağlayam sa
5	Şerbetün âb-ı hayât olsun gerekmez ey tabîb	Cân ü dil derdine nûş la^{c}l-i cânândur devâ
6	Yarım ağız dil ucıyle bir keret bendem disen	Sana bin cân ile bütün ^{c}âlemi idem fedâ
7	Olmasun mı Lâmi^{c}î ğayretle kim ol şûh-çeşm	Virür alur ğayrilerle iltifât itmez ana

12

4/Me fâ î lün (4/ˬ - - -)

1	Bana bâğ-ı cemâlunsuz senün ey gülbin-i zîbâ	Kuru berk heves-cennet çürük şâh-ı emel tub
2	Harîr-i zülf-i dil-bersüz bana ey h^{v}âce-i bezzâz	Münakkaş puşt-ı ejderdür eger nâ-senc ü ger
3	Leb-i mey-gûnunun derdinden ey sâki-i bezm-efrûz	Bu sînem gibi pür-hûndur dem-â-dem sâğar-ı s
4	Deminden la^{c}lünün kaynarsa tan mı zemzemün kanı	Ten-i gülberk-i Bathâdur fırâkun birle pür-h
5	İki ^{c}âlemde ben zâr u ğarîbe Lâmi^{c}î el-hak	Yiter yârün leb u zülfi dem-i dünyâ ğam-ı ^{c}u

13

4/Müs tef i lün (4/- - ˬ -)

1	Hadden aşurma nâzüni cân virdügümce busene	Su gibibu çağlar geçer kalmaz nigârâ bû sana
2	Çün it rakîbün boynına zülfün kemendin bağladun	Ey gözleri ahû güzel şimden girü yâhû sana
3	^{c}Âşıklarun öldürmege tîr ü kemân hâcet degül	Kurbân içün halkı yeter ol ğamze bu ebrû sana
4	Müşkîn saçından ey sabâ hoş-bû olub ol dil-berün	Esme savurma lâf urub kalmaz bilürsin bu sana
5	Olsan sarâyundan revân ardunca dillerdür devân	Olmış musahhar ins ü cân ey gözleri câdu sana
6	Bülbül kılur Hakka niyâz itmiş çınar eller firâz	Virsün deyü ^{c}ömr-i dırâz ey kâmeti dil-cû san
7	Elmâs eşkün Lâmi^{c}î dür gibi deldi bağrunı	Rindâne geçdi hurdeler ol dişleri lûlû sana

14

4/Mefâîlün (4/ˬ - - -)

1	Ne tan ol hüsn-i sultâni gezerse her zamân tenhâ	Felek devr ideli eyler güneş seyr-i cihân te
2	Dil olsa yaraşur ^{c}âlem serâ-tâ pâ-yı süsen-vâr	Ki gülzâr-ı ruhun vasfın kılamaz bir zübân t
3	Tağılmasun mı zülfünden karâr u sabr u ^{c}akl u dil	Gidüb serdâr reh-zenlerle kaldı kârbân tenhâ
4	Vefâ vü lutf u ihsânun diler halk-ı cihân yekser	Belâ vü mihnet ü derdün kabûl itdi bu cân te
5	Derûnum derdini bilmek dilersen bir sen ol bir ben-Ki ey cân-ı dü-^{c}âlem söylenür râz-ı nihân t	
6	Sana ben neydügüm söyler semâ^c it nâlemi bir dem	Degül hâcet zubân u leb yeter ah u figân ten
7	Cihânı Lâmi^{c}î sayd itmegiçün murğ-ı dâm oldun	Uçar şahbâz-ı cân bir gün kalur bu âşyân ten

15

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/– • – –/• • –)

1 Dem-be dem cân u gönül inlese ney gibi revâ / Kim ki sen serve gönül virse olur ehl-i he

2 Kimse bilmezdi gelüb gitdügini kûyuna hiç / İtmeseydi saçunun bûyı nesîmi rüsvâ

3 Hûn-ı bahâmı dudagından diledüm çeşmi dedi / cÂşıkun hûni hederdür وعليه الفتوا

4 İçmezüz şerbetüni eyleme gel rence kadem / Terk-i cândur çü tabîbâ maraż-ı cışka devâ

5 cAzm-ı bustânı ko ben bülbüle yâr ol ey gül / Görki câlemde ne resmile olur berk ü nevâ

6 Sabra döndi dehenüm hecr-ı lebün savmıyile / Gerçi dirler ki koruk sabrile olur helvâ

7 Lâmicî anüniçün cakl u dili eyledi terk / Râh-ı cışkunda ana itmeyeler tâ iğ vâ

16

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/– • – –/• • –)

1 Ey perî kan yaşım içün ins ü cân ağlar bana / Acıyub deryâlayın halk-ı cihân ağlar bana

2 Su degüldür sebzeye dolâb-ı çarhün dökdüği / Gün yüzünden ayru düşdüm asüman ağlar bana

3 Yanduğınca fırkatün odına dil pervâne-vâr / Bağrı yanub giceler her şemckan ağlar bana

4 Gül gibi handân olur gördükce yârum yâremi / Tu sebebden yârem olub hûn-feşân ağlar bana

5 Ey rakîb-i seng-i dil gülmek revâmı bana kim / Görse hâlum kâfir-i nâ-mihribân ağlar bana

6 Lâmicî nün hâline rahm itmedün bir gün diyüb / K'ol ğarîb uftâde hâlin her zamân ağlar ba

17

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/– • – –/– • –)

1 Ol şeker leb kim fidâdur çeşme-i hayvân ana / Çeşme-i hayvân nedür olsun fidâ yüz cân ana

2 Tîr-i hârânünle döndi lâle-zâra bâğ-ı dil / Sanasın bir şah-ı gül aşladı her peykân ana

3 cIşkunun meydânına merdâne her cân kim girür / Berk- tîğ ü çarh ceşen mihr ü meh kalkân an

4 Murğ iletse yâre şevkum nâmesin olur kebâb / Mest olub şol resme yazdum sözile cunvân an

5 Açılur gül gibi eskümden o serv-i lâle-ruh / Nev-bahâr-ı hüsndür virür safâ bârân ana

6 İsm-i aczam yazdı lacün mührine benzer hatün / Kim Süleymanlar yüz urub bende-i fermân ana

7 Nicesi bülbül kılur sen serve karşu zemzeme / Kim görüb tavus-ı kudsiler olur hayrân ana

8 Lâmicî hâl-i lebünden ugradı bir derde kim / Ey tabîb-i cân meger Hakdan ola dermân ana

18

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/– • – –/– • –)

1 Ger virem cân kâse-i ser gür-mey iken dil-berâ / İre cışk ehline kabrum lâle-zârından salâ

2 Kim ki ber-hôr-dâr olam âir nahl-ı kaddünden senün / Bâr-ı dil hâsıl olur ancak sanav ber-veş

3 Ağzın açmış oklurun sinemde cânâ murğ-var / Sûz-ı şevkumdan meger pür-tâb olubdur dil-be

4 Nîl-ı Mısr akıtsa tan mı dîde-i Yackûb içün / Eşk-i hûnin hasre dek derdile ey Yûsuf-likâ

5 Bilmezem ben zâr-ı bî-dil kime hâlum ağlayam / Benden ıcrâż itdi ey cân-dil cüzâ dil-ber cü

6 Seyr-i bustân eylesem bu hâlile ben zâr çün / Sular aglar bülbül inler çak i der güller ka

7 Lâmicî Mecnûna kılma fikr-i zencîr ey tabîb / Andurur itdüklerin sevdâ-yı zülfinün bana

19

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/- . -)

1 Ey cemâlün pertevinden zerre kurs-ı âftâb Sâyesinden zülfünün âsüfte dil herdem s
2 Kibriyânun sarsarından yidi deryâ rûz u şeb Katre-vâr emvâc-ı hayret birle eyler ız
3 Dehre bir od urdı mihrün kim duhânlar dem-bedem Yirden agar çarha ejderhâ-sıfat pür-piç
4 Evvel âhir zâhir ü bâtın tapundur ğayr yok Rû-yı mihri kaplamış lakin sehâb-ayın h
5 Nice bulsun ᶜakl-ı ser gerdân felek-veş sana râh Denk ider kudsileri bu dergeh-i ᶜâli c
6 Bulmadılar vahdetün kasrına katᶜâ râh u der Döndiler perkâr-veş bu katre üzre bî-hi
7 Çün tasavvurdan birûndur zât-ı bîçûnün senün Söz hatâdur Lâmiᶜî والله اعلم بالصواب

20

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/. . - -/. . -)

1 Yâre hurşid didüm tîğ çeküb itdi ğazab Şemᶜ-veş başuma od yansa dilümden ne ᶜac
2 Saçlarundan sanma cân kohusın almışidi Murğ-ı dil dâm-ı ğama düşmege bu oldı se
3 Şâm-ı haddinde bugün fitneye dâl oldı bir ay Zülfün ucında hatün ey şeh-i hûbân-ı ᶜAr
4 Savm-ı hecr ü ğam-ı hattün çekerüz sun lebüni Hûb olur şâm irişicek oruc açmağa rutab
5 Katresin olmağiçün sâyil-içeşmüm lebinün Dâne-i eşkle her dem pür ider saᶜını heb
6 Firkatünden nice mâtem-zede olmaya gönül Kimsenün cânımı var eyleye mahşerde taral
7 Lâmiᶜî kıldı ayağun tozını başına tâc Bende küstâh olıcak şâhum ider terk-i ede

21

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/. . - -/. . -)

1 Hemdem olmışdı bana ᶜavn-ı hudâ yile habîb Geldi mekrile cüzâ kıldı cüzâm obrakîb
2 Binise cânumı kurbân ideyim ol ᶜıyde Ki bana katl-ı rakib el vire yâ vasl-ı ha
3 Çıkmadık cânda didi vardur ümmiz-i hayât Çün tutub nabzumı derd-i dilümi gördi tab
4 Görse dil hadd u ruhun geh suya gâh oda düşer Gelse dîvâne-i ser-geşte olur şehre ğarîb
5 Sana tesbîh ü namâz ü bana teslîm ü niyâz Vâᶜizâ pendi yiter kıl sözi uzatma hatîb
6 ᶜIzzu câh ehline mahsûs ise hᵛân-ı keremün Şükr kim bana ğamündür bugün ey hᵛâce nas
7 Tan degül gün yüzüne Lâmiᶜî eylerse sücûd Oldı zühhâd görüb saçlarün i ehl-i salîb

22

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/- . - -/- . -)

1 Budur efğân itdügüm gördükce hüsnün ey Habîb Gül tecelli idicek feryâda başlar ᶜandelib
2 Ateşüm teskin ider herdem hayal-i sînesi Ponbeyile su virür san hastasına ol tabîb
3 Yaraşur salsun çözüb zunnâr-ı zülfin haddine Hubdur îmâne gelse toğrılub ehl-i salib
4 ᶜAzm-ı kû-yı yâr kıldum dilde ateş elde bâd Bilmezem âbum mı yâ hâkum mı çekdi yâ nasî
5 Halk eşigin yasdanur kûyın tolanur gün gibi Çarh-veş seyr eylerem göyün yirden anı ben
6 Subh-dem gel gül gibi birdem kulağ ol nâleme Neydigün ben bülbülün bilmek dilersen ey h
7 Lâmiᶜî bilm...

23

3/Fe i lâ tün Fe i lün (3/. . – –/. . –)

1 Ateş-i ğamda ciger yandı akar dîdeden âb
Gel gönül ʿayş idelüm uşda şarâb uşda ke[l]

2 Sûret ü kâmet u sînem ğam u derd ile bugün
ʿIşk hâlin dimege oldı def ü çeng ü rebâ[b]

3 Zülfine diller asub çâh-ı zenehdâna salar
Yaʿni delvile çeker hüsn-i gülistânına â[b]

4 Deheni nokta-i mevhûm idügi oldı yakîn
Bin su'âl eylediler virmedi bir zerre cev[âb]

5 Târ-ı zülfün gibi dil pic ü ham olduğı budur
Kılca cânına düşübdür ruhun odından tâb

6 Bilmezem hûni gözünden nice ben rahm umayım
Biri ser-mest ü harâb birisi ʿayn-ı ʿazâ[b]

7 Dâğ-ı hasret kalur içünde geçen devr-i bahâr
Lâmiʿî lâle gibi tutmazsan câm-ı şarâb

24

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1 Sâkîyâ sun tolu tolu mey-i nâb
K'oldı diller bu şevk odiyle kebâb

2 ʿIşk meyhânesin idüb maʿmûr
Yatalum haşr olınca mest ü harâb

3 Düşdi bahr-ı fenâya kâse-i ser
Neye dek şöyle raks urur bu hubâb

4 Mutrıbâ sâz u sûza aheng it
Yansun odunla ʿud u çeng ü rebâb

5 Zâhid irdiyse keşfe savmaʿadan
Bize meyhâne itdi fethü'l-bâb

6 Eylesün işigünde secde-i sehv
Kaşlarun tâkın itmeyen mihrâb

7 Lâmiʿî nâr-ı ʿışka yak küllî
ʿAklile niçe bir hisâb u kitâb

8 İster isen nücûm-ı çarha vukûf
Gözün aç câm-ı meydür usturlâb

25

Me fâ i lün Fe i lâtün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Lebin sorub bana kan yutdurur müdâm habîb
Kimine hûn-i cigerdür kimine bâde nasîb

2 Görince itüni dil kûyunı anar câdan
Ki yâd ider vatanın âşinâ bulunca ğarîb

3 Revâ mıdur sana ey pâdişâh-ı hüsn ü kerem
ʿÂbidün ola baʿîd ü rakîbün ola karîb

4 Ğamunla cân ki kesildi yimekden içmekden
Ana lebün şarâbıdur ancak devâ yâ hûn-i ra[...]

5 Füsûn idüb dile ol ğamzeler geçer işler
Kılur saçun dahi efsâne ile câna firîb

6 ʿAceb mi segleri ʿâr itse Lâmiʿî senden
Ki sen fakîr ü hakîr ü olar hasîb u nesîb

26

3/Fâ i lâ tün Fe i lün (3/– . – –/. . –)

1 Benden ey bâd o ğazâlün yüri pâyı tozın öp
Elün irmezse eger tozına bâri izin öp

2 Eylemiş seyr-i çemen ol gözi nergis yüzi gül
Gülün evvel yüzini nergisün andan gözin öp

3 Zülfi baş virse kadeh hûn-i ciger tolsa nola
Dilberün kim didi buna lebin ana yüzin öp

4 Sımasun gönlümüzi seng-i cefâ ile müdâm
Yüri ey âyine bizden o nigârun dizin öp

5 Gitse başun yime ğam Lâmiʿî yüzler sürüben
Bulduğun yirde o şâhun ayağın ansuzın öp

27

3/Fâ i lâ tün Fâ i lün (3/– ˳ – –/– ˳ –)

1 Dil-berâ çeşmün nider ben zâre kasd-ı cân idüb ᶜÂlemi kırdı geçürdi günde yüz bin kan id
2 Dağlar sanman kodum sînemde hoş yir yir nişân Dilde ᶜışkun gencini cânum gibi pinhân idi
3 Bilmezem cânâ bugün kimi şikâr itsek gerek Kaşunı yâ kirpigüni ok ğamzeni peykân idül
4 Yile virdün hâkümi âhumla yakub cânumı Neyleyem tenhâ komazsın dil evin virân idi
5 Bana ayak tolamakdan el çek ahumdan sakın K'oynadur bir barmağ üzre çarhı sergerdân
6 Toğardı cismüm ser-â-pâ gözlerün kassâb-vâr ᶜIyd idersin dem-be-dem ᶜâşıklarun kurbân
7 Lâmiᶜî nice girürsin dil-berün meydânına Kû-yı mihr ü mâhı kapar zülfini çevgân idü

28

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (– – ˳/– ˳ – –/– – ˳/– ˳ – –)

1 Ahum şerârı kıldı çarhun dilini pür-tâb
Seyr itdi bahr-ı eşküm göksin geçürdi girdâb

2 Gördi cemâlün âyîn hurşîd-i ᶜâlem-efrûz
Dördinci gökden itdi gendüyi yire pertâb

3 Câmiᶜde zülf ü ebrûn âyâtın okudum dün
Pür-ğulğul oldı mahfil iki büküldi mihrâb

4 Çeşmümde kaldı çünkim laᶜlün hayâli cânâ
Ol dem bu demdür akar eşküm yirine hûnâb

5 Hurşîd-vâr egerçi ᶜarż-ı cemâl idersin
Bakmağiçün dirîğâ cânumda yok durur tâb

6 Sanman ki bî-hôdem ben ᶜâlemde belki cânum
Laᶜli ümîzi ile dün-gün kılur şeker-hᵛâb

7 Berd-i şitâyı tuymaz şâhâne Lâmiᶜî hiç
Külhan bucağı kasr u hâküster ana sincâb

29

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (- - ./. - . -/. - -)

1	Hak sensin ü bâkî i^{c}tibârât	فى تنزيهك طاحت العبارات
2	Vasfun dü-cihânda bî-nişânluk	عن ذاتك تاهت الاشارات
3	Hakkunda hatâ misâl ü teşbihe	Şânunda mu^{c}attal isti^{c}ârât
4	Râhünde ^{c}ukûl bî-ser ü pâ	Emrün mütehalifü'l-emârât
5	Mülkünde çi Kayser ü çi Dârâ	Kahrunda çi haşmet ü çi dârât
6	Şevkunla bulur safâ küdûret	^{c}Işkunla şeker olur merârât
7	Hecründe çü vire Lâmi^{c}î cân	Vaslundan umar o dem beşârât

30

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)

1	Çekdi ^{c}ışkun gönül şehine bir at	Ki kılur rahş-ı çarh u ahteri mât
2	Gioeler berk-âyîn atılsa	Çeşm-i enoüm tozın göre heyhât
3	Gün gibi itse celve gündüzler	Ola envâra ğark cümle cihât
4	Tursa bir yerde gösterür dehre	Her sükûnında nice bin harekât
5	Sâyesi nûr özi hümâ-pervâz	طائراً في العشى والغدوات
6	Sâlik-i hacc u ^{c}Omredür ki ider	^{c}Arş u kürside vakfe-i ^{c}arafât
7	Hatavât-ı şerîfesi dün-gün	كنظام الشهور والسنوات
8	Lâmi^{c}î sürdi atı meydâna	Sâkî mey sun ki كل آت آت
9	Rehberüm feyzün olsa ğam yokdur	يا دليل المشاة في الفلوات

31

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe ilün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1	Gözüme mihr-i ruhunsuz cihân durur zulumât	Gel imdi kande isen ey dudağı âb-ı hayât
2	^{c}Arûs-ı hüsnüne meşşâte-vâr zîver içün	Yaşum gülâb u müjem şâne vü gözüm mirât
3	Uçarsa gözde hayâlün ayâ perî tan mı	Karâr kılmıya merdüm bulsa iki kanat
4	Virürdi her ruhı bu seyle ^{c}âşıka bir gül	Nisâb-ı hüsne eger yüzde bir olaydı zekât
5	Sükûn u sabrumı aldı bu serv-i hoş-reftâr	Harîm-i cânda kıyâm ile gösterüb harekât
6	Gönül diler leb-i yakut u zülf-i müşkinün	Ki bu mümidd-i hayât oldı ol müferrih-i zât
7	Gönül virüb saçı dâmına Lâmi^{c}î düşme	Hümâyı dâne ile kim şikâr ider heyhât

32

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - ∘ - -/- ∘ -)

1	Serv oğut şimşâd hayrân lâle kanzil ğonca mest	Olmasun mı ey yüzi gül bülbül dil mey-pe
2	Kanda görsen katlum içün gözlerün hancer çeker	Nidelüm dîvâne-veş maʿzûr olur ahvâl-ı m
3	Himmetüm endâze-i serv-i ser-efrâzuncadur	Sürinüb yanunca sâyen gibi olsam nola me
4	Çarh-veş mühr-i hilâfet avucı içindedür	ʿIşk pîrinden bugün hâk-i dil kim oldı m
5	Hey ne sevdâ eyleyüb sünbül tolaşur zülfüne	ʿAnberin zülfündür iden nâfenün kadrin şi
6	ʿÂşıka mecnûn diyü taʿn itmek olurdı belî	Olmasaydı Lâmiʿî lâ-yaʿkîl-i câm-ı elest
7	از جمال دوست در دست دل و جان هرچه هست	خاك پاى يارم و زان سر فرازى ميكنم

33

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ∘/∘ - - ∘/∘ - - ∘/∘ - -)

1	Kan toldı gözüm yüzüne kandan bakam ey dost	Oldı yüzimün sandalı kandan bakam ey dost
2	Salma beni hicrâna gözüm yaşına rahm it	Bir çeşme gibi servüne karşu akam ey dost
3	Göynükler mi tapuna ʿarz itmeye ger şemʿ	Meclisde bulub başına odlar yakam ey dost
4	Zülfün bana itdüklerini mûy-be-mû heb	Hattün gelüben haddüne itmiş rakam ey dost
5	Gül pîrehenün gibi tenün yâdına her dem	Bağrum delüben pâreledi ğam yakam ey dost
6	Taş eylese od gibi hisârını rakîbün	Çakmak gibi başına demürler çakam ey dost
7	Dil bağlamak ol zülfe eger cürm ise cânâ	Bu cümle ile ben yüzüne nice bakam ey dost
8	Ya Lâmiʿî gibi kalam ayakda ğamunla	Ya zülfün elümi ala başa çıkam ey dost

34

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - ∘ - -/- ∘ -)

1	Ateş üzre saldı ʿanber kâkül-i miskîn-i dost	Yakdı cân bezminde micmer kâkül-i miskîn-i
2	Düzdi Dâvûdî zirihler hatt-ı ʿanber-sây yâr	Çekdi ʿAbbâsî ʿalemler kâkül-i miskîn-i do
3	Sanasın hâl-i perîşânum anılmış dil-berün	Rahm idüb gûşına söyler kâkül-i miskîn-i d
4	Sâbit oldı hüsninün çünkim müzevver hücceti	Dâmen-i lutf ile örter kâkül-i miskîn-i do
5	Dâmenin çekmiş yukaru bir Habeş mahbûbıdur	Suya gelmiş geçmek ister kâkül-i miskîn-i
6	Halka olmış ejdehâdur sahn-ı hüsninde yatur	Eyleyüb bir genci der-ber kâkül-i miskîn-i
7	Tutdığiçün mısr-ı rûyın leşker-i Firʿavn-ı hatt	Nîle ğark itmiş ser-â-ser kâkül-i miskîn-i
8	Müntehâ kaddi nihâl-i südredür üstind'anun	Şeh-per-i Cibrîle benzer kâkül-i miskîn-i d
9	Mescid-i aksâ kaşıdur Kaʿbe-i ʿulyâ yüzi	Perde-i beyt-i mutahhar kâkül-i miskîn-i d
10	Hüsn bâzârında oynatmağa dil cânbâzını	Geh resendür gâh çenber kâkül-i miskîn-i do
11	Saf saf olmış tîğlarla gamze vü müjgânları	Nev-müslimân oldı benzer kâkül-i miskîn-i d
12	Her nefes âşüfte vü ser-geştedür ey Lâmiʿî	Sanki bahtumdur mükedder kâkül-i miskîn-i d
13	Yazmağ içün hatt-ı reyhân ile medh-i hüsrevi	Gün yüzine çekdi mıstar kâkül-i miskîn-i do

35

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 İç kuşağı kim bilinden kocmış ol cânı dürüst — Mârdur san gird kılmış genc-i pinhânı dür
2 Gösterür bir şekl ile her şeb ^{c}arûs-ı mâhi çarh — Gün yüzüne benzedimez zerrece âni dürüst
3 Ney gibi zâri kılub ^{c}uşşâk içinde inlesem — Küçek ü büzürgde kalmaz bir giribâni dürü
4 Kâtib-i kudret bugün yâkut-ı haddün levhine — Müşk ile yazmış gubâr-ı hatt-ı reyhânı dü
5 Küfrin izhâr eyleyelden hırka-pûş-ı zülf-i yâr — Kalmadı zühd ü vera^{c} ehline îmânı dürüst
6 Va^{c}desine ey dil aldanma o zülf ü gamzenün — Kâfir ü mestün olur mı ^{c}ahd ü peymânı dür
7 Hûb okurdum fi'r-revân ezber kitâb-ı ^{c}ışkunı — Ben dahi öğrenmedin bir harf-i Kur'ânı dü
8 Benzemez mecmû^{c}a-ı hüsnine asla Lâmi^{c}î — Çıksa her yıl ger gülün bir tâze dîvânı di

36

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Diş diş olmış lebüni dişlemege kand ü nebât — Eridi şehd görüb bu işi ey âb-ı hayât
2 Meded-i bahr-ı gamunla gözimün eşmeleri — İki hoş nehr-i revândur biri Şat biri Furâ
3 Serv okurdum boyuna gül dirdüm ^{c}ârıżuna — Olmasa gülde diken servde nâ-hoş harekât
4 Murg-ı cân dilde gamün tîrini her yana görüb — Göz yumub mülk-i fenâ ^{c}azmi içün açdı kana
5 Âftâb-ı felek-i ^{c}ışk-ı seher toğru toğar — Kûh-veş anaki gam seyline gösterdi sebât
6 Alsa zülfin lebine tan mıdur ol çeşme-i nûş — Kim olur âb-ı hayât olduğı yirde zulumât
7 Lâmi^{c}î ol sanemün kand-ı lebi zikri ile — Eşk-i çeşmüm ne yire tamdıyise bitdi nebât

37

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Genc-i vaslunçun gönül virâne oldı ^{c}âkibet — Câna bu virânelik gam-hâne oldı ^{c}âkibet
2 Şol gam-ı dirine kim bulmazdı yıllar çâre cân — Sâkîyâ dâfi^{c} ana peymâne oldı ^{c}âkibet
3 Ey gözüm merdümleri bahr akıdun kim ol perî — Âşinâyiken niçün bîgâne oldı ^{c}âkibet
4 Ansalar yanında hâlüm h^{v}âb-ı nâz eyler nigâr — Kıssa-ı gussam ana efsâne oldı ^{c}âkibet
5 Kûşe-i mihrâbdı kaşun gamından meskenüm — Leblerün gördüm yirüm meyhâne oldı ^{c}âkibet
6 Dilde mihrün tohmını kim ekmiş idüm dâm içün — Ah kim gam kuşlarına dâne oldı ^{c}âkibet
7 Dir görem dirdün lebün câmile çeşmün mürdesin — Araya girüb müjen gör kim ne oldı ^{c}âkibet
8 Lâmi^{c}î kim lâf-ı ^{c}akl u dâniş eylerdi görün — Bir perî-peyker sevüb dîvâne oldı ^{c}âkibet

38

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 ^{c}Işk câmını sunubdur bize Hak rûz-ı elest — Zâhidâ anün içün ^{c}âşık olur bâde-perest
2 Tokunur yâre sakın dil-berün âyînesidür — Mıdde^{c}î itme dilüm seng-i melâmetle şikest
3 ^{c}Işk-ı yâr ile gönül var ise ger bâzârun — Nakd-ı cânı virelüm yâra bugün dest-be-dest
4 Eylesen bu kad-i bâlân ile gülşende hırâm — Sâye-veş serv düşüb pâyüne kadri ola pest
5 Lâmi^{c}î ^{c}ışk ile huşyârlığ olur mı revâ — Mest geldüm bu harâbâta revânem yine mest

39

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1	Ey perî bir kez rakîb-i kelb elümden yise let	Hak bilür şeytânlığı kor âdem olurdı öne
2	Ben nice mecnûna ey cakil Süleymân dimeyem	Vahş u tayrı kollanur mı olmayan Cem-men
3	Nâfenün sınsun metâcı müşkün olsun kadri hâk	Ey sabâ var çîne gerd-i zülf-i yârümden
4	Haşre dek cânâ dehânun noktası şerhi muhâl	Zû-fünûnlar yazsalar hüsnün kitâbından n
5	Cümle halk ol hüsn esîridür, tacâlâ-şânühü	Lâmicî bu özge sırdur macnî bir yüz bin

40

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ◦/◦ – – ◦/◦ – – ◦/◦ – –)

1	Gördükçe olur yâ kaşunı kaddüm iki kat	Devrân beni hoş çekdi çevündi behey âfet
2	Çeşmün ki gönül meclisini virdi harâba	Kara yir olur kaşlarun itmezse meremmet
3	Âyîne gönüllendügi sen câna cacebdür	Mihrün nazarı virür iken âyîne-sûret
4	Dâmânı belâ yakası mihnet yeni ğamdur	cIşkun ki geyürdi dil ü cân egnine hilcat
5	Öykündügiçün servüne kadr ile sanavber	Dün-gün yir ise muşt-ı felekden yiridür l
6	Cân otı gibi lacin o cân öpmege virmez	Benzer ki gelüb hatt-ı siyâhi kodı hüccet
7	Bulmadı dil-i Lâmicî'de meh gibi noksân	Mihründe felekler sınadı cânumı kat kat

41

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (– – ◦/◦ – ◦ –/◦ – –)

1	Cân içre ğamun safâdur ey dost	cUşşâka cefâ vefâdur ey dost
2	Kaddün ki kıyâmıdur kıyâmet	Bâlâ degül ol belâdur ey dost
3	Dil katre görünse bakmanuz yâd	Cân bahrına âşnâdur ey dost
4	Zülfün ki casâ-yı zâhidândur	Bin başlu bir ejdehâdur ey dost
5	Âyîne-i talcatün yanında	Hurşîd-i felek-Süһâdur ey dost
6	Çöz zülfüni kim cihâna bûyi	Laclün gibi cân-fezâdur ey dost

42

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ◦/◦ – – ◦/◦ – – ◦/◦ – –)

1	Sen dişleri lûlûya nedür sîm ü zer ey dost	Hâk-i reh-i cışkunda fidâ cân u ser ey dos
2	Gördükce yüzün el açaram Hakka niyâza	Yacni ki ducâlar seher eyler eser ey dost
3	Sormağa komazsın lebüni şöyle kaçarsın	N'oldı cacabâ suya mı düşdi şeker ey dost
4	Pervâne gibi rahm odına şemc tutuşdı	Kan ağladuğumdan giceler tâ seher ey dost
5	Müşkîn-dem ider bâğı yine bâd-ı bahârı	Benzer saçunun çînine itmiş güzer ey dost
6	Şîrîn lebün ögdükce zebân-ı kalemümden	Cân bezmine nukl olmağa sükker yağar eydos
7	Yoğ ise ne var Lâmicî'nün mâl u menâlı	Eşk ü ruh-ı rengîni yiter sîm ü zer ey dos

43

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Sâkiyâ sâğar-ı pür birle bu dem def[c]-i ğam it / N'ola bî-haddise eksükligümüz sen kerem i
2 Hil[c]at-ı neyfeyi ey h[v]âce degişdük nemede / Biz peşimân degülüz sende tüyince kadem i
3 Ey hayâl-i ruh-i yâr itmege bir lahza tavâf / Muklemi Ka[c]be tutub sâhat-ı çeşmüm haram :
4 Gül-i hûnînler açub serv ü sanevber diküben / Tîğ-i ğamzenle söküb sînemi bâğ-ı İrem it
5 Gerçi ben zâr ile ahşamlamadun ey meh-i hüsn / Mihr-veş ol keremi bâri gelüb subh-dem it
6 Ola kim vâkıf olub rahm ide ey hatt-ı nigâr / Hâlümi safha-i ruhsârına bir bir rakam it
7 Demidür pâk idesin nûr-ı mahabbetle bugün / Yeter ey Lâmi[c]î dil Ka[c]besini pür-sanem it

44

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey gönül endişe-i ağyârı ko yârün gözet / Bu cihândur söz çoğ olur sen yüri kârun gö
2 [c]Âşıkun sevdâsı derd-i yâr alub cân virmedür / H[v]âce sen sûd u ziyân u kendü bâzârun göze
3 Gün gibi eflâke baş indürmez idüm dil-berâ / Kara yir itdi beni zülf-i siyeh-kârun göze
4 Ney gibi feryâd ider dil bülbüli her subh u şâm / Sende ey gül bir nefes yâr-ı hevâdârun göz
5 Şeşder-i dünyâda her cândur giriftâr-ı belâ / Ger küşâd ister isen andan sen dil-i zârun
6 Nakş u tasnîf ile mest itdi beni meyhâneci / Zâhidâ var sen yüri evrâd u ezkârun gözet
7 Dem-be dem la[c]l u ruhıdur zikr ü fikrün Lâmi[c]î / Nice rengîn ü münevver olmış eş[c]ârun gözet

45

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – . /– . –)

1 Sâkî dehânumuz leb-i câm ile sükker it / Mutrıb bu şehd sûzları cândan mükerrer it
2 İrdükce şâm-ı zülfine ey bâd-ı çîn-i seher / Müşkîn demünle meclis-i cânı mu[c]attar it
3 Dil hânesini zulmet-i ğam aldı sâkiyâ / Bir câm-ı cân-fezâ ile anı münevver it
4 Ğam botasında yanmağla geçdi cânuma / Ey kimyâ-nazar beni toprağken zer it
5 Ey hatt-ı yâr zülfinün itdüklerin bana / Bilsün o cânda mûy-be mûy cümle defter it
6 Serv ü çenâr gibi baş açub götürdüm el / YâRab visâlin ol sanemün sen müyesser it
7 Varmaz tonuz rakîbe bizi gösterür dimiş / Öş itlerünle Lâmi[c]î gel beraber it

46

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./. – – ,/. – – ./– . –)

1 Ey dil nidelüm olmayacak başada devlet / Yârün ayağın öpmege el viremi fursat
2 Katalanmaz idün nâzına çek şimdi cefâsın / Bir dürlü dahi oldı gönül yâr ile sohbet
3 Bir tîrle bin cân u dil toprağa saldun / Ey kaşı kemân ancağ olur koluna kuvvet
4 Bu nâlçyi ey cân sana yâr eyledi ta[c]lîm / Dinlendi demünden dilüm üstâduna rahmet
5 [c]Işkun beni rüsvâ-yı cihân itse yaraşur / Kim hil[c]atidür [c]âşıkun ey yâr melâmet
6 Bil dâyireni çarh-ı füsûn-ger gibi ey cân / İtmez o melek da[c]vetüne bir dem icâbet
7 Kadr ister isen Lâmi[c]î meyhâneyi bekle / Bu künc-i sa[c]âdetdedür ol genc-i siyâdet

47

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Nedür bilür misin ey dil vuzû-ı cışka hades — Tahâret-i ezelî içre levs-i fikr-i hades
2 Dehânı nükteside kelâmı hatm eyle — Ko zülfiyile cidâli dükenmez ol mebhas
3 Çü sayd ider seni bu gürk-i merdüm-hvâr — Begüm cihânda şikârun semîn imiş yâgas
4 Ne dir sana ne-yi dem-sâz bir nefes gûş it — لقد اتاك نداء الرحيل كم تلبث
5 Giderme eldeki câmı ko fikr-i encâmı — Geçürme gussa ile cömr-i nâzenini cabes
6 Cihânda bacs u nuşûrı bugün teferrüc kıl — Degül mi cakla kifâyet bu hâlet-i mebhas
7 Nedür hadîs-i hudûs ü kıdemde fasl-ı hitâb — Kadîm cışkdur ey Lâmicî kalan muhdes

48

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Bezme nukl sükkeridür her dem ol şîrîn hadîs — Yâ me-yi laclün komışlar adını rengîn hadî
2 Dir görür bir demde yüz bin mürde Ferhâdı bu söz-Leblerinden gûş idüb ol Hüsrevün Şîrîn ha
3 Bülbüli lâle ide nâyün sıklıgını dindüre — Tutî-i dilliye ol cân idecek telkîn-i hadî
4 Zâhir oldı gün gibi tafzîl-i erbâb-i zemîn. — Diyemez bi'llah bu yüzden ehl-i cİliyyin h
5 Şöyle söyler Lâmicî cuşşâka hüsnün nüktesin — Nitekim takrîr ider eshâba şeyh-i dîn hadî

49

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe û lün (. - . -/. - . -/. - -)

1 Hatündür fitneye hüsnünde bâcis — Ne tan artarsa gün günden havâdis
2 İki yâr itse vahdet câlemini — Gerekmez sâkîyâ ol yirde sâlis
3 Lebün zikriyle gönlüm günde bin kez — Olur yok yirde bir gavgaya bâcis
4 Şeker guftârunı tefsîr ider cân — Dilüm tûtîsidür şîrîn muhaddis
5 İriş divşürmedin mihnet bugazum — Degülsen ey ecel kârunda lâbis
6 Hemîn nakd-i hayâtum derd u gamdur — Toyar ben öldügüm gün hüzne vâris
7 Rakîb ü vâcızı bezm içre anma — Kederdür Lâmicî zikr-i habâyis

50

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/ - . -)

1 Burka^c^i ref^c^ it yüzünden eyle hûbân ile bahs   Kim cedel eyler nigârâ olsa burhân ile bal

2 Nutk-ı la^c^lün bû-yı zülfün gibi cân-bahşem dimiş-San ki ^c^İsâdür ider hikmetde Lokman ile t

3 Ders-i ^c^ışkun üzre bülbüllerle ey gül eylerem   Gıceler tâ subh olınca âh u efgânile bahs

4 Men^c^ kılma itlerünle cengümi kapundan kim   Sadr içün şimdi mi itdi kişi akrân ile bah

5 Ğamzesi kan içdügin kıldum dudağından su'âl   Didi cân terkin ider kılsa cânân ile bahs

6 Ey gözüm men^c^-i nazar itse rakîb itmen cedel   Eylemez insân olan bir lahza şeytân ile ba

7 Lâmi^c^î olma mu^c^ârız nakz-ı ^c^ahd itdise yâr
Kim ne haddidür gedânun ide sultân ile bahs

8 Ger kılursa terbiyet ben hâke lutfun pertevi   Zerre iken eyleyem hurşîd-i tâbân ile bahs

9 Âsitânun gibi çün buldum bugün ^c^âli sened   Eylesem bu devr içinde tan mı Keyvân ile ba

51

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

1 Kâkül-i dil-ber elinden el-ğıyâs   Bî-amân ejder elinden el-ğıyâs

2 Ayru düşdüm ol meh-i bî-mihrden   Çarh-ı bed-ahter elinden el-ğıyâs

3 Dâmenünden eksük olmaz hâr u has   Sen gül-i ahmer elinden el-ğıyâs

4 Sır gönül câmın rakîb-i saht-dil   Seng-i bed-gevher elinden el-ğıyâs

5 Saçları küfri komaz kâfirde dîn   Dîni yok kâfir elinden el-ğıyâs

6 La^c^lin ansam yok yire kanum döker   Ğamze-i dil-ber elinden el-ğıyâs

7 Lâmi^c^î dil şehrini kıldı harâb   Ol şeh-i kişver elinden el-ğıyâs

52

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – • – –/– • –)

1	Sâlik-i ^{c}ışk isen ey dil mâsivâdan cümle geç	زبدة الكونين عشق اما الباقى هج
2	Kufl-ı ġam bendini feth itmek dilersen yum dehân	Hoş dimiş eshâb-ı dil الصبر مفتاح الفرج
3	Baġlan ihrâm-ı fenâ çık tur-ı ^{c}ışka vakfe kıl	Eyle dil beytin ziyâret böyledür erkân-ı
4	Râh-ı ^{c}ışk iki kademdür itmiş asân anı ^{c}ışk	Dögme ser yok yire zâhid بس فى الدين حرج
5	Bu kıyâs-ı vehm ü zann ü ^{c}akl-ı ser-gerdân ile	Başa iltür sanma râh-ı Hakkı eshâb-ı huc
6	İstikâmet üzredür şart-ı sülûk-i râh-ı ^{c}ışk	Gam degül anı muhâlif anlasa her tab^{c}-ı
7	Baş u cân isterse senden Lâmi^{c}î cânân eger	Çâre teslîm ü rizâdur terk-i ser kıl itm

53

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 • • – –/• • –)

1	Genc-i vasl olmaz imiş ey dil virân bî-renc	Renc-i mihnetle geçin ister isen vuslat-ı
2	Odlu yel gibi yiter kerem-rev ol ey hâki	Çünki su gibi revân olmadadur ^{c}ömr-i sipen
3	Eylesün halk-ı cihân ^{c}ayş idüb izhâr-ı sürûr	Baña ^{c}âlemde yiter ġussa-i yâr ile güvenc
4	Bahr-ı mevvâc gibi her dem olub şûrîde	Salma işkence-i mihnetle dil ü câna şikenc
5	Lâmi^{c}î sîm ü zer içün ne gerek zâri vü zâr	Çün terâzu gibidür cân u dilün gevher-senc

54

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (• – • –/• • – –/• – • –/• • –)

1	Ol iki zülf ki mâh-ı cemâle olmış tâc	Birisi Leyle-i Kadr ü biri şeb-i Mi^{c}râc
2	Şu^{c}â^{c}-ı mihrün urursa ^{c}aceb mi dilden tâb	Ne denlü gizlene sâfî zücâc içinde sirâc
3	Gözinde hâk ile taht-ı felek berâberdür	Ġubâr-ı pâyüni her kim ki kıldı başına tâc
4	İrişse katre-i şûri sirişkimün nîle	O demde ^{c}azb-ı furât iken ola milh-i ucâc
5	O çeşm iderse nola az günâh içün çok hışm	Hemîşe nâzük olur hâl-i tab^{c}-ı hasta-mizâc
6	Lebi tabîbine bu derdün em semin sordum	Cevâb-ı merk ile ġam zehrini buyurdı ^{c}ilâc
7	^{c}Aceb mi bakmasa sîmine eşkümün ol yâr	Metâ^{c}-ı hüsni iken Lâmi^{c}î bu resme revâc

55

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. – . –/. – . –/– . –)

1 Sözünden dem-be-dem kadr-i güher hiç Lebünden her nefes teng-i şeker hiç
2 Dehânünden haber aldum vefâ yok Dirîğâ hâsılumdur hiç-der-hiç
3 Kemer gibi kucam dirdüm meyânun Bilünden bulmadım cânâ eser hiç
4 Ne ağzundan ne bilünden nigârâ ^cAceb sırdur bilinmez bir haber hiç
5 Rakîbi leblerün hem-râz idinmiş Olur mı ^câşıka bundan beter hiç
6 Kaçan mahsûb olur eşkümle rûyum O meh yanundadur çün sîm ü zer hiç
7 Fenâdur Lâmi^cî sermâye-i cân Cihân mahsûli olmaz bu kadar hiç

56

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –/)

1 Şâh-ı ^cışkum dûd-ı âhumdur benüm başumda tâc
Yiridür eflâkden alsam bugün bâc u harâc

2 Hastasıyım şol gözi mahmûrun epsem ey tabîb
Ol leb-i meygûnden artuk derdüme yokdur ^cilâc

3 Nice sükker-vâr eriyüb geçmesün yaşumla dil
Dem-be-dem ağyâra sen bûsen ile satarsın külâc

4 Tan mı âhumdan ter olsa hâtırun âyîne-vâr
Her nefes kapar bulutdan nem gül-i nâzük-mizâc

5 Yıkdı kâfir çeşmi gönlüm şimdi kasd-ı cân ider
Hey müselmân şâh olan virâneden ister mi bâc

6 Toyurur çeşmüm bir avuç hâk-i pâyi dil-berün
Ben gedâyı sanma kendün gibi h^vâcem gözün aç

7 Murğ-ı vaslı Lâmi^cî dâm itmek istersen müdâm
Her dem eşkünden yüri yüz yirde koyub dâne saç

57

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Kimseye şâhum gamün devrinde yokdur ihtiyâc Ben gedâya işigün toprağı besdür taht u tâ
2 Zâhidâ ^cuşşâka dirsin kim çıkar dilden gamın ^cAkıl olan istemez dîvâneden her giz harâc
3 Şerbet-i vasl-ı habîb ile rakîbün hûnidür Var ise ben derd-mende ey tabîb cân-ı ^cilâ
4 Düşdi dil ayaklara bakmaz yüzine ol habîb Ah kim buldı rakîbün yine bâzârı revâc

5 Yâ işâret katle eyler yâ beşâret vasladur / Her kıya bakdukca ebrûsında olan ihtilâc
6 İncinür pâyine yüzler sürdügümden ol sanem / Şehler ey dil bülbüli gül gibidür n... mi
7 Lâmicî rûşen dil olsan tan mı cışk-ı yârle / Gün tokunsa bedr-i câlem-tâb olur sâfi zü...

58

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Melâhat içre şehâ yok lebün gibi emlah / cAceb mi olsa tekellümde cümleden efsah
2 Ol iki giysu ki oldı siyâdetün dâlı / Hatün kenâr-ı cızârunda ana kayd-ı sah
3 Zihi kemâl-i sabâhat ki subh-ı rûyundan / Zulâm-ı küfr gidüb geldi câlemine ferah
4 Mutahhar oldı yunub şerc-i pâkün ile tamâm / Cehâlet içre olan cümle ficl ü mustakbeh
5 Cemîc-i nusha-i edyânı nesh idüb emrün / Kapundan özge cihân içre komadı mezbah
6 Tapuna kıdh-ı mucallâ cenâb-ı cizzetden / Sunıldı nitekim bedr aye mihr elile kadeh
7 Felekde gün gibi cunvân-ı hutben olsa revâ / Emîr-i hıtte-i Yesrib şehinşeh-i Ebtah
8 cUrûcun eyledi ervâh-ı kudsi heb hayrân / Çü rahş-ı himmetüne oldı lâ-mekân mesrah
9 Münevver olsa dil-i Lâmicî degüldür tan / Ki nûr-ı mihrün ile dilden itdi defc-i tera...

59

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Cihânda buldı güneş gibi bu kaziyye vuzûh / Ruhundan âyîne-i Hak tenün musavver-rûh
2 Ğamunla ğam degül eşküm koparsa tufanlar / Bu dem ki cışkunla sînedür sefîne-i Nûh
3 Şehâdet-i dil ü cân yiter idi katlün içün / Onardı her biri ğamzenden olmasa mecrûh
4 Ziyâd ü zühde ebed tevbe eyledüm zâhid / Şu gün ki cânuma saldı ziyâ cemâl-i nasûh
5 cAceb mi câbide mescidden olsa keşf-i hicâb / Der-i muğândan irer her dem ehl-i cışka füt...
6 Seher nikâb-ı ruhın keşf idicek ol ğonca / Dilümde cukde mi carz eyle ey sabâ şurûh
7 Şehîd-i cışka mı benzer Halîl-i kurbâni / Katîl-i tîğ-i ğamun kande kande ol mezbûh
8 Meger ki âyile şâm-ı ebedde Lâmicîyâ / Dilüm ki oldı sabâh-ı ezelde mest-i sabûh

60

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Yine carz-ı ruh idüb kıldı dilüm yâr ferah / Gün gibi kılsa ne tan dehri o dil-dâr ferah
2 Ey tabîb-i dil ü cân hâtır-ı dil-hastamı sor / Sebeb-i sihhat olur ola çü bîmâr ferah
3 Âh ü eşkümden eger yâr safâ sürse nola / Bâd u bârândan olur hâtır-ı gülzâr ferah
4 Zâhidün bâde-perest oldugını işideli / Sâgar-ı mey gibi toldı dil-i hammâr ferah
5 Turmadın eldeki mahsûli havâlar uçurur / Nice gülşende ola şâh-ı sebük-bâr ferah
6 Süricek itlerünün izine yüz şâd oluram / Ehl-i dünyâya virür dirhem ü dinâr ferah
7 Lâmicî gördi meger zülfine yârün dahlin / Oldı gönli açılub nâfe-i tâtâr ferah

61

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Her kaçan ol sîm-ber destine alsa zer-kadeh / ^{c}Aks-ı la^{c}linden olur yâkut-veş ahmer-kade
2 Hârı gül hârâyı la^{c}l u toprağı altun ider / ^{c}Ayn-ı iksîr-i sa^{c}âdetdür meger cevher-kad
3 Câna la^{c}l-i yâr gibi cân bağışlar dem-be-dem / Çeşme-i hayvândur el-hak işbu cân-perver k
4 Nakş idelden cânına ^{c}aks-ı leb ü dendânüni / Oldı çarh-âyîn cevâhir birle pür-zîver kad
5 Gün gibi seyr-i cihân eyler nazar iden aña / Hikmet-i usturlâbidür yâ câm-ı İskender ka
6 Câm-ı hicrân suna diyü âh kim devrân eli / Kâse-i gerdûn gibi pür-hûn-ı dildür her ka
7 Nûş-ı cândur zehr-i ğam sunarsa sen hûri baña / Ğayr elinden zehrdür olursa pür-gûş kadeh
8 Lâmi^{c}î'nün yazınuz hırz-ı kadeh ekfânına / Virse cân ger leblerinden sunmadan dil-ber

62

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Vakt-i güldür sâkiyâ sun lâle-veş gülgûn kadeh / Sunmadın devrân eli bezm içün pür-hûn kadeh
2 Zühre-veş ey mutrıb-ı mehr u sürûd it kim bu şeb / Nukldur encüm şafakdur bâde vü gerdûn kadeh
3 Ey kamer devrân hüsnünde lebün yâdına âh / İçerem hûn-i ciger ben nûş ider her dûn kad
4 Ey perî kanlu gözün bîmâr mı yoksa aña / Dîv gibi şişeyile eylemiş efsûn kadeh
5 La^{c}l olubdur kan yaşumdan yer yüzi bu derd ile / K'oldı hem-râz-ı dehânun ey lebi meygûn kad
6 ^{c}Âkibet bu devr elinden rahm it ey leylî cemâl / Bezm-i ğamda olmadı mı kell-i mecnûn kadeh
7 Almağiçün Lâmi^{c}î yârün lebinden bûseler / Lâle-zârı kabrumun ^{c}arz ide gûn-â gûn kadeh

63

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Çün oldı ^{c}ıyd-ı ruhun ^{c}ayş u nûşçün miftâh / Aç imdi meygedeyi sâkiyâ didük fettâh
2 Ko kû-yı yârda vâ^{c}iz şarâb-ı nâb içelüm / Behişt içinde olur çünki nûş-ı bâde mübâh
3 Tenün belâya dilün rence salma mey nûş it / Çü hikmet ehli didi râha râhatü'l-ervâh
4 Çemende nergis-i ser-mest-veş kadeh-gîr ol / Felekler eylemedin hâk-i kâlibün akdâh
5 Tuyûr-ı himmi uçurmağa lâne-i dilden / Cihânda bâde gibi olmaya cenâh-ı necâh
6 Gözün gibi nola geh mest ü geh humâr olsak / Degül harâbe-i dünyâda râst fikr-i salâh
7 Safâ-yı râcile sor ^{c}ömri Lâmi^{c}î dün-gün / Dönüb bu devr-i zamânı dimedin senünçün râh

64

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İtse her dem rû-yı dehri dem-be-dem gülzâr-ı subh / Gün gibi âhumdan olur her nefes bîdâr sub
2 Giceler âhum şu^{c}â^{c}ıdur ki tutar gök yüzin / Yoksa kendin dûd-ı ğamdan idemezdi izhâr
3 Yakmasaydı cânı içre mihrün ey meh-rû çerâğ / Olmaz idi şem^c-i rûşen gibi gül-ruhsâr-ı
4 Gice sen leylî ğamından bir haber virmiş nesîm / Yakasın dâmâne dek çâk itdi Mecnûn-vâr su
5 Gördi sînem üzre dâğ-ı ğamlarum encüm-sıfat / Şem^c-veş mihrinden itdi dîdesin hûn-bâr s
6 Şem^c-i rûyundan münevver gün gibi bâzâr-ı şâm / Bû-yı zülfünden olubdur nâfe-veş ^{c}attâr-ı
7 Dün gice mihr-i ruhun fikrinde iken Lâmi^{c}î / Gördi rû-yı dehri itmiş ser-be-ser envâr

65

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Tutsa her dem ᶜazm-i bezm idüb o meh-peyker kadeh ᶜAks-i ruhsârından olur gün gibi enver kad
2 Geh tehîdür gâh pür-bâkî degüldür iki dem Şöyle benzer kim ᶜarażdur bâde vü cevher k
3 Mürdeler dir gördügi budur deminden her nefes Dirilür devrinde ᶜÎsâ gibi cân-perver kade
4 Katre katre eşk-i hûninümle çeşmüm nakşidür Laᶜl u yâkut ile kim bulmış durur zîver ka
5 Cân diyârın hıfz içün yâcûc-ı ġamdan laᶜlmış Sîm ü zerden âhen-âyin sedd-i İskender kad
6 Sâkiyâ devrân-ı câm-ı hecrden ġam yok bana Yâr elinden şimdi kim pür-nûş-ı cândur her
7 Devr-i fursatdur bugün gel sâkiyâ ᶜayş idelüm Bezm-i cennet yâr-ı rıżvân kâse-i kevser ka

66

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)

1 Gün gibi dehri tutdı şevket-i şeyh Nûr virdi cihâna talᶜat-ı şeyh
2 ᶜArş u kürsiden eyliyem güzeri Yâr olursa bana ᶜinâyet-i şeyh
3 Zer-i kâmil ᶜıyâr olur bî-şek Nazar itdükde hâke hażret-i şeyh
4 Sidre-veş pâ-yı ᶜarşa başum irer Dest-girüm olursa himmet-i şeyh
5 Tih-i hayretde kala cân ᶜâciz Rehber olmazsa hidâyet-i şeyh
6 Mum idüb yârı vasla nûr eyler Ger zuhûr ide nâr-ı ġayret-i şeyh
7 Dîde-i câna rûşinâdur bil Lâmiᶜî hâk-i pâ-yı hürmet-i şeyh

67

Me û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Şol gün ki bana gün gibi ᶜarż eyleyesin ruh Zî-baht-ı humâyûn vü zihi tâliᶜ-i ferruh
2 Bir pertevidür nuh-felegün cânın iden nûr Mâhı hacl eylerse ne tan gün gibi ol ruh
3 Bin yüzden ider her nefes ol yâr tecellî Râhın nice yanılmasun erbâb-ı tenâsuh
4 Yârün deheninden haber almaġa halâyık Bin söylediler virmedi bir zerrece pâsuh
5 Gördüm od olub dün gice yanardı rakîbi Ey Lâmiᶜî bir pâre sovudı yüregüm oh

68

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Tarîk-i fakrun içinde dilüm bulalı rusûh Tamâm bildi cihân devleti imiş mensûh
2 Rakîbe eyler iken yaykara dün ol ebrû Dönüb hatâyile bakdı tokındı sîneme oh
3 Cihân içinde ᶜaceb hâmlıkdur ey zâhid Şarâba tevbe idüb dün-gün içesin metbûh
4 Çemende bitmeye nergis gözün gibi şehlâ Sadefde olmaya gevher sözün misâli şûh
5 Tokundı bana ġamundan şu denlü seng ü kesek Mezârum olsa mahaldür bugün o seng ü külûh
6 Rakîb ᶜarż idicek halka şekl-i murdârın Gülüb sakalına nâzük didi güzeller pûh
7 Şu gün ki Lâmiᶜî kutb-ı cihândan el aldı Seri semâya irişdi müridi oldı şuyûh

69

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Şirîn lebünsüz oldı mey hoş-güvâr telh — Zülfün ġamıyle geçdi ᶜömr ey nigâr telh
2 Ey kan yudan ġamile dime ᶜışka zehr-kâm — ᶜIyş ehline gelür mi me-yi hoş-güvâr telh
3 Kanı şu devr kim mey idi zehrden beter — Gelmez ġamunla şimdi bana zehr-mâr telh
4 Bâġ-ı cihânda ᶜıyş-ı mey var gül şeker gibi — Derd u ġam ile itmeye tâ zehr-i hâr telh
5 Helva lebün ümîzine safra çeker gönül — Olsa ᶜaceb midür dehen-i rûze-dâr telh
6 Deryâ akıtsa dîde-i ᶜâşık ᶜaceblemen — Hicrân gibi cihânda çü var rûzgâr telh
7 Sordukca şehd leblerüni Lâmiᶜî çeker — Zehr-i rakîb-i turş-likâdan hezâr telh

70

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Kadeh ki cân virüben laᶜlüni öper küstâh — Kimesne görmedi devr içre bu kadar küstâh
2 Ne bî-hayâlıġ olur bu ki ol gülün her dem — Harîm perdesini bâd-ı subh açar küstâh
3 Takıldı barmaġuna salınur yanunca bile — Meger ki cânumı kıldı bu sîm ü zer küstâh
4 Sen eyle cân ile meyhâne hizmetin ey dil — Ne ġam bu bâbda bir taᶜn iderse her küstâh
5 Meger ki kâmet-i yâri görüb durur kumrı — Ki serve karşu ider naġme her seher küstâh
6 Yüzüme saçarsa tan mı gözüm yaşı her dem — Olur çü yüz bula sâ'il dahi biter küstâh
7 Dilerse laᶜl u ruhun Lâmiᶜî ᶜacebleme kim — Letâyifiyle efendi kulın ider küstâh

ولە في حرف الدال

71

3 Fâ i lâ tün Fâ ilün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1 Kaşlaruñ alnuñda yazmış قل هو الله احد Bu ne lutf u hüsn-i bî-hemtâdur الله الصمد

2 Yir yüzinde şîve-i reftâruña öykünmeye Başı biñ kez çarha irsün sidrenüñ ey serv-ka

3 Tîr-veş burnun elif ağzuñ nişânı hâ-yı vakf Çekmege ᶜâşık bu ahı yâ kaşuñ üstinde med

4 İster iseñ gün gibi devr içre cânuñ tolanur İhtiyâr it çarh-veş ᶜâlemde bir müşkîn-nemed

5 Bir yaña câdu gözi bir yaña kâfir kaşları ᶜÂlemi kırdı geçürdi hey müselmânlar meded

6 Haşre-dek göñlüm harâbın kimse maᶜmûr idemez Çünki zülfüñ anda miᶜmâr ola çeşmün muᶜtemed

7 Çün ezelden ᶜışk kârın süre geldi Lâmiᶜî Sürinüb bu yolda cânâ süre gider tâ-ebed

72

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ∘/– ∘ – ∘/∘ – – ∘/– ∘ –)

1 Yazdı beyâz-ı haddine bî-hâme vü midâd Hatt-ı nigâr-ı müşk ile

2 Zülfüñ gibi tayanuban ol hadde itme cevr Âb üzredür nihâdı anuñ yokdur iᶜtimâd

3 Mümkin midür ki ayıra tîğ ğam arasın Gönlüm ğamuñla eyledi şol resme ittihâd

4 Dirler rakîbe virdi lebüñ ağzı dâdını Sen şehden olsa her dem işüm nola dâd-dâd

5 Dün bû-yı vasl almış idi cân nesîmden Bugün saçuñ kımıldısı bir dahi hayrbâd

6 Hallidemez kimesne muᶜammâsın ağzuñuñ Hatt-ı lebüñ gibi niçe yüz biñ çıkarsa ad

7 Maksûd-ı yâr katlise ey Lâmiᶜî seni Teslîmdür hemîşe yolum itmezem ᶜinâd

73

4 Me fâ î lün (4 ∘ – – –)

1 Katı gönlüñ gibi senge tuş olsaydı ger Ferhâd Çekerdi kûn-kenlikden nigârâ destin ol üst[illegible]

2 Senüñ bağruñ katı taşdan benüm pek cânum âhenden Olısar haşre-dek âbâd uruldı ᶜışka bir bün[illegible]

3 Esîr-i zülf-i cânândur diyüb ben bülbül-i zâra Rakîbâ uyduñ ulaşduñ beni cânuñçün it âzâd

4 Gözüñden çeşmi karardı ayağın turamaz nergîs Kadüñden başı çigzindi turub düşmek diler [illegible]

5 ᶜAceb mi eşk ü âhumdan dil ü cân itse her dem haz- Ki bu âb u hevâyile toğaldan olmışam muᶜt[illegible]

6 Bu dârü'l-hüzn-i dünyâda bulınmaz âdemi bî-ğam Eger var ise ᶜâlemde ğamuñ ashâbidür dil ş[illegible]

7 Çü kûyın tolanam eyler rakîb ü seglerin âğâh Elinden Lâmiᶜî dün-gün bu âh u nâlemüñ fer[illegible]

74

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Oluram müşkîn nefes urdukca cışkun câna od — cÂlemi eyler mucattar dem-be-dem yandukca cûd
2 Sanki Nîl ırmagıdur ey Yûsuf-ı Mısr-ı cemâl — Çeşm-i giryânum ki oldı senün cevrümden kebûd
3 Giceler efgânum ey dil-ber gamünden racd-vâr — Koparur acdâ başına sayha-i kavm-i Semûd
4 Seyl-i eşkümden düşerdi sakf-ı çarh-âteşîn — Yer yer olmasaydı ger âhum duhânından camûd
5 Ben demür cân eyledüm sen gönlüni taşdan beter — Tokışub bu seng ü âhen câlemi tutmasa od
6 Ey müezzin çünki kad-kâmet diyüb kıldun kıyâm — Diyesin kopdı kıyâmet yir ü gök eyler sücûd
7 Lâmicî ol denlü düşnâmundan eyler hazzı kim — Virmez ol zevk u safâyı bin tehiyyât u durûd

75

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Çagrışur gökde melekler âh u zârumdan meded — Odlara yandum bu âh u pür-şerârumdan meded
2 Konmasun yâr işigine hâk-i cismümden gubâr — Ey gözüm bi'llah eşk-i seyl-bârumdan meded
3 Gözlerüm yol gözlemekden tire-dildür ey sabâ — Tûtiyâdur hâk-i pâ-yı şeh-süvârumdan meded
4 Ey tabîb-i cân dile kâr itmedin bu zehr-i gam — Zerrece tiryâk-i şehd-i lacl-i yârümden meded
5 Göricek bî-hûd olur dil görmeyince hôd ölür — Kalmışam câciz bu cân-ı bî-karârumdan meded
6 Ejder-i zülfün helâk eylerdi dil tıflın velî — İrdi hattün Hızr-veş perverdigârumdan meded
7 Lâmicî dil zevrakın girdâba saldı mevc-i gam — Yok kenâr-ı vasl-ı yâre rüzigârumdan meded

76

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Seng-i gamunla sanma gögerdi bu cism-i zerd — Nakkâş-ı cışk geçdi zer üstine lâciverd
2 Bu âh u nâleden degül incinmek ey habîb — Feryâd iderdi dâg-ı dilüm görse ehl-i derd
3 Mihrünle subh-veş ne dem itsem yakamı çâk — Od gibi yaka mülk-i cihânı bu âh-ı serd
4 Âteş-sıfatlu dûd-ı dilüm turfa-rahşdur — Kim mihr-i çarh gerd gibi olmış cihân-neverd
Bir toz kopardı sar-sar-ı âhum cihânda âh — Gerdûn yüzini tan mı dilüm gibi tutsa gerd
Olmaz cihânda gülşen-i hurrem bu dil gibi — Her zahmı cû-yı dil-keş ü dâgı tâze verd
Sen râh-ı sulhı tut ko rakîb eylesün cedel — Yek-rûze cömrçün nedür ey Lâmicî neberd

77

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – . /. – – ./. – – ./. – –)

Ey lebleri gonca yüzi gül kâmeti şimşâd — Gam-hârı dil-i bülbüli hûn eyledi feryâd
Ol gamze yiter câna kaşun kılma havâle — Bir murg-ı zacîfe ne gerekdür iki sayyâd
Germ olsa cefâdan dili yârün yaşum ister — Alur suyını kızmag ile nârda pûlâd
Şâgird olayım mekteb-i dânişde olınca — Anlarsa elif kâmetünün nüktesin üstâd
Derdiyle yanub oda kızıl kana boyandı — Nâr agacı olsa ne caceb tîşe-i Ferhâd
Kassâb gibi çeşmüni idindi kanara — Gamzen gibi câlemde bugün olmaya cellâd
Ademden eger Lâmicî kaçsam ne cacebdür — Dîvâne kılubdur beni ol hûr-i perî-zâd

78

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Bana bir lu^c^b ile her dem geçer ol kâkül bend Her ne eylerse revâ eylemesün vasla güzend
2 Ne anub vaslına irdüm ne çıkub yol buldum Ahumı eyleyü gördüm kadi servine kemend
3 Cümle ^c^âlemden üzildi vü kesildi dil ü cân İdeli zülfün ile ey gözi câzu peyvend
4 Yüz sürer sâye-sıfat günde gelüb işigüne Ne kadar tutar ise kendüyi hurşîd-bülend
5 Çeşm-i bedden ruh u hâlün sakınub dîde gibi Micmer-i sînede her dem iderem cânı sipend
6 Lâmi^c^î baş koşalı gözleri âhûlar ile Bir nefes evde karâr eylemez oldı ol levend
7 Çünki eş^c^ârın irişdürdi kemâle yiridür Eylese nazmını vird ehl-i Sıfâhân u Hucend

79

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 İstedüm hûn-i ciger birle yazam yâra kagıd Aya denlü elüme girmedi bir pâre kagıd
2 Varak-ı çehreme yazdum dem-i eşkümle gamum Nidelüm bencileyin olmasun âvâre kagıd
3 Okumaz nâmemi başdan başa ihlâs olsa Nice kılsun bu kara yazılu bîçâre kagıd
4 Zülfi sevdâsına cân virdügümi dimegiçün Yaraşur câme-i mâtem giyüben vara kagıd
5 Gönderürdüm dün ü gün kara haber derdümden Ele girmez ne kılam ara kalem ara kagıd
6 Beni öldürmegiçün zülfi haberler uçurur Dimez ola bu garîbi suna hûn-kâra kagıd
7 Lâmi^c^î göz karasın eşküm ile hall idüben Demidür kim yazam ol şûh-ı cefâ-kâra kagıd
8 Bari nâzüklük ile ol sanemün gün yüzüni Seyr idüb dîdelerüm nûr ola meh-pâre kagıd

80

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Çinde cânâ nâfe-i zülfün mezâd itseydi bâd Kadri müşkün hâk olub bâzârı bulurdı kesâd
2 Dün nesîm-i subhdan almışdı cânum bû-yı vasl Cünbüşin zülfün bugün bir yüzden eyler hayr-ı
3 Acı diller birle virdün gerçi agzum dâdını La^c^l-i şîrînünden ister yine cân-ı hasta-dâd
4 Her çi bâd-â-bâd el urdum zülfünün dâmânına Gâyeti ser-gegte-i devrân olam mânend-i bâd
5 Tayanursın ey gönül gâh âhuma gâh eşküme Her dem eylersin dirigâ bâd u âba istinâd
6 Aderi olmag içün söyle müneccim çarhdan Olmadı bir câna olmaz bu mu^c^ammâdan küşâd
7 Dime ölmekden nedür maksûd-ı dil ey Lâmi^c^î ^c^Aşık-ı dil-hasta cânâ her dem olur nâ-murâd

وله حرف الذال

81

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün(. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 ʿAceb midür ġam-ı cânâna gelse câna lezîz — Ġarîbe zehr-i belâyı kılur zamâne lezîz

2 Şarâbum eşk-i ġarâmet ġıdâm hûn-i ciger — Ġamunla derd ü belâdur cihânda câna lezîz

3 Çanak çanak taşır eşküm baña ciger kanın — Çü gördi kanlar içre çeşmi kana kana lezîz

4 Şu gün ki sundı lebün tatlu tatlu aġzuma hôş — Boyandı cânuma cânâ nu hûb olur ne lezîz

5 Rakîbüñ ekşi yüzinden ki telh idi ʿıyşum — Visâlüñ itdi bu dem cân-ı kâm-râna lezîz

6 Cihânda olmaya derd ü ġamüñ gibi şerbet — Ġarîb-i hasta vü dervîş-i nâ-tüvâne lezîz

7 Ümîz-i vaslile cân suya döndi Lâmiʿîyâ — Ezilse nola dilüm ol şeker-dehâna lezîz

82

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Düşnâm-ı yâr câna cihândan gelür lezîz — Ol lebden acı söz dile cândan gelür lezîz

2 ʿUşşâk-ı telh-kâma eger zemm ü ger senâ — Şîrîn ü telh o şehd-zebândan gelür lezîz

3 Beñzer susadı kanına ol tîġ-i âbdâr — Bu teşne câna âb-ı revândan gelür lezîz

4 Ġam meclisinde derd-i derûn ile hûn-i dil — ʿUşşâka ʿıyş u nûş-ı cihândan gelür lezîz

5 Ey Lâmiʿî çemende sebük-rûh-ı yâr ile — Bir nesne var mı rıtl-ı girândan gelür lezî

6 Bezm-i belâda iñler isem ney-sıfat nola — Olmaz firak içinde fiġândan gelür lezîz

83

3 Fe i lâtün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Rutabından lebüñüñ aġlasa kan nola nebîz — Me-yi cân-bahş olur mı şeker olmakla lezîz

2 Nice mezheb nice dindür beni katl itmegiçün — Çeşmüñüñ hükmini her bir müjeñ eyler tenfîz

3 Gördi şeytânlıġ ider arada ʿuşşâka rakîb — Hirz-i seyfîyile ol ġamzeler okur taʿvîz

4 Hüsn-i taʿlîmin ider ruhlaruñ ay ile güne — Olmasun mı saña câniyle güzeller tilmîz

5 Lâmiʿî tuhfe içün tapuña ey Hüsrev-i hüsn — Nazm-ı şîrîn ile kaġıdlara sardı fâniz

وله في حرف الراء

84

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Mest -i dîdârun̄ olan cennet ü rıżvânı nider	Seyr-i ruhsârun̄ iden sahn-ı gülistânı nid
2	Tan̄ mı Ya^c^kûb-sıfat geçse gön̄ül dünyâdan	Vasl olan Yûsufla külbe-i ahzânı nider
3	Demidür kim tene bed-rûd ide cânile gön̄ül	Mülk-i ıtlâk özenen bend ile zindânı nide:
4	Râh-ı ğam bî-ser ü sâmân diyü korkutma beni	Baş koşan zülfün̄e ey cân ser ü sâmânı nid‹
5	Zülf ü rûyun̄la ki âşüfte ola her dil ü cân	^c^Âlem içre ğam-ı küfr ü dem-i îmânı nider
6	Künc-i fakr içre süren iki cihân devletini	Genc-i Kârûnı degül mülk-i Süleymânı nide:
7	Lâmi^c^î derdün̄ ile hôş-dil iken ^c^âlemde	Ey tabîb-i dil ü cân cânına dermânı nider

85

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Zâhidâ dime şeb u rûz ^c^ibâdet yegdür	Bir nefes ^c^ışka kamusından itâ^c^at yegdür
2	Dâyima havf-i firâk ile dem-i vuslatdan	Vasl ümmiziyile ey dil-i ğam fırkat yegdür
3	Berr ü bahrun̄ elemin çekme eya sâlik-i zühd	Yâra vasl ister isen̄ râh-ı mahabbet yegdür
4	Kendü şehrün̄de san̄a virmeye el çünki murâd	Başun̄ al git götür ayağı ki ğurbet yegdür
5	Mülk-i dünyâda bütün pâdişeh olmakdan ise	Künc-i meyhânede ihvânla sohbet yegdür
6	Son̄ra hasretle koyub gidecegün dünyâyı	Şimdiden el çeküb ey h^v^âce ferâğat yegdür
7	Lâmi^c^î ^c^ışkla nâmus müyesser mi olur	Her ne hâl ise san̄a tavr-ı melâmet yegdür

86

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Toğruyam yolun̄da niçün idesin egri nazar	Ey kaşı yâsına kurbân olduğum Okcı ^c^Ömer
2	Sarmadın kat kat yiter çekdün̄ çevürdün̄ gön̄lümi	Yufkadur bağrum hey âfet sımağ istersin mege
3	Ey kaşı yâ gerçi ğamzen̄ oklarıdur kâr-ger	Nâvek-i âhına ^c^uşşâkun̄da çarh olmaz siper
4	Yüksek uçardı hümâ gibi egerçi murğ-ı dil	Bir hadeng-i cân-sitân birle ^c^aceb buldun̄ za
5	Dil-berâ nâzük hayâl idi perî-veş dünki gün	Gön̄lümi yâ gibi egdün̄ ok gibi idüb güzer
6	Seyr-i hûbân men^c^i her giz girmez idi gûşuma	Şimdi bildüm âfet-i cân imiş ey dil-ber-naza
7	Bilmeyen bilsün kaşun̄ yâsına kurbânam bugün	Her giz itmez Lâmi^c^î tîr-i melâmetden hazer

87

Mef û lü Me fâ î lün Mef û lü Me fâ î lün (- - ./. - - -/- - ./. - - -)

1 Gerçi ki senün ġamzen cevr okına peykândur   Ol mihnete çeşmüm de âyînelü kalkandur
2 Ey hûr-ı perî-çehre mihrün pür iken dehre   Dil-berlig ile şöhre meh-rûlara bühtândur
3 Tesbîh-i ser-i zülfün mihri ile cân virdi   Şol şeyh-i duta-kad kim ser-halka-i devrân
4 Müşkîn saçuna sünbül bir bend ile âşüfte   Şehlâ gözüne nergis bir vech ile hayrândur
5 Ol câm-ı leb-i la^{c}lün derdi düşeli câna   Dil ġonca-sıfat her dem zahmile tolu kandur
6 Dil tan mı kebâb olsa yanınca ciger büryân   Vîrâne-i sînemde ġam hir gice mihmândur
7 Ey Lâmi^{c}î vasf eyle ol dişleri pervîni   Kim nazm-ı dilâvizün eflâke dür-efşândur

88

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Çarh-ı hüsnün şâhısın nûrun sana efser yiter   Kâmet ü zülfün livâ-yı ejdehâ-peyker yiter
2 Sana ey meh çarh-ı pür-encüm gibi zer-câme-h^{v}âb   Bana bu ġam külhanında odlu hakister yiter
3 Ġamzeler tiġin kuşanmak çeşm-i cellâdun nedür   Katlum içün ey cefâ-hû bir haber gönder yit
4 Büte-i çeşmümde eşküm sîm-i hâlis kılmaġa   Tûtiyâ-yı hâk-i pâyün tarh içün cevher yite
5 ^{c}Âşık-ı dil-hasta râhat olmaġ içün bir nefes   Âsitânun taşı balin topraġı pister yiter
6 Merg-i şâhinden haber iletmegiçün ey rakîb   Sana tîr-i dûd-ı âhum murġ-ı âteş-per yiter
7 Şâh-ı ^{c}ışkum Lâmi^{c}î çarh u zemîni tutmaġa   Odlu âhum zer-^{c}âlem kanlu yaşum leşker yite

89

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Âsümânî ton geyer dün gördüm ol gün yüzyü yâr   Sâye-veş pâyine düşmek istedüm itdi firâr
2 Şâmidi benzer anünçün tiz tolandı ol güneş   Berk idi yâ sıçradı olub bulutdan âşikâr
3 Ya rakîb-i kelb vehminden yataġın özledi   Kurd sandı ^{c}âşıkın ya ol geyik gözlü nigâr
4 Gözlerüm ardınca kaldı irmedi gerdine vehm   San perî idi görindi ya hayâl idi o yâr
5 Tâli^{c}-i ferhunde idi gösterüb yüz oldı ġayb   Ya hümâ-yı devlet idi geldi geçdi sâye-vâr
6 Göz karardub ol tezerv ardınca saldum bilmedüm   Çıkdı dil şehbâzı destümden ne ol var ne bu
7 Ol perînün şîvesinden Lâmi^{c}î bildüm yakîn   Kim hayâl-i h^{v}âb imiş dünyâ-yı dûn bî-i^{c}tibâ

90

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Zülfi bâzâr-ı cemâl içre ne hoş mîzândur   Kim anun keffeleri mihr ü meh-i tâbândur
2 Ey sabâ la^{c}line öykindi diyü yok yire gel   Ġoncanun aġzını kan itme kim bühtândur
3 Giryemi gördi ısırdı lebini güldi didi   Sükkeri tenge çekün nem irişür bârândur
4 Ben yanub her gice kan yaş dökerüm subha degin   Her dem aġyâr ile o şem^{c} gibi handândur
5 Ey şeker-leb yüzüme bakmazsa tan mı rakîb   Za^{c}firân kadrini ol kande bilür hayvândur
6 Çarh dinârını saymazdı kızıl mankıra dil   Şimdi kûyun tolanur müflis-i bî-dermândur
7 Lâmi^{c}î itlerine ^{c}izzet idersen nola kim   Hürmet itmek kiçiler ululara erkândur

91

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Ruhun ne âyînedür k'anda nakş-ı cân görinür Hemîşe râz-ı cihân gün gibi ᶜıyân görinür
2 Didüm şarâb-ı lebün sun akıtma kan yaşum Didi görünme bu dem kim gözüme kan görinür
3 Saçun hayâli beni tan mı itse dîvâne Gelüb perî gibi ey yâr her zamân görinür
4 Yüzüni görmege cân virürem nedür dünyâ Gözine sanma ki ᶜâşıklarun cihân görinür
5 Ümîz-i sûd-i visâl ile ᶜazm-i yâr itdüm Gönül sana bu seferden ᶜaceb ziyân görinür
6 Ağız açub ğam-ı cânânı yâralar söyler Egerçi ᶜâşık-ı dem-beste bî-zebân görinür
7 Eline Lâmiᶜî girmez hezâr-cân virenün Nazarda der u ğam-ı yâr râyegân görinür

92

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Leb midür bu ğonce-i ter yoksa laᶜl-i âbdâr Diş mi bu tâbende gevher yoksa dürr-i şâhvâ
2 Ruh mı bu gül-berk-i raᶜnâ yoksa şemᶜ-i dil-fürûz-Saç mıdur bu ᶜanber-i sârâ veyâ müşk-i Ta
3 Hâle midür mâhi gird itmiş ᶜizârun halkası Yoksa cennet gülşenin devr eylemişdür cûybâ
4 Levh-i usturlâb-ı sîmîn-i felek mi bu âlin ᶜAnkebuti perde olmış saçlarun kim anda var
5 Âşiyân itmiş hümâ mıdur zenehdânun çehin Yoksa tâvus-ı cinân mıdur bu zülf-i tâbdâr
6 Ğurra-i devlet midür bu kavs-vâr iki hilâl Çarh takı gibi mihr üstinde olmış hayme-dâr
7 Lâmiᶜî ol nergis-i pür-mekr ü dem câzu mıdur Gâh sermest ü harâb u gâh bîmâr u humâr

93

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Saçlarun altında alnun ebr içinde aydur Ruhlarun âyinesi mihr-i cihân-ârâydur
2 Bî-ser ü pâ neyleyem ol zülf ü çeşm ü haddile Hüsnünün âfetleri devr içre bir âlaydur
3 Yârile ağız bir itmiş ney beni öldürmege Rûz u şeb ol dem bu demdür kâr u bârum vâydu
4 Âşinâyı yâd ider yâdile olur âşinâ Hayr ü şer yâd eylemez ol cân beni hôd-râydu
5 Ahumun tîrine çarh olmazsa tan mıdur siper Eşk-i hûninüm kiriş kaddüm kurulmış yaydur
6 Pür-safâ olur semâᶜından felek-veş raks urur Yâra benzer nâlem âheng ü inüldüm nâydur
7 Lâmiᶜînün dilde zikri leblerün güftârıdur Bu ne bülbüldür ki tûti gibi sükker-hâydur

94

Me û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Ey cân leb-i nigâra gönül virme âli var Yok yire saᶜy kılma her işün me'âli var
2 Sögmek rakîbün ağzına ᶜâşıklarun koyub Cânâ te'emmül eyle ne tadı ne dâli var
3 Pekler kapunı subhdan ahşâma dek güneş Üftâdenün ğamunla ᶜacâyib zevâli var
4 İtmez bu remzi zâhid-i ᶜâli-makâm hal Râz-ı lebünle cân u dilün özge hâli var
5 Tapunda hüsn ü bendede ᶜışk irdi ğâyete Her nesnenün cihânda belî bir kemâli var
6 Cânâ getürme meclise götürmez ehl-i bezm Sûfi-i har-nihâdı ki büyük sakalı var
7 Didüm ki bir güzel severem aldı kendüye İnsâf-ı tabᶜ-ı yâra güzel intikâli var
8 Zülf ü meyân u kaşları fikrinde kaldı dil Eşᶜâr içinde Lâmiᶜînün çok hayâli var

95

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Her ʿâşıkun ki dîdede hâlün hayâli var / Kan aglasun ki ruhlarunun anda alı var
2 Söz yok bilünde kılca dehânunda zerrece / Ortaya gelsün ol kişi kim kîl u kâli var
3 Zülfün nesîmi ʿâleme cân virse tan mıdur / Hüsnün bahârınun ki bugün iʿtidâli var
4 Saklar cefâ içinde güzeller vefâsını / Arî cihânda her çiçegün gizlü balı var
5 Ey dil çü kû-yı yâra gidersin koyub beni / Lutf it bu cân-ı bî-kesi bilence alı var
6 Yüz bin gamile bir bege baş egmesem nola / Başına begdür ol kişi kim bunca mâlı var
7 Girmez egerçi gûşuna efgânı bülbülün / Ey gül sakın ki devr elinün gûşmâlı var
8 Zülf-i nigâr yüksek uçar gerçi Lâmiʿî / ʿAnkâ-yı himmetün dahi hoş perr ü bâlı var
9 Yazmış Cemün serîrine hallile devr eli / Magrûr olma devlete kim intikâli var

96

Mef û lü Fâ i lâ tün Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Mey nûş kıl ki devr-i gül ü rûz-ı ʿıyddur / Ger vasl-ı yâr olursa ne vakt-i saʿîddür
2 Kufl urmuş idi ʿâleme savm uş hilâl-i ʿıyd / ʿİşret kapusın açmaga zerrîn kiliddür
3 Kan yudub olsa şehd-i lebün sormadın gönül / Kabrine yazınuz ki sorusuz şehîddür
4 ʿUşşâka sevr kılma rakîbi karîb idüb / Zulm eylemek ʿabîdine şehler baʿîddür
5 Salınmagıl rakîble bir dem habîb-i men / Sen serv-i pâk dâmen ü ol bir pelîddür
6 Çeng ü çigâne ile içer oldı Lâmiʿî / K'eyyâm-ı devr-i devlet-i şeh-Bâyeziddür
7 Bir şâhdur ki tîgi Sikender gibi bugün / Ye'cûc-ı fitne seyline sedd-i sedîddür

97

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nûş iden meygûn lebün câmını demler sürdiler / Sanma devrân ʿıyşını dünyâda Cemler sürdiler
2 Yüz sürenler itlerün izine oldı şâh-ı dehr / Gerçi dirler şehligi sâhib-i demler sürdiler
3 Ey gönül fakriledür yâr işiginde sana bâr / Bu kapudan yoksa bî-hadd muhteremler sürdile[r]
4 El çeküb ʿıyş-ı cihândan nûş idenler zehr-i gam / Ser-firâz-ı dehr olub demler kademler sürdile[r]
5 Lâmiʿî bir curʿayile sâkiyân-ı bezm-i dost / Mülk-i dilden bir dem içre bunca gamlar sürdi[ler]

98

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 ʿÂşık ne denlü olsa gedâ pâdişâhdur / Ahı güneş gibi ʿâlem eşki sipâhdur
2 Sıgmaz beyâna gerçi ki dîvân-ı hüsn-i yâr / ʿIşk âsitânı dahi felek bâr-gâhdur
3 Ey şâh-ı hüsn bende ne ʿarz eylesün sana / Yanunda zikr-i cân u dil ulu günâhdur
4 Tâb-ı gamundan itse penâh ana tan mıdur / Zülfün ki cân-ı ʿâşıka zıll-ı ilâhdur
5 Gördükçe gün yüzüni niyâz eylesem nola / ʿIşk ehlinün hayâtı dem-i subh-gâhdur
6 ʿÂşık yüzine sîm ü zerün eylemez nazar / Ey müddeʿi sirişk ile çehrem güvâhdur
7 Ser egmezem külâh u kabâ olsa mihr ü mâh / ʿIşkunda Lâmiʿî ne ʿaceb pâdişâhdur
8 Sînem delindi ney gibi tîg-i cefân ile / Lâbud cihânda her dem işüm âh u vâhdur

99

Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. . – –/. – . –/. . –)

1 Halkı ol dil-rubâ tıraş eyler / Bağrumuz mihnet ile baş eyler
2 Gösterür ʿâşıkına usturasın / Mihrin ol mâh dehre fâş eyler
3 Halka nâzüklügiyle kîse sürer / Bize engîz-i dil-hırâş eyler
4 Vah ki ʿışkı buhârı gözlerümi / Câm-ı hammâm gibi yaş eyler
5 Usturan gibi kaddümi iki kat / Her dem ey seng-i dil o kaş eyler
6 ʿIşkun ile olur kalender-i pâk / Her kimi sen sanem tıraş eyler
7 Lâmiʿî diş bilersin ol tîġa / Hak seni korkaram ki taş eyler

100

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/. – . –/. . –)

1 Oldı ʿışkun ġamında cânum esîr / ʿÂşık-ı bî-dilem ġarîb-i fakîr
2 Cândan ayruk kapuna yok tuhfem / Nükte-i tuhfetü'l-fakîr-i hakîr
3 Gün gibidür żamîrüne rûşen / Nâme-i şevkunı kılur tahrîr
4 Levh-i çehremde kan yaşum her dem / Hoş maʿâş eylerem kalîl ü kesîr
5 Sabrum az vü ġamum firâvândur / Sâki-yi bezmdür bu mülke emîr
6 Câm-ı Cemdür sifâlı mey-gedenün / Assı itmez ana nasîhat-ı pîr
7 Lâmiʿî bir cuvâna virdi gönül

101

Mef û lü Fe i lâ tü Me fâ îlü Fâ i lün (– – ./. . – ./. – – ./– . –)

1 Her dil ki râzın açdı sana zülfün itdi dâr / Dil-berler içre hayli iş asdı o fitne-kâr
2 Bülbül sunardı ġoncanun ağzına mest olub / Laʿlün sunaydı bir dem ana câm-ı hoş-güvâr
3 Öykünmesün mi hâle giribân-ı câmene / Gin yakadan kılur seni seyrân o nâ-bekâr
4 Her yirde diş biler sözüm efsâne anlayub / Keskinligin satar bize ol tîġ-i zer-nigâr
5 Şol günde kim tura bir ayaġ üzre bin ayaġ / Baş kurtarursa k'eydür elümden o zülf-i târ
6 Dil tîrün üzre cân atar ey kaşları kemân / Pirler döşer kişi ölümin eyler ihtiyâr
7 Dâm itse zülfi dilleri ġam çekme Lâmiʿî / Şehbâz-ı kudsdür ki hümâlar kılur şikâr

102

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bir denizdür hüsn-i dil-ber ʿârıżı girdâbdur / Çekmege dil-fulkını ġamdan saçı kullâbdur
2 Hüsni bustânına yaşlar dökmege çeşmüm gibi / Küzelerdür mihr ü meh çarh-ı berîn dolâbdur
3 Gözleründen nicesi bağrum kebâb olmaya kim / Birisi ʿayn-ı humâr vü biri mest-i hᵛâbdur
4 Çeng-i ʿışkun sâzına kânûn ile ahengiçün / Târlardur tende her reg dest-i ġam mızrâbdur
5 Gerçi âhum zemheririnden tonubdur yir ü gök / Sîne-i pür-sûzımı gel gör ne âteş-tâbdur
6 Zulmet aldı nahs şeklinden rakîbün dil evin / Sâkîyâ şol câmı sun kim mihr-i ʿâlem-tâbdur
7 Ġam sirişkinden dilüm hûn oldı geçdi cânuma / Lâmiʿî ateş-sıfatlu bu nice tîzâbdur

103

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün(3 - . - -/- . -)

1 Zülfine baş koşdun ey dil gec bu sevdâdan nolur   cAkıl isen çek elün illerle gavgadan nol

2 Kapusın gün gibi beklersin seherden şâma dek   Vasla yir yok bir nefes dün-gün temennâd

3 Dem-be dem zülfi saña barmak hisâbın gösterür   Zahîdâ tâcâti tesbîhiyle ihsâdan nolur

4 Çünki hall olmaz mucammâ-yı dehânı sûfiyâ   Rûz u şeb yok yire saña şugl-i esmâdan no

5 İstemezsin çeşmümün yaşın komazsın bakmaga   A benüm çok sevdügüm kuru temâşâdan nolur

6 Rûşen oldı gün gibi tezvîri müşkîn hattunun   Her nefes anı dehânun gibi ihfâdan nolur

7 Lâmicî lutf u vefâdur hûb-rûlardan murâd   Sûret-i divar gibi nakş-ı zîbâdan nolur

104

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün(. - . -/.. - -/. - . -/. . -)

1 Benefşe zülfüne hem-dem olalı ey dil-dâr   Direm direm satar oldı özini müşk-i Tatar

2 Hatun sevâdı durur kacbeteyn-i dîdeme hâl   Ne hurdelerle geçer nakşı cân-ı zâra nigâr

3 Rakîb elün ipe çek gen yüri saçından kim   Dehânı gibi kılurlar cihânı başuna târ

4 Bitürmeye ruh u zülfün gibi gül ü sünbül   Sipihr-vâr zemîn ziynet olsa leyl ü nehâr

5 Gören kaşun gibi mihrâbda baş egdügümi   Bu câşıkun yine dir kim nice hayâli var

6 Dilümde derdi ne başlar çıkardı görsünler   İnanmayanlara ey tîg yar sînemi yar

7 Güneşden itdügiçün Lâmicî yüzün tercîh   Didiler ehl-i nazarsın ola dü-çeşmün var

105

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Kaşı kemân müjesi tîr ü gamzesi hancer   Güzel Memi gibi câlemde var mıdur dil-ber

2 Egerçi âhu-yı Tatardur o çeşm-i siyâh   Velik her dem içer şîr gibi hûn-i ciger

3 İderdi nâfe-i çîn gül gibi yakasın çâk   İletse şemme-i bûyın Hıtaya bâd-ı seher

4 Nihâl-i kaddine nahl-i bülend okurdum anun   Yilinden âhumun ol serv egile idi eger

5 Gubâr-ı pâyın umub râha göz diker nergis   Degülse dîde-i cuşşâk vardur anda nazar

6 Hayâdan olsa gül ü lâle tan mı gark-ı carak   Bu yüzden oldı çü meh-veş cızârı tâze vü ter

7 Göreydi Lâmiciyâ ol lebün letâfetini   Kala dehânın açub piste cân eride şeker

106

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Hüsn meydânında ol iki kemân-keş kaşlar   Pehlüvânlardur ki urmış birbirine başlar

2 Kaddün üzre zülfüni resm idemezler gerçi kim   Serve kuşlar kondurur tutsa kalem nakkâşlar

3 Sanuram rahmet yagar gökden bu ben bî-çâreye   Âsitânından beni dil-ber kaçan kim taşlar

4 Şol kadar saldun cefâ tîgini dil mülkinde kim   Sînemün meydânını pür-kıldı kanlu başlar

5 Kurtulur mı mevc-i gamdan fulk-i dil kim dem-be dem-Bahra döndi çeşme-i çeşmümden akan yaşlar

6 Gül yüzün mecmûcasından tâze hüsniyyât okur   Şol nevâlar kim bahâr irdükde bülbül başlar

7 İncelüb kaddün gibi olmış dütâ ey Lâmicî   Ol kadar nâz u cefâ-bârın çeker ol kaşlar

107

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Sâkîyâmeyhâne cennetdür ki Rıżvân bundadur	"Kâsırât u hûr-ı ʿıyn vildân u ġılmân bun
2	Kaʿbe-i hâcâtdur yüz bin edeble yüz süri	Ey gedâ ahvâlunı ʿarż it ki sultân bundadı
3	Geçdi zulmet birle ʿömrün zâhidâ bir kûşede	ʿIyş-ı şeb-gîr idelüm gel şemʿ-i handân bı
4	Küfr-i zülfinden perîşân olma yârün ey gönül	Cemʿ-i hâtır nûr-ı îmân nefha-i cân bunda
5	Baġa neylersin beni daʿvet idüb ey bâġbân	Ol gözi nergis yüzi gül zülfi reyhân bunda
6	Yaġsa tûti-veş dilümden tan mıdur kand u nebât	Çünki ol şîrîn zebân u sükker-efşân bunda
7	Subh-dem meyhâneden irdi nidâ k'ey Lâmiʿî	Kande isen cân atub iriş ki cânân bundadur

108

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1	Bugün dîvâne-i ʿışkam bana bir pirehen besdür	Gözüm yaşiyle dirlikden çün el yudum kefen
2	Havâ-yı laʿl-i şîrînün dil ehlin seng-sâr eyler	Bu kula Hüsrevâ burhân belâ-yı Kûh-ken bes
3	Olursa bustân dahi ne hâcet bâġbân daʿvet	Hat-ı ser-sebzi cânânun bana seyr-i çemen
4	Mahabbetdür hemân kurbet ziyân yok buʿd-ı sûrîden-	Alur bûyın Yemenden dil dem-i Veysel-Kara
5	Kuyu kazmasun ardumca birâzer söylenüz gerdûn	Salar dil-Yûsufın zindâna ol çâh-ı zekân b
6	Hayâl-i kaddi çeşmümde dikilmiş serv-i dil-keşdür-	Nazar erbâbı seyr itsün hemîn şemʿu legen
7	Dilersen sûz-ı Hüsrevden dil ehlin Lâmiʿî yakmak	Güzeller medhin itmekde sana tarz-ı hasen b

109

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Sâkiyâ sun leblerün câmını sâġar devridür	Lâle-veş sâġar tutalum kim gül-i ter devridü
2	Nergis-i zerrîn-kadeh sîmîn-varaklardan bugün	Zeyn-i bustân itdügi oldur ki sâġar devridür
3	Hattı gibi baġlamış ʿuşşâkı yârün dâyire	Hâleler zâhir olur mâh-ı münevver devridür
4	ʿÂrızı yakutına yazmış ġubâr-ı müşk ile	Nesh-i reyhâni muhakkak yaʿni caʿfer devridü
5	Halka halka mâr-ı zülfün kim ruhun bâġındadur	Pisterin gül itse tan mı verd-i ahmer devrid
6	Serv gibi ʿıyş râyâtın ser-efrâz eyleyüb	Raġm-ı devrân içelüm şâh-ı muzaffer devridür
7	Lâmiʿî meclisde raks ursun güneş gibi kadeh	K'ehl-i diller sohbetidür mâh-rûlar devridür

110

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1	Derd-i ʿışkunla sîne râhatdur	Gerçi ġamzenle pür-cerâhatdur
2	Sana kurbân olayım ey kaşı yâ	Ki sihâm-ı müjen saʿâdetdür
3	Mescid içi kıyâmet oldı bugün	Hay müezzin nice kâmetdür
4	Dir gözünle boyunı kim görse	Bu belâ-yı cihân ol âfetdür
5	Ey hümâ saç degüldür ol görinen	Başun üstünde zıll-ı devletdür
6	Nice vasf idem ol şeker lebi ben	Başdan ayaġa pür-melâhatdur
7	Sedügümçün ko çeşmi öldürsün	Lâmiʿî sana hoş-şehâdetdür

111

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — ◦ — —/— ◦ —)

1 Geh saçun gâh gamun cân u dili eyler esîr Bir sebeb ᶜâşıka elbetde olur dâmen-gîr
2 Hatt-ı şeb-rengüne öykündügiçün Leyle-i Kadr Ey meh-i hüsn getürdi felegün yüzine kir
3 Gerçi micmer gibi müşkin-nefesem sûzun ile Ne kılam nâr-ı gamun birle içümden beni y:
4 Her ne hâl ise gözünle geçinürdüm şeb u rûz Depeler gamzelerün neyleyeyim ikide bir
5 Ne yazam derd ü gamumdan saña ey şâh-ı cemâl Şemᶜ-i rûşen gibidür tapuña ahvâl-i fakîr
6 Güm güm ötse dem-i çengile nola sîne-i def ᶜÂşık-ı sâde-dile katı koyar sohbet-i pîr
7 Lâmiᶜî mihr-i ruhin gizledügünden n'oldı Nokta-i eşkün ile gün gibi bilindi zamîr

112

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — ◦ — —/— ◦ —)

1 Sünbülün berk-i gül üzre çünki müşk-efşân olur Encüm-efşân gözlerümden gün yüzi pinhân ol
2 Ah u eşkümden açılsa piste-lebler tan mıdur Bâd u bârân görse her dem gonceler handân
3 Zülf ü haddün yâdına kapuñda âhum rûz u şeb Çarha agub bir dilinden od saçar suᶜbân ol
4 Kan degül sînemden akan zarb-ı gamdan taşlar Bagrum odından erir hâlum görüb giryân olu
5 Ol zenehdân âşiyân-ı murg-ı cennetdür meger Kim baña ansuz gülistân-ı cihân zindân olu
6 Bu'l-ᶜaceb ahvâldür hüsnünle ᶜışkum añsalar Ben saña âşüfte heb ᶜâlem baña hayrân olur
7 Lâmiᶜî kânun-ı ᶜakla uyamaz aheng-i ᶜışk Her ne denlü nerm idersen ᶜâleme destân ol

113

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — ◦ — —/— ◦ —)

1 Lâzım ol nâmeye kim âyet-i rahmân yazalar Mâh-ı nev gibi kaşunçun yeni ᶜunvân yazalar
2 Resm idenler melek u hur u perî suretini Vâcib ol kim seni ser-defter-i hûbân yazala
3 Nola dil-hâtemin almasun içün dîv-i gamun Sîneme daglarum mühr-i Süleymân yazalar
4 Hükm-i kânûn-ı şifâ hikmetle nesh olısar Gam-ı cânânı çü dil derdine dermân yazalar
5 Düşmeye hüsnün vü ᶜışkum gibi bir kıssa bedîᶜ Cemᶜ olub ehl-i beyân defter ü dîvân yazala:
6 Sehm-i kurb isteyecek ᶜıyd-i visâline nola Kaşları yasına bu ᶜâşıkı kurbân yazalar
7 Resm-i laᶜlün hattına öykünemez dâyire ger Kadeh-i kevsere müşkile hatt-ı cân yazalar
8 Sûre-i Nûr u Dühân'dur çü gam-ı zülf ü ruhun Tan mı mahşerde beni hâmil-i Ku'ân yazalar
9 Yaraşur levh-i felek üzre güneş gibi senün Lâmiᶜî vasfunı hâk-i der-i cânân yazalar

114

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — ◦ — —/— ◦ —)

1 Kûyına vardugumı itleri her gâh bilür Her biri baña neler itdügin ol mâh bilür
2 Ey perî kaçma yüzün seyr ideyim bi sâᶜat Seni bir dahi ne vaktin görem Allah bilür
3 Tan degül zülf ü hattun zâhide hayret virse Karanu gicelerün derdini gümrâh bilür
4 Giceler itdigüni bezmde ser-mest gözün Şimdi bilmezse nola irte seher-gâh bilür
5 Elif-i kaddünle sıfr-ı dehânun sırrını Bulmadum her kime ᶜarz itdümse âh bilür
6 Koma dil-hastanı geçgin diyü tenhâ ey yâr Gözin açub yüzüñe gendüyi geh gâh bilür

115

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Açsa nergislerin ol gül ki seher-hv âb eyler	Hüsni bâğını hayâ lâle-i sîrâb eyler
2	Göricek la^{c}l u ruhuñ cân ü gönül bî-hûd olur	Şek-i kûyuñ gibi subh şeker-hv âb eyler
3	Yüzümi zer yaşumı sîm idüb iksîr-i ğamuñ	Ben kara topraği hurşîd-i cihân-tâb eyler
4	Dem-be dem zülfi ucın ağzına alduğı budur	Beni hûni gözi öldürmegi işrâb eyler
5	Hat mı bu yoksa saçuñ müşkile dil tıflı içün	Gelüben gül yüzünüñ mushafın i^{c}râb eyler
6	Gün yüzüñ Ka^{c}besidür kıblesi ey mâh-ı tamâm	Gerçi her ay felek bir yeñi mihrâb eyler
7	Lâmi^{c}î muhtasar idüb dehenüñ kıssasını	Ğussa-i zülfüñi başdan başa itnâb eyler

116.

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Gün yüzüñ kadr-i mehi sâye-sıfat hâk eyler	^{c}Arızuñ pertevi subhuñ yakasın çâk eyler
2	Konmasun ^{c}ârızuñ âyînesine diyü ğubâr	Her dem eşküm tenümüñ hâkini nemnâk eyler
3	Leb ü zülfüñ ne ki sunarsa baña derd ü ğam	Kan ise la^{c}l kılur zehr ise tiryâk eyler
4	Eşk-i çeşmiyle bugün sûz-ı kulûbuñdur eser	Sanma dünyâ işini encüm ü eflâk eyler
5	Bildi rûşen bunı kim çeşme yasağ olmaz imiş	Merdüm-i dîde ruhuñ seyrini bî-bâk eyler
6	Kazı dünyâyı dilâ ^{c}ışka baş egdüñse eger	Her geh tecrîde kadem bassa yolın pâk eyler
7	Lâmi^{c}înüñ nola hâli lebüñi nûş idicek	Cânını fikri bu dem böyle ferah-nâk eyler
8	Lâyık olmaduğını hizmet-i dergâha bilür	Hastadur gerçi velî gendüyi idrâk eyler
9	^{c}Özr-i lengini dimez zahmet-i pâdan tapuña	Der-i hizmetde du^{c}âyile yüzin hâk eyler

117

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Çeşmüm nice akıtmaya yaşum şarâb-vâr	Hicr ateşinde bağrumı yakdum kebâb-vâr
2	Dil haymesine rişte-i zülfüñ ki bestedür	Cân çekse kendüzine ^{c}aceb mi tınâb-vâr
3	Her subh-gâh mû-yı sefîd ile şeyh-i şehr	Düşüb ayağuñ öpse nola âftâb-vâr
4	Dil hânesini almışdı zulmet-i firâk	Vasluñ ümîzi virdi żiyâ mâhtâb-vâr
5	Cân teşne dil kûyunsa ^{c}aceb mi sözlerüñ	Her dem füsûn u mekr ile aldar serâb-vâr
6	Seyl-i ecelle kûyuña itsem güzer senüñ	Ser kalduram kapuña iricek hebâb-vâr
7	Söyletmez öldürür seni ol yâr Lâmi^{c}î	Her töhmetine yine neyleyeyim yüz cevâb var

118

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Bâğ-ı cihânda her gül-i ter kim seher biter	Kandur ki bülbülüñ yüreginden tamar biter
2	Mihr eyleyüb geçürdi gönülden yaşumı dost	Meşhûrdur ki "mihrile taşdan güher biter"
3	Ağladuğumca seng-i dil olduñ meger yaşum	Bir âb-ı şûradur ki yolında hacer biter
4	Kaddüñ ne servdür ki kamerden şemer virür	La^{c}lüñ ne çeşmedür ki suyından şeker biter
5	Bî-hat görüb cemâluñı ağlatma ^{c}âşıkı	Bârân olınca ^{c}âdetidür sebzeler biter
6	Bundan beter ne ola ki ben mihr tohmını	Yoluñda ekdügümce hemîn derd-i ser biter
7	Bitmez iş olmaz ağlama ^{c}âlemde Lâmi^{c}î	Hare it var ise sîm ü zerüñ [illegible]

119

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dem-be dem bendi saçun̄ hûrile ġılmana geçer   Nice kâfir-beçe ^{c}avrata oġlana geçer
2 Zâhidâ secde yiter baña saçı zünnârı   Ki anun̄ bir kılınun̄ küfri yüz îmâna geçer
3 Ġamzesi sînemi deldi diyü incinme gönül   Ten nedür hükm-i revânı o şehün̄ câna geçer
4 Hûşe ayak tolayub zülfüñe uzatmasun el   Ya gider başı anun̄ ya boġaz urġana geçer
5 Dest-i zülfüñle ider dilleri ġâret ġamzen̄   Ol perî koltuġ işin ^{c}âleme rindâna geçer
6 Zülfünün̄ başı gider hûni gözün̄ virmez ele   Gerçi tanıklıġı ol muġ-beçenün̄ kana geçer
7 Senden ayruk şehe zülfün̄ gibi baş indürmez   Lâmi^{c}î devlet-i fakr ile emîrâne geçer

120

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bu dil-i sad-pârenün̄ sözin işidüb lâleler   Urdılar baġrına dâġ-ı derdile pergâleler
2 Su gibi ko pâyüñe kanlu yaşum sürsün yüzin   Yaraşur ey şâh-ı gül serv ayaġında lâleler
3 Ol gülün̄ gûşına girmez bir dem ey dil bülbüli   Kapusından göklere irsün gerekse nâleler
4 Leblerün̄ dişlenmege remz eyler ey gül her seher   Ġonceler dürcinde dür gibi dizilen jâleler
5 Çekmese şîrîn dehânün̄den harâret teşne-vâr   Leblerin pür eylemezdi pistenün̄ tebhâleler
6 Gül gibi bâġ içre vasf itsem güneş ruhsârun̄ı   Sözlerümden mâh-rûlar gün gibi renk alalar
7 Hatt-ı halzoni nigârun̄ Lâmi^{c}î nakkâş-vâr   Zeyn ider kat kat kamer devrinde müşkin-hâl

121

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Girdi hammâm içine yâr gülâb ile yunur   Sanasın sahn-ı semen içre gülâb ile yunur
2 Sürse çirkin yüzüme ^{c}ârıżını nola nigâr   Ki kamer nesne suyıyla su türâb ile yunur
3 Lâle devrinde kadeh tut koma gönlünde ġubâr   Ki gönül âyînesi câm-ı şarâb ile yunur
4 Dem-be dem ol leb-i yâkut-ı dür-efşânçün   Merdüm-i dîdelerüm la^{c}l-i müzâbiyle yunur
5 Sünbülin gül yüzine saçdı ^{c}arak-rîz oturur   Bülbülinden meger ol ġonca hicâbiyle yunur
6 Zülfi ucında görüb dâne-i eşküm didi yâr   Yine sünbüllerümüz dürr-i hoş-âbiyle yunur
7 Lâmi^{c}î cânı gibi çıkmaġa kasd itmezse   Aydun̄ ol câna niçün böyle şitâbiyle yunur

122

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 İrse eflâke żiyâsı ruhun̄un̄ güller olur   Zülfünün̄ sâyesi düşse yire sünbüller olur
2 Gülsen̄ ey ġonca-dehen bâġında güller açılur   Aġlasam ebr gibi sahn-ı çemen güller olur
3 ^{c}Ârıżun̄ ^{c}aksiyile nola gözüm kan tolsa   Resmdür manzaralar içre karanfiller olur
4 Kûyun̄ı ah ile pür kılsa ^{c}aceb mi ^{c}uşşâk   Nâle eksük mi olur andaki bülbüller olur
5 Ahumı eşkümi ol zülfe nice ^{c}arż ideyin   Haşre dek devr-i felek gibi teselsüller olur
6 Nice yıldur ki çeker derd ü ġam hicrün̄i dil   Menzil-i vasla irilmez ne uzak yollar olur
7 Lâmi^{c}î câh ile câhil saña bekletse ne ġam   Çarhı mıhlamadılar anca tebeddüller olur

123

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3– ∘ – –/– ∘ –)

1	Şem^c gibi dem–be dem ġam odı baġrumı daġlar	Bî–sebeb kan aġlamaz sînemde olan dâġlar
2	Her nefes âh eylesem ^{c}azm–i ṭavâf–ı kû–yı yâr	Eşküm ırmaklar idüb çebçevre yolum baġlar
3	Lâlelerdür bitdi yir yir sanmañuz kuhsârda	Nâr–ı ahumdan bayır bayır yanar bu ṭaġlar
4	Turmazam yüz yirde zincir ile sular baġlasa	Baña zindândur o gül–ruhsuz serâpâ bâġlar
5	Şem^{c}e sor göynüklerüm gerçi ki gül gibi güler	Dest–i sâkîden kadeh–vâr ol dahi kan aġlar
6	Cevri ko gül gibi germ olub bahâr–ı hüsnüñe	Su gibi ^{c}ömrüm karâr itmez geçer bu çaġlar
7	Kıl temâşa Lâmi^{c}î ol hâlidâruñ hattını	Beñzer ol tûtiye kim başına üşmiş zâġlar

124

3 Fâ i lâ tun Fâ i lün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1	Dem–be dem karşumda dil–ber la^{c}l–i cân–bahşın emer–	Sırrını sordum dimiş ol yâr–ı cân bizde[illegible]
2	Yâre hâlum ney gibi zâriyile i^{c}lâm içün	Nâme dahi hâme–veş ^{c}ışkıyle baġlandı ke[illegible]
3	Göreli sen gül–ruhı ben bülbülüñ hâriyle yâr	Hak bilür kim yüregümden ġonca gibi kan [illegible]
4	San elif burnuñ durur engüşt–i Ahmedden misâl	K'oldı rûşen gün gibi yüzüñde âyet–i [illegible]
5	Lâmi^{c}î bu kadd ü haddiyle görenler yârı dir	Bu nice serv–i revândur ay u gün virür [illegible]

125

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ∘/– ∘ – ∘/∘ – – ∘/– ∘ –)

1	Ebrûñ içün ki her kişinüñ bir hayâli var	Bir ġurrâdur ki alnunuñ iki hilâli var
2	Bin kîl u kâl–ı ^{c}âlemi bir çöpe saymazam	Derd ü ġamüñle cân u dilüñ özge hâli var
3	Cânâ ^{c}aceb mi gün yüzüñe karşu tursa bedr	Eksükligin unutdı ġurûr–ı kemâli var
4	Gördüm haddünüñ ġamzeñ ölüm düşdi gönlüme	Bu cân–ı hastanuñ ne serî^c intikâli var
5	Zülfüñ uzatmasun baña süsen–sıfat zübân	Hattuñ benefşesi gelicek ġûşmâlı var
6	Sükker kosun mezâdı şira sıkmasun rutab	Şîrîn lebüñ katında ne tadı ne talı var
7	Bir zerre nef^{c}î yok dir imişsin şarâb içün	Zâhid dimaġuñuñ ne ^{c}aceb ihtilâli var
8	Ditrer teni sarardı ruhı başı çigzinür	Ey mâh–ı çarh–ı hüsn günüñ bir zevâli var
9	Mihrâb içinde başın egüb oturur yine	Kaşuñ misâli Lâmi^{c}înüñ bir hayâli var

126

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ∘/– ∘ – ∘/∘ – – ∘/– ∘ –)

1	Yârüñ gümiş bilini kucaldan bu zer–kemer	Egmez sipihr çenberine kılca ser kemer
2	^{c}Uşşâkı yok yire tolanur kûyın ol mehüñ	Nâzük miyânını döne döne kucar kemer
3	Cân harc idenlerüñ eli irmez miyânına	Sîm ü zer ile nicesi buldı zafer kemer
4	Öpmez dehânını o habîbüñ meger kadeh	Kucmaz miyânını o nigârüñ meger kemer
5	Sildüm kolumla kan yaşumı didüm ey nigâr	Hoş yaraşurdı bilüñe bu pür–güher kemer
6	Bâġ içre gördi nâz ile reftâr ider o serv	Baġlandı hizmet içün aña ney şeker kemer
7	Bükdi bilümi Lâmi^{c}î kat kat bu ġam benüm	Nâzük miyânına tolaşaldan bu zer kemer

إن الله تعالى قد بدت البغضاء من أفواههم وما تخفي صدورهم أكبر قل موتوا بغيظكم وإن تصبروا وتتقوا لا يضركم كيدهم شيئاً إن الله بما يعملون محيط قد خلت من قبلكم سنن فسيروا في الأرض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين للّه

127

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Lâmiʿî bâri seni hecv iden eclâf-ı diyâr	Maʿrifetden zerre denlü olayidi behre-dâr
2	Yoġ iken bir şahsa âzârun seni hecv eylemek	Söylenüz bu mezheb ü âyin nice kâfirde var
3	Ol şirârun hânümânın yakuban kül kılmaġa	Yiridür yirden çekilse çarha âh-ı pür-şerâr
4	Yakdılar hıkd u hased nârına elhak sîneler	Ocaġına koysa su tan mı bu çeşm-i seyl-bâr
5	Her nihâl-i lutf kim dikdi gönül bâġına cân	Hayf kim oldı ana endûh u mihnet berk u bâr
6	Her nefes dûdi isinden tîre-dildür şeb-sıfat	Devr içinde şemʿ rûşen uyaranlar mâh-vâr
7	Her siyeh rûkende tabʿ u celf olan olmaz ʿaceb	İtse envârına subh u bûstânun dahl u kâr
8	Dostlar ġayret yiridür dehri zulmet kapladı	Berk ururken mihr-i gerdûn-tâb u mâh-ı gülʿ
9	Kande gitdi ehl-i ihsân noldı erbâb-ı kerem	Şöyle olsun mı hüner ashâbı hvâr u hâk-sâr

128

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün(- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1	Kûyunda beni ko sek-i cânâne disünler	Ya sek dimeyüb ʿâşıka câna ne disünler
2	Bezmünde şu denlü dökelüm şemʿ-sıfat yaş	Boyandı sirişk-i ġam ile kane disünler
3	Bir bahrda nazm eyleyelüm dişleri vasfın	Yokdur yidi deryâda bu dürdâne disünler
4	Bezm ehline mutrib di ki şimden girü şiʿri	Şol ġamze-i sâkî gibi mestâne disünler
5	Hatt-ı siyehün fitne yiter devr-i kamerde	Tutsun elini kendüde devrâna disünler
6	Sıdk ile mürîd olduġumı pîr-i muġâna	Sâkî var o meyhâneci oġlana disünler
7	Yak Lâmiʿiyâ âteş-i ruhsârına cânun	Ol şemʿa ne hoş yandı bu pervâne disünler

129

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1	Ahum oklarınun encüm yiri imiş didiler	Yaşumı çarh-ı ġamun ahteri imiş didiler
2	ʿAksün ey mâh feleklerde melekler göricek	Çaġ-ı ezelden be bu onun yiri imiş didiler
3	Olıcak ol güneşün toġduġı toluncuġı bir	Bu kamer yüzlü firişte perî imiş didiler
4	Güvleyüb üstüne düşdügi içün şâm u seher	Sana ayile güneş müşteri imiş didiler
5	Bildiler kim ayaġun tozına irmedi elüm	Yel gibi yildügümi serseri imiş didiler
6	Bir nefes vaslun ümîzin idicek halk-ı cihân	Dahi bu ʿâşık-ı miskîn diri imiş didiler
7	Lâmiʿî hâk-i rehün dîdesine kuhl idicek	Nazar erbâbı görüb cevheri imiş didiler

130

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/. – . –/. . –)

1	Servi ol kad içün bedel didiler	Ğonca-leb olsa muhtemel didiler
2	Yâr elinden şarâb-ı nâb içene	Sürdi hoş ^{c}ömrin bî-bedel didiler
3	Benzedenler cemâlüni güneşe	Allah Allah ^{c}aceb güzel didiler
4	Dün rakîbi bulub mahallende	Lete çekdüm katı mahal didiler
5	Gitmezem anma mescidi zâhid	Hûblar bu yana da gel didiler
6	Sana ey ^{c}akl u dîn u dil yâhû	Bana yâr işiginde kal didiler
7	^{c}Ömr ocağına su koyar her dem	Hatt-ı dil-dâre kim ecel didiler
8	^{c}Âşık-ı hâksâre benzer kim	Yıl gibi râh-ı ğamda yel didiler
9	Bulmadılar misâl ü mislini hiç	Leb-i cânâne çok mesel didiler
10	Çıkıcak elden ok gibi o ğazâl	Düşüben pâyine ğazel didiler
11	Lâmi^{c}î bilüne tolaşdı idi	Kılca lâyık mıdur cedel didiler

131

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3– . – –/– . –)

1	Didüm ey dil gün yüzinde nokta-i sevdâyı gör	Didi kim bir ğurra-i ğarrâda iki ayı gör
2	Mest olub buldum dimiş bir gül ruhi dil-ber gibi	Bulduğın söyler çemende bülbül-i şeydâyı gö
3	Yakduğınca odlara pervânesin handân olur	Ah kim ol şem^c-i ^{c}âlem sûz u bî-pervâyı gör
4	Cân virürken dil ser-i kûyunda hattun yâd ider	Âhir-i ^{c}ömrümde yâRab bu ^{c}aceb sevdâyı gör
5	Tut bugün cevrile öldürdün kamu ^{c}uşşâkunı	Neylesen nitsen gerekdür dil-berâ ferdâyı gö
6	Hâsıl olmaz vasl-ı cânân virmeyince nakd-i cân	Taşlara başun dögüb bin yıl kuru ağlayu gör
7	Eslemezdün zülfine dirdüm tolaşma Lâmi^{c}î	Kendü elünle satun aldun başuna ğavğayı gör

132

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Sen dil-beriçün olsa ne tan murğ-zâr zâr	Şimdi mi oldı bir gül içün sad-hezâr zâr
2	Derd ü firâkla neye döndi görün dili	Meclis mi var ki inlemeye anda zâr zâr
3	Bir dâğ-dâr ^{c}âşıkum kim kan ağlasam	Derdile bağrı yanub ola lâle-zâr zâr
4	Bir kez ğamünle her yola kim uğrasam kalur	Ardumca derd ile ebed ol reh-güzâr zâr
5	Ey Lâmi^{c}î bu sözle ger kabre giresin	Üstünde haşre dek ola seng-i mezâr zâr

133

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Cânumda sûret-i elif-i kâmet-i nigâr Şol sidredür ki rûh-ı kudus eylemiş kenâr
2 Ebrûsı üzre turraları ... Berâberdür ki kavs-i kuzah üzre sâye-dâr
3 Kuşlar yapar mıdı ser-i Mecnûnda âşiyân Âhum gibi ger ahı olayıdı pür-şerâr
4 Bir serv kadle eylerdi dil hayâl-i vasl Bir tîrle bitürdi işin ğamze-i nigâr
5 Çeşmümde tîğ ü tîri hayâlin gören sanur Mâhiler ile toptolu olmış bu cûy-bâr
6 Gel dinle pendümi ki müessir olur nefes Âyine-vâr her kese ᶜarż-ı ruh itme var
7 Âyine gibi sâde dilem Lamiᶜî niçün Olmaz benümle rû-berû ol sâde rû-nigâr

134

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Yâ kaşlarun hayâlini zâhid kaçan bilür Ol saht dil bekâsını dâyim çeken bilür
2 Yokdur mezâkı lezzetini görmemiş geçer Telh oldugını sûfî şarâbun neden bilür
3 Sincâb-ı nerm-i câna dürüşt idi şimdi gör Hâşâk u hârı cümle gül ü yâsemen bilür
4 Tan mı cihâna virmez isem künc-i külhânı Her kişi râhat olduğı yiri vatan bilür
5 Gün gibi nakş-ı rûyını eşkümde seyr kıl Kadr-i Süheyli reng-i ᶜakîk-i Yemen bilür
6 Ey cân irer mi ᶜakl o dehân u miyâna hiç Râz u hayâl dil-beri öpüb kucan bilür
7 Ğamzen okına sunalı yayını Lâmiᶜî Ser-menzilin kubûru libâsın kefen bilür

135

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün(– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Dil yârden ümmîz-i visâl eylemek ister Dîvâne gibi kasd-ı muhâl eylemek ister
2 ᶜÂlemde bir ad içün elif kâmetün ey yâr Nâzile gelüb kaddümi dâl eylemek ister
3 İster ki yaşum fikr-i lebün çıkmaya dilden Şürâbesini âb-ı zülâl eylemek ister
4 Ebrûn anıcak sîneme nâhunlar urur zahm Yaᶜni o yiri sahn-ı hilâl eylemek ister
5 Mescid ana meyhâne bize iki üleşdük ᶜUşşâkla zâhid ne cidâl eylemek ister
6 Cân bir dem aman didügi ey çeşmi harâmi Nazmiyle bugün sihr-i helâl eylemek ister
7 Ey Lâmiᶜî ney anün içün her dem ider âh Güftâra gelüb kıssa-ı hâl eylemek ister

136

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün(– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Didiler o cân ᶜarż-ı cemâl eylemek ister Didüm ruhını gösterüb âl eylemek ister
2 Gün yüzüne bedr olsa mukâbil ᶜaceb olmaz Âyîne-sıfat ᶜarż-ı kemâl eylemek ister
3 Cân virür iken istedügi dil seni budur İtdüklerini cümle helâl eylemek ister
4 Ebrû vü meyânunda ᶜacebdür dil-i ᶜuşşâk Her lahzada bir ince hayâl eylemek ister
5 Ebrûlarını ikide bir çatub o dil-ber ᶜÂşıklarına ᶜarż-ı melâl eylemek ister
6 Toğrulmuşdı katle beni ğamze-i dil-dâr Kaşı komayub ğunc u delâl eylemek ister
7 Sen Lâmiᶜiyâ ᶜışkla kız cümle kuyûdı Ko zâhidi kim ᶜaklı ᶜıkâl eylemek ister

137

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (– – ./– . – –/– – ./– . – –)

1 Cân ᶜışk mısın o kaddün serv-i revâne söyler Dil hastadur gözünden sözin beyâna söyler
2 Kırdı cihânı çeşmün kimse yok mı şunda Bu âfetün belâsın sâhib-kırâna söyler
3 Ortada artuğ eksük cânâ revâ mıdur söz Kadd-i bülendün içün ol kim miyâna söyler
4 Her mûyı bir zübân-ı hâl eyleyüb tenümde Derd-i derûnımı cân sen dil-sitâne söyler
5 Zincîr-i zülf-i yâre tolaşduğı budur dil Hâlini sen şeker-leb Nûşi'r-Revâne söyler
6 Lutfeyle kana girme düşmen söziyle ey cân Kim Lâmiᶜî sözini hoş dâstâne söyler

138

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ruhlarun âyînesi cânâ ne sûret-bâz olur Günde bin yüzden toğub nakş oynamamak az o
2 Tîr-i ᶜışkı geçdi kalbi mermerinden zâhidün Ol kemân ebrû ne çabük bâz u tîr-endâz olu
3 Zülfiyile oynasa her dem ᶜaceb mi ol sanem Bursanun dil-berleri ekser kebûter-bâz olur
4 Mühr-i fâş itse tan mı eşk-i surh u rû-yı zerd-Talᶜatından gün gibi her yirde zer mümtâ
5 Gül yüzün gördükce feryâd eylesem incinme kim ᶜAndelibün cûşı artar her kaçan kim yaz olu
6 Sâyesine irmedi saldum gönül şeh-bâzını Ah kim gün yüzlüler her dem hümâ-pervâz olu
7 Lâmiᶜî itdüm o serv-i nâze yüz bin kez niyâz Arturub nâzın gider bu ne dükenmez nâz olur

139

4 Me fâ i lün (4 . – . –)

1 Egerçi sahn-ı hammâmı perîler yiridür dirler Ben anda bir melek gördüm tutar bilinde gö
2 Kamerdür san sehâb içre gurûb itmişdurur nısfı Güneşdür ya toğar şimdi yakasından gögün b
3 Ten-i sîmini tâbından olub ᶜuşşâkı heb yalun Duhâni kîseler tutmış elinde her biri pür-
4 Ten-i ᶜâşık gibi olmış serâpâ göz yaşına gark Meger ruhsârı tâbından kızub hammâm kan do
5 Kaçan serv-i gül endâmı kıyâm itse gülâb-efşân Sanasın kim kıyâmetdür dökilür yire kevkeb
6 Meger süsteldi bu âh-ı ciger-sûz-ı derûnumdan Anunçün Lâmiᶜî cânum gibi çıkmak diler dil
7 Ayağına sovuk su dökmege ol serv-i dil-cûnun Olub bir çeşme her mûyum dilüm dolâb-veş i

140

4 Me fâ i lün (4 . – . –)

1 Bugün ser-defter-i hûbân meh-i devrân muᶜarrifdür-Ruhıdur câmiᶜ-i hüsn ü hat u hâl anı vâs
2 Lebinden sordum ol cânı melâhat-kânıdur şeksüz Zübân-ı sükker-âmizi bu sırrı dehre kâşi
3 Bilinden kocmağ ol cânı iki ᶜâlem safâsıdur Miyâncı ortadan çıksun o serv-i nâz muns
4 Bu nevbet-i hutbe vü sikke anün adınadur elhak O şâh-ı hüsndür hûbân sipâhi vü tavâyifdi
5 Ruhıdur Kaᶜbe-i ᶜâlem zenehdânı çeh-i zemzem Safâ ashâbına her dem ser-i kûyı mevâkıfı
6 Sözinden gül şeker tan mı harâret çekse şehd-âsâ Teni pûlûde-i terdür lebi 'kat kat katay
7 Nigârâ Lâmiᶜî benden ne sûfidür ne şeyh-i şehr Ğulâm-ı hüsn esîr-i ᶜışk bir ᶜayyâş-ı ᶜâ

141

4 Me fâ i lün (4 . - . -)

1 Görinen ol meh alnında bugün nûr-ı peyemberdür Sorarsañ nâm u neslinden Ebu Bekr bin Caᶜf
2 Lebi hurmasını sordum didi şîrîn ü ter-helvâ Didim sad-âferin cânâ sözüñ kand-i mükerre
3 Cebîn ü dîde vü ebrû ᶜızâr u gerden ü sîne Zârif ü nâzük ü raᶜnâ latîf ü hûb u hoş-te
4 Rakîbüñ perçemüñ gibi tolaşur ehl-i îmâna Salîbin gizler uğrın dîn tutar çok başlu k
5 Ten-i sîmînüñi tañ mı okursam şemᶜ-i kâfûri Saçuñ dûd u ruhuñ ateş kadüñ serv-i semen-
6 Senüñle câna cân olmak ᶜaceb mi câna cân olsa Leb-i cân-perverüñ ᶜÎsâ tenüñ rûh-ı musavv
7 Münevver kılsa gördükce degül tañ Lâmiᶜî cânın Ruhuñ âyînesi elhak bugün bedr-i münevverdi

142

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ol nihâl-i tâze kim başdan ayağa nâzdur Serv-i kâmetler içinde hüsn ile mümtâzdur
2 İki kaşuñ arasında hâl-i fettânuñ senüñ San terâzuyile tîğ üzre turur cânbâzdur
3 Sırr-ı laᶜl-i yârdan tuyduñsa ey dil ger haber Çıkmasun ağzuñdan ol kim baş gider bir râz
4 Geşti-yi cem gibi emvâc-ı belâdan sındı dil Sâkîyâ sun leblerüñ câmın ki ğam-perdâzdu
5 Dirilürdüm ben leb-i laᶜlüñle ey cân pâresi Lâkin öldüren beni ol ğamze-i ğammâzdur
6 Murg-ı kudsi gibi zülfüñ dâmına olmış esîr Şâhbâz-ı cân u dil gerçi hümâ-pervâzdur
7 Lâmiᶜî her câyı dil-ber sevmedür çün hû sana Ğayretüñden günde biñ kez ger ölürseñ azdu

143

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Derdüñ ile duzah ey hûri baña cennet gelür Câna serv-i kâmetüñsüz şâh-ı tubâ let gelü
2 Sen melek-rûyiçün açsam fâl-ı Kur'ân her zamân Ya hadîs-i cennet ü ya âyet-i rahmet gelür
3 ᶜAkd-i destüm hal idüb karşulayub virem selâm Her kaçan görsem namâz içre o hoş-kâmet ge
4 Eylerem her şeb mukarrer kesmege senden göñül Bilmezem gündüz ruhuñ gördükde ne hâlet ge
5 Arzû-yı sidre iden serv-i kaddüñ var iken Ey nihâl-i gül baña ğâyetde dûn-himmet gel
6 Öldürür ᶜuşşâkını bîmâr-ı çeşmüñ dem-be dem Zâlim-i bî-rahme hûn-i merdümân-ı şerbet g
7 Günde biñ zecr eyleseñ senden kesilmez bir nefes-Lâmiᶜî miskîne kim her zilletüñ ᶜizzet ge

144

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Şol lâle had güzel ki göñül içre dağı var Bir şehriyârdur kızıl altun otağı var
2 Hurşîdi fuls-i ahmere saymazsa ğam degül Ol ᶜâşıkuñ ki sînede bir surh-dağı var
3 Dil ateşini dîdelerümden ᶜıyân görün Bu tâb-hânenüñ iki yirden ocağı var
4 Birin binüb birini yider dîde vü dilüñ Cânâ hayâlüñüñ iki raᶜnâ ulağı var
5 Hüsnüñi cer içün tolanur dehri nüh-felek Mâhuñ elinde râyet ü mihrüñ çerâğı var
6 Zülfine gör ne derd ile egdi benefşe baş Gerçi ki kara çuldadur illâ dimâğı var
7 Bir şehr-i yâra bende durur Lâmiᶜî bugün Zerrîn küleklü meh gibi yüz biñ solağı var

145

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – . /– . – . /. – – . /– . –)

1	Kimüñ ki gün yüzüñ gibi rûşen çerâġı var	Dün-gün fürûġ-ı şems ü kamerden ferâġı va
2	Deryâ-yı eşke merdüm-i çeşmüm düşüb yüzer	Gider kenârı gözleyü iki kâbaġı var
3	Dil-dâruñ aġzı sırrını ey ġonca itme fâş	Kim gül gibi hezâr bu yirüñ kulaġı var
4	Mecnûn gibi benefşe kara yaslu bâġda	Leylî gibi çemende gülüñ surh otaġı var
5	Dil pür-hayâl-i hâl ü hat iken ne ġam aña	Ol şehri kim alur ki bu deñlü yaraġı var
6	Menʿ itse derd-i ser beni meyhâneden nola	Sâki sürâhi meclise gelsün ayaġı var
7	Hecrüñde Lâmiʿî nice kan yaş akıtmasun	Derdüñle lâle gibi derûnında daġı var

146

3 Fâ i lâ tün Fâ ilün (3 – . – –/– . –)

1	Göñlümi hûn itdi tîrüñ ey kemân ebrû-nigâr	Kaldı bir kanlu hadengüñ dil yirine yâdigâ
2	Kaşlaruñ bâzârına harc itdi nakd-ı cânı heb	Dil tolaşdı zülfüñe şimdi ʿaceb sevdâsı va
3	Taş basub baġruña devr it kûyın ol âhen dilüñ	Diş bilerler bunda çok sen cerrüñi gör kü
4	Virürem cân u cihânı dil ġamın terk eylemez	Ey ferâh bizden ne virdüñ alımazsın yüri
5	Hüsrevâ genc-i ġam-ı şîrîn dilden hıfz ider	Olmaya Ferhâd cânı gibi bir taşdan hisâr
6	Gitse ġam dilden yüzin gördükce yâruñ tañ mıdur	Mahv olur zulmet-i cihândan olsa hurşîd
7	Ahmedüñ rûhından istimdâd idübdür Lâmiʿî	Tañ mıdur olursa eşʿârı bugün muʿciz-şiʿâ

147

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ îlü Fe û lün (– – . /. – – . /. – – . /. – –)

1	Sevdüm yine bir hûbi ki fettân olacakdur	Ser-keşlikle serv-i hirâmân olacakdur
2	Günden güne efzûn oluban meh gibi hüsni	Âşûb-ı cihân âfet-i devrân olacakdur
3	Bir bûseye biñ cân virürem şimdi beġenmez	Hattı gelicek soñra peşimân olacakdur
4	[illegible] gider ol zülf-i cihân-gîrüñe diller	Başlar kesilüb arada çok kan olacakdur
5	Ol tîri nidersin didüm ey cân tutub elde	Bir gün didi varub saña mihmân olacakdur
6	Bârân-ı sirişküm görüben didi müneccim	ʿÂlemde bu yıl dâne firâvân olacakdur
7	Keşf itse lebüñ sırrını mey ʿâleme tañ mı	ʿUşşâkı da rüsvâ iden ol kan olacakdur
8	Dîvân yasayub neyleyesin Lâmiʿî k'âhir	Mecmûʿa-i gül gibi perîşân olacakdur

148

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – . /. – – . /. – – . /. – –)

1	Ol âfet-i cân katlumı göñlinde yazubdur	Biñ yaş dökeyim sikkeyi pulâda kazubdur
2	Nakkâş-ı ezel geçmegiçün câna ebed nakş	Rengin-lebüñüñ âb-ı hayâtiyle ezübdür
3	Beñzetmegiçün rûyuña meşşâte-i devrân	Nakşını gülün nice düzüb nice bozubdur
4	[illegible]ñzetmedi sen şemʿa mehüñ levhine gerdûn	Gün başına bir sûret-i dil-keş ki yazubdur
5	Biñ cân ile dil laʿlüñe yok yire özenmez	Çokdan dürüşür varsa bir nesne sezübdür
6	Meh-veş kesilüb bet-beñizüm kalmasa tañ mı	K'ol yâr yüzümden nice gündür ki bezübdür
7	Yok zerrece ġıll Lâmiʿî kalbinde zer-âsâ	Nâr-ı ġam ile bota-i mihnetde sızubdur

149

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe i lün(. – – –/. – – –/. . –)

1 Gülâcuñ la cl-i yâre nisbeti var — Eli yufka velî hoş hışmeti var
2 Bu gönlüm çanı feryâd-ı ğamüñle — Tutısar dehri amma sâ cati var
3 Benümdür devr uruldı kûs-ı Ferhâd — Belî her Hüsrevüñ bir nevbeti var
4 Beni sayr u gözüñdür itmeyen sağ — Sahîh ol kim tabîbüñ cilleti var
5 Bize şükker lebüñ zühhâde kevser — Begüm her şerbetüñ bir lezzeti var
6 Mürîd olsam nola pîr-i muğâna — İrâdet ehline çok hürmeti var
7 Yüküm tutub yöneldüm kû-yı yâra — Hudâ âsân ide hac niyyeti var
8 Elinden Lâmi cî komaz ayağı — Müdâm olsun başında devleti var
9 Baş egmez sidreye kaddüñ görelden — Gedâdur gerçi câli himmeti var

150

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Mest iden ben bî-karârı mey midür sâki midür — Bu ğarîbün ğam-küsârı mey midür sâki mid
2 Bilürem kim bu kadar yağma-yı cakl eyler müdâm — Bilmezem la cl-i nigârı mey midür sâki mi
3 Gökde yarab yarab u pür âh u efğân yir yüzi — Ğâret iden her diyârı mey midür sâki mid
4 Sebzeyi hurrem dil ü rû-yı güli rengîn iden — Bâğuñ âb-ı hoş-güvârı mey midür sâki mid
5 Hâl-i dehri carż ider her günde bir yüzden baña — cÂlemüñ âyine-dârı mey midür sâki midür
6 Bu durur bülbül-veş efğân itdügüm kim bilmezem — Bâğ-ı hüsnüñ gül cizârı mey midür sâki mi
7 Bülbül iñler gül yanar kimse bilmez Lâmi cî — Bezm-i cışkuñ cişve-kârı mey midür sâki

151

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ğonca-i la clüñ şehâ kand-ı şarâb âlûdedür — Nergis-i çeşmüñ nigârâ mest-i h vâb âlûdedi
2 Dem-be dem şîrîn lebüñ lutfile şehd âmiziken — Sözlerüñ câşıklara telh u citâb âlûdedür
3 Öldürirsin câşıkı her gün esirgersin girü — Cân-ı miskîn neylesün rahmüñ cazâb âlûdedi
4 Vasluñ el virsün diyüb öpdüm rakîbüñ ayağın — Kâr-ı câşık her zamân cürm-i sevâb âlûdedi
5 Katlanur dil cevrüñe amma iver cân vasluña — Her zamân devrân gibi sabrum şitâb âlûdedi
6 H vâcenüñ südına bakma kârı pür-teftîşdür — Hâl-i câlem derd u ğamdur çün hisâb-âlûde
7 Lâmi cî fikr-i lebin dilden çıkar görmez misin — Hûn-ı câşıkdan müdâm ol la cl-i nâb-âlûdedi

152

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dil esîr-i cışkdur boynında zülfüñ bâğı var — San şikâr-ı cankebut olmış makesdür ağı
2 Dir gören ol hatt u hâl u zülf içinde rûyuñı — Bir siyeh mecmû cadur içinde gül yaprağı
3 Kâmet-i dil-cûña karşu yaşum itdüm revân — Serv-i ra cnâdur öñinde hûb akar ırmağı va
4 Zülfi altından döker ol ğamze kanum çün bilür — Jeng tutmaz kankı tîğüñ kim yüzinde zâğı
5 Sünbülüñ caksiyle çeşmüm kâsesin kim görse dir — Manzarında şâh-ı reyhâniyle pür-bardağı
6 Çeşm-i hûninümde kim düşmiş sevâd-ı zülf-i dost — Lâle-i hamrâya beñzer kim içinde dağı var
7 Yâr olaldan baña cışkuñ sabr u hûş itdi firâr — Mülk-i dilde Lâmi cî beñzer

153

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ğamze-i hûn-rizün üzre cân virüb diller düşer — Gör ne efsûn ehlidür varub ana iller üşer
2 Düşse yârün sâye-veş pâyine ᶜâşıklar nola — Bir düşüşdür bu da yüz bin kerre de bir k
3 Öldürür ᶜâşıkların ağyâra ᶜarż-ı lutf ider — Ah kim ben bendesin anmaz efendüm hayr u
4 Dişledün laᶜlüm diyüb taşlamağ olmaz ᶜâşıkı — Kul beşerdür bî-hatâ olmaz benüm şâhum be
5 Gözlemezsin ey gönül ser vaktini ol ğamzenün — Bir gün ol bed-mest sakın hışm idüb bağru
6 Kırduğın ᶜâşıklarun işitdi rahş-ı cân u dil — Anladı meydânı hâli turmayub yortub eşer
7 Bilmezem dest-i sürâhiden ne tatdı Lâmiᶜî — Kande bir hum-hâne görse güleyüb güb güb

154

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Hırkası erbâb-ı ᶜışkun hilᶜat-i dîbâ yeter — Kûşe-i meyhâne dün-gün cennetü'l-me'vâ ye
2 Lâle-veş çâk-ı giribân eyleyüb yeg tutmağa — Câme-i dünyâdan ey dil dâmen-i sahrâ yete
3 ᶜÂşıkun bir bûseyile hâtırın hoş tut begüm — ᶜÂrife bâğ-ı cihândan bir gül-i zîbâ yete
4 Zâhidâ yağma-yı ᶜakl u dîn u îmân itmege — Tapduğum Tanrı hakiçün ol büt-i raᶜnâ yet
5 Lâmiᶜî neyler gülistân seyrin ey pîr-i muğân — Devletünde bâde gül ney bülbül-i şeydâ ye

155

3 Fe i lâ tün Fâ i lün (3 . . – –/– . –)

1 Yârile hem-dem olan ᶜâlemi ağyâr bilür — ᶜÂlemün saltânatın şâh-ı cihân-dâr bilür
2 Zülfünün cânuma itdükleri efsûn u demi — Kimse bilmez ol iki çeşm-i siyeh-kâr bilü
3 Düşdüm ayağına yârün yire depdi yüzümi — Hele ben pâyumı aldum kalanın yâr bilür
4 Dilümi ağzı tolandurdı şeker sözlerle — Şimdi ortada buçuk yok kuru inkâr bilür
5 Kıymazam dirdi helâk itdi beni çeşm-i habîb — Kâfir-i mest ne îmân u ne ikrâr bilür
6 Tir-i ğamzen eleminden dil ü cân çekdügini — Söyledün ol iki ebrû-yı kemân-dâr bilür
7 Lâmiᶜî pîr-i muğân pendini gûş it şeb u rûz — Mestler neyledügin ᶜâkıl-ı huşyâr bilür

156

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dehenünden senemâ zerrece almadı haber — Ğoncanun ağzını kat kat aradı bâd-ı seher
2 Servi göstermez idi bâğda nergis gözine — Hâk olub sâye-sıfat şimdi turub pâyın öpe
3 Kesmedi senden elin tîğ-i cefâlarla ebed — Oldı yüz bulalı hattun gibi dil dahi bete
4 Gâh dâr itdi saçun gâh oka dikdi ğamzen — Yâ kaşun gibi dilüm âh neler çekdi neler
5 Bir haber sormağa komaz beni laᶜlünden o çeşm — Âh ol zâlim elinden niçe kan oldı heder
6 Ğam-ı zülfünle uçar vasl hevâsında dilüm — Bu cihetden kanadı murğa yük olmaz dirler
7 Lâmiᶜî üstüme bin yar yıkarsa nola yâr — Bende bir toz koparam kim tuta dehri yekse

ولهُ فی حرف الزّاء

157

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fâ u lün(– – ./. – – ./. – – ./– . –)

1 Âyine-i hakdur ruhun ey mâh-ı füsûn-sâz | Bu yüzden ana şifte ᶜuşşâk-ı nazar-bâz
2 Kalmadı dimagumda ebed sidre havâsı | Sâyün şerefin bulalı ey serv-i ser-efrâz
3 Dünyâ ne durur k'ane gönül vire hırd-mend | Mecnûn gibi hayfâ salasın cifeye şahbâz
4 ᶜAnka gibi kıl kâf-ı kanâᶜatde nişîmen | Mânend-i hümâ ister isen çarhla pervâz
5 ᶜUşşâk gibi tanlamanuz gülse dem-â dem | Mikrâz-ı belâdan gicelerr şemᶜ-i ser-endâz
6 Hışmıyle bugün ᶜâlemi heb kırdı geçürdi | Tîgin kimün içün biler ol gamze-i gammâz
7 Öldürmegiçün Lâmiᶜî'yi gel dimiş ol cân | Düvşürdi dilin raksa bu âvâz-ı tarab-sâz

158

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Zülf-i laᶜlünden tolub sevdâ gönül hûn-âb göz | Oldı gamdan rûz u şeb şeydâ gönül hûn-âb göz
2 Genc-i laᶜlün matlabın cânile eylerken taleb | Oldı bir yok yirde nâ-peydâ gönül nâ-yâb göz
3 Öldürürse gam degül çeşmün beni ey bî-vefâ | Çünki hak virdi sana hârâ gönül kassâb göz
4 Sen sefer ᶜazmin kılub ey munis-i dil nûr-i çeşm | Kaldı âh u eşkle tenhâ gönül bî-nâb göz
5 Berr ü bahr-ı ᶜışkı gezdüm sûd-ı vaslunçun senün | Oldı bu sevdâyla yagma gönül gark-âb göz
6 Nakd-i kalbidi nihân eşküm anı fâş itdi çeşm | Düşdi bu vechile pes rüsvâ gönül kullâb göz
7 Lâmiᶜî ᶜışkında tûfân-ı belâdur hâsılun | Olsa her dem tan degül deryâ gönül mîzâb göz

159

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Kanı bir âyîne-manzar ki nazar-bâz olavüz | Sürevüz yüzler ayagına ser-efrâz olavüz
2 Kanı bir ᶜâşık-ı sâdık ki derundan ide ah | Döşüyen yanına derdiyle nevâ-sâz olavüz
3 Kanı bir sûfî-i sâfi ki kıla keşf-i zamîr | Söyleyüb cân u dil esrârını hem-râz olavuz
4 Kanı bir fâzıl-ı kâmil ki beyândan ura dem | Bikr maᶜnâlar ile nâdire-perdâz olavuz
5 Kanı bir rind-i cihân kim idecek bezm-i sürûd | Nakş u tasnîf ü terâneyle hem-âvâz olavuz
6 Kanı bir hᵛâce-i ᶜâlem ki idüb beyᶜ ü şirâ | Ne ise sûd u ziyân hoş görüb enbâz olavuz
7 Reh-ber-i ᶜışka uyub ᶜazm idelüm yâr iline | Gam degül Lâmiᶜiyâ çog olavuz az olavuz

160

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. – – –/. – – –/. . –)

1 Kalursam ğam degül ey cân kefensüz — Ölürem olmazam bir sîm-tensüz

2 Diken olur ser-â ser câme-h^{v}âbüm — Kosam yasduğa ser sen gül-bedensüz

3 Cihân içinde yüz biñ cân bulurdum — Tenüñ bir dem kucaydum pîrehensüz

4 Cemâlüñdür murâd-ı cân u ger ne — Cehennemdür baña firdevs sensüz

5 Rakîbüñ yanını bekler habîbüm — Dirîğâ olmaz imiş gül dikensüz

6 İşâret tuydı beñzer yârdan dil — Hemân-dem cân atub ^{c}azm itdi bensüz

7 Dilersem Lâmi^{c}î hattını tañ mı — Açılmaz hâtırum seyr-i çemensüz

161

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Tañ mıdur olsa belâ-zâd u ^{c}anârâ hilemüz — Ki fenâ mülkine dün-gün çekilür kâfilemüz

2 ^{c}Âlemi âhumla gün çekem eşküm sipehin — Kûs-ı şâhân gibi âfâkı tutar ğulğulemüz

3 Yir ü gök ehli bugün şem^{c}-i meh ü mihri nider — ^{c}Âlemi cümle yakar berk urıcak meş^{c}alemüz

4 Şol sebebden ki saçuñ çengine cân oldı esîr — Şehri devr itse kıyâmet koparur silsilemüz

5 Tîr-i ahı çü hevâ-yı ğamla kullanuruz — Çarhdan çoğ aşıru konsa nola menzilemüz

6 Hicre ircâ^{c} idemez ^{c}âyide-i mevt bizi — Avladuk cümle żamîri tapuñadur sılamuz

7 Yakalı Lâmi^{c}iyâ ^{c}ışkı hevâsında dili — Ahumuz odı gibi ^{c}âlem içinde ^{c}alemüz

162

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fâ û lün(– – ./. – – ./. – –./. – –)

1 Zâhid saña kim dir ki ğam-ı yâr gerekmez — ^{c}Âlemde budur pîşe dahi kâr gerekmez

2 Çeşmi dil ü cân ister ise itme dirîği — Uyuşmayıcak mestile bâzâr gerekmez

3 Ey dil hat-ı cânâne gibi kâzı rakîbi — Gülberk-i tarı sohbetine hâr gerekmez

4 Yârüñ deheni sırrını cânuñ gibi sakla — ^{c}Âşık seni öldürseler ikrâr gerekmez

5 Vâ^{c}ız neçe bir hâtır-ı ^{c}uşşâkı yıkarsın — Îmân u yakîn ehli dil-âzâr gerekmez

6 Ger mest-i harâb ola vü ger rind-i nazar-bâz — ^{c}Işk ehline her hâlde inkâr gerekmez

7 Ey Lâmi^{c}î terk eyle dil ü cânı ne kim var — Bezm ister iseñ yârile ağyâr gerekmez

163

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün(– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Bî-devlet ü bî-ğam neçe yoldaşlaruz biz — Geh zâhid ü geh rind olur evbaşlaruz biz

2 Ta^{c}n eyleyeni meşreb-i ^{c}âşıklara sûfî — Müfti-i cihân olsa dahi taşlaruz biz

3 Dünyâ-yı denî varlığını bir çöpe saymaz — Cân nakdini harc idici kallâşlaruz biz

4 Devlet didigüñ terk-i mey ü dil-ber olursa — ^{c}Âlemde bugün devleti yok başlaruz biz

5 Resm eyler isem ^{c}ârıżuñı dilde ^{c}aceb mi — Od üzre su nakşîdici nakkâşlaruz biz

6 Sordum hat-ı sebzini lebinden didi ol cân — Şâh-ı güle reyhân budağın aşlaruz biz

7 Ey Lâmi^{c}î çün devr-i gül ü fasl-ı çemendür — Başdan yine mey sohbetine başlaruz biz

164

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Şemʿ-veş rûyın anub göz yaşı kendin yenemez	Yakdı ahum felegi dûdı kemendin yenemez
2	Neylesün göz yaşına hasta tenüm taşdı yürek	Kimse bahrun bir avuc hâk ile bendin yenemez
3	Başumı şemʿ-sıfat kessün vü kanum döksün	Hükmi mülkinde revândur kul efendin yenemez
4	Tutdı haddini hattı ustura saʿy eylemesün	Ateş olsun denizün kimse levendin yenemez
5	Rahş-ı cân tevsen-i ʿışkunla neçe koşmıya baş	Ki ʿinân elde degül gönli semendin yenemez
6	Lâmiʿî sidre vü tûbâ göge çıksun nideyim	Kadrile dil-berümün kadd-i bülendin yenemez
7	Şemʿ-i ruhsârunı pervâne gibi dil göricek	Götürür oda atar cânını kendin yenemez

165

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Her ne sâʿat kim tazallum gösterüb kılsam niyâz	Arturur ser-keşligin meyl eylemez ol serv-nâz
2	Dostum zülfün kemendini itme her nâ-cinse kayd	Resmdür ağyârdan itmez güzeller ihtirâz
3	Sînemün bâğında her bir dağdur bir tâze gül	Ruhlarun devrinde mihründen açılur kış u yaz
4	Dilde saklardum dehânun sırrını bin cân ile	Yarım ağız bir söz ile itdün ey cân keşf-i râz
5	Ey kaşı mihrâb eger kıblem cemâlün olmasa	Secde içün sehvidi baş indürüb kılsam namâz
6	Gösterür ʿışkun nevâsı bana ʿuşşâk içre âh	Gâh aheng-i Sıfâhân geh ʿIrak u geh Hicâz
7	Pâ-yı bûs-ı yâr arunçun virmez el ey Lâmiʿî	Sen tamâm âlûde-dilsin ol begâyet pâkbâz

166

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1	Dil geşt-i cihân eyledi cânân ele girmez	Ol dil-beri görmüş dahi bir cân ele girmez
2	Bir ben degülem ayla gün yirde vü gökde	Dün-gün arar ol âfet-i devrân ele girmez
3	ʿUşşâkı bugün ğamzeleri kırdı geçürdi	Yarın ne kılur gözleri kurbân ele girmez
4	Kûyında gönül kaldı neçe gündür arar cân	Göndermege ardınca bir oğlan ele girmez
5	Meyhânede dirnek didi ʿuşşâka nigârın	Cemʿ oldı sipeh kapuya sultân ele girmez
6	Pâyı tozanı sürme idün dîde-i câna	Yârân dimenüz kuhl-ı Sıfâhân ele girmez
7	Vasl ister isen Lâmiʿiyâ terk-i ser eyle	Bu genc-i nihân degme kez âsân ele girmez

167

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Kapuna çarh diyelden yire düşdi yüzümüz	Göreli rûyunı mihr ü mehe bakmaz gözümüz
2	İncinür ağladuğumdan bana her bâr küser	Ah barışmaz o meh-çehreyle yıldızumuz
3	Kanı tâliʿ nice seyr eyleyeyim gün yüzüni	Ğam-ı zülfünle karardı gicedén gündüzümüz
4	Kuhl içün çeşmümüze çâre meger senden ola	Ey sabâ ayağı toprağına geçmez sözümüz
5	Didemüz şûre-i eşkin burar oldı kağıda	Mihr-i laʿl ile meger kim şeker oldı tuzum
6	Kon beni ateş-i ğam cümle yakub kül kılsun	Dûd-ı ahumla çıkub gönülde ağsun tozumuz
7	Katı yakdun o mehün mihriyle Lâmiʿî	Bir gün ey çarh sana gösterirüz kendüzüm

168

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün(. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Ölürem olamazam ol hevâ-yı kâmetsüz — Meger ki cân vire Hak nefha-i kıyâmetsüz
2 Uzun uzak nola dünyâda itmesem tâʿat — Namâzı kasr gerek zâhidâ ikâmetsüz
3 ʿAlem ʿalem çekilür yirden âhumun dûdı — Felekde sînem odın sanmanuz ʿalâmetsüz
4 ʿAceb mi eylese yaşum cihâna sırrumı fâş — Cihânda ʿâşık olur mı begüm melâmetsüz
5 Düriş ki yâr işigin mesken idesin ey dil — Ki uçamaz felege kimse bâl-i himmetsüz
6 Gedâ-yı mey-gede kim keşf-i câmdan söyler — Çıkarsa şeyh-i zamânî ne tan kerâmetsüz
7 Didün çü Lâmiʿî Beytü'l-Harâm mey-gedeye — Yanında zâhidün olsak ʿaceb mi hürmetsüz

169

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Didüm ol kand-i leb üzre mûrlar üşmiş ne tiz — Didi yok sünbüllerüm gül üzre olmış müşk-b
2 Toldı âşûbile ʿâlem çıkdı kasrından nigâr — Sanasın gökden Mesîhâ indi kopdı ruste-hîz
3 Sînemi çâk itdügince tîgün artar sûz-ı dil — Lâ-cerem odı karışdırdukca olur şuʿle-tîz
4 Berk-i gül gark-ı ʿarak sanman hayâdan her seher-Bülbül içün giceler encüm olubdur eşk-rîz
5 Cân tutuşaldan katı gönlünle yanmakdur işüm — Hâsıl âteşdür idince sengile âhen-sitiz
6 Kâmet-i dil-cûnı gördükce olur yaşum revân — Bu mukarrerdür ki bâlâdan ider seylâb-hîz
7 Tîg-i yârı tan mı andursa sovuk yüzlü rakîb — Lâmiʿî çün kış gününde âftâb olur ʿazîz

170

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Düşmen söziyle küsdi bize yâr-ı cânumuz — Kalmadı tende bu gam ile yarı cânumuz
2 Hâr-ı cefâlar ile neler çekdügüm benüm — Söyler çemende bülbül olub kıssa-hvânumuz
3 Tutmadı ihtiyâr ile dil zülfi dâmenin — Devrân eli bu yola çevürdi ʿinânumuz
4 Sunma rakîb zehre o şîrîn dudagunı — Cânum acıtma ey lebi şükker-feşânumuz
5 Bâr-ı cefânı çekdügüme kaşlarun misâl — Bu ʿayn-ı dâldur ki dutâdur meyânumuz
6 Tûl-i emel virür dile sevdâ-yı zülf-i dost — Sâkî getür şu câm-ı me-yi ergavânumuz
7 Ey Lâmiʿî vefâda bizi sâdık anlamaz — Halkı özi gibi sanur ol bed-gümânumuz

171

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Suveruz agyârı sâkî ʿâşıka sakkâ dimez — Cân virür dil-teşneler çep-çevre bir kez m[illegible]
2 Rûz u şeb senden münevverdür zemîn ü âsümân — Mihr ü meh-veş sana kimdür şemʿ-i cemʿ-ârâ
3 Cân eridüb dil yanub yakıldıgın bir kimseye — Bogazından assalar kandîl-vâr asla dimez
4 Gerçi inler ol gülün hâr-ı cefâsından dilüm — Agız açub gonca-veş itdüklerin amma dimez
5 Kûyunı tolandugiçün rûz u şeb per-kâr-vâr — İki biçsen ʿâşıkı sen yâra kimse lâ dimez
6 Bî-tekellüf şâhlardur rûz u şeb erbâb-ı fakr — Efser-i zer taht-ı ʿâc u hilʿat-i zîbâ dim[illegible]
7 Zülfünün sevdâların cân içre saklar Lâmiʿî — Hâme gibi başını katʿ itseler katʿâ dimez

172

Me fâ i lün Me fâ i lün Fa û lün (. – . –/. – . –/. – –)

1	Gerekmez olmasa sâkî sakalsuz	Oluruz olmazuz cânâ güzelsüz
2	Ne korkarsın gelür diyü hatt-ı yâr	Ölesin gibi ey miskîn ecelsüz
3	^{c}Aceb mi sevmese ^{c}uşşâkı vâ^{c}ız	Muhâlifdür ezelden ol ^{c}amelsüz
4	Rakîb öldürdi acı sözler ile	Lebün sun sirke içilmez ^{c}aselsüz
5	Helâk itdi beni nâyün figânı	Kanı bir hem-dem-i sâdık halelsüz
6	Dil ü cân keşfi keşşâfile olmaz	Sana ^{c}ışk ögredür bir bir cedelsüz
7	Cihânda Lâmi^{c}î varise meydür	Bu ^{c}ömr-i nâzenin gibi bedelsüz

173

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Düşdük ayagına yârün yog idi itdügümüz	Kaldı ^{c}âlemde hemân kendüyi incitdügümüz
2	Yorıruz ol senemün kûyına ugrı gibi ah	[illegible] âfâka gelüb gitdügümüz
3	Puhteye çekme bizi hâm didük diyü meye	Zâhidâ senceleyin gizlemezüz itdügümüz
4	İncinür şükkerine yâr mükerrer diseler	Tura ^{c}ahdine diyüdür sözi berkitdügümüz
5	Hat getürmiş beni öldürmege haddün didiler	Kimseden gizlemezüz söylerüz işitdügümüz
6	Zülf ü hattıla onar bitse ise ugramaduk	İstemezsin nidelüm andugumuz bitdügümüz
7	Lâmi^{c}î ^{c}âşık-ı ser-mestüz elümüzde ne var	Geh düşer la^{c}line geh bâdeye [illegible]

174

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Serv-i dil-cûnun nigârâ su gibi meyyâlıyuz	Sünbül-i müşkînünün ser-geşte vü pâmâlıyuz
2	Vâmık u Ferhâd u Mecnûn ile yârân cümleten	Baş açuk yalun ayak bir tekyenün abdâlıyuz
3	Noktalar dökdi yaşum agzun žamîrin keşf içün	Olmadı bir zerre hal gerçi cihân remmâlıyuz
4	Ger safâdur ger cefâ cânâ hadîs-i la^{c}lünün	Bezmlerde tûtî-i gûyâ gibi nakkâlıyuz
5	Yidi kat çarh âhumuz tîrine kalkan olamaz	Tîg-i gamze gibi biz dahi cihân kattâlıyuz
6	H^{v}âce-i bâzâr-ı ^{c}ışkuz cân virüb derd aluruz	Yiler onmaz bu cihânun sanmanuz dellâlıyuz
7	Lâmi^{c}î râ-yı hilâl ebrûsı gibi dil-berün	Kaddümüz dâl olsa tan mı bâr-ı gam hammâlı

ردیف حرف السین

175

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◡ – –/– ◡ –)

1 Ey dil-i miskîn nedür her rûz u şeb yüz bin̄ heves– ʿÂşık isen̄ iki ʿâlemde san̄a bir yâr bes
2 ʿAzm-i sahn-ı lâ-mekân kıl geç tokuz eflâkden Murġ-ı kudsîsin san̄a lâyık degüldür bu ka:
3 Sinen̄ içre sakla mihr dil-beri cânun̄ gibi Olmaġ istersen̄ nesîm-i subh-veş müşkîn-ne:
4 Dirisen̄ pâkize hâsıl vire hâtır mezraʿı. Sal hevâtır sahnına ört oda yansun hâr u |
5 Himmet-i ʿanka gerek kâfı nişîmen kılmaġa Yelkon olmaz ʿışk bahrın geçmege bâl-ı mel
6 Ejder-i nefsün̄ hücûmın an̄lasan̄ Mûsî-sıfat Dik ʿasâyı itme haşyet Hızırdur feryâd-res
7 Dostdan ġayri havâdur Lâmiʿî saʿy eyle kim Dâyim ibnü'l-vakt olasın yiter oldun̄ bu'l.

176

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ◡ ◡ – –/◡ ◡ –)

1 Râhat-ı sînem içün dâġ-ı nihânum ban̄a bes Dilümi eglemek içün ġam-ı cânum ban̄a bes
2 San̄a ey gül giceler şemʿ gibi bezm-i safâ Bülbül-âyin seheri ah u fiġânum ban̄a bes
3 Hᵛâceler şehri tonatsun beni k'on aġlayayım Gül gibi ziynet içün nakd-i dükkânum ban̄a be
4 Aksa laʿl ırmaġı meyden nola her meclise Vâdi-yi ġamda bu dem eşk-i revânum ban̄a bes
5 Kuşler ʿâlemi gümbürdi ile tutsunlar Tabl-ı sînemde ki bank-i hafkânum ban̄a bes
6 Tuġlar gün gibi meydâna girüb baş açsun Yerden eflâke aġan odlu duhânum ban̄a bes
7 Feth içün şâh-ı cihân gibi beyân kişverini Lâmiʿî şemʿ-sıfat tîġ-i zebânum ban̄a bes

177

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◡ – –/– ◡ –)

1 Pâyün̄e yüz sürmedin çün vasla olmaz dest-res Veh beni zülfün̄ gibi başdan çıkardı bu heve
2 Bülbül efġân itmesün mi derd ile bu bâġda Gül iki gün yaşamaz yıllar turur her hâr u |
3 Tan̄ mı zâhid zâri dilden eger râz an̄lasa Hufteler bîdâr ider ʿâdet budur bang-i cere
4 Bû-yı zülfün geh şimâl u geh sabâdan isterem Neyleyem ben bî-ser ü pâ vasla yokdur dest-
5 Gözlerün̄ bâdâm-ı terdür saçlarun̄ müşkîn-ʿınab Leblerün̄ helvâ-yı rengîn benlerün̄ ʿanber-mel
6 San̄a terk-i cândur ey dil çâre kim o dil-berün̄ Zülfi hâkim ġamzesi cellâddur çeşmi ʿanes
7 Lâmiʿînün̄ dem-be dem hecrün̄de ey cân-ı cihân Ney gibi efġândur işi hatm olınca tâ nefes

178

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Her nefes zülfün hevâsı cânın eyler pür-heves	Olsa tan mı subh-vâr âhu-yı çîn müşkîn-nef
2	Kârbân-ı cân u dil oldı reh-i ʿışkunda güm	Gerçi mahmiller figânumdan takınmışdur cer
3	Hem-dem olmaz nâleme efgân-ı çeng ü nây u ʿûd	Ah kim ʿâlemde yokdur bana bir feryâd-res
4	Çok degül olsun havâdârun hezâr ey gülʿizâr	Az olur çün şemʿ-i bî-pervâne şehd-i bî-mekes
5	Hicr elinden inlerem bağrum delindi ney gibi	Sormağa dil-hastasın gelmez mi ol ʿÎsâ-nef
6	Cânına dâğ urmasun mı lâle kim bu bâğda	Bağrı hûn bülbüllerün güller kucar her hâr
7	Lâmiʿî fikr-i lebünle düşdi dâm-ı zülfüne	Meyl-i sükker tûtîyi eyler giriftâr-ı kafe

179

Me fâ i lün Me fâ î lün Fa û lün (. – – –/. – . –/. – –)

1	Dimezdi hvâce ben miskine müflis	Göreydi sözlerüm zeynü'l-mecâlis
2	Gel istiʿdâd-ı ʿirfân eyle tahsîl	Buçuk degmez bütün ʿörfün müderris
3	Felek işkâlini hall itmez eşkâl	İrürmez ʿakl ana fikr-i mühendis
4	Dimâğun yubsını tertîb ider mey	Ne hâcet vâʿızâ artuk ratb u yâbis
5	Beni Mecnûn-sıfat Leylî saçundur	İden sahrâda âhûlarla mûnis
6	Ruh u laʿlün temâşâ idelüm ko	Cilâ-yı çeşmdür seyr-i nefâyis
7	Sabi olmasa pîr-i tâc u hırka	Olur mıydı giriftâr-ı melâbis
8	Bugün ey Lâmiʿî meydân senündür	Piyâdendür hezârân bu'l-fevâris

180

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3– . – –/– . –)

1	Ah idüb kûyında yârün ey dil-i zâr itme ses	Od ider yirüm bu dûd-ı pür-şerârün her nef
2	Tîr-i ğamzen ey kemân-ebrû ʿaceb nâzük durur	Dem-be dem işler derûndan vâkıf olmaz hiç h
3	Laʿlüne kim diş bilerse mey gibi kanını döke	Haddüne kim sunsa el zülfün gibi başını kes
4	Dil-berâ nahl-i bülendündür egerçi meyve-dâr	Neyleyem yekser zülâl-i hızr imiş yok dest-
5	Vaslun ümmizin virüb sad-pâre kıldun gönlümi	Ey sözi pür-mekr ü efsûn pâre ise câna bes
6	Geh dutar bû-yı mahabbet gâh öter ğam bülbüli	San dilüm yâkût-ı micmerdür ya bir altun ka
7	Lâmiʿî miskîni ko kapunda döksün göz yaşın	Hâk-i pâyünden cihân içinde budur mültemes

181

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Ey benüm cânum cihânum kaçma benden bir nefes	Cân revâ mıdur cüdâ olmak bedenden bir nefe
2	Bağrı yanub dem-be dem ney gibi feryâd eylesün	Kim cüdâlık isteye ey yâr senden bir nefes
3	Vuslatundur mâye-i ʿişret vücûdum mülkine	Yoksa cân hazz eylemez hicründe tenden bir
4	Hasretünden olmışam ğâyet zaʿîf ü hasta-dil	Ey tabîb-i cân iriş kim kaldı benden bir ne
5	Bî-vefâlık itme gel ʿömrüm gibi ey cevri çok	Lâmiʿî benden durur gel kaçma andan bir nef

182

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Zülfine asıldı dil yârün idüb zülfin heves   Kesmeyüb dil-dâr ipin bîçâreyi düşürdi kes
2 İtme dirdüm sana dün-gün niyâz-ı ᶜışk ahengini   İnle ey dil ney gibi her dem çü tutmadun nc
3 Nice bülbül gibi feryâd itmesün ᶜâşıklarun   Bûsitân-ı dehrdür ey gül cemâlunsuz kafes
4 Bunca sevdâlarla ey dil bu keşâkeşler nedür   Zülf-i dil-ber câna bosdür ger hevâdur ger
5 Sâruban-ı çarh elinde bir katâr-ı ᶜışkdur   Bu müselsel devr kim nâlem ana olmış ceres
6 Sana ey dil şemᶜ-veş rûşen didüm bir nice kez   Terk-i sersüz sohbet-i cânâne olmaz dest-re
7 Lâmiᶜî varun kımâr-ı ᶜışka ser-tâ ser çürüt   Varmağa pîr-i muğâna bir külah u hırka bes

183

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey dil-i nâlân dilersen derdüne feryâd-res   Nây gibi bağrunı dil sîneni del tut nefes
2 Ol semenber hasretinden ger ölürsem ben ğarîb   Sînemün dâğındağı penbem kefen olmağa bes
3 Çekmedi destini senden kesmedi benden dilin   Aramuz lutf ile ey dil-ber rakîbün birle ke
4 Bir yana zülfün çeker bir yana hattün gönlümi   Neyleyem ben zâr u bî-dil żâyiᶜ oldı mültem
5 Lâmiᶜî kabrümden itse ol güneş bir kez güzer   Haşre dek hâkümden ola nûr-ı rahmet muktebe

184

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey nesîm-i subh sensin kâsid-i müşkîn nefes   Hâlüm ol meh-rûya ᶜarż it senden oldur mült
2 İnle didün dem-be dem yanub derûndan ney gibi   Dil-berâ ol dem bu demdür kim kabûl itdüm n
3 Rûz u şeb eylerse tan mı talᶜat-ı âfâkı nûr   Şemᶜ-i ruhsârundan iy cân mihr ü mehdür muk
4 Ejder-i zülfün helâk eylerdi gönlüm tıflını   Câna hattün olmasaydı Hıżr-veş feryâd-res
5 Öykünür dirler leb ü ruhsâruna bâdeyle şemᶜ   Dil-berâ dök kanını anun bunun başını kes
6 Gerçi çeşmün gibi bî-mârem velî kaşun gibi   Başumun üstinde yokdur hâlüm ağlar hiç kes
7 Kasr-ı çarh-âyin ü câm-ı zer-nigârı hiçe say   Lâmiᶜî sana sikâl u küşe-i meyhâne bes

ومنه في حرف الشين

185

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1 Hâk-i rehün ki cân gözine tûtuyâyimiş | Yüz bin cihâna alsalar ednâ bahâyimiş
2 Bilmezligile zülfüni elden çıkardum ah | Mihr üzre sâye-efken o hôd bir hümâyimiş
3 Sen hüsn-i âftâbına her zerre âyîne | Rûyun cihânda şem^c-sıfat hôd-nümâyimiş
4 Her demde dîdem ile dilüm ġark-ı hûn ider | Cellâd-ı çeşmünün işi sefk-i dimâyimiş
5 Zâhid göreydi bâd-ı ġınâsını zülfünün | İtdüklerin bilürdi ser-â ser hebâyimiş
6 El çekmeyince cümleden irmez visâle cân | Dârû-yı merg derdine elhak devâyimiş
7 Eşkümle tâzelense dilüm nola Lâmi^cî | Bârân gibi bu bâġa o neşv ü nemâyimiş

186

4 Me fâ i lün (4 . - . -)

1 Vücûdum mülkine urdı yine bir dil-sitân âteş | İkrâh eylesem bir kez tolarken kevn ü mekân
2 San irdi nâr-ı hicrinden duhânum revzen-i yâra | Ki bir ah eylesem ġamdan olur ol dil-sitân
3 Ruhün üstünde zülfeynün kim olmışdur serâ-perde | Gören dir müşk ü ^canberden örünmiş sâyebân
4 Meger kim leşker-i dûd-ı derûnum göklere aġdı | Yakar i^clâm içün burcında her şeb âsümân at
5 Diler ^cışkunla tutuşmak bugün meydân-ı ^câlemde | Başında dûdı perçemdür yalın bir pehlüvân a
6 Nola derdüm beyân içün dilüm olsa zübân-ı hâl | K'olur sûz-ı dil-şem^ca dem-â dem tercümân a
7 Yakarsa sözlerün âb-ı revânı Lâmi^cî tan mı | Bu bir sudur ki olmışdur nihâdında nihân at

187

4 Me fâ i lün (4 . - . -)

1 Çü dil şehrine urdun ey meh-i nâ-mihribân ateş | Tutar zinhâr ahumdan zemîn ü âsümân ateş
2 Meger murġ-ı semenderdür ruhun bâġında ol kâkül | Ana her rûz u şeb olmış ġıdâ vü âşiyân ateş
3 ^cIzârun alnun ey dil-ber sevâd-ı zülf ü turransuz | Biri bir nûr-ı bî-zulmet birisi bî-duhân at
4 Cemâlün görmedin Ahmed ne yüzdendür ^caceb cânâ | Bu gönlüm şehrine düşdi gözümden nâ-gehân at
5 Gönül kaddün hevâsına nola su gibi ^cazm itse | Yanub bâlâya meyl eyler çü her yirde hemân a
6 Didüm gönlümde gizlenmez hayâl-i şem^c-i ruhsârun | Didi sâfî zücâc içre kaçan olur nihân ateş
7 Didüm kim Lâmi^cî yandı ġamünden dostum küllî | Didi kim bir emân bilmez ^cadûdur bî-zübân at

188

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Safha-i haddünde zülfün kim girîhler bağlamış   Ebr-i müşkîndür ki gün yüzin ser-â ser bağ
2 Şemʿ-i hüsnün zeyn idüb müşkîn ʿineblerden saçun-Kâmetün nahlin ʿaceb mevzûn u hoş-ter bağ
3 Gök değül bu dûd-ı ah pür-şerârumdur benüm   Kim çıkub mülk-i melekde sâye-bânlar bağla
4 Sana iy dil bin düriş yok kû-yı dil-berden güzer-Yolunı sihrile ol zülf-i muʿanber bağlamı
5 İdemez bülbül bahâr-ı hüsnünün medhin tamâm   Gerçi kim evrâk-ı gülden nice defter bağla
6 Düşmedi kaşun gibi ʿâlemde bir nâzük hayâl   Gerçi bu maʿnâ-yı mâh-ı nev mükerrer bağla
7 Nerd-i ʿışkun nakşına zâr olduğum dilden budur   Luʿb idüb ğam-hânesinde dehr-i şeşder bağl
8 Ğamzesi cellâdı hoş öldürmege iy Lâmiʿî   Gönlini ol zülf ile sana mukarrer bağlamış

189

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Zülfüne teshîr-i cân itmek ezelden hûyimiş   Bir kıl ile bin dili bağlar ʿaceb câzûyimi
2 Bunca demdür zülf-i müşkînün hevâsın eylerem   Ben ğarîbün hôd dem-â dem gönlin alan buyı
3 Dün hayâl-i vasl iderken ah önümden ol sanem   ʿÖmr gibi geldi geçdi sonra bildüm oyimiş
4 Bilmezidüm neydügin bu nâlenün ey ʿandelîb   Rûz u şeb vasf itdügün hôd ol gül-i hôd-rû
5 Ğâret-i bâğ itdi dir ol çeşmi kâfir hışm ider   Ey müselmânlar günâhum iki şeftaluyimiş
6 Bağlamışsın çeşmüni didüm didi kim çâresüz   ʿÂlemi kırdı geçürdi bir delükanluyimiş
7 Dün gice şol denlü feryâd eyledüm ey Lâmiʿî   Nâlemün zevk u safâsından o dil-ber uyumış

190

4 Me fâ i lün (4 . – . –)

1 Cemâlün ravzası reyhân-ı hattünden sebze-zâr olmış-Cünûn-ı ʿışkum arturdı meger evvel bahâr
2 Nigârâ mushaf-ı hüsnün hatün perkârı devrinde   Mücelled hatmedür zirâ ki âyet ber-kenâr
3 Egerçi mescid-i hüsnün yaraşur sâde sultâni   Nola âhir zamândur bu kamu nakş u nigâr c
4 Köyünmiş nâr-ı hicründen dil-i ʿuşşâkdur çün mûr   Yunarlar âb-ı rahmetde kıyâmet âşikâr olm
5 Cemâlün Yûsufın tartar berâber müşke Mısr içre   Züleyhâdur meger ol hat harîdâr-ı nigâr o
6 Ruhun gülzârınun sahnın diler kim eyliye ser-sebz   San ol hat tohm-ı reyhândur benefşeden ni
7 Ya benzer Lâmiʿî zülfi çeküpdür hüsnine perde   Ki diller ol sebebdendür tolanub anda zâr

191

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . – ./. – – ./– . –)

ber

1 Tîğin çeküb cihânı şu ber k'ider tıraş   Hüsnine mihr ü mâh ne tan indürürse baş
2 Âhen-i diliken ustura yüz dönderür mi gör   Bin kez tokunsa başına ʿışkı yolında taş
3 Mikrâz elinde sanki ʿAlî Zü'l-fikârıdur   Kırdı cihân hevâricin ol şâh idüb savaş
4 Od yakdı tîği her ser-i mûyumda şemʿ-vâr   Çıkub depemden itdi çü dûd-ı dilümi fâş
5 Yanınca salınan kayışun birisin tutub   Geh geh çalaydı ol perî tîğini bana kâş
6 Tîğün gibi baş egmez iken çarha degme kez   Bükdi bilümi cebrile bugün şol iki kaş
7 ʿUşşâk içinde gün gibi serdâr-ı dehr olur   Her kimi kılsa Lâmiʿî ol meh-likâ tıraş

192

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Ferhâda kim duhân-ı dili şeb külâh imiş   Kûh-ı belâda başına bir pâdişâh imiş
2 Her sufle anda bir cem ü her bir sıfâl câm   Meyhâne kûşesi ne ulu bârgâh imiş
3 Çarhı boyadı gün yüzüni kapladı tamâm   YâRab ğamum dühânı ne ebr-i siyâh imiş
4 Ser-müzeni çıkar yüri terk eyle efseri   Kim ʿâşıka bu derd-i ser ol kayd-ı râh imiş
5 Âyîne-i felekde ki ʿaks-i ruhun durur   Nâmı o yirde ğâyeti hurşîd u mâh imiş
6 Âhum ki kadd ü zülfüne peyvend ider müdâm   Ğamdan penâh içün bana zıll-ı İlâh imiş
7 ʿUşşâkı saymaz ademe zâhid satar özin   Benzer o har yanında mahabbet günâh imiş
8 ʿÂlemde halka neydügini bildürem diyü   Dil-hasta Lâmiʿînün işi âh u vâh imiş

193

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dehenün sırrını fehm itmege imkân yoğimiş   Râz-ı ğaybîdür ana vâkıf olur cân yoğimiş
2 Âh bir bûseye bin cân diler ol dil-berümüz   Hûblar kâidesinde meger ihsân yoğimiş
3 Düşeli derd-i ser-i zülfüne sevdâ-zede dil   Bildi ʿışkun gibi râh-ı ğama pâyân yoğimiş
4 Rahm kılmaz saçı küfrine giriftâr olana   Dil-i zâhidde meger zerrece îmân yoğimiş
5 Geh yakar bağrumı laʿli geh urur ğamzesi tîğ   Virmedin derd ile cân vaslına dermân yoğimiş
6 Her perî çehreye bir ehremen olmış hem-dem   Bağ-ı ʿâlemde dikensüz gül-i handân yoğimiş
7 İrmedi yâre elüm oldum ayaklarda zelîl   Lâmiʿî dünyâda bir merd-i perî-h[v]ân yoğimiş

194

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bir cuvânun yine laʿlinden derûnum kıldı cûş   Kandadur sâkî haber vir kû-yı pir-i mey-fur[illegible]
2 Çeşm ü ebrû-yı nigârun fitnesinden rûz u şeb   Âh kim bana hayâl u h[v]âb olubdur sabr u hûş
3 Gül gibi pâyinde hârin ol sek-i kûyun görüb   Her müjem bir sûzen oldı anı ihrâc içün uş
4 Dilde laʿl-i âteşîn olub gözümden tâb urur   Eylesem ger hûn u ger mey leblerün yâdına nû[illegible]
5 Ah kim sünbül saçun bir câme biçdi boynuma   Yakalar çâk eyleyüb gül gibi oldum hırka-pûş
6 Nâlem eyler erğânun taʿlimini kudsîlere   Künbed-i eflâki gülbângümdür iden pür-hurûş
7 Lâmiʿî ğark-ı günâh olsan ser-â pâ itmeye's   Mağfiret ʿâsilerün hakkındadur didi sürûş

195

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3– . – –/– . –)

1 Ah kim çeşmine o dil-ber karalar bağlamış   Miʿcer-i şebden felek san mihre çenber bağla[illegible]
2 Hay müselmânlar meded dil-hastadur dermân idün   Çeşmini kanlu diyü ol mest-i kâfir bağlamış
3 Gör ne nâzük serv-i kaddür ol gül-i sîmîn-beden   Müşk-i terden lâle-i hûnîne zîver bağlamış
4 Sûret-i hâlüm durur âyînesinde ol mehün   Bakduğınca sanuram dil-ber karalar bağlamış
5 Göz karardub kırdı halkı şimdi hoş görmezlenür   ʿÂlemün sihriyle çeşmin ol füsûn-ger bağlamı[illegible]
6 Od bırakmış cânına ʿuşşâkınun ol şemʿ-i hüsn   Kim melek mülkin duhân-ı ğam ser-â ser bağla[illegible]
7 İncinübdür dûd-ı ahumdan meger kim Lâmiʿî   Anun içün nâzenin çeşmin o dil-ber bağlamış

196

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/. – . –/. . –)

1 Bir yire çatub ittifâkla baş — Tanışık mı iderler ol iki kaş

2 Ağdı topı güneş gibi çarha — Her gönül kim kapunda oynadı baş

3 Gönlüne katı gelmesün cânâ — Oldı yaş dökdügümce bağrun taş

4 Ağlasam tan mı tal^{c}atün göricek — Şemse bakınca gözler olur yaş

5 Seyr kılsaydı ruhlarun rengin — San^{c}atından yunıdiel nakkâş

6 Dün ne zahm urdı câna şemşîrün — Ki bugün sînem oldı toptolu baş

7 Lâmi^{c}înün cihâna subh gibi — Zerd-i ruhsârı mihrin eyledi fâş

وله في حرف الصاد

197

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . v – –/. . –)

1 Sâlhâ gerçi ğamun bahrına oldum ğavvâs — Şükr kim girdi ele ^{c}ışk gibi gevher-i hâs

2 Mihrün ey cân nice âteşdürür iksîr-sıfat — Bota-i ğamda eritdi dili mânend-i rasâs

3 Hâk-i Mecnûna güzer itdi meger sahrâda — Gird-bâd oldı hevâ-yı eserinden rakkâs

4 Ber-taraf kıldı du^{c}âm okı rakîbün şerrin — İşidenler didiler ey kaşı yâ hayr-ı halâs

5 Ne diler dil leb-i cânâneden öldüm diyü ben — Yazmamışdur fukahâ ^{c}ışk katline kısâs

6 Dil ü cân pâyüne zülfün gibi urdı serv-rûy — Gerek ey cân yüzini yirlere bas u gerek as

7 İremez Lâmi^{c}î kadrine kapun itlerinün — ^{c}Âmi-yi dûne virilmez şeref-i sadr-ı havâs

198

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bend-i zülfinden nigârun ummasun diller halâs — Bulmaz ejder pençesinden binde bir server

2 Tutmış idi eşk kanlu gibi çeşmüm dâmenin — El yuyub tîğinden anun itdüm ey cân ter ha

3 Ğark-ı deryâ-yı ğam itdi geldi hattun gönlümi — Dâyima gerçi ğarîki Hızr ider dirler halâ

4 Cân u dil zülf ü zenehdânunsuz olmaz pür-huzûr — Bend ü zindândan egerçi her esîr ister hal

5 Kasd-i eşk ü çehrem itmiş iken rakîbün virdi cân — K'itdi düşmen devletünde oldı sîm ü zer ha

6 Zülfi sevdâsından el çekmezsin ey dil dil-berün — ^{c}Âkibet bir gün seni ber-dâr idüb eyler ha

7 ^{c}Akl u cân u dil serâpâ yolına yârün fidâ — Şâhumuz sağ olsun olmazsa ne ğam leşker ha

8 Hânümâni oynadub dil gibi zülfün yolına — Bir siyeh çul ^{c}âşıka besdür tek olsun ser

9 Lâmi^{c}î dünyâ sarâyından sana yokdur sürür — Ğamdan olur mı cihân içinde ^{c}âşıklar halâs

199

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün(. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Çeküb yanına saçun dilleri ki eyledi hâs Diler ki cümleyi bir yirden ide anda halâs
2 Neden ki zülf ü ġamun müşterek tasarruf ider Çün oldı kişver-i dil ʿışk şehriyârına hâs
3 Lebine râz diyüb girdi kanuma bâde Elüme kanlumı vir sâkî الجروح قصاص
4 Ne bezm kurdı cihân içre talʿatun ki ana Kamer nedîm ü güneş sâkî zühredür rakkâs
5 Füsûn okur dile zülfün yanınca hatt-ı lebün Şekerler üzre yazar müşk ü ʿanber ile havâs
6 Kenezlügile safâ gevherin getürmez ele Ġamun muhîtine her dil ki olmaya ġavvâs
7 Buyur ʿatâyı lebünden ki Lâmiʿî benden Hemîşe fâtiha-hvândur kapunda bi'l-ihlâs

200

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3. . – –/. . –)

1 Mihnet-i ʿışkunı virdi bana kassâm-ı hısas Kime ʿıyş ile sürûr ü kime derdile ġusas
2 Nola sen seng-i dili şevkile çeksem kucaġa Yaraşur hâtem-i zerrine şehâ kıymeti fas
3 Kanda benzer yüzün vü alnuna ayile güneş Biri ateş gibi zerd ü biri gül gibi baras
4 Bu kadar kadr rakîb-i sege kapunda neden Yoksa gökden â melek yüzlü perî indi mi nas
5 Lâmiʿî kılca saçı itse işâret dil ü cân Zü'l-fikârını bu dem âhumun eylerdi makas

201

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Cân olur dem-be dem ol laʿl-i şeker-bâra harîs Me-yi gül-renge nitekim dil mey-hvâra harîs
2 Âşinâ yüz tutalum haddün ile fâyide ne Düşse deryâya susuz cân vire bî-çâre harîs
3 Bu kapudan beni tenhâ neyiçün dûr ide çarh ʿÂlem içre yalunuz ben degülem yâra harîs
4 Anun içün yaşumı sîm ü yüzüm zer kıldum Anladum ol sanemi dirhem ü dînâra harîs
5 Cân virüb derd ü ġamun satun alur ʿâşıklar Hvâceler olsa nola assılu bâzâra harîs
6 Dil ü cân kulluġun itmek dilese nola k'olur Her gedâ bende giy-i şâh-ı cihân-dâra harîs
7 Yaksa cân u dilüni Lâmiʿî incinme rakîb Bed-sirişt olan olur ʿâlemi âzâra harîs

202

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Cân dilermiş ol sanem pâyün dilâ merdâne bas Terk-i ser kıl evvel andan sonra bu meydâna
2 Sâlik isen râh-ı ʿışk iki kademdür ey gönül Menzil aldun birini dünyâya birin câna bas
3 Öykünürmiş yüzüne gül lâle renk haddüne Baġrına dâġ ur bunun anun yüzini kana bas
4 Hâne-i hammâra cemʿ olmış bugün gül yüzlüler Gel gönül şûridelik devrânıdur meyhâne bas
5 Ey kalem yazmak dilersen vasf-ı zülf ü hattını Pay idüb başun bu yolda sünbül ü reyhâna bas
6 Eyler isen ey hezâr ol ġonca-leb bezmin murâd Her nefes mühr-i sükûtı gül gibi efġâna bas
7 Lâmiʿî pergâr-ı çarhun gerdişinden sana ne Sen sebâtün gizle pâyün merkez-i devrâna bas

ومنه فى حرف الضاد

203

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Bûse-i laʿlüne bin cân virem olmaya ʿivaż	Câna cân olmadur ancak dil-i ʿâşıkda ġaraż
2	Cümleden geç yüri cânân işigin bekle gönül	Mülk-i dünyâ olamaz hâk-i der-i yâra ʿivaż
3	Ebedî dünyâda sıhhat yüzini görmeyeyim	Ey tabîb-i dil ü cân ʿışk ise ʿâlemde marażı
4	ʿAyn-ı ʿirfânla bak cevher-i bâkidür ʿışk	ʿIşkdan ġayri ne kim var ise fâni vü ʿarazı
5	Nola hatm olsa bugün Lâmiʿî nâmiyle ʿışk	Ey hüsn defterine talʿatı sermâye ʿivaż

204

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Cân tapundan dilemez bu dil-i nâlâna ʿıvaż	ʿÂdet olmadı bilür âteş-i sûzâna ʿıvaż
2	Ne içün bahr-ı ġamun yaşumı salmaz gözine	Ebkem-i şerʿ tutar katreyi ʿummâna ʿıvaż
3	Lebün eksük komadı sögmede ben hasta dile	Virsem olmaya bütün ʿâlemi sen câna ʿıvaż
4	Besledüm hûn-i ciger birle sirişküm şeb u rûz	Su koyar ocaġuma şimdi ol ihsâna ʿıvaż
5	Leb-i cânâna rakîbi dir imiş dil virdüm	Hiç ola mı kara taş laʿl-i bedahşâna ʿıvaż
6	Saña râm olmadı yâ gibi gel ey dil bâri	Tîrini baġruña bas ol kad-i cânâna ʿıvaż
7	Lâmiʿî başını destine alub geldügi bu	Ayaġun topraġına vire fakîrâne ʿıvaż

205

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Laʿl-i dil-berden murâd almak durur cândan ġaraż	Tatlu dirlikdür cihânda ʿışk-i cânândan ġ
2	Eylemez assı dögüb sögmek rakîbi ey habîb	Ol iti ıslahsa ger bunca ihsândan ġaraż
3	Kûyuña yüz sürmegiçün belâlar çekdügüm	Kaʿbe-i maksûda irmekdür beyâbândan ġaraż
4	Yaġdurub cevr okların pür-zahm kıldı baġrumı	Lâle vü güldür çemen mülkinde bârândan ġa
5	Ey gözüm merdümlük it var yâra aġla hâlümi	Di ki ey nûr-ı basar ihsândur insândan ġa
6	Ol gülün gûşına girmez çünki ey dil bülbüli	Ney gibi bilsem nedür bu âh u efġândan ġa
7	Câm-ı ʿışkundan murâd-ı dil saçun sevdâsıdur	Hızra ʿömr uzunluġıdur âb-ı hayvândan ġar
8	Pertev-i mihrün safâsından düşer dil bâdeye	Nûr-ı ʿâlem-tâbdur hurşîd-i rahşândan ġar
9	Bî-sebeb virmez lebümçün cân dimişsin Lâmiʿî	Câna cân olmakdur ey cân-ı cihân andan ġa

206

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bana ey dil derd-i cânân bes durur cândan ^{c}ıvaż — Zülfinün küfri yiter ^{c}uşşâka îmândan ^{c}ıvaż

2 Nâvekün kim dil yirine menzil itmişdür beni — Ger virem bin cân ana olmaz ol ihsândan ^{c}ı

3 La^{c}l,i cânân meclisinde nûş-i hızrı anmanuz — Âb-ı hayvân kanda olur çeşme-i cândan ^{c}ıva

4 Tut boğazum ,ey ecel ol dahi hatm olsun tamâm — Bir enîn kalmış durur cismimde efğândan ^{c}ı

5 Acı dil virür lebün andukca ol şehd ü şeker — Cân-ı şîrînüm nisâr idem meger andan ^{c}ıvaż

6 Bilmedüm kadrin bahâr-i ^{c}ömrümün irdi hazân — Ah kim hâr u has oldı verd ü reyhândan ^{c}ıv

7 Kadd ü rûy u zülf ü hâlinün hayâli bana bes — Lâmi^{c}î Sidreyle ^{c}adn u hûr u ğılmândan ^{c}ıv

207

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Âb içre ne rûşen görinür ol hat-ı ^{c}âriż — Kim gördi ki bu resme ola âyine ^{c}âriż

2 Âbı görinür hattı cemâli verakında — Olduğı içün safha-i ruhsârına ^{c}âriż

3 Her subh güneş yüzine âb urmağın ol mâh — Her dem gözümün yaşı olur âba mu^{c}âriż

4 Âbun teni her dem nola pür-âb ile olsa — Ol ^{c}âriż ucındandur ana bunca ^{c}avâriż

5 Evrâk-ı güle müşk ü gülâb ile çeküb hat — Nesh itdi İrem nüshasını bu hat-i ^{c}âriż

6 Bir zerrece ahum şererin istemez ol yâr — Bahr olsa gözüm yaşına olmaz müte^{c}âriż

7 Dil hasta yatur Lâmi^{c}î derdünle bucakda — Çeşmün gibi ey cân anı sanma müte^{c}âriż

ردیف حرف الطاء

208

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Ey ikâmet fikrin iden bir konakdur bu rebât İnbisât-ı çarha mağrûr olma tur divşür bisât
2 ᶜIşk gibi nefs ü şeytândan sana olmaz hisâr Bu yolun kuttâᶜı çokdur lâzimidür ihtiyât
3 İhtiyâr-ı ᶜuzlet it ᶜâlemde istersen huzûr Tâc-ı ᶜizzetdür ser-i sâlikde terk-i ihtilât
4 Hüzn ü ğamdur bu yolun sermâyesi ey ehl-i dil Bu belâ-dârında kılma fikr-i bünyâd-ı neşât
5 Tut sırât-ı müstakîm-i ᶜışkı sapma k'ey sakın Çak seni ser-menzil-i dil-dâra iltür bu sırât
6 Olmasun mı cân u dil her lahza ğamdan münkabız Çarh ider teshîrünçün günde yüz bin inbisât
7 Nefydür ᶜâlemde isbâtun tarîki Lâmiᶜî Mâsivâdan çün üzüldün Hakka kıldun irtibât

209

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Haddünde ter göründügi ol müşk-bâr hat Budur ki şemᶜa karşu gelür âbdâr hat
2 Reyhân-ı hatün ki nüsha-i yâkutı nesh ider Çekdi rikâᶜ-ı hüsnüne ᶜanber-ğubâr hat
3 Rengîn varaklar üstine çoğ itdiler rakam Bu resme kimse yazmadı bir şîve-kâr hat
4 Devr-i kamerde fitneler eylerse vechi-vâr Zülfün misâli buldı yüz ol fitne-bâr hat
5 Yaşum yüzümde surh ile cedveller eyledi Hüsnün beyâzını ideli pür-nigâr hat
6 Zülfün kalem mi kesdün idi kim bu vech ile Levh-i ruhunda düşdi latîf ey nigâr hat
7 ᶜÂşıkların hezâr cefâyile katl içün Ey Lamiᶜî getürdi gör ol gülᶜizâr hat

210

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Sâkî dilümde var heves-i ᶜişret ü neşât Meyhâne ᶜazmin eyledi cân الحذر الاضطراط
2 Evvel refîk sonra tarîk oldı kâr-ı ᶜışk Yol korhulu olınca kılur ᶜâkıl ihtiyât
3 Biz mest ü lâübâli vü rind ü kalenderüz Ey şeyh-i pâk-nâm bizümle itme ihtilât
4 Bin câna hâk-i pâyını iy dîde kuhl-vâr Erzân idi inez ele girseydi bir kırat
5 Fikr-i meyân-ı yârda dikkat kıl ey gönül Bârik bin gök kişi çün incedür sırât
6 Dil ğoncasını râz-ı lebi kıldı münkabız Gül gibi handeyile dönüb virdi inbisât
7 Hüsnî bahârın medhin ider ᶜandelîb-i mest Hengâme-i çemende açub gül gibi bisât
8 Gördükce rû-yı yârı gönülden gider ğam Vakt-ı bahâr irişdi gerek Lâmiᶜî neşât

ولہ فی حرف الظاء

211

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Gönül çün ^c ışk rehberidür niçün olur hatar melhûz Fenâ ehline olur mı cihânda cân u ser melh
2 Bu dâr-ı mihnet-âbâdun çü bildün râhatın ey dil İkâmet niyyetin terk it çü dün-gündür sefe
3 Cihân halkına ey kâmil ^c aceb bilsem ne satarsın Yanında ehl-i dünyânun degül fazl u hüner
4 Rakîb-i seng-dil her dem benüm fikrümdedür dirler Bana olmadı olmasun ebed ol bed-güher melh
5 Hayâl u fikr-i cân u dil meyânunda dehânundur Gör ol bî-^c akl u bî-râye dem-â demdür nele
6 Ğamun zehrini nûş-ı cân bilen ^c uşşâk yanında Olur mı ey lebi şîrîn ebed şehd ü şeker me
7 Ne denlü Lâmi^c î benden fakîr ü teng-dest ise Murâdı hâk-i pâyündür degüldür sîm ü zer m

212

Mef û lü Me fâ î lün Mef û lü Me fâ î lün (– – ./. – – –/– – ./. – – –)

1 Almaz lebi câmınsuz dil çeşme-i cândan haz Bulmaz ruhı bâğınsuz cân ^c ıyş-ı cihândan ha
2 Çün geçdi ğam eyyâmı sâkî berü sun câmı Bir dem alalum bâri bu devr-i zamândan haz
3 Derd ü ğam-ı zülfünle göz yaşı gelür şîrîn Sevdâ-zededür eyler dil âb-ı revândan haz
4 Kıl nağmesin âbun gûş it bâde-i sâfî nûş Rağmîne bu devrün al ^c ömr-i güzerândan haz
5 Benzer ki ğamun dilde cismümdeki cânumdur Kim eylemezem bî-ğam bir lahza bu cândan ha
6 Ağzuma sunub la^c lün ko virsün acı diller Her dem dil ü cân eyler sen şehd-zebândan h
7 Câm-ı ğam-ı cânânun ^c ışk ehli bilür zevkın Almazsa ne ğam zâhid ey Lâmi^c î andan haz

213

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 ^c Aceb mi olsa ^c âşıklar şarâb-ı nâbdan mahzûz Ki yanmış sîneler her dem olur cüllâbdan mal
2 Görüb kef geçmek ister dil leb-i cân-bahş-ı cânân-Hemîn şol tıfla benzer kim olubdur h^v âbdan
3 Safâlar hâsıl eyler cân gülistân gibi haddünden Olur dil-teşneler her dem cihânda âbdan mah
4 Hayât-ı câvizân bulsam ğamundan her nefes tan mı Olur câna semender âteş-i pür-tâbdan mahzûz
5 Arada yoğise şeytânlığı kâfir rakîbün ger Nedendür bilsem ol dil-ber degül ahbâbdan m
6 Düşüb güler gönül ol çeşm-i hûn-rîz üstine her dem-Meger şol kusfendem ben k'olur kassâbdan m
7 Yiridür Lâmi^c î olsan esîri zülfi kaydınun Ki ıtlâkı koyub oldun bugün esbâbdan mahzûz

ولە في حرف العين

214

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Tecellî itse bana bir kez ol cemâl-i bedî^c Bu erba^cinde göreydüm hezâr fasl-ı rabî^c
2 Hayâl-i murgı nice ire tâk-ı ebrûna Kazâ mühendisi kılmış felekden anı refî^c
3 Harîm-i hüsnüne zehrem mi var ki bakabilem Bu tîglarla iderken o gamzeler takrî^c
4 Cemâl-i ^cışka nice zâhid eyler inkârı Kitâb-ı hüsnüne lâ-reyb iken şehâ tevkî^c
5 Kazâya kâyil isen ko su'âli ^cuşşâka Cevâbun oldı tamâm itme vâ^cızâ tasdî^c
6 Cefâ-yı yârı ser-â ser vefâ bilür her dem Cihânda ^cışka şu kim cân u dilden oldı mutî^c
7 Gel itme Lâmi^ciyâ nakd-i vakt-i fursatı fevt Bu hâl ü kâli kamu ^cışka ide gör tevzî^c

215

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ol kamer ruhsâr kim mihrindedür pervâne şem^c Bir tecellî kılsa her bir kûşeden bin yana ş[illegible]
2 Mihr ü meh-veş nice bin pervâne olsa tan mıdur Olıcak bu bezm içinde tal^cat-ı cânâne şem^c
3 Mum idem sengîn dilin yârün diyüb şeb tâ seher Sergüzeştümden okur efsûn ile efsâne şem^c
4 Nice âh idem önünde ey meh-i hırgeh-nişîn Olımaz sen mâh-ı ^câlem-tâb ile hem-hâne şem^c
5 Hasretinden la^clünün toldı surâhi bagrı hûn Şevk-ı ruhsârunla gark oldı ser-â pâ kana şe[illegible]
6 Bir ayag üzre dikilüb hizmetünde giceler Mâh-veş zerden urundı efser şâhâne şem^c
7 Sohbet-i yâr istesen her şeb dilün yak Lâmi^cî Gerçi kim lâzım degül bezm-i meh-i devrâna ş[illegible]

216

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 İtmezem bir zerre mihr ol mâh-sîmâdan tama^c Kesmezem amma bu zülf-i ^canber-âsâdan tama^c
2 Günde bin kez öldürürsen umaram la^clün yine ^cÂşık-ı şûrîde kesmez câm-ı sahbâdan tama^c
3 Zülfünün zincirini tavk itmek ister câna dil Çok degüldür bu kadar ol ehl-i sevdâdan tama^c
4 Derd-i serdür bî-devâ ^cuşşâka pendün kes sözün Ey salâh u hûş iden ser-mest ü şeydâdan tama^c
5 Her nefes bin kez güler ashâb-ı fazlun yüzine Ey gönül her giz mürüvvet itme dünyâdan tama^c
6 Dâr-ı dünyâ içre mansûrun bilen dâr olduğın Hüsrevâ kesmez mi dahi mülk-i Dârâdan tama^c
7 Lâmi^cî dün-gün kapun bekler seni bir görmege Kesmez erbâb-ı cihân nûr-ı tecellâdan tama^c

217

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey ruhun mihrine mâh-âsâ ebed pervâne şemc — Tan degüldür âteş-i cışkunla her dem yana şe
2 Sûz-ı cışkun birle her mecmacda dacvâsın kosun — Tutışalum bir nefes gelsün berü meydâna şemc
3 Dün gice fikr-i ruhun eylerdüm ey gün yüzlü mâh — Gördüm encüm-veş pür olmış ser-be ser kâşâne
4 Almış iken dûd-ı sevdâ-yı şeb-i zülfün dilin — Olsa yanub yakılub her dem ne tan dîvâne şem
5 Subh-ı rûyun pertevin bir dem temâşâ eyledi — Yakuban mihrünle dil geldi ğamünden câna şem
6 Çeşm-i hûn-efşânumı ya seyr idübdür bir nefes — Bana dilden yanub eşkinden boyandı kana şemc
7 Ser-be ser cisminde işlerken fetil-i derd ü ğam — Bezm içün şeb tâ seher pâyin basar merdâne şe
8 Ol meh-i hırgeh-nişîn şevkına cânumla nola — Olsa fânus-ı dil içre Lâmicî hem-hâne şemc

218

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Eyledüm cazm-i sefer ben zâr u nâlân elvedâc — Gönlümi kûyunda kodum gitdim ey cân elvedâc
2 Kârbân-ı cakl u cân bağladı mahmil gitmege — Dil ceres-mânend ider feryâd u efğân elvedâc
3 Nâfe gibi bir deriye sarılub itdüm sefer — Hâme-veş zülfün ucından ağlayub kan elvedâc
4 Gösterür cışkun nevâsı bana cuşşâk içre ah — Gâh âheng-i Hicâz u geh Sıfâhân elvedâc
5 Çarh-ı zâlim gün yüzünden devr ider bin zulm ile — Zerre-vâr âhir beni ey mâh-ı devrân elvedâc
6 Yüz urub ilden ile âvâre olub yel gibi — Sen esen kal gitdüm ey zülfi perîşân elvedâc
7 Lâmicî hicrân elinden kılma ney gibi figân — Böyledür çün câdet-i gerdûn-ı gerdân elvedâc

219

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dil ü cân itse nola ol ruh-ı zîbâya tamac — İtmez olur mı caceb nûr-ı tecellâya tamac
2 Hâk-i pâyün var iken her ne kadr olsa fakîr — cÂşık itmez â begüm götüri dünyâya tamac
3 Gice gündüz dilüm ümmîz-i visâlünde yeler — Bir gedâdur ki ider milket-i Dârâya tamac
4 Nice cân virmeyeyim halvet-i dünyâya müdâm — Her kişi cândan ider sohbet-i tenhâya tamac
5 Cenneti anma bugün yâr işigi bana bes — Zâhidâ eylemezem devlet-i ferdâya tamac
6 Çeşm-i ğâret-gerüne nice harâmi dimeyem — Eyler iken dil ü cân mülkini yağmaya tamac
7 Ne caceb Lâmicî cân virse lebün câmı içün — Rind-i câlemdür ider bâde-i sahbâya tamac

220

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dem-be dem zülf ü ğamun cân üzre iderler nizâc — Bu cedel bulmaz gibi tîğ ecelsüz inkitâc
2 cAzm-i meydân eyleyüb çevgân-ı zülfün al ele — Eyledüm bir turfa nâzük kû-yı dilden ihtirâc
3 Eşk-i surhum rû-yı zerdüm cışk-ı zârın fâş ider — Hoş dim..şler [illegible]
4 Serv-i kaddün medh ider kumrı meger kim bâğda — Kim çen.ir eyler çemen sahnında dest-efşân sem
5 Yarım ağız bir sözünden dil bulur bin hazz-ı cân — Buldı gi.yâ keşf içinde râz-ı ğayba ıttılâc
6 Fasl-ı gülde câşıka meyhânedendür feth-i bâb — Ey refî. tevbe yâhû ey dem-i zühd elvedâc
7 Lâmicînün hâli rûşen olmağiçün tapuna — Eksük olmaz ravzenünde her dem âhumdan şucâc

221

Me fâ î lün Fâ i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/– . – –/. – – –/. . –)

1	Bu âhdur ruhı seyrine ey gönül mâniᶜ	Günün dününden anunçun karardı fi'l-vâkiᶜ
2	Cemâlün içre saçun minber ü kaşun mihrâb	Cihânda sunᶜ-ı Hudâyı bu hüsndür câmiᶜ
3	Firâkun âteşidür dilde key harâretler	Lebün şarâbıdur ancak bu ᶜilleti dâfiᶜ
4	Cevâb-ı şâfi cenâbından oldı derdüme merg	Tabîb-i hâzikun emri marîzadur nâfiᶜ
5	Beni görince çevürdi bugün yüzin ol mâh	Müsâᶜid olmadı ey Lâmiᶜî sana tâliᶜ

وله في البحر الخفيف

222

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1	Şu dünki seyrün içün mâh uyardı gökde çerâğ	Burâkun izleri urdı nücûm bağrına dâğ
2	ᶜAbîr ü ᶜanber ü müşk idi çün ğubâr-ı rehün	Felekler içre melekler muᶜattar itdi dımâğ
3	Göründi gülşen-i cennet nücûm-veş bî-fer	Çün oldı nergis-i şehlân sürmesi
4	Ne sehm-i ᶜızz u şerefdür ki	Misâl-i berk geçüb kaydün olmadı bir bâğ
5	Çü genc-i hâne-i esrâr-ı ğayba irdi dilün	Açıldı cânuna bir demde sad-hezârân bâğ
6	Belâğat ile dönüb bu bülûğun etvârın	Tutub sahâbene yüz bir bir eyledün iblâğ
7	Şefâᶜatün suyından eger ola Lâmiᶜî sîrâb	Gül ide nâr-ı cehîmi bu bir avuç toprağ

223

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Devlet-i ᶜışkunda oldı sînemün meydânı bâğ	Servleridür tîrler güller durur her tâze dâğ
2	Tîr-i pertâbun hevâsından diker âhum odı	Sahn-ı dilde dûd-ı ğam üstüni üzre bir kabağ
3	ᶜAbhari ol çeşm-i şehlâ itdi muᶜtelül-ᶜuyûn	Süseni bu zülf-i müşkîn kıldı muhtellü'd-dimâ
4	Yâr hattı geldügin gördi giderdi zülfini	Hoş degül tûtîlere ser-halka olmak didi zâğ
5	Meşᶜal-i encüm söyünmez giceler tâ subh-dem	Benzer âhum şuᶜlesinden her biri yakar çerâğ
6	Hoş tenaᶜᶜum iderüz ᶜışkunda dün-gün hvâce-vâr	Derd ü ğam ᶜıyş u safâ cevr ü cefâdur bâl u
7	Küşti-gîr-i ğam elinde çün zebunsın Lâmiᶜî	Bu giriftün ger halâsın ister isen tut ayağ

224

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	İdeli devrân beni sen mâh-peykerden irağ	Eylerem feryâd dün-gün işidenlerden irağ
2	Zülfünün küfri dem-â dem ğâret-i îmân ider	Hakka yakındur olanlar ol sitem-gerden irağ
3	Hoş degüldür sana ey mâhum rakîb olmak karîb	Zî-saᶜâdet kim olasın ol bed-ahterden irağ
4	Gövleyüb dîvâne gibi dil düşer ruhsâruna	Yoksa şart-ı ihtiyât olmakdur âzerden irağ
5	Ğamzesinden olsa bin cânun biri olmaz halâs	Dirlik istersen yüri ey dil o hancerden irağ
6	Pâyüne düşdüm ki başum çarha ire gün gibi	Çok degüldür devlet ey şâh-ı cihân erden ira
7	Lâmiᶜîden itme şâhum işigün taşın dirîğ	Çok zamândur ki olmışum bâlin ü pisterden ir

225

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Bî-zer görüb nigâr beni zâr ider dirîğ
Bâzâr-ı ğamda cânumı bî-zâr ider dirîğ

2 Halk-ı cihân belâları ağyârdan görür
Her mihneti cihânda baña yâr ider dirîğ

3 Ten nakd-i cân u dil vir virem bû-yı vaslına
Her kalb ile varub saçı bâzâr ider dirîğ

4 Ağyâr ile hemîşe gülüb oynayub o yâr
Ğam şeşderinde cân u dili zâr ider dirîğ

5 Bir kıl ile dâr-ı ğamda meyânı asub dili
Ağzı cihânı gözler ü meh tar ider dirîğ

226

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 İrmedin dest-i emel dâmen-i dil-dâra dirîğ
Bağruma tîğ-i ecel ura gibi yara dirîğ

2 Mey gibi şu yirine kanum içer laʿl-i nigâr
Dimege zehresi yok ʿâşık-ı bî-çâre dirîğ

3 Dem-be dem yâra varub hâlini ağlardı dilüñ
Kalmadı sînede dem dîde-i hûnbâra dirîğ

4 Dil-i sad-pâre mi zülfüñde görüb bâd-ı sabâ
El urub eyledi her pâremi biñ pâre dirîğ

5 Ney gibi zârılığı itdikce dönüb ğamzelerüñ
Egri egri nazar eyler bu dil-i zâra dirîğ

6 Müddeʿîler süreler cennet-i kûyuñda safâ
Duzah-ı ğamda kala ʿâşık-ı dîdâre dirîğ

7 Hat ü zülfüñ deyü girdâb-ı ğama düşdi göñül
Ne ider Hıżr meded ni görinür kara dirîğ

8 Gâh eyleyüb şâne çeke gâh perîşân ide bâd
Cân u dil mecmaʿıdur kâkül-i dil-dâre dirîğ

9 İre her hârla bezm ol gül-i raʿnâ şeb u rûz
Lâmiʿî sen gezesin der-beder âvâre dirîğ

227

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Şeb gibi tañ degül beni âhum iderse zâğ
Meh gibi mihrüñile cihânda yüzümdür ağ

2 Sanmañ nücûmdur giceler çarhı zeyn iden
O demle ser-be ser tenin itdi sipihr dâğ

3 Serdâr-ı küfr iken ne sebebdür ki zülf-i dost
Gülzâr-ı cennet içre yatur uzadub ayağ

4 Sünbül saçına gör niçe egdi benefşe baş
Miskînde gerçi var idi süsen-sıfat dimâğ

5 Endûh içinde fikr-i ruhuñdur viren safâ
Tağ üsti olsa ʿâşıka dâyim ʿaceb mi bâğ

6 ʿIşkuñda rûz u şeb geçerüz zevk u şevkle
Eksük degül ğamuñla dil ü câna bal u yağ

7 Yakdı cihânı meşʿal olub âh-ı Lâmiʿî
Andan uyarsa şems ü kamer tañ mıdur çerâğ

228

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Yâra söyleñ katlum içün çekmesün her bâr tîğ
Ğam beni öldürdi bâri görmesün âzâr tîğ

2 Her kaçan seyr-i gülistân eylesem dil-dârsuz
Baña her berk-i keyâ hançer çeker her hâr t[îğ]

3 Ğayret-i hüsni o mâhuñ mihre bakdurmaz beni
Olsa cân çeşmine tañ mı pertev-i envâr tîğ

4 Kaʿbe-i kûyına ʿazm itdüm yüz döndürmezem
Yolum alub baña çeksen biñ kez ey kuhsâr tî[ğ]

5 Dîv-i şeb gibi rakîbüñ boynın ursam tañ mıdur
Şuʿle-i âhum çekerken şemʿ-veş hûnbâr tîğ

6 Çün degül hınzır-veş kurbâna lâyık müddeʿî
Anuñ içün çekmesün ahû gözüñ zinhâr tîğ

7 Nazm mülkin Lâmiʿî itdüm zebânum birle feth
Nitekim tutdı çeküb dehri şeh-i dîndâr tîğ

229

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Yüz suyın hâk itdüm ey dil nâr–ı ahvayile hayf   Kaldı taş altında destüm kâr–ı dünyâyile h
2 Pür–kudûretdür gönül beyti şeb–i muzlim gibi   İtmedüm rûşen bugün câm–ı musaffâyile hayf
3 Gelmedi küfrin koyub îmâna nefs–i büt–perest   Ehl–i islâm içre geçdi dîn–i tersâyile hay
4 İtmedüm dil tûrını Mûsî–sıfat mîkât–ı cân   Tîh–i hayret içre kaldum menn ü selvâyile
5 ربنا انزل علينا diyüb eller kaldurur   Olmadın cân u dilüm hem–dem Mesîhâyile hay
6 Defter–i a^{c}mâlumun bir gün hisâbın görmedüm   Geçdi ^{c}ömrüm hezl–gûyân şi^{c}r ü inşâyile ha
7 El toladum dâmen–i zülfine basdum berk ayak   Vâlih ü ser–geşte kaldum ğamda sevdâyile h
8 ^{c}Âlemi tutam mı sanursın nedür ey bü'l–heves   Gitdi bir gün diyeler mevt–i müfâcâyile ha
9 Bana tâli^c Lâmi^{c}î yâr olmadı yâri kılub   Yârı ağyâr eyledüm yâr oldum a^{c}dâyile hayf

230

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Eyledükce ol kaşı yâ tîrine cânlar hedef   Sîneler idüb siper bağlar kamu ^{c}uşşâkı saf
2 Gerçi dilden geçdi tîrün itmedi bir dem karâr   Câna bin minnet ki andan kaldı peykânun hal
3 Bahr–i çîn dirsem ^{c}aceb mi zülfünün girdâbına   Kaynaşur mâhî gibi diller içinde her taraf
4 Sormağile râz alam dirdüm lebünden zerrece   Ah kim yok yirde kıldum cân u dil nakdin te
5 Bir nefes bezmünde ^{c}uşşâkı muhayyer itmege   Bendirekler bend ü kaddüm ceng ü sînem oldı
6 Gerçi kim hâlün belâsından sitâremdür siyâh   Kadr–i zülfün virse bir gün tan mı ey mâhum
7 Kimsene mâhiyyetin bilmez kemâhi hüsnünün   Bir denizdür ana nisbet mihr katre çarh kef
8 Lâmi^{c}î bir bahr dür dişlerün nazm itdi kim   Gül gibi gûş eyleyüb yumdı dehânın her sade
9 Hûne hâli yâr–ı hem–dem ^{c}ıyş esbâbı tamâm   يا ساقي اذ دار كاس الرحيق لا تخف
10 Fitne–i âhir zamândur ey gönül çün hatt–ı yâr   Andan istersen halâs ol zülfi gibi ber–tara

231

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ◦/– ◦ – ◦/◦ – – ◦/– ◦ –)

1 Şemşîr–i ^{c}ışka kim dil ü cânum durur ğılâf   Başun gerekse müdde^{c}îya itmegil hilâf
2 Mescidde hây u hûyı ko meydân–ı ^{c}ışka gir   Gin yirde sûfîya çoğ olur dâr u gîr ü lâf
3 Haykırduğından almazam ey cân rakîbünün   Havfinden ol muhannes ider na^{c}ra–i güzâf
4 Ğamzen alay begisi müjen safların düzüb   Bir göz yumub açınca kılur nice bin mesâf
5 Öldürmegin rakîbi gelür karşu itlerün   Ğâzileri iderse nola hâcılar tavâf
6 Tîr ü kemânını gören ol çeşm ü hâcibün   Hûn–ı sirişk–i ^{c}âşıkı her dem tutar mu^{c}âf
7 Bir kerre Lâmi^{c}î açub ağzını söylemez   Tîğün açarsa bağrına zahmile bin şikâf

232

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1 Anladurdı hâlümi dil-dâre zülf / Rahm ideydi cânuma bir pâre zülf
2 Dimegiçün leblerinün itdügin / Hiç ola mı yâre benden vara zülf
3 Bâd-ı subh-âsâ dem-i hoş-bûyile / Ah kim kıldı beni âvâre zülf
4 Hay ne câzû-yı cihândur dem-be dem / Sihr ta^c limin kılur ol yâre zülf
5 Vâlih u hayrân u zâr eyler beni / Ara çeşm ü ara ebr u ara zülf
6 İtmegiçün gâret-i îmân u dîn / Ad virmiş ol sanem zünnâra zülf
7 Çeşmi yiterdi cihânı kırmaga / Fazladur ey Lâmi^c î dil-dâre zülf

233

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Oldı tahkîk ebced-i ^c ışkundan aldum çün elif / Bir imiş asl-ı dü-^c âlem sûret imiş muhtel
2 Zülf ü çeşmün hasretinden ey hilâl-ebrû senün / Hırka-pûşân oldı mihrâb içre dün-gün mu^c t
3 Cürm ü ^c isyân ise sevmek sen güzeller şâhını / Vir cezâsın pâdişâhum cân u dildür mu^c ter
4 Toğruyam kaddün gibi cânâ reh-i ^c ışkunda ben / Bana her dem kaşun vü zülfün nedendür mün
5 Mey kabagın zîr-i dâmen zâhidâ setr itme kim / Kıssa-rûşendür yakınum zâyil olmaz lev-ku
6 Perde-i zülfine yârün dest uzatma ey sabâ / Mahv olur küllî cihân olursa rûyı münkeşi
7 Koya mı bir kez ayagın öpmege ey Lâmi^c î / Kim benem yanında bin cürmile yârün mutta

234

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Gerçi kim ol kadd ü zülf ü çeşm ü ebrûdur zarîf / Bu dil sâhib-i nazar dahi geçer cânâ harî
2 Mihr ü mâhı itdi hayrân lutf-ı hüsnün pertevi / Zî-sıfat-ı çarh-ı girdâr u zihî zât-ı şer
3 Sana nola san^c at-ı hâlümden şikâyet eylesem / Hükm-i kâzı birle çün kuvvet bulur kavl-i
4 Zülfünün yanında her dem hûr-ı ^c adnî uçurur / Kendüzin vâ^c ız düşürdi iller içinde hafîf
5 Bî-letâfet sûfî meyden men^c ider sâfi bizi / Sanadur ikbâlumuz cân u gönülden yâ latîf
6 Zülf ü ebrûn ile nice başa çıkar cân u dil / Nâle nâl u mûya mûy itdi tenüm oldum nahî
7 Lâmi^c î yârile bir dem nice sohbet idesin / Sen begâyet pür-televvüs ol nihâyetsüz ^c a

ولەفی حرف القاف

235

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fâ i lün (– ◦ – –/◦ – ◦ –/– ◦ –)

1 Âh kim ğâret itdi cânumı ᶜışk | Virdi yağmaya hânumânumı ᶜışk
2 Vasla cân virmegidi assı baña | Neyle eyler edâ ziyânumı ᶜışk
3 İtmege yâri gül gibi handân | Bülbül-âsâ diler figânumı ᶜışk
4 Şemᶜ-veş göz yaşı eritdi tenüm | Yakdı âteşleyin zebânumı ᶜışk
5 Sûz u âhile dehre fâşitdi | Râz-ı cân u ğam-ı nihânumı ᶜışk
6 Eyleriken felekde pervâzı | Dâm-ı ğam kıldı âşyânumı ᶜışk
7 Terk-i cândur bu yolda dönmek yok | Her kez elden komaz ᶜinânumı ᶜışk
8 Urdı mihr-i ruhuñla cânuma mühr | Çekdi ol demde kim nişânumı ᶜışk
9 Lâmiᶜî gibi nâle-i ğam ile | Bükdi çeng eyleyüb meyânumı ᶜışk

236

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ◦ ◦ – –/◦ ◦ –)

1 Dil-berüñ mürdeler içün lebi dârû olıcak | Nice cân virmeyeyim yârdan ayru olıcak
2 Hattı geldükde niçün zülfi ayak karada kor | Şebrevüñ güni toğar ay karañu olıcak
3 Ne ᶜacebler hatt-ı müşkînüñi haddüñle gören | Oda yanmaz suya batmaz kişi câzû olıcak
4 Zülfi sevdâsın iden ᶜıyş-ı cihândan çeker el | Kendü derdine düşer sînede kayğu olıcak
5 Mest ü hayrân tolanur kûh u sahârı şeb u rûz | Ademüñ sevdügi şol gözleri âhû olıcak
6 Neyleyem sîm ü zeri eşk-i revânum variken | Kim teyemmüm ider ey cân-ı cihân su olıcak
7 Âsumândan umaruz mâhi yire indürevüz | Her tarafdan üşüben naᶜra-i yâhû olıcak
8 Serv-i dil-cû gibi eşküm görüb ol gülbin-i nâz | Didi biz nehr-i revân istemezüz bu olıcak
9 Ne içün bâd-ı sabâ Çîn ü Hıtâ ᶜazmin ister | Zülf-i dil-ber gibi bir nâfe-i hoş-bû olıca
10 Müşk ü ᶜanber göricek saçlaruñuñ nâfesini | Didi biz bunda ne içün gereküz bu olıcak
11 Lâmiᶜî dün-gün ider zülf ü ruh-ı yârı taleb | Göñli çok nesne diler âdemi sayru olıcak

237

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Arzû-yı vasl ider dil ah kim imkânı yok | Cân-ı miskîn neylesün dil-berlerüñ ihsânı y
2 Ğonca gibi aldum ağzuñ ölçüsin cânâ senüñ | Bağrumı biñ hûn idem râzın dimek imkânı yok
3 Baş kesüb kan dökdügin dün-gün görürken ğamzeñüñ | Bâde hem-renk olmağa laᶜlüñle bir dem cânı
4 Dil-berâ ben nice ᶜarż idem niyâzum tapuña | Mübtelâ-yı derd ü ğamdur cânumuñ fermânı yo
5 Rûz u şeb kan ağlasam senden vefâ gelmez baña | Hasretâ bir derde düşdüm kim ebed dermânı y
6 Leblerüñ ısırmağ içün kalmış ağzın açılan | Şeyh-i şehri ~~derde~~ seyr idüñ ağzında bir dendânı yok
7 Farkı yokdur Lâmiᶜî yanında sahn-ı hâlile | Gün yüzüñ gibi çü gerdûnuñ meh-i tâbânı yok

238

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ˬ – –/– ˬ –)

1 Bir ciger var mı ġamuñ odında büryân olmaduk | Nice dildür tîġ-i ġamzeñ toġrayub kan olma
2 Ey nihâl-i tâze-gülberk cemâlüñ şevkına | Dîdemi var ebr-i nîsân gibi giryân olmaduk
3 Âh kim bâġ-ı cihân içinde ey dil bülbüli | Hâr-ı ġamdan bir nefes gül gibi handân olm
4 Kuş dilin söyler Süleymânam rakîb-i dîv ile | Veh ki biz yanında bir mûr-ı sühendân olma
5 Kim nebilür çeşmünüñ kassâbı ġamzeñ tîgini | ᶜIyd-ı vasluñda yahud kim kaldı kurbân olm
6 Neydügin bildik ġaraż egri nigâhuñdan bize | Yoksa ᶜuşşâk içre bî-takrîb nâlân olmaduk
7 Derdümüz Ferhâd u Mecnûndan füzûndur Lâmiᶜî | Ġâyeti anlar gibi dillerde destân olmaduk

239

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ˬ – –/– ˬ –)

1 Âh kim bir dem cihân içinde bî-ġam olmaduk | Ġam bu kim yanında yârüñ her giz âdem olma
2 Kasd-ı ser kıldıkca dil-ber berk basduk pâyumuz | ᶜIşk elinden bunca mihnet çekdük epsem olm
3 Bu kadar sûr u sürûrun bilsem ey ġâfil nedür | Hânemi vardur cihân içinde mâtem olmaduk
4 Hûblardan yum gözüñ dir her zamân zâhid bize | Nola derviş isek İbrâhim-i Edhem olmaduk
5 Bâġ-ı hüsninüñ harîmin ol gül itmiş hârdan | Hâr deñlü ah kim dil-dâre mahrem olmaduk
6 Dem-be dem vaslı hevâsı birli yârüñ uç gönülle | Nola ol hurşîdse biz zerreden kem olmaduk
7 Lâmiᶜî virmez rakîb serde ahuñ germiyyet | Nefha-i rûhu'l-kuds ᶜİsî bin Meryem olmaduk

240

Müf te i lün Me fâ i lün Müf te i lün Me fâ i lün (– ˬ ˬ –/ˬ – ˬ –/– ˬ ˬ –/ˬ – ˬ

1 Kanlu sudur bu yaşlarum taşdı gider kenârı yok | Düşdi saçuñ hevesine fulk-i dilüñ karârı yok
2 Odlara yansun ol gönül başdan ayaġa derdile | Bezm-i ġamüñde çemᶜ-veş dîde-i eşk-bârı yok
3 Saña ne ġam ki biñ ola bencileyin esîr ü zâr | Ġam bañadur ki bir dahi sencileyin nigârı yo
4 Serv-i kaddüñ ne sidredür gevher-i ter simârı var–Câm-ı lebüñ ne bâdedür derd-i serv ü humârı
5 Bî-hûd olur yüzüñ gören nicesi vasla şâd olam | ᶜÂlem-i hᵛâb içindeki devletüñ iᶜtibârı yok
6 Tolsa ġamile ġam degül meclis-i ġamda cân u dil | Kimde ki olmaya ġamuñ dünyâda ġam-küsârı yok
7 Saçdı atuñ ayaġına nakd-i revânı Lâmiᶜî | Gördi elinde dil-berâ saña yarar nisârı yok

241

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (ˬ – ˬ –/ˬ ˬ – –/ˬ – ˬ –/ˬ ˬ –)

1 Olur melûl ġarîb ü çeker elem ᶜâşık | Şehâ esirge benem hem ġarîb ü hem ᶜâşık
2 Ne resme sabr ide cânum ki bî-dilem bî-dil | Ne yüzden ola teselli ki ᶜâşıkam ᶜâşık
3 Vefâyı görmez o cân kim cefâya katlanmaz | Visâle hiç ire mi çekmedin elem ᶜâşık
4 Cihânda bencileyin zâr biñde bir olmaz | Degüldür ehl-i cemâle egerçi kem ᶜâşık
5 Felekleri yakar ey mâh-ı hüsn key hazer it | Güneş gibi çekicek âh subh-dem ᶜâşık
6 Yiter sirişk ü ruhuñ saña ᶜayş içün her dem | Cihânda sîm ü zeriñ yoġ ise ne ġam ᶜâşık
7 Taᶜarruz itse saña Lâmiᶜî nola vâᶜız | Olur hemîşe cihân içre müttehem ᶜâşık

242

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 ᶜIşkunla cân u dil olalı hem-dem-i firâk — Ney gibi deldi bağrumı sûz-ı dem-i firâk

2 Ser-rişte-i dili yakuban nâr-ı hicr-i yâr — Akıtdı şemᶜ gibi gözümden dem-i firâk

3 Derdâ bu derd ü hasrete pâyân bulunmadı — Yârab ne bî-nihâyetmiş ᶜâlem-i firâk

4 Gül vuslatında bülbül anünçün figân ider — Kim hâtırındadur ğam-ı hasret dem-i firâk

5 Tiryâk-i vaslun irmez ise oluram helâk — Kâr itdi şöyle câna tabîbem sem-i firâk

6 Derdâ bu hasta câna tabîb ğamun virür — Maᶜcûn-ı kahr u şerbet-i hûn merhem-i firâk

7 Var mı kenâr-ı vasla ᶜaceb çâre Lâmiᶜî — Girdâba saldı cânumı mevc-i yem-i firâk

243

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Dilersen olmağa sultân-ı ᶜâlem-i ıtlâk — Bu dünyâ pîre-zenin kayd idinmevir se-talâk

2 Hevâsı şevkını mihr-i ruhınun anlardı — Olaydı zerre kadar zâhidün dilinde mezâk

3 Dilâ belâ vü ğamın hâsıl eyledün yekser — Ayak üzengüde ko kim görildi cümle yarak

4 Cigerde saklar idüm zahm-ı ᶜışkını muhkem — İrişdi tîğle ol ğamze üstin urdı çâk

5 Dilümde mihrini görmek dilersen ol mâhun — Yüzüme rûz u şeb ey çarh iki gözle bak

6 Çü seyr kıldun o serv-i revânı ser-tâ pâ — Cihânda dem-be dem ey göz yaşı bu şevkle ak

7 Dilünde zerre kadar yok mı mihrün ey gerdûn — Kül oldı Lâmiᶜî nâr-ı ğamile yiter yak

244

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Bülbül beyân-ı hüsnün idelden sebak sebak — Gül defterin sabâ yile virdi varak varak

2 ᶜIşkun kitâbı bâbların su gibi dilüm — Serv-i kaddün önünde revânlar sebak sebak

3 Nergis seherde dîdesini pür-humâr idüb — Ol çeşm-i meste öykünür imiş bebak bebak

4 Dirler sürâhi yâre boyun çekdi bezmde — Girse elüme kanını içerdüm çanak çanak

5 Zühhâdı gör gözüm gibi halvet-nişîn iken — Mey taşır işigin de baş açuk kabak kabak

6 Eşk ü ruhum nisâriçün ey sîm-ber sana — Yakut kâse kâse tutar zer tabak tabak

7 Meyhâne küşesi gibi bir câ-yı emn yok — Dünyâ evini gezdüm aradum bucak bucak

8 Bas pâyı çâr-ᶜunsur u nuh-çarha taki sen — Miᶜrâc-ı vasla çıkasın ey dil ayak ayak

9 Bir nice gündurur sek-i küyunla Lâmiᶜî — Tonuz rakîbi katl içün arar yatak yatak

245

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Kû-yı dil-dâra bugün bulımadum bir salacak — Dil mi kaldı idi cân sana yavu kılacak

2 Ya gider başı ya pâyinden iderler berdâr — Dil-berâ sunmas[illegible] el zülfüne her asılacak

3 Sînemün âteşini dîdemün eşkin mi diyem — Şemᶜ-i ruhsârun [illegible] çokdur yanuban yakılacak

4 Tan degül kahr-ı felekden dil evi olsa harâb — Gün mi vardur t[illegible] taşlamaya bu yıkılacak

5 İçmedüm mey beni öldürdi bugün derd-i humâr — Sâki ortaya get[illegible] kandadur ol kan olacak

6 Kerem ü lutfunı ser-cümle ülegmiş ᶜuşşâk — Var ise derd ü [illegible]umundur bana ancak alacak

7 [illegible]

246

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Cân idi ayağı toprağına yârün salacak / Ele girmez aranub kandadur ol kan olacak
2 Dil dilermiş ki saçun dârını mi^c râc idine / Nece sevdâya tolaşmış dege bu asılacak
3 Kuru ten kalmış idi yıkdı gözün anı dahi / Nitsün ol âfet-i cân bulmadı ğayri alacak
4 Nice gündür beni dûr itdi felek ol mehden / Bilmezem niceye dek devr ide bu yıkılacak
5 Yel yüpür bâd gibi bû-yı visâl ile geçin / Râh-ı ^c ışkunda dilâ sana da budur kalacak
6 Neylesün bulmadı bezm içre dil-i pervâne / Şem^c den ğayri ğamından yanuban yakılacak
7 Zûr-ı bâzûyile olmaz bilini kucmağ anun / Lâmi^c î yok yire sa^c y eyleme olar olacak

247

4 Me fâ i lün (4 . – . –)

1 Dilersen bu televvüsden gönül ^c âlede pâk olmak / Gerekdür nâr-ı ^c ışkile yanub her demde hâk
2 Müessirdür nevân iy nâ-yı ^c uşşâk-ı belâ-senced / Dêrûndan âh u şevkile ne hoşdur derd-i nâk
3 Nedür bu ğaym-i ğam ey cân gönül çarhında rûz u şeb / Cihân gün gibi nûrundan gerekdür tâb-nâk o:
4 Pilâs-ı fakr key hoşdur bugün dîbâ-yı zîbâdan / Nişân-ı ^c ışkdur cânâ serâpâ câme çâk olmak
5 Leb-i dil-dâre cân virür egerçi Lâmi^c î her dem / Velî yok yirde bir ^c âşık revâ mıdur helâk (

248

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bu ne işdür kim visâli ile vardur bize yok / H^v ân-ı ihsânun nevâli ile vardur bize yok
2 Rûz u şeb bî-perde sen cân-ı cihânun tal^c atın / Gün gibi seyr ihtimâli ile vardur bize yok
3 Dil-berâ ^c uşşâkunun cürmi nedür kim dem-be dem / Derd ü mihnet intikâli ile vardur bize yok
4 Söylenüz ol alnı ay u ruhları hurşîde kim / Bu ğamun naks u zevâli ile vardur bize yok
5 Bu ne sırdur bu ne olmaz kıssa ey ârâm-ı cân / Ağzunun fikr-i muhâli ile vardur bize yok
6 Ol şeker-leb Hak ta^c âlâdan üşenmez mi müdâm / İtse da^c vetler ta^c âlî ile vardur bize yok
7 Tîre-dil mihnet şebinde kaldum adum Lâmi^c î / Ol günün ^c arż-ı cemâli ile vardur bize yok

249

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dil-berün yolında key âsân idi cân oynamak / Olmasaydı zülfünün küfrinde îmân oynamak
2 Bilümi bükdi ğamından başumı top eyledi / Dil-berüm oğlandur ister gûy u çevgân oynam–
3 Nicesi ağlamıyam ağyâr ile oynar güler / Bana bir dem olmadı yârile handân oynamak
4 Bir oyun oynadı âhir bana ol kâfir gözün / Bu mıdur didi görenler ey müselmân oynamak
5 Şimdi bilmez yavu kıldı kandadur dil hâtemi / La^c lün ile tıfl-ı cân isterdi pinhân oynamak
6 Oynadum dil nakdini ^c ışk yolında Lâmi^c î / Gördüm ister varumı öründe ol cân oynamak
7 Gâh mest ü gâh mahmûr oynadur çeşmün beni / Çarh-vâr oldı işüm devr içre yeksân oynamak

(x) 4. beyit olarak yazılması gerekirken yanlışlıkla sona alınmıştır.

250

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Tâkat-ı cân nice kaşuñdan bugün olmaya tâk Münkesirdür bu hilâl-ebrûleruñden nuh-revâk
2 Girdi kaddüñ cân arasına ve gerni dil-berâ Çeşm ü ebrûñ itmiş idi katlum içün ittifâk
3 Sâki-yi devrân lebüñsüz sunsa şehder-âmiz mey Zehr-i kâtildür kabûl itmez anı ehl-i mezâk
4 Hayret ü âşub u derd ü mihnet ü endûhdur Dil-berâ rûz-ı kıyâmetdür hemân şâm-ı firâk
5 Şîşe-i cân nice la^c^lüñ birle sâf olsun müdâm Hum gibi eyler rakîb-i seng-i dil ta^c^n u ni
6 Hızr sâki vü Mesîhâ hem-demüm olursa ger Leblerüñden her nefes kesilmez iştiyâk
7 Lâmi^c^î ahvâl-i hicrândan ne disün tapuña ما اقاكى شمة منها الى يوم التلاق

دله في حرف الكاف

251

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ îlü Fe û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Sensin bu cemâl ile bugün şâh-ı memâlik Kim gün gibi yok milket-i hüsnünde müşârik
2 Ârâyiş-i ter tîb-i umûruñda şeb u rûz Ser-geştedür ârâ-yı selâtin-i arâyik
3 Dest-i dil ü ^c^akl ire mi bu kadr-i bülende Kem pâye o dergâhda mi^c^râc-ı melâyik
4 İtmezse harîm-i haremüñ hürmetini hıfz Mahrûm ide hâcıları ihrâm-ı menâsık
5 Ko fikr-i cihân u teni heb reh?zen-i dildür Uy ^c^ışka eyâ cân ki odur reh-ber-i sâlik
6 Yoluñda nisâr itdi bu şevkile serâpâ Cânum ki cihân içre idi bir tene mâlik
7 Dil yoklığıile Ka^c^be-i maksûda irişdi El-minnetü-li'llah ki tayy oldı mesâlik
8 Çeşmüñ ne diler Lâmi^c^îden bilmezem ey şâh القلب فداء لك والروح كذلك

252

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Dilâ yolında nola terk-i hânümân itseñ Soyunsañ ol sanemüñ zahmını ^c^ayan itseñ
2 Delüklü sîneñe ney gibi od urub bir dem Dühân-ı ğamla cigerden dutub fiğân itseñ
3 Yakub tenüñi serâpâ felek-sıfat dün-gün Özüñ cihânda sevâkıb gibi nişân itseñ
4 Kaçar kuluñı vaslden rakîb saña Efendüm olmaya mı bir gün imtihân itseñ
5 Dimişsin öldüreyim tîğ-i ğamzeñ ile beni Ben intizârla öldüm bu dem hemân itseñ
6 Kapuñda it gibi ^c^uşşâkı cümleten kırsañ Tapuña kim ne dir ey cân haremde kan itseñ
7 Rakîbüñ aydur imiş yok vefâsı ol sanemüñ Baña vefâlar idüb ol iti yalan itseñ
8 O serv-i lâle ruhuñ derdiyle nola gönül Harîm-i sîneñe ser-cümle gülistân itseñ
9 Vukûf kılmasun içün rakîbi Lâmi^c^îyâ Yeg idi râz-ı lebin cân gibi nihân itseñ

253

3 Fâ ilâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Cism ü cânum oda yakdı hâl-i müşkînün senün
Gönlümi sevdâya saldı zülf-i pürçinün senü

2 Revzeninden bakılur diyüb sarâ-yı hüsnüme
Yıkdı gönlüm hânesin ol çeşm-i bî-dînün se

3 Gün yüzün takvimi usturlâbına rûşen budur
^{c}Ankebûtî perdedür ol zülf-i müşkinün senü

4 Hüsrevâ kanlar döker cellâd-ı gamzen dem-be dem
Gerçi kim cânlar bağışlar la^{c}l-i şîrînün s

5 Pürdür itdün Lâmi^{c}î eşkünle dehrün dâmenin
Bahr-ı kulzumdur meger çeşm-i cihân-bînün

254

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dil-berâ şol oyun oynadı bana hicrânun
Ki unutdum gam u mihnetlerini devrânun

2 Kimse hûni gözünün dâyiresin mi tolanur
Hârdan havli idüb neyler ana müjgânun

3 Kîl u kâli leb ü zülfünle olurdı kesmek
Yarem ağzına gelüb sokmasa dil-i peykânun

4 Bin kemend eylesem âhum sana irişmez elüm
Dil-berâ tâk-ı felekden yücedür eyvânun

5 Görmedi çeşm-i cihân ^{c}ışkum u hüsnün gibi hâl
Gû-be gû kimi benüm kimi senün hayrânun

6 Gönlümi aldı kara çölde kodı zülfi beni
Varsa söyleye ey ^{c}âşık-ı miskîn-cânun

7 Çıkmadın yâr elümden iriş ey peyk-i ecel
Lâmi^{c}î cânına var ise eger dermânun

255

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/ . . –)

1 Kana gark oldı gamundan dili bu çeşm-i terün
Kuhl içün eyle ^{c}atâ zerre kadar hâk-i derün

2 Eyledi çün ruhun âyînesine egri nazar
Tan mıdur yılduzı düşse kara günlü kamerün

3 H^{v}âr bakma şeb-i furkatda olan âha rakîb
Siper-i çarhı deler nâveki tîr-i seherün

4 Su gibi ayağuna düşse ^{c}aceb mi dil ü cân
Servi hayrân güli dem-beste kılur şîvelerün

5 Dilüne hancer-i elmâs disem olmaya dûr
Deldi bir nükteyile bağrını la^{c}l u güherün

6 Tolaşub koduğını gördi meyânun gencin
Devr eli mâr gibi bükdi bilini kemerün

7 Lâmi^{c}î gibi gögüs germezise hancerüne
Dürilüb defter-i ^{c}ömri yüzi dönsün siperün

256

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Kuhliçün bir zerre yârün hâk-i pâsın görmedük
Ağlamakla dîdeden çıkdık karasın görmedük

2 Heb vefâdur itdügi ol dil-berün ey müdde^{c}î
Hak güvâhumdur sevelden bir cefâsın görmedül

3 Kime kim çok baglu zülfün bir dem ayak toladı
Fasl ola yıllar nisâ^{c}ının arasın görmedük

4 Kûh-ı gamda ana kim urdı peleng-i ^{c}ışk zahm
Hiç ecel dâğından artuk bir devâsın görmedük

5 Diş bilerken la^{c}lüne karşumda cân virdi rakîb
Hakka minnet kim yidük balın belâsın görmedü

6 Dirilürmiş mürde dil zâhid bize dem-sâz-ı ^{c}ışk
Neydügin kim bilsün anun âh u vâsın görmedü

7 Sürme kapundan gözi yaşından ayruk ey nigâr
Lâmi^{c}înün kimseyile mâcerâsın görmedük

257

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (– – ∘/∘ – ∘ –/∘ – –)

1	Umdukca visâlin ol habîbüñ	Ġamdur senüñ ey göñül nasîbuñ
2	Ur boynını vâʿızuñ muʿarrif	Tiġini elinden al hatîbüñ
3	Girmez kulaġına ol gülüñ âh	İrdi göge âhı ʿandelîbüñ
4	Komaz işiginde kim dökem yaş	Yok gökde sitâresi ġarîbüñ
5	Derd-i dilümi ne bilsün ey cân	Başına ʿilâcı yok tabîbüñ
6	Sükker lebüñe ezildügümce	Kanuma dişin biler rakîbuñ
7	Ey Lâmiʿî aġzuma ko suñsun	Şîrîn lebi her dem ol habîbüñ

258

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ∘/– ∘ – ∘/∘ – – ∘/– ∘ –)

1	Her lahza eyle ʿâşıka cevr ü cefâlaruñ	Tâ tâze tâze cân vire mihr ü vefâlaruñ
2	Suñ tatlu tatlu aġzuma vir acı acı dil	Cânum bulub murâdını sürsün safâlaruñ
3	Cevr ile öldürem seni dirdi gözüñ baña	Bildüm vefâsı olmaz imiş dil-rubâlaruñ
4	Eyler o ġamze yaşuma bî-gâne-veş nazar	Gözler nihânı hâtırını âşinâlaruñ
5	Ebrû vü çeşm ucıyle virürsin selâmuñı	Ademler öldürür ebkem merhâbalaruñ
6	Zülfün kemend ü kaşuñ vü gamzeñ kemân u tîr	Dem var mı çekmeyem ġam u derd ü belâlaruñ
7	Ah eylesek günâh olur itmezsek ölürüz	Yârab neye varur soñı bu bî-nevâlaruñ
8	Sen aña eşk ü ol saña kan töhmetini ider	Eksük degül gözümle göñül mâcerâlaruñ
9	Dil gitdi ise çâre ne kan aġla Lâmiʿî	Eglence câna göz yaşıdur mübtelâlaruñ

259

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ∘ ∘ – –/∘ ∘ –)

1	Hazzın itse dil ü cân nola o cevr ü sitemüñ	ʿÂşıka şehd ü şekerdür â gülüm derd ü ġamuñ
2	Günde biñ öldürür vü dirgürür ol yâr beni	Ġam degül râhını ögretdi dil ü cân ʿademüñ
3	Hele almaġiçün ey cân dilümüz bir dem ele	Nola bassañ keremüñden yüzüm üzre kademüñ
4	Teni seng-i ġamuñ k'itdi serâpâ-yı kebûd	Elüñ öpsem nola sincâb geyürdi keremüñ
5	Hükm yazmış beni öldürmegiçün hatt-ı lebüñ	Yolına cân vireyim lutflar itmiş kalemüñ
6	Dil metâʿını selîm iletür idüm vasl iline	Hufyeten rûhumı urmasa meyânile femüñ
7	Lâmiʿînüñ dil ü cânın şeb u rûz eglersin	Gice gündüz demüñ olsun senüñ ey eşk demüñ

260

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Tavk idelden boynuna zülf-i girih-girün senün Oldı zincirin sürer dîvâne nahcirün senün
2 Şâh-ı gül gibi egerdüm serv-i kaddün âhile Kılmasa ser-keşlik ol zülf-i girih-girün se
3 Birbirine girdiler ^c^âşıklarun Mecnûn gibi Ey saçi Leylî nice sihr itdi zircirün senün
4 Yüz sürüb pâyüne her dem destün öpmek istesem Şem^c^-vâr odlar yakar başumda şemşîrün senün
5 Şerha gelse yâreler derd-i derûnumdan nola Ağzına dil sokdı geldi nâvek-i tîrün senün
6 Yaşdanursın işigin her gün o mâhun şâma dek Mesned-i çarh olsa tan mı ey güneş yerün se
7 Nice sûret vire nakş-ı zülfüne nakkâş-ı Çîn Ey peri gelmez hayâle kılca tasvîrün senün
8 Dilde virdün ol cuvânun kâküli eş^c^ârıdur Böyle mi telkîn idubdur Lâmi^c^î pîrün senün

261

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 La^c^lüne nola gelüb yazsa hattun şîrînlik Sana hoş kişi düşem dir idüben miskînlik
2 Gül gibi yüzi gözi açıla mı âyînenün Ögredür dil-bere her vechile yüz hôd-bîzlük
3 Zülfüni çekse çevürse olur idi dil ü cân Lik ol ğamzeye kimse satamaz keskinlik
4 Sek rakîbi ko kapundan sürelüm h^v^âr u zelîl Sahn-ı pâkizede neyler güzelüm çirkinlik
5 Rûz u şeb Lâmi^c^î-i yâre geçermiş zâhid Ehl-i küfr içre olur mı bu asl bî-dînlik

262

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Gül gibi hasta sînemi sad-pâre eyledün Ben dil-i şikeste bülbülün âvâre eyledün
2 Mihnet şebinde mihr-i ruhundan kılub cüdâ Kaddüm hilâl u eşkümi seyyâre eyledün
3 Saldun muhît-i hayrete gönlüm gemisin âh Seng-i cefâya urdun u sad-pâre eyledün
4 Açdun belâlu sîneme bin yâre hicr ile Ağyâra idecek işi sen yâra eyledün
5 Ey peyk-i yâr hâlini yârün diyüb bana Bir yâre üzre sîneme bin yara eyledün
6 Bu bahr-ı ğam ğarîkını yudmagiçün bu dem Firkat-i nehengin ejder-i hûn-h^v^âre eyledün
7 Derd ü belâ vü hecr ü ^c^enâ çâr-mıhıyam Girdâb-ı ğamda cânumı bî-çâre eyledün
8 Hoşdur senünle Lâmi^c^î her hâlde şehâ Gerçi cefânı ara dirîğ ara eyledün

263

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Zülfün gibi bu gönlümi âvâre eyledün Ğamdan dil-şikesteme yüz yara eyledün
2 Ğam rûzgârınun beni virüb eline âh Dil fulkini hubâb-veş âvâre eyledün
3 Geşti-i câna takmışidüm sabr yelkenin Anı urub sıdun bunı sad-pâre eyledün
4 Bir câme biçmiş idi bana derzi-i hıred Zülfün eline virmedin âvâre eyledün
5 Emvâc-ı mihnet ardum u girdâb-ı ğam önüm Bahr-ı belâda cânumı bî-çâre eyledün
6 Mîzâb-ı çeşmüm âbını bahr-ı muhît idüb Üstinde çahr çarhını devvâre eyledün
7 Gen yirde meh ruhunla berâber geçinmegiñ Zülf-i siyâhün ile yüzin kara eyledün
8 Tavk olsa tan mı gerden-i gerdûnda Lâmi^c^î Ol nazmı kim bu lülü-yi şehvâre eyledün

264

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1 Dilâ ^{c}ayn-ı ^{c}inâyetdür gözi sevdâsı şehlânuñ   Kıyâmetden ^{c}alâmetdür kadd-i bâlâsı şehlân

2 Zihî tevkî^{c}-i sultâni ki ^{c}âlem bende-fermânı   Berât-ı hüsni üstinde kaşı tuġrâsı şehlânu

3 Yanarken âteş-i ġamda didüm bî-hat görüb la^{c}lin   Ne hoş bî-dûd helvâdur lebi hurması şehlân

4 Nola derd-i ^{c}izârından olursañ bî-karâr ey dil   Döginür taşlar alub su olub şeydâsı şehlân

5 Anuñçun her gice zulmet tolar bu sahn-ı pür-âteş   Dilinden ^{c}âlemüñ gitmez ġam u sevdâsı şehlâ

6 Melekler göz açub her şeb feleklerden deger hayrân-Seherden taġa düşmiş gün olub rüsvâsı şe

7 İder bülbülleri baġrın dikende Lâmi^{c}î pür-hûn   Ne dem gülşende ^{c}arż olsa ruh-ı ^{c}azrâsı şe

265

Me fâ i lün Me fâ i lün Fâ i lün (. - . -/. - . -/- . -)

1 Boyun çekmiş meger cânum saña çeng   Teni tel tel olınca urdılar çeng

2 Leb ü zülfüñ ġamından ġonca vü müşk   Biri dem-beste olmış biri dil-teng

3 Bulub tenhâ dili deryâ-yı ġamda   Neheng-i zülfüñ eyler her dem âheng

4 Dehânuñ râzın açmazam ölürsem   Niçün eyler rakîbüñ yok yire ceng

5 Helâk itdi beni seng-i cefâdan   Belürsin kabrum ur bir kaç dahi seng

6 Saña meyl eylemez ey Lâmi^{c}î yâr   Gedâdan pâdişâh olan ider neng

266

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Dil-berâ ol çeşm-i hûni gün mi var kan itmedük   Kimse mi kaldı cihân içinde bî-cân itmedük

2 Ey perî-şân haydi ol zülf-i müşk-efşâne kim   Komadı ^{c}âlemde bir hâtır perîşân itmedük

3 Sâkiyâ mey gibi kanum içmek istersin müdâm   Leblerüñ gördük egildüñ neyledüñ kan itmedü

4 Cilve-i tâvûs urub ey şâh-ı gül biñ nâz ile   Serv ü ^{c}ar^{c}ar kalmadı bustânda hayrân itmed

5 ^{c}Iyd-ı ekber olmasun mı sek rakîbüñ öldügi   Kalmadı îmân u küfr ehlinde kurbân itmedük

6 Çarh-veş mihrüñle devrân içre döndük rûz u şeb   Hüsnüñe ey meh senüñ bir zerre noksân itmed

7 Bizden eksük zâhid içmez bir kadeh mey Lâmi^{c}î   Andan artuk olmamuz budur ki pinhân itmedük

8 Aġzuñ içün nokta-i mevhûm didük dil-berâ   Vâkı^{c}ın ^{c}arż eyledük zerre bühtân itmedük

9 Gelmedi her giz dimek senden bu dervîşi görüb   Sâl u meh bekler kapumuz bir gün ihsân itme

267

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Gerçi hâk itdi vücûdum hasret-i rûyuñ senüñ   Gitmedi dilden hevâ-yı kadd-i dil-cûyuñ sen

2 Micmer-i cânın yakaldan ^{c}ışk odı ben hastanuñ   Toydı bû-yı üstühvânumdan sek-i kûyuñ senüñ

3 Câna minnetdür ne nâvek kim urur yâ kaşlaruñ   Olmışamdur haşre dek cândan du^{c}â-gûyuñ senü

4 Berk-veş bir dem görinüb gizlenürsin ey perî   Âdemîler öldürür va'llahi bu hûyuñ senüñ

5 Dem ururmışsın hevâ-yı turra-i dil-dârdan   Bu sebebden cân virürmiş ey sabâ bûyuñ senü

6 İşiginde ser komışsın ol mehüñ subh-ı ezel   Anuñiçün çarha dökdi ey güneş kûyuñ senüñ

7 Hey nice rind-i cihânsın Lâmi^{c}î sûfî-sıfat   Hân-kâh-ı çarhı tutdı hâ-yı pür-hûyuñ senüñ

268

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey sabâ zülfin egerçi ᶜanber-efşân eyledün — Cân u diller mecmaᶜın yek-ser perîşân eyled
2 Nice olmasun felek-veş rûz u şeb ser-geşte dil — Gün yüzün gösterdün evvel sonra pinhân eyle
3 ᶜÂşıka ragmen lebün virdün rakîbün agzına — Hây zâlim hây kâfir göz göre kan eyledün
4 Şâne urdun zülfüne hattun kazıdun tîğ ile — Anı Şâma şâh u bunı Mısra sultân eyledün
5 Ölçerürken odunı iy çeşm her dem bir hevâ — Ebr gibi ol güli giryenle handân eyledün
6 Nice dirsin baña ey cân gen yüri benden üzil — Çünki ol zülf ü zenehdan bend ü zindân eyle
7 Lâmiᶜî dimiş senünçün yâre cân virmez rakîb — Terk-i cân idüb bugün ol kelbi yalan eyledü

269

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey dil ü cân derd ü gamdan bir dem ârâm olmadun — Çek belâ-yı ᶜışkı çün kim söz tutub râm olm
2 Hiç pendile müselmân ola mısın ey rakîb — Bunca yıllardur döğüb sögmekle ilzâm olmadu
3 Bilmezem sünbül saçından ne añladun ey murg-ı dil-Nice biñ gül seyrin itdün birine dâm olmad
4 Ey felek ser-geşte kılsa tan mı cânun mihriyâr — Saña bu yetmez mi kim devr içre sersâm olma
5 Nice keşf olsun saña esrâr-ı gerdûn zâhidâ — Cem gibi bir lahza çünkim hem-dem-i cân olm
6 Kâm-yâb olmak müyesser mi saña devrândan — Bir dem ey cân derd ü mihnet birle bî-kâm o
7 Nâsihâ pendi yeter kıl Lâmiᶜî âşüfteye — Şükr kıl anun gibi rüsvây u bed-nâm olmadun

270

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Güneş ruhsârunı gördi eridi cânı mehtâbun — Gözüm yaşını seyr itdi yüregi geçdi girdâbun
2 Nedür ey murg-ı dil her şeb idersin tâ seher feryâd-Meger ol nergis-i şehlâ uçurdı dîdeden h
3 Ne tan kaddün hevâsından sirişküm gibi çaglarsa — Görelden serv-i dil-cûnı karârı kalmadı âbun
4 Figânum sıklıgın dindürdi ney-veş bülbül-i zârun — Akıtdı agzınun suyın ruhun bustânı dolâbun
5 Felek burcına çıkdun tut tolaşma zülfine ey âh — Bugün destünde çün yokdur birisi tokuz esbâb
6 Sarardı benzi ayvanun işidüb bûyın ol sîbün — Enârun bagrı kan toldı göricek reng-i ᶜinnâb
7 Çıkarsa derd-i müjgânı cigerde başlar tan mı — Hevâsı Lâmiᶜî aldı beni ol tîr-i pertâbun

271

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Cân gülşenidür âteş-i ruhsârı Halîlün — Açsa gül-i ter nola ruhı nârı Halîlün
2 Turmaz siper-i sînede vü cevşen-i dilde — Her atdugı ok çeşm-i kemândârı Halîlün
3 Eşkiyle harâb itme gönül hânesini iy göz — Çün Kaᶜbe-i dildür ezelî-dârı Halîlün
4 Her târına biñ ᶜâşık-ı câbâz asılurdı — Hurşîde kemend atsa saçı dârı Halîlün
5 Ey reşk-i melek olma rakîbile musâhib — Şeytân ne revâdur ki ola yâri Halîlün
6 Kendümden usandum ekeli tohm-ı mahabbet — Dilde ᶜades-i hâl-i siyehkârı Halîlün
7 Vaslı etegi çün elüñe Lâmiᶜî girmez — Yüz sür ayagı tozına var bari Halîlün

272

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1	Şekl-i mehi gün yok ki bozub düzmeye eflâk	Kaşun̄la yüzün̄ nakşınadur cânı hevsnâk
2	Bülbül seher itmiş meger ol pîreheni vasf	Gül dâmene dek şevkile kılmış yakasın çâk
3	Dil hânesi envâ^{c}-ı heves birle pür idi	Hoş sildi süpürdi ġam-ı zülfün̄ dökelin pâ
4	Su gibi safâ hâsıl idem dir isen̄ ey dil	Ol servün̄ ayaġında yüzüm dem'-be dem it
5	Râz-ı dehenün̄ keşfini dil idebilür mi	Cân sırrını âyîne ne yüzden kılur idrâk
6	Dil baġladı çün benciletin rahşun̄a cânâ	Zülfün̄ gibi yanun̄ca salınsa nola fitrâk
7	Mihrin o mehün̄ Lâmi^{c}iyâ tan̄ mı kılam fâş	Cânında odı hiç nihân ide mi hâşâk

273

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Sînemi gül gibi sad-çâk itdi hârı ġurbetün̄	Oldı cânum bülbül-i pür-âh u zârı ġurbetü
2	Yiter idi ban̄a sûz-ı ^{c}ışk u tâb-ı derd-i yâr	Cânumı neyler yakub her demde nârı ġurbeti
3	Sîne büryân dîde giryân cân ża^{c}îf ü hasta dil	Ah kim pür-derd ü kahrimiş diyârı ġurbetün̄
4	Oda düşdüm göz görürken yiridür kan aġlasam	Bu hevâdan tan̄ mı olsam hâksârı ġurbetün̄
5	Her demi yüz mihnet ü her sâ^{c}ati yüz bin̄ belâ	Bî-meh ü bî-mihr imiş leyl ü nehârı ġurbet
6	Ol sebebden in̄lerem dün-gün ġam u mihnetle ben	Nâle-i şâm u seherdür ġam-küsârı ġurbetün̄
7	Râm olurdı cân u dil ümmîz-i vasl-ı yâr ile	Lâmi^{c}î bir rîş-handî olsa bâri ġurbetün̄

274

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün(- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1	Cân saydın ider gözleri âhûsı Habîbün̄	San dâm-ı belâdur ham-ı giysûsi Habîbün̄
2	Hamr ırmaġı içinde İrem nahline ben̄zer	Çeşmümde hayâl-i kadd-i dil-cûsı Habîbün̄
3	Nergis giceler uyhu yüzin görmese tan̄ mı	Meshûr kılubdur gözi câzûsı Habîbün̄
4	Mihrâba sücûd itdüre eylerse işâret	Bir kez yan̄ılub kûşe-i ebrûsı Habîbün̄
5	San gülşen ruhsârına gül dirmege girmiş	Dürdâne bugün ben̄leri hindusi Habîbün̄
6	Hurşîd u kamer olsa nola böyle cihân-tâb	Olmasa idi hüsni terâzûsı Habîbün̄
7	Salınsa kıyâmet koparur Lâmi^{c}î ol serv	Bâlâsı belâdur dile toġrısı Habîbün̄

275

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1	Sabr eyle gön̄ül cevr ü cefâsına Hüseynün̄	Bir gün iresin lutf u vefâsına Hüseynün̄
2	Tîr-i müjesi küştesi her kûşede bin̄ var	Kurbân olayım kaşları yâsına Hüseynün̄
3	Geçdükce göz uciyle nişânlar seni ey cân	Ya dil siper it tîrine ya sîne Hüseynün̄
4	Gülşende sebûh içer iken ġonca-i handân	Çâk itdi yakasını safâsına Hüseynün̄
5	^{c}Uşşâkı muhayyer iderem meclis-i ġamda	Dem-sâz olalı ^{c}ışkı nevâsına Hüseynün̄
6	Âzâde iken serv gibi bendesi oldum	Meyl eyliyeli kaddi hevâsına Hüseynün̄
7	Bülbül gibi dil kaddin öperken gül işitdi	El açdı çenâr ile du^{c}âsına Hüseynün̄
8	Bir zerre durur Lâmi^{c}iyâ mihr-i cihân-tâb	Ger nisbet idem hüsn ü bahâsına Hüseynün̄

276

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . . – ./. – – – ./– . –)

1 Salmış kolını boynuna ey dil-sitân saçun — Serdârdur olursa nola kâmrâr saçun
2 Geçmezdi hükmi hattunun ey cân gönüllere — Üstine urmasaydı şeh-âsâ nişân saçun
3 Harc oldı nakd-i ʿömr bilüb irmedi elüm — Kucar bilüni nitdi ola der-meyân saçun
4 Ahum duhânı gibi ruh-ı mihri kapladı — Ol halka halka ejder-i âteş-fişân saçun
5 Kes başın eylemez sana kimse kîl u kâl — Halk-ı cihâna el uzadur her zamân saçun
6 Rind-i cihân ne hayr ide uğrın nazarla âh — Bâzâr-ı hüsn içinde iken pasbân saçun
7 Hâlini Lâmiʿî nice kılsun tapuna ʿarz — Tutub sıkar boğazını virmez aman saçun

277

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bir gice ʿazm-i tavâf-ı kû-yı yâr itsem gerek — İtlerini subha dek nâlemle zâr itsem gerek
2 Nâfe gibi düşüben ʿanber saçun sevdâsına — Bir deriye sarlanub terk-i diyâr itsem gerel
3 Sek gibi uydurduğum budur rakîbi yanuma — Sen gözi âhûyı yaʿni kim şikâr itsem gerek
4 Rûzgârum saldı hayret bahrına dil fulkini — Yaʿni bu ortada sen cânı kenâr itsem gerek
5 Yolına cân virdügüm dilden kabûl itmezse yâr — Yüz sürüb ayağına çok iʿtizâr itsem gerek
6 ʿÂkibet leylî saçun derdiyle Mecnûn-vâr — Ben bu ʿaklun tâc u tahtın târumâr itsem ger
7 ʿÂleme fâş eyleyüb bir gün bu ʿışk esrârını — Gönlümi Mansûr-veş zülfünde dâr itsem gerek
8 Âh kim sabr itmeyüb saldum nazar bir nakşa ben — Kim hayâliyle anun cânlar nisâr itsem gerek
9 Leblerinden çün dilersin Lâmiʿî âb-ı hayât — Zulmet-âbâd-ı fenâyı ihtiyâr itsem gerek

278

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . . – ./. – – – ./– . –)

1 Oldum hevâ-yı kaddün ile sâye gibi hâk — طوبى لمن يموت وفي قدمه الطواف
2 Tolsa cihân cinân gibi gılmân u hûr ile — والله لست انظر طوبا الى سوالك
3 Cismüm kurutdı komadı mihrün gözümde nem — Dil teşnelikden olsa ne tan sîne çâk çâk
4 Hûn-i dil ile dîde gibi levh-i sîneni — Ey Lâmiʿî nukûş-ı cihândan yu eyle pâk
5 Tâ eyledükce gün gibi rûşen nazar ana — Yârün cemâli gönlün evin ide tâbnâk

279

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 ʿIzârı bâğ-ı hüsn içre gül-i terdür güzel Bekrün — Güneşden mâh-ı ruhsârı münevverdür güzel Bekı
2 Göricek sâʿid ü sâkın serâpâ lerzeden sâkın — Lebi helvâ teni pâlûde-i terdür güzel Bekrün
3 Hacil eylerse tan mıdur meh-âsâ şemʿ-i kâfûrı — Gümişden gerdeni nûr-ı musavverdür güzel Bekr
4 Nesîm-i subh alur her dem güzer kıldukca cân bûyın-Şeb-i müşkîn gibi saçı muʿanberdür güzel Bek
5 ʿAceb mi câna cân virse anunla câna cân olmak — Lebi âb-ı hayâtıyla muhammerdür güzel Bekrün
6 Bilür kim mâh-ı tâbânun şeb eyler kadrini efzûn — Anunçun geydügi her gün karalardur güzel Bekr
7 Dem-â dem Lâmiʿî cânun olur gördükce pür-envâr — Cebini meh ruhı hurşîd-i hâverdür güzel Bekrü

280

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (- - ./. - - ./. - - ./. - -)

1 Cullâb-ı lebi çeşme-i cândur Ramazânun̄   Gül-berk-i ruhı bâğ-ı cinândur Ramazânun̄

2 Her kûşeden ebrûsına ^{c}ıyd ayı gibi halk   Bin̄ cân̄ u dil ile nigerândur Ramazânun̄

3 Şîrîn lebün̄le satmağa sükker lebi helvâ   Tatlu dili hoş şehd-beyândur Ramazânun̄

4 Gördi yüzi âyine bakan gün gibi hakkı   Bî-şek surhi âyîne-i cândur Ramazânun̄

5 Gevher sözi cân ^{c}ukdesin açdukca bilindi   La^{c}lin deheni dürc-i nihândur Ramazânun̄

6 Hâk-i kademi kadrini an̄lar şu gön̄ül kim   Yıllar işi hicrinde figândur Ramazânun̄

7 Ey dil şeb-i mihnetde ne yirsen̄ ne içersen̄   Derd ü ğamun̄ gayri ziyândur Ramazânun̄

8 Ey Lâmi^{c}î demdür k'iresin ^{c}ıyd-i visâle   Dil-hastasısın bunca zamândur Ramazânun̄

281

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Felekleri oda yaksun k'on̄ ahı subh-demün̄   Ki cânını boyadı dûd-ı zulmeti elemün̄

2 Hemîşe serv gibi istikâmet istersen̄   Baş açub eyle niyâzı edeble bas kademün̄

3 Vücûd mülki serâpâ belâ vü ğavğâdur   Huzûr u emndür ey cân vilâyeti ^{c}ademün̄

4 Dilâ bu ma^{c}rekeden cân halâs ider yokdur   Ne dir o kanlu kefen gerdeninde gör ^{c}ale...

5 Müdâm gön̄lümi an̄larsın ey sirişk-i safâ   Ne diyelüm demün̄ olsun mecâlis içre dem...

6 Yüzü meh meh gibi eksüklügümi urma şehâ   Cihânda mihr-sıfat şimdi görmedük keremü...

7 Cihândan itse sefer Lâmi^{c}î degüldür ğam   Hemîşe hem dem ü yoldaşıdur belâ vü ğamu...

282

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Matla^{c}-ı subh-ı safâdur çun giribânun̄ senün̄   Tan̄ mı tutsam şâm-ı zülfün̄ gibi dâmânun̄ sen...

2 Dağlar güller elifler serv kanlar cûybâr   Sînem üzre yatuban seyr it gülistânun̄ senün̄

3 Bâğa girsen̄ bülbül in̄ler gül yakasın çâk ider   Hey kıyâmet fitnedür serv-i hırâmânun̄ senün̄

4 Bû-yı zülf-i yâr mıdur ya dem-i rûhu'l-kudüs   Ey sabâ bi'llah nesîm-i ^{c}anber-efşanun̄ senün̄

5 Gerçi ey dil dîdedür kanun̄ döken likin anun̄   Ocağına koymadın su komadı kanun̄ senün̄

6 Nola itsen̄ dem-be dem bağrun̄ kebâb eşkün̄ şarâb   Derd ü ğamdur rûz u şeb ey dil çü mihmânu...

7 Âsiyâlar dönderür başun̄da çarh-ı fitne-bâr   Bilmezem ey Lâmi^{c}î taşdan mıdur cânun̄ senün̄

283

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1 Od eyler lâlenün̄ yirin gül ruhsârı Şeyhînün̄   Su ider sükkerün bağrın dem-i guftârı Şey...

2 Lebine cân virüb benzer harîdâr oldugum bildi   Benümle gör ne yüzdendür bugün bâzârı Şey...

3 Urur bâzar-ı hüsn içre cân tâvûsıdur cevlân   İder kebk-i hirâmâni hacl-reftârı Şeyhînün̄

4 Bahariyyât-i hüsn okur ruhından ^{c}andelîb-i dil   Ne hoş mecmû^{c}adur rengîn ruhı gülzârı Şey...

5 Tağılsa tûr-veş tan̄ mı dil-i sad-pâre-i ^{c}uşşâk   Tecellî nûrıdur el-hak bugün dîdârı Şeyhî...

6 Mürîd olur görüb her cân ruhında nûr-ı îmânı   Ne kâfirdür nihân gözden saçı zünnârı Şey...

7 ^{c}Aceb mi zerd ü zâr olub ^{c}asâya düşse nergis-vâr   Şu dil kim Lâmi^{c}î oldı gözi bîmârı Şeyhînü...

284

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (‿ – . – –/– . –)

1 Bu durur ʿuşşâka cân-bahş olduġı peymânenüñ — Sâkiyâ düşmiş durur ʿaksi leb-i cânânenüñ
2 İtse hüsnüñ şemʿine mihr-i cihân-ârâ ne tañ — Oda yanmakdur serâpâ sanʿati pervânenüñ
3 Gördi eşküm hirmen olmış sünbüli ucında yâr — Şâd olub bu yıl didi vâfırlıġı var dânenüñ
4 Yıksa ġam dil kaʿbesin ey zâyir-i beytü'l-Harâm — Sen getür saʿy it yirine hürmetin meyhânenü
5 Tîr-i bârân-ı ġamuñdan dilde sabr itmez karâr — Yaġmura olmaz siper hâli budur virânenüñ
6 Baña tesbîh ü ridâ ol kâkül-i miskîn yiter — Zâhidâ zencîr olur bil sebhası dîvânenüñ
7 Tañ mı her şeb halkı bî-hûd kılsa ġussam kıssası — Lâmiʿî uyhu getürmekdür işi efsânenüñ

285

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Söz kabûl it âstânüñden rakîbi red gerek — Yâd ayakdan her zamân gülşen yolı müsned ge[rek]
2 Zâhidi dirler mey içüb eyler ıslâh-ı mizâc — Zecr ü kahr ol müfsid ü bî-dîne fevka'l-had
3 Ah kim seyr eyleyüb yârüñ hattın berber dimiş — Bu belâ vü fitne ye'cûciñe âhen sed gerek
4 Pers olub tersine dönmiş it rakîbüñ lehcesi — Hûb düşmiş düşmen-i ʿuşşâka dâhi bed gerek
5 Añma rûz ı hicri cânâ kasr-ı bezm-âbâd iken — Gicesi vasluñ siyeh zülfüñ gibi mümted gere[k]
6 Serv-i dil-cûyı elif kaddüñe bir benzetmege — Anda ebrûñ ayrı gibi iki dil-keş med gerek
7 Nâzeninler ʿışka bulmaz dest-res iy Lâmiʿî — Bu belâyı başa iltem diyen ehl-i ked gerek

286

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1 Müşk-veş gerçi karadur zülfüñ — Bir şeb-i pür-sitâredür zülfüñ
2 Necm-i Kur'ân gibi çü münzeldür — Lâ-cerem pâre pâredür zülfüñ
3 Boynunı kucsa tañ mıdur yârâ — Sâʿid-i hüsne yâredür zülfüñ
4 Olsa eşʿârumuñ şiʿârı nola — Lutfdan istiʿâredür zülfüñ
5 Zulmet-i ġamda niçe bir ey cân — Gönlümi bana aradur zülfüñ
6 Kıbleden yaña el açar her dem — Çün duʿâsı nigâradur zülfüñ
7 Lâmiʿî gibi dil-berâ dün [ü] gün — Meyl-i tabʿı kenâradur zülfüñ

287

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe û lün (. – . –/. – . –/. – –)

1 Tolansam nola devr-i bârgâhuñ — Penâhumsın Hudâ olsun penâhuñ
2 Döküldi kaldı eşküm râh-ı ġamda — Şehâ rahm it görüb hâlin sipâhuñ
3 İtün gibi baña kapuñda yir yok — Göge çıkmadın âhı dâd-hᵛâhuñ
4 İşüm âh u fiġândur dün gün eyvâh — Yanuñda kadri yokdur âh u vâhuñ
5 Güneş bir zerreden kemdür kapuñda — Feleklerden yücedür bârgâhuñ
6 Saçuña müşk ü ʿanber karmasun el — Ne haddidür bu iş her rû-siyâhuñ
7 Umaram dün gün âhum ide taklîl — Egerçi Lâmiʿî çokdur günâhuñ

288

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Tîġ-i dil-berden şu resme oldı sînem çâk çâk
Sanasın seylâbdan yer yer yarıldı sahn-ı hâ

2 Kaldı ġam nâvekleri gönlümde çıkmaz dostlar
ʿIşk cerrâhına din tîġ-i ecelle ide çâk

3 Bahr-ı ġamda zülfüne yapışdum ol hod mârımış
Ah kim oldum necât ümmîzin eylerken helâk

4 Aġlaram ġam tîġi vaslundan beni dûr ideli
Pür-sirişk olur kesilse bâġdan her çeşm-i t

5 Tîġine kan aġladumdı boynuma sildi didi
Kim kamu nesne suyıyla su olur hâkile pâk

6 Gözyaşından ġam mı yir hiç âşinâ-yı bahr-ı ʿışk
Kaʿr-ı deryâda nehenge mevc-i tufândan ne t

7 Sabr u ʿakl u dil gidelden Lâmiʿî cândan ider
Kârbârdan kalmış it gibi fiġânlar derd-nâk

289

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

Sana ol serv meyl itmez yaşun her dem revân itsen
Lebinden derde dermân yok dilâ bin terk-i cân itsen

Göyündi çünki pervânen ne assı sonradan iy şemʿ
Kesüb saçun eridüb cân-ı dilün ser-cümle kan itsen

Dil ü cân içre od urdı cemâlun perde ardından
Nolur hâl-ı cihân Yârab cemâlun ger ʿayân itsen

Hayâtumçun lebün şerbet buyurmış öldüm ummakdan
Efendüm bir gün ögdinden ziyân olmaz revân itsen

Tutub tutub yenülmez çün çekinür yâre rûz u şeb
Bugün cân rahşına iy ten nola tarh-ı ʿinân itsen

Rakîb-i kelbe dünki gün ʿaceb tavşanlar öldürdüm
İnanmazsan bana cânâ önünde imtihân itsen

Nedür cân diyü gin yirde urursın Lâmiʿî lâfı
Diridün sana âmennâ olanın der-meyân itsen

290

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dem-be dem cân kısmet eyler halka laʿli Kâsımun
Ola mı ben bî-dil ü bî-câna meyli Kâsımun

2 Sidreyi hayrân kılub eyler hacâlet ser-nigûn
Bir kadem reftâr idicek kaddi nahli Kâsımu

3 Nicesi ten cübbesin gül gibi sad-çâk itmeyem
Hâr elinden gitmez oldı zeyl-i vaslı Kâsım

4 Eglenür âyine-veş dün-gün misâli birle çarh
Neylesün devr içre yok bir dahi misli Kâsım

5 Bin gönül ʿarż eylesen bir kez dönüb bakmaz ana
ʿÂlemün cânınadur ser-cümle dahli Kâsımun

6 Günde bin kez vaʿde-i vasl eyler itmez bir vefâ
Ah kim devrâna benzer ʿahd u kavli Kâsımun

7 Nice tahrîr itsün ol hüsn-âfitâbın Lâmiʿî
Kim serâpâ nûrdur tasvîr ü şekli Kâsımun

291

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/ . . –)

1 Lebi la^{c}l u dişi lûlu-yı ^{c}adendür Hasanun̄
Saçları nâfe-i âhû-yı hutendür Hasanun̄

2 Zülfi sünbül gözi nergis yan̄agı gül boyı serv
Deheni ġonca haddi tâze-semendür Hasanun̄

3 Ger kıla cevr ü cefâ eyleye ger mihr ü vefâ
Zâtı gibi sıfatı cümle hasendür Hasanun̄

4 Gün yüzinde görinür iki cihân nakşı ^{c}ayân
Yârab ol âyine-i hüsni nedendür Hasanun̄

5 Lâmi^{c}î asmaġiçün bir kıla cânbâz-ı dili
Zülfi geh çenber olur gâh resendür Hasanun̄

وله في حرف اللام

292

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Yir ü gök kârında iy dil ^{c}akl u cânun̄ zâr bil
Dâr-ı fikret içre bin̄ kez kendüzün̄ mi^{c}mâr bil

2 Urma dem tiryâk u efsûndan penâh-ı hızra kaç
Çarhı ejderhâ zemîni dîv merdüm h^{v}âr bil

3 Açma cân sırrını bî-mi^{c}râz kim ol arada
Nice yüz bin̄ ^{c}akl erin Mansûr-veş ber-dâr bil

4 Gözün̄ aç sözüm işit olmaz vücûdun̄ gibi zenb
Gice gündüz çâresin bu cürmün̄ istiġfâr bil

5 Kurtulam şirk-i hafîden dirsen̄ iy mü'min müdâm
Nefsi ruhbân şehveti büt benligün̄ zünnâr bil

6 Mültehem kıl kendüzün̄ ko hüsn-i zannı fi^{c}lün̄e
Sa^{c}y kıl hizmetde dün-gün nefsün̄i bed-kâr bil

7 Lâmi^{c}î aldanma dehrün̄ hây u hûyı çoġ olur
Divşür özün̄ taġılur bir demde bu bâzâr bil

293

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Ben derd-mende la^{c}lün̄ egerçi atak degül
Zülfün̄den aldamak velî bu den̄lü çok degül

2 İltem didümdi başa ġam-ı ^{c}ışkun̄ âh kim
Bir derde uġradum ki olur olacak degül

3 İy cân gerekse Kuds gerek Mekke ^{c}azmin it
Yüzüm izün̄de ^{c}âşıka Baġdâd ırak degül

4 Gitdi girü gelem didi bir gice ol nigâr
Didüm saçun̄ gibi iken uzun uzak degül

5 Dârû-yı ġam didüm beni bir demde almadı
Didi tahammül it iki sâ^{c}at bıçak degül

6 Nister kapun̄da zâhid-i âvâre it gibi
Her bir levende menzil-i devlet yatak degül

7 Uyub rakîbe Lâmi^{c}î miskîne cevri ko
Bir bâtılun̄ söziyle helâk anı hak degül

8 Zâhid diler ki kul ola pîr-i mey-fürûş
Red itme hizmete yarar iken kazak degül

294

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— . —)

1 Kesmedi her giz sabâ bu zülf-i ᶜanber-sâdan el
Hüsnünün dîvânesidür çekmez ol sevdâdan e

2 Gördi ᶜanber zülfinün başumda şûrin didi yâr
Pâyuma miskîn düşerdün degse bu sevdâdan

3 Zülf ü hatt u hâl u ağzunla meyânun remzidür
Hᵛâb içinde ana kim gösterdiler deryâdan

4 Puşt-ı pây urursa mülk-i dehre tan mı ser-be ser
Her kim alsa ᶜışk gibi mürşid-i dânâdan e

5 Efserün kim rahne eyler künkür-i ᶜarşun dilin
And içün mushaf başuna kondı san havrâdan

6 Komaz elden dâmen-i zerki ser-i zülfün gibi
Âsitinin kesdi zâhid kesmedi dünyâdan el

7 Pay idüb başum varurdum hâme-veş iy Lâmiᶜî
Olsa salmak remz idüb ol dil-ber-i raᶜnâdı

295

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . — —/. . —)

1 Şunda bir bikr kız oğlan bulunur mı dellâl
Dili sükker sözi şîrîn yanağı gül lebi bal

2 Beni hindu gözi câzû vü kaşı yâ kirpügi ok
Zülfi ᶜanber nefesi müşk ü teni penbe misâ

3 Deheni hokka-ı mercân lebi laᶜl u dişi dür
Alnı ay u yüzi gün saçları şeb kaşı hilâl

4 Sâᶜid ü sâki yoğun ince bili kaddi uzun
Harekât u sekenâtı kamu pür-şîve vü âl

5 Ola burnı gibi her barmağı bir bîm elif
Kıla zülfi gibi pür-ham saçını fitneye dâl

6 Yürürse fitne ola tursa kıyâmet kopara
Söylese sihr ide baksa komıya tende mecâl

7 Gül gibi hâr u has ilmemiş ola dâmenine
Ğonca-veş dürcini açmamış ola dest-i hayâl

8 Ruhı bâğını hayâ her dem ide ğark-ı ᶜarak
Gülse yüz şermile ya eylese bin lutfla kâl

9 Çâr-deh sâle ola hüsn ile bedr-ây gibi
Arta günden güne serv-i kaddi mânend-i nih

10 Burkaᶜi ebri gidüb gün yüzi mekşûf olıcak
Ala halkun gözini şaᶜşaᶜa-i hüsn ü cemâl

11 Taleb it dehri yüri bul bu sıfatlu güzeli
Lâmiᶜî'den ne bahâ ister isen gel berü al

12 Himmet it heb bulunur dime ki destinde anun
Bir kuru başla cân var dahi yok mâl u menâ

13 Kimiyâdur bilür erbâb-ı saᶜâdet nazarı
Hâk-i pâyine kimün yüz süre kim virmiye mâ

14 Hâsa kim Âsef-i cem menzilet ü sâhib-cûd
Her zamân cândan ider terbiyet ehl-i kemâl

296

3 Fe û lün Fe ul (3 . — —/. —)

لقاء الخليل شفاء العليل

1 Şifâ-bahş-ı cândur likâ-i Halîl
Ki gülşen kılur nârı nûr-ı Halîl

2 Karâr eylesen dilde cânâ nola
Gözündür çü muhzır dilümdür kefîl

3 Ne vechile senden firâr ide cân
Yiter âyinen elde rûşen delîl

4 Ne tan nûr-ı Hak dise cân rûyuna
Çeker dîde-i câna ol ğamze mîl

5 Dilüm hüsnüni nice seyr eylesün
Ruhun bâğ-ı cennet lebün selsebîl

6 Saçun Cebra'îl ü kadün Sidredür
İdüb giryeler dir فصبر جميل

7 Firâkında sen Yûsufun Lâmiᶜî

297

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Soyındı suya girmege bir sîm-ten güzel — Kankı yirini medh ideyim cümleten güzel
2 Tâc u kabâ güzelleri gerçi güzel olur — Oldur güzel begüm ola c üryânken güzel
3 c Üryânken o gül dahi hûb olsa tan mıdur — Olur şukûfe bâgda bî-pîrehen güzel
4 Öpsem elini düşsem ayagına yiridür — Bir servdür ki sâ c id ü sâki iken güzel
5 Başdan ayaga bir ser-i mû denlü c aybı yok — Tal c at huceste zülf hümâyûn beden güzel
6 Dil teşne mâhiyem ki bu dem sevmişem yine — Bir sîmîn-ber cuvân ki teni âbdan güzel
7 Tûbî kaddüne öykünemez olsa raks urub — Hey'etde her ne denlü ki serv-i çemen güzel
8 Tâvûs-ı c arş ayaguna baş ura ben degül — Şol gün ki celve ide bu hüsnile sen güzel
9 Gevher ne hâkdur ki dişün gibi bula kadr — Nazm-ı perenden ola mı dürr-i c aden güzel
10 İkrâr ider cemâl u kemâline yir ü gök — Farzâ ki Lâmi c î dimedüm yâra güzel
11 Didüm ne hatt-ı dil-keş olur c arızundagı — Didi bahâr günleri olur çemen güzel
12 Hil c atlama rakîbüni sûret virem diyü — Hülleyle ey perî ola mı ehremen güzel

298

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bilürem kûyunda gamdan her gün âh eksük degül — Âdemîlükdür şehâ kuldan günâh eksük degül
2 Yaseminün çün sabâ tâcını kapdı gül didi — Kelle sag olsun cihânda bir külâh eksük deg
3 Geh saçun vîrân ider dil mülkini gâhi gözün — İşbu kahr-âbâda bir bî-dâd şâh eksük degül
4 Gam degüldür mâha naks u mihre irişsün zevâl — Ruhlarun devrinde bize mihr ü mâh eksük deg
5 Mest imişsin leblerün sordum şehâ kan itmedüm — Pes neden her dem bana egri nigâh eksük deg
6 Müdde c iler tapuna her dem beni kec egledür — Ah kim zülfün gibi bir rû-siyâh eksük degül
7 Lâmi c î ister kapunda benden olmak rûz u şeb — Yoksa şâhum devletünde mâl u câh eksük degü

299

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Belâlarile ger olmasa hâr-ı zâr gönül — Yiterdi gül gibi cân bülbüline bâr gönül
2 Cihânı gülşen idüb od ururdı deşt ü dere — Bu daglarla zuhûr itse lâle-vâr gönül
3 Şu gül bedende ki yok lâle gibi bû-yı vefâ — Misâl-i gonca ana virme zinhâr gönül
4 Yakana tökme gibi göz diker ki gerdenüne — Ögüb bu devr içinde ola kâmkâr gönül
5 Okun yeleklerini eyleyüb perî-veş bâl — Uçar hevâ-yı visâlünde bî-karâr gönül
6 Çıkar fitneligi cerrâh zahm-ı sînemden — Ki neft-i mihr ile bir şem c dür yanar gönül
7 Şehâ hakîkata bak Lâmi c î elinde ne var — Güzeller içre seni itdi ihtiyâr gönül

300

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Nicesi olmıyasın derd ile sad-pâre gönül   Zülfi sevdâsına düşdün behey âvâre gönül
2 Şâhiken başuma kıldun beni derdiyle esîr   Sana bir dahi uyanı be yüri vara gönül
3 Tut sözüm ^{c}aklunı divşür gözün aç hândadur   Kû-be kû yârı yabanlarda yiter ara gönül
4 Ola kim meyl ide rahm eyleyüb ol serv-i hirâm   Salınub zülfi gibi boynına yalvara gönül
5 Ne gözüm bakmayu bilür ne gönül sabr kılur   Cânumı oda yakar ara gözüm ara gönül
6 İtmeyince seni sad-pâre komaz gamze-i yâr   Hele noldun görelüm sabr ide bir pâre gön
7 Lâmi^{c}î mihnet ü endûh ile dünyâda geçin   Yâr-ı derd u gam olur her ki vire yâra gö

301

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Nerd-i ^{c}ışkında dili kılmagiçün zâr şekil   Şeşder-i gamda beni itdi giriftâr şekil
2 Gün yüzün dâyiresinde yed-i kudret kalemi   Çekdi kavs-i hat-ı müşkînüni pergâr şekil
3 Kılsam ol gonca dehensüz taraf-ı bâğa güzer   Her gül anda görinür gözlerüme hâr şekil
4 Çog içer ^{c}âşıkı kanını sözün sagı budur   Görürem çeşmüni her lahzada bîmâr şekil
5 Câna hoş sardı metâ^{c}-ı gam zülfüni nigâr   Va^{c}de-i vaslile çün eyledi bâzâr şekil
6 Ol ki ^{c}ışkunda ^{c}alem kıldı beni âhumla   Şimdi gam leşkerine eyledi sâlar şekil
7 Hutbe-i hüsn okudub adına ol şâh-ı cemâl   Urdı gam sikkesini alnuma dînâr şekil
8 Kankı büt kim sebak almazsa vefâ bâbından   Dâr-ı hüsn içre odur sûret-i dıvâr şekil
9 Nakd-i cân u dil alub satdı bize derdini yâr   Gördi sevdâ-zede dil oldı harîdâr şekil
10 Lâmi^{c}î câm-ı lebünden katı lâ-ya^{c}kîldur   Sûretâ gerçi görinür sana hûşyâr şekil

302

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İtme iy dil mihnet-i eyyâmdan hâtır melûl   Bana sabr iden yanar cânıyle ol dün-gün hem
2 Hicr elinden sînemi çâk itdügüm ^{c}ayb itme kim   Cân-ı miskîn hayretinden açmag ister vasla
3 Gamzene göz dikdügi budur müjem süzenleri   San^{c}atiyle rişte-i cânı sürem dir harca ol
5 Egri yüz gösterse düşmen râstdur bil iy gönül   Hilkati sag olmayan eyler nigâhın halka vus
6 Kadd-i dil-cûnile servün bir gören endâzesin   Fenn-i hey'etden dem ura neyleyem bilmez usû
7 Seyr idübdür kâmetün nahlin meger kim bâgda   Baglamış destin çenâr u kavşurubdur serv kol
8 Devr idenler çarh-ı ^{c}ışkı Lâmi^{c}î pergâr-vâr   Didiler yokdur nihâyet birdür anda ^{c}arz u tû

303

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Uraldan halka-i müşkîn ruhun bâgında ol kâkül   Cemâlun bâgını itmiş saçun sünbülleri gül gü
2 Didüm baş kirpigüm üzre güzer kıl cû-yı çeşmümden-Didi kim bu kara suya olur mı hâr u hasdan
3 Firâk-ı çeşm-i mestünle hevâ-yı müşk-i zülfünden Ölümlü hastadur nergis kara yaslu durur sünb
4 Nice Şebdîzdür bu hatt ne gülgûndur veya ol ruh   Alurlar hüsn meydânında mihr ü mâhdan öndül
5 Çemende mest olub cânâ leb-i meygûnunı öpsem   Çagırur fâhta kükü surâhiler okur kul kul
6 Senün vaslun hevâsından beni iy gülbîn-i dil-cû   Gam odı ^{c}andelîb-âyîn serâtapâ idübdür kül
7 Kul itse ol güler yüzlü cihânı Lâmi^{c}î ...

304

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1 Dilâ evvel ġam u derdile yâr ol — Pes andan ṭâlib-i vaṣl-ı nigâr ol

2 Didüm ben yoḳluyı ḳo işigüñde — Efendüm ḳul olayın didi var ol

3 Ne ġam ġam-ı şeşderinde ḳalsan iy dil — Saña kim didi kim ol naḳşa-zâr ol

4 Hevâ-yı zülfidür çün dilde sevdâñ — Ṣabâ gibi bu yolda ḫâk-sâr ol

5 Meded sensin göñül derdine iy eşk — Cihân ṭurduḳça art eksilme var ol

6 Olur her târı ʿâlem ʿaynına mâr — Ṣaçına dise dil-ber târ-ı mâr ol

7 Eger ser-rişte-i vaṣlın dilerseñ — Eridüb Lâmiʿî cân şemʿ-vâr ol

305

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1 Niçün laʿlüñ geçer ʿuşşâḳuña al — Murâduñ cân ise iy dil-rubâ al

2 Degülse ṣaçlaruñ dâl-ı siyâdet — Ruhuñ şâhid yiter olduġuña al

3 Düşelden ruhlaruñ ʿaksi gözüme — Müzeʿfer çehrem itdi yaşlarum al

4 Susansa tîġ-i ḫûn-bâruñ nola dil — Çoġ aldur teşne cânı meve urub al

5 Ḫayâli Lâmiʿî ḳan aġladursa — Ḳırma kim perîler işidür al

ردیف حرف المیم

306

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1	Câm-ı hicrân itdi cânum telh-kâm	ایها الساقی ادر کأس المدام
2	Mezraʿ-ı sînem kurutdı tâb-ı ġam	Ger meded étmezse bu dem feyż-i câm
3	Sâkiyâ ko puhteyi mey sun baña	Bişür ol âteşle her sevdâ-yı hâm
4	Âb u âteşdür misâl-i ʿâr u ʿışk	Nâm u neng isterseñ ol bî-neng ü nâm
5	Câmsuz dil hânesi bulmaz żiyâ	Tâb-ı hurşîdiyle refʿ olur zulâm
6	Hâl-i ʿuşşâkı ne bilsün içmedin	Bir kadeh mey sûfî-yi ʿâli-makâm
7	Bir kadehden Lâmiʿî olur halâs	Olsa cân u dilde yüz biñ kayd u dâm

307

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Ölürem bir sâʿat ol cân-ı cihânı görmesem	El yuram yaşumla gözden bir dem anı görmes
2	Bahr olur çevrem sirişk-i hûn-fişânumdan müdâm	Bâġa varub dâyim ol serv-i revânı görmesem
3	Gül gibi gönlüm açılmaz bülbül-âsâ iñlerem	Şol ruhı zeyn-i bahârum bûstânı görmesem
4	Kurılur bâzûlarum zincîr-i ġam boynum burar	Dâyimâ ol zülfi zih kaşı kemânı görmesem
5	Subh gibi yakamı dâmâne dek çâk eylerem	Bir nefes burcında yâr-ı mihribânı görmese
6	Ġonca-veş peykân-ı ġamdan baġrumı kan iderem	Zahmı diller merhemi olan sinânı görmesem
7	Cân virürsem vire idüm mihnetiyle Lâmiʿî	Bâri dünyâda rakîb-i bed-gümânı görmesem

308

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Subh-dem yaksa nola gün gibi çarhı âhum	Ġam dûnından karadur her gice menzil-gâhum
2	Nice ebrû nice dûd âteş-i mihnet saçuban	Ejdehâ gibi çekilür göge yirden âhum
3	Şeb-i furkatde dilüm gibi güm oldı eyvâh	ʿÂlem içinde bugün sâyem idi hem-râhum
4	ʿIzz u nâzile toġar her gün o meh bir yüzden	İnkılâb üzre komış tâliʿumı Allahum
5	Neylesün dil seçemez oldı düninden günini	Çekeli ebr-i nikâb içre yüzin ol mâhum
6	Cürm-i bî-haddile yanuñda yüzüm yokdur hiç	ʿAfv-i bî-ġâyetüñ ümmîzine geldüm şâhum
7	Lâmiʿî söyledügi saña mahabbet yolıdur	Zâhidâ kimseye yokdur ebedî ikrâhum

309

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1	Bu ġonca-leb gibi bir berke eylemedi göñlüm	Yüzüñden özge gülile açılmadı göñlüm
2	Egerçi her yaña dâm itdi zülfi sünbüller	Görince saçlaruñı ġayre ilmedi göñlüm
3	Hevâ-yı zülfüñe yilmekle ʿömr gitdi yile	Bahâr gibi gelüb geçdi bilmedi göñlüm
4	Şu deñlü ʿarż-ı cemâl eyledi perî ruhlar	Tapuñdan ayruġa cânâ kapılmadı göñlüm
5	Çü gördi bâġda sen serv-i serkeşüñ kaddin	Su gibi pâyüñe düşdi yinilmedi göñlüm
6	Şu dem ki câm-ı lebünden nasîbum almış idi	O dem bu demdür eyâ cân ayrılmadı göñlüm
7	Yakub kara yir [illegible]	[illegible]

310

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Urub tâvûs-ı cevlânlar benüm serv-i gül-endâmum
Alur dün-gün dil ü cândan felekler gibi â

2 Ölümlü hastayım bî-dil ġarîbem kimesnem yokdur
Meger kim ilte cân murġı o şâh-ı hüsne pe

3 Gözüm giryân tenüm büryân ciger pür-hûn dilüm hayrân
Dükenmez haşre-dek èy cân disem dün-gün s

4 Yaşumla el yudum cândan bugün bir ademem kandan
Hemîn sen şâh-ı devrândan cemâlun seyridü

5 Gönül âyînesinden bak Sikender gibi rûşen gör
Kì kûyun sekleridür cem sifâli gün gibi c

6 Ne cân şâd oldı rûyundan ne dil bû aldı mûyundan
Bu devrân içre âhumdan ne subhum belli ni

7 Ne ister Lâmi^{c}î bilsem olub bu ad u san üzre
Kefensüz kaldı ^{c}âlemde diyüb hânengüm ü nâ

311

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Bu sûz-ı dil bana besdür kebâbı neyleyeyim
Me-yi lebünle çü mestem şarâbı neyleyeyim

2 Dühân-ı âhı nihâyet nihân idem cânâ
Dil-i pür-âteş ü çeşm-i pür-âbı neyleyeyim

3 Dem-i sirişkümi teskîn idüb yuyam rûyum
Damaġ u sînede key ıztırâbı neyleyeyim

4 Hayâl-i zülfüni dilden çıkarmaġ olurdı
Derûn-ı cânda olan pîç ü tâbı neyleyeyim

5 Belâ-yı dehr ü cefâ-yı sipihri saymayavuz
Nücûm-vâr elem-i bî-hisâbı neyleyeyim

6 Nigâra söylerdüm rû-be rû cefâlarını
Arada saçları gibi hicâbı neyleyeyim

7 ^{c}İmâret iderdüm cân u dil evin ġamla
Cihân gibi bu ten-i pür-harâbı neyleyeyim

8 Günâhum aġlayu bilsem nigâra yiter idi
Bu tâ^{c}atiyle recâ-yı sevâbı neyleyeyim

9 Sürûd-ı ^{c}ışkdan olurdı Lâmi^{c}î geçmek
Figân-ı nây u nevâ-yı rebâbı neyleyeyim

312

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Ey Mısr-ı hüsn Yûsufı Ahmed-likâcuġum
^{c}İsî lebi hayât viren Mustafâcuġum

2 Ay u güneş cemâluna secde itse tan mıdur
Cân kıblesisin ey sanem-i dil-rubâcuġum

3 Bâġ-ı harîm-i cânda ne zîbâ nihâlsin
Ey şâh-ı sidre gibi kadi müntehâcuġum

4 Ok gibi kaçma yâ gibi egdün çü gönlümi
İnletme ^{c}andelîbüni ey gül-budacuġum

5 Hicründe lâle gibi dilüm dâġ-dâr olub
Hûn-i sirişk-i çeşmle pürdür kabâcuġum

6 Cevr itme ben ġarîbüne tâ kim dinilmesün
^{c}Ömrüm zamâne gibi sana bî-vefâcuġum

7 Devlet gibi kemînün iken Lâmi^{c}î senün
Zulm eylemek revâmı ana pâdişâcuġum

313

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Kaynadur kanı yürekden sunsa sâki bezme câm	Şöyle benzer cân-ı [c]âşıkdur şarâb-ı la[c]l-ı
2	Zâhidâ hizmet tapusın eyle gel yüzler süri	Kimse git dimez sana meyhânedür dârü's-se
3	Âşinâsın bezm-i hâs idüb niçün yâd eylemez	Mey-fürûşun sâkiyâ ihsânı iken halka [c]âm
4	Başurub sâki elinden mâh-rûlar câm içer	Mihr-i meyden her biri eksüklügün bildi ta
5	İrme desti gibi başun pâ-yı humdan bir nefes	[c]Âşıka dünyâda istersen eger [c]ıyş-ı müdâm
6	Feyż-i meyden vâ[c]izâ mahrûm olursan tan mıdur	Gün yüzüni sana göstermez hicâb-ı neng ü n
7	Hürmetin pîr-i muġânun anlamaz ey Lâmi[c]î	Ka[c]be hakkı bilmeyen meyhâneyi dârü'l-Harâ

314

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Seyr idüb ol iki kaşı yine rüsvâ oldum	Bir iki ay görüb mihr ile şeydâ oldum
2	Ġamum iy yâr cünûn ehline sermâye yiter	Fikr-i zülfünle [c]aceb ma[c]den-i sevdâ oldum
3	Sek-i kûyun gibi kapunda rakîbün uludı	Ben dahi hizmet idüb ehl-i mudârâ oldum
4	Nola kapışsa sözüm kandini helvâ gibi halk	Medh-i şîrînünle tûtî-i gûyâ oldum
5	Tan mı Dâvudî-nefes bulsa demünden dil-i nây	Vasf-ı la[c]lünle bu dem bende Mesîhâ oldum
6	Haremün içre yüzümi ko ki cârû ideyim	Ben ki bu eşk-i firâvân ile sakkâ oldum
7	Ġam degül hakkuma bin herze yisün günde rakîb	Lâmi[c]î ol sek ise ben dahi deryâ oldum

315

3 Fe i lâ tün Fe i lün(3 . . – –/. . –)

1	Nergisi kıldı gözün şîvesi dil-hasta begüm	Ġoncayı la[c]l-ı lebün eyledi dem-beste begü
2	Kâmeti mâh-ı nevün çarh-sıfat oldı dûtâ	Gördi çün kaşlarunun yâyını peyveste begüm
3	Halka halka saçun endîşe kilididür anı	Ki sabâ bir bir açar el urub âheste begüm
4	Dil-i sevdâ-zede derd ü ġamun isterse nola	Tıfl-veş gönline ne gelse diler hasta begü
5	Gelmedin hattun ider usturaya meyl [c]aceb	Güvleyüb oda atar cânını o nâreste begüm
6	Baġlamış rişte-i cân ile meger güllerini	Bâġbân-ı ezel itdükde saçun deste begüm
7	Demidür hûni gözün Lâmi[c]îyi ide helâk	Ne içün fâriġ iken uydı o bed-meste begüm

316

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1	Eger komazsa habîbüm şeker dudaġın öpem	Varam ola ki şarâb içdügi kabaġın öpem
2	Devlet el vire mi ben ġarîbe yüz süriyü	O serv-i nâza varub su gibi ayaġın öpem
3	[c]Aceb mi yarelerüm şâkir olsa tîġinden	Du[c]â dehânı yüz ola eger yaraġın öpem
4	O şâh-ı gül ne içün bu belâlu bülbüline	Komaz kolındaġı şol lâle gibi dâġın öpem
5	Görinmez ol meh-i hırgeh-nişîn varub bâri	Güneş gibi yüz urub dâmen-i otaġın öpem
6	Ol ala gözlü nigârum niçün komaz dün ü gün	Şu zülfünün kara baġrın o göksün aġın öpem
7	Sabâh-ı mahşere dek Lâmi[c]î yatam ser-mest	Uyurken anun eger bir keret dudaġın öpem

317

3 Fâ i [illegible] tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nola nâz itsen bana serv-i revânumsın benüm — Cânum alsan gam degül çün dil-sitânumsın
2 Yüzüm üzre su gibi nola düşüb pâyun öpem — Ey boyışâh-ı gülüm serv-i revânumsın benü
3 Varduğumca kûyına tutub çekersin dâmenüm — Ey sek-i cânâne cândan mihribânumsın benü
4 Sensüz itmez bir nefes iy derd ü gam gönlüm karâr-Varsa bu hasta cismüm içre cânumsın benü
5 Dâğ urursın kalb-i çarha benzer iy hurşîd ü mâh — Şu^{c}le-i âh-ı dil-i âteş-feşânumsın benüm
6 Ser-be ser iy kıssa-i Mecnûn seni gûş eyledüm — Ol saçı leylî gamından dâstânumsın benüm
7 Cânumun köynüklerin hâl-i lebinden sor gönül — Lâmi^{c}î dimek ne hâcet râz-dânumsın benüm

318

3 Fâ i lâ tün Fâ ilün (3 – . – –/– . –)

1 Hûr u gılmân mecma^{c}ıdur hatt u hâlünden dilüm — Gülşen-i firdevse dönmişdür hayâlünden dil
2 Musb-ı ^{c}aynumdur ki her dem cân evin rûşen kılur — Lâ-cerem hâli degüldür fikr-i hâlünden dil
3 Encüm-âyin kur^{c}a saldum vasliçün feth anladum — Gün gibi açıldı hoş ferhunde-fâlünden dili
4 Şâm-ı zulmet içre yıllardur çeker gam zulmetin — Nola nûr itsen bu dem subh-ı visâlünden di
5 Bilmedüm incindügin sen servün öpdüm pâyını — Muztaribdür âb-mânend infi^{c}âlünden dilüm
6 Seyr idüb ebrûnı ^{c}ıyd-ı vasla yordum gerçi kim — Çok hayâl aldı bugün remz-i hilâlünden dil
7 Lâmi^{c}î gibi münevver olsam iy meh tan mıdur — Mihr-i ^{c}âlem-tâbdur şem^c-i cemâlünden dilü

319

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Vasluna göz dikeli rişteye döndi bedenüm — Kaldı iler ilişür dünyâda bir kuru tenüm
2 Diken oldum gözine ^{c}âlemün iy yanağı gül — Süzen-i gamzen ile nola çıkarsan dikenüm
3 Yün tenüm eşkile kâfur u gül-âbı giderün — Pür ider kabrumı cânân kohusından kefenüm
4 Kimse bakmaz yüzine lâle-i hûnin cigerün — Yakalı dâğ-ı gamun cânumı derdile benüm
5 Vasf-ı kand-i lebüni şöyle mükerrer iderem — Tûti-yi dilliyi lâl itse ^{c}aceb mi suhanum
6 Felegün cânına odlar basaram sözüm ile — Âteşîn-lâle gibi rûz u şeb açsam dehenüm
7 Lâmi^{c}î var ider âvâre dili bend-i kaban — Çâk ider dâmene dek dest-i gamun pîrehenüm

320

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün(3 – . – –/– . –)

1 ^{c}Azm-i meydân eyleyen şeh-süvârumdur benüm — Ayağı tozına cân u dil nisârumdur benüm
2 Sâye sanman ol günün atı yanınca segirden — Raks urur toz gibi cân-ı hâk-sârumdur benü
3 Tan mıdur dîvâne olsam mâh-ı nev görmiş gibi — Cilve-i tâvûs iden ol nev-bahârumdur benüm
4 Ol saçı çevgânun atı ayağında dem-be dem — Gûy-veş ser-geşte eşk-i bî-karârumdur benü
5 Zülfüne el sunduğum ma^{c}zûr tut iy şeh-süvâr — Kim giden elden ^{c}inân-ı ihtiyârumdur benüm
6 Ben şehid-i tîğ-i ^{c}ışkam kabrum olmışdur bu ten — Şu^{c}le-i âh-ı derûn nûr-ı mezârumdur benüm
7 Şem^c gibi her gice başına çarhun od yakan — Dûd-ı ^{c}âlem sûz-ı âh-ı pür-şerârumdur benün
8 Mihr-vâr esrârumı fâş itmegil iy subh-dem — Gör şeb-i târiki nice râz-dârumdur benüm
9 ^{c}Işk-ı dil-ber cân u diller sayd idüb dir Lâmi^{c}î — Şâhbâzem murğ-ı kudsîler şikârumdur benüm

321

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – / . . –)

1 Nev-bahâr irdi gelün hâne-i zühdi bozalum / ^{c}İşret ü zevkle sahrâda düzenler düzelüm
2 Nice bir oturalum mihnet ü ğam küncinde / Olalum su gibi şürîde çemenler gezelüm
3 Kapalum bâd-ı sabâ gibi külâhın semenün / Gülelüm açılalum gül gibi bir dem güzelüm
4 Rûzigârınca safâ zevrakını kullanalum / Niçe bir derd ü ^{c}inâ bahrına düşüb yüzelüm
5 Giceler mest oluban bülbül-i şürîde gibi / Nergis-âyin seheri ^{c}akl-ı humârın yazalum
6 Gelicak orta yire kırbe-i mey şîr-sıfat / İçelüm ^{c}ışkla kanını derisin yüzelüm
7 Leblerün yâdına bir bezm idelüm gülşende / Ğayretinden şekerün su gibi bağrın ezelüm
8 Şi^{c}rüm içre dilerem kendümi pinhân itmek / Tâ öpem ağzunı sırrıyle okusan ğazelüm
9 Lâmi^{c}î geşt idelüm yazıları hurrem u şâd / Mihnet evrâkını yiter karalayub yazalum

322

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ocağuma koymasun su çeşm-i giryânum benüm / Mihrün odın hıfziçün hâkister olmışdur tenü
2 Ayağına yüz sürem diyü o seyyid-zâdenün / Merd-i abdâlum elümde berk-i sebzüm var ben
3 Bana tîğin gösterüb ğamzen ne ister dil-berâ / İncedür mû-yı meyânun gibi kıldan gerdenüm
4 Şeb külâhın kaldurub dün bir nazar kıldı o mâh / Fulk-vâr uçub gider cân dik turuda yelkenüm
5 Hâr-zâr itmişdi sînem gülşenin ğam okları / Geldi ğamzen süzeni bir bir çıkardı dikenüm
6 Yıkma kıblem gönlümi hak dehre bünyâd uralı / Ka^{c}be semti üzre açmış çeşm-i cândan revzen
7 Çarh-veş pür-nûrdur ^{c}ışkıyle cânum Lâmi^{c}î / Tan mı mihr ü mâha bakmazsa bu çeşm-i rûşen

323

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Zülfünün küfri olaldan dilde îmânum benüm / Kanda bir muğ-beçe görsem talbınur cânum b
2 Vireli virâneme meh câna hayâlün şem^{c}i zeyn / Mihr ü mehdür rûz u şeb hânemde mihmânum bei
3 Raks urursın çarh-vâr itdükce feryâdum semâ^{c} / San ne-yi dem-sâzdur gûşunda efğânum benüm
4 Mihrümi ^{c}arz idicek çatma hilâl ebrûlarun / Ğaym-ı ğamdan taşra gel ey mâh-tâbanum benü
5 Çün bahâr-ı hüsnüni medh iderem şimden girü / Yılda çıksun gül gibi bir tâze dîvânum benü
6 Gün gibi serdâr-ı dehrem hâk-i pâ-yı yâr olub / Odlu âhumdan müzehheb atlas ayvânum benüm
7 Lâmi^{c}î devr-i ruhunda mâhdan yakmaz çerâğ / Dilde mihrün odıdur şem^{c}-i şebistânum benüm

324

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Oda yakan çarhı dün-gün nâr-ı âhumdur benüm / Kaplayan ^{c}âlemiyüzin dûd-ı siyâhumdur benüm
2 Devlet-i ^{c}ışkunda cânâ pâdişâhem ben gedâ / Sîne tabl âhum ^{c}alem eşküm sipâhumdur benüm
3 Bin karaltı assun ebr-âyin rakîb-i rû-siyâh / Âsitânun âsmân gibi penâhumdur benüm
4 Neyleyem ben bî-dil ü sabr ihtiyârum elde yok / Bilürem iy cân günâhum her gün âhumdur benüm
5 Devlet ol gündür bana zülfün hümâsın sayd idem / Tâb-ı ğamdan dem-be dem zıll-ı İlâhumdur ben
6 Nice yârün hizmetinden bir nefes olam cüzâ / Dil-berüm cânum efendüm pâdişâhumdur benüm
7 Müdde^{c}î inkâr iderse ğam degüldür Lâmi^{c}î / Mihrüm içün eşk ü âh iki güvâhumdur benüm

325

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Tolaşaldan zülfüñe cân-ı hevâ hᵛâhum benüm — Çarha agdı ebr-âyin ejder-i âhum benüm
2 Âhum ilte saña sözümden meger cânâ haber — K'anda artuk bir dahi yokdur hevâ-hᵛâhum be
3 Döne döne ey felek yakduñ beni ğam nârına — Koya mı bu dûd-ı âhı yirde Allahum benüm
4 ᶜIşka uyaldan beni terk itdi ᶜakl u sabr u dal — Bir kuru sâyem kalubdur şimdi hem-râhum ben
5 Zerrece fehm itmezem mihrüñde noksânum niçün — Baña bir yüzden togarsın her gün ey mâhum b
6 Gel me-yi laᶜlüñ gibi bir şeb yaşumla hem-dem ol — Göklere boyanmadın âh-ı seher-gâhum benüm
7 Lâmiᶜî yokdur vefâ bâbında çün hemtâ aña — Bendesin bilsem niçün yâd eylemez şâhum ben

326

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Ğam-ı diyârı mı ya derd-i yârı mı diyelüm — Cihânda hasret-i rû-yı nigârı mı diyelüm
2 Dilüm ki şîşe-veş asıldı kaşı tâkına — Cefâ taşından iren inkisârı mı diyelüm
3 Edeb degül güle bülbül dikenden itse gîle — Çemende kan yudar ol lâle-zârı mı diyelüm
4 Nisâr içün ayağuñ toprağına eşkümden — Yüzin düşen güher-i âbdârı mı diyelüm
5 Bahâr-ı hüsnüñ mi yoksa cû-yı çeşmümden — Kenâr-ı gülde biten sebze-zârı mı diyelüm
6 Vefâya ᶜahd ider ol ğonca biz aña inanub — Kelâm-ı tıfla olan iᶜtibârı mı diyelüm
7 Yaşumla hâr-ı müjemden gözüm yumadın el — O gül gibi ayağuñ reh-güzârı mı diyelüm
8 Cefâ-yı zülf ü ruhından sorarsa Lâmiᶜî yâr — Firâk-ı genci mi ya zehr-i mârı mı diyelüm

327

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Hışm idüb dün didi dil-ber saña bir iş ideyim — Didüm iy cân-ı cihân bir dahi di işideyim
2 Tınmazam günde biñ öldürse beni ğamzelerüñ — Pâdişeh hasm olıcak kime şikâyet ideyim
3 Bende-i zülfüñ iken iki cihân halkı şehâ — Başum alub bu ben âvâre ne yire gideyim
4 Me-yi cân-bahş nenüñ bî-leb-i cânân emidür — Tutayım andan imiş dirligüm andan nideyim
5 Lâmiᶜî ol gözi âhû bir işâret itsün — İt rakîbüñ etin aslân gibi tel tel dideyim

328

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 ᶜIyş-ı tengümdür dehânuñ gibi nâ-peydâ benüm — ᶜAklumı sevdâ-yı zülfüñdür iden şeydâ benüm
2 Nâfe-veş müşkîn saçuñdan hâtırum dem-bestedür — Viriser âhir dimâğum yile bu sevdâ benüm
3 Geçdi hadden âh kim zülfüñ gibi zulmuñ bu gün — Dâdumı Allah ala senden meger ferdâ benüm
4 Yokdurur bû-yı vefâ ol gül-ruhumda lâle-vâr — Sînemi pür-dâğ iden her dem budur derdâ ben
5 Lâmiᶜî itdi harâmi çeşmine kanın helâl — Girmesün ortama ayduñ yâr ile aᶜdâ benüm

329

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dün gice zülfün̄ ġamından subha dek kan ağladum   Şeyle virdüm dehri şol deñlü firâvân ağlad

2 Sen gülün̄ yâd eyleyüb hâr-ı cefâ vü mihnetin   ᶜAndelîb-âsâ kılub feryâd u efġân ağladum

3 Düşdi sen serv-i gül-endâmun̄ hayâli gön̄lüme   Ney gibi zârılıġ idüb şemᶜ-veş kan ağladum

4 Ol miyânun̄ hasretinden gön̄lümi güm kılduġum   Buluban halvet hayâl-i yâri pinhân ağladum

5 Sâhili yok Lâmiᶜî gördüm bu derd ü hayretün̄   Acıyub deryâ-sıfat bî-hadd u pâyân ağladum

330

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Vâsıl-ı iksîr-i ᶜışkam rû-yı zerdüm var benüm   İşüm altun eyledüm kimden ne derdüm var be

2 Zehr-i rûyından rakîbün̄ gök demürdür yir bakır   Zemherir ayın anun̄çun âh-ı serdüm var benü

3 Ağzınun̄ maᶜdûm idügi gün gibi maᶜlûmdur   Zerrece mirât-ı cândan sanma gerdüm var be

4 Tan̄ mıdur gümletse naġmem ᶜâlemi bülbül gibi   Zeyn ider cân bâġını bir tâze verdüm var b

5 Pârelerdüm it rakîbi serverâ bir kez disen̄   Lâmiᶜî gibi bugün bir şîr-i merdüm var ben

331

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Nazarda nakş-ı bahârı nigâra ben̄zetdüm   Safâ-yı subh-demin vasl-ı yâra ben̄zetdüm

2 Habîbi gördüm idi dün rakîbi ardınca   Karan̄u gice önince nehâra ben̄zetdüm

3 Libâs-ı hüsni yanında kabâsını mihrün̄   Şiᶜâr-ı mâh gibi müsteᶜâra ben̄zetdüm

4 ᶜArûs-ı hüsnün̄e meh şânedür güneş mirât   Sipihri bak nice âyîne-dâra ben̄zetdüm

5 Gön̄ül irüb saçı şâmına oldı kaşına zâr   Hilâl-i ᶜıyda deger rûza-dâra ben̄zetdüm

6 Ġamun̄la yârelerüm içre dâġlar koyuban   Bu sînem ocaġını lâle-zâra benşetdüm

7 Ruhına saçları saçdukca Lâmiᶜî derler   Gül üzre ebr-i cevâhir-nisâra ben̄zetdüm

8 Güneş yüzinde ki şebdîz-i zülfi halkaların   Rikâb-ı hüsrev-i gerdûn-suvâra ben̄zetdüm

332

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe ilün(. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Geçüb rakîbden ol gülᶜizâra yalvaralum   Bu derdile nice bir seng ü hâra yalvaralum

2 Muᶜattar itmege cân bezmini benefşe saçı   Dem-i sabâ vü nesîm-i bahâra yalvaralum

3 Nihân idince niyâzı o serv-i nâza gön̄ül   Baş açub el götürüb âşikâre yalvaralum

4 Yan̄aġı güllerini bûselerle dirmek içün   Su gibi yüz urub ol gülᶜizâra yalvaralum

5 Yudınca Lâmiᶜî kanlar kadeh gibi ġamdan   O hasta cânlar emi laᶜl-i yâra yalvaralum

333

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Devlet-i cışkunda cânâ bî-ğam u pür-şâdiyem   Nâle vü âhumla dehrün nağme-ger cavvâdiyem

2 Kâmetün lâm eyleyüb düşdüm casâya tâ ki halk   Diseler zülf ü kaddün gibi güzel var lâ diy

3 Yanub âhir olmadın cân-riştesi gel bu gice   Sözümi bir bir saña ey şemc-i cemc-ârâ diye

4 Suya döndi yüregüm şol hadde ümmîzünle kim   Her kaçan cân ister isen hâzıram kim mâ diy

5 Su gibi servün hevâsına nola olsam esîr   Bâğ-ı dehrün süsen-âsâ bende bir âzâdiyem

6 Hây u hû-yı cışkdan ğayri kuru ğavğayimiş   Hâzır ol ey dil ki ol hû diyicek ben hâ diy

7 Lâmicî ol bî-vefâdan açmazam ağyâra râz   Fursat el virüb bulursam yâri müstevfâ diye

334

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Şarâb-ı puhte arar kûşe-kûşe zâhid-i hâm   Surâhi kahkahayile sürer safâyı müdâm

2 Cihân kararsa regül cism ü câna zerrece ğam   Bugün ki dilevini rûşen itdi pertev-i câm

3 Gören bu resme fürûzende bezm-i mey-gedeyi   Yiridür itmese dârü's-selâma fikr-i selâm

4 Nağamla sür ğamı dilden ko cabidâ nengi   Dimâğı meyle ter it çekme zâhidâ kuru nâm

5 Hilâl kaşun iken kufl-ı cıyd-ı miftâh   Lebün şarâbını tan mı dilerse ehl-i siyâm

6 Meh-i dü-hefte ki dün sâğariyle bahs itdi   Ruhun görüb bugün eksüklügini bildi tamâm

7 Safâ-yı eski demin Lâmicî şu kim bilmez   Şarâb-ı kevser aña tan degül olursa harâm

335

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Çâre yokdur ki baña talcat-ı dil-dârı görem   Bari kûyına varub ol der ü divârî görem

2 Tîğ-i hicriyle cüzâ kıldı beni yârümden   İnlesün ney gibi feryâd idüb ağyârı görem

3 Zahm-ı çeşmiyle gönül hasta yatur yâri görün   Hiç bir gün dimez ol câşık-ı bîmârı görem

4 Bir dem iy tûtî-yi cân kıl kafes-i tende karâr   Ola kim bir dahi ol lacl-i şeker-bâri görem

5 Vacde-i vasla gel cânumı it mest ü harâb   Bâri hvâbda ol devlet-i bî-dârı görem

6 Yakdı yandurdı beni mihrünle şâm u seher   Yana âteşlere bu künbed-i devvârı görem

7 Nâlemi yâr işidüb inle didi Lâmicîyâ   Bezm-i ğamda neye varur hele bu zârı görem

336

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

قد قامت القيامة يا ايها النيام
البدر حين تم قد اغتم بالظلام

1 Didüm mekâbir üzre o servi görüb hırâm

2 Ey meh kemâl-i hüsnüñe mağrûr olma kim   Devrân içinde añladı eksükligini tamâm

3 Olub güneş yüzüñe mukâbil meh-i felek   Ser-keşlik itme bir nefes iy serv-ihoş-hı

4 Pâyine şu gibi yüz urub ağlayu didüm   Yaşun gibi bu yolda sürün zâr ü müstehâm

5 Didi hevâyı vaslum idersen ger ârzû   Ol diye e's-salat bu çağıra e's-selâm

6 Görse namâz içinde halâyık bu kâmeti   cIşkun meyinden aña dem urmak ola harâm

7 İtmezse Lâmicî saña kanın helâl eger

337

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Vatan itse nola kûyunda bugün cân u tenüm — Bâğ-ı firdevs ola gelmişdür ezelden vatanum
2 Şeb-i mihnetde ölürsem yine pâyün tozına — Subh-veş mihri mi ᶜarż eyleye çâk-ı kefenüm
3 Hasret-i zülf ü ᶜızârunla virem cânumı çün — Eşk-i hûninle yusun ebr-i belâlar bedenüm
4 Ser-i kabrümden o serv-i kad eger ide güzer — Diye cânum ğamını diller uzadub çemenün
5 Seni bülbül gibi medh eylerem ey gülşen-i hüsn — Ferah-âbâd olursa nola beytü'l-hazenüm
6 Ne ğamun oklarını diye ne dil zahmların — Her kılum tende zebân yâreler olsa dehenüm
7 Lâmiᶜîden ne revâdur idesin dâmen-i çîn — İy yüzi gül yanağı lâle kadi nârevenüm

338

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Şeker olsun gelür câna lebünden ğayri emsem sem
Bana tiryâk-i ekberdür elünden nûş idersem sem

2 Urubdur yâreler muhkem bana ğamzen okı pür-sem
Umaram senden iy cânum girü bu zahme merhem hem

3 Halâs olmak ne mümkindür gönül bu vecd ü hâletden
Ki çün zülf-i muᶜanberden irişür câna her dem dem

4 Gönül ğavvâsı olmışdur bugün bir bahra müstağrak
Önünde bu yidi deryâ degül mânend-i şebnem nem

5 Görürsem Lâmiᶜî tandur ferah bu şâm-ı hicrândan
Ki oldı mihnet-i zülfi ucından dilde müdğam ğam

339

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Yüzüm sürüb der-i dil-dâra hâk-i râh oldum — Rakîb rağmına ᶜâlemde pâdişâh oldum
2 Ğam âteşine nice yanmasun vücûdum kim — Dühân-ı âhile yanunda rû-siyâh oldum
3 Günâh olursa açuk sevdügüm seni sevmek — Siyâsetün ne ise kıl ki pür-günâh oldum
4 Gülerse şemᶜ yiridür derûnum âteşine — Ğamunla ney gibi her dem pür-âh u vâh oldum
5 Bir arpa denlü degül bana hirmen-i eflâk — Egerçi kadrile ᶜâlemde berk-gâh oldum
6 Kapun gedâlığını kıldı ihtiyâr gönül — Çü bu saᶜâdete irdüm esîr-i câh oldum
7 Vefâ idem didi dün Lâmiᶜîye lutfla yâr — Bir olmaz işe każâdan ᶜaceb güvâh oldum

340

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— . —)

1 Bir siyeh perçemlü meh-peyker habîbüm var benüm   Ejdehâ-yı çarhdan sanmañ nehîbüm var benü
2 Günde biñ kez öldürürdi ġamzesi lakin dahi   Lebleri âb-ı hayâtından nasîbum var benüm
3 Ah kim zülfüñ gibi hâlüm saña geç añladur   Bir siyeh-rû tîre-dil kâfir rakîbüm var b
4 Ġam degül ġam nîşi zehrinden baña iy nûş-i leb   ʿIşk-tiryâki gibi şâfi tabîbüm var benüm
5 Didüm iy cân vaʿdeden zülfüñ niçün ser pîç ider   Didi her mûyumda miskîn yüz firîbüm var b
6 Baña yiterdi şeref bir kez diseñ iy mâh-ı hüsn   Şunda bir bî-tâliʿ u müdbir ġarîbüm var b
7 Rahm kıl ben zâra didüm didi kim iy Lâmiʿî   Bir gülem ben sad-hezârân ʿandelîbüm var

341

4 Me fâ î lün (4 . — — —)

1 Belâ-yı râh hicrânı nigârâ ser-be ser çekdüm   Çü buldum menzil ü vaslı dil ü cândan haz
2 Gehî hûnâbe-i hasret gehî peymâne-i hayret   Senüñ ʿışkuñda iy dil-ber neler çekdüm ne
3 Ayaġuñ topraġın buldum cihân u cândan el yudum   Serüm terk eyledüm başdan ki serden derd
4 Ser-â ser nikmeti dehrüñ gelür şimdi baña niʿmet   Habîbüm mihnet ü derdüñ cihânda ol kadar
5 Yaşumdan hûn idüb hâsıl kurutdum nâfe-veş cismi   Had ü zülfüñ hevâsından belâ-yı bahr u be
6 Kitâb-ı hüsnüñ evrâkın geçürdüm gözden iy gül-ruh-Vefâ bâbına geldükde aña fihi nazar çekd
7 Nice yanub yakılmasun ġamuñdan Lâmiʿî miskîn   Halâyık cümle sûd itdi arada ben żarar çe

342

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— .—)

1 Subh-veş mihrüñle çâk oldı giribânum benüm   San şafakdan kan yaşumdan ciyb ü dâmânum
2 Gül gibi tutdı meşâm-ı ʿâlemi bûyuñ senüñ   Gûş-ı çarha irdi bülbül gibi efġânum benü
3 Ah kim bu rû-yı zerd u eşk-i hûnîn dem-be dem   Dehre fâş itdi ser-â ser râz-ı pinhânum b
4 İy hayâl-i yâr kılsun cû-yı çeşmümden güzer   Kanlu sudur key sakın eşk-i firevânum ben
5 Çek ʿinân-ı esbüñi bir lahza hâk-i pâyüñe   Hâlumı ʿarż ideyim devletlü sultânum benü
6 Eyledüm peymâneyi terk itmege peymân velî   Döndi yâruñ vaʿde-i vaslına peymânum benü
7 Lâmiʿî şol resme yazdum âteş-i hicrânı kim   Sûz irişür ʿâleme okunsa dîvânum benüm

343

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . — —/. . —)

1 Kış irişdi gelüñüz sohbet-i şâm eyleyelüm   Yaʿni kim subha degin ʿıyş-ı müdâm eyleye
2 Muhtesib irte yasaġ eyler imiş şürb-i meye   Bu gice anuñ için bizde tamâm eyleyelüm
3 ʿAkl ser-keşlik idüb ʿışkuña râm olmaz ise   Zülfüñi bend idüben boynına râm eyleyelüm
4 Kankı dil-ber ki surâhi gibi ayaġuña baş   Senüñ indürmez ise kaddini lâm eyleyelüm
5 ʿArż kıl hüsnüñi biñ Yûsuf-ı Kenʿânı bugün   Mısra sultân ise kapuñda ġulâm eyleyelüm
6 Ola kim pîr-i harâbât bizi ide kabûl   Sâkiyâ senden aña medh ü selâm eyleyelüm
7 Lâmiʿî ger dimeye bâde-i ʿışkuña helâl   Biz aña sohbet-i ʿuşşâkı harâm eyleyelüm

344

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nâme ki ol cândan gelür ta^c^vîz-i cânumdur benüm Mihnet-i eyyâmdan hatt-ı emânumdur benüm
2 Her elif kim anda düşmiş sidre-âyin müntehâ Tûbî hevrâ hirâm u hoş-revânumdur benüm
3 Noktası seyri żamîrüm gün gibi eyler ^c^ıyân Dûd-ı âhumdan her i^c^râbı beyânumdur benüm
4 Nükteler kim anda derc itmişdür ol dürc-i güher Lâle gibi dilde key dâg-ı nihânumdur benüm
5 Dûde-i şeb rengidür dîdem sevâdından misâl Pertev-i subh-ı beyâżı nûr-ı cânumdur benü
6 Sebze-zâr-ı nev-bahâr-ı hattı ser-tâ ser anun Gül gibi hâtırlar açar bustânumdur benüm
7 Eylemiş ol hâme kim bu nâmeyi şâh-ı nebât Lâmi^c^î bir tûtî-i şîrîn dehânumdur benüm

345

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Vefâsuzdur igen dirler cihân gibi seni ^c^ömrüm Yalanlarsan nola halkı dögüb sögüb beni ^c^ön
2 İdelden Gökdere seyrin rakîb-i sekle sen âhû Bınarbaşın unutdurdı yaşum Akçaġlanı ^c^ömrün
3 Kılaldan hûşe-i zülfün hevâsın cân u dil hâsıl Ser-â ser yile gitdi bil hayâtum hirmeni ^c^ö
4 Virürsem cân ^c^aceb midür o zülf ü hatt-ı müşkîne Ki besler mâr u mûr içün belâlar bu teni ^c^ö
5 İçüb peymâne-veş kanun dem idem Lâmi^c^î dirdün O peymânlar yalan mıdur vefâ ^c^ahdi kanı ^c^ön

346

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Bahâr mevsimi irdi gelün müdâm içelüm Dem-i safâ vü tarabdur ^c^ale'd-devâm içelüm
2 Çemende lâle gibi mest ü ser-girân oluban Humâr zahmetini def^c^ içün müdâm içelüm
3 Visâl-i yâr ele girmezse nidelüm sâkî Hayâl-i zülf ü ruhi birle subh u şâm içelü
4 Gel itme bize müselles nasîhatın zâhid Ko puhte yiri degüldür şarâb-ı hâm içelüm
5 Neşâta ġurra-i şevvâlden idüb bünyâd Diyince ramażândur bugün tamâm içelüm
6 Ġam-ı cihânı ko iy dil safâ-yı vakti gözet Zamâne raġmına gülşende şâd-kâm içelüm
7 Devâ içün çü mübâh oldı Lâmi^c^î me-yi nâb Humâr hastasıyuz biz niçün harâm içelüm

347

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Her ne denlü mâh olursa nûra kâbil dostum Âftâb-ı hüsnüne olmaz mukâbil dostum
2 Heykeline düşmenün bin hirz okurdum ben kulun Boynuma bir kez kolun kılsan hamâyıl dostum
3 Kaşun içre çeşm-i pür-hışmun görenler didiler San ki merrih eylemişdür kavsi menzil dostu
4 Eylemez bülbül bahâr-ı hüsnünün medhin tamâm Baġlasun evrâk-ı gülden bin resâyil dostum
5 Kaşlarun yayın çatarsın gerçi diller kasdına ^c^Âşıkun âhı okından olma ġâfil dostum
6 Âteşîn peykânlarundan dil harîmin pür gören Dir haramdur nûrdan tolmış meşâ^c^il dostum
7 Lâmi^c^înün isteme yaş dökdügin kapunda kim Başdan aşur yüzbulınca işbu sâyil dostum

348

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — • — —/— • —)

1 Ey cemâlün̄ bezm-gâhı ravża-i dârü's-selâm
Sel-sebîl leblerün̄ سبحان من يحيي العظام

2 Ḫaymeler çekmiş kaşun̄ etrâf-ı bâġ-ı hüsn
Gözlerün̄ çün قاصرات الطرف فى تحت الخيام

3 Ġam beyâbânında âḫir teşne-diller cân virür
Ger müdâm irmezse la^c lün̄den بكأس من مدام

4 Gülşen-i eṭrâf-ı kûyun̄ ṣaḥn-ı cennâtü'n-na^c îm
Bülbül temcîd-ḫ^v ânün̄ naġmesi فيها سلام

5 Sâkiyâ peymâne sun والله ذو الفضل العظيم
Muṭribâ çal naġmeni يغفركم يوم القيام

6 قبله ام ديدار تو عشقت صراط مستقيم
شيخ ما پير مغان و خانه اش بيت الحرام

وله فى حرف النون

349

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1	Dilâ mihr ü vefâ umma bugün ol mâh-ı tâbândan Ki yakar hûblar dün-gün çerâğı çarh-ı gerdândan
2	ᶜAceb ditrer güneş gibi zer üzre hᵛâce-i dünyâ Ağarmış iki göz meh-veş ümîz-i mâl-ı devrândan
3	Felek bir âsyâdur kim saçun müşkîn ider kâfur Sebak al zulmet-i şeb birle nûr-ı subh-ı rahşândan
4	Münevver kıl gönül beytin yüri câm-ı şarâbiyle Gözün yum mihr-i rahşândan güzer kıl mâh-ı tâbândan
5	Gel ey serv-i hirâlanum vefâ endâzesin gözle Yaşum gibi revâ mıdur geçürmek nâzı urândan
6	Kebâb itdi beni ol çeşm-i mestün âteş-i ᶜışkı Ne istersin ᶜaceb bilsem var iy ğam sende bir yandan
7	Nigârâ pîr olub sanma tutundı Lâmiᶜî gözlük Bugün ümmîz-i vasluna gözüm dörd oldı hicrândan

350

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (- - ./- . - -/- - ./- . - -)

1	Râhat yüzini görmek olur mı bana bir gün	Geh yolum urur âhum gâh eşk ider şebîhun
2	Olsa Safâ-yı cânı iy dil be-hakk-ı Merve	Koyub diyâr-ı yâri gitmezdi hoca Mecnûn
3	Öykünmegi görürdün rûyına yârün iy mâh	Bu hâletiyle ol cân görinse sana bir gün
4	Vaslıyla bir kez öldür tek hicri ᶜâdet itme	Sultân-ı cân u dilsin kan eyle itme kânûn
5	Bir ay u iki gündür alnuña ruhlarundan	Ben bî-sitâreyi dûr itdi bu devr-i gerdûn
6	Sen hüsrev-i zamânsın laᶜlün nazarda şîrîn	Benden ğamıyle Ferhâd eşküm ulağı Gülgûn
7	Dendân u kadd u ebrûn evsâfıdur dilümde	Her sözi Lâmiᶜînün anunçun oldı mevzûn

351

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Sûfiyâ sad-pâre kıl gel hırka-i sâlusi sen	Câm-ı mey tut taşa çalub şîşe-i nâmusı sen
2	Bu delüklü sînemün ney gibi gûş it nâlesin	Neydügin bilmek dilersen nağme-i koknusı sen
3	Ol Mesîhâ-demden ögren var Şifâ Kânûnını	Ey tâbîb efsânedür bil tıbb-ı Câlinâsı sen
4	Raksını ol gülbün-i hüsnün seher seyr it gönül	Gün gibi görmek dilersen cilve-i tâvûsı sen
5	Şemᶜ-i rûyından misâl-i kalb-i ᶜâşık yüz hayâl	Gösterürsin bir dem içre iy felek fânusı sen
6	Bû-yı nâfen bağlayub dil ğoncasın bir luᶜb ile	Geçdün iy gül câna yüz efsûnla efsûsı sen
7	Hâk-i dergâhına yüz sür ister isen Lâmiᶜî	Efser-i keyhüsreviyle taht-ı Keykâvûsı sen

352

Me fâ î lün Fâ i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. - - -/- . - -/. - - -/. . -)

1	Yaratdı gün yüzüñi Hak çü nûr-ı mutlakdan	Sal imdi ^{c}âleme revnak tecellî-i Hakdan
2	Hilâl kaşuñı tañ mı hayâl sansa dilüm	Ki bakdurur felek ol nâ-tüvânı ırakdan
3	Hevâ-yı zülfine özenme iy göñül fulki	Hatâludur gelicek rûzgâr yaprakdan
4	Cemâl-i meh-veşüñüñ hışmetinden aslanum	Yayındı sahn-ı sipihrüñ ġazâli otlakdan
5	Çü düşdi sâye-i zülfüñ gibi ayağuña cân	Götürse mihrüñ miskîni nola toprakdan
6	Gücenme zülf ü ^{c}ızârum komaz diyüb dilden	Ne söyledüm saña iy cân karadan u akdan
7	Çü gördi Lâmi^{c}î mihrâb-ı tâk-ı ebrûñı	Bu çeşm-i hasta gibi çıkmaz oldı bucakdan

353

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	İtse gül yakub beni ol şem^c-i kâfurı beden	Sûz-ı âhumla kefen pîçide kalkam kabrden
2	Şöyle dil-tengem eger hâküm bitürse şâh-ı gül	Hande idüb ġoncalar ol şâhdan açmaz dehen
3	Kaşlaruñ yassun kemânın dil-berâ şimden girü	İşledi işin tamâm ol ġamze-i nâvek-fiken
4	Sünbül-i zülfi kohusı baña besdür iy sabâ	Oda yansun yile gitsün nideyim müşk-i huten
5	Encüm-âsâ dişleri nazmın görürken ol mehüñ	Olsa ġark-ı bahr-ı hayret tañ mıdur dürr-i ^{c}a[illegible]
6	Âb-ı çeşm ü âteş-i âhum eser itmez aña	Âfet ü bî-rahm u sengîn-dildür ol sîmîn-beden
7	Tîr-i yârı vasf iderken Lâmi^{c}î gülzârda	Gendüden geçmiş perî görmiş gibi serv-i çemen

354

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün(. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1	Hemîşe zâhir olur mihri çâk-i sînemden	Figân bu subh-dem tâbnâk-i sînemden
2	Müdâm cân-ı giriftâr uġrı gibi gelüb	Nazar kılub ruh-ı dil-dâra çâk-i sînemden
3	Teferrüc eyle nigârâ ki dâġ-ı ġamlarla	Ne resme bitdi gül ü lâle hâk-i sînemden
4	Güneş gibi dile bir saykal urdı ^{c}ışkuñ kim	Silindi jeng-i keder sahn-ı pâk-i sînemden
5	Hemândem eyler idi subh-ı vasla dek pervâz	Halâs olaydı dil ü cân şibâk-i sînemden
6	Şikâyet añlama cânâ sirişkümüñ kanın	Şira sıkar saña her demde tâk-i sînemden
7	Cigerde Lâmi^{c}îyâ çok mıdur bir iki zahm	Bu deñlü dâġ nedür iştirâk-i sînemden

355

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1	Kef-i pâyine nigâruñ ki odur berk-i semen	Nola sürsem yüzümi lutfla mânend-i çemen
2	Ayağuñ tozı dil ü cân gözine sürme iken	Hâk-i rehdür oda ur yile savur müşk-i huten
3	Yüzin ağardımadı rîş-i sefîdiyle rakîb	Meger ol rû-siyehüñ cânına hızr ire kefen
4	Çeşm-i surhumda yaşum jâleye beñzer ki seher	Lâlenüñ kâsesini eyledi pür-dürr-i ^{c}aden
5	Sînemüñ dâġına bir kez nazar itseydi o şâh	Dehre virürdi ziyâ gün gibi bu resm-i hasen
6	Çarh-veş kasrın o mâhuñ tolanursın şeb u rûz	İy güneş bilse idüm bunca şeref saña neden
7	Lâmi^{c}î kân-ı melâhatdur egerçi sözde	Leblerüñ vasfına geldükde kılur hatm-ı suhen

356

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . — —/. . —)

1	Ah kim olmadum cehd ile dil-dâre yakın	Bilsem ağyâr ne efsûnla olur yâra yakın
2	Diledi cân ki lebinden sora ahvâli dili	Ol cefâ-hû nidelüm gelmedi bir pâre yakın
3	Yâd-ı zülfünle uçar fulk-i dil Allah onara	Gerçi ortada yüz amma görinür kara yakın
4	Geh kenâr u gehi girdâba çeker sar sar-ı ʿışk	Rûzgârınca gönül ara ırak ara yakın
5	Neyki diyince ırakdan şu karaltı saçına	Ejdehâ mı ola dirsin be yüri vara yakın
6	Gönlümi avladı şimdi o degül gibi geçer	Ah kim çokdur işi dil-berün inkâra yakın
7	Râzı ol yarım ağız vasla didüm güldi o cân	Lâmiʿî ağlama oldı hele ikrâra yakın

357

4 Me fâ î lün (4 . — — —)

1	Nola raks u semâʿ itsem dem-i ʿışkun safâsından	Kesilmez serv-i dil-cûnun çü cân u dil hevâsı
2	Rakîbün gerçi kim hûnı diyetdür cânuma ammâ	Bir avuc hâk-i pâyün yeg anun bin hûn-bahâsır
3	Ger ol serv-i hümâ-sâye gelürse kabrum üstine	Kıyâmet kopsa baş çekmek ne mümkin hâk-i pâyı
4	Meger kim sâye-vâr ardınca dûd-ı âh-ı sînemdür	Görinen perçem-i müşkîn o meh-rûnun kafasında
5	Esîr-i zülf-i yâr ancak ne sensin iy dil-i miskîn-	ʿAceb bu ʿukdenün var mı halâs olmış belâsır
6	Derûnum zahm-dâr idüb beni ney gibi inletme	Garîbün iy kemân-ebrû sakın tîr-i duʿâsından
7	Felekden mihr umub cânı düşürme Lâmiʿî tâba	Niçün kecralığ eylersin cihânun geç vefâsında

358

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— . —)

1	Sîneme bir nâvek ur lutf idüb iy kaşı kemân	Tâ kucam serv-i kaddün yâdına anı her zamân
2	Kaşlarun çatmak ne hâcet tîr-i gamzen câna bes	Hây nedür bir nâ-tüvân kasdına bu iki kemân
3	Yirde sen serv-i ser-efrâzun görüb reftârını	Çağırur el kaldurub gökden melekler elâmân
4	Savurur mihnet yili cev cev vücûdum hirmenin	Tan mıdur âhum yelinden yansa her şeb keh-keş
5	Baht-ı bî-dârum durur kim çeşm-i hvâb-âlûd-ı yâr	Bir kıya bakışla katdı nâ-tüvân cismüme cân
6	Pâyı basmış diyü yüz bin bûse urdum râhına	Sikke-i encüm gibi devr içre kodum hoş nişân
7	Lâmiʿî dil-hastasın neyler sorub ol nûş-ı leb	Kim teninde her kılıdur vasf-ı hâliçün zebân

359

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün(3— . — —/— . —)

1	Laʿl gibi kan yudar câm-ı leb-i yâr isteyen	Şemʿ-veş cânın od eyler bezm-i dil-dâr isteye
2	Subh-ı mahşerde ruhun mihrine îmân ʿarz ider	Cân virürken şâm-ı zülfün gibi zünnâr isteyer
3	Lebleri dârü'ş-şifâsın açmış ol gül yüzlü yâr	Dir şeker dilden ki gelsün derde timâr isteye
4	Kûh-ı dil nûr-ı tecellîden tağılsa düşme tur	Ey bugün Musî-sıfat cânıyla dîdâr isteyen
5	Gizlemiş müşkîn saçın ol laʿl-i leb sîmîn-beden	Gözleri aydur ki gelsün genc-i bîmâr isteyen
6	Âşinâ-yı bahr-ı gam olsa ne tan gavvâs-ı ʿışk	Şimdi mi girdâba düşdi dürr-i şeh-vâr isteyer
7	Hûblar sevmekde gâyet pür-hünersin Lâmiʿî	Gözlemez taʿyîbin ağyârun belî yâr isteyen

360

Me fâ î lün Me fâ î lün Fa û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1	Şehâ sen mihr-i dehr-ârâyimişsin	Anunçun ser-keş ü hôd-râyimişsin
2	Ne tûbî saña hem-serdür ne Sidre	Hey âfet serv-i bî-hemtâyimişsin
3	Bu hüsne kimse dimez lâ vü illâ	Bedel yok saña müstesnâyimişsin
4	Lebüñ bir çâşını sundı baña dün	Ne şîrîn şükkeri helvâyimişsin
5	Rakîbüñ boynı üzülsün komadı	Habîbüm dün ^{c}aceb tenhâyimişsin
6	Nihân işler geçersin ğamzelerle	Ne nâzük dil-ber-i ra^{c}nâyimişsin
7	Cihândan Lâmi^{c}î hoş ^{c}uzletüñ var	Seni biz bilmedük ^{c}ankâyimişsin

361

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(- - ./- . - ./. - - ./- . -)

1	Gülzâr seyrin eylese ol serv-i dilistân	Gül çâk ider yakasın bülbül kılur fiğân
2	Mevta kefen derîde kıyâm ide kabrden	Bir dem işâret eylese ol zülf-i cân-fişân
3	Evvel kademde zülfi gibi terk-i ser kılur	Sırrân dehân-ı dil-ber içün söyleyen nişân
4	Arduñca sâye gibi sürünsem ^{c}aceb midür	Zülfüñ kemendidür beni iyleten keşân keşân
5	Hatt-ı lebüñ gibi yiridür sürse ^{c}ömr-i hoş	Her cân ki oldı devr-i dehânüñde kâmrân
6	Câniyle ol miyânı kenâr eyleyem diyüb	İtdüm iki kolum kemer ü cânı der-miyân
7	Bir yâr-ı ğam-küsâr bulub câna Lâmi^{c}î	Derdüm diridüm olsa ğamum kâbil-i beyân

362

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Yarelerden sînemüñ sahnını kıldum gülsitân	Bir nazar meyl ide şâyed hâtıruñ iy dilsitâ
2	Gül gül olsa tañ mı ^{c}aksinden yaşum kim dil-berüñ	Hil^{c}at-ı surhiyle olmış servi şâh-ı ergavân
3	Boynuma takub kefen su gibi düşem pâyüñe	Katlum içün bir kez el sunsañ eyâ serv-i re
4	Bir nefes gûş itmegiçün nâlesin ben bî-dilüñ	Yüz çevürme gül gibi bülbül-sıfat itsem fiğ
5	Sâye-veş yiter süründür iy hümâ ben ^{c}âşıkı	Her ne deñlü hâkisem ben kadr ile sen âsümâ
6	Vüs^{c}at-ı dil hâsıl it incinme âh bülbüle	^{c}Iyş-ı dünyâ tengdür iy ğonca-leb yokdur gü
7	^{c}Azm kılmış Lâmi^{c}î katline dirler dil-beri	Çok degüldür cânuñ içün iy ecel bir dem amâ

363

Me fâ î lün Me fâ î lün Fâ û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1	Perî yüzlü nigârum kaçma benden	Revâ olmaya kaçmak cân bedenden
2	Meleksin vahşet itme âdemîden	Kaçarsan kaç rakîb-i ehremenden
3	Akıtma yaşumı îmânuñ içün	Kaçar kâfirce kâfir dahi kandan
4	Rakîb-i sek tura benden kaçasın	Revâ mıdur hay âhû gözlüm andan
5	Ölürsem kesmezem el dâmenüñden	Gerek sen kaç gerekse kaçma benden
6	Seni aslan sanur iy Lâmi^{c}î yâr	Kaçar anuñçun âhû gibi senden

364

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Ey dil nigâra ʿâşık-ı şeydâ degül misin
ʿÂlemde pür-melâmet ü rüsvâ degül misin

2 Cânâ saçun̄ görüb nice denk olmasun gönül
Nâz u cefâ yüki büt-i raʿnâ degül misin

3 Kaddün̄ livâsı yanına cemʿ olsa hûblar
Âlây içinde cümleden aʿlâ degül misin

4 Ben kayd u bend-i ʿışk ile Mecnûn degülmiyem
Sen tâc u taht-ı hüsn ile Leylâ degül misin

5 Ey dil sakın ki dâmen-i dil-dâra toz konar
Eşkün̄le yolların sula sakkâ degül misin

6 Ey ehl-i hırka virme bana terk pendini
Sûret-perest ʿâşık-ı dünyâ degül misin

7 İncinme sek-i rakîbe cihân herzesin yisün
Sen Lâmiʿî bu tabʿ ile deryâ degül misin

365

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Demidür iy ne-yi dil âh u vâlar eyleyesin
Visâl-i demlerin an̄ub nevâlar eyleyesin

2 Cigerde ğamzen̄ okı işledi bu dahi nedür
Kurub o yâ kaşun̄ı yaykaralar eyleyesin

3 Gözün̄ cefâyile itmişdi ʿahd-i katlum içün
Umardı cân u gönül kim vefâlar eyleyesin

4 Eyâ perî buna kim dir ki âdemîlikdür
Rakîbe ʿâşıkı koyub ʿatâlar eyleyesin

5 Bu devlet el vire mi sana iy dil-i ser-mest
Nigâra tolu içüb merhâbalar eyleyesin

6 Revâ mıdur sana ben derdün̄ ile hasta yatam
Temâruzına rakîbün̄ devâlar eyleyesin

7 Elini Lâmiʿî çekmez belâ-yı zülfün̄den
Kolından asub eger bin̄ cefâlar eyleyesin

366

Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. . – –/. – – –/. . –)

1 Dehr-veş yâr-ı pür-cefâsın sen
Hay ʿömrüm ne bî-vefâsın sen

2 Nola tartılsa Yûsuf altuna
Hûblar içre bî-bahâsın sen

3 Kala mı sana iy güneş yüzlüm
ʿÂlemi ser-be ser yakasın sen

4 Çekse aʿlâm-ı sidre kâmetler
Cümleden hûb u müntehâsın sen

5 Bana ğam hoşdur iy ferah senden
ʿÖmr-mânend-i bî-bekâsın sen

6 Her dem iy nâ-yı dil figânlar kıl
Başdan ayağa pür-hevâsın sen

7 Yisün iller o leblerün̄ balın
Lâmiʿî çek kuru belâsın sen

367

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Sen nev-cuvânun̄ ay yüzini seyr içün ʿayân
Gözlük idindi mihr ü mehi pîr-i âsûmân

2 Yaşum ki dirdi her dem an̄a dîde قرنفل
Gözden gönülden anı serâpâ çıkardı cân

3 Güller gelüb bu bâğda bülbüller in̄lesün
Kim devr elinden içdi bu zehr-âb zaʿfirân

4 Bir gün libâs-ı surh ile geçdi misâl-i eşk
Her dem gözüm önindedür ol şâh-ı erğavân

5 Gökde melekler uyumaz iy ğayret-i perî
Her gice subha-dek iderem ol kadar figân

6 Çarhun̄ güzer kılub yidi kalkanın itdi bir
Âhum okından eyle hazer iy kaşı kemân

7 Mey gibi laʿlinün̄ komayam kanın içmedin
Bir dem ecelden ölür ise Lâmiʿî emân

368

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nâlem içün acı diller virme iy şîrîn-dehân — Bir figân kalmış durur ancak hayâtumdan nişâ

2 Bûse ihsân it didüm cânâ çün aldun gönlümi — Didi ᶜâdetdür ezelden âteş olur râyegân

3 Yağdurub neyler melâmet taşların bana rakîb — Tîğ-i hicründen gelübdür câna cism-i nâ-tüvâ

4 Cân virürdüm lebleründen bir dem alsam kâm-ı dil — Cân libâsın çâk iderdüm yahud olsam câna cân

5 İçmek olurdı lebün kanın surâhi-veş müdâm — Lîk kanı hem-dem-i ğam-hᵛâr u baht-ı kâmrân

6 İtmez idüm ben dehânun remzini ᶜâlemde fâş — Eşk-i mey-gûnumdan oldı âh rüsvâ-yı cihân

7 ᶜAkl u sabr u gönlini yağmaya virdi Lâmiᶜî — Zâr u tenhâ kaldı ğam-deştinde gitdi kârvân

369

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Kankı hayvândur ruhun ᶜıydına kurbân olmayan — Nice bî-cândur firâkundan dili kan olmayan

2 Sînemün köyneklerin hâl-i lebinden sor gönül — Sûz-ı cân derdini bilmez bağrı sûzân olmayan

3 Lezzet almaz bâdeden zâhid olubdur telh-kâm — Leblerün zevkın ne bilsün vâkıf-ı cân olmaya

4 Bezm-i ğamda zâri-yi ᶜuşşâkdan râz anlamaz — Ney-sıfat bağrı yanub hicrile nâlân olmayan

5 İşigünde har rakîbi bağlama sek yirine — Lâyık olmaz hilᶜat-i tekrîme insân olmayan

6 Kankı mü'mindür saçundan şedd-i zünnâr eylemez — Nice kâfirdür yüzün görüb müselmân olmayan

7 Şâd olurmış müddeᶜî hatt-ı ruhından Lâmiᶜî — Din içinde fitneler ister mi şeytân olmayan

370

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1
Hatt-ı laᶜlün görüb cânâ ᶜaceb mi olsa dil mahzûn
Ki afyon yinse mey üzre olur keyfiyyeti efzûn

2
Leb ü hat sanmanuz anı bugün meydân-ı hüsn içre
Koşulmış rûz u şeb mânend bu Şebdîz ü o Gülgûn

3
Ya sükker üzre miskiyle tılısm itmiş saçun tahrîr
Ki halk-ı ᶜâlemün gönli bu efsûniyledür meftûn

4
Bedehşân şâhıdur laᶜlün idinmiş sâyebân ᶜanber
Ki yanmış oda reşkinden ser-â ser hayme-i gerdûn

5
Ğubâr-ı hatt-ı yakutı bugün nesh itse tan mıdur
Ki her harfine geçmişdür rüsûm-ı şîveler efsûn

6
Dem-i ᶜuşşâk içün benzer getürdi hükm ü hüccetdür
Görün bi'llahî tezvîrin ne şerᶜîdür ne hod kânûn

7
Veya bâzâr-ı cân eyler bu dem iy Lâmiᶜî laᶜli
Ki sevdâ ehlinün olmış metâᶜ-ı dilleri merhûn

8
Ğam alub dil viren cânı sanur zâhid ki aldandı

371

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Kaçma âhû gibi iy dil murğı ol sayyâddan
Zülfinüñ dâmındasın ası nedür feryâddan

2 Ğamzesi kan dökdügi sultân-ı ᶜışkuñ hükmidür
İy esîr-i kayd-ı mihnet ağlama cellâddan

3 Alma âhum yakuban pervâneñ ğam nârına
Şemᶜ-i rûşensin sakın her dem muhâlif bâddan

4 Nâlemüñ ahengidür iy hüsrev-i şîrîn-dehen
Şol dil-i kuh-sârda kalan sadâ Ferhâddan

5 San kitâb-ı nâz okurken mekteb içre ol sanem
Atlamış bâb-ı vefâyı defter-i üstâddan

6 Mısr halkından kaçub dil düşdi şâm-ı zülfine
Fitne baş kaldurdı gördi cânib-i Bağdâddan

7 Almağa râz-ı lebin bî-zûr u zer zâr olma hiç
Ağlamakla nesne kopmaz kalᶜa-i pûlâddan

8 Eyledüm zîr ü zeber urub duᶜâdan lağmlar
Gerçi cânıdur rakîbüñ kâfiri bünyâddan

9 Günde biñ kez öldürürseñ terküñ urmaz Lâmiᶜî
Biñ kez ölmek biñ cihânda bir yaramaz addan

372

4 Me fâ î lün

1 Güneş gibi ne tañ iy mâh idüb lutf u kerem bir gün
Bu göñlüm gibi virân hücreme bassañ kadem bir gün

2 Beni çok yakdı yandurdı o zülf ü kâmetüñ hicri
Çekem eflâka ejder-veş duhânumdan ᶜâlem bir gün

3 İşidüb nâlemi cânâ benimçün itmesün ğavğa
Yakındur seklerinden uş sudağı refᶜ idem bir gün

4 Geçürdüñ ᶜömrümi hicrân u derd u ğamla iy dil-ber
Dirîğâ olmadum vasluñ deminden muğtenem bir gün

5 Rakîbi uydurub sâyeñ gibi her dem kılursın ᶜıyş
Nola ol sek kadar yanuñda olsam muhterem bir gün

6 Karalar hüsnüñ evrâkın siyeh bahtum gibi hattuñ
Hayâtum defterin yekser düriserdür bu ğam bir gün

7 Dem-â dem Lâmiᶜî vasl olmağ içün ivdügi budur
Gelüb bulmayasın şâyet kuluñı iy sanem bir gün

373

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — • — —/— • —)

1 Olalı Mecnûn-sıfat Leylî saçundan hasta cân — Yapdı başum üzre zâg-ı dûd-ı âhum âşiyân
2 Benven ol Ferhâd kim âhum külünginden bu gün — Bagrumun dâgından itdüm kanum ırmagın revân
3 Hak dehânun zerresin şol resme gûyâ eyledi — K'oldı hayrânı meh ü mihr ü zemîn ü âsümân
4 Her dem eşküm fâş idüb merdümler içre râzumı — Ah kim ben kûşe-gîri itdi rüsvâ-yı cihân
5 Gözlerün cellâdı eyler her nefes sefk-i dimâ — Leblerün cÎsî-sıfat gerçi bagışlar câna cân
6 Gel münevver eyle çeşmüm hücresin merdümlik it — Ara yirde olmadın kâfir rakîbün birle kan
7 Ĝonca-lebler medhetinde Lâmicî kilkün dili — Bülbül-i gûyâ mıdur ya tûtî-yi sükker-beyân

374

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (• — • —/• • — —/• — • —/• • —)

1 Gözüme tîr durur serv ü ĝoncalar demren — Alalı gönlümi ol serv-i kadd ü ĝonca-dehen
2 Ölümli câşıkıdur benzer ol sipâhinün — Ki gönderi tolamış gerdenine kanlu kefen
3 Miyânını kucalı sîm ü zerle şemşîri — Yaşumı sîm-i revân çehremi zer itdüm ben
4 Dilâ kemânı içün dime yufkadur bagrı — Ki kaşı gibidür ol dil-i siyâh merd-efken
5 Ĝıdâsı hûn-i ciger olmasaydı tîrinün — Dehân-ı surhla yanında tutamıydı vatan
6 Görince şeş-per-i zerrin ü âhenin cânın — cAceb mi ditrese hurşîd ü mâh-ı rûyın-ten
7 Şucâc-ı mihr degüldür bu tâb uran her subh — Kemişdi bend-i kemendi felekde şîre-resen
8 Ne tan olursa felek-rahş ol meh-i tâbân — Ki mihr gibi tutar elde zer-nişân kalkan
9 Kılâde itdünse boynuna vefâ tavkın — Uy imdi Lâmicîyâ iti gibi ardına sen

375

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — • — —/— • —)

1 Ey sabâ billahi seyr itdükce cânân illerin — Yâra yagmalandugın carz it dil ü cân illeri
2 Vasl-ı bagdâdında kalsam yiridür şimden girü — Dil-berâ cevrün yiter gezdürdi hicrân iller
3 Bulmadum bir yirde hem sohbet ruh u zülfün gibi — Sâl u meh devr eyledüm Rum u Karaman illeri
4 Görmedüm bir zerre hâk-i âsitânun gibi kuhl — Ol kadar ben bî-nevâ gezdüm Sıfâhân illerin
5 Şâm-ı zülfün seyr iden iy tâc-dâr-ı Mısr-ı hüsn — Ser-be ser terk eyledi Îrân u Turân illerin
6 İrmedi laclün gibi bir gevher-i sîrâbe hiç — Sû-be sû bâd-ı sabâ gezdi Bedahşân illerin
7 Genc-i lacl ü ejder-i zülfün gibi müşkil tılısm — Görmedi feth eyleyen hikmetle Yunan illerin
8 Gel demidür eyle aydın tîre çeşmüm vaslile — Niçe bir geşt eyleyem hicrünle Sarhan iller
9 Bulmadı bu sîne vü ol zülf ü çeşmün gibi hûb — Seyr idenler Berber ü Hind ü Tatar-hân iller
10 Câmi-yi Rûm u mürîd-i şeyh-i câmem Lâmicî — İsterem şimdi tavâf itmek Horâsan illerin
11 Rubc-ı meskûn içre âb-rû-yı heft iklîmdür — Sakla bâd-ı fitneden yâ Rabbi cOsmân illerin

376

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— . —)

1 İy yanağı sahn-ı dilde gülsitânum erğavân Vey bû-yı cân bâğına serv-i revânum erğavân
2 Şol kadar saldun cefâ tiğini dil mülkinde kim Sînemün meydânı pür-hûn oldı cânum erğavân
3 Gönlümün mülkini ᶜaklum gibi ğâret eyledün Ey gözi ser-fitne-i âhir-zamânum erğavân
4 Mâcerâ-yı ᶜışkunı tahrîr idelden hûn-i eşk Çehre-i zerdümde oldı zaᶜfirânum erğavân
5 Olıcak haddün ğamından kabrum üzre bitüre Haşre-dek her dem bu çeşm-i hûn-feşânum erğ
6 Leyletü'l-kadre irüşsem Hakdan isterdüm k'ola Cennet içinde giyâh-ı gülsitânum erğavân
7 Lâmiᶜî her dem yazar kapusına dil-dârınun Âh şâhum dil-berüm cânum cihânum erğavân

377

4 Me fâ î lün (4 . — — —)

1 Nice yanub yakılmayam bu cân-ı bî-karârumdan Yirin od itdüm eflâkun duhân-ı pür-şerârumd
2 Serâpâ göz kulağ olsun diyüb hâline cânânun Bitürsem yüz gül ü nergis ne tan hâk-i mezâ
3 Esîr-i şeş-der-i ğamdur dilüm nakş-ı emel gelmez Usandurdı beni nerrâd-ı gerdûn cân zârumdan
4 Batub bu sîne-i hûnin ü pür-dâğ üzre iy dil-ber Gülistân-ı hattını alsan yiridür lâle zârum
5 Ser-i kabrümde güller bite pâyin öpmege iy cân Sek-i kûyun güzer kılsa bu rû-yı hâk-sârumd
6 Bana tiğ-i cefâ ᶜarzın kılur od eyleyüb cânın Yanub yakılsam ol şemᶜa bu çeşm-i eşk-bârum
7 Tenüm hâkin ecel bâdı savursun suya ğam yokdur Hemîn iy Lâmiᶜî incinmesün dil-ber ğubârumd

378

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. — . —/. . — —/. — . —/. . —)

1 Ne devlet idi işigün penâh ideydüm ben Ya ayağunda başum hâk-i râh ideydüm ben
2 Yüzin çevürdi bir âhumdan ol perî-çehre Nolurdı hâlum eger her gün âh ideydüm ben
3 Gözüm ki kıble-nümâdur cemâli Kaᶜbesine Olur mı göz göre kim iştibâh ideydüm ben
4 Eger gireydi ele ağlamakla mülk-i visâl Yaşumla yir yüzini pür-siyâh ideydüm ben
5 Sevâd-ı dîdem ile nâme yazdum ol güneşe Yüzine uğrın ola kim nigâh ideydüm ben
6 Rakîb âhuma inkâr iderse ardumca Bir âh idüb yüzine rû-siyâh ideydüm ben
7 Sana kul olmağa kim dir ki Lâmiᶜî dilemez Cihâna bulsam özüm pâdişâh ideydüm ben

379

4 Me fâ î lün (4 . — — —)

1 Ferâğat mı ider ᶜâşık ümîz-i vasl-ı dil-berden Rakîbi dirise bin kez vefâ gelmez güzellerd
2 Ğamun sevdâsını her kim idinmez hâme-veş sanᶜat Hat-ı hûbân gibi dâyim kazınsun nâmı defter
3 Bugün câmiᶜde bir vâᶜız tolaşmış zülf-i dil-dâra Bulunmadı mı bir sâdık anı indüre minberden
4 Felek-veş pehlüvân-ı ᶜakl olursa devre ser-halka Basar zülf-i girih-gîrün hemân-dem dest-i çe
5 Ser indürmezse bu ᶜâşık ᶜaceb mi encüm ü çarha Bilür pâyun tozı yegdür ol iklîl-i mücevherd
6 Dil-i ᶜâşık gibi tan mı olursa hânesi rûşen Çerâğın çün yakardün-gün felek sen şemᶜ-i en
7 Bu âh u eşk iken her deme sana iy Lâmiᶜî hemdem Hakîkat-bînlik it kılma şikâyet çarh u ahter

380

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sana dil bagladugumçun her dem iy serv-i revân Kıldı la^c lün gonca gibi bagrumı derdiyle k

2 Âh-ı şeb-girine gülsen tan degüldür bülbülün Ey seher sen dahi gül gibi yimişsin za^c fir

3 Çeşminün sayrulıgı hûn-h^v ârelikdendür müdâm Sanmanuz anı şarâb-ı nâzdandur nâ-tüvân

4 Oklarından âhumun pür-zahmdur dün-gün felek Gerçi pûlâd içre itmişdür tenin yekser nih

5 Tan mıdur ^c âşıklarun mahşerde mümtâz olsalar Her birinün sînesidür dâg-ı gamdan pür-niş

6 Çekmesün encüm sipâh u meh ^c alem kaldurmasun Kim bugün ol âfitâb-ı hüsndür sahib-kırân

7 Lâmi^c î katline dirler dil-beri ^c azm eyledi Cânun içün iy ecel lutf eyle vir bir dem a

381

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Mihr ü mâhı cân u dil neyler cemâlun var iken Gurra-i ^c ıydı nider ^c âşık hilâlün var iken

2 Mâh-rûlardan ne hâcet dem-be dem ^c arz-i misâl İstemez ^c ışk ehli eglence hayâlün var iken

3 Müşk ü ^c anberden sabâ bin kez dütüzsün bû-yı hoş Almaz andan cân meşâmı hatt u hâlun var ik

4 Hızra nûş-ı cân ola neyler kişi hayvân suyın Çeşme-i la^c lünde kevser-veş zülâlün var ik

5 Kanda ^c azm itmek dilersin bilmezem iy cân u dil Saçlarından dest ü pâyünde ^c ikâlün var ike

6 Dûzah-ı hicrân gülistân gelse tan mı ^c âşıka Her nefes ümmîz-i firdevs-i visâlün var ik

7 Lâmi^c î dünyâ evin sanma ikâmet menzili ^c Azm-i kû-yı yâr kıl şimdi mecâlun var ike

8 Dest-i sultândur nişîmin sana iy şeh-bâz-ı kuds Lâ-mekân pervâzını kıl perr ü bâlun var ik

382

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Lutf idüb iy cân sabâ zülfünle el bir eylesün Bir bölük dîvâne yüz tedbir-i zincir eyles

2 Öykünürmiş gün yüzün âyine sabr it bir nazar Nûr-ı hüsnün rû-be rû âyine tasvîr eylesün

3 Nice hâlüm aglayam zülfüne kâsırdur zebân Vir icâzet bir bir hâme takrîr eylesün

4 Subha dek dün gice seyrümde karîn-i mâh idüm Aydun ol rûşen nazar gün gibi ta^c bîr eyles

5 Gamzesi öldürmek istermiş bu dem ben hastayı Mevte bi'llah söylenüz bir lahza te'hîr ey

6 Sâye-i zülfine öykünmez şeb-i kadr ol mehün Her nefes bâd-ı seher yüz âh-ı şeb-gîr eyl

7 Gamzesi tîri gelürmiş kandadur cân Lâmi^c î Karşu çıksun sadrde alub gelüb yir eylesün

383

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ey şeker-leb gamzen öldürdi beni perhîzden Gül cemidür içür ol kand-i gülâb-âmîzden

2 Hayretümden gördügümce gamzeni kan aglaram Ah kim rahm umaram ol zâlim-i hûn-rîzden

3 Ser ü kaddün fitnedür turdukca sertâpâ bugün Yine sâyendür penâhum ol belâ-engîzden

4 Bâg-ı cennet egerçi hüsnün efzûndur senün Kem degül âhum sar-sar-ı gül-bîzden

5 ^c Işk-ı şîrîni dil-i Ferhâddan sor ^c âşıka Anlanan sûret esîri olmadur pervîzden

6 ^c Işkun adın kimyâ diyen ^c aceb cevher dimiş Hâlis eyler her siyeh hâki zer-i ibrîzden

7 Lâmi^c î bezm-i safâ-yı gül dilersen her seher Gâfil olma bülbül-âyin nâle-i şeb-hîzden

384

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Göñlüm açılsa ne tañ ol tîġ-i âteş-tâbdan   Çâk olur her dem zemîn-i teşne-dil seylâbdan
2 Bu turan taġlar degüldür belki nâlemden zemîn   Oluban bîdâr yir yir ser götürmiş h^{v}âbdan
3 Aġlayu zülfüñe vardı rûzgârından göñül   Ejdehâ kâmına düşdi kaçuban girdâbdan
4 Bulmadum her giz sarâ-yı sırr-ı vasl-ı yâra yol   Söze girdüm gerçi ol dil-dâr ile her bâbdan
5 Nâzük ü lerzende vü terdür şu resme ol beden   San ki bir gül-pirehendür içi pür-sîmâbdan
6 Hüsni levhinde çü zülfi ^{c}ankebutî perdedür   Tâli^{c}um gün gibi rûşendur bu usturlâbdan
7 Lâmi^{c}î şâdi dilerseñ sekleriyle her-dem ol   Açılur ġam-gîn göñüller sohbet-i ahbâbdan

385

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (◦ ◦ – –/◦ – ◦ –/◦ ◦ –)

1 Ah kim çıkdı intizâr ile cân   Rûz-ı hicrâna yoġimiş pâyân
2 Ola kim bir nefes görem yâri   Ey göñül ivme sabr kıl iy cân
3 Hasretinden o serv-i lâle ruhuñ   Ġonca-veş toldı ġamla baġrum kan
4 Nergis-i zâr gibi ol gül içün   Kaldı yollarda çeşm-i cân-nigerân
5 Umaram ^{c}ıyd u vasla irüb idem   Kaşı yâsına cânumı kurbân
6 Buldı ^{c}ömr-i ebed kim itdiyise   Zülfi ser-riştesine cân-efşân
7 Şem^{c}-veş nola Lâmi^{c}î yansam ^{c}Âşık-ı rû-yı yârem ü hayrân

386

Me û lü Fâ i lâ tü Me fâ îlü Fâ i lün (– – ◦/– ◦ – ◦/◦ – – ◦/– ◦ –)

1 Sundum çü yayum ol gözi âhû cuvâne ben   Atılsam ok gibi nola dün-gün yabâna ben
2 Dil baġladum çü kaşları yâyına ol şehüñ   Olsam ^{c}aceb mi tîr-i belâya nişâne ben
3 Gördüm ki vasla çâre yok oldum firâka yâr   Uymaz zamâne çün baña uydum zamâna ben
4 Kan oluban gözümden akar rûz u şeb müdâm   İçdüm şu deñlü ^{c}ışk meyin kana kana ben
5 Terk-i seriyle hâsıl olursa visâl-i dost   Cânân yolında hiç kalam mı bu câna ben
6 Cânum ezelde ^{c}ışkuñla itmişidi üns   Zâhirde şimdi geldüm egerçi cihâna ben
7 Eflâke aġsa gün gibi topum ^{c}aceb midür   Hâk itmişem çü çehremi bu âsitâne ben
8 Gül gibi düşdi elden ele Lâmi^{c}î yine   Bir tâze şi^{c}r söyledüm ol nev-cuvâna ben

387

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ◦ ◦ – –/◦ ◦ –)

1 Baġrı hûndur kadehüñ la^{c}l-i dür efşânuñ içün   Müşk-i mâtem-zededür sünbül ü reyhânuñ içün
2 Delmedüñ dilümi kodı tîr-i ġam-ı yâr didim   İşidüb ġamzesi didi beni ko cânuñ içün
3 Baña zünnâr saçı küfri yiter mezheb ü dîn   Zâhidâ bize ayak tolama îmânuñ içün
4 Çok durur kâmet ü ebrûsı güzel lîk senüñ   Hâletüñ bir dahidür dehri yakar anuñ içün
5 ^{c}Andelîb aġlamasun mı giceler jâli-sıfat   Haddi yok diş bilerüñ ġonca-i handânuñ içün
6 ^{c}Anber ü müşk gibi sünbül ü reyhâna sabâ   Tolaşur ikide bir zülf-i perîşânuñ içün
Lâmi^{c}î tîrüñe yir göstereli sadrında   Cân u dil düşdi biri birine peykânuñ içün

388

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . – –/. – . –/. . –)

1	Sakın eşkümden iy nigâr sakın	Kanlu sudur bu cûybâr sakın
2	Nola hâk oldum ise râhün̄de	Dilüm âteşdür iy nigâr sakın
3	Beni öldürme kim akan kanum	Haşre-dek eylemez karâr sakın
4	Ejder-i pür-şerâr olur âhum	Ağsa eflâke ebr-vâr sakın
5	Lebi tiryâkin içmedin iy dil	Sunmasun zülfi zehr-i mâr sakın
6	Lâmiʿî çün hevâya koşdun̄ baş	ʿÂfiyet fikrin itme var sakın
7	Bir dem içinde ğark ider dehri	Kılsa tuğyân bu rûzgâr sakın

389

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Turdukca ʿızz u nâzla ol serv-i bâğ-ı cân	Başdan ayağa hüsn ü letâfet durur revân
2	Tamğa-yı surhı gül gibi başında ol mehün̄	Dülbendi şemsi olduğına gün gibi nişân
3	Nâzük tenün̄ hevâsın idüb oldı pirehen	Bağrı delük delük yakası çâk ü ağzı kan
4	İnce bilini kucmağa kasd eylemiş kemer	Bilsem anı ki bâri ne terk-itdi der-meyân
5	Düşsem ʿaceb mi pâyüne ser müze-veş şehâ	Bu yolda pâydâr olana el virür zamân
6	Yüz buldı câme hoş geçer arkan̄da her zamân	Derdiyle Lâmiʿî yürür âvâre-i cihân

390

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Ol rûydur sipihre gül efşânlığ eyleyen	Bu mûydur zemînde perîşânlığ eyleyen
2	Reyhân-ı zülfün̄e kim ider el uzunluğın	Ğamzen̄ olıcak anda nigehbânlığ eyleyen
3	Cânlar muʿattar olsa ʿaceb mi sabâyiken	Nâfen̄le dehre micmere-gerdânlığ eyleyen
4	Her subh u şâm bu dil-i nâlân degül midür	Gülşende ʿandelîble hoş-hvânlığ eyleyen
5	Hayvân yirine bağlamazam ben rakîbün̄i	Sekden beterdür âdeme şeytânlığ eyleyen
6	Cân u diliyle nice mürîd olsun âdemi	Şeyh-i zamân geçinse her oğlanlığ eyleyen
7	Fikr-i lebün̄le ʿâleme şâh oldı Lâmiʿî	Hâtemledür cihânda Süleymânlığ eyleyen

391

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Rûşen iken gün gibi cânâ san̄a hâl-i derûn	Çarh-veş niçün ban̄a cevr idesin hadden birûn
2	ʿÂşık-ı ğam-hvâreler mey-hvâre olsa tan̄ degül	Kim lebün̄ fikriyle olmış her birinün̄ bağrı hûn
3	Hak anun̄çun kadd u ebrûn̄a eyledi ن والقلم	Yaza levh-i hüsne zülfün̄ tâ hatt-ı ما يسطرون
4	Yıkılurdı dökülüb encüm-sıfat tâk-ı felek	Urmasaydum an̄a yir yir mâhum âhumdan sütûn
5	İy beni bend eyleyen zülfine baş koşdun̄ diyü	Ban̄a sevdâsı o zincirün̄ yiter kayd-i cünûn
6	Almaz ol gün yüzlü meh bir dem hisâba zerrece	Gerçi seyyârât-ı gerdûndan durur eşküm füzûn
7	Lâmiʿî ol yirde kim yârün̄ lebinden ura dem	Bur kuru efsânedür kılsun dü-ʿâlem bin̄ füsûn

392

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1 Dest-mâla çünki ol dem yâr iline varasın Salınub boynına benden yâre çok yalvarasın
2 El-emânet her kaçan hem-râz olasın la^c^line Cân otıdur sakla ağzı yârınuñ bir pâresin
3 Meh gibi her günde bir yüzden geçer ^c^uşşâka nakş Zülfi gibi seyr kıl ol dest-mâluñ pâresin
4 Miyve toldurdukca saña ol nihâl-i bâğ-ı hüsn Nola bir şeftaluyile añsa ben bî-çâresin
5 Her kaçan ak boynına olsuñ ridâ lutf eyleyüb Hırka-pûş-ı zülfine ^c^arż eyle bu yüz karasın
6 Dest-mâlı köhnesinüñ pâresin virse nola Sarmağa merhem yirine sîne vü dil yâresin
7 Lâmi^c^î görsem elinde dest-mâlın reşk idüb İsterem hakdan ki geh geh yavu kılsun arasın

393

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1 Serv-kaddüñ olduğı bustânda ra^c^nâlanmasun Ğonca la^c^lüñ var iken gülşende zîbâlanmasun
2 Demlenüb bâdile bârândan dem-â dem seyl-bâr Seyr iderken cû-yı eşküm mest ü şeydâlanmasu
3 Kurdı dîvân-ı süleymânı bugün ol zülf ü hâl Murğ-ı dil sakınsun ol meclisde ^c^ankâlanmasu
4 Var iken ebrûlaruñ idüb hayâl-i bî-hude Ğurra-i ^c^ıyd-ı şerîf igende ğarrâlanmasun
5 Tutuşub yatarmış âhumdan serâ tâ-pâ rakîb Haşre-dek yansun yakılsun koñuz aralanmasun
6 La^c^lini ümmîz idüb cân hem-dem oldı zülfine Gözleñüz ol bî-dili yok yirde yağmalanmasun
7 Dâğ-ı ğam neyler rakîbüñ sînesinde Lâmi^c^î Bir müzahref kâledür ^c^âlemde tamğalanmasun

ردیف فی حرف الواو

394

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Zâhidâ gel câm-ı mey tut perde-i nâmusı ko Câme-i rindâneni bu hırka-i sâlusi ko
2 Nûr-ı mihrinden o meh-rûnun uyar dil şem^c ini Geç hayâl-i çarhdan nâr içre ol fânusı ko
3 Şîşe gibi irmedin seng-i hevâdisden şikest Kâse-i ser-fikrin eyle efser-i kâvusı ko
4 Mâl-ı Kârun genc-i kavî cümle efsûndur saña Hv âce-i dîn bâzârın it efsâne vü efsûsı ko
5 Zer-nişân dibâ vü zerrin câmelerle çarh-vâr İy nihâl-i gül çemende cilve-i tâvusı ko
6 Ney gibi çün kim tehî dilsin nedür bu iztırâb Deyr-i çarhı pür-figân itdün dem-i nâkûsı k
7 Lâmi^c î yâr-i sebük rûhiyle çek rıtl-girân Sek rakîbi bezme iltem dime ol kâbûsı ko

395

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Nice ^c ârız nice âteş gül-i hod-rûdur bu Gün gibi çeşme-i gerdûndan akan sudur bu
2 Zülfi müşkine nice karmasun el bâd-ı seher Dem-be dem yağmalayan gönlin anun budur bu
3 Cânı yok zülfüne söz söyliye bir kimse bugün Dilini bağladı halkun nice câzûdur bu
4 Çeşm-i ser-mestini her dem beni gördükce süzer Fitneler uyarur âfâka bir uyhudur bu
5 Ey felek âhumı alma lebi tiryâkin umub Yidi kat tasda turmaz ^c aceb ağudur bu
6 Gün gibi ^c arz-ı cemâl eyleyecek cennetde Hûr u rızvân diyeler birbirine odur bu
7 Lâmi^c î gördi rakîbiyle habîbün seyrin Didi seklerle musâhib ^c aceb âhûdur bu

396

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1 Gören dir çeşm-i pür-hûnum ne hurrem gülistândur bu-Akar hamr ırmağı andan meger bâğ-ı cinând
2 Felek tahtın gehi mâh u gehi hurşîd ider mesned Olur bir devri her şâhun benüm ^c ömrüm cih
3 Ğam-ı zülfünle her sâ^c at anunçun dil diler dirlik Bilür kim bu fenâ dârında ^c ömr-i câvidând
4 Eger zâhid saña dirse alurlar bu yolı bî-^c ışk İnanma iy dil-i sâlik Hudâ hakkı yalandur
5 ^c İbâdetden murâd iy dil fenâ tahsîlidür her dem Bekâ mülkine va'llahi ^c acâyib armağandur
6 Yüri bû-yı mahabbetden meşâm-ı cânunı pür kıl Nesîm-i subh-dem gibi hevâ-yı dilsitândur
7 Ruhı mihridür ol yârün bugün iy Lâmi^c î kârun Nihân itmek müyesser mi güneş gibi ^c ıyând

397

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1 Dil lebüñden ğayri kılmaz laʿl-i sîrâb ârzu
Cân ruhuñdan özge itmez seyr-i mehtâb ârzu

2 Merd-i külhân kim fenâ dûdından eyler kara şâl
Gülle toldur gözlerin eylerse sincâb ârzu

3 Toymaz isem seyrine tañ mı o dil-cû ʿârızuñ
Eyler iy cân dem-be dem bîmâr olan âb ârzu

4 Zülfine kan ağladum hûni gözinden yaʿni kim
Eyledüm yaşumla derdüm yâra işrâb ârzu

5 İçe mi kevser şarâbın yârın iy sâki ʿaceb
İtmeyen bugün elüñden bâde-i nâb ârzu

6 Görüben şîrîn lebüñ kef geçdügüm budur müdâm
Cân ider vasluñ sarâyında şeker-hᵛâb ârzu

7 Dün-gün eger Lâmiʿî cânile kûyuñ itlerin
Ah kim bir lahza kılmaz anı âshâb ârzu

398

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe û lün (∘ – ∘ –/∘ – ∘ –/∘ – –)

1 Nola gönderse dil-ber nâme karşu
Keremden itse lutf ol hâme karşu

2 Lebüñ hᵛânın diler hicrânda gönlüm
Uruclu cân gibi ahşâma karşu

3 Sevinse dil yüzüñ gördükde tañ mı
Çoğ olur şâdılık bayrâma karşu

4 Yazub altunla dil saçuñ berâtın
Okursan serv-i sîm-endâma karşu

5 Muʿallaklar dönüb zülfüñ ipinde
Kılur cânile dil hengâme karşu

6 Baña ʿışkuñ biçer biñ câme her gün
Salınsam nola hâs u ʿâma karşu

7 Ruhuñdan Lâmiʿî tâbende dildür
Ki tâliʿdür güneş ol cama karşu

399

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ∘ – –/– ∘ –)

1 Kû-yı dil-berden yaña ʿazm iderem şimden girü
Cümleden geçdüm aña ʿazm iderem şimden girü

2 Hâsılum şehr-i vücûd âbâddan ğamdur benüm
İy ʿadem mülki saña ʿazm iderem şimden girü

3 Pâ-yı kuduret el virürken senden ötrü şehr şehr
Başum alub dil-berâ ʿazm iderem şimden girü

4 Kanda gitseñ ayağuñ toprağına yüzler sürüb
Sâye-veş bî-dest ü pâ ʿazm iderem şimden gir

5 Çün ğubârından nişân virdüñ senüñle yâre dek
Hem-dem olub iy sabâ ʿazm iderem şimden girü

6 Elvedâʿ iy zühd ü takvâ ben belâ iklîmine
Şöyle zâr u bî-nevâ ʿazm iderem şimden girü

7 Bilmezem âbum mı ya hâkum mı çekdi Lâmiʿî
Âstânından yaña ʿazm iderem şimden girü

400

4 Me fâ î lün (4 ∘ – – –)

1 Saçuñdan geh rakîbüñden ğamuñ virür baña korhu
Bu ben miskîne hiç eksük degüldür bir kara ka

2 Zebân-ı hâldur söyler derûnum yandugın ğamdan
Dütün gibi çıkan yir yir ten-i hâkide ki her

3 Düşübdür zülf-i miskîni hevâsına Süleymânuñ
Ki gönlüm hüd hüdi her dem çağırur derdile bu

4 Kapuñda çeşmeler itse ʿaceb mi çeşm-i pür-eşküm
Felekler burcına çıksa terâzûyile olur su

5 Güzer-gâh-ı hayâluñdur diyüb bu çeşm-i hûn-efşân
Sirişküm su seper her dem olur kirpiklerüm câ

6 Kılursın bir hadengile cihân rüstemlerin bî-cân
Bugün yâyuñ çeker yokdur cihânda iy kemân ebrû

7 Hayâl-i zülfi çeşmümde yaşumdan eylemez pervâ
Bilür kim Lâmiʿî batmaz mukarrerdür suya câzû

401

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Hâk-i pâyinden çü yârün hâsıl itdüm âb-rû   Ey gözüm şimden girü rûyum ciger kanıyle yı
2 Açma dürcin nâfenün ᶜattâr ururken zülfi dem   Her nefes insâf hoşdur kanda var bu reng ü
3 Bir tabîb-i dehre sordum ᶜışk-ı yârün çâresin   İşidüb ol nûş-ı leb hışmıyle didi derd ağu
4 Başa varam dirdüm bu derd-i bî-pâyân ile   Ah kim zülfün gibi katᶜ oldı dest-i ârzû
5 Düzd-i ᶜıtr itdi saçından dil-berün dün gice bâd   Varsun ögünsün cihân içre kalursa ana bu
6 Nice rind-i pür-füsûndur Lâmiᶜî dil-ber gibi   Kanda dirsen bulunur meyhâne vü mescidde o

402

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Evde esbâb-ı tarab var iken iy cân nedür av   Sohbet-i hâs idelüm bu gice engelleri sav
2 Ah kim ᶜışkumı fâş eyleme dir halka o cân   Ne kadar dilde nihân idebilür âteşi kav
3 Şâh-ı gül gibi kolum yakdumidi incinmiş   Sîneme dâğ urayım kim yirine düşmedi tav
4 Nerd-i ᶜışkında ütüzdüm dilümi ol kamerün   Germ olub gün yüzi dir şimdi gülüb cânuma tâı
5 Lâmiᶜî hisse umar didüm o şükker-lebden   Didi bundan görinen âfet-i cândur sana çâv

403

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1
Gözüm yaşın görüb dil-ber didi miskîn ne demdür bu
Didim cânâ firâkundan revân-ı hûn ne demdür bu

2
Kurutdı gözlerüm yaşı vücûdum şâhını gerçi
Varub ol câna ᶜarz itmek mukarrer dir ki nemdür bu

3
Melekler gökde vehm alur hücûm-ı dûd-ı âhumdan
Deminden od saçar bir ejdehâ-peyker ᶜalemdür bu

4
Kenâr-ı bâğ-ı hüsninde görinen sebzedür sanman
Benüm tesvîd-i hâlümden serâtâpâ rakamdur bu

5
Didüm cânâ dilüm kan itme havf it âh u eşkümden
Didi bir lahza sabr eyle geçer ᶜâlemde demdür bu

6
Şafak virsün ad iy meh seher-geh gördügün tâbe
Dil-i çarhı yakar bir odlu âh-ı subh-dimdür bu

7
Şarâb-ı ᶜışkdan tan mı kaçarsa Lâmiᶜî zâhid
Gedâ-yı kûr-dildür o ne anlar câm-ı Cemdür bu

وله في حرف الهاء

404

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

1 Rumûz-ı cışka olam dirsen iy gönül âgâh — Hemîşe zikrüni kıl لا اله الا الله
2 Vücûd-ı kâfını geç gör cemâl-i cankâyı — Cenâb-ı Hakka hemîn terk-i mâsivâdur râh
3 Keserse ejder-i nefsiyle dîv-i şeytân yol — Kayırma üstine söz eyle cavn-i Hakkı penâh
4 Hebâ durur ne sayarsın kamu cibâdâtun — Sicill-i dildeki gel seyyiâta eyle nigâh
5 Cihânda fakr u fenâyile olmayan yektâ — Yoğ assı cehd ile bin yıl iderse kaddi düt
6 Vücûdun ebri serâpâ hicâb u zulmetdür — Açardı bir nefes olsaydı berk-i şucle-i âh
7 Hemîşe yokluğa kaç Lâmicî kemâl oldur — Vücûd sâlik-i ebter durur cihânda günâh

405

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Dil evin zulmet alurdı pertev-i câm olmasa — Gelmez idi câna ârâm ol dil-ârâm olmasa
2 Bana râm olurdı dil-ber zülfi ibrâm itmese — Kıymaz idi ğamzesi çeşminden ikdâm olmasa
3 Vâcızun pendini dilden gûş iderdüm cân ile — Dâyima cışk ehlini zemmâm u nemmâm olmasa
4 Men cider meyden bizi zâhid güler yüz gösterüb — Geçmez idi puhte ol bî-cakl eger hâm olması
5 Hâl u zülfünle çıkışmak mümkin idi başa baş — Sahn-ı hüsnün ser-be ser pür-dâne vü dâm ol
6 Bende yüz ol hüsne niçün bûse itmezsin catâ — Şâhlık resmi tamâm olur mı incâm olmasa
7 Lâmicî bî-terk-i cân olmaz müyesser vasl-ı yâr — Tavr-ı cışk âsân idi mihnet ser-encâm olmas

406

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)

1 Ey gözüm hasretiyle kan ağla — Şemc-veş nâr-ı ğamla yan ağla
2 Dün gün ağzıyla rûyı derdinden — Gâh pinhân gehi cıyân ağla
3 Macsiyyet kaldı mı ki eylemedün — Cümlesin anda her zamân ağla
4 Ölür isem bir ağlarum yokdur — Benüm içün gel iy cihân ağla
5 Yir ü gök toldı eşk ü âhumdan — İy zemîn inle âsmân ağla
6 Ebedî Hakka tâcat eylemedüm — Ağla iy nefs-i câvizân ağla
7 Her cadû şimdi Lâmicîye güler — Rahm idüb ana dûstân ağla

407

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dil-berâ basdum kadem çün ᶜışkunun meydânına El urub top eyledüm başum belâ çevgânına
2 Dâğ-ı ğamla bite kabrum üzre hûnîn lâleler Cân virürsem ğark olub gül gibi bağrum kanına
3 Bana ᶜıyd u kadrdür cânân öninde terk-i cân Bir nazar eylerse ol şâh-ı cihân kurbânına
4 Zûr-ı Sâm u pence-i Rüstem senündür şöyle tut Şîr-i nerler aldanur bu rûbehun destânına
5 İdeyim bülbül gibi dil ğoncesin hûnile pür İlmesün tek dest-i hâr ol gülbünün dâmânına
6 Ol kemân ebrûlarun kurbânıyam dil-dâre din Kan bulaşdurmak ne hâcet ğamzesi peykânına
7 Lâmiᶜî nûş eylemekdür zehr-i devrün çâresi Çarh-ı dûn bed-mihrdür âhir kıyar mihmânına

408

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Ah kim yâr getürmez dür-i eşküm nazara Hâk-veş kaldı ayaklarda dirîğ ol gühere
2 Dil-berün eyler imiş laᶜli hayâlini rakîb Yuvayım kanlara yaşum gibi gelsün nazara
3 Çarha çıkdı koyuban kapuniy meh çü güneş Sâye-veş düşdi yüzin devletini depdi yire
4 Dâğlar sanma rakîbün bedeninde görinen Urdılar dün gice ᶜâşıklar üşüb kara bere
5 Geh virür çeşmine hancer geh ider zülfini mâr Seyr idün çarh-ı siyeh dil beni saklar nelere
6 Çarh-ı bed-mihr ise iy dil sana cân viren eger Zerrece minnete yir yok be ne aldunsa vire
7 Lâmiᶜî gezdügi ol çehre vü eşkiyle budur Dil-beri tıfl gibi meyl ide dir sîm ü zere

409

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. . – –/. – . –/. . –)

1 Dilüm ki hem-dem-i neydür enîn ü efğânda İder hevânile dirlik diyâr-ı hicrânda
2 Degülse ğamzeni cevr ü cefâyı anmağiçün Nedür bu ᶜukdeler ol kâkül-i perîşânda
3 Ne kâmetün gibi gülbün ne ᶜârızun gibi gül Kılur hezâr figân bulmayub gülistânda
4 Cihânda hâtır-ı cânâne olmasun diyü ter Soğuldı kalmadı nem çeşm-i gevher-efşânda
5 Ne elde habbe ne reftâre pâ-yı kudret var Ne yire gitsün alub başını bu dermânda
6 Tarîk-ı ᶜışk-ı hatar-nâkdur egerçi dilâ Tarîk odur ki hatar havfi olmaya cânda
7 Dir idi kaddüne fi'l-cümle Lâmiᶜî benzer Olaydı şîve-i reftâr serv-i bustânda

410

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Âh almadılar tâcumı bir curᶜa şarâba ᶜAkıl degişür mi â begüm bahrı hubâba
2 Fikr-i leb-i yakutunla zâhidi gör kim Lezzât-ı cihân koyuban düşdi şarâba
3 Su sepdügi budur cigerüm odına eşküm Mestâne gözün meyl ide dir tuzlu kebâba
4 Hûbân-ı dü-ᶜâlem idimez haşre-dek âbâd Gönlüm evini virdi ğamun şöyle harâba
5 Dönse ne ᶜaceb mâhi bir yana elifler Sînem olalı sûz-ı ciger nârına tâba
6 Laᶜlün sorar ikide bir halkı diliyle Ben teşneyi hasret geçürür bir içim âba
7 Tatlu sözüne aldanuban Lâmiᶜî kaldı Cân virdi meges gibi düşüb şerbet-i nâba

411

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/. . – –/. – – –/. . –)

1 Rakîbine nice mihr eyler ol nigârı göre — Ya oña yârı kılan çarh-ı fitne-kârı göre
2 Su gibi pâyine düşmiş o serv-i gül-bedenüñ — Hezâr benciléyin zâr u hâk-sârı göre
3 Ko ol gül içün intizârı eyleme yâd — Yoluñ kesen saña her dem hezâr-hârıgöre
4 Kenâr-ı vasla çeker kanda hâr u hâs bulsa — Salar dil ehlini girdâba rûzgârı göre
5 Yumub göz ol ruh u müdan tut içmeyem bâde — Giceyi gündüze katub gelen bahârı göre
6 Hisâba alma unut itdügini ağyâruñ — Mahabbet ehliyiseñ her nazarda yârı göre
7 Bu yolda Lâmi^cî çün yoğa vara kalmazlar — Müdâm yok dime pîr-i muğâna varı göre

412

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Yel tokunmasun diyü boynına ol ter makrama — Suya düşmiş gün şu^câ^cı gibi ditrer makrama
2 Âftâb ebr-i sepîd içinde rûşen seyr olur — Ğam degül ger sînesin örterse ol ter makrama
3 Cennet-i hüsnin o hûrinüñ serâpâ seyr içün — Şeh-per açub uçmağa turur mukarrer makrama
4 Geh binâ gûşına söyler gâh öper şîrîn lebin — Gâh olur ol ğabğabuñ tavkına çenber makrama
5 Zahma doymaz terkemişsün sûzen-i zer-dûze dîn — Rişte-i cândan tokınmışdur o cevher makrama
6 Gerden-i sîmînini yârüñ kucarsın her nefes — İşüñ altundur cihânda iy mücevher makrama
7 Sünbül-i ter üzre düşmiş Lâmi^cî meh-tâbdur — Turra-i müşkin üzre ol semen-ber makrama

413

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nâmeyiyle müdde^cî yârüñ kapusın bekler âh — Gör ne şeytândur bulam mâriyle dir firdevse râh
2 Kullaruz feryâda geldük baş açuk yaluñ ayak — Lutf idüb dîvâne çıksun bir nazar gün gibi şâh
3 Sağlu sollu âteşîn hancer takınmış ol güneş — Sâye-veş devr iderem kûyın baña itmez nigâh
4 Gönlümi dürdâne ağzuñ alduğı iy meh-likâ — Gün gibi rûşen durur bir zerre yokdur iştibâh
5 Lâmi^cî yasdansa tañ mıdur işigüñ taşını — Mihr ü meh gerdûn gibi kapuñ idinmişdür penâh

414

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Tolaşanlar nola inkâr itse yârüñ biline — Kîl u kâlum yokdurur hak neyse yarın biline
2 Leblerüñ dişlendügin remz itdügüm incinme kim — Cân acısından kişi söyler ne gelse diline
3 Her birinüñ koltuğında bir harâmi var iken — Ol iki kaşuñ kaçan hâcib olur hüsn iline
4 Tozıdur buldukca miskîn nâfeyi bâd-ı seher — Zülfüñe yaramsıyub bilmez ne yüzden kılına
5 Yazdı yüz biñ kez zer-âbiyle hilâli dest-i mihr — Kaşuñuñ iy sun^c-ı hak beñzetmedi bir kılına
6 Günde bir yüzden urursın ruhları mihriyle lâf — Bu keder iy meh nice mirât-ı cândan siline
7 Lâmi^cî câm lebine ol gül efsûn mı okur — Hükm ider her bir demi tiryâk gibi yiline

415

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Meh-i nev ide mi bahsi kaşun hilâliyile — Ölümlü oldı sararub geçüb hayâliyile
2 Ala gözünle çıkışmaz şecâ^c at ashâbı — Ki itdi halk-ı cihânı musahhar âliyile
3 Düzüb koşar ruh-ı mâhı egerçi her gün çarh — Bu hüsne benzedemez zerrece kemâliyile
4 Ruhun görüb güneş itmezse hüsn lâfın terk — Ne yire giderise biledür zevâliyile
5 Çenâr u ^c ar^c arı anmak o serv yanında — Yaban ağacı bir olur mı gül nihâliyile
6 Egerçi beste-i hicrânidi bi-hamdillah — Açıldı gül gibi gönlüm dem-i visâliyile
7 Lebi ümmîziyle yandı Lâmi^c î dil ü cân — Suvarsa teşneleri çağıdur zülâliyile

416

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ya^c ni bahs eyler rakîb-i sek bugün sen ayile — Dehr içün toldurdı şeb tâ-subh-dem ğavğayile
2 Ayağuna düşdügi yaşum budur zülfün gibi — Başa varmaz gördi ^c ışk işi kuru sevdâyile
3 Yir ü gök ehli berâber turıçak rûz-ı cezâ — Söyleşem Allah öninde ol kad-i bâlâyile
4 Âftâb-ı hüsnsin olmaz mukâbil tapuna — Leşker-i encüm çeküb meh gelse yüz alayile
5 Kanda mümkindür nigârâ tûtîyân-ı herze-gûy — Ura dem güftârdan bu la^c l-i şekker-hâyile
6 Nazm idelden Lâmi^c î evsâfın ol dür dişlerün — Kimse sohbet itmez oldı lûlû-yı lâlâyile
7 Göze göstermezse tan mı şi^c rini her kör dil — Böyledür haffâşun işi mihr-i dehr-ârâyile

417

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Kan degüldür görinen yârelerüm ağzında — Çıkuban kaldı c^i ger-pârelerüm ağzında
2 Her fetili ki ğamun sîne-i mecrûhuma kor — Hayret engüşti durur yarelerüm ağzında
3 Söyledüm râz-ı lebinden didi dil-ber bu kadar — Nesne gizlenmedi ğam-h^v ârelerüm ağzında
4 Saçlarun dehri yakarsa nola ejder gibi çün — Od tutar cümle sahhârelerüm ağzında
5 Lâmi^c î-veş lebümi ger ögeler didi nigâr — Bûse ursam nola bî-çârelerüm ağzında

418

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - ./- . -)

Ol şâh-ı hüsn konmağiçün sîne bâğına — Yaşum nihâliler döşedi çeşm otağına
Peykânını dilümde emânet diyüb kodı — Bilsem ne didi nâveki yârün kulağına
Her od gibi ^c ızâra bakub yanmasun diyü — Yaşum su koydı geldi dil ü çeşm ocağına
Ortada nesne yok görinür bî-sebeb neden — Her dem tolaşa zülfi meyân bendi bâğına
Varmışdı dîde ayağı tozını cer içün — Dinâr dikdi gün yüzi gönlüm çerâğına
Urdı dilün yolın saçı ümmîz-i vaslile — Ahşâma kaldı irmedi miskîn konağına
Bin kez yemîn ider yine bezmi rakîb ile — Düzdi bu devr Lâmi^c î ^c ıyşın solağına

419

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1	Gül gibi ol gonce tan mı olsa handân her gice	Şemʿ-i bezm-ârâ olur gün gibi rahşân her g[illegible]
2	Gün yüzi âfâka şemʿ-i cemʿ-i bezm-efrûzıken	Bana bir yüzden togar ol mâh-ı tâbân her g[illegible]
3	Baht-ı bî-dârum mı bu ya tâliʿ-i saʿdum benüm	Kim girür seyrüme ol gün yüzlü cânân her g[illegible]
4	Gitmez oldı derd ü gam dilden düşelden zülfüne	Eksük olmaz hâne-i dervîşe mihmân her gice
5	Künc-i gamda günde bin kez ölürem bu derdile	Kim sana hâlin yanar şemʿ-i şebistân her g[illegible]
6	Sekleri vehminden ol dil-duzd u âh u çeşmün âh	Subha-dek kûyun tolanur meh gibi cân her g[illegible]
7	Lâmiʿî köynüklerin mum ola taş bagrun diyü	Şemʿ-veş söyler tapuna aglayub kan her gice

420

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ◦ ◦ – –/◦ ◦ –)

1	Deheni yok didüm oldı katı dil-teng o şâh	Ah kim tagca imiş bir ser-i mû denlü günâh
2	Kılca incitmege yogidi dil yârı rızâm	Yine bilmezlikle biline tolaşmışam âh
3	Müddeʿîler nicesi ʿışkuma inkâr eyler	Yir ü gök eşkem ile âhumadur cümle güvâh
4	Göricek bâr-ı gamun çekdügümi nuh-gerdûn	Didi لا حول ولا قوة الا بالله
5	Kimseden derd yimez hûni gözün iy şeh-i hüsn	Eylemiş her biri bir hâcibüni puşt u penâh
6	Budurur perde-nişîn oldugı hûnbâr gözüm	Tâkatı yok yüzüne göz göre kılmaga nigâh
7	Lâmiʿî mesned-i devlet dilemez gerdûndan	İşigün taşı yiter ana bugün taht u külâh

421

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (◦ – – –/◦ ◦ – –/◦ – – –/◦ ◦ –)

1	Çenârı bir gören el-hak o serv talıyile	Sözi hevâsını kullanamaz iʿtidâliyile
2	Kadün hevâsı hayâlinde safha-i hâtır	Şu bâga döndi ki zeyn oldı gül nihâliyile
3	Safâ-yı laʿlüne öykündi idi âb-ı zülâl	Görüb mükedder itdi dilin infiʿâliyile
4	Yüzine benzedesin tutam iy felek mâhı	Son ucı neyleyesin zülf ü hatt u hâliyile
5	Gözümi garka-i hûn itdi gönlümi garkâb	Ne hâlise geçinürdüm gam u hayâliyile
6	Sarardı mum gibi bälin içmedin o lebün	Karardı zâhid-i miskîn kalub vebâliyile
7	Güneş yüzini görüb mâh-ı çarh Lâmiʿîyâ	Özinün anladı eksükligin kemâliyile

422

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 ◦ ◦ – –/◦ ◦ –)

1	Tutalum mey gönül açar leb-i dil-ber yirine	Bize cân vire mi ol bûse-i sükker yirine
2	Haberüm yâre iletmezse eger murg-ı sabâ	Burc-ı tenden uçaram cânı kebuter yirine
3	Elüm irmezse eger kucmaga ol tâze güli	Cânumı bagruma basam ten-i dil-ber yirine
4	Bülbülün bagrı nice gonca-sıfat tolmaya kan	Kucdugı kuru diken olsa gül-i ter yirine
5	Rumh-ı gamzen siper-i sîneye itmezse güzer	İy kaşı yâ müjen oklarını gönder yirine
6	Kadd-i mevzûnuna ben servi nice benzedeyim	Ki anun bâd-ı sabâ dahl kılur her yirine
7	Sek makâmında rakîbi koma kim ulumasun	Bir toruzdur ben anı baglamazam har yirine
8	Lâmiʿî gibi eger bâdiye-i gamda kalam	Döşenem hâr-ı mugeylânunı pister yirine
9	Âsitânın o mehün çarha yiter kıl tesbîh	İy gönül [illegible]

423

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Dil düşdi yâri öpmeg içün dest ü pâyine / Devletlü başımış ne güzel düşdi payına

2 Yok olur bu zülf ü çeşm ü ruh u kad gibi güzel / Yâhû didün güzellerün iy cân âlâyına

3 Cân aldı menzilini hevân ile ok gibi / Kuvvet şu resme virdi Hudâ ʿışk yayına

4 Âhû gözün hücûmı eger düşse gönline / Bu sebze-zârdan felegün şîri yanına

5 Bakub yüzüne dîde vü dil kendüzin görür / Rûşen budur ki âyinedür hüsnün ayına

6 Hicr-i ruhun şebine gönül yılcadur dimiş / Ol kara günlünün nè hisâb ola ayına

7 Cân müşkilini hallidemez kimse Lâmiʿî / Söyler hemîşe zâhid-i nâdân kolayına

424

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Nâfeler bahs idemez sünbül ü reyhânun ile / Goncalar söyleşemezler leb-i handânun ile

2 Şâh-ı gül bîd ü çenâr özin uzak itdi cidâl / Başa çıkmadı biri serv-i hirâmanun ile

3 Mâh u hurşîd sürer ʿarsa-i meydânuna rûy / Hüsn topını kapaldan ham-ı çevgânun ile

4 Mihnet ü derd ü belâlarla beni eyledi terk / Cemʿ olaldan dil ü cân zülf-i perîşânun ile

5 Nola öldürse beni mihnetle gamzelerün / Her zamân mugtenemüz hürmet ü ihsânun ile

6 Sırçadan gevher sîrâbı şehâ itmedi fark / Bir gören câm-ı Cemi laʿl-i dür-efşânun ile

7 Bülbülün Lâmiʿîyâ sıklıgını dindürdün / Ney gibi oda yakub gülşeni efgânun ile

425

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sâye kim salmış saçun şol kadd-i bâlâ üstine / Sanki tâvûs-ı cinândur kondı tûbâ üstine

2 Şâne-i rengînini zülfinde gördi dil didi / Bir suvar olmış humâdur perr-i ʿankâ üstine

3 Çeşm ü ebrûn üzre neyler hâl-i müşkîn iy sanem / Nokta konmaz sûre-i Yâsîn ü Tâ Hâ üstine

4 Göz diker ʿâşıklarun her dem leb-i şîrînüne / Yaraşur bâdâm-ı rengin konsa helvâ üstina

5 Serv-i reftârun senün bu sünbül-i pür-tâb ile / Sanʿat asdı gül gibi her şâh-ı raʿnâ üstine

6 Tan mıdur âyîne-i mâh-ı cebînün pertevi / Olsa gâlib âftâb-ı ʿâlem-ârâ üstine

7 Lâmiʿî kef geçse nola yâd-ı laʿlünden müdâm / Cân virür rind-i cihândur câm-ı sahbâ üstine

426

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün(– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Ter müşk ile zeyn itdi ruh-ı yâri benefşe / Tutsa yaraşur dâmen-i gülzârı benefşe

2 Âşüfte-sıfat elden ele vardugı budur / Reyhân saçunun oldı hevâ-dârı benefşe

3 Gülşende mezâd ideli zülfün kohusını bâd / Sevdâ idinür k'ola harîdârı benefşe

4 Kim gördi ruhun bâgı gibi ravza-i zîbâ / Kim sihhatı gül ü lâle vü dîvârı benefşe

5 Sevdâ-yı gam-ı zülfünle dûd-ı siyâhum / Her gice boyar bu tokuz astârı benefşe

6 Çün irdi saçun bûyı dımagına sabâdan / Bu derd ile reh-i kuh-sârı benefşe

Sahn-ı ruhun iy cân nice gülzâr-ı İremdür / Suyı şeker ü hâki semen-hârı benefşe

Gûş ursa idi Lâmiʿîyâ nâlenebir dem / Toprağa düşüb ide idi zârı benefşe

Dil gonca-sıfat hâr-ı cefâdan tolu kandur / Gel lâle gibi nûş idelüm bari benefşe

427

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Tîğler çekse ʿadûlar dil hûnin cigere
Çâre yokdur lebi sırrında o yârün habere

2 Şebnem olmasa gülüm bin kez ararsa dehenin
Ğonca saydurmazdı dişini bâd-ı sehere

3 ʿArż ider ʿârıżunı şu gibi âyine şehâ
Korkaram leşker-i hattun gele bir toz kopara

4 Kef geçüb sımaya dönerse nola bağrun zâhid
Şeker-âsâ ezilürsin şu lebi ğoncalara

5 Hatt-ı laʿlün görüben dahi beter yandı dilüm
Benzer efsûnlar okur müşk ile hattun şekere

6 Fâşidüb sırrumı her dem beni rüsvâ kılur
Neyledüm âhla bu eşk-i dem-i perde dere

7 Bâd-ı subhiyle kılur ʿıyş u tarab nergis ü gül
Sende bir dem gözün aç Lâmiʿî cânun uyara

428

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Ğam degül şimdi saçun hüsnüne sultânlığ ide
Gele bir devr ki karınca Süleymânlığ ide

2 Nice kan yudmayayım muğbeçe-i bâde-furûş
Baña diller vire her kâfire mihmânlığ ide

3 Kimsenün cânımı vardur ala bir şeftalunı
Bâğ-ı hüsnünde çün ol ğamze nigehbânlığ ide

4 Fikr-i ruhsârunla her dem umardum ki yaşum
Çehremi sahn-ı dilüm gibi gülistânlığ ide

5 Beni lâyık mı sirişküm kıla rüsvâ-yı cihân
Gözlerüm her birine bu kadar insânlığ ide

6 Şol gülistânda ki sen sidre kıyâm ide hırâm
El açub hûr-i cinân cümle gül efşânlığ ide

7 Leb-i cân perverünün zevkını ʿıyş ehli bilür
Nola zâhid aña inkâr ile hayvânlığ ide

8 Lâmiʿî kalmış idi cennet kûyunda senün
Kim dir idi rakîbün gele şeytânlığ ide

9 Şeyh olur mı şu ki halvetde ilün ʿavratına
El virüb topuğını ohşaya oğlanlığ ide

429

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dil dilerdi ki ğamun bahrini şevkiyle geçe
Kim diridi görüb emvâcını havf ide kaça

2 Bahr akıtsam yiridür cân boğazın aldı ecel
İşigün iskelesinden dili komaz ki geçe

3 Fulk-i dil bula bu dem âb-ı hayât illerini
Düşüb ol zülf-i hevâsına eger yelken aça

4 Vasla yir yok nice bir bağlıya cân zülfine dil
Bu hevâdan üzül iy ʿâşık-ı bî-çâre geçe

5 Me'men-i verta-i ğam sandı neheng oynağını
Düşdi dil fulki saçun mersenine kaça kaça

6 Ğarka vardum yiridür baña duʿâ itmegiçün
Her kürek el götüre cümle sütun başın aça

7 Rûzgâr-ı ğama doymaz çü bu ortada gönül
Lâmiʿî özle kenârı kaçub esbâbı saça

430

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Yâr içün ölmek baña minnet gelür cân üstine
Cânı kim takdîm ider ʿâlemde cânân üstine

2 Didi hâżır baş irişür tîr-i dil-duzum saña
Didüm iy mecrûh sînem merhemi cân üstine

3 Sen perî-rûyı görüb ben nice hayrân olmayam
Şeyh-i devrân dirler cân virür oğlan üstine

4 Dil sokarsın ağzuma laʿlum umur musın diyü
Bî-dili salmak dilensin tîğ-i bürrân üstine

5 Dil-berâ vażʿ eylemişsin yine ebrûn üzre hâl
Resm-i şâhîdür havâle kondı mîzân üstine

5 Hattı gelse dirimiş yârün rakîb-i tîre dil
Ol münâfık küfre rüchân virür îmân üstine

7 Âyet-i Hakdur ruhun şerh eyler anı Lâmiʿî
Kim durur kim dahl idüb harf ata Kur'ân üstine

8 Didi hattum fikrini miskîn dilünden [illegible]

431

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ˬ – –/– ˬ –)

1 Didüm iki ebr-i müşkîn indi dün Rûm üstine Didi zülfüm sâyesi düşmişdür ebrûm üstine
2 Nola pâyuñ öpdügüm başuma kaksa kebkebüñ Mühr ururlar resmdür iy şemᶜ-i cân mum üst
3 Bu riyâdur pister-i hücrem çü hâlum aňladuñ Lutf idüb bir lahza yat iy yâr pehlüm üsti
4 Tâbnâk itse o mâhuñ tañ mı haddin ustura Mihr-i devlet togdı şeh devrânıdur Rûm üst
5 Leblerüñ kandini sun toydum rakîbüñ yüzine Âb-ı hayvân içelüm ol zehr-i zakkum üstine
6 Fehm içün mîm-i dehânuñ râ kaşuñ merkûmını Noktalar dökdüm yaşumdan bir avuç kum üsti
7 Komış ol cân halka lutfın saña kahrın Lâmiᶜî Râzıyuz çün yok meziyyet rızk-ı maksûm üst

432

4 Me fâ î lün (4 ˬ – – –)

1 Kırılmış gibi ᶜuşşâkı üşerler bâb-ı cânâna Yatacak yir komadılar cihânda ölecek câna
2 Duhuller sîneler döndi ᶜalemler kana boyandı Ġamuñdan tuglar cânâ baş açdı girdi meydân
3 Ruhı şemᶜini dil-dâruñ iderdüm dün gice tefsîr Anı gördüm ki nûr oldı felek sahnı gibi hâ
4 ᶜUrûc eylerse tañ mıdur felek burcına bir demde Tolaşub sînemüñ odı kemend-i âh u efġâna
5 Ölürsem içmezem bir dem tabîbüñ şerbetin câna Vefâ ᶜadd eyleyen cevrüñ degişmez derdi de
6 Lebüñ devrinde iy sâki bugün peymâneyi aňma Vefâ itseñ baña besdür şu ki dünki ᶜahd u
7 Ġam-ı zülf-i nigârumdan ne mümkin dest idem kütûh-Uzatma sözüñi vâᶜız ki efsûnuñdur efsâne
8 Nola bagruñ kebâb eşküñ şarâb itsek bu bezm içre Dilüñ çün Lâmiᶜî virdüñ ol iki çeşm-i fettâ

433

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ˬ – –/– ˬ –)

1 Yire düşmez atdugı ok ol kemân ebrûnuñ âh Niçün itmez bilmezem benden yaña bir dem nig
2 Hâl-i bed-ter vâkıf-ı hâl olmamakdur zâhidâ Yoksa hâl ehli bilür her zerreden var Hakka
3 Cân dilermiş yâr didi çeşmüm amma bilmezem ᶜAkl u dil yagmaya gitmişdür nem alur müjde-
4 Çeşm-i bed-dûr ola çeşminden görek merdümligin Hasta yaturken kılur merdümleri göñlin nigâh
5 Cân u dilden eşk-i hûnînümle çokdan el yudum Bu kadar var bû-yı zülfüñ cân bagışlar gâh g
6 Bu ᶜacebdür görmeyelden hâl-i müşkînüñ senün Kurretu'l-ᶜaynum gibi çeşmümde ᶜâlemdür siyâ
7 Günde biñ kez sür kapuñdan Lâmiᶜî bî-çâreñi ᶜArş hakkı işigüñden ġayri idinmez penâh

434

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ˬ – –/– ˬ –)

1 Ah kim derd-i derûn u sûz-ı cân gelmez dile Ugradum fârig yürürken bir devâsuz müşkile
2 Sîne pür-ġam dîde pür-dem gitdi dil-i cân bî-karâr-Kimden idem bilmezem ben bî-ser ü sâmân g
3 Virmez ol cân cihânuñ kimse hüsninden nişân Bu talebden söyleñüz hâsıl nedür ben bî-dil
4 Rûz u şeb ser-geşteyem bir mâh-ı nâ-peydâyiçün Ne güniçün cânumı saklar bu devrân kim bile
5 Ah eger ol ġonca-lebden bulmaz isem bir nişân Vâh eger irmezse dest-i cân u dil ol kâküle
6 Dem urub zülfi hevâsından kadüm çeng eyledüm Bilini yâd eylemekden döndi cânum bir kıla
7 Ölmedin kesme taᶜalluk destin andan Lâmiᶜî Dâmen-i zülfine şâyed kılca dırnagum ile

435

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe ûlün (– – ∘/∘ – – ∘/∘ – – ∘/∘ – –)

1	Dem-beste yaturken ğam-ı zülfünle seher-gâh	Dil-hastama cân virdi sabâ
2	Yazmak diledüm nâme sana derd-i dilümden	Kan ağladı hâmem olıcak hâlüme âgâh
3	Gül ğark-ı ^{c}arak olsa anub haddüni tan mı	Gün yüzüni gördi eridi geçdi dil-i mâh
4	Od itdi yirüm hasret-i gülzâr-ı ^{c}ızârun	Kıldı işüm eyva ğam sîb-i zekanun âh
5	Kadd ü lebün endâzesine servile ğonca	Biçindi kabâ oldı buna teng ana kütâh
6	Sükker deheni fikri sana reh-zen-i dîndür	Atılma sakın pâreye iy zâhid-i gümrâh
7	Hattun yazamaz Lâmi^{c}îye nâme-i ^{c}ışk	Dîvâneye ^{c}âlemde kalem olmaz eyâ şâh

436

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün(∘ – – –/∘ ∘ – –/∘ – – –/∘ ∘ –)

1	Gönül didi nazar itdükde tal^{c}at-ı tâca	Kitâb-ı hüsne bugün alnı mâhı dîbâce
2	Ruhında beydak-ı hâli o şâh-ı meh-rûnun	Oyunlar oynasa tan mı hezâr lec-lâca
3	Bu rûşen oldı ki subhile şâmı fark itmez	Beyâz-ı gerdenini nisbet eyleyen ^{c}âca
4	Didüm elünde nedür işbu gül gibi defter	Hezâr ^{c}ışveyle didi şerh-i dîbâce
5	Didim bu sîm-i sirişkümle var mı bâzârun	Didi mu^{c}âmelemüz cân u dildür iy h^{v}âce
6	Nisâb-ı hüsni zekâtından ol sanem yâRab	Nasîb vire mi ben müstemend ü muhtâca
7	Görüb cemâlını hak didi Lâmi^{c}î bir kez	Benümle söyleş â zâhid ko ta^{c}nı Hallâca

437

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (∘ – – –/∘ ∘ – –/∘ – – –/∘ ∘ –)

1	Ne bend ider dile ol zülf-i bî-karârı göre	Neler geçer bize şol çeşm-i ğamze-kârı göre
2	Bölük bölük ağar âhum dütünleri çarha	Dizin dizin anun ucındağı şerârı göre
3	Tutub tutub ne ^{c}acebdür yinilmese eşküm	Tozub tozub gelen ol hatt-ı müşk-bârı göre
4	Hevâ-yı zülfiyile saldı cânı girdâba	Burub sarub neler eyler bu rüzgârı göre
5	Şarâba sabr mı olur zülf ü haddi devrinde	Giceyi gündüze katub gelen bahârı göre
6	Bayır bayır yanar âhumla kûh u sahrâlar	Çayır çayır kaçar ol âhû-yı şikârı göre
7	Tolu tolu içelüm sâkiyâ şarâbı ki ğam	Çanak çanak içürür bize zehr-i mârı göre
8	Kulac kulac gelür ol saçları kemend-âsâ	Düşe tura bir ayak sen ilerü varı göre
9	^{c}Aceb mi olsa bu büthâne Ka^{c}be-i ^{c}uşşâk	Hezâr renkle nakş oynayan nigârı göre
10	Rakîbe ^{c}âşık-ı zârun dili tokunmaz hiç	Tutar mı ağzını bir dem o nâ-bekârı göre
11	^{c}Alem ^{c}alem yiridür çıksa dûdun eflâke	Havâledür sana bu âteşîn hisârı göre
12	Ümîz-i vaslile cânâne cân virür câna	O cânlar su iden nâr-ı intizârı göre
13	Esîr-i şeş-der-i ğam kıldı nâle Lâmi^{c}î	Ne hoşca hoşca gelür yâre nakş-ı zârı göre

438

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Tâcir-i ʿukbâ geçer dünyâda söylen̄ zâhide
Eyledi sermâye-i ʿömri telef bî-fâyide

2 Sâyil-i çeşmüm ne ister hâk-i pâyün̄den şehâ
Yüz suyın dökmekden artuk hod an̄a yok ʿâyid

3 Nâli içün her seher bülbüllerile hem-demem
Sanma iy serv-i revân gülzâra cânum meyl id

4 Dil-berâ hoş hâsiyyet var leblerün̄ câmında kim
ʿÂşıka zevk u safâsı hây u hûyı ʿabide

5 Şâh-ı gül pür-dâğ iderse tan̄ mıdur bâzuların
Hasretinden iyi nihâl-i bâğ-ı ʿömr ol sâʿid

6 Günde alsan̄ zülf ü hattından nigârun̄ yüz misâl
İy musavver yazamazsın bir ser-i mûyın gide

7 Sûs-ı âhun̄dan serâpâ dehri yakdun̄ Lâmiʿî
Olmadı bir zerre te'sîri rakîb-i bâride

439

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Mihr ü meh kul olsa tan̄ mı hay efendüm sen bege
Çarh tokuz tolanur kûyun̄ seni bir görmege

2 Kâmetün̄ şâhın egüb vaslun̄ yimişin dirmege
Bâğbân-ı ğam nihâl-i kaddümi itdi gege

3 Boynına salınmağa ol servün̄ irmez âh elüm
ʿAvn-i Hak irüb meger âhum yili bir dem ege

4 Gökde gördükce hilâli yârüm içün sanuram
Sırma işlenmiş yakadur âsmâni gön̄lege

5 Olmadı bir zerre ol pulâd-ı dilden nesne cer
İşiginde çehremi geh küsre idem gâh ege

6 Çün temâşâ-yı şikâr ister dilün̄ iy şâh-ı hüsn
Küsteri vir bir nazar ton̄uz rakîbi ben sege

7 Meh-likâlar hücresinden çıkmaz oldı it gibi
Âh kim kâfir rakîbün̄ oldı gün günden yeke

8 Şöyle pür-tâb-ı tebem derdün ğamiyle iy tabîb
Oda yanar el uciyle nabzuma her kim dege

9 Lâmiʿî niçün seni hûni gözi itmez kabûl
Her ne den̄lü hvârisen̄ degmez mi bir öldürme

440

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Gül eger daʿvi-yi renk eyliye ruhsârun̄ ile
Ağzı tadın vir ana laʿl-i şeker-bârun̄ ile

2 Nice hâmem gibi kan ağlamıyam devrândan
Kadr-i yakutı sıduk bu hatt-ı jengârun̄ ile

3 İy güneş ʿâşık-ı ʿuryâni yiter yak yandur
Bulub ol kapuda yüz câme-i zer-kârun̄ ile

4 Fitne-i hattun̄la cân çıkışırdı amma
Başa varmaz işi ol turra-i tarrârun̄ ile

5 Revnak-ı subhla kuhlın gicenün̄ uğurlar
Neylesün şems ü kamer bu iki ʿayyârun̄ ile

6 Gün gibi kûyını yiter tolan iy ehl-i ʿasâ
Çarh-veş dâyireler çiz yüri pergârun̄ ile

7 Lâmiʿî ʿaynına salmaz zer otağın güneşün̄
Devletün̄de geçinür sâye-i dîvârun̄ ile

441

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Çarh kim gön̄lümi mihrün̄le yıkar döne döne
Bir fenerdür ki hayâlün̄de yanar döne döne

2 Oldı dil murğı hevâyı saçalı dâne benün̄
Göz karardub saçun̄ ağına iner döne döne

3 Dil-i miskîn kara kanlar akıdub hâme-sıfat
İndürür hattun̄a zülfün̄ gibi ser döne döne

4 Seni iy mâh görüb her gice koynında felek
Tan̄ mı tâvûs gibi raks ide ger döne döne

5 Murğ-veş dûd-ı dilüm her dem ider çarha suʿûd
Yaʿni sen mâha diler ilete haber döne döne

6 Kılca yol bulmadılar biline sîm ü zer ile
Bilsevüz neyle kucar anı kemer döne döne

7 Kanda bulsa çevürür şişlere ol ğamze dili
Yandı mihnetle ğam odında ciger döne döne

8 Gird-bâd-ı ğamı girdâb-ı belâyı mı diyem
Ban̄a bu ahter u çarh itdi neler döne döne

9 Lâmiʿî [illegible]

442

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Beş durur mihr-i ruhun sînede îmân yirine   Leblerün zevki yiter tende baña cân yirine
2 Ağlaram sebze hatun neşv ü nemâ bula diyüb   Şükr kim geçdi bu ğam yaşları bârân yirine
3 Nola bundan beter iş cânuma ol hâl-i siyâh   Saçdı âşub u belâ tohmını bustân yirine
4 İt rakîbi nice şi^{c}rümde tezekkür ideyim   İy perî bağlamazam ben anı hayvân yirine
5 Niderem sohbet-i bâğ u çemeni çün görürem   Yüzüñi gül saçuñı sünbül ü reyhân yirine
6 Hıfz içün dîv ü perîden çekerüm dâğı yiter   Hırzıdur cân u dilün mühr-i Süleymân yirine
7 Benzedürdüm mehi alnına vü mihri yüzine   Korkaram Lâmi^{c}îyâ işde cânân yirine

443

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Gönder okın ğamzenün iy kaşı yâ cân üstine   Cân virür ^{c}âşıklarun her dem o peykân üstine
2 Leblerüñden em buyur çün bağrumı itdün kebâb   Hûbdur sâfî şarâb içilse büryân üstine
3 Hatt-ı dil-berden budur ^{c}âşıkların ^{c}râz itdügi   İstemez toz konduğın mü'minler îmân üstine
4 Bezme gelse dem?be dem ol la^{c}li meygûn çeşmi mest-   Dîde vü dil ğayret idüb kan olur kan üstine
5 Zülfün ol müşkîn tınab çetr-i hümâyundur ki hak   Kurdı anı ebr-veş sahn-ı gülistân üstine
6 Kaddün üzre zülfüñi resm idemez nakkâş-ı dehr   Gerçi kuşlar kondurur serv-i hırâman üstine
7 Kıldı meyl ağyâre çeşmün bakmadı ben bî-dile   Hây ne kâfirdür gözün dönmez müselmân üstine
8 Tâb-dâr-ı eş^{c}ârun ol meh dergehinde Lâmi^{c}î   Gün gibi yazılsa tan mı çarh-ı gerdân üstine

444

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Ruhun âyine-i câ1dur cihân nakşı ^{c}ayân anda   Ne yüzdür bu ta^{c}âlâ'llah ki hayrân ins ü cân
2 Dehânun noktası cânâ ^{c}aceb müşkil mu^{c}ammâdur   Rumûz-ı علم الاسما tamâm olmış nihân anda
3 Sözün ^{c}İsî gibi kılsa ^{c}aceb mi mürdeler ihyâ   Lebün cân çeşmesidür kim hayât-ı cavizân anda
4 Gören çâ h-ı zenehdânun dir iy serv-i hırâmanum   Hümâ-yı zülfün itmişdür mu^{c}allak âşiyân anda
5 Kaşun tâk-ı mu^{c}allâdur saçun zencir-i ^{c}adl iy şâh-   Yüzün dîvân-ı a^{c}lâdur lebün Nuşi'r-Revân an
6 Görüb zülfi siyeh-kârun idenler rûm-ı hüsnün seyr-   Neden düşmiş ^{c}aceb dirler şeh-i Hindustân a
7 Sebük-dil ehl-i ^{c}işretdür gözün merdümleri cânâ   Girüb gülzâr-ı hüsn içre çeker rıtl-ı girân
8 Kapuñda Lâmi^{c}î miskîni yiter eşke ğark itdün   Harîm-i Ka^{c}bedür kûyun yaraşmaz k'ola kan a

445

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sünbülün kim sâye salmış ^{c}ârız-ı nâb üstine   Bağlamış kıldan kalemler nakş ider âb üstine
2 Leblerün devrinde hatt-ı hurde-kârun dir gören   Nakş-i mînâdur geçilmiş la^{c}l-i sîrâb üstine
3 Her yaña döndükce ğamdan gözlerüm kim yaş döker   Kûzelerdür va^c olınmış sanki dulâb üstine
4 Kaşun üstinde saçunun haluna iden nazar   Benzer ol kandile dir k'asıldı mihrâb üstine
5 Sanki bir miskîn-megesdür virdi helvâ üzre cân   Nokta-i hâlün ki düşmiş la^{c}l-i hûnâb üstine
6 Zîr-i tâb olur gülistânlar velî ol pîrehen   Bir semenden haymedür kim düşdi mehtâb üstine
7 Lâmi^{c}î hüsnün kitâbının beyânın ideli   Sözlerin altun ile yazalar ehvâb üstine

446

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Zülf-i dil-ber bağlayaldan müşk-i terden mirveha Kaldı ayaklarda yekser sîm ü zerden mirveha
2 Leblerün bâlından ayru gördi şem^c^un sûzışın Bağladı pervâneler hoş bâl u perden mirveha
3 Kâmrân gördi meges-veş nûş-ı la^c^lün hâlini Tûtî-yi cân düzmek ister ney şekerden mirve
4 Hoş terâvet virür ol dür gibi derler zülfüne Zîynet olsa yaraşur ^c^ıkd-ı güherden mirveha
5 Lâmi^c^î zülfi hevâsından durur ol gül ruhun Ebr-i nisân kim düzer evrak-ı terden mirveh

447

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◦ – –/– ◦ –)

1 Vireli destine yârün ihtiyârı mirveha Düşdügince kullanur her rûzgârı mirveha
2 Zülfine hem-dem olub ser-geşte gönlüm gibi âh Yile virdi tağıdub sabr u karârı mirveha
3 Çün hevâ-dâr-ı nesîm zülf-i müşkînündür ol Bulsa devrân içre tan mı iştihârı mirveha
4 Kaçan olurdı bu resme gün gibi sûret-pezîr Olmasaydı hüsnünün âyine-dârı mirveha
5 Barmağınun ^c^ukdesi mühr-i Süleymândur meger Bende fermân itdi bâd-ı müşk-bârı mirveha
6 Dil-berâ serv-i ser-efrâzun hevâsından senün Dest-i devrân eyledi berk-i çenârı mirveha
7 Sünbülünden bezm-i gülzârı mu^c^attar kılmağa Eyledi bâd-ı sabâ ebr-i bahârı mirveha
8 Kand-i la^c^li üzre müşkîn hâlini sandı meges Kıldı devrân Lâmi^c^î zülf-i nigârı mirveha

448

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (◦ – – –/◦ – – –/◦ – –)

1 Olaldan dil leb-i cânâne teşne Bedenden el çekübdür câna teşne
2 Kalub ğam sâhilinde bî-ser ü pâ Benem ahmerleyin ^c^ummâna teşne
3 Zülâl-ı vasluna sîrâb iken halk Niçün hasret odına yana teşne
4 Denizler nûş iderken hûn-i dilden Girü cânum leb-i cânâna teşne
5 Gözün her dem çeker katluma hancer Şu hûnîdür ki olmış kana teşne
6 Semender gibi cânum mihrün ile Olubdur âteş-i sûzâna teşne
7 Hayâli Lâmi^c^î virmez teselli Serâbiyle alur mı kana teşne

449

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (◦ – – –/◦ ◦ – –/◦ – – –/◦ ◦ –)

1 Egerçi sâye-veşem hâk u zâr u üftâde Segirdüb arduna düşdükde hem-rehem bâde
2 ^c^Aceb mi kalsa dil ü cân ğamunla dem-beste Ki zülfün eyledi zincir esîri üftâde
3 Turub felekde kılur sidre müntehâ da^c^vî Berâber olamaz amma bu serv-i âzâde
4 Ne tan yüzine gözüm hasret olsa her yâdun Hemîn cihânda yaşum kaldı âşinâ-zâde
5 Tabîb ider bana tedbîr-i şerbet ü zencir Bu cân u dil leb ü zülfünle özge sevdâde
6 Ne yüzden olsa zuhûrun kabûl ider cânum Misâl-i âyine olur hemîn dil-i sâde
7 Çü virdün ol gözi âhûya Lâmi^c^î gönlün Gez imdi vâlih ü ser-geşte kûh u sahrâda

450

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün / . – – –/. – – –/. – –)

1 Benem ol çeşm-i hayvâna teşne — Ruhuñ şemʿine bir pervâne teşne

2 Yaşum gibi beni gözden kurutduñ — Tarahhum kıl ki geldi câna teşne

3 Düşüb tîġuña cân virsem ʿaceb mi — Suya irse kaçan katlana teşne

4 Ciger pür-âteş oldı ʿârıżuñdan — Sudan kim gördi oda yana teşne

5 Rakîbüñ hatt olur aġladuġumdan — Zemîn-i huşkdur bârâna teşne

6 Kulaġumdur dişüñ vasfında gûyâ — Sadefdür katre-i nîsâna teşne

7 Dem-â dem Lâmiʿî kan yaş içinde — Şu mâhi gibidür ʿummâna teşne

451

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Gele iy serv-i revân karşuma reftâr eyle — Eşk-i hûnînüm ile pâyüñi gülzâr eyle

2 Ney gibi bir nefese kaldı hayât-ı dil ü cân — Bir dem iy ʿİsî-nefes hastaña tîmâr eyle

3 Dâr-ı Mansûra ne sırdur sebeb olan açayım — Zâhidâ içerü gir kapuyı dîvâr eyle

4 İtlerüñ tozda gördükce rakîbi diriseñ — Ben ayak tozın ol aslanlara serdâr eyle

5 Lâmiʿî çün ki emel nakşı saña virmedi el — Şeş-der-i ġamda yiter cân u dilüñ sâr eyle

452

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 ʿAhd itmiş idi gelmedi cânân geçen gice — Pür-mâtem idi külbe-i ahzân geçen gice

2 Yıldız gibi sabâha degin yummadum gözüm — Varam dimiş idi ol meh-i tâbân geçen gice

3 Kan aġlamakda bu dil-i sûzâna subha-dek — Hoş hem-dem oldı şemʿ-i şebistân geçen gice

4 Katl-i rakîbe ola muʿîn dirdüm itlerüñ — Hayfâ ki bize uymadı yârân geçen gice

5 Yâd-ı lebüñ ne şûr virürkim saçuñ gibi — Girişdi biri birine mestân geçen gice

6 Derd'ü firâk u hasretle cân virür diyü — Cemʿ olmış idi hücreme ihvân geçen gice

7 Nâlem bu halkı şöyle uyutmadı Lâmiʿî — Herkes didi ney idi şu efġân geçen gice

453

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Bir dem uymaz nideyim yâr gibi dil sözüme — Güneş olsam degmez bir nazar ol meh yüzüme

2 Heb ben itdüm baña bir zerrece yârün suçı yok — Kara bahtum bilürem karanuram kendüzüme

3 Yüri iy sâye elüñden ko bugün dâmenümi — Ben ʿadem iline gitdüm iremezsin tozuma

4 Bakmazam hûr u perî meh gibi ʿarż itse cemâl — Yârdan ġayri bugün kimsene girmez gözüme

5 Bülbülüñ sıklıġını nâlam ile diñdürdüm — Gül kulaġ olsa ne tañ iy dil-i nâlân sözüme

6 Baña bakmaz saçına müşteri olduġum içün — Ne kara günlere kaldum dege nahs ılduzuma

7 Lâmiʿî kapladı dil çehresini zulmet-i ġam — Tâliʿ u baht degişmez gicesin gündüzüme

454

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. — — —/. — — —/. — —)

1 Olalı menzil ol gün yüzlü aya — Salıncagun topı irdi semâya
2 Hümâ gibi idüb pervâz-ı ᶜâli — Salarlar âftâb üstine sâye
3 Şikâr itmek dilerler nesr-i çarhı — Ki şâhin gibi kalkarlar havâya
4 Salınmak ögrenür Sidre bulardan — Eli irmez bu kadr-i müntehâya
5 Olubdur ᶜıyd-gâh-i Bursa şimdi — Salıncaklar ile uçmaga pâye
6 Urub dulâblar bî-âb-ı çarhı — Kebuter gibi iterler serâya
7 Burucına ider dün-gün felek reşk — Ki menzil her biri bir meh-likâya
8 Kıran itmiş kiminde iki kevkeb — Kiminde gün mukâbil olmış aya
9 Safâdan yire basmaz her biri pâ — Sımâᶜ idüb götürmiş el hevâya
10 Tolanub devrini pergâr-veş halk — Gelürler nokta gibi bir araya
11 Bulardur varsa ᶜuşşâka miᶜrâc — İrerler bunda dîdâr u safâya
12 Tecellî ister isen Lâmiᶜî var — Nazar kıl gel bu devr-i âsiyâya
13 Cemâl u talᶜat u hüsn ü bahâdur — Süreyyâdan irince tâ serâya

455

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 — . — —/— . —)

1 İy sabâ müşkîn saçından ᶜanber-feşân eyleme — Cân u diller mecmaᶜın lutf it perîşân eylem
2 Leblerün yâdına ben hôd eylerem teslîm-i cân — İy kaşı yâ yok yire peykânunı kan eyleme
3 ᶜAhd-i vaslunla gerek öldür gerek dirgür beni — Dil-berâ neylersen eyle kasd-i hicrân eylem
4 Hᵛâb-ı nâz eyler didiler ol güli nergis gibi — Bir nefes iy bülbül-i dil âh u efgân eyleme
5 Açma iy dil derd-i cândan çeşm ü zülf-i yâre râz — Genc-i pinhân üzre her düzdi nigehbân eylem
6 Dime mihr-i meh-likâlardan ferâgat it bana — Zâhidâ şeytân degülsen kasd-i îmân eyleme
7 İki ᶜâlemde murâd Lâmiᶜî sensin şehâ — Tek dilüm vaslunla şâd it gayri ihsân eylem

456

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (— — ./— . — ./. — — ./— . —)

1 Yirden irişdi çarha gamum âh u vâyile — Ok gibi menzil aldı muvâfık hevâyile
2 Dikdi ᶜasâyı katluma kaddi sinânun âh — Kaldı kıyâmete işüm ol pür-cefâyile
3 Ĝam kulzuminde nicesi ser-geşte olmayam — Pürdür hübâb gibi dimâgum hevâyile
4 Dün leşker-i rakîbini ᶜarż eyledi o mâh — Bir kez göründi ol dahi yüz bin belâyile
5 Kuhl-i cilâyiçün bir avuç hâk-i pâyunı — Göndersen armagan nola dest-i sabâyile
6 Câm-ı meyile halkı suvardukca sâkiyâ — Ben teşne câna bir nazar itgil safâyile
7 Kûyın felek gibi nice tokuz tolanmayam — Pergâra döndi Lâmiᶜî kaddüm ᶜasâyile

457

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1 Ne hoş hurrem makâm olur bu hâne — Ferah virür der ü dîvârı câna
2 Cihân mülkine Hak bünyâd uraldan — Yapılmadı bu resme tâb-hâna
3 Derûnı kalb-i ᶜârif gibi rûşen — Atar her câmı pertev âsümâna
4 Birûnı rû-yı dil-ber gibi zîbâ — Ki hayrândur aña çeşm-i zamâne
5 Göreydi hûr u rıżvân bu makâmı — Bulurdı uçmağa yüz biñ bahâne
6 Cihân dârında bu hurrem bihiştüñ — İlâhî kıl esâsın câvizâne
7 Cihân çün Lâmiᶜî bâkî degüldür — Göñül virme igen mülk-i cihâna
8 Göñül beytini maᶜmûr it idersen — Harâb olursa ger ᶜâlem saña ne

458

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Diş biler dil dem-be dem yârüñ leb-i handânına — Yaramaz sanmaz kişi ᶜâlemde kendü cânına
2 Fursat el virdi turub koltukdan işler ᶜâşıkın — Tîgi gibi dil-berüm almış rakîbi yanına
3 Nola cânum ᶜarż-ı sadr eylerse tîr-i ġamzeñe — Kâfir-i bî-kiş ise hürmet gerek mihmânına
4 Açduñ ağzum sırrını diyüb helâk itdüñ beni — Âh kim ben bî-dilüñ yok yire girdüñ kanına
5 Olsa biñ cânum kılam kurbân visâluñ ᶜıydına — Kan bulaşdurmak ne hâcet ġamzeñüñ peykânına
6 Târ-mâr olmış ser-â ser sünbül ü reyhânlaruñ — Uğrı girmiş gibi cânâ hüsnüñüñ bustânına
7 Ağzın açub kalsa tañ mı ġonceler bengi gibi — Şehd tolldurdukca laᶜlüñ piste-i handânına
8 Müşk ü ᶜanberden budur sakınduğı dil zülfüñi — İstemez toz konduğın reyhân saçuñ dâmânına
9 Dest ü pâyın Lâmiᶜî tîġ-i każâ katᶜ eylesün — Kim ki indürmezse ser ol ġamzeñüñ fermânına

459

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Gözgünüñ hayret eli kaldı zenahdanında — Göreli hattını mihr ruhı devrânında
2 Nice öñinde yüzüm sürmeyeyim toprağa ben — Zülf-i bî-dîni gibi rû-siyehem yanında
3 Ne Züleyhâdur o mû kim dil ü cân Yûsufını — Bend idüb habse salar çâh-ı zenahdânında
4 Münkerimiş didiler nûr-ı tecellâya ebed — Zâhidüñ oldı yakîn şübhe var îmânında
5 Gün yüzüñ mihrine kapıldı meger mâh-ı felek — Lâle-veş dâğ-ı ġamuñ kaldı dil ü cânında
6 Müşkile hatt-ı lebüñ mühr-i Süleymân yazmış — Dehenüñ hâteminüñ laᶜl-i bedehşânında
7 Lâmiᶜî düşdi dil ü cânile bir deryâya — Katredür yidi deñiz dîde-i giryânında

460

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –).

1 Sâkiyâ câm-ı meyi itme nihân cân degüle — Tutalum cân imiş anı leb-i cânân degüle
2 Zülf ü hattuñ var iken ʿanber ü müşki nidelüm — Oda ur yile savur dirligüm andan degüle
3 Lebüñi sunma rakîb-i hara iy cân-ı cihân — Çeşme-i cân didiler çeşme-i hayvân degüle
4 İki ʿâlem degicek derd ü ġamı cânânun — Ser ü cân terki dilâ yolına çendân degüle
5 Jâleler diş bilemek ġonca-i laʿlüñe neden — Hûn-ı ʿâşık gibi dürc-i güher-erzân degüle
6 Dil-berâ dîde-i ʿuşşâka rehüñ gerdinden — Bir avuç hâk nedür virmeyesin cân degüle
7 Boz rakîbüñ yüzini żorba çeküb Lâmiʿîyâ — Sikke sûretse nola mühr-i Süleymân degüle

461

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/ . . –)

1 Sâkiyâ câm-ı meyi sun leb-i cânân degüle — Ġâyeti tuta bizi vir içelüm kan degüle
2 Sürelüm câm-ı safâyı bu demi hoş görelüm — Baş u cân oynayalum yoluña ʿisyân degüle
3 Leb-i laʿlüñ var iken yâd-ı Mesîhâ ne gerek — Baña efsûn okuma dirligüm andan degüle
4 Günde biñ cürm ü hatâsın kulınuñ afv eyler — Ol melek ruh-ı musavver durur insân degüle
5 Kana girem diyü dil-ber kıya bakmaz yüzüme — Hûblar ʿâşıkın öldürmemek ihsân degüle
6 Harc idersin bu ciger kanını iy dîdelerüm — Gide dükenmeye mi kulzum u ʿummân degüle
7 Ne içün Lâmiʿîden hancerüñi sakınasın — Biriçim su ne durur virmeyesin cân degüle

462

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Akdı yine dil göz göre bir serv-i revâna — Yaşum gibi cânumdar bile oldı revâne
2 Bir hûr-ı perî-rû ki yüzin görse melâyik — Uçmaġa bula her biri biñ dürlü bahâne
3 Geh meyve düzer nârevene tâze rutabdan — Geh nâz u cefâ berkin asar serv-i revâna
4 Döndürdi yaşum lâleleri sahn-ı cihânı — Ol gül yanaġuñ derdiyle bâġ-ı cinâna
5 Bir zülf-i hümâ-sâye hevâsında uçarken — Sayd oldı göñül bir kara gözlü balabana
6 Şâhâne bahâ ister iseñ bu sükke alġıl — Devletlü güzel başuñ içün itme bahâne
7 Sordum lebi sırrını didi kim Lâmiʿî öpsem — Hem-dem olamaz mest kişi râz-ı nihâna

وله في حرف الياء

463

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Ne ferr ü kevkebedür kim bu hüsn-i cilve-nümây Kemâl-i lutf ile her yüzden oldı dehr-ârây
2 Zehî cemâl u celâli ki eyledi sun^cun ^cIzâr-ı rûza şebün turrasını gâliye-sây
3 Safâ-yı tal^catun eyler sipihri âyine-dâr Hevâ-yı sünbülün ider nesîmi nâfe-küşây
4 Nola dil ehli semâ^cundan itse hâyle hûy Dem-i gamundur iden nâyün işin âh ile vây
5 Hemîşe fikr-i ruhun kavm-i ^cıyşa hayret-bahş Müdâm zikr-i lebün ehl-i şevke zevk-efzây
6 Çü bezm-i vuslatunun şem^c gibi ^câşıkıdur Erise âteş mihrünle tan degüldür ay
7 Bu gülşen içre nola Lâmi^cî gibi bülbül Nevâ-yı hamd ü senânile olsa nagme-serây

464

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 ^cArż-ı hüsn idüb çü gönlüm kıldı yagma ol perî Zâhidâ olsam ^caceb mi yimek içmekden beri
2 Nice tasvîr eyleyem mirât-ı dilde hüsnüni Mâh gibi günde bir yüzden togarsın iy perî
3 Zerre-veş sana hevâdâr olmaga imkân mı var Sen mehün vaslına mihr ü encüm iken müşteri
4 Gül yüzün evsâfı gördüm haşre-dek olmaz beyân Bülbül-âsâ idüb efgân oda urdum defteri
5 Nice bir olam tehî destem diyü sâkî melûl İçelüm dil-berün ^cışkına toldur sâgarı
6 Âsitânun yasdanur her gün seherden şâma dek Âfitâbun çarha dökse tan mı iy mâh efseri
7 Sâl u mehdür çarh-veş kapun tolanur Lâmi^cî Vah ki bir gün olmadı tâli^c sa^câdet ahteri

465

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. - - -/. . - -/. - - -/. . -)

1 Esirge şol dili kim zâr u mübtelân oldı Esîr-i silsile-i zülf-i dil-rubân oldı
2 Meh ü sipihre ne tan egmezise zerrece baş Hevâ-yı mihrünle ol ki hâk-i pân oldı
3 Nider o ^câşık-ı ser-geşte saltanat tâcın Kapunda terk-i cihân eyleyüb gedân oldı
4 Çü gayre dîdeni açdun yiridür inle gönül Senün bu âh u figân ney gibi cezân oldı
5 Dök imdi Lâmi^cîyâ eşk-i çeşmüni her dem Çü yâr çün dil ü cânile mâcerân oldı

466

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Bâğbân-ı dil cihânı geşt kıldı su gibi
Bulmadı gülşende bir serv ol kad-i dil-cû gibi

2 Bitdi çok sünbül açıldı çok karanful bâğda
Biri cân-bahş olmadı bu ᶜanberin giysû gibi

3 Yaşum idi ben kuru başun cihânda hem-demi
Şimdi ol dâhi baña eyler nazar kanlu gibi

4 Dâğ-ı ğamdan lâlenün bağrını pür-hûn eyleyen
Seyr idenler gülşen-i rûyun didiler .bû gibi

5 Bir dil-i bülbül durur her ğonca cânâ bâğda
Hâr elinden kana yanmışdur gül-i hod-rû gibi

6 Olmasun mı kâkülün devr-i zenahdânunda kerem
Biledür her dem bügüsi çölmegi câzû gibi

7 Sen güneşden çeşmine bir zerre rîk idüb ümîz
Lâmiᶜî yolunda hâk itdi yüzin yazu gibi

467

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Kıldı nergis gibi âhû gözlerün sayru beni
Öldürür âhir ᶜasâya düşürüb âh o beni

2 Tîrini bulub cigerde dil mi istersin didüm
Didi çokdan geçdüm andan cânun içün ko beni

3 Zülfine el karduğın müşkün görüb didi sabâ
Ben bu sevdâdan geçerdüm kosa idi bu beni

4 Başdan aşdı yaşuma yüz virdügümce âh kim
ᶜÂleme rüsvây idiser bu delükanlu beni

5 Nâle kılsam def gibi hışm eyleyüb göksin kakar
Penbeyiyle boğmağ ister ol gözi câzû beni

6 Sen sehî servi kenâr içün kodum ortaya baş
Su gibi yiter süründür iy kadi dil-cû beni

7 Hâr-ı ğamdan Lâmiᶜî zâr olsa bülbül-veş ne ğam
Kana ğark itdün yaşumdan iy gül-i hod-rû beni

468

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Terk idüb bezmümüz ol cân didi sohbet bâkî
Âh kim olmaz imiş dünyâda devlet bâkî

2 Yârdan ğayriyi sür kapuyı dîvâr eyle
Hâne-i dilde dilersen ola vuslat bâkî

3 Gördi derd-i dilümi yâr baña oldı ᶜadû
Nice ᶜözr ideyim ol dil-bere ᶜillet bâkî

4 Dergehünden gice it gibi rakîbi sürdün
Terk iderse seni hoş itmez ise let bâkî

5 Ger kadem rence kıla katlum içün ğamzelerün
Mâ-hazer dil vireyim cânla hizmet bâkî

6 Râh-ı vaslunda baña ölmek igen âsândur
Müşkil oldur ki virem cân kala hasret bâkî

7 Bezm-i meyde lebünün bûsesin aldum bir kez
Cân dimağında ebed kaldı o lezzet bâkî

8 ᶜArızun revnakına gerçi hattun virdi fenâ
Yine dil ehline hüsnünde ki hâlet bâkî

9 Lâmiᶜî sâye-i servünde olub âsûde
Didi yüzler süriyüb zıll-ı saᶜâdet bâkî

10 Gerçi kim katl-i rakîbiyle burûdet gitdi
Yâd-ı yâr olmayacak yine harâret bâkî

469

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 ^{c}Iyd itmege ol mâhile bir lahza nihânı — Halvetde tutub gizlüce boğduk ramazânı

2 Ol la^{c}l-i lebün şevkine dün-gün içerem mey — Hoşlukla geçürsem nola devr-i güzerânı

3 Yok yire helâk itdi beni haşrde cânâ — Ortaya çekem ol kemer-i mû-yı meyânı

4 Gel la^{c}l-i revâniyle ter it huşk-ı dimâğun — Zâhid diler isen gide benzün yarakanı

5 Kılman ne sebük ser ne girân cân ile sohbet — Yârân-ı sebük rûh çekün rıtl-ı girânı

6 Nergis degül uğrar diyü sen serv-i hırâmı — Kalmış çemenün râhda çeşm-i nigerânı

7 İy Lâmi^{c}î düşdün çü hevâsına o zülfün — Deryâ gibi gitmez dil ü cânun hafakânı

470

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 ^{c}Işk sevdâsın idelden hak benüm âyinümi — Zülfünün zünn:ârı küfrine degişdüm dînümi

2 Zulmet-âbâd olmuş iken cân u dil mülki gelüb — Rûşen itdün gün yüzünden çeşm-i ^{c}âlem-bînün

3 Sâye-i servünde iy gül-ruh açılsun lâleler — Ayağuna süreyim ko dîde-i hûnînümi

4 Bağrını pür-yâre kıldı gerçi âhum okları — Almadum bu çarh-ı zâlimden dirîğâ kinümi

5 İy rakîb-i turş-rû ko acı diller virüben — Ağzuma sunsun çü soram ol leb-i şîrînümi

6 Üstüme rahmet yağa hâk-i kudûm-i yârden — Dil-berün kûyı güzer-gâhında kazun sinümi

7 Ölmege bin cânla cânlar virürdüm Lâmi^{c}î — Hâfız Ahmed okusa lutf eyleyüb Yâsinümi

471

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

1 Ölümlü hastayuz sun sâkî râhı — Bu gice diri çıkarduk sabâhı

2 Lebünle bir nefes hem-dem olınca — Ne kanlar yutdı la^{c}lünden surâhi

3 Çıkar bir gün bunun sonı fesâda — Yiter satdun bize sûfî salâhı

4 İçersin su yirine kanum iy cân — Lebün hûni siyeh çeşmün mübâhı

5 Ğamünden sînem oldı şerha şerha — Bulınca hâtırundan inşirâhı

6 Gözün ^{c}uşşâkı kırdı bir nazarda — ^{c}Aceb bilsem nider ğamzen silâhı

7 O zülf ü rûya kul ol gice gündüz — Dilersen Lâmi^{c}î ğamdan felâhı

472

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Dîde dilden sakınur ğamzen okın cânı gibi — Dil düşüb üstine cânlar virür îmânı gibi

2 Gitmez ağzından o gencine-i hüsnün zülfi — Bu tılısmun meger ol mâr-ı nigehbânı gibi

3 İyjkaşı yâ gözün okına gönül karşu çıkub — Geçürür sadre anı ^{c}ızzile mihmânı gibi

4 Eli bağlu bir ayağ üzre turur benciieyin — Kâmet-i ser-keşünün servde hayrânı gibi

5 Bûse virdügüne iy mülket-i ^{c}Osmân güzeli — İncinürsen girü al şâh-ı Karamani gibi

6 Bir dem iy gül kulağ ol nâleme kim çeng ü rebâb — Virmez ol hâleti bu bülbülün efğânı gibi

7 Devletinde ğamunun âhumun ebri her-dem — Başum üzre kurulur hayme-i sultâni gibi

8 Dâyim iy hûr-i perî-çehre ğamun dâğını dil — Nakş ider sînesine mühr-i Süleymâni gibi

9 Lâmi^{c}î senden eger yüz çevürüb kaça nigâr — Yalvarub pâyine düş zülf-i [illegible]

473

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Ah kim rûyın o mâhun çarh-ı dûn göstermedi
Ebr-i zülfi hâyil oldı baña gün göstermedi

2 Gerçi kim cȷanı ölümlü hasta itmişdi gözün
Güvledi ğamzeñ görüb kendin zebun göstermedi

3 Cânı gibi sînesinde sakladı peykânunı
Neylediyse eyledi hûn-i derûn göstermedi

4 Ah kim cânumdağı bu iştiʿâl-i nâr-ı ğam
Gerçi yaşum sepdi su bir dem sükûn göstermed

5 Şîvesini ol elif kaddüñ nigârâ râsti
Safha-i ʿâlemde resm-i kâf o nûn göstermedi

6 Kodum elden dâmen-i dünyâyı urdum ʿışka baş
ʿAkla ol devlet yüzin hükm-i cünûn göstermed:

7 Ol zenahdân var iken düşmezdi Çâh-i Bâbile
Lâmiʿî Hâruta baht-ı ser-nigûn göstermedi

474

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –/

1 Niçe merdümden taleb idem devâ-yı çeşmümi
Gerd-i râhundan umarken tûtiyâ-yı çeşmümi

2 Gözlerüñ hancer çeküb kanına girdi bari gel
Hâk-i pâyüñden ʿatâ kıl hûn-bahâ-yı çeşmümi

3 Hâne-i dil gibi hicrüñ zulmet-âbâd eyledi
Rûşen it merdümlik eyle gel serâ-yı çeşmümi

4 Hem-dem-i bahr-ı sirişk idi hayâlüñ dil-berâ
Görmez oldum kandadur ol âşinâ-yı çeşmümi

5 Çehre-i maksûde komaz bakmağa bir dem beni
Ah kim cânum çeker dün-gün belâ-yı çeşmümi

6 Âteş-i pür dûd-ı cânum görmek isterseñ ʿıyân
Seyr kıl âyine-i ʿâlem-nümâ-yı çeşmümi

7 Dike tutub niçün eylerdi nazar ruhsârına
Bağlasunlar Lâmiʿî bildüm belâ-yı çeşmümi

475

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sâkiyâ sanma şarâb-ı hoş-güvâr egler beni
Bezm-i ʿışk içre hayâl-i laʿl-i yâr egler ber

2 Gül yüzüñden ayru düşmiş hâr-ı ğamdan bağrı hûn
Bir nevâ-keş bülbülem kim âh u zâr egler beni

3 Eşkümi ol serv-i kad gördi geçerken didi kim
Dem-be dem yolum alub bu cûy-bâr egler beni

4 Halka-i zikri saña iy zâhid-i peşmine-pûş
Künc-i ğamda sebha-i zülf-i nigâr egler beni

5 Bağlayub bir sâde rû nakkâşa dil kaldum esîr
Sanma bu büt-hânede nakş u nigâr egler beni

6 Fulk-i dil çokdan çıkardı sâhil-i bahr-ı ğama
Lîk bu baht-ı perîşân-rûzigâr egler beni

7 Lâmiʿî ser-menzil-i râh-ı fenâdur maksûdum
Vah ki pâ-bend oldı kayd-ı kârbâr egler beni

476

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Gerçi dünyâda kefensüz kodı ol yâr beni
Tutam ölü dirilü haşr olıcak dâmenini

2 Saruñuz gül gibi kat kat kefen-i sîmînleri
Kucmadın ölür isem ol gül-i sîmîn bedeni

3 Nola kan ağlamadan gözlerüm ağarsa bugün
Çün şehîdüñ konılur keffe kanlu kefeni

4 Kefenüm akcasını cümle sayar yâre gözüm
Bu dem eşkümle benem devlet-i ʿışkında ğani

5 Kefenüm boynuma takub düşeyim ayağına
Ola kim ğamzesi tîğiyle katl ide beni

6 İy gözüm sâyil olub iste bahâ-yı kefenüm
Yaʿni bu yolla cerr eyle var ol sîm-teni

7 Kan bahâ yiter idi baña kefen itmek içün
Girse bir vasla ele Lâmiʿîyâ pireheni

477

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/ . . –)

1 Ol tarâvet ki Hudâ bu ruh-ı enverde kodı   Ne semen berkine virdi ne gül-i terde kodı

2 Gördi serv-i kad-i dil-cûnı çü bustânda çenâr   Ayağ üstine gelüb ellerini serde kodı

3 Yakmasun halk-ı cihânı diyü hurşîd-i ruhun   Ebr-veş sâye-i zülfüni Hudâ perde kodı

4 Âh kim yâr rakîbün geçürüb sadre müdâm   Bu ben üftâdeyi yüz mihnetle derde kodı

5 Başa varmadı işüm câm-ı lebün fikriyle   Elümi zülfün alub âhir ayaklarda kodı

6 Nâ-tüvân oldı ğamun bârını dil çekmegile   Cânı ser-bârını virüb sana yüz yirde kodı

7 Ol sanem lutfını ^{c}âşıklara taksîm idicek   Lâmi^{c}î cevr ü ğamın sen dil-i pür-derde kodı

478

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/ . . – –/ . – – –/ . . –)

1 Gülün ki zîynetle bustânın arturdı   Ğamiyle bülbül-i dil dâstânın arturdı

2 Dehânün ile meyânun hayâli iy dil-ber   Cihânda ehl-i yakînün gümânın arturdı

3 Aşurdı tîrini burc-ı felekden ol kaşı yâ   Meh-i ruhı gibi her gün nişânın arturdı

4 On itdi ebr-i ğamum gökleri o miskînün   Düşüben üstine bir bir dükkânın arturdı

5 Rakîbi Hak yaka kim her nefes dem-i serdi   Bahâr-ı gülşen ^{c}ömrüm hazânın arturdı

6 Kimesne neydügini bilmedi dil-zârün   Yanub derûn-ı cigerden figânın arturdı

7 Ne hasiyyet komış iksîr-i ^{c}ışka Lâmi^{c}î Allah   Ki zer gibi tenümün za^{c}firânın arturdı

479

Me fâ î lün Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe i lün (. – – –/ . . – –/ . – – –/ . . –)

1 Hevâ-yı servün o cânı ki behre-mend itdi   Cihânda kadr ile mümtâz u ser-bülend itdi

2 Revâniken gözümün yaşı deşt-i furkatde   Gelüb hayâl-i visâlun ne tarafa bend itdi

3 Cihânda ben miyem âvâren iy perî tenhâ   Ğamun sipihri yakasuz mehi levend itdi

4 Benefşe zülfüne öykünse tan degül sünbül   İrüb sabâ yili miskîne riş-hand itdi

5 Visâli burcına sen mâhun irmedi her kez   Ne denlü âhını dil dûd-veş kemend itdi

6 Hevâ-yı kâmet ü âb-ı ^{c}ızâr-ı dil-cûyun   Çemende serv-i ser-efrâzı end ü bend itdi

7 Kararsa sîne-i pür-mihri tan mıdur mâhun   Ki cismini şeb-i turran ğamı kişend itdi

8 Gözümde peyk-i hayâlun uçub yürür her dem   Meger ki eşküm ulağın tutub semend itdi

9 Sakınduğı tapunı Lâmi^{c}î yavuz gözden   Budur ki hâl-i ruhun cânını sipend itdi

480

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/ . . –)

1 Niçe bir ğamzelerün sanca şehâ şîşe beni   Benzer ister ğamun odında bugün bişe beni

2 Sâkî şîşeyle perî-h^{v}ânlığ ider dehre meger   K'etdi hayrân dem-i efsûnla ol şîşe beni

3 Giceler mey içerem subh humârın yazaram   Zâhidâ sanma cenâbun gibi bî-pîşe beni

4 Cân virürsem dahi iy dil sana yok râh-ı halâs   Zülfi sevdâsı tolaşdurdı ^{c}aceb işe beni

5 Gördi fakr içre ğınâyile huzûr-ı dilümi   Gösterür şimdi o cân ha^{v}âce vü dervîşe beni

6 Sâkiyâ def^c-i ğam itmezsen eger bâdeyile   [illegible]emez ahşâma bugün öldürür endîşe beni

7 Lâmi^{c}î zülfi dili bek yapışub tutmaz idi   Çeşmi ğam itmese ol ğamze-i bed-kîşe beni

481

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Derdâ gözüm yaşın o semenber götürmedi   Bârân-ı bî-hisâbı gül-i ter götürmedi
2 Çekdüm rakîbi dil-bere sîne sûzumdan âh   Neylersin öldürür misin ol har götürmedi
3 Ursun işigi taşlarını câna gam degül   Gökden ne yağdı ^{c}âleme kim yer götürmedi
4 Âh itdügümce kapladı gam ebri gün yüzin   Zannum budur ki nâlemi dil-ber götürmedi
5 Cân u dil ile tan mı kabûl itse ^{c}âşıkun   Şol mihneti ki yirlerü gökler götürmedi
6 İtdüm bu rû-yı zerdile ^{c}azm-i tavaf-ı yâr   Miskîn dimek ki hacca gidüb zer götürmedi
7 Hicriyle Lâmi^{c}î seni yâr eyledi helâk   Benzer ki kana girmegi hancer götürmedi

482

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İy ecel ol gamze gibi bî-emânsın sen dahi   Vey gam-ı dil bir yaneden cân-sitânsın sen d
2 Diller içün zülfüni zinçîr-i ^{c}adl itsen nola   İy lebi şehd ü şeker Nuşi'r-revânsın sen dal
3 Kanda bulub ağlasun derdin sana bî-çâre dil   İy perî cânum gibi her dem nihânsın sen dah
4 Derd-i ^{c}ışkun nev-cuvân iken beni pîr eyledi   Pîrlik hâlini fikr it nev-cuvânsın sen dahi
5 Âfet-i cân ise nola zecr ü kahr u mihnetün   Hây ^{c}ömrüm hâsılı cân-ı cihânsın sen dahi
6 İsterem yolında yârün dil gibi idem fidâ   Tende iy ser-geşte cân bâr-ı girânsın sen da
7 Yâr yanında bugün yok hürmetün bir sek kadar   Lâmi^{c}î kûyında her şeb pâsbânsın sen dahi

483

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Sunaldan sâki-yi ^{c}ışkun bana câm-ı gam-efzâyı   Bugün bezm-i cihân içre benem şeydâ vü rüsvâ
2 Dem-â dem seyl-i eşkümden meded-cûy olmasaydı dehr-Felek gibi kül eylerdi bu odum heft-deryâ
3 Karîb oldukca mahv olur vücûdı ^{c}âşıkun meh-veş   Nice seyr eylesün cânum o mihr-i ^{c}âlem-ârâyı
4 Kaçarken derd-i ser diyüb gönül tâc-ı murassadan   Elinden zülfinün şimdi çeker gör kuru gavga
5 Ne meyl itdi görüb âb-ı sirişküm ol nihâl-i gül   Ne hod âhum yeli egdi bugün o serv-i ra^{c}nâyı
6 Cihânda sûret u ma^{c}nâ çü yokdur gayr hüsn-i dost ^{c}Aceb mi itse ol dil-ber hod-ârâyı vü hod-râ
7 Hayâl-i vaslden gerçi cenâb-ı yâr-ı ^{c}âlîdür   Gönülden Lâmi^{c}î kesmez velî rabt-ı temennâyı

484

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Halvet içre erba^{c}in degül ilâhîler gibi   Raks urur serv-i hevâyı yine lâhiler gibi
2 Sebzelerde kanı ol demler ki la^{c}lin tâc ile   Lâleler yir yir hurûc itmişdi şâhiler gibi
3 Gark olub pûlâda şimdi geydi ^{c}âlem ser-be ser   Berfden ak câmeler sünni sipâhiler gibi
4 Ah kim ol zülf ü ebrûlar hayâli kaynaşur   Bahr-ı dilde subha dek her gice mâhiler gibi
5 Gerçi kim Ferhâd akıtdı hûn-i dilden cû-yı şîr   Emdi şîrîn leblerin pervîz-gâhiler gibi
6 Ka^{c}be yüzün görse zâhidler namâzın dönderüb   Secde eylerdi ham-ı ebrûna sâhiler gibi
7 Çeşmine öykündügiçün nergisi gör Lâmi^{c}î   Kâseyile tolanur bâzârı râhiler gibi

485

4 Me fâ î lün (4 . - - -)

1 Urınur ol güneş çünkim külâhın gâh gâh egri
Her ay başında reşkinden geyer tâcını mâh egri

2 Beni asmağ içün zülfün getürmiş meclis-i hüsne
Hatun tezvîr ile hüccet kaşun iki güvâh egri

3 Gören bu kadd ü had üzre o tâc-ı gec-nihâdun dir
Gelüb serv üstine hurşîd urınmışdur külâh egri

4 Hirâmân kâmetün meyden ki her bir yana mâyildür
Sanasın servdür yelden olur geh toğrı gâh egri

5 ᶜAceb mi Lâmiᶜî kaddün bükülse her gün âhile
K'olur ol serv-i dil-cûnun yanında bî-günâh egri

486

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Sidreden çok müntehâdur kaddünün endâzesi
Saldı bâğ-ı ᶜadna gul-gul hüsnünün âvâzesi

2 Çehre-i renginine germ olmasun aydun güle
Bülbülün hûn-ı dilidür ruhlarının gâzesi

3 Budur reşâd olduğum ol gül-ruhı nev-hat görüb
Sebzenün merğûb olur her fasl içinde tâzesi

4 Ğamz idüb agyâre evvel pes dönüb eyler helâk
Dem-be dem nâzük geçer ol ğamze-i ğammâzesi

5 Ko kıyâs-ı ᶜaklı elden çâre cân atmak durur
ᶜIşk deryâsınun olamaz Lâmiᶜî endâzesi

487

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Arzû bir merhâba idi dirîğ el virmedi
Yüz sürem pâyine dirdüm âh kim cân irmedi

2 Neyleyem çıkmaz rakîbün odasından ol sanem
Hâne-i ᶜuşşâka bin kez daᶜvet itdüm girmedi

3 İt rakîbi gülşen kûyın komaz tolanmağa
Devr eli ol hârı derdâ kim yolumdan irmedi

4 Gördi leylînün saçın Mecnûn tağıtdı kendüzin
Nice ser-bâz olmasun bî-çâre pâyi dirmedi

5 Şöyle ᶜisyândan mülevvesdür serâpâ Lâmiᶜî
Şeyh-i devrân gördi istikrâh idüb el virmedi

488

Me fâ î lün Me fâ î lün Fa û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1 Virürdüm cân ğam-ı yârı olmayaydı
Ne işlerdüm dilüm zâr olmayaydı

2 Legerler gelmek olurdı rakîbe
Elüm degmegle murdâr olmayaydı

3 Tef-i ğamdan olurdum sâye-veş hâk
O serv-i kad havâdâr olmayaydı

4 Başuma târ olurdı dâr-ı dünyâ
Fezâ-yı kû-yı dil-dâr olmayaydı

5 Cehîm okurdı bâğ-ı ᶜAdna ᶜuşşâk
Ümîz-i ᶜarż-ı dîdâr olmayaydı

6 Kim ezberlerdi gül medhin su gibi
Çemende bülbül zâr olmayaydı

7 Bulunmaz Lâmiᶜî yârüm gibi yâr
Nolaydı cefâ-kâr olmayaydı

489

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Demidür eylese ben bî-dile cânân yârı — Ki tamâm oldı gönül kaldı ten ü cân yarı
2 Göz karasını kılub hâl dilerem nâme yazub — Tâ nihân seyr ide bu dîde-i giryân yâri
3 Hâtem-i la^c line yâr itdi dil ü cânı mutî^c — ^cÂlemi tutdı niginiyle Süleymân-vâri
4 Dehre bu çehre vü eşkiyle olursam nola şâh — Halk olur sîm ü zerün bend-i fermân-dârı
5 Vasla dermân yoğise Lâmi^cîyâ yiter idi — Beni gördükce firâr itmese cânân bari

490

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sa^cy it iy cân küşte-i cânân olaydun ola mı — Ol kemân-ebrûlara kurbân olaydun ola mı
2 Meyl idüb her meh-likânun âteş-i ruhsârına — İy gönül günden güne oğlan olaydun ola mı
3 Ğark iken dil zevrak-ı ğam bahrına iy hatt-ı yâr-Hızr irişdün cânuma dermân olaydun ola mı
4 İrmedin seyl-i fenâ bir göz yaşından dem-be dem — İy gönül ma^cmûresi virân olaydun ola mı
5 Lâmi^cîden yârin ayırmak dilersin iy rakîb — Kasd-ı îmân eyleyüb şeytân olaydun ola mı

491

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Surh tâc urunduğiçün lâle şâhiler gibi — Kaldı yollarda sınuk keşkülleri râhiler gibi
2 Yalün ü gül öksüzidür çöp urur her külhanı — Surh-pûş olduğı içün nâr şâhiler gibi
3 Baş egüb miskîn benefşe câmi^c-i gülzârda — Halvet eyler encümen içre ilâhiler gibi
4 Kapuna tîğ ü siperle geldügi mihrün budur — Hoş geçem sâyenden dir şâhum sipâhiler gibi
5 ^cIşk bahri pür-neheng derd ü ğamdur Lâmi^cî — Her taraf diller atılsa tan mı mâhiler gibi

492

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Nola bu bî-ser ü pâ öpse habîbün elini — Elini Hak tuta kim tutsa ğarîbün elini
2 Ko öpüb itün ayağını lebüm pâk ideyim — K'öpmüşem sehv ile murdâr rakîbün elini
3 Ne bilür derdüni başına ^cilâc eyleyemez — ^cÂşikâ nabzuna degdürme tabîbün elini
4 Ser-firâz olmağiçün pîr-i muğân himmetin al — Düşme şeyh ayağına öpme hatîbün elini
5 Lâmi^cî terk-i ser eyle kadem-i evvelde — Diler isen öpesin tâ ki habîbün elini

493

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İy sabâ bi'llahî depret zülfinün reyhânını / Tâze kıl ^{c}Îsî-nefessin cân u dil bustânını
2 Kaldı dil çâhında sultân-ı hayâl zülf-i dost / Basmasaydı leşker-i ğam bir gice zindânını
3 Ma^{c}den-i âhen rubâdur san ki bu sad-pâre dil / Sîneden alur çeker yâr okları peykânını
4 Pehlüvânum dostum ^{c}ışkunla tutuşmakda kim / Baş açuk yalun ayak tutdum belâ meydânını
5 Tîrüne cân karşu çıkub sînede yir gösterür / ^{c}İzzet-i sadriyle hurrem dil kılur mihmânını
6 Göklere zincîr-i müşkiyle çekerler her seher / Hasret-i zülfünçün olan âhumun su^{c}bânını
7 Alduğiçün bî-tekellüf bûse la^{c}l-i yârdan / Lâmi^{c}î su gibi ister içe sâğar kanını

494

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Oynayaldan zülf-i cânân gâh çevgân gâh gûy / Kaddüm eyler dest-i devrân gâh çevgân gâh gûy
2 Çarh pür-encüm degüldür âteşîn âhum durur / Başumun üstinde gerdân gâh çevgân gâh gûy
3 Gün yüzinde ol mehün âhum yelinden saçları / Ebr-i müşkîndür olur san gâh çevgân gâh gûy
4 Kûy u çevgân yoğiken oynardı sahn-ı dilde cân / Mihrün ile meh-veş iy cân gâh çevgân gâh gûy
5 Her dem olur ol mutavvak ğabğabun derdiyle / Dil-berâ bu eşk-i ğaltân gâh çevgân gâh gûy
6 Rûz u şeb mihrünle ser-gerdân olub gerdûn-misâl / Olsa tan mı mâh-ı tâbân gâh çevgân gâh gûy
7 Lâmi^{c}î tûfân-ı ğamdan sahn-ı çeşmüm dem-be dem / Pür olur mânend-i ^{c}ummân gâh çevgân gâh gûy

495

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Cevri çoğ eyleme cânuma Rahmi çelebi / Girmesün ğamzelerün kanuma Rahmi çelebi
2 Leb-i cân-perverün ısırma rakîbün göricek / Kıyma bir kâfir içün cânuma Rahmi çelebi
3 Neydügin hâlini ben bülbülünün şerh ideyim / Kulağ ol gül gibi efğânuma Rahmi çelebi
4 Fehm iderdün ne içün oldı tenüm hâkister / Nazar itsen dil-i sûzânuma Rahmi çelebi
5 Gele bir yanuma lutf it ola kim mest gözün / Meyl ide sîne-i büryânuma Rahmi çelebi
6 Oldı efhâke güneş gibi sözüm ser-nâme / Yazalı nâmunı dîvânuma Rahmi çelebi

7

496

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Dürc-i la^{c}lün fikridür her lahza cân eglencesi / Dür dişündür dîde-i gevher-fişân eglencesi
2 Dem-be dem zülfün ucından hâme-veş kan ağlaram / Ehl-i sevdânun olur âb-ı revân eglencesi
3 Mey gibi kanum içer hûni gözün didüm didi / Bezm ü rezm olur selâtin-i cihân eglencesi
4 Nâle kılsam gül ruhun yâdına tan mı ney gibi / Bülbülün her dem olur âh u figân eglencesi
5 Niderem tîr ü kemânın olmasaydı gönlümün / Ol hayâl ebrû vü müjgân her an eglencesi
6 Ne dilüm murğına meyl eyler ne eşküm kûyına / YâRab ol tıflun ne iki her zamân eglencesi
7 Düşeli müşkîn saçun sevdâsına iy sîm-ten / Ben ğarîbün oldı eş^{c}âr u terân eglencesi
8 Lâmi^{c}înün bu belâ-dârında çoklar sevdügüm / Hak bilür vaslun hayâlidür hemân eglencesi

497

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Şâh-ı gül midür o sünbül saçunun mirvehası
Salsa müşkîn-dem olur bâd-ı sabânun nefesi

2 Dem-i tâvus-ı hurremdür disem ol zülfe nola
Cennetün rûh-ı kuds-i şeh-peridür mirvehası

3 Ter-benefşeyle saçun mirvehasın nisbet iden
Bir sanur şeh-per-i Cibrille perr-i megesi

4 Hasta cânum demidür mirveha-vâr olsa sabâ
Ki yakub bağrını od eyledi la^{c}lun hevesi

5 Bir ayağ üzre kılur cilve ser-i kûyunda
Mirvahan olmağa servün ola mı dest-resi

6 Ditrese mirvaha-vâr üstüne tan mı meh ü mihr
Ola mugber diyü korkar ruhunun âyinesi

7 Mirvahan gibi esüb savurur ağyâr-ı dü-rûy
Hem-dem idinme sakın gül gibi her hâr u hası

8 Bir nefes mirveha-vâr al ele gönlin iy cân
Lâmi^{c}înün dü-cihân içre budur mültemesi

498

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İy sabâ depretme bi'llah zülfinün zincirini
Rahm kıl itme perîşân cân u dil tedbîrini

2 Başuma mihr ü sa^{c}âdet sanuram eyler tulû^{c}
Her kaçan görsem elinde ol mehün şemşîrini

3 Bâl u perdür her biri cân murğına pervâz içün
Çekme iy cerrâh sînemden sakıngıl tîrini

4 Ol lebi Muşi'r-Revân ^{c}adl itmegiçün ^{c}âleme
Kaşları tâkına asmış zülfinün zincîrini

5 Mushaf-ı hüsnün kenârına ğubâr-ı müşk ile
Yazdı hattun sûre-i والشمس inün tefsîni

6 Seyr iderdüm gülşen-i cennetde gördüm dün gice
Kû-yı cânân ile kıl iy ehl-i dil ta^{c}bîrini

7 Her hadengi cân-sitân ki ğamzesi urur dile
Lâmi^{c}î zevk ile dir kim oh ne bulmış yirini

499

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün(– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Nergis pür itdi yaşla çeşmi kabağını
Gördi dilümde lâle gibi hicr dâğını

2 Meclisde düşmez idi surâhi yüzi üstine
Nâzüklügile almasa sâkî ayağını

3 Ebrûları hayâlini gördi gözümde yâr
Mâhileriyle didi tonatmış kabağını

4 Gelmiş benefşe zülfüne ister ki kara el
Miskîn bu derdile yile virmiş dimâğını

5 Kan yaş mıdur gözümden akan belki şem^{c}-vâr
Ğamdan eritdi âteş-i dil dîde yağını

6 İy mâhum aldı zulmet-i ğam Lâmi^{c}î dilin
^{c}Arz it cihâna gün gibi hüsnün çerâğını

500

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Tîr-i ğamiyle eyledi devrân dütâ beni
Çekse çevürse tan mıdur ol kaşı yâ beni

2 Bir kılca meyli yok bana ebrû-yı dil-berün
Dönderdi mûya gerçi ki derd ü ^{c}anâ beni

3 Dil bağladum çü kâmeti şâhına ol gülün
Ney gibi inledürse ne ğam bu hevâ beni

4 Çeşmümle başdan aşdı nizâ^{c}ı sirişkümün
Başdan çıkarsa tanlama bu mâcerâ beni

5 Mecnûn gibi uyarsa bana nola vahş u tayr
İdindi şimdi ehl-i belâ pişüvâ beni

6 Yârân o mâh tal^{c}at u bî-mihre söylenüz
Ser-geşte yiter eyledi subh u mesâ beni

7 Ol şeh-suvâra Lâmi^{c}îyâ bağladun çü dil
Yâ tîr-i ğamzesini kabûl eyle yâ beni

501

Mef û lü Fâ i lâ tünMef û lü Fâ i lâ tün (- - ./- . - -/- - ./- . - -)

1 Meyhânenün lula çün her hümmi Husrevânı | Nola şarâba dirsem gencine-i nihânı
2 Tabl u livâ-yı şâhi derd-i ser ü belâdur | Dehrün fâkir-i bî-dildür şâh-ı kâmrânı
3 Çalındı tabl-ı Mecnûn nevbet benümdür iy cân | Her şehr-i yârun olur ᶜâlemde bir zamânı
4 Bî-hûş u bî-dil ü cân düşdüm râh-ı fenâya | Neyler cihânda müflis hem-râh u kervânı
5 Vâᶜız riyâset içün dünyâda bir iki gün | Başuna satun almış hen-gâme-i cihânı
6 Yıllarla disem olmaz derd-i derûnı cânâ | Zülfün gibi uzundur bu gussa-i destâni
7 Başını Lâmiᶜînün dikün rehine yârün | Şâyed ki ol hadengün bir gün ola nişânı

502

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Benzüm iy cân ruhun aliyle didüm alındı | Didi yüz buldı idi işbu gedâ al indi
2 Dün gice yanar iken mihr-i felekden şemᶜa | Ol kamer ruh işidüb kendüzine alındı
3 Yazar iken gül-i ruhsârını ol lâle ruhun | Varak üzre kalemüm katreleri al indi
4 ᶜÂşık öldürme diyü kılca eser itmedi âh | Zülfi boynına nigârun şu kadar salındı
5 Hâsıl it cân güherini sıyuban dil sadefin | Ğussa bahrine şehâ anunçun talındı
6 Tiğinün itse katîli ne ᶜaceb raks-ı safâ | Ki semâᶜına hayât-ı ebedî çalındı
7 Kaᶜbe-i vaslun içün Lâmiᶜî çok saᶜy itdi | ᶜÂkibet ğam ᶜakâbâtında düşüb kalındı

503

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)

1 Çeşm dil-dâr hᵛâba meyl itdi | Hâne-i dil harâba meyl itdi
2 Zâhid işitdi leblerün vasfın | Kodı zühdi şarâba meyl itdi
3 Demidür eylesem ciger büryân | Çeşm-i mestün kebâba meyl itdi
4 ᶜÂrızun âteşin su sandı dilüm | Teşne cândur serâba meyl itdi
5 Gördi ham kametümle sînemi yâr | Vardı çeng ü rebâba meyl itdi
6 Eşkümi gördi yâr egildi biraz | Tâze servidi âba meyl itdi
7 Leblerin sordı Lâmiᶜî yârün | Kand işitdi cevâba meyl itdi

504

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Gördi müşkîn hatını derdile dil âh didi | Ne kara yazuymış bu bana eyvâh didi
2 Câm-ı cân-bahş idügin gördi surâhi lebünün | Baş urub ayağuna yarıcun Allah didi
3 Gün yüzi yâdına âh itdügüm ol mâh işidüb | Yakısar ᶜâlemi bu âh-ı seher-gâh didi
4 Ferz-bend eyleyüben hâl-i ruhın zülfiyile | Mâhi mât itmege bir beydak ile şâh didi
5 Lâmiᶜî gördi gözüm yaşını ol serv-i revân | Seyl-i hûndan deniz olmış bu güzer-gâh didi

505

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Câna tîr-i müjesinden yine ihsân geldi — Kandesin iy dil iriş hâneye mihmân geldi
2 Tîr-i bârânuña gerçi ki döğüş virmedi dil — Bir gönül gitdi velî yirine biñ cân geldi
3 Dün görüb deyrde hınzır rakîbüñi didüm — Gelün iy muğ-beçeler tekyeye kurbân geldi
4 Şeyh-i şehri gice meyhâneye iletdüm idi — Gördi hammâr didi yine ol oğlan geldi
5 Şükr kim berk-i hazân-veş sararub geçmiş iken — Gül gibi beñzümüze bâdeyile kan geldi
6 Dirdi divşürdi bisâtın göricek eşkümi dil — Didim iy yâr nedür didi ki bârân geldi
7 Mâ-hażer derd ü ğam-ı yâre kebâb it cigerün — Demidür Lâmi^cîyâ hücreye yârân geldi

506

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Yüz çevürme göricek eşkümi iy verd-i tari — Kim gül-i ter eli üstinde tutar jâleleri
2 Yâre eşk ü ruhumı ^carż idicek güldi didi — Bize cân nakdı gerek toprağa sal sîm ü zeri
3 İy felek yakma igen ^câşıkı her gün diridüm — Yiridür derd ü ğamum yirini od itse yiri
4 Dil kebâb olmadadur iy ğam cân şimdi hele — Eşkümüñ hûnını ma^czûr buyurma hażeri
5 Sünbülüñ gibi kime biçdi kabâ derzi-yi hüsn — Ki gül ü yâsemán ü lâle ola astarı
6 Niçe kez bakma didüm dil-bere tutmadı sözüm — Dîdemüñ şimdi dem-i eşkile çıksun cigeri
7 Gün gibi görmegiçün Lâmi^cî rûyin o mehüñ — Var ümîzüm ki eser ide du^câ-yı seheri

507

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

1 Ğoncaya gerçi kılur bâd-ı seher yarlığı — Ağzın açdurmaz aña lîk gönül tarlığı
2 İrmez iy bî-ser ü pâ burc-ı visâline elüñ — Biñ kez it zerre-veş ol mihre hevâdârlığı
3 Yumış oğlanı gibi her dili bir yaña salar — Sanma iy cân saçınuñ dükene bâzârlığı
4 Kimini dâr ider oldı kiminüñ bağrını hûn — Zülf ü ğamzeñ ^caceb öğrendi dil âzârlığı
5 Hûn-ı ^cuşşâkdan itmez ebedî perhîzi — Çeşmünüñ def^c ola mı degmede bî-mârlığı
6 Zülf-i çînine sabâ ideli yârüñ seferi — Gül ü reyhânda tamâm eyledi ^cattârlığı
7 Kalmadı şehrde dil-ber ki şikâr eylemedüñ — Lâmi^cî saña kim öğretdi bu ^cayyârlığı

508

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1 Ah kim cân-ı harâbum bir dem âbâd olmadı — Bir nefes ^câlemde bu ğam-gîn dilüm şâd olmadı
2 Süsen-i zülfine sen servüñ hevâ-dâr olalı — Dil-berâ cândur eger dil ğamdan âzâd olmadı
3 Bir sadâdur ^cışk-ı şîrînden hemîn fehm itdügi — Hüsrevâ kûh-ı belâda şol ki Ferhâd olmadı
4 Dâr-ı dünyâ içre bî-seng-i ğam u derd iy dirîğ — ^cİşretiçün bir mahabbet hâne bünyâd olmadı
5 Rûz u şeb pîr-i muğânuñ hizmetin kıl iy gönül — Kimse şâkird olmadın ^câlemde üstâd olmadı
6 Kaçdı benden yâr cânlar virdügümce gerçi kim — Âşinâlar didiler varın viren yâd olmadı
7 Bî-vefâlık resmidür i^crâżı yârüñ Lâmi^cî — Sanma kim yanında derd ü mihnetüñ yâd olmadı

509

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – ./. – – ./. – – ./. – –)

1 Dil teşneñe sun şol leb-i cânân gibi râhı	Sâkî boġazın saña yiter çekdi surâhi
2 Sen şemʿ-i dil-firûzı gelür bezme diyüb âh	Cân diri çıkardı yine bu gice sabâhı
3 Su yirine her dem gözüñüñ içdügi kandur	Olamaz bu harâmi gibi devr içre mübâhi
4 Hûbâna nazar itmese zâhid ʿaceb olmaz	Bu şart iledür kahbe-i dünyâya nikâhı
5 Te'sîr ide mi sözleri çün kendüsi tutmaz	Şol vâʿız-ı müfsid ki satar halka salâhı
6 Cân murġı nola geçse melek gibi felekden	Çün himmet ü ʿışk oldı cihân içre cenâhı
7 Ko meslek-i ʿakl u dili uy rehber-i ʿışka	İsterseñ eger Lâmiʿî dünyâda felâhı

510

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Câme-i gül renk ile dün zâhir oldı ol perî	San tulûʿ itdi şafakdan âftâb-ı hâveri
2 Bâde urmış gibi yekser düşdi bezm ehli yüzin	Bir bölük dîvâneler kanına girdüñ iy perî
3 Bu libâs-ı surh ile olsan revân dir cân u dil	Lâle-zâr içinde gül-geşt eyler ol kebk-i de
4 Hey ne âteşdür ki seyrinden o laʿlin câmeñüñ	Lâlenün baġrı gibi yakdı harâret gülleri
5 Kırmaz idi böyle gül gibi görüb bülbüllerin	Varsa ʿâşıklaruñ kanı tutubdur dil-beri
6 Eşkümüñ itmek taʿaccüb böyle hûnin olduġın	ʿAks ururken gün gibi yârüñ libâs-ı ahmeri
7 Lâmiʿî kan aġlasun dil-ber salınsun dem-be dem	Şâh-ı gül gibi olub rengîn kabâlar zîveri

511

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Şarâbı sâkiyâ terk it ko mutrıb seyr-i gülzârı	Baña besdür iki ʿâlemde yârüñ laʿl ü ruhsâı
2 Diridüm kâmetin serv ü lebini ġoncadur yârüñ	Olaydı ġonca vü servüñ dilâ güftâr u reftâr
3 Şeb u rûz âşiyân-ı zâġ-ı bum-ı âh u mihnetdür	Bu virân cismümüñ cânâ cihân-dârında dîvârı
4 Dirîġâ ol gülüñ girmez ebed gûşına bir zerre	İder bülbülleri dün-gün ceres-veş nâle vü z
5 Görecek gözi yok her giz çemende nergisi lâle	ʿAdem hᵛâbında seyr itmiş meger ol çeşm-i b
6 Kıyı çizse ʿaceb midür felek-vâr âftâb u mâh	Görüb gülzâr-ı hüsnüñde hezârân sunʿ-ı perg
7 Dü-ʿâlem zevkını alur dil ü cân Lâmiʿî her dem	Ko sunsun aġzıma yârüñ leb-i laʿl-i şeker-b

512

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Rû-yı nigâr lâle gibi yakdı cânumı	Laʿli ümîzi bâde-sıfat dökdi kanumı
2 Her demde hûn-ı eşk ile dûd-ı dilümdür âh	İzhâr iden derûndaġı râz-ı nihânumı
3 Pergâr-vâr noktası fikri dehânuñuñ	Ser-geşte eyledi hired-i hurde-dânumı
4 Dâyim hilâl gibi o kaşuñ hayâlidür	Zâr eyleyen ġamiyle dil-i nâ-tüvânumı
5 İy Lâmiʿî ʿacebdür eger bu hayâl u fikr	Yakmazsa oda defter-i nâm u nişânumı

513

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1 Düşmen itmez anı kim yâr eyledi — Bana derd ü mihneti yâr eyledi
2 Bilmezem hüsnün ne efsûn okudı — Câna ^c ışkun od gibi kâr eyledi
3 Rûz u şeb ^c âlemde istignâ-yı gül — Bülbül-i bî-çâreyi zâr eyledi
4 Bana agzun var iken yok gösterür — Ol ki yogiken beni var eyledi
5 Hûn-ı eşkün dûd-ı âhun Lâmi^c î — Sûretünden halkı bî-zâr eyledi

514

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Kuhken görseydi kabrum üzre mihnet taşını — Pâyuma Mecnûn gibi yıllar uraydı başını
2 Bezm-i gamda bana iren hûn-i dildür câm-i derd — Dem-be dem ben hastanun devrân ider zehr aşı
3 Kûh-ı gamda fikr ider cânum dil-i senginüni — ^c Arsa-i mihnetde anar her kişi yoldaşını
4 Âhumı ok kâmetüm yay eyledüm eşküm kiriş — Seyr idelden ol nigârun kadd ü zülf ü kaşını
5 Günde bir yüzden yazar meh gibi bütler sûretin — Hüsnünün tahrîri hayrân itdi çîn nakkâşını
6 Lâmi^c î oldı hayâl-i zülfün ile hırka-pûş — Halka sûfılık satar gör bu cihân kallâşını

515

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1
Ölürsem gam degüldür çün hayâl-i la^c l-i cân-bahşı
Yiter ben hasta vü bîçâreye ^c âlemde cân-bahşı

2
Olub hammâmcı ol cân soyar ^c âşıkların bir bir
Olursa cümlesi dehrün Ferîdun-ı cihân-bahşı

3
Akar her yana şadırvân gibi agzı suyı halkun
Cihândan cümle el yurlar görüb ol la^c l-i cân-bahşı

4
Yunanlar bunda iy hûri olurlar derd ü gamdan dûr
Meger kim nehr-i cennetdür bunun âb-ı revân-bahşı

5
Yazukdur Lâmi^c î her dem yana külhân gibi gamdan
Aça agyâre halvetde cemâlun gülsitân-bahşı

516

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Nola hûbân içinde olsa bugün şâh-ı cihân-bahşı
Ki hâtemdür Süleymâni leb-i yakut-ı cân-bahşı

2 ᶜAceb mi süst olub düşse girenler işbu hammâma
Görürler sen melek-sûret perîyi nâ-gehân-bahşı

3 Soyınub karşuña şehler tıraş olur kalender-vâr
Ki bu dergehde kul olmak deger mülk-i cihân-bahşı

4 Yüz urub bunda su gibi irer dîdâre her ᶜâşık
Ebed maᶜmûr kıl Yârab bu hammâm-ı cinân-bahşı

5 Kafesdür sînesi san Lâmiᶜînüñ kim dögünmekden
İçi pür-âteş ü taşı gögermiş çün duhân-bahşı

517

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1	Zaᶜfirâni tenüm eşkümle idüb gülgûni	Başdan ayağa yuduñ kana beni iy hûni
2	Göricek sînedeki şûrumı adın kazıdı	Gerçi ser-defter idinmişdi felek Mecnûnı
3	Kesb idelden o mehüñ mihriyle tâb u tüvân	Gözine yegdürür oldı dil ü cân gerdûnı
4	Lâle haddüñle benefşe saçuñ añmasağ olur	Neyleyem sîne-i pür-dâğ u dil-i mahzûnı
5	Gerçi sögmekle rakîbüñe sovur yüregümüz	Hayr u şer añmasavuz hûbidi ol melᶜûni
6	Lâmiᶜî fakr u kanâᶜatle geçin ᶜâlemde	Gözüñ aç olma sakın sîm ü zerüñ meftûnı
7	Göge çıkardı Mesîhâyı güneş gibi ferâğ	Yere geçürdi tamaᶜ mâlı gibi Kârunı

518

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1	Zâhir oldı Bursada iki melek-sîmâ perî	Hâfız Ahmeddür birisi hal-dâr Ahmed biri
2	Birisinüñ hüsni ser-gerdûnıdur dulâb-ı çarh	Birinüñ mushaf ruhına mihr ü mehdür müşteri
3	Nağme-i Dâvûdına bunuñ melâyik raks urur	Hükmine anuñ Süleymân-veş mutîᶜ ins ü perî
4	Şâh-sâr-ı mahfile ol bülbül-i tûtî-beyân	Bu açılmış serv tâli üzre gülberk-i tarı
5	Gerdini anuñ alurlar Rûm Şâm u Fârise	Hâline bunuñ virürler Hind ü Sind ü Berberi
6	Çarh hüsninden. bunuñ cân riştesidür tâbdâr	Mihr rûyından anuñ tâbendedür hüsn ahteri
7	İy Muhammed ümmeti yazuñ bugünden her yire	Pâdişâh-ı hüsn Ahmed Lâmiᶜîdür çâkeri

519

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 İy boyı cân bâğına serv-i hırâmânum perî — Vey lebi dil-hastalar derdine dermânum perî
2 Ruhlaruñ seyrinde kalmış bir sevâd-ı dîdedür — Hâl-i müşkînüñ senüñ iy çeşmi fettânum perî
3 Olmışam ben sînemi tabl eyleyüb âhum ᶜalem — Leşker-i ᶜuşşâkuña serdâr-ı sultânum perî
4 Surh ile her dem yazar yaşum ruhum levhinde kim — Âh şâhum pâdişâhum dînüm îmânum perî
5 Bî-karâr olub yanarsa çarh gibi tañ degül — Mihrüñ ile dem uran iy mâh-ı devrânum perî
6 Hâlumı zülfüñ gibi ᶜömrüm perîşân eyleme — Gözlerüñ merdümlik itsün iy perî-şânum perî
7 Lâmiᶜînüñ subh-veş sıdkına mihrüñde nişân — Rû-yı zerdümle yiter çâk-i giribânum perî

520

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Sensin iy mâh bugün hüsn ilinüñ pâdişehi — Göz uciyle nola ben hâke idersen nigehi
2 Yâ kaşuñ ğamzelerüñ tîrine sunmadın elin — Tıfl-ı dil dikdi nişân içün önüñde külehi
3 İledüb suya sebûsını sıya Hârutuñ — Zekanuñ sihr ile Bâbil gibi ᶜarż itse çehi
4 ~~Bâsti kâmetüñ üstinde~~ gören gün yüzüñi — Serv üstine sanur indi meh-i çâr-dehi
5 Ger alam laᶜl u ruhuñ hicriyle iy lâle ᶜızâr — Ğoncalar bitüre güller aça kabrum giyehi
6 Kıldı dil bülbülini dâma giriftâr saçı — Yakdı cân hırmenini dâne-i hâl-i siyehi
7 Lâmiᶜî sen ne günâh itdüñ ola k'ol dil-ber — Seni öldürmeyüben öldüre her bî-günehi

521

Me fâ î lün Me fâ î lün Fâ i lün (. – – –/. – – –/– . –)

1 Saçuñdan cân dimâğı almadın bûy — Dilüm dîvâne kılduñ iy perî-rûy
2 Hayâlinden degül hâli dil ü çeşm — Bu kâmet gibi olmaz serv-i dil-cûy
3 Tolamışsın saçuñ nâzük miyâne — Beni ser-geşte kıldı bu iki mûy
4 Bugün meydân senüñdür eyle cevlân — Saçuñ çevgânına kıldum dilüm gûy
5 Didi katl eylerem ᶜuşşâkı dil-ber — Didüm hoş mürdedür evvel beni suy
6 Gehi cevr ü ᶜıtâb eyler gehi nâz — Kişinüñ olmasun dil-dârı bed-hûy
7 Ko elden Lâmiᶜî dâmân-ı şeyhi — Düş ayağına sâkînüñ baña uy

522

Me fâ î lün Me fâ î lün Fâ i lün (. – – –/. – – –/– . –)

1 Beni hâk eyledi kaddüñ nihâli — Tarahhum zilleti yâ ذا المعالي
2 Perîşân zülfüñe oldum giriftâr — تواضعني اذا شوشت حالي
3 Gözüme dişleri ᶜaksi düşelden — يدري في البحر اصناف اللالي
4 Saçuñ fikri beni sevdâyî kıldı — فحالي النوم في طول الليالي
5 Kemâl-i hüsne mağrûr olma iy mâh — محجبه البدر في حد الكمالي
6 Dem-i zülfüñ meger rûhu'l-kudüsdür — فاحياني به ريح الشمالي
7 Görelden Lâmiᶜî rûyuñla ebrûñ — يقول الشمس في تحت الهلالي

523

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Nigârun̄ gör ne sihr eyler leb-i la^{c}l-i dür-efşânı
Ruhı devrinde kim olsa virür ^{c}Îsî gibi cânı

2 Ġamından dil yükin tutdı o teng-i şükkerün̄ çokdan
Rakîbâ cânum acıtma bu zehrün̄ yok mı urânı

3 Varub dil kaldı kûyında anun̄çun talbınur cânum
Nişân-ı hayrdur gerçi gicikmek yumış oğlanı

4 Felekler tîğ-i ġamzen̄den alur sehm iy kemân-ebrû
Bugün yâyun̄ çeker yokdur senün̄dür hüsn meydânı

5 Rakîbün̄ ben siyeh rûze şeb-i zülfün̄ gibi bî-mihr
^{c}Aceb şol kâfirün̄ yok mı dilinde zerree îmânı

6 Sevâd-ı dîdemi cândan mükerrem tutduğum budur
Ki hâl-i ^{c}anberînün̄den numûne virdi Hak anı

7 Virüb dâmân-ı vaslun̄ el öperse Lâmi^{c}î pâyün̄
Ura tâvûs-ı kudsi-veş ser-i ^{c}arş üzre cevlânı

524

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Kurdun̄ çü kasd-ı cân u dil idüb kemânunı — Dikdüm külâh yirine dilden nişânunı
2 İy dil ne cân virürsin okı üzre her nefes — Ol cân atub gelür ki döke yire kanunı
3 Peykân-ı dil bu reşkile kan oldı ser-be ser — Gördi öper okun̄ atılurken benânunı
4 Öldüm bu derdile hele kurbânlar olduğum — Terkeş niçün kucar diyü nâzük meyânunı
5 Dil düşdi tîrün̄ üstine cân eyledi nisâr — Gördi elün̄de şeşper ü tîğ ü sinânunı
6 Ter güller açdı sînede bârânı tîrünün̄ — Seyr eylemez misin gelüben bûstânunı
7 Ol türk-i nâvek-efgene çün bağladun̄ gönül — İy Lâmi^{c}î ^{c}aceb degül almazsa cânunı

525

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 ^{c}Iyd-gâh-ı Bursanun̄ bir dem iden seyrânını — Harcanur sen sîm-ten yolına nakd-i cânını
2 Tan̄ mı topı çarha dökse her salıncağun̄ bugün — Sen melek-pervâzle eyler cihân seyrânını
3 Bir boğazi iplü asmalu levend-i şehrdür — Dil-berün̄ yilter hevâya zülf-i müşk-efşânın
4 Yire basmaz çarh-veş dulâb-ı ^{c}ıydun̄ ayağı — Gül gibi el üzre tutub ol mehün̄ dâmânını
5 Yiridür her dem safâdan itse dest-efşân-semâ^{c} — Kim sürerse böyle hurrem dil kamer devrânın
6 İn̄lesün gerdûn gibi Kâv-ı zemîn kim ġoncalar — Esb-i Çupîn birle seyr eyler safâ meydânını
7 Yok Bınarbaşı gibi şimdi perîker meoma^{c}ı — Gel berü seyrân dilersen̄ Bursanun hûbânını

8 Hûr u gılmân u melâyik seyr içün benzer bugün
Yire inüb hâli komışlar sipihr eyvânını

9 Sek gibi ardınca gezmekden nolur kim avlamış
Saglu sollu Ehremenler her perînün yanını

10 Olur idüm ben dahi çeşmün gibi mest ü harâb
La^{c}l-i meygûnun gibi içsem rakîbün kanını

11 Dil-berâ ko Lâmi^{c}î öpsün elün bayrâmlık
Ala gelmişdür gedâlar beglerün ihsânını

526

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Mukâbil korsa zülfinün nola iki salınçagı
Elüni ipe çek zâhid degül oglan oyuncagı

2 Melek-pervâz dil-berler salındukca güneş gibi
Salıncagun felekler burcına dikildi sancagı

3 Urub dulâblar çarhı Bınarbaşında ol meh-rû
Felekler gûşına irdi kemâl-i hüsninün çagı

4 Salınub boynına zülfün öper la^{c}l-i güher-bârun
Meger ^{c}ıyd ehline tenbîh ider öpmegi kucmag

5 Ruhun ^{c}ıydında zülfünle salınmakdan iden ı^{c}râz
Cehennem odına başı kabûl itmez çün uçmagı

6 Elünden bir tolu içsem bugün bu ^{c}ıyd-gâh içre
Göreydün sende iy serv-i gül-endâmum salıncagı

7 Lebünden Lâmi^{c}î alsa nola bir bûse bayrâmlık
Zekât-ı fıtra vaktidür bozuldı rûze yasagı

527

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fa û lün (– – . /. – – . /. – – . /. – –)

1 Göz yaşına her hasta-dil isterse ^{c}ilâcı
Her demde mey içsün ki basar tuzluga acı

2 Sâfiydi bize çeşm ü dili zâhidün evvel
Mey içmeyeli bozdı harâb itdi mizâcı

3 ^{c}Uşşâka vefâ meylin idelden berü iy cân
Bir ben degülem eyledün ^{c}âleme du^{c}âcı

4 Hâlünle saçun şâhi midür Mısr ile Rûmun
Kesdi birisi Hinde biri Çîne harâcı

5 Zâhid niçe bir girye kılursın me-yi sâf iç
Bu ^{c}azb-ı furâte degiş ol milh-i ucâcı

6 Virmedi sana Merve-Safâ sözüme geldün
Yok yire gidersin dimedüm mi sana hâcı

7 Kolun kemer it biline dâmânına dest ur
Yolun kolayın ister isen tut tolamacı

8 Yan başı gelüb dik depesi üzre rakîbi
Kim yârdan uçurdugunun geldi yamacı

9 Derdini budur Lâmi^{c}î ^{c}arz itdügi yâre
Her kişi diler kesb ü metâ^{c}ına revâcı

528

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Ne işüm başa çıkar turra-i dil-dâr gibi
Ne yüzüm agarur ol zülf-i siyeh-kâr gibi

2 Şimdiden mâtemümi eyleyeyim kim ölicek
Beni kim aglaya bu dîde-i hûn-bâr gibi

3 Baht-ı ser-geştesi üstine döner bir dahi yok
Ehl-i mihrün ne diyem çarh-ı sitem-kâr gibi

4 Puş pul it żarb-ı ^{c}anâlarla rakîbün yüzini
Sikke sûretse nigârâ nola dinâr gibi

5 Bana dün hâlüni yârin göresin dimişdün
Hay kıyâmet didigün va^{c}de-i dîzâr gibi

6 Çarh-ı bed-mihri temâşâ idün ol mâh ruhun
Günde tokuz tolanur kûyını pergâr gibi

7 Lâmi^{c}î sâ^{c}id-i pür-zahmını kat kat saruban
Hırz içün boynuna salsa nola tomar gibi

دفتر رابع فی المتفرقات

بسم الله الرحمن الرحيم رشته تسبيح كلام قديم

I

KIT^c^A

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . – –/– . –)

1 ^c^Âlem-i ıtlâka uçmaġ isterisen ey gönül — Kahbe-i dünyâya vir merdâne her dem üç talâk
2 Bâl-ı himmet birle pervâz eylegil şimden girü — Düldül-i ^c^aklı yiter idindi cân u dil Burâk
3 Rıbka-i dünyâyı boynundan çıkar şeytân gibi — Âdemâ ger istemezsen tavk-ı la^c^netden hunâk
4 Bir gerekdür zâhir ü bâtın müdâm iy ehl-i bir — Meslek-i birdür vifâk u râh-ı fâcirdür nifâk
5 Lâf urursın dem-be dem da^c^vâ-yı İslâm eyleyüb — Lîk cânun rûz u şeb şeytâna tâbi^c^ Hakka ^c^âk
6 Nice zevk itsün beyânum sükkerinden müdde^c^i — Yokdurur cânında her giz şirb-i îmândan mezâk
7 ^c^Ayb-ı ^c^âlemden gözün yum istärisen feth-i ġayb — Lâmi^c^î sen sana bessin ^c^ayn-ı ^c^ibret birle bak

ولە در تحصیل جهد و رجوع الی الاستغفار الابد

II

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fâ' lün (– . – –/. – . –/– –)

1 Lâmi^c^î sen kemâle irgürdün — Fenn-i nazm-ı kasâyid ü ġazeli
2 Mesneviyyât içinde mislün yok — Baġladun bir misâle yüz meseli
3 Az vardur siyâk-ı inşâde — Hired-i hurde-bînunun bedeli
4 Hadsuz itdün ^c^ulûm-ı resmîde — Nazar erbâbiyile hoş cedeli
5 Anladun her ne var usûl u furû^c^ — Sarf-ı ^c^ömr eyledün bu yolda belî
6 Çok çalışdun hadîs ü tefsîre — Anladun heb meâ'hiz-i mileli
7 Mezhebün i^c^tikâd-ı ehl-i sünnetdür — K'ana bir kimse idemez haleli
8 Şöyle yazdun şifâda kânûnı — Bû-^c^Alînün açıldı heb hiyeli
9 Dehre tedbîr-i sihhat eylesen bir dem — Zâhir olur ^c^anâsırun ^c^ileli
10 Gün gibi rûşen eyledün cânın — Çeşm-i huffâşdan alub sebeli
11 Necmi bir bir hisâba kâdirsin — Rakamundur feleklerün cümeli
12 Ad erisin bugün mu^c^ammâda — Câme-hˇâbundurur şeref hüleli
13 Fenn-i mîzânda oldı gevher-senc — Meyl idüb tab^c^unun kemâle dili
14 Bir hüner var mı cüz'i vü küllî — Urmadun ola dâmenine eli

17	Kıble kıldun cemâlini mîrün	Râh-ı ğayretde itmedün keseli
18	Ah kim bunca fażl u himmetle	Hakka lâyık ne eyledün ᶜameli
19	Ne kılursın bu cümleden üzülüb	ᶜAmelün birle kalıcak süveli
20	اعتمادی علیك یا املی	نیت عمامو الی فاطمة
21	Bana iy Hak şu ᶜilme vir yol kim	Mustafâ şehri ola bâbı ᶜAlî

III

KITᶜA

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1	ᶜÂrif ol kimsedür ki her hâle	Şükr idüb Hakka ittikâ eyler
2	Câhil oldur ki ğark-ı niᶜmet iken	Yine Rabbinden iştikâ eyler

IV

KITᶜA

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1	Hüner ehli hemîşe hᵛâr u zelîl	Bî-hünerler ᶜazîz ü devlet-mend
2	Bahr-veşdür cihânun ahvâli	ᶜÂkıl üftâde nâ-temyîz-bülend

V

KITᶜA

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1	Ger müneccim bileydi her râzı	Yirde genc-i nihâni kalmazidi
2	İrse yolı yakına remmâlun	Hiç işinde gümânı kalmazidi

VI

KITᶜA

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1	Bilmişem ben bu hâli kendümden	Aca nân-ı cevîn gelür helvâ
2	Gül şekerdür fakîre her ne yise	Menn-i ğamdur ğanî içün selvâ
3	Acı ot köklerin yise dervîş	Tatlu cânından eylemez pervâ
4	İçse elma şarâbın ehl-i ğınâ	Cânınun hâsılı olur eyvâ

VII

KITᶜA

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (– – ./. – . –/. – –)

1	Endîşe durur suhande bünyâd	Güftâra dem urma bî-te'emmül
2	Bî-hûde kelâm olur fezâhat	Vaktinde sükûtdur tefeżżul
3	Nâdâna hacâlet eksük olmaz	Mâdâm ki işinde yok tahammül

VIII

KITᶜA

شنیدستی که با دستان چه کرده است	بزور دستی بیسند کین نال
که دوران باز بر دستان چه کرده است	نظر کن تا به بینی

IX

KIT^cA

1	چه خوش گفت این سخن را مرد فرهنگ	ز جان و دل ببایدکردنش گوش
2	ز تریاق اعادی پر حذر باش	ز دست یار جانان زهر کن نوش

X

KIT^cA

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

1	İşitdüm halka bir köyneklü cânı	Okurdı bunı dilden yana yana
2	Sovutmaz sîne-i mazlûmı berf-âb	^cAdû kanın ko içsün kana kana

XI

DER-ŞİKAYET-İ HÂL

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Bilmezem çarhuñ nedendür baña dün-gün kînesi	Yoksa kanum içmeyince sovumaz mı sînesi
2	Görmedüm ^câlemde bir gün çehre-i maksûdı ben	Dûd-ı âhumdan meger tutıldı çarh âyînesi

XII

BERÂ-YI MAHBÛB-I NÂYÎ

Fe i lâ tün Me fâ ilün Fe i lün (. . - -/. - . -/. . -)

1	Ne-yi dem-sâzı nâgeh ehl-i negem	Leb-i yârile gördiler hem-dem
2	İşini âh u nâle eylediler	Tatlu mı bûselük begüm didiler
3	Ney dahi didi gam degül zâri	Öpeyim tek leb-i şeker-bârı
4	Lâmi^cî eyleyüb bu nükteyi gûş	İnleyüb dilden itdi ney gibi cûş
5	Bu cevâbı mükerrer eyle didi	Baña dahi müyesser eyle didi

XIII

KIT^cA

Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe û lün (. . - -/. - . -/. - -)

1	Kişi kadrin bilüb vaz^cın gözetmek	Ne zîbâdur cihân içinde bâri
2	Kemâl-i naksdur tınmazsa dânâ	Bulur hâmûş olub nâdân vekârı
3	Mukarrerdür ki artar ^câlem içre	Kişinüñ dânişiyle i^ctibârı

XIV

KIT^cA

Me fâ î lün Me fâ î lün Fâ i lün (. - - -/. - - -/- . -)

1	Didüm öldüm şu taş bagruñ hakkıçün	İnanmazam didi and içme kâtı
2	Lebüñ derdiyle akan kan yaşumdan	Yirüñ la^cl oldı ser-tâ ser nebâtı
3	Ögerken la^clüñi gülşende bülbül	İşidüb goncanuñ gitdi hayâtı

XV

DER ^cÖZR-İ TAKSÎR-İ HİZMET

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 - . - -/- . -)

1	Hizmet-i sûride taksirâtumı ^cafv eyle kim	Dâ^ci-i halvet-nişînem bende-i ^cuzlet-güzâr
2	Nâr-ı fakr u fâkayile yanuban kül olmışam	Âsitânuñdan yeg ol kim rufte ola bu gubâr
3	Bende-i devlet degüldür Lâmi^cî iller gibi	Gam degül kapuñda olsun hâk-veş bî-i^ctibâr

XVI

قریب همین معنی

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Lutfuna mebni durur tapuna sözler yazduğum Bâb-ı lutfunda bugün şâhâ kimün vardur söz
2 Hâk-i çehremden revân olub gider yaşum sana Men^c olunmaz degme bir derdile sâyil yüzsü
3 Tîğ-i hayret-hâmemün yanunda kat^c itdi dilin Yüzüne bakmağa her giz nâmemün yokdur yüzi
4 Fursat el virmez ki bir dem pâyüne yüzler sürüb Kona ^cizzet tâcı gibi başuma devlet tozı
5 Mihrsüzlük sanma ığmâzın senünçün ol mehün Lâmi^cî tâli^c gerek kim berk ura baht ılduz

XVII

CEVÂB-NÂME DER-^cUNVÂN-I MÜKÂTEBÂT

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Nâme k'ol cândan gelür menşûr-ı ikbâlumdur ol Mühr-i mihri levh-i dilde nakş-ı âmâlumdu
2 Kur^ca-i devlet gibi tumarı üzre yazılan ^cÂkibet Mahmûddur niyyet diyü fâlumdur ol
3 Ben kara yazuluya gönderdügin hatt sanmanuz Yâre ma^clûm oldı yüzler sûret-i hâlumdur

XVIII

DER-TA^cZÎM NÂME-İ YÂR

Me fâ î lü Me fâ î lü Fe û lün (. – – ./. – – ./. – –)

1 Ayağı tozını efser idindüm Öpüb devlet gibi ber-ser idindüm
2 Basub bağruma cânum gibi anı Cemâlin gül gibi defter idindüm
3 Nazar şem^cine idüb dürretü't-tâc Ziyâ-yı cân-ı pür-âzer idindüm

XIX

BERÂ-YI SER-NÂME

Me fâ î lü Fâ i lâ tü Fe û lün (. – – ./– . – ./. – –)

1 Senâ kim muzâf-ı dil ü cân degül Karîn dem-i küfr ü îmân degül
2 Çü sâni senâsında fâni ola O yirde ne evvel ne sâni ola

XX

DİGER

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

1 Senâlar kim bulunmaz ana sâni Dilinde münderic seb^ca'l-mesâni
2 Senâ iden çü fâni ola mutlak Ana ^câlemde sâni olmaz el-hak
3 Hezâr ihlâsla oldukda câri Budur ^carz-ı hakîr-i hâk-sârı

XXI

DİGER

1 Du^câlar kim kamu ihlâsa makrûn Safâ vü sıdk u eşvâk ile meşhûn
2 İdüb şâm u seher cânile irsâl Budur ^carz-ı dil-i âşüfte ahvâl

XXII

DER-TAHSÎN-İ NÂME-İ DOSTÂN

1 Meger bu nâmedür ser-beste nâfe Ki pür-^cıtr oldı bûyından dimâğum
2 Nesîm-i dil-küşâ-mânend irişdi Açub güller müzeyyen kıldı bâğum
3 Ne nâfe matla^c-ı subh-ı safâdur Münevver itdi gün gibi çerâğum

XXIII

DİGER

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ lün(– . – –/– . – –/– . – –/– –)

1 Nâme-i yârdur el-kıssa nesîm-i seherî — İrdi dil goncasını gül gibi handân itdi

2 Âh kim nükteleri hancer-i ser-tîz gibi — Bagrumı lâle-sıfat pâreleyüb kan itdi

XXIV

DİGER

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

1 Bu inşâ kim kılur ᶜuşşâkı ihyâ — Meger rûhu'l-kudüs itmişdür imlâ

2 Sutûrı kim sezâ-yı âferindür — Hemân hatt-ı Kirâmen Kâtibîndür

XXV

DER-HEMÎN MAᶜNÎ

مثال خامه اندر دواتم — بماند انگشت حیرت در دهانم

ز آزادی غم آن نامه کی داد — بدست جان و دل خط امانم

XXVI

DER-ᶜÖZR-İ ᶜARŽ-I HÂL

1 Nola hâlini bir mûr-ı suhandân — Kılursa ᶜarza-i pâ-yı Süleymân

2 Güneşdür ol cenâb u bende zerre — Hevâsı birle olsa tan mı tâbân

XXVII

DER-İRSÂL-İ FERZEND-İ DİL-BEND BE-HİZMET-İ BAᶜŽ ERKÂN-I SAᶜÂDET-MEND

Mef û lü Fe i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./. . – –/. – – ./– . –)

1 Ferzendi kişinün çün olur nûr-ı dîdesi — Gönderdüm anı tâ göre rûşen cemâlunı

2 Kuhlu'l-cevâhir kademünden bulub zıyâ — Mihrüm gibi yenileye her dem hayâlünî

XXVIII

DER-HEMÎN MAᶜNÎ

1 Hall-i sevâd-ı çeşm ile yazdum bu rikᶜayı — Virdüm eline hizmetiçün nûr-ı dîdemün

2 Tâ kim cemâlunı iki çeşmümle seyr idüb — Virem tesellisin dil-i furkat-keşîdemün

XXIX

DİGER

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1 Mukle-i çeşmümle yazdum nâmemi — Nûr-ı dîdem birle irsâl eyledüm

2 Gün yüzüne tâ idem ugrın nazar — Müddeᶜiden setr-i ahvâl eyledüm

3 Çün yazılmaz mâcerâ-yı hûn-ı dil — Çehremi yaşum gibi al eyledüm

4 Kurretü'l-ᶜaynum kıla tafsîlini — Derd-i mâ-fi'l-bâlı icmâl eyledüm

XXX

DER-ᶜARŽ-I İŞTİYÂK

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Kalemüm bilse idi mihnet ü derd ü elemüm — Elemümden kara kanlar döke idi kalemüm

2 Ne kılam kılca dilüm mihneti gelmez kaleme — Ne diyem nâmeye sıgmaz nideyim derd ü gamum

XXXI

DER-İSÂL-I BAᶜŽ-I RESÂYİL

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . – –/. . –)

1 Lâmiᶜî karaladı defterini hâli gibi — Yazdı yüz karasını nâme-i aᶜmâli gibi

2 Var ümîzüm ki kabûlünle ola hâtırı cemᶜ — Sözleri gerçi perîşân durur efᶜâli gibi

XXXII

DER-ᶜÖZR-İ İRSÂL-İ BAᶜŽ-I MÜELLEFÂT

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1 Ben ne toprağam ki gendüm gösterem | Satduğum kâh ola kendüm gösterem
2 Hᵛâcenündür cükle çün mâl u menâl | Kîse-i dellâl olur ber-geşte hâl

XXXIII

DER-HEMİN ᶜÖZR Ü İLTİMÂS

ما کیانیم که در بزمگه سیمرغی | خویش را عرضه کنیم یا بنمیم پروازی
چون سرشک از نظر افتاده شدیم دستم گیر | هر دم از پای تو دارد سر من افرازی

XXXIV

DER-İLTİMÂS-I TERBİYET

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . – –/– . –)

1 Terbiyetler ide ger ben hâke mihrün pertevi | Devr içinde sikke-dâr olam zer-i hâli;
2 Tan mıdur gün günden efzûn itse kadrum ol nazar-Kâbil-i envâr-ı enzârem meh-i nâkıs ;

XXXV

DER-TEHNİYE-İ FERZEND-İ BAᶜŽ-I EFÂŽIL

Mef û lü Me fâ î lü Me fâ î lü Fe i lün (– – ./. – – ./. – – ./. . –)

1 ᶜÂlemde nücum itdi kırânât ᶜadedsüz | Bu tâliᶜ u ikbâle ebed olmadı vâsıl
2 Çalışdı nuh-abâ vü çehâr-ümm firâvân | Bir kânda bunun gibi güher itmedi hâsıl
3 Bu lutf-ı Hudâ-dâda kemâl ehli ᶜaceb mi | Virürse bugün nâm u lakab fahr-ı efâžıl
4 Eslâfına hayrü'l-halef idüb anı Yârab | Devr içre kemâlât ile kıl mürşid-i kâmil

XXXVI

DER-TAᶜZİYE-İ FERZEND-İ BAᶜŽ-I EKÂBİR

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

1 Mâtem-i ferzende benzer mâtem olmaz Hak bilür | Âsümân-ı mekremet içre husûsâ mâh ola
2 Seyl-i ğamdan yiridür ğark itse dehri ol peder | Bâğ-ı ümmîzi çü kahr odıyla hâk-i râh ola
3 Çâresi teslîmdür el-hükmü'l-lahi'l-kebîr | Dâyimâ bâkilerinün hâfızı Allah ola

XXXVII

DER-HÂTİME-İ MEKTÛB

1 Bendeden gerdûna uçmaz bir ᶜibâdet bülbüli | Almaya suhf-ı duᶜânı gül gibi minkârına
2 Bu durur şâm u seher vird ü duᶜâ-yı cân u dil | İrmesün bâd-ı hazân ol mekremet gülzârına

XXXVIII

DER-ᶜARŽ-I MAHABBET

4 Me fâ î lün (4 . – – –)

1 Gönül setr eylemek ister hücûm itdükçe ᶜışk-ı yâr | Velî setr olduğınca artar vücûdumda benü
2 Gözüm yaşı dilüm odı tenüm žaᶜfı sözüm sûzı | Her emre iki şâhid bes benüm hôd şâhidüm

XXXIX

FÎ-ᶜARŽİ'L-ŞİKÂYE

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1 Sîm ü zerdür kemâl u fažl degül | Mekremet bâbınun kilidi dili
2 Hüner ehli ki mansıb ıssı degül | Yok gibidür dehânı içre dili
3 Meclis olsa götin döner ana halk | Kîr-i hardur sanurlar ehl-i dili

XL

HECV-İ MELÎH

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – ◡ – –/– ◡ –)

1 Göt gibi olmış taşaġum ser-girân u kuh dimâġ	Depredür her giz götin itmez ʿizâmiçün kıyâm
2 Râsti-gîrüm gibi olmaz ʿazîmü'ş-şân bugün	Görse bir oġlancıġı kalkar ayaġ üzre tamâm

XLI

DER-MEZEMMET-İ BAʿŻ-I HᵛÂCE-GÂN

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ◡/– ◡ – ◡/◡ – – ◡/– ◡ –)

1 Mâl-ı yitim içün sana iy hᵛâce niçe kez	Yazdum duʿâ varaklarına lutf ile rakam
2 Üç nesnedür cihânda hemîn resm-i şâʿirân	Evvel senâ ikinci takâżâ üçünci dem
3 Oldı ikisi tapuna maʿrûż bi't-tamâm	Hizmet nedür dahi bize iy hᵛâce-i kerem

XLII

DİGER

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– ◡ – –/◡ – ◡ –/◡ ◡ –)

1 Dinlemez hᵛâce kimsenün sözini	Ġarra olub zer ü kumaşına
2 Düşdi bir niçe akcamuz eline	Döndi Muton Kurun savaşına
3 Gicirise yanına varmaz eli	Bir iki karvana vü kaşına
4 Kâżı-yı şehr elinde ʿâcizdür	Tayanur neylesün Subaşına
5 Nökerüm vardı gördi hâtunın	Geymiş allar içine taşına
6 Virmedi akca lîk hizmetkâr	Vardı geldi her akca başına

XLIII

ŞİKÂYET

1 Ger elinden bu devr-i pür-kahrun	Tan mı ehl-i dil içse hûn-ı ciger
2 Şöyle idi ezelde kadr-i kemâl	Bî-zer açmazdı aġzın ehl-i hüner
3 Şimdi kaht-ı hüner şu mertebedür	Gûşa girmez dürr-i sehun bî-zer

XLIV

DER-İHSÂN-I HÛBÂN

Me fâ i lün Fe i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (◡ – ◡ –/◡ ◡ – –/◡ – ◡ –/◡ ◡ –)

1 Su'âl olundı ki iy Lâmiʿî nedür ihsân	Belâġat ehli kaçan kim güzelleri ögeler
2 Didüm ki aġzına bülbüllerinün ol güller	Okunsa sözleri her dem varak varak sögeler

XLV

DER- MEZEMMET-İ HISSET

Fâ i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (– ◡ – –/◡ ◡ – –/◡ ◡ –)

1 Rûz u şeb isterem ki tapunuza	Fakrden ʿarż idem bir iki kelâm
2 Nice kez âsitâne sürdüm yüz	Eyleyüb saʿyi fursát-ı hengâm
3 Halvet olmak müyesser olmadı hiç	ʿArż-ı ahvâliçün ne subh u ne şâm
4 Kıssa-i ġussamı bulub âhir	Söyledüm bir ġulâma cümle tamâm
5 Didi tenhâ buluşmaġ isterisen	Hâżır ol tur kapuda vakt-i taʿâm
6 Uş meges-vâr hâżıru'l-vaktem	Emr olursa diyem bir iki peyâm

XLVI

DER-TA^c^ARRUŽ-I HÂSİD

Me fâ i lün Me fâ i lün Fe i lün (. – . –/. – . –/. . –)

1	Beni zemm eylesün hâsid kayurmaz	Ki subh-ı kâzibün olmaz ziyâsı
2	Ben anı gice gündüz ideyim medh	Yalanun yine yalandur cezâsı

XLVII

DİGER

1	Hasûdı medh iderken didi bir cân	Sen anı medh idersin ol seni zem
2	Didim kizbine kizbümdür mukâbil	Sek-i nâ-pâkdan deryâ yimez gam

XLVIII

LATÎFE

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– . – –/– . – –/. . –)

1	Yolca gördüm kaçar bir oglancık	Halka didüm şunı tutun göreyim
2	Dönüb iflagını sıyırdı bana	Didüm imdi ura götün göreyim

XLIX

DER-TA^c^RÎŽ-İ BİNİ BÜZÜRG

Fe i lâ tün Me fâ î lün Fe û lün (. . – –/. – – –/. – –)

1	Semerci oglına seyyid hayâti	Didi bir gözlük alsun kem-bahâya
2	Urunsun burnuna vakt-i nazarda	Didi kim yok urulmaz zurnapâya
3	Didi kartala yük olmaz kanadı	Didi kanat gerekmez ejdehâya
4	Didi ol rûşen eyler çeşm evini	Didi câm olmasa yegdür halâya
5	Çü ben burnuma gözlük urunam bil	Döner bir öni baglu karnapâya
6	Halâyık şimdi burnumdan girürler	Dahi artuk sataşuram belâya
7	Görenler adını gözlük dimezler	Belâ mir'âtidür tîg-i kažâya
8	Didi ben urunuram nesne yokdur	Ayıtdı peşşe öykünmez hümâya
9	Senün kadrün felekdür ben zemînem	Süreyyâdan degersin sen serâya
10	Senün görz-i girânun var elünde	Ne derdün var depersin bin âlâya
11	Bana ortaya girsem ta^c^n iderler	Ki dirler buzdagan atma hevâya
12	Burun yüzden götürülmez meseldür	Nola rahm itsenüz ben mübtelâya

L

DER-MEZEMMET-İ HÜY U HÂ-YI EHL-İ YÂR

Me fâ i lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

1	Riyâ ehli diyüb cehrile zikri	Okurlar sözler eylerler ^c^alâlâ
2	Kamu tasnîf u nakş u pişrevdür	Hemân içinde yok dir nâ-tâlalâ

LI

DER-ZU^c^M-I VÂ^c^İZÂN-I ZAMÂNE

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1	Vâ^c^ız sanur ki va^c^zı içün cümle hâs u ^c^âm	Bir biri üzre oturub eylerler izdihâm
2	Her biri bir hevâ vü riyâyile cem^c^ olur	Kimün murâdı zen kiminün matlabı gulâm
3	Ruhsat sözine cân ile iderler ittibâ^c^	Takvâ deminde h^v^âba varur cümle ve's-selâm

LII

DİGER

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

1 Nasîhat iderüz dir halka li'llah — Girüb şevkile vâ^{c}izler beyâna
2 Hemîn dâm eyleyüb dünyâya va^{c}zı — Saçarlar mekr ü efsûniyle dâne
3 Çü kavli bunlaruñ fi^{c}line uymaz — Nice itsün eser halk-ı cihâne
4 Nasîhat sen saña vir Lâmi^{c}î var — Nedür bu kîl u kâl u vâ^{c}izâne
5 Dem-â dem kendü nakd-i hâlüñi gör — İlüñ mâlını saymakdan saña ne

LIII

DER-MEZEMMET-İ CEHL Ü TAKLÎD

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1 Cehl ü taklîddür ^{c}aceb âfet — Ma^{c}siyyet işlerin sanur tâ^{c}at
2 İtmedin hayri şerden temyîz — Ma^{c}siyyetden nice kılur perhîz
3 Dânişile olur cihânda ^{c}amel — Kâr-ı bî-^{c}ilmdür hatâ vü halel
4 Sanma her hâcıyı ki hacc itdi — Çogı çekdi belâyı lecc itdi
5 Ne harem hürmetini bildi tamâm — Ne harâm añladı geyüb ihrâm
6 Ne Safâ buldı sa^{c}y-i Merveyile — Sa^{c}yini yile virdi yile yile
7 Virmedi zerre deñlü Vakfe vukûf — Didi "Lebbeyk" işitdi savt u hurûf
8 İtdi kurbânı kurba bulmadı yol — Cemresin atdı düşdi cemreye ol
9 Hâcıyam diyü hâsıl itdi güvenc — Mâlı oldı vebâl u künci renc

LIV

DER-MEZEMMET-İ DÛNÂN

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

1 Tasvîr olunsa ekser-i nâsuñ kabâyihi — Bî-şekk ü şübhe sûret-i şeytân olur hemân
2 Şeytân cihânı sûret-i insânda kapladı — Dise gögüñ melekleri yiridür el-âmân

LV

DER-KADH-İ HIRS-I PÎRÂN

1 Bî-hûde heves eyleme iy pîr-i ^{c}asâ-gir — Etfâle dutar gerçi ki oldukca kişi pîr
2 Çün vakt-i hasâd irdi hırâmân olamaz zer^c — Kuvvet mi kalur berk-i kiyâde toñıcak yir

LVI

DER-MEZEMMET-İ ZENÂN

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– . – –/– . – –/. . –)

1 Zenlerüñ taşlarına aldanma — İçleri toptolu habâsetdür
2 Mekr ü tezvîr ü fitne vü telbîs — Bunlara san^{c}at u virâsetdür

LVII

DER-MEZEMMET-İ KAHBE-GÂN

1 Merdiseñ evde kahbeyi tutma — Ger boyınca batarsa altuna
2 La^{c}net olsun ana vü mâlına da — Mâlı mel^{c}ûn ü kendü mel^{c}ûne

LVIII

DER-MEZEMMET-İ SELİTA-GÂN

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (. . – –/. . – –/. . –)

1 Fikri ᶜâlemde zenlerün ikidür Biri gezmek biri eşşek sikidür
2 Bunlarun gözi görmesün yiri Begenürler mi degme bir kîri
3 Bir karış iki tutam olmasa kîr Yirinüb bir birine aglayu dir
4 Benüm erim hemân eşek başıdur Ya tevâşi vü yâ deve-kuşıdur

LIX

DER-HÂLET-İ ZENÂN

1 Küsegen olur erlerine bular Hoşdur amma şu nesnesi bularun
2 Ne kadar küsseler girü ol dem Kîrile yazılur küsi bularun

LX

DER-ŞÎVE-İ DUHTERÂN

1 ᶜAceb-âyin durur düşîze kızlar Dem-i sûr olsa mâtem gösterürler
2 Açub vuslat deminden gonca-veş dil Hayâdan gülde şebnem gösterürler
3 Surûrından sıgışmazlar içine Dururlar yüzlerin gam gösterürler
4 Cihân Rüstemlerini zâl iderler Kaçan destân ile dem gösterürler

LXI

DER-MEZEMMET-İ MUĞELMÂN

1 Geniz oglana kim ki baglar dil Câhil ü bî-temyiz ü Mecnûndur
2 Sek gibi poh yimek durur kârı Jâj-hây u habîs u melᶜûndur
3 Ne mahabbet bilür ne dîn yolın İki ᶜâlemde hᵛâr u magbûndur

LXII

DER-MEZEMMET-İ HİZÂN

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (– – ./– . – –/– – ./– . – –)

1 Hîziyle itme sohbet merdisen iy hırd-mend Zenden kötidür el-hak olmaz vefâsı hîzün
2 Bî-zâr olur yüzünden her dem ki bî-zer olsan Kîriyle sîm ü zerden dün-gün hevâsı hîzün
3 Ehl-i hamiyyet isen buranma yöresine ᶜÂlemde kahbe gibi yokdur hayâsı hîzün

LXIII

DER-MEZEMMET-İ HERZE-GÛYÂN

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (– . – –/. – . –/. . –)

1 Şâᶜir-i sek halâde hecv dimiş Eyü varmış pohı yirinde yimiş
2 Nola heccâva sek disem çün anun Rûz u şeb meyli poh yemege imiş

LXIV

DER-MEZEMMET-İ BENG

Fe i lâ tün Fe i lâ tün Fe i lün (. . – –/. . – –/. . –)

1	Eya bengi nedür şol poh ki yirsin	Budur ol dâfi^c-endûh dirsin
2	Üşürüb başuña ^câlem ğamını	Tolu evhâm ider ^cişret demini
3	Müzahref eyleyüb yüz biñ hayâlât	Olursın gâh şâh u gâh şehemât

LXV

DER-MEZEMMET-İ BOZA

1	Eşek bevline beñzer adı boza	Alursañ ağıza cümle tadı boza
2	Köpüklü boza dirsin kef geçersin	Ezilmiş poha beñzer ha içirsin
3	Şişirdüb ehl-i istiskâ gibi ten	Çekersin desti şîrîn lokmalardan

LXVI

DER-MEZEMMET-İ SER-HUŞÂN

1	Çekmegil söze osrük ü şûhi	Katı kohar debredicek pohı
2	Yâ tecâhül gerek görüb mesti	Yâ tabancalar ur açub desti

LXVII

DER-MEZEMMET-İ DERZİYÂN

1	Dest-i derzi ditrese sındı tutıcak tañ mıdur	Pâreyi fikr eyleriken gitdi elden ihtiyâr
2	Turmaz arşunlar bezi ya^cni biñ ölçer bir keser	İdüben ter-destlikler pârenüñ yirin arar

LXVIII

DİGER

1	Bu pîşidür diyüb ol dahi işi	Urub götürmedür derzinüñ işi
2	Gerek dir hişteng ü dihrîze yâre	Bu yüzden çoğ olur bunlarda pâre

در تواریخ حوادث روزگار

تاریخ حبس ملا لطفی دیوانه

I

شاه ملک عدل سلطان بایزید
که ز قهرش گشته طغیان گوشه گیر

لطفی دیوانه را محبوس کرد
زانکه از الحاد شد تهمت پذیر

می رسید از طرف هر تاریخ وی
لطفی ملحد بزندان شد اسیر (۸۹۹)

sene: 899

تاریخ وفات سلطان جم

II

بهار دولت جم چون خزانی یافت بیشی ارصیف
رسید از غیب تاریخش ز دنیا رفت جم واحیف

۹۰۰

sene:900

تاریخ فتح قلاع مثون و قرون واوارین

III

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– • – –/– • – –/– • – –/• • –)

Çün şeh-i ^{c}âli-^{c}alem hüsrev gerdûn haşem
^{c}Azm idüben Moraya itdi Firengile ceng

Aldı Moson kal^{c}asın rezm idüben kahrile
İtdi zemîn safhasın hûn-ı ^{c}adû lâle-renk

Virdi Evârin boyun bildi bu ahvâli çün
Kıldı itâ^{c}at Kurûn işidicek bî-direnk

Mülhem olub Lâmi^{c}î hak kıbelinden hemân
Dil didi târîhini "feth-i bilâdu'l-firenk"

sene: 906

۹ فتح بلاد الفرنك

تاریخ وفات علمشاه بك سلطان بایزید باشارت سقوط الف بنا بر جواز قصر لفظ شاه

IV

Müf te i lün Fâ i lün Müf te i lün Fâ i lün (– • • –/– • –/– • • –/– • –)

Şîr-i cihân hayf kim düşe ecel çengine
Zinde olub şâd ola mesned-i ^{c}izzetde seg

Çeşm-i cihân dökse kan yaş yirine tan mıdur
Kesdi bu derdün gamı cân u cigerlerde reg

Çünki elif kâmeti düşdi o şâhun yire
Dil didi târîhini "mâte ^{c}Alem-şâh Beg"

sene: 908

۹۰۸ مات علمشاه بك

V

تاریخ وفات حسین چلبی الیکانی

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün(– • – –/– • – –/– • –)

Ol kerîm bin el-kerîm bin el-kerîm
Çünki kıldı menzilin dârü'n-na^{c}îm

Ya^{c}ni Defter-dâr-ı sultân-ı cihân
Ol Hüsâm bin Sinân bin Yegân

Buldı rahmet hâne-i hakda hulûd
Cân didi târîhini "żayf-ı vedûd"

sene: 910

۹۱۰ ضیف ودود

DER-HEMÎN TÂRÎH

VI

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (- . - -/- . - -/. . -)

Ol kerem içre Hasan ya^cni Hüseyn bin Yegân
Geldi dünyâya yegâne yine ^cazm itdi vah
Yazmaga seng-i mezârına o cânun ^cunvân
Didi târîhini dil "mâte sa^cîdun şehîd"

sene: 910

٩ مات سعيدا شهيد

VII

تاريخ بناى صندوق اجزاى سلطانى

3 Fâ i lâ tün Fe i lün (3- . - -/. . -)

Hâmi-yi şer^c-i resûl u hâfız-ı mülk-i ilâh
Âftâb-ı saltanat-gerdûn haşem encüm-sipâh
Ya^cni Sultân Bâyezid bin Muhammed Hân k'anun
Sâye-i ^cadlin idinmişdür cihân halkı penâh
Hatmına Sanduk-ı eczâ-i kelâmu'llahinün
Didi dil târîhi içün "mahzen-i suhf-i ilâh'

sene: 911

٩١ مخزن صحف آله

VIII

تاريخ وفات سلطان محمود بن سلطان بايزيد

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lün Fâ i lün (- - ./- . - ./. - - -/- . -)

Kan aglasun sitâre felek rikkat eylesün
Şems ü kamer bu âteş ile hurkat eylesün
Dâr-ı fenâdan itdi çü Mahmûd hân sefer
Târîh didi Lâmi^cî "Hak rahmet eylesün"

sene: 913

٩١٣ حق رحمت ايلسون

IX

تاريخ بناء حمام كان قابلوجه

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

Himmet-i şâhile ma^cmûr oldı çün
Kalb-i ^câşık gibi virân kapluca
Kubbeler zam oluban gerdûn misâl
Reşk-i devrân oldı yeksân kapluca
Âdeme cennet gibi virür safâ
Mecma^c-ı hûr u melek cân kapluca
Pes safâ ehli didi târîhini
"Oldı cennât-ı ^cadn san kapluca"

sene: 916

٩١٦ اولدى جنات عدن صان قابلوجه

تاريخ حمام كان كوكورتلوجه

X

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

Bu ^câli sahne Sultân Bâyezîdün
Çü oldı himmeti mi^cmârı bâni
Cemâli benzedi huld-i berîne
Felekden oldı merfû^cul-mebâni
Görenler ol şeh-i gerdûn-penâhı
Dil ü cânile oldı cümle sâni
Budur çün mecma^c-ı hûr u melâyik
Didüm târîhini "Firdevse sâni"

sene: 916

٩١٦ فردوسه ثانى

XI

تاريخ در سراى ساهى كه در سنهٔ پادشاهى سلطان سليم واقع شده

Mef û lü Me fâ i lün Fe û lün (- - ./. - . -/. - -)

Gün gibi şehinşeh-i hümâ zıll
Çün virdi şeref bu âsitâne
Ya^cni ki Selîm Hân-ı safder
Hak devletin ide câvizâne
Feth oldı bu resme kalbe târîh
"İy bâb-ı sa^câdet âşiyâne"

sene: 918

٩١٨ اى باب سعادت آشيانه

XII

تاریخ فرزند ولد چلبیم

3 Fâ i lâ tün Fe i lün (3 — . — —/. . —)

Dil işidüb fahr itdügin oğlıyla Mevlâna Veled Didi tavakkufsuz hemîn târîhini "fahr-ı v

sene: 920 فخر ولد ٩٢٠

XIII

تاریخ بدیهه گفته در ضیافت قاضی بروسا که اندر صحرا باران عظیم آمد

Mef û lü Fâ i lâ tün Mef û lü Fâ i lâ tün (— — ./— . — —/— — ./— . — —)

Bârân-ı rahmet oldı çünkim nisârı bezmün Didüm bedîhe târîh "iy hûb bezm-i bârân"

sene: 922 ٩٢٢ ای خوب بزم باران

XIV

تاریخ وفات سید احمد البخاری علیه الرحمة المبارک

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . — —/. . —)

Kanı ol şems-i hakîkat sâye-i lutf-ı İlâh Kutb-ı irşâd-ı tarîkat mürşid-i gerdûn-penâ

Şu^c^le salmışdı Buhârâdan toğub Rûm üstine Mafhar-ı âl-i ^c^abâyidi vü mülk-i dîne şâh

Kodı encüm gibi ashâbın tolundı meh-sıfat Ğaym-ı ğamdan oldı lâbud çehre-i ^c^âlem-sipâ

Cân dimâğın çünki bu sevdâ buhârı kapladı Didiler târîh "iy Seyyid Buhârî âh u vâh"

sene: 922 ٩٢٢ ای سید بخاری آه و واه

XV

تاریخ تزیین جامع کبیر بروسا

قرة العین جامع بروسا — در نظر طلعتش که مطرف شد

صبح آیین چو گشت رونق که — زیور خوبیش مضاعف شد

با خط و خال و نقش و نگارش — روی هر صفحه اش چو مصحف شد

از دل صاحب کرد انصاف تش — قدسیان بهر او که صف صف شد

لامعی از صفای خاطر گفت — حسن تاریخ وی "مشرف شد"

٩٢٤

sene:924

XVI

تاریخ تحسین الخصوص

Mef û lü Fe i lâ tü Me fâ î lü Fe û lün (— — ./. . — ./. — — ./. — —)

Zer tîğle çün şâh-ı Selîm feleku'l-kadr Gün gibi yidi kişvere şâh oldı mu^c^ayyen

Hurrem dil olub şâdi ile câmi^c^-i Bursa Devrinde felek sahnı gibi oldı müzeyyen

Bu zîynet-i zîbâyı görüb Lâmi^c^î didi "Târîh zihi câmi^c^ pür-ziynet-i ahsen"

sene: تاریخ زهی جامع پر زینت احسن

XVII

تاریخ مسجد مورخ که بعد اطرینه مجدد گشت

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fâ' lün (— . — —/. — . —/— —)

Çarha hem-ser binâ-i ^c^âlidür Görmedi mihr ü mâh idelden seyr

Yanduğınca bu rûşinâ kandîl Bulduğınca safâ bu mînâ deyr

İtmesün bu makâm-ı ^c^adna güzer Hûr u vildân u ehl-i dilden ğayr

Hayr niyyetiledür çü mebnâsı Oldı târîh "El-benâu'l-hayr"

sene: 925 ٩٢٥ البناء الخیر

XVIII

تاریخ جلوس سلطنت سلطان سلیمان بن سلیم خان

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün(3- . - -/- . -)

Oldı çün sultân Süleymân bin Selîm bahtiyâr Devletile taht-ı ᶜOsmânîde şâh-ı nâm-dâr

Eyledi ᶜunvân-ı ᶜadli kıssa-i kisrâyı kesr Kıldı Tay Hâtemlerün nâmını cûdı nâme-vâr

Görmedi zâtı gibi her giz medâr-ı ᶜadl u dâd Sâl u meh çok devr kıldı gerçi çarh-ı bî-ka

Gün gibi devrinde buldı maᶜdilet bedri kemâl Pes kemâl ehli didi târîh "devr-i şehriyâr"

sene: 926

۹۰ دور شهریار

XIX

تاریخ برای قاضی گشتن محیی الدین افندی الفناری

تولی الشرع فی القسطنطنیه
شریف الاصل ذو القدر المعلی

کریم فاضل بین الموالی
وبالتقدیم وقت المدح اولی

لخیر المرسلین الموالی
ومحیی الدین بالشرع المحلی

فمنه عیب بلا فکر علی الفنو
اتی تاریخه خیر الموالی ۹۲۹

sene:929

XX

تاریخ فتح بلغراط و بکودلن و سایر قلاع

4 Müstef i lün (4 - - . -)

Çün kıldı sultân-ı zamân leşkerle ᶜazm-i Engurus Âfâkı tutdı naᶜralar gümbürdiler kopardı ku

Sayt u sadâ-yı hüsrevi düşdi derûn-ı ᶜâleme Ser-geşte oldı bîmden güş itdi çün Buğdân u

Bögrin tutub bögürdelen feryâd u zârı eyledi Oldı Belğirat ehli heb yekser hayâtından ye

İrüb hemîn şâh-ı cihân düşdi Belğirat üstine Kopdı kıyâmet günleri hayrân u zâr oldı nüf

Girdi zemînün altına nakkâblar mânend-i dîv Baş baş atıldı toplar ol kalᶜa üzre ke'r-ru

Nâçar o serkeşler kılub heb karᶜ-ı bâb-ı istimân Çıkub ser-â ser kıldılar yüzler sürüyüb hâk

Çün şâh-ı devrân yüzine kufl-ı Belğirat oldı feth Hâtif didi târîhini "miftâh-ı mâl-ı Engürüs

sene: 927

۹۰ مفتاح مال انکروس

XXI

تاریخ عرس فرهاد پاشا

Mef û lü Me fâ î lü Fâ' lün (- - ./. - - ./- -)

ᶜUrsına vezîr şehriyârun "Zî-eşref-i ᶜurs" dindi târîh

sene:928

۹۲۸ زاشرف عرس

XXII

تاریخ همین مخصوص

3 Müstef i lün Fâ i lün (3 - - . -/- . -)

ᶜUrs-ı şerîf-i âsefî teşrîf idicek ᶜâlemi Sordum dil ehlinden didi târîh "bu ᶜurs-ı ş

sene: 928

عرس شریف ۹۲۸

XXIII

تاریخ سوم

Mef û lü Me fâ i lün Fâ (- - ./. - . -/-)

Ol ᶜUrsa dinildi târîh İy ᶜayn-ı sürûr u şâdi

sene: 928

۹۲۸ ای عین سرور وشادی

XXIV

تاريخ فتح رودوس

حضرت دين پناه ظل الله — شاه جم منزلت سليمان شاه

حصن رودوس را كه بود حصين — كرد زير و زبر بعون الله

فتح مانند صبح گشت مبين — مؤمنانرا گشاده شد در و راه

هاتف الغيب قال فى التاريخ — يفرح المؤمنون بنصر الله ٩٢٩

sene: 929

تاريخ خانهٔ منقش بعض ياران

XXV

باغ جنانست يا سرايه مقام — در نظرش حور و ملك صف شده

نقش و نگار خط بر خال او — غيرت خوبان مؤلف شده

هر النقش قامت طوبى مثال — با قد حسن بلند چو مطرف شده

كفت زبهر شرفش لامعى — اشرف تاريخ مشرف شده ٩٢٩

sene: 929

تاريخ چشمهٔ فنجرلو سلطان

XXVI

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ'lün (- . - -/- . - -/- -)

Hażret-i şâh-zâde çeşmesinüñ — Oldı târîhi "kevserun cârin"

Sene: 930 — ٩٣٠ كوثر جار

تاريخ ولادت فرزند مصطفى بك

XXVII

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

Kıran idüb çihâr umm u nuh-âbâ — Şeref burcında toğdı necm-i garrâ

Ki ya^cni Mustafâ Beg hażretine — ^cAtâ itdi bir oğul Hak Ta^câlâ

Mübârek sâ^cat u ferhunde demde — Tulû^c itdi şeref birle meh-âsâ

Virildi âsümândan adı Ahmed — Çün oldı tâli^cî şems-i mu^callâ

Tulû^cı mâh-ı ^câşûrâdedür çün — Ola Nûh ile sâl-i ^cömri hemtâ

Vücûdın eyleyüb hayrü'l-halef Hak — Didüm târîhin anun "fahr-ı ebnâ"

sene: 934 — ٩٣٤ فخر ابنا

تاريخ فرون نانكرای وقف بنا شده

XXVIII

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. - - -/. - - -/. - -)

Sañа yâri kılub bâri ta^câlâ — Dürişüb Lâmi^cî yapduñ furunı

Tamâm idüb felek-sân kubbesini — Sıduñ şevketde kûh-ı Bîsütûnı

^cAceb mi assa çarh üstine san^cat — Ki bu sun^cuñ Hudâdur reh-nümûnı

Boyaduñ süsen-âyin göge dûdın — Nücûmuñ sürme-dâr oldı ^cuyûnı

Tenur-ı çarhuñ itdüñ cânını od — Okuyub odına âteş füsûnı

Meh ü mihr olsa tañ mı kurs-ı nânı — Münevverdür sipihr-âyin derûnı

Melekler bû-yı nâni birle toydı — Nola olsa gıdâ-yı cân somunı

Ögitdi âsiyâb-ı çarh cânın — Hamiri olmağiçün subhuñ unı

Ne zîbâ geldi hâtifden bu târîh — "Güzel yapıldı Ekmekci furunı"

sene: 934 — ٩٣٤ كوزل ياپلدى اكمكجى فرونى

XXIX

تاريخ فوت يار جانى

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

Fevt-i dil-dârun didüm târîhini "Hasretünden yandı cânum âh u vâh"

حسرتندن ياندى جانم آه وواه ٩٣٥

sene: 935

XXX.

تاريخ جامع واعظ عرب

قد بنى شخص لاجل الجمعة فى فناء البرسه بيت الجمعة

لا يرى فى عقده جه وجيه قلت فى تاريخه لا خير فيه ٩٣٤

sene: 934

XXXI

تاريخ فوت فرزند بعض دوستان

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün (- . - -/- . - -/- . -)

Nice lutf umsun bu devrândan kişi Çarhdur bed-mihr ü dünyâdur canîf

Bâğ-ı cömrüm meyvesin vâ-hasretâ Hâke saldı nâgehân bâd-ı harîf

Pes ducâ idüb didüm târîhini "Ol cuvâne eyle rahmet yâ Latîf"

اول جوانه ايله رحمت يا لطيف ٩٣٦

sene: 936

XXXII

تاريخ عرس كريمهٔ امير چلبى

cUrsına kerîme-i Emîrün "Zî-eşref-i cUrs" geldi târîh" ٩٣٧

sene: 937

XXXIII

تاريخ كداى تزوج مدرس عبد الرحمن ويرا

چو بنجم باشرف سه آسمان بوج سعادت كرد اقتران

دلم را الهام هاتفى گفت هان قران شد بصاحب تاريخ آن ٩٣٧

sene: 937

XXXIV

تاريخ منصب بعض دوستان

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3 . . - -/. . -)

Ol meh-i burc-ı kerem oldı çü mesned-nîşîn Dil didi târîhini "ola sacâdet karîn"

اوله سعادت قرين ٩٣٧

sene: 937

XXXV

تاريخ وفات يكى از ياران صفا

چون آن ماه جهان آرا بعمر بست شنابيك دلم تاريخ وى گفتا بجنت رفت از دنيا

٩٣٧

sene: 937

کلمات چند از قبیل تعریف دلپسند

هو الرفیع

1. برای شه نشین بیلاوه

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

Teferrücgâh-ı ʿâlemdür bu manzar — Serîri ʿarş u kürsi birle hem-ser

Yapılmış kalʿa-i çarha havâle — Nişîmen kılsa tan mıdur melekler

Düşüb pâyine sahrâ deng ü medhûş — Geçüb karşusına deryâlar ağlar

Meger cennet durur bu tâk-ı ʿâli — Ki tûbâ başı üzre sâye göster

هو العلی

2. دیگر برای وی

الهی تا بحشر این جنت آباد — نظرگاه جمیع اهل دل باد

ملایک را فلک‌سان شه نشین است — مصون از حادثات آب و گل باد

گر آدم گیرم اینجای نشینه — 3. زودای لامعی فردوسش از یاد

هو الرقیب

برای منظرهٔ حجرهٔ بیلاوه

Bu manzaradan ʿâlemi kim kılsa temâşa 4. Gönli gözi iy Lâmiʿî açılmaya hâşâ

هو الفتاح

دیگر برای آن منظره

ای دیده صنعت ناظرشی گوشه ایسه دگ 5. نه پنجرهٔ چرخ ازینه منظره کی سیر

اللهم مفتح الابواب

برای در حجرهٔ بیلاوه

Konanlar bunda çünkim kıldı rıhlet — Olub pes hücre dil-tenk itdi ʿuzlet

İşik hayretden urdı toprağa rû — Açub ardınca ağzın kaldı kapu

Degülmiş seydi bendi âhenin ger — Uçardı Lâmiʿî kapu açub per.

اللهم افتح لنا ابواب الخیرات

6. دیگر برای آن در

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fe i lün (– . – –/– . – –/. . –)

Cennet-i ʿadne bedeldür bu makâm — Suyı kevser ağacı sidre kıyâm

Yelleridür nefs-i rahmâni — Ki virür tenlere cân câna kıvâm

ادخلوها بسرور و سلام

İy der-i Hakdan uman câna fütûh

Tekye-gâhun çü felek oldı bugün — Eyle meh-rûlar ile ʿıyş müdâm

Lâmiʿî-veş yüri dem-sâz-ı dil ol — 7. Ki budur zümre-i ʿuşşâka makâm

هو الرزاق

برای مطبخ وی

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

Matbah-ı dünyâyı terk it iy esîr-i lût u put — Niʿmet-i ʿukbâyiçün yiter sana bir lokma kût

Cân evin pür-dûd u ʿıyşı çehresin eyler siyâh — Kim ki heyzüm gibi hırs odında bağrın yaka â

Kurs-ı nânun mihr ü mâh olsun dirisen Lâmiʿî — Kıl gıdâsın cânunun ʿîsî-sıfat nûr-ı İlâh

8.

هوالمنعم

دیگر برای دیگ

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

Şu kim ^cışk âteşine yana geldi — Ocak taşı gibi sâbit kademdür
Kazan gibi dehânı baġlu olsun — Derûnından girü pür-cûş u demdür
Ne taň kan aġlayub gözden çıkarsaň — Bu âteş-hâne pür-dûd-ı elemdür
Ġıdâ-yı cân yirisen Lâmi^cî var — 9. Hemîşe matbahuň dârü'n-ni^camdur

در صفت مناری با قنادیل جامع

مناری با قنادیل منور — 10. چو خوبان گشته طوقش هیکل زر

برای گریبان پیرهن و جامه

Cihânı nûra ġark eyler o dil-ber — Çü gün gibi yakasından ura ser
Diküb zerdûz sırmayile yakasın — Dimiş ^cuşşâkını oda yakasın

11.

برای ردا

3 Fâ i lâ tün Fâ i lün (3 – . – –/– . –)

İy ridâ boynına salındukca ol yâruň müdâm — Lutf idüb söyle dilümden gûşına bir kaç kelâ
Di ki ol bîçârenüň kasdı hamâyıl hakkıçun — Boynuňa bir kez kolın salmakdur ancak ve's-s

12.

برای جامه بصدری که زنان فیکل بندند

Başı üzre itse ol sîmîn-berk her kim nigâh — Feykel-i zerrini ile câna basdı sîne âh
Hüsn meydânında bir bendiyle aydur kim bugün — Pehlüvân-ı çarhı basmış dest-i çenberden o m

13.

دیگر در همیه مخصوص

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

Felek ser-halka-i devrâniken yâr — Başı üstine dikdi nâzükâne
Açub devlet perin ol câna basdı — 14. Humâdur kondı serv üzr'âşiyâne

در همیه معنی

Felek ser-halkası üstine ol yâr — Bugün devrân içinde san^cat asdı
Başumda şem^c-vâr od yansa taň mı — 15. Ki ol meh mühr-i mihrin câna basdı

برای نگین خاتم سلطان بایزید با الماس زرگرش

ملک را مهرانان باعدل و داد — 16. بایزید به محمد بن مراد

برای نگین سلطان سلیم

محمد الله که درشاهی فرید — 17. سلیمشاه به سلطان بایزید

برای نگین سلطان سلیمان

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün

Bi-hamdillah ki hâkân-ı ^cazîmem — Süleymân Hân bin Sultân Selîmem
Nigîn-i hâtemüm çarh u zemîndür — Elümde mihr ü mâh engüşterindür
Bana taň mı musahhar olsa ^câlem — Ki nakş-ı hâtemümdür ism-i a^czam
İdündüm ins ü cinni bende-fermân — Nigînüm hattıdur mühr-i Süleymân

18.

دیگر برای وی

Me fâ î lün Me fâ î lün Fâ i lün (. – – –/. – – –/– . –)

Ne lâyıkdur sana şâhâ gam-ı mülk
Süleymânsın senündür hâtem-i mülk
Yemîn-i bi'l-lahdur kim bu yesâri
Nigînünden bulur her mahrem-i mülk

19.

دیگر در همین خصوص

Basub bağrına şâh adın bu hâtem
Nuh-eflâk üstine bir sikke urdı

20.

دیگر

Olub devr-i şeref engüşterinün
Cihân mülki ola zîr-nigînün

21.

برای خاتم آصفی

Nazar iden bu yakut-ı nigîne
Güneşdür geçdi dir çarh-ı berîne

22.

برای خاتم شهزاده

Şeref mihri olub mühr-i nigînün
Tokuz eflâk ola engüşterinün

23.

برای خاتم خوبان

Mef û lü Fâ i lâ tü Me fâ î lü Fâ i lün (– – ./– . – ./. – – ./– . –)

Dil sokmişidi barmağun ağzına hâtemün
Mühr urdı nâm-ı la^c^l-i lebün geldi üstine
Kaddümi çenber eyledi bir seng-i dil didüm
Bu remzi hâtemün işidüb aldı üstine

24.

برای کلدوی آب

Fâ^c^i lâ tün Me fâ i lün Fâ lün (– . – –/. – . –/– –)

Hüsrevâ bezm-gâh-ı ^c^işretde
İçdügün cümle nûş-ı cân olsun
Düşmenünün kabak gibi her dem
Urulub boynı bağrı kan tolsun

25.

دیگر

Me fâ î lün Me fâ î lün Fe û lün (. – – –/. – – –/. – –)

Su içmek isteyen işbu kabakdan
Şarâb-ı kevser içsün dest-i Hakdan
Safâdan pür-şeker olsun mezâkı
Hızr-mânend bulsun ^c^ömr-i bâki

26.

برای کوزهٔ چوبین پادشاهی بالتماس کوزه گرکه بر داره اش نوشته

Gören bu kûze-i şîrîni dest-i hüsrevde
Sanur ki kevkeb-i dürri durur meh-i nevde

27.

دیگر

کی شوم با کرمت راضی ایمه مقسوم
بر لبت بوسه زند کوزه و ما محروم

28.

دیگر

از غیرت آن کوزه که لعلت بوسد
چون ساغر می دیده لبالب خونست

29.

دیگر

به عید بوسهٔ لعل تو جهانی با روزه — شکر رسد که بما همه حمدی کنند کوزه

30.

دیگر

کوزه نشان می دهد زان لب شیرین ما — پس بگجا ایا بخشی بوسه زنم بر لبشی

31.

دیگر

کوزه کس را به بین بتی دستی — بر در آب خلك بدین کوزه

32.

برای ترکیبی که بر حقه اش نبشته گشت

Fâ i lâ tün Me fâ i lün Fe i lün (— . — —/. — . —/. . —)

1 Hem mukavvi vü hem müferrihdür	Dil ü cân u teni musahhihdür
Şehd ü sükkerle oldı ta^c bîyesi	Cevher ü ^c anberiyle ta^c bîyesi
Müşkdendür siriştt ma^c cûnı	Yokdur içinde beng ü afyonı
Gevher-i dürc-i şâyegânidür	Fi^c l ü kuvvetde rûh-ı sânidür
5 Sadre nâfi^c dimagı pâk idici	Dîde sahnını tâbnâk idici
Bedenün cânı ma^c denün yârı	Cigerün muslıhı vü hem kârı
Hažma yoldaş ü hazme kuvvet-i dil	Def^c -i emrâža kâfi vü kâfil
Cismi saklar dem-i ^c ufûnetden	Nûş idüb geç tabîbe minnetden
İtme medhinde Lâmi^c î bâkî	Ki ne bengisin ü ne tiryâki

33.

برای تابخانه با التماس نقاش

Mef û lü Fâ i lâ tün Me fâ î lü Fâ i lün (— — ./— . — —/. — — ./— . —)

Yârab bu tâbhâne ne ^c âli-makâmdur	Revzenlerinde mihr ile meh iki câmdur
Evc-i semâda turrası perr-i melek-misâl	Ehl-i safâya suffası dârü's-selâmdur
Sahn-ı küşâde cennet-i huld-ı berîn gibi	Servi libâs-ı Hıžr ile havrâ-hırâmdur
İy mâh dergehi kemerine ko nisbeti	Kavs-i felek bu tâka göre nâ-tamâmdur
Turdukca âsümân kıl esâsını üstüvâr	Çün her sütunı Sidreye kâyim-makâmdur

34.

2 Me fâ î lün Fe û lün (

DİGER

İlâhî bu makâmı üstüvâr it	Esâsın tâ-kıyâmet pâydâr it
Cihân içinde çün dârü'l-ferahdur	Sürûrıyle cihân turdukca var it
Görüb hayrân ola rıžvân u hûri	Cinân gılmânını nakşına zâr it
Olub ikbâl-i yâri sâhibinün	Bu dârü'l-^c işret içre kâmkâr it

فى اللغز والمعما بطريق الرمز والايما

I

LÜĞAZ-I KAŞIK

Fâ i lâ tün Fâ.i lâ tün Fâ i lün (– . – –/– . – –/– . –)

1 Ol ne murg şâh-sârıdur k'ana — Sîmden her dem kılurlar perr ü bâl
Ol kanat birle kaçan perdâz ider — Seyr-i bahr eyler inüb zevrak-misâl
Pes çıkub deryâdan eyler yine tayr — Oluban minkârı pür-berk ü nevâl
^{c}Azm ider bir âşiyân-ı la^{c}le kim — Anda var bir tûti-yi sükker makâl
5 Ol nevâli pes virüb ana döner — Budur işi gice gündüz mâh u sâl
Çün dil-i yârâna rûşendür bu râz — Pes cevâbın Lâmi^{c}î eyler su'âl

II

LÜĞAZ-I ÂTEŞ

1 Ne güldür ol ki bakmaz kış u yaza — Açılur her nefesde tâze tâze
Ayağına ağaçlar zer fişândur — Otağına benefşe sâye-bândur
Çıkar taşdan ider hâk içre mesken — Kararur sudan u semrir hevâdan
Diridüm la^{c}l-la^{c}l olsaydı pür-sûz — Okurdum mihr-mihr olsa siyeh-rûz
5 Hele bir hûbdur tâ-bende manzar — Siyeh perçemlü yalın yüzlü dil-ber
Yanar par-par cemâli âfitâbı — Cihânı rûşen eyler ferr ü tâbı
Kızarmış lâle gibi ya^{c}ni pür-şerm — Yüzi ıssı gözi odlu özi germ
Fürûğ-ı mâhden vardur ferâğı — Ki nûrından yakar ^{c}âlem çerâğı
İrişse âheni mum ide şevki — Eridüb su kıla hârâyı zevki
10 Bu hüsnile gör ol gül yüzlü dil-dâr — Yatur gül öksüzidür yalun u zâr
Elinden çöp yir her külhâninün — Dem-â dem hem-demidür her denînün

III

LÜĞAZ-I SİMAB

1 Ol nedür kim biri bindür bini bir — Cânı yokdur zindedür bu turfa sır
Bahr olur çün katre katre ola cem^{c} — Târmâr olıcak encümdür çü şem^{c}
Sen anı katl itsen ol kattâl olur — Nutkı bağlandukca ehl-i kâl olur
Gerçi bî-perdür velî tayyârdur — Bendedür lîkin katı ferrârdur
5 Bî-ser ü pâdur fe-ammâ key zagel — Degme bir sâhib-kemâle virmez el

IV

LÜĞAZ-I GEŞTÎ

1 Ne ejderdür o kim sad-pâya benzer / Dilinde tiri kâyim yâya benzer

Kanad açsa seri çarh-ı berînde / Karâr itse eli kaᶜr-ı zemînde

Ne denlü kûh-vâr olsa girân-bâr / Sebük reftârdur yel gibi her bâr

Sürinür karnı üzre yürürse ol / Dumından yidmeyince tutamaz yol

5 Serinde gerçi kim tâc-ı kalender / Velîkin saçları câmiye benzer

Nigûn ser-haymedür kâyım sütûnı / Felek-veş hânedür hâli derûni

Hemâna sûret-i Nûn ve'l-Kalemdür / Ki andan levh-i ᶜâlem pür-rakamdur

Taşından tundur u sevdâyı meşreb / İçi safrâyile tolmış lebâ-leb

Sürür zincirini dîvâne dildür / Makâmı gâh âb u gâh kildür

10 Diridüm kalᶜa kalᶜa kılsa seyrân / Okurdum kûh kûh ursaydı cevlân

ᶜAceb evrendür ol her giz demi yok / Yudar bir demde ammâ âdemi çok

Süleymân gibi tahtın hurrem ü şâd / Cihânı cümle seyrân itdürür bâd

Salar âb üzre Hızr-âyin musallâ / Bugün ser-geştesidür çarh-ı aᶜlâ

Lebi huşk-âb içinde bahr-ı girdâr / Yoğiken perr ü bâlı yine tayyâr

15 Ser-â ser geşt ider âfâkı bî-pâ / Kemer-gâhına gelmez yidi deryâ

V

LÜĞAZ-I HÂME

1 Ol ne murg-ı mâr-tendür sîm-per / Kuyruğı laᶜl âşiyânı müşk-i ter

Ağzı kâfur ü dili katran u kır / Bî-dil ü zâr u nizâr u hıyre ser

Gâh gavvâs-ı yem zehr ü zakum / Gâh rakkâs-ı bisât çün şeker

Âb-ı hayvândur zübânından yağan / Her kaçan kim bahr-ı zulmetden çıkar

5 Şâh-ı tubâdur meger kim ser-nigûn / Yâ nihâl-i Sidredür ᶜanber semer

İki dillidür egerçi mâz-veş / Lîk virmez kesmedin başın haber

Âb u zâdı ol kara yazulunun / ᶜÂşık-ı bî-dil gibi hûn-i ciger

Lâmiᶜî bu remzi bilen serverün / Hâk-i pâyin kıl kalem-veş pür-güher

VI

LÜGAZ-I NÂME

1 Nedür ol murg-ı bî-per çarh pervâz / Tehî-dil sâde rû cânı tolu râz

Tolanur ser-be ser dehri perî-vâr / Gehi baş üzre geh dilde yiri var

Cemâlından gelür geh rûha râhat / Makâlından bulur geh dil cirâhat

Taşı kâfur içi pür-müşk ü ᶜanber / Sabâ-reftâr bir peyk-i haber-ber

5 Yumulsa tâze zanbak goncasıdur / Açılsa verd u reyhân bağçesidür

Harîf-i dehr ü yâr-ı nükte-dândur / Zarîf ü nâzük ü dil-keş beyândur

Bu sırrı açanun iy Lâmiᶜî var / Sürüb yüzler elin öp nâme-girdâr

VII
LÜGAZ-I RÂZ

1	Nedür ol gevher-i girân-mâye	İki hâzin aña revâ olmaz
	Halka ^{c}arz eyleseñ o gevheri sen	Ȟâr olur zerrece bahâ bulmaz
	Hokkada tursa merhem-i dildür	Çıkıcak rîş-i câńdur oñulmaz
	Varıcak ol dikendür elden ele	Tursa yirinde goncadur solmaz
5	Bir nefesden harâb olur hâli	Âb u âteşle lîk yuyulmaz
	Lâmi^{c}î cânda sakla bu güheri	Mu^{c}teberdür şu sır ki tuyulmaz

VIII
لغز چادر واسم ددامجرا هم شاید

1	Ol nedür kim isminüñ ^{c}unsur gibi	Çârdur harfi kaçan itseñ şumâr
	Ol çıhâruñ ger gidurseñ birini	Yine yirinde kalur anuñ çıhâr
	Eyleseñ ol çâruñ iskât ikisin	Hem-çünân çâr üzre olur ber-karâr
	Bu kez ol çâruñ üçin tarh eyleseñ	Çârdur yirinde girü pâydâr
5	Bu ^{c}acebdür kim giderseñ dördini	Dört olur bâkî hemân iy bahtiyâr

IX
LÜĞAZ-I MİKRÂZ

1	Nedür ol kim dırâz u lâgerdür	Bedeni cümle pâyile serdür
	Ağzı başında avağında gözi	Dilsüz ü kör ü zâr u muztardur
	Sokıcak gözlerine barmağunı	Ağzın açar sanasın ejderdür
	Dirseñ aña nola Zü'l-karneyn	Şekli cevzâ gibi dü-peykerdür
5	Tursa birdür yürise iki olur	Vaz^c u endâm u ten berâberdür
	Bir nefes birbirinden ayrılmaz	Sanki hasret iki burâzerdür
	Öpüşür bir birin kucub ammâ	Pür-husûmet iki dilâverdür
	Râh-ı hizmetdedür meyân beste	Kalem ü tîg-veş zubân-verdür
	Devr elinden dilinde ^{c}ukdesi var	Gerçi hall-i umûra mazhardur
10	Kim ki feth eylerise bu luğazı	Lâmi^{c}î gibi key hüner-verdür

X
LÜĞAZ-I FUKKÂ^c

1	Nedür ol murğ-ı sîm-ten ki anuñ	İçmege kanın aş yirer her cân
	Otuzu kırkı bir yuvada döner	Necm-i rahşân gibi felekde hemân
	Deheni dübri kuyruğı ayağı	Karnı arkası cümleten yeksân
	Gerçi ser tâ kadem şikemdür ol	Kay ider içdügini yine revân
5	Deheni kellesindedür gerçi	Bûse-gâh itmiş anı halk-ı cihân
	Lâmi^{c}î kim bilürse bu luğazı	Nûş-ı cân olsun içdügi her an

XI

LÜĞAZ-I BEYŻA

1	Ne durur ol sipihr-i pür-sîmâb	K'âftâbı içinde pinhândur
	Gerçi dürr-i yetîmdür ammâ	Nazar itsen derûnı ᶜummândur
	Hokkadur sîm ü zerle tolmış ol	Lîk har mühre gibi erzândur
	Âteş-i ğamda dem-be dem bağrı	Dil-i ᶜuşşâk gibi büryândur
5	Pes bu taklîbile o ser-gerdân	Gâh dil-i zinde gâh bî-cândur
	Kalᶜadur çarh gibi kapusı yok	Hüsn burcında necm-i tâbândur
	Devr elinden dönüb nihâdı suya	Bağrı mihnetle toptolu kandur
	Bî-tavakkuf bilen bunun nâmın	Lâmiᶜî nükte-dân-ı devrândur

XII

LÜĞAZ-I ŞEMᶜ

1	Nedür ol mâh-rû serv-i semenber	Serinde lâle gibi laᶜl-efser
	Yanar pâr pâr cemâli âftâbı	Kılur şermende bedri ferr ü tâbı
	Serîri hüsrev-âyin taht-ı zerrin	Şekerden handesi mahbûb u şîrîn
	Serâpâ nûrdan cismi sirişte	Utanur gün yüzin görse firişte
5	Saçının bende-i miskîni ᶜanber	Ezilür lebleri şehdine sükker
	Yaraşur silk-i gevher olsa mûyı	Ki dürr-i şeb çerâğ olmışdı rûyi
	Yüzini kıble kılmış ehl-i ikbâl	O tâlᶜat içre kâyim fârigu'l-bâl
	Kıyâmet kaddi dehrün nahl-bendi	Hacil eyler ne-yi serv-i bülendi
	İdenler seyr sîmîn ğabğabını	Sayarlar hâke çarhun kevkebini
10	Görenler şuᶜle-i hüsnini rûşen	Kılurlar ışığ olub ᶜazm-i külhân
	ᶜAceb mi olsa dem-dem gözi yaşlu	Olubdur ᶜışk odından bağrı başlu
	Nihâdinün anunçun bendi vardur	Ğam-ı cânân ile peyvendi vardur
	Üzülmişdür cihândan bu sebeble	Geçer dün-gün demi şûr u şağable
	Hemîn hüsnidür ol mâhun güvâhi	Boyar her gice çarhı dûd-ı âhı
15	Cihân vâkıf olub ser-keşligine	Çeker pâyini bend-i âhenine
	İdenler Lâmiᶜî bu râzı rûşen	Derûni şemᶜ-mânend ola gülşen

XIII

LÜĞAZ-I BÂDE

1	Nedür ol duhter-i tâbende ahter	Ki nûrından ruh-ı cândur münevver
	Zücâcı perde içre dîde-mânend	ᶜArûs-ı lâle-had meh-rû-yı dil-bend
	Ruhın şîşeyle ᶜarż eyler perî-vâr	Sadefdür dürci-ᶜâli gevheri var
	Dem-i cân-bahşi gûyâ nefh-i ᶜÎsâ	Fîrûzân talᶜatı san dest-i Mûsâ
5	Sürûrı kalbun ü reyhânı rûhun	Sarâ-yı dilde miftâhı fütûhun
	Bihişt şevk u zevkun selsebili	Yanar âteş velî bâğ-ı Halîli
	Nazarda lâle gün boyı benefşe	Çerâğ-ı âsmân laᶜl-i Bedahşi

Tenün rûhı durur rûhun safâsı   Kılur rûşen gönül beytin żiyâsı
Diridüm la[c]l la[c]l olsaydı seyyâl   Okurdum necm necm olsaydı cevvâl
10 Behayli hâtem eyler pîri burnâ   Hayâli gülşen eyler [c]aklı şeydâ
Ğam-ı dil-ber gibi telh u şeker-rîz   Hadd-i cânân-veş âb-ı âteş-engiz
Dem-â dem [c]asr elinden bağrı pür-hûn   Ki olmış çehresi pâmâl-ı her dûn
Çeker mahbesler içre erba[c]îni   Dem-i eşkinden ayruk yok mu[c]îni
Güneşdür lîk mağribden toğar ol   Solakdur sağı kor her dem tutar sol
15 Kumeyt-i çarhdan tîr ü revân-ter   Nihâdı âba benzer tab[c]ı âzer
Gönül kandilinün tâbende zeyti   Safâ meydânınun ser-keş kumeyti
Bunun iy Lâmi[c]î iden beyânın   Şarâb-ı [c]ışk-ı şâd itsün revânın

XIV

LÜĞAZ-I ÇENG-İ TARAB-SÂZ

1 Nedür burnâ-sıfat ol şeyh-i fâni   Zübânı yok kılur dil-keş beyânı
Murâkıblar gibi dün-gün eger ser   Kalur seyrinde hayrân çarh u ahter
Riyâżetden kadîd itmiş tenini   Dil ü cânlar yakar sûz-ı enîni
[c]Urûkı içre yokdur gerçi kanı   Sûzı eyler hacl-i âb-ı revânı
5 El ucıyla anun nabżın tutanlar   Bulur şiryânları żarbın kavî-ter
Seri gül saçları pâyine irmiş   Kaddi okı belâ yayına girmiş
Muhaddeb arkası sadrı muka[cc]ar   Girüb ardına zahrından tutarlar
Ża[c]îf olub tamarlar şöyle zâhir   Sayılur postı üstinde bir bir
Behişt-âsâ teni ser-sebz dâyim   Bir ayağ üzre tubâ gibi kâyim
10 Kazarken ğam kaddi lâminesini   Burub çekmekde her dem kendüsini
Katı pîr olmağın ol şeyh-i kâmil   Dili etfâl gibi lu[c]be mâyil
Şi[c]âre tûti vü eş[c]âra bülbül   Tutar âvâz idicek dehri ğulğul
Mürid-i şeyh-i câmi olmağın ol   Ridâ vü taylasâni mû-yı merğûl
Egerçi lâyık-ı tâc u kabâdur   Cihândan ihtiyârı bir [c]abâdur
15 İdüb bî-had rukû[c] ol merd-i sûfî   Bükülmişdür misâl-i kâf-ı kûfi
Bunun keşfine kim eylerse âheng   Hilâl-âyin kadün kıl Lâmi[c]î çeng

XV

LÜĞAZ-I DEF-İ ĞAM-PERDÂZ

1	Nedür ol sâde-rû tıfl-ı tarab-sâz	Olur her sözü sâz ehline hem-bâz
	Ruhı şâm eylemiş subhını mâhun	Kara kılmış günini subh-gâhun
	Kalender şekl ammâ haydâri-vâr	Serâtâ-pâ teninde halkalar var
	Meh-âsâ devr-i hüsninün zemânı	Cemâli nakşınun hayrânı Mâni
5	Hezârân nükteyile cânı hem puşt	Olur gûyâ lebine konsa engüşt
	Kadini çenber itmiş kahr-i devrân	ᶜAceb mi çarh elinden itse efğân
	Dilidür âşinâ-yı bahr-i kulzüm	Öter göksi felek-mânend güm güm
	Bu böyleyken girü ol mâh-ı devrân	Kılur geh raks u gâh emrinde hayrân
	Derûnı çarh-veş pür-ahteriken	Terâzu gibi keffi pür-zeriken
10	Gedâyiler gibi gönli gözi ac	Bir iki mankıra ᶜâlemde muhtâc
	Gehî ᶜuryân olur gâhi nemed-pûş	Derûndan gâh zâr u gâh medhûş
	El üzre tutar iken anı ᶜâlem	Urur su gibi rû ol hâke her dem
	Cihândan gerçi çekmiş çok şikence	Elinden yimiş üstâdun tabanca
	Velî hûbân-ı devrân-veş hayâsuz	Zer ü sîm üzre cân virür vefâsuz
15	Eger hüsnine bin olsun ögüci	Yüz artukdur yanında bir döküci
	Çü bu devr içre oldur sikke-peyker	ᶜAceb mi virse żarb-ı ğam safâlar
	Görüb her bezm-i germi yüz kızardur	Bir iki akçe çeşmini bozardur
	Bu remzi kim ki fâş eylerse dehre	Def-âsâ Lâmiᶜî sür hâke çehre

XVI

LÜĞAZ-I NÂY-I BÜLBÜL-ÂVÂZ

1	Nedür ol ᶜâşık-ı pür-derd ü hayret	Dilin yakub kül itmiş nâr-ı ğayret
	Cuvân-ı bî-dil ü hayrân-ı bî-dem	Ne kim dirsen tutar çeşm üzre ol dem
	Taşı gibi derûnı sâf u sâde	Sipihr-âyin gözi gönli küşâde
	Nazarda bî-zebân u ser-burîde	Tehî dil sîne çâk u kôr dîde
5	Dehân açdukda ammâ ᶜışkı şerha	Deminden diller olur şerha şerha
	Serâpâ olsa tan mı derd-i çün dil	Ki ᶜışka nice yirden bağlamış bil
	Dehân-ı yârile hem-dem dehânı	Beyân eyler zübân-ı bî-zübânı
	Nevâde bülbül-i şîrîn-zebân ol	Suhende tûti-yi sükker beyân ol
	Hevâyı tabᶜ gûyâ serv-i ser-keş	Demi bâd-ı semum-âsâ pür-âteş
10	Tenidür sanasın mâr-ı fusurde	Hevâ germiyyetinden cânı zinde
	Yılan gibi çü kavından çıkar ol	Dem-i pür-semmile cânlar yakar ol
	Dem-â dem ᶜışkdur cânında yâdı	Cihândan bir nefes dirlik murâdı
	Derûnından kopardukca ğam-âvâz	Âna âheng ider gerdûn-ı dem-sâz
	Çü bağrı tîğ-i ᶜışkıyle delinmiş	Dili pür-derd olub benzi alınmış

15 Kesilmiş cışk-ı yârile her işden   Yimek içmekden ü yâd u bilişden

İder her demde şerh-i iştiyâki   Nefes oldukca cânı içre bâkî

Ne denlü itse yâr egri nigâhi   Girü dil-dâredür anun penâhı

Özin gerçi güm itmişdür gam içre   Müşârü'n-bi'l-benândur câlem içre

Açanlar Lâmicî bu beste râzı   Bilürler neydügin ben pür-niyâzi

XVII

LÜĞAZ-I MÂR-I MÂHİ

1 Ol ne lucbet durur ki tîr-sıfat   Delüben gökleri zemîne geçer

Mum-veş gerçi nermdür bedeni   Lîk pulâd sahnın iki biçer

Düşdügi yirde halka halka olar   Zülf-i hûbân gibi gözümde uçar

Hayyedür gerçi lîk hayye degül   Cin gibi âdemi görince kaçar

5 Gül gibi ol hevâya doymaz hiç   Âb u gül içre cişretile geçer

Kim ki virürse Lâmicîye cevâb   Baş urub cışkına tolular içer

XVIII

LÜĞAZ-I GÜLÂC

1 Nedür ol dil-ber perî-peyker   Açsa hûr u melek gibi şeh-per

Hacil eyler cemâli bedr-âyı   Kubbe-i nîme-i felek câyi

Varaku't-tayrdur misâli anun   Gözde uçsa ne tan hayâli anun

Bedenidür çü şemc-i kâfuri   Mât ider gökde zühreyi nûrı

5 Tâb-ı şevkiyle kızdurub özini   Surh-ı âteşde dag ider yüzini

Nâr-ı sûzâne san semenderdür   Ne semender meh-i semen-berdür

Berk-i güller dem-i zarâfetde   Leb-i cânânedür letâfetde

Kand u şehdile hoş durur başı   Hasretinden gül akıdur yaşı

Göz idüb ana her lebi bâdâm   Lebleri şükkerinden ister kâm

10 Tutar iken bu denlü kadr u bahâ   Her zamân yufkadur eli ammâ

Ser-firâziken ol gül-i hurrem   Yiri saffu'n-nicâldur her dem

Lâmicî itdi çün bu râzı nihân   Bir yana olsa cümle halk-ı cihân

Sevgülü tutub anı cânından   Çıkarur sanmanuz dehânından

فی المعمیات

1.

در اسم محمد شاه

دیده چندان ریخت آب رویش از درد نهان — ایمه زبان در گریه شد محتاج خون دل بجان

جان اگر چه کرد این تیر او الا رسید — 2. از سر شکی آخر ایمه دولت بچشم ناگهان

درین بیت چه عدد اسم قصد شده است

گر بخواهی دید نقصان و زوال ماه و مهر — سوی ایشان پیش آن طلعت نظر نماری کنی

3.

DER-İSM-İ ᶜALÎ

Evrâk-ı güli çünki sabâ dökdi seher-gâh — Bülbül ten-i âşüftesini yakdı idüb âh

4.

DER-İSM-İ KEMÂL

Hayâlünden olan hâli kem olsun — Aña hayvân dinüz ne âdem olsun

5.

DER-İSM-İ TÂHİR Kİ TAMÂM ZÂHİREST

Yârün adı gider mi hâtırdan — Çünki bir noktayile zâhir olur

6.

در همین اسم لکن مخفی ترست

Yârün adı gider mi hâtırdan — 7. Çün iki noktayile zâhir olur

باز در همین اسم باشارت هر دو طریق

Nâm-ı yârüm ki nakş-ı hâtırdur — 8. Bir iki noktayile zâhirdür

در اسم قابل

از خیال عارضت ای گلعذار — 9. چشم پر آبم چو نرگس در بهار

در اسم فرجاد

Feryâd u âh dilden kûyunda kimse yatmaz — 10. Zulm itdügine zülfün âhir degül mi bu dâl

از هر مصرعش نام محی بدر آید

Didüm ben bende sıdkından şarâb üstinde söz olmış — Didi mestün dehânından çıkan sözler perîşâ

11.

DER-İSM-İ NÛH

Çün ol leylî ğamı kıldı ciger-hûn — 12. Dil-i mecrûh yanub oldı Mecnûn

DER-İSM-İ HÛD

Vücûdum derdile pâmâl olubdur — Hevân altında kaddüm dâl olubdur

13.

DER-İSM-İ NECM

Ferahdan câmesin çâk itdi ğonca — 14. Çü kıldum nisbetini ol dehâna

DER-İSM-İ NECMÎ

Ferahdan câmesin çâk itdi ğonca — Çü kıldum ağzına fi'l-cümle nisbet

15.

DER-İSM-İ FAHRİ

Çarha atdı mihr ü meh ᶜaks-i ruhından efseri   Yüz sürüb pâyine buldı kadr u ᶜizzet müşt

16.

DER-İSM-İ MAHMÛD

محرمی را که بناشد سوی کوی تو محرم   هست محروم بداشتی ز در آرزوی کرم

17.

DER-İSM-İ AHMED

از دو بینی وارهی ای نیک نام   گر یکی را در یکی بینی تمام

18.

DER-İSM-İ MEYLÎ

مرا دل در شراب افتاده ساقی   بمن ده جرعه‌ای کو هست باقی

رباعیات

1

ایام دراز هرکسی با جانی
آراسته با صفای دل دکانی
محروم صنم بدایع حرمانی
محرم نه کسی بخانه جز افغانی

2

بر ناله بیهوده رباب من رحمت کن
بر سوز دل کباب من رحمت کن
بر جان پر اضطراب من رحمت کن
بر طاعت ناصواب من رحمت کن

3

بر جرم ستمکاری من رحمت کن
بر دوری دلداری من رحمت کن
بر غفلت بیماری من رحمت کن
بر آه طلبکاری من رحمت کن

DER-MİSÂL-İ TEVHÎD

4

Pîr-i kühen ü şeyh-i necîb ü kâmil
Bir tâze beyânile idüb hall-i mesâ'il
Didi ki misâl ister isen tevhîde
Bir siyb u iki âyîneyi eyle mukâbil

DER-HÂLET-İ FENÂ VÜ BEKÂ

5

Senden degülem hemîşe iy meh dûr
Lâbud şeb u rûz tâliʿumdur pür-nûr
Envâr-ı zuhûrun ile mevcûdem hôş
Esrâr-ı butûnun ile maʿdûmem ʿûr

DER-HİMMET-İ ʿAŞIKÎ

6

Sensüz ne bihişt isterem ni rıżvân
Ni kevser ü selsebil ü âb-ı hayvân
Kahrunla cehennemdür diyâr-ı cennet
Lutfunla cehîm cümle rûh u reyhân

DER-ÜMÎZ-VÂRÎ

7

Beni rûz-i ezelde şâhâ sen
Satun aldun ʿuyûbumı görüben
Yine ʿilmün odur ʿuyûbum ol
Ne içün redd olam kapundan ben

DER-HÂLET-İ CÂN

8

İy cân sensüz karâr tenden gelmez
İhsânlarunı şumâr benden gelmez
Şükrün içün olursa bir zubân her mûyum
Binde birini güzâr andan gelmez

DER-HÂLET-İ MUHİBBİ

9

Bin cân ile hem gönül giriftârundur — Hem bin gönüliyle cân harîdârundur
Bir lahza ne cevâb ider ne bir dem ârâm — Şol dîde de kim hayâl-i dîzârundur

DER-HAKÎKAT-BİNİ

10

Bâtıl dahi hem zuhûr-ı Hakdandur bil — İnkâr ana cehl olur beğâyet müşkil
Bînâ-yı hakîkatü'l-hakâyık oldur — Hakkı göre cümle şeyde hâzır iy dil

DER-NASİHAT

11

Geçmek diler isen öne sen pîş olma — Gel merhem ü mum ol yüri var nîş olma
Ger ister isen irmeye bed kimesneden hiç — Bed-gûy u bed-âmûz u bed-endîş olma

DER-LÜZÛM-I ĞAM

12

İy mihr ki sensin bu cihân tavvâfi — Virgil dil-i mecrûha cevâb-ı şâfi
Gördün mi idüb berrile bahri seyrân — Bir çehre-i bî-gerd ü yâ bir dil-i sâfi

DER-cÖZR-İ BEYÂN-I HAKÎKAT

13

İy şol ki senün hüsnde timsâlun yok — Hâlun gibi pür-hâletem ikbâlun yok
Vasfeyledügüm hâl-i ruhundur dün ü gün — Bu turfa ki rûyunda senün hâlun yok

DER-cÖZR-İ KÜSTÂHİ

14

İy cân sana yârile cüdâlık neçe bir — Mülk anun iken hâne-hudâlık neçe bir
Dil âyinesinde görinen çün oldur — Sen ben diyüben ğayr-nümâlık neçe bir

DER-ASL-I MAcRİFET

15

Dil didi bugün cilm-i ledünni hevesi var — Öğret bana ger hizmetünün dest-resi var
Didüm ki elif didi var mı dahi didüm hiç — Bir harf yiter evde eger söz eyesi var

DER-TAKSÎR-İ TAcBÎR

16

cÖzrüm günehümden oldı ber-ter cyvâh — Ki cözrüme buldı bunca dacviler râh
Dacvâ-yı vücûd u dacvi-yi kudret ü ficl — لا حول ولا قوة الا بالله

DER-TEVHÎD

17

Hudâdan ğayri görmezsem revâdur — Ki her yüzden zuhûr iden Hudâdur
Ne ol câlem ne câlem oldur — Hulûl u ittihâd emri hatâdur

در تمدح شاعری

18

شکر خدا که فارغم از عزل و نصب دهر   در کوچهٔ سلامتم از خیر و شر شهر
نه بنده و نه خواجه و آزادم از دو کون   کین نوش شهد دهر نیرزد به نیش زهر

در مدح مکتوبی

19

عن کل معنی فیه لفظ مخبر   فی کل حرف منه رمز ظاهر
روض ولکن الزهر کوکب   غصن ولکن الثمار جواهر

DER-HÂLET-İ ŞEVK-İ BÂRİ

20

Senün̄le olan gön̄ül Yârab ne içün inkılâb eyler   Meger kim nâr-ı şevkun̄dan dönüb bagrın kel
Visâlun̄ idicek yâri bulur dil mürdeler cânı   Ve illâ nâr-ı hicrâna cihânda kim cevâb ej

DİGER

21

Kâmetün̄ yanında ^{c}ar ^{c}ar sâye-i pestî durur   Leblerün̄ ön̄inde sâğer mâye-i mestî durur
Ser-firâz olmak dilersen̄ iy gön̄ül hiç ol yüri ^{c}Âşık-ı miskîne yokluk pâye-i hestî durur

DİGER

22

Câm-ı la^{c}lün̄den cihân sermest ü ben mahmûrem âh   Devlet-i kurbetle iller şâdümân ben dûrem
Görmedüm dünyâ sarâyından ebed râhat yüzin   Kâr seng ü kilde sındı dest ü pâmuz dûrem

DER-TAKSÎR-İ A^{c}MÂL

23

دفتر دیوان را کردم سیاه   سر بسر چون نامهٔ اعمال آه
می‌نیابم چونکه کردم هر دم نگاه   جز در فضلت من مجرم پناه

فی المفردات

I

نظیرهٔ همایون

از جاده بریده گشتم دلبسته کی همین است II بگسستم از دو عالم پیوسته کی همین است

دیگر نظیرهٔ همایون

پرسان منزل لیلی چو مجنون دربدر گشتم III نشان هر چند دادندم بگمراهی بتر گشتم

دیگر

نشان لعل میگونت پرسان دربدر گشتم IV چه جای است اینکه از خویش چو مستان بیخبر گشتم

نظیرهٔ دیهکی

در دیار یار اگر مجنون صفائی داشتی V کوی لیلی را بحج کعبه کی بگذاشتی

دیگر

اگر فرهاد را کوه غم شیرین زبون کردی VI ز جوی دیده‌ها چون من بجای شیر خون کردی

دیگر

مجنون در آینه رخ خود دیده و حال کرد VII مسکین سواد طرهٔ لیلی خیال کرد

دیگر

ای خرامنده سرو ناز من VIII از قد تست سرفرازی من

نظیرهٔ کمال خجندی

رفت سرو سیم بری یا ختم IX درد سری رفت سری یا ختم

نظیرهٔ طاهری

مرا عکس بآن ماهی که تعویذ دل و جان است X سوادش قرة العین و بیاضش نور ایمان است

دیگر

خط خوبت بر آن عارض که حال من کند تسوید XI سواد او شب قدر و بیاض او صباح عید

نظیرهٔ حافظ

گل ز نرگس در چمن صد چشم روشن وام کرد تا هوای سیر آن شمشاد سیم اندام کرد

XII

نظیرهٔ خسرو

زان سبب رایات شاهی سرفراز لشکرست   حکایت قرآن مدائش مهر جهان تاب سرست

XIII

دیگر

سعد از آتاج پرتو هرکه زیب و زیور ست   از گرانی هر زمان بار دل و درد سرست

XIV

نظیرهٔ امام رازی

بال مذهب گشود مرغ مشعشع بدن   اشک ملمع بریخت شمع مرصع لگن

XV

مطلع

بالب لعلش مرا مستی خوش است   هردمم با لعل او هم مستی خوش است

XVI

دیگر

من ز نادانی ز پابوست جدا افتاده ام   بلبلم بی گلبن داری بی نوا افتاده ام

XVII

دیگر

هر گلی را بدست خاری هست   هر ملی را ز پی خماری هست

XVIII

DİGER

Nice âdemdür buña Yârab tahammül eyleyen   Her melek-sîmâ perînüñ hem-demi bir ehre

XIX

DİGER

Katı gönlinde nigâruñ iy rakîb it sengile   Şimdi mi olmış durur ceng eylemek it sen

XX

DİGER

Bütün arkada gam yok eskise kürk   Ki kelle sag olıcak tiz bulur börk

XXI

MÜFRED

3 Fe i lâ tün Fe i lün (3. . – –/. . –)

Bende yok yâre karîb olmaga çün kudret eli   Yâr eger iki kadem lutf ide olmaya ba[c]îd

XXII

MÜFRED

Bendeden âfâka uçmaz bir [c]ibâdet bülbüli   K'almaya virdüñ kitâbın gül gibi minkârın

XXIII

مفرد

ز در فانه هم آغوش دل و جان منست   لامعی بی خبر و دربدر و سرگردان

XXIV

MÜFRED

Düşde gördüm ki der-âgûş iderem yâri didüm   İşidüb lutf ile dil-ber didi kim cânuñ id

XXV,

مفرد

شهر دل را تخت کرده آن شه خوبان چو جهان   لامعی آمد ز طلب همچون گدایان دربدر

XXVI

MÜFRED

Bûse ter itmedi hâl-i lebüni silme didüm   Didi ağzunda senün mercimek ıslanmazimiş

XXVII

MÜFRED

Sevâd-ı çehresinden her rakîbün   Karanlıkdur cihân göz gözi görmez

XXVIII

MÜFRED

در راه انتظار تو چشمم چهار گشت   ای هد هد صبا خبری از سبا بیار

XXIX

LATÎFE

Anda °işret içinde zevkile siz   Bunda mihnet içinde sikûne biz

XXX

MÜFRED

İtmedin ceyb-i ecel dirligümün ceybini çâk   Var ümîzüm ki düşüb pâyuna tutam etegün

XXXI

MÜFRED

مرغ دل در عالم اطلاق بود   دانهٔ خالت اسیر دام کرد

XXXII

MÜFRED

Lâmi°î pâyüne düşdügine incinme begüm   Bir düşişdür buda heyhât ki bir dahi düşe

XXXIII

MÜFRED

بر توکل تکیه کردن هم طریقت کافریست   راه رو را هر چه می افتد تحمل خوشتر است

XXXIV

در ارسال بعضی چیز

هردم این وجه محقر خاک پایست   خدمتی زین به نمی آید زما

XXXV

MÜFRED

Ol bahr-ı hüsn öninde bârân-ı eşküm el-hak   Bağdâda desti ile şurâb iletmek ancak

XXXVI

DER-İLTİMÂS-I TERBİYET

Terbiyetler itse ger ben hâke lutfun pertevi   Devr içinde sikke-dâr olam zer-i hâlis gibi

XXXVII

MÜFRED

Hâr-ı ğamda pârelendi pâ-yı °akl u cân u dil   Lâmi°î yolunda imiş bu dahi nitmek gerek

XXXVIII

MÜFRED

Didüm ağzundan dün aldum ben vefâ ikrârını   Didi kim ol didigün olurdı bühtân olmasa

XXXIX

در تعرض شاعران زمانه

Hayâlin illerün terhâ ururdı Necâti öldi şâd olsun revânı

XL

DİGER

İy Lâmiʿî cihânı yakdı sözün velîkin Seng-i siyâha benzer bî-derd sûzi bilme

XLI

DİGER

Aldı Hayâlî fikri cân-u gönül diyârın Çıkdı rakîb aradan Zâtî anılmaz oldı

XLII

DİGER

Sözine kimse Sunʿînün bugün hiç eylemez ikbâl Ne tedbîr itsün ol miskîn sehunde Tâliʿî(?)

XLIII

DİGER

Çün Ahmedden urursın Lâmiʿî dem Mesîhî kimse anmazsa degül gam

XLIV

در قدح نبی کذاب و اعرج

Baş korhusı Agsak Nebîyi hayrete saldı El-hak ayagı gibi dili dahi kısaldı

Lâmiʿî vasf eyleyüb miskîn saçın her dil-berün

Çok perîşân söyledün estagfiru'l-lahu'l-ʿazîm

N O T L A R

DİBACE

Yalnız (AE) ve (B)'de var

1,2 yalnız AE'de var./ 3 Fâtiha-i gene hutbe-i manzum (B)/ 39.yâre:Hakka (B)

54.suhandur:sehundur (B) /60.nazm yalnız (B)'de var /79.nazm-ı pervîn:pervîn gibi (B)

80.ğarrâdur:ğarrâ (B)/ 81,82,83,34 yalnız (AE)'de var./98. yalnız (AE)'de var.

101.beyt:nazm (B)/ 106.fazlu'l- : faslu'l- (B) / 113.z:Hâfız (B)/ 117.z: Hâfız (B)

123.memleket-i : mülket-i (B) / 124.... yalnız (AE)'de var.

139.Şeyh Nizâmî:Nizâmî (B)/ 143. şi^c^rün ....yokdur,yalnız (AE)'de var

143.^c^aleyhi's-selâm: sala'llahu ^c^aleyhi's-selâm (B)/ 149.ba^c^zı: yalnız (AE)'de var

150.151,152.153.154.155.156.157.158,159,160-181 yalnız (AE)'de var.

195.ebrâr:......dur (B)/ 197.eyleye:İdine (B)/ 198.eyleye:ide (B)/

200.ki: (B)'de yok, hevâ:bâd (B) / 209. nesr: (B)'de yok,cânın:cân (B),şânı:şânân (B)

222.enâret-i mihr:enâret-i envâr-ı (B) /225. idüb:eyleyüb(B)

229. nesr: (B)'de yok,sâlik:mesâlik.(B), z: Hâfız (B)

234. nesr: (B)'de yok,bu yüzden tûtî-vâr şekerin terennüm iderler ki: böyle dil-kes terennüm iderler ki (B)/ 236. nesr: (B)'de yok, mestâne-sıfat böyle terennüm kılurlar: bu ma^c^kûle tekellüm iderler (B)/ 238.nesr: (B)'de yok, ve el-hâsıl: ve'l-hâsıl (B), her: ne (B), ki: kim (B) / 240.kılurlar: iderler (B)/ 262.güzînün:kibârun (B)

263. tevâtür haddini bulmışdur:tevâtüre irmişdür (B)

265.kuddiset esrâruhum ve ussiset etvâruhum: (B)'de yok,kimsenün: kimesne (B)

266. inkârı yokdur: inkâr idemez (B) /266.ve anlardan.......nesr: yalnız (AE)'de var

270.tâyife-i : tâyife ki (B)/ 272.rediyyü'L : reviyyü'l (B)/ 274.hasîsler:kimseler (B)

274. medh ü ta^c^n : ta^c^n u kadh (B)/ 275.zarar virmez: zarar u keder (B)

280. ^c^ayîd: (B)'de yok / 284. olmaz: gelmez(B) / 290. dellâlları: dellâllarıdur (B)

292. güftârumuz:sözümüz (B) / 294.lokma: loğma (B),rûz u şeb: (B)'de yok

297. fuşâr:fişâr (B), dem-i: dem ü (B)

298. Dizerler dürleri har-mühreyile

Urarlar lâfı mühr ü zühreyile yalnız (B)'de var.

303.tâyifenün:bunlarun (B)/ 305. rüsvâyilerinün: sevdâyilerinün (B)

307.z: Hâfız (B)/ 309. nesr: (B)'de yok/ 310. terzikatdan:terzikat-i ^c^acîbden (B)

318.esîr-i ^c^ikâl-i fikr ü hayâl: mağlûb-ı fikr ü hayâl (B)

321.âdemi ma^c^rifet-i intisâbda: ^c^idaâd-ı âdemi ma^c^rifet-i intisâbdadur (B)

322. nesr: (B)'de yok / 323. dem-be dem: leyl ü nehâr (B)

326. dimişdür: söylemişdür (B) / 328. ^c^arz-ı merâm: söz (B)/ 329. sârlarun:sârun (B)

337. mühmel: (B)'de yok

338. takdîm ve: (B)'de yok, ğarîb ü ᶜacîb: ᶜacîb ü ğarîb (B)
349. mekânda: yirde (B)/ 364.pür-hikmetdür:hikmetden hâli degüldür (B)
369,370 (B)'de yok / 376.(B)'de yok / 385'den 405'e kadar (B)'de yok/ 418.(B)'de yok.
425. z: Hâfız (B)/ 434.eyleyeler: eyler (B)/ 441,442 (B)'de yok/ 453-465'e kadar (B)'de yok
471. tażarruᶜıyile: birle (B)/ 474. Şeyh: (B)'de yok/ 480,481,483,484 :(B)'de yok
489. nesr: (B)'de yok/ 492. anun her giz:(B)'de yok /496. maᶜaşeretde: musahabetde(B)
545. idüb:iderler(B)/ 554. z: Hâfız (B)/ 558. tefsîr:tağyîr (B)
563. tarîk-i ahsen birle: tarîkle (B)/ 573.dil-ârâ:dil-ârâdur (B), ve bu...... dinilmişdür: (B)'de yok/ 577.nesr: yok (B)/ 581. halk:mahlûk (B)/ 589.meşâribi:meşrebi (B)
605.vücûdda: sülûkda (B)/ 606.z:Hâfız (B)/ 629.mahsur: hasr (B)/630.bu:bunlardan (B)
639.söyledi: iᶜlâm eyledi (B), ᶜarż eyledi: söyledi (B)/ 640.okıdılar:okutdı (B), vaktâ ki mahlas-ı ğazele geldiler: çünkim bu beyte gelindi (B)/644.urdı: urub(B)
645.kendü eliyle hırkasın:mübârek eliyle kendü hırkasın (B)/659.nesr:yok(B), yine:dahi (B)/662,(B)'de yok/ 679.hoş zülâli:nûş-ı zülâli (B)/685.eyledi: kıldı (B)
689.Müşerrefü'D-Dîn:Muslıhu'd-Dîn (B)/ 693.ekâlim-i ᶜâlemde geşt:seyr-i kûh u deşt eylemişdür (B)/ 694.(B)'de yok/ 698.istifsar:sorar (B)/699.hân:sultân (B)
705.gûş-ı hûş:kulağ (B)/ 706.nağmeler:demdeler (B)/714.okumış ki: okudı (B)
715,716 (B)'de yok/ 722.Bekr-i müeddeb:Bekr'e (B)/ 728.(B)'de yok/ 734.yazmışdur: yazmışlardur (B)/ 738.ᶜıyâdete:ziyârete (B)/ 739.mü'minün: mü'minlerün (B)
740.evkatde:vaktde (B)/ 742.urduğı:urdığından murâd (B)/744. bünyân-ı beden sultân-ı rûha ulû meşhed: beden rûha ulû meşhed ü maᶜbed (B)/ 746.teessüf ü telehhüf:peşîman (B)
748.zâhir ü lâyıh olur: görinür (B)/ 752.murâd:maksûd (B)/755,756.(B)'de yok
772.ayıtmışlar:buyurmışlar (B)/ 779.beyt-i ᶜArabî:beyt budur (B)/801.Hâfız: z (B)
807.zamânun:devrânun (B)/ 812. mekremetün sebeb-i mevhibetinden:mevhibetün sebebinden (B), Firdevsî:(B)'de yok/ 813.virür ki:virmiş ki (B)/ 819.Farsça beyt (B)'de yok
820.haviyye-i:âteş-i (B)/ 827.şeyh-i mezkûr:hażret-i şeyh-i mesfûr (B)
832.Senâyî:li-ğayrihi (B)/ 838.vakt ki:vaktdeki (B)/ 843.serfizâlarında:şerîflerinde (B)
844.saᶜâdet-likâlarında:münîflerinde (B)/ 853. eyler:ider (B)/ 854.iksâr-ı kelâm:iksâr u ıtnâb (B)/ 856.delâyil-i : berâhin-i (B)/ 859. z: Hâfız (B)/ 868.Farsça beyt (B)'de yok
881.Saᶜdî: Şeyh Saᶜdî (B)/ 888.tarîk-i : sebîl-i (B)/ 893.mezîdâtdur:zâyidâtdur (B)
894. z: Hâfız (B)/ 906.kadar vardur: kadar dahi vardur (B)/ 907.külliyâ:bi'l-külliye (B/
908. haml gerekmez: haml itmek gerekmez (B)/ 909. z: Hâfız (B)/ 912.ğâyeti:nihâyâtı (B)
913.nihâyâtı:ğâyeti (B)/ 918. beyt:nazm (B)/ 920.cevv-i furuş:hûy-nümây (B)
929.külüng-i girdâr:fikret-i külüng-girdâr (B)/957. kırk:otuz (B)959. -: mısraᶜ (B)
962.ve bir: belki (B),eyyâm-ı: ekseri (B)/ 965.zuhûra gelmişdür:zâhir olmışdur (B), z: Hâfız (B)/ 968.düşüb:düşdükce (B)/ 970.olınmışdur:olınmışdı (B)/ 981-988 (B)'de yok
989-994 (B)'de yok

1003.evzâr-ı bî-fâyidem ile:evzârumla (B)/1004.akzâr-ı mâlâ-nihâyem ile:akzârumla (B)
1009.nisârum:disârum (B),eger:ger (B)/1014.tıynet-i : tabi^{c}at-ı (B)
1016.z: Hâfız (B)/1021.âşüfte hâl:bir geşte hâl (B)/ 1036.muktezâsınca:hükmince (B)
1039.ki ismi kahrâmanı ^{c}âlemün Süleymânı ve tokuz ataya dek şâh-ı felek burhânıdur
(AE)'de yok/1060.hâtem-i cem:hâtemdür (B)/1081.^{c}acîbe:ğarîbe (B)/1082.ğarîbe:^{c}acîbe (B)
1092.kaziyye zuhûra gelmişdür.Nazm:

Bi-hamdi'llah dökülen hezl-pîşe — Füsûn-ı ^{c}ışkdur rûhum hemîşe
Harâb-ı ^{c}ışkum ü mest-i müdâmum — Dil ü cândan mürîd-i şeyh-i câmum
Çıkarsam n'ola nazm içinde nâmı — Benem çün bende-i hâs Nizâmî

(AE)'de yok/ 1154.zamânun:cihânun (B)/1155.

Sıddık-ı cihân olsa lakab aña ^{c}aceb mi — Nâmı gibidür Yûsuf-ı sânisi zamânun

(AE)'de yok/ 1185. (B)'de yok/ 1188.

Şu deñlü halka virdi hûr u dil-rubâ — Bende der-bân ola rızvân (AE)'de yok

1237.ider:kılur (B)/ 1238.kılur:ider (B),ider:kılur(B)/1283.pâdişâhâ:ilâhî (B)
1286.bî-mikdâra:bî-karâra (B)/ 1290.minnet ihsân kıl:minnet eyle (B)
1307.işigünde:dergehünde (B)/1322.böyle dinildi:bu yüzden dinildi (B)

الحمد لله الذي تحاسد الجلاجيد قلوبها تشوقاً الى جنابه الا تجد لها راحة معرفة فأنت تجاوز جمعهم
او طائفة والصلوة على سيدنا محمد الذي هو المبلغ على الطبيعة طراً

(AE)'de yok

KASİDELER

1.başlık: L'de yok,Dîvân-ı Lâmi^{c}î Çelebi rahmetu'llahi ^{c}aleyhi rahmetihi der-tevhîd-i bâri-Ta^{c}âlâ (Ü),Dîvânçe-i bende-i fukâra Lami^{c}î-kemter ki munkasim-est ber-penc-defter(B)
3.L,Ü,B'de yok/4.L ve Ü'de yok/ 9.Hakkdur: olur kim (Ü)/12.dûnında: güninde (Ü)
27.Başlık: (L)'de yok,Tevhîd-i bâri-Ta^{c}âlâ (Ü)/ 38.bahr eyler: kulzüm ider B,L,Ü'de yok
39.Ü'de yok,zer-i hâlis:zer-i hâs B,L/ 45.hançer-i : gerden-i Ü/ 46.leşker-i :^{c}asker-i L,Ü
60.kemâl:cemâl Ü,L/ 65.yekser:ancak L,Ü,B/67.meh:dil Ü/70.şehâ:senün L,B
71.ser-be:ser-te L,Ü/72.-ı rahmetünden:ni^{c}metünden L,Ü,B/74.bunca:nice Ü,B
76. Dest ü pâsında çü var bunca ^{c}alâyıkdan ^{c}ıkâl L,Ü,B
77.berk uran:görinen L,Ü,B/84.kaldı:oldı L,Ü,B/85.âb-ı hayât:mâ'ül-hayât L,âbu'l-hayât Ü
91.zamân:seher L,Ü dem-be dem virdi budur B/ 96.ger irişmezse:eger irmezse B
101.hüsnünden:hüsninden L,Ü,B/103.enbiyâ vü:enbiyâdur L,B/ 106.kalmaya:olmaya L,B
107.Başlık L'de yok/ 117.-ı kevn:-ı cân Ü na^{c}imi birle:na^{c}imiyile L,Ü,B
125.-ı dînedür: rûhadur L,Ü/ 126 L ve Ü'de yok/ 129.tîr-sıfat:tîr gibi Ü
135/b. Envâr-ı şemsi görmezse tañ mıdur ^{c}amâ L,Ü/138.rûşenâyiçün:tutiyâyiçün Ü
140.cevher-i : gevher-i Ü/ 144/b.kaldı: kıldı Ü/149/a.eyledün: eyledi Ü

152/a.necmdür: mihrdür Ü/ 155.mahrem nic'olmasun:nice mahrem L
kenarda: فی مدح آل اصحاب الکرام والاولاد العظام رضوان الله علیهم الی یوم القیام Ü,B
157.ol mehün:ol şehün L,Ü/ 161.^{c}ilm: fazl L,Ü,B/ 163.-i asfiyâ:enbiyâ L,Ü,B
166/b. Bu cengile oldı şâh-ı şehîdân-ı Kerbelâ L,Ceng içre oldı şâh-ı şehîdân-ı Kerbelâ Ü
167/a-b. L ve Ü'de yok/ 168.anlar:şunlar L,Ü,B,/ bu resme nâ-revâ:bu vechle cezâ L,bu
resme nâ-sezâ Ü/ 169.diler:umar Ü/ 175,176,177 L'de yok/ 177.tan:ğam Ü
180.^{c}asîlerünse: cürm ehlinünse L,Ü/ 184. Red itme ağlayu kapuna geldi Lâmi^{c}î L,Ü
sehâ: ^{c}atâ L,Ü/ 185. şâh: h^{v}âce L/ 187.ğarîbem:fakîrem L,Ü,B/189.Başlık Ü'de yok
308.zeyn:germ L,Ü/ 311,312. Düşmiş idüm derdile nergis gibi zâr u sakîm
Hem tağılmışdı hayâl u fikr ü hûşum çün sezâb L,Ü
314.içüm:bağrum Ü cânum B/ 322.Âsiyâ-yı çarha kalmışdum ^{c}aceb kim bî-sütûn L
urur: ider L/ 325.ögidür: un ider L/ 327. ^{c}azm: seyr L,Ü/ 337.ki dem-â dem: kim hemîşe L-Ü
338.üzre:içreL,Ü/ 339.içre:üzre L,Ü/ 341. mülk-i : taraf-ı L,Ü
345. Hûn-ı ^{c}âşıkdan elin hınnayle kılmış hizâb Ü,L,B/356.dîvân-ı : meydân-ı L,Ü
362,363 Ü'de yok/ 364.hâne-i : kûşe-i L,Ü,B/ 370.te'siridür:emrindedür Ü/373.emreyleye:
emreylese L,Ü,B/ 378.câne hâl: keşf ü hâl L,Ü/ 392 Başlık L'de yok,Kasîde-i nisâbu'l-
^{c}irfân Ü/ 397.sultânumuz: Yezdânumuz L,Ü/ 399.yaraşur: tan mıdur Ü/403.yimişlerin:
^{c}ıyşlerin L/ 414.^{c}işret: mihnet L,Ü,B/ 437.cânumuz: sînemüz L,Ü/ 443.melâmet hırkasın:
fenâ tonın bugün L / 443,444 Ü'de yok/ 457. kal^{c}a: hısn L / 465.heft:yidi L,Ü,B
474. zerrece:şemmece L/ 475. Bağrın anunçun yakubdur lâle-i nu^{c}mânumuz L,Ü
477.şîşe-i : dîde-i L/ 479.sekr:mekr L,B/ 496.^{c}Ömrünün nakdin çürütme nîsye nârına
yanub L,Ü/ 520.sanur: sanub L,Ü,B/ 523. -likdür etvâr-ı : durur tavr-ı L,Ü,B
532. bütün yudar: yudar tamam L,Ü,B/ 533. Hırs ağzın şöyle açmışdur bugün a^{c}yânumuz L,Ü
537. varmaz açmasun: çıkmaz görmesün L,Ü,B/ 548.ol demde: ol yirde Ü
552. -ı ^{c}âşıka: ^{c}arife L,Ü,B/ 562. Ü'de yok/ 579. şefi^{c} ol ire tâ: meded senden olur L,Ü
595.dilâ:şehâ L,Ü; gönül B/ 598.ol nağme: bu nağme Ü,B/ 602.devrân: gerdûn Ü
610.bâd-ı hazân: bâd-ı ecel L/ 613.gel: var L,Ü/ 617. gel anı: var anı L,Ü/ 622,623,
624 Ü ve L'de yok/ 627 L'de yok/ 633. u sükûn: vekâr L,Ü/ 638,639,640 L'de yok/ 641
L,Ü ve B'de yok/ 644,645,646,647. L va Ü'de yok/ 650. âhir: ön son Ü,B
654. ne durur: ne gerek L,Ü/ 682. özün: önün L,Ü,B/ 684.ey dil: ey gül L,Ü,B
686,687, L ve Ü'de yok/ 690.nideyim: nidelüm L,ser-be: ser-te L,Ü gerçi: tut ki L
691. L'de yok/ 693.endîşe:fikr L,Ü/ 695.kavlüne fi^{c}lün: fi^{c}lüne kavlün L,B
697.L ve Ü'de yok/698. B'de yok
در مدح سلطان جهان پناه یسر الله ما یتمناه : بیت L,Ü
727,727. L'de yok/ 727. san: yâ Ü/728, yâ: kim L,Ü; san B
732. Gûyiyâ cânbâzdur encüm melek mülkinde kim L,sanasın:gûyiyâ Ü,B
germiş: çekmiş L,Ü,B/ 734.sîmden: nûrdan L/ 736.direr:virür Ü/738.kıldı:itdi L,Ü

740.dehr:çarh L/744.Ḫüsrev-i eflâkdur yâ elde câm-ı Cem tutar L,Ü,B
749.Çekdi levḥ-i zer-nigâre nûrdan mıstar güneş L/750,751 L'de yok
756.çıkub: turub Ü,B ; dem:gün Ü,B/ 759. Kim ḫazân yaprağı gibi turmadan ditrer güneş L
760.nuh-felek bir sâyebân:sâyebândur şan felek L,Ü,B/762.câmi^c de:mescidde L
769.kurmış:tutmış L,Ü/773.Ṭutiyâ-veş rûşenâ-yı çeşm-i cân eyler güneş L,Ü .
774.bugün: ^c ıyân L,Ü/ 779.Zer-külâh üzre takınmış nûrdan yükler güneş L
782.urub:idüb L,Ü,B/ 785.cebhe:cebhesin Ü; yüzin:yüz Ü/ 788.tartar:iletür L,Ü,B
789.Her seher düşman ḥışârı üstine atar güneş L,Ü,B/
792.Her gice odlar şaçar düşman ḥışârına şihâb L/ od atub: od urub Ü
796. râh:yol L,Ü,B/ 802,803 L'de yok/ 802.Her dem ejder-veş şaçar ağzından a^c dan̄ üzre od Ü,B
808.bir cenîbet: bir yedekdür L/ 810. burc-ı : bâm-ı L,Ü,B/ 814. meclisün̄de: bezm-i şehde
L/ 825.ola:K'ola L,Ü/ 832.zeyn: ^c akd L,Ü,B/ 836.eş^c ârını evsâfını:evsâfını eş^c ârını L,Ü
839.Terbiyetle seng-i ḫârâyı çü la^c l eyler güneş L/ 841.ḫâkine:toprağına L
ma^c dilet: żiyâ L/842.derdümle:derdiyle L/ 846.giceler:her giceL,Ü/ 849.dem-be dem: dâyim
L,Ü/ XI. kaside Ü ve L'de yok / 852.B'de yok/ 899.an̄a rûḥ-ı revân: durur rûḥı anun̄ L
921.gibi: daḫi L/ 923.çarḫ:şems L/927.eylemez:düşmezdi L,nâlişler:ben nâlân L
928.çeksen̄:salsan̄ L/933.mıżmar: ıżmâr L/935.mufażżal:tefeżżul L/938.iltica:ittikâ L
940.sîm:beytüm L,B Neşr-i eltâfun̄ kılur bûstân-ı dehri pür-nevâ L/ 942.-ı berîn: -ı felek L,B/ 946. dergehün̄de:ḫizmetün̄de L; gülşenün̄de B/956.Dehri idelden pür-żiyâ: dehre v... den rûşenâ L/ 968.ervâḥın itdün̄:rûḥını kıldun̄ L/972.rûşenâ:pür-żiyâ L
975.başlık L'de yok,kasîde Ü, VELEHU KASÎDE-İ DİGER DER-MİDHAT-I KAHRAMÂN-I ZAMÂN SULTÂN SELÎM ḪÂN BİN BÂYEZÎD ḪÂN B/ 981. tîğün̄: tîrün̄ L,Ü/991.fikr-i : rûşen L,Ü
993.sâye-bândan ahkar:sâye-bâna ben̄zer L,Ü/995. fikretün̄de:fikrün̄ içre L,B,melâyik: ḫalâyık L beyit Ü'de yok/ 997.a^c dân̄a: a^c dâya L,Ü/999.müşkîl:münker L
1005.raḫş-ı : ceng-i L;ḫung-i Ü/1007.rûyun̄ zükkâsı dün-gün:hüsnün̄ zükkâsı dâyim L,Ü
1009.nâsır:vâsıl L,Ü/1013.nâmen̄:hükmün̄ L,ḫâmen̄:kilkün̄ L/1015.tîrün̄:tîğün̄ L,rumḫun̄: tîrün̄ L,Ü/1020.ey cân:ol dem L,Ü/1021.sükker olsa tan̄ mıdur: olsa sükker ^c aceb midür L,Ü
1026.kapusında dün-gün:kapusına dâyim L/1029.enverinden:nûrından L,kıldı: itdi Ü
1031.Gelmez beyâna vaşfı sığmaz gümana lutfı L/gümâna:lisâna Ü/
1037.-yı ẕâtun̄: ^c ömrün̄ L,Ü/1040 başlık

L,Ü در مدح پادشاه اسلام سد الله ظلاله علینا بر اله ظهره الی الاعوام

B در مدحت حضرت ظل الله عالم پناه سلطان سلیمان بن سلطان سلیمشاه

1044.gûyâ:şan kim Ü/1047.Serv egilüb ayağun̄a düşmek ister şu gibi L,Ü
1051/b.Hüsnün̄e revnak viren çün eşkimün̄ bârânıdur L,Ü
1052.açmışdurur:çekmişdür Ü/ 1054/b.Cânuma bezm-i ezelden bir kadeh şunmış lebün̄ L-Ü,B

1058. Zâhide di töhmet-i dîn itmesün ^{c}uşşâka kim L,Ü,B/1059.çarh-vâr:çarh-veş L,Ü
1061.bir resme:bir veche Ü/ 1062.içre ser-tâ ser bu dem:ortasında ser-te ser L,Ü
1063.sabâ:şimâl L,Ü/Nağme-i bülbül semâ^c içün safâ devrânıdur L,Ü,B
1064.gûyâ:ya^{c}ni L,Ü,B/1066.aydün:diyün L,Ü,B,zâhir:çünkim L,Ü,B/1070.gülşenün gûyâ:
guyiyâ bâğun L,Ü,B/1071.çemen mülkinde ebr:çemende yasemin L,Ü/1074.şîrîn:bir hoş L,Ü,B
1079.Bu yakîn oldı ki haşrun şübhesüz burhânıdur L,Ü/1081.sanasın:gûyiyâ L,Ü; diyesin B
1082.Lâmi^{c}î : iy gönül L,Ü,B/1089.bu nâm: bu ad L,Ü/1093 L,Ü ve B'de yok
1095.Tutiyâ-yı ^{c}ayn-ı ^{c}âlem olsa pes erzânidür L,Ü/1097.erbâb-ı dil:her ehl-i dilL
ehl-i cihân:Ü; halk-ı cihân B/1098.Keffün keffî-i ins ü cân:hoş ^{c}âleme keffün keffî L,Ü,B
1100.dü-^{c}âlem mülk-i kemter:cihân mülki kimine L,Ü,B/1103.yiter:dürer L,Ü;^{c}azm-i bezm
olsa:vakt-i cûd olsa L,Ü;^{c}ummânıdur:burhânıdur L/1106.a^{c}dâ:düşmen L,Ü,B;-i gerdûn:
-ı ^{c}âlem L,Ü/1110.çarh-ı : sipihr-i L,Ü/Kim dahl-i Hindû ^{c}anâsır-ı pâye derbânıdur L,Ü
1114.Pâyüne yüz urmışumdur:düşmüşemdür ayağuna L,Ü,B/1118.dün-gün:dâyim L,Ü
1123.başlık HAZANİYE L, KASİDE-İ HAZANİYE Ü,KASİDE-İ HAZANİYE DER-MİDHAT-I HÜSREV-SIFAT
iklim SULTAN SÜLEYMAN BİN SULTAN SELİM B
1127.dil-keş:nâzük L,Ü,B/ 1131.cûylar:dûdlar L,Ü;olmış:olur L,Ü/1137.za^{c}firân ile:
erguvân ile L/1143.şecer:ağaç L,Ü/1144.yalnız AE'de var/1146.yolunub:yolınur L,Ü,B
1147.ğalat itdüm: hatâ itdüm L,Ü/1153.kilki:gönli Ü/1161.ider:eyler L,Ü;mârından:
şeklinden L,Ü,B/1163.Yetmiş iki millet ursa saña yüz olmaz ^{c}aceb L,Ü
1172.mu^{c}allâdur bugün: bugün a^{c}lâ durur L,Ü/1182.ceres-vâr:ceres-âyin L,Ü;ceres-mânend B
1185. ma^{c}den-i :menba^c-ı L,Ü/1187.ümmiz-vâr:seyyîd-vâr Ü/B'de kenarda: Zikr-i seyyârât-ı
seb^{c}a/1191.^{c}ışkına:yâdına L/1198.mâhi gibi: mâhi-sıfat L,Ü,B/1199.Ka^{c}be gibi: Ka^{c}be-âyin L,Ü
1211.-ı cûd: -ı ^{c}ıyş L,Ü,B/1212. ü devletile: ü sıhhatile L,Ü,B/1213.ni^{c}met-i firdevs:
devlet ü ikbâl Ü/1214. devr içre zâr: ^{c}âlemde var L;^{c}âlemde dâr Ü;devr içre dâr B
1215. Hak mu^{c}în u Mustafâ hâdi vü Cebrâil yâr L,Ü
1216. başlık L'de yok KASİDE DER-MEDH-İ SULTÂN SÜLEYMÂN BE-REDÎF-İ GÜL Ü,
KASİDE-İ GÜL REDÎF DER-TA^{c}RÎF-İ ŞEHRİYÂR-I ZARÎF HAZRET-İ SULTÂN SÜLEYMÂN BİN SELÎM HÂN B
1226. -ı şevketin: ^{c}izzetin L,Ü/ 1230.şem^c-mânend: şem^c gibi L,Ü,B/1232.eylemiş: eyle-
di Ü/1235.bir kez:bir dem L,Ü/1237.itdürdi sabâya: itdi bâd-ı subha L,Ü,B
1238.-i çarh: bâğ L,Ü,B/1245.^{c}aceb: gör ol L,Ü/1246.L ve Ü'de yok/1252.Ölçerür bülbül
kanat saldukca benzer âteşin L,Ü/1264.seyre:sayda L,Ü/1268.bül bülleyin: bülbül gibi L,Ü
1286.-i ra^{c}nâ: -i câdû Ü/1287.-i ezhâr:-i gülzâr L,Ü/1297.her dem: her nefes L;dil-dâr:
yâr L/1298. L'de yok/ 1299.Ü'de yok/1300.nâgehân:benzer L,Ü,B; yâr: dil-dâr L,Ü,B
1301.pür-tâbunun:müşkînünün L,Ü/1304.ğam-h^{v}âr: hum-h^{v}âr L/1311.subh-ı : şem^c-i L
1315.^{c}arż-ı hâl:^{c}arż idüb Ü/1318.^{c}aks idüb: ^{c}aksine L,Ü/1320.kankı:nice L,Ü
1322.kelâmun:kelâmı L,Ü/1324.-ı bustân:-ı gülzâr Ü,B
1327.başlık Ü ve L'de yok VELEHU DER-MİDHAT-I ŞEHRİYÂR-I ^{c}ÂLEM-PENÂH SULTÂN SÜLEYMÂN
BİN SULTÂN SELÎM ŞÂH B

1330.erbâbınadur:erbâbına L,Ü,B ,bugün: gibi L,Ü/1346,tozına:toprağına Ü
1351.devründe: ᶜahdünde L,Ü,B/1359.-ı hikmet:-ı fikret L,Ü,itdüm:kıldum L,Ü,B
1363.u devlet: u tâliᶜ L,Ü/1364.baht:ᶜızz L,Ü,B/XIX. kaside L ve B'de yok
1443.başlık KASÎDE-İ TÎĞ DER-MEDH-İ SULTÂN SÜLEYMÂN Ü
1465. ᶜArż itse dem-be dem yaraşur ins ü câna tîğ Ü/1475.Ü'de yok/1477.halkı ser-be ser: mülk-i ser-te sér Ü/1480 Ü'de yok/1481.kef-i gevher: bed-güher Ü/1483. Destündeki budem ne kalemdür şâhâ ne tîğ Ü/1484.devletedür tâziyâne:devlete durur zübâne Ü
1492.Bâğ-ı cihânda benzemese mihr-i câna tîğ Ü/1496.kapunda:devründe Ü
1501.belini:meyânın Ü/1508.Ü'de yok/1516.Şol resme Lâmiᶜî ğam u mihnetde hastadur Ü
1517.Kasd itse katl içün ana cândan utana tîğ Ü/
1520. Başumda şemᶜ gibi zebânumdan od yanar-Tan mı boyansa âh-ı dilümden duhâna tîğ Ü
1529.kılmağiçün:kılmağa her Ü/1531. ü żalâl: ü ᶜinâd Ü/XX. kaside L ve Ü'de yok
1534.başlık DER MEDH-İ ŞEHRİYÂR-I CİHÂN SULTÂN SÜLEYMÂN-I CEM-NİŞÂN مدح شهريار سلطان B
XXI. kaside DER-MEDH-İ İBRÂHÎM PÂŞÂ BİN HALÎL PÂŞÂ BİN İBRÂHÎM PÂŞÂ BE-İŞÂRET-İ TAᶜRÎF-İ CÂMİᶜ-İ VEY Kİ DER-HAREM-İ HÂNE-İ HÔD-EST L,Ü/1591. ki gel:ki bu Ü;ki var B, bir dem: iy dil L/1592.tozına:yolına L,Ü/1593.câcibü"t-taᶜzîm:vâcibü't-tekrîm L,Ü
1594.ayağun:işigün L,Ü,B ,çarh-ı: ᶜarş-ı L,Ü/1595.hullet:rıfᶜat L,Ü/1597.L'de yok
1601. u fażl: u ᶜilm L,Ü/1602.-ı pâyile: râhile L,Ü/1605.tabᶜ-ı: zihn-i L,Ü,B
1606.hisbet:nisbet L,Ü,B/1607.Fusurde dillere nutkun olur duᶜâ-yı Mesîh L,Ü lutfun:nutkun L,Ü,B,Hasûd çeşmine hâmen gelür ᶜasâ-yı Kelîm L,Ü
1608.-ı sitem: -ı cihân L,Ü,B/1609.mislün:milletün Ü/1611/b.Ki kıldı Hak anı ahkâm-ı dehr içün takvîm L/1613.kala:ola L,Ü,B/1616,1617 L ve Ü'de yok/1619.zemînde: ayakda L,Ü
1621.kılma:kılmağa L/1622.Ki hâl-i ᶜâleme oldur bugün habîr ü ᶜalîm L
1625.başlık DER MEDH-İ BAᶜŻ-I VÜZERÂ L,KASÎDE DER-MİDHAT-İ BAᶜŻ-I VÜZERÂ Ü
1629.harîminde: harîminden Ü,B/1638.rûz u şeb:dün-gün L,Ü,B/1640.Bulmıya işbu intizâmı zamân L,ide:eyleye L/1641/b.boynına mihrden:mihrden boynına L,Ü/1642.kahrunun nazrı: gözünün żarbı L,Ü,B/1648.hak-mânend:hak gibi L,Ü,B/1652.tende:cânda L,Ü,B
1659.beyit L,Ü ve B'de yok/
1660.başlık DER-MEDH-İ ᶜALÎ PÂŞÂ YESERA'LLAHU MÂ-YEŞÂ L
DİGER KASÎDE DER-MEDH-İ ᶜALÎ PÂŞÂ YESERA'LLAHU MÂ-YEŞÂ Ü
DER-MEDH-İ ᶜALÎ PÂŞÂ Kİ VEZÎR-İ SÂLİS SULTÂN BÂYEZÎD BİN MUHAMMED HÂN-EST B
1666.ursa:sürse L,Ü/1667,1668 L'de yok/1669-1674 beyitler L ve Ü'de yok
1673.bi'llah:va'llah B/1676-1681 beyitler L'de yok/1678 Ü'de yok
1679.sadefde:ᶜadende B/1683.müzeni: naᶜlüni L,Ü/1684.hisbet:nisbet L,Ü,B
1686.L'de yok/ 1688.Şuğal gibi elin kıldı fitneden kütâh L,B/1689.yidi:heft L,Ü
1690,1691.L'de yok/1692.lutf-ı : mülk-i Ü/1696.kılur:ider L/1697.L'de yok
Didi bu perde degülmişse dehr olurdı tebâh Ü/1698.şebinde:dûnında L,Ü,B

1699.mihrüñ ile:zülfüñ ile L,Ü,B/1703.-serîr:-cenâb B/1704.kılma:itme L,Ü,
Güher kılur taşa kim salsa pertevin nâgâh L/1706-1721 beyitler L'de yok
1706.lutfuña:cûduña B/1710.gerçi güfte der efvâh:söz egerçi der efvâh Ü;güfte gerçi der efvâh B/1715.kumûne:nigûne Ü/1716.du^{c}ânı:der-i du^{c}ânı Ü/1717.pâyüñ:râhüñ Ü
1719.Çün gün gibi çarhuñ derüñde çehresi hâk Ü/1721.B'de yok/1724-1729 L'de yok
1731.kılma:virme Ü,B/1732.Żamîr-i âsefidür râz-ı dehrden âgâh Ü
1734-1736'ya kadar B'de yok/
1737.başlık DER-MEDH-İ ḲAŻIYU'L-ḲUŻŻÂT MUHAMMED ŞÂH EFENDİ BİN ḲÂŻI ^{c}ASKER ^{c}ALÎ ÇELEBİ el-FENARI L,Ü,DER-MEDH-İ MUHAMMED ŞÂN EFENDİ BİN ḲÂŻIYU'L-^{c}ASKER ^{c}ALÎ ÇELEBİ el-FENÂRİ KI VÂLİ-Yİ BURUSA ŞODE-EST B
1754.Ura ger imżâ aña zer hallile dest-i hilâl L,Ü/1755.każâ-i mahkemeñ:każâ-i meclisüñ L,Ü,B/1757.tutılur:tartılur L,Ü,B/1768.bir ^{c}ahd-i: bir ^{c}akd-i L,Ü,B
1771.medhüñ şevkidur:şevkuñ medhidür L;şevkuñ lutfıdur Ü;lutfuñ şevkidur B
1774.mihnet-i:ġussa-i Ü,B/1780.bî-zevâl:lâ-yezâl L,Ü/1781.itsün:olsunL/
1781.başlık L'de yok KASÎDE-İ BERF Ü,
1782.gûyiyâ çarh-ı âsiyâbîdür bugün dûlâb-ı berf L/1783.idüb:itdi L,Ü,B/
1784.hâküñ:yerüñ L,Ü,B/1788.zemîn:basît L,Ü,B/1791.bak çemen:bu cihân Ü,Eflâtun-ı âb: her Sokrat-i âb L,Ü/1800.L ve Ü'de yok/1802.Zer devâ olmazsa n'ola zer devâdur derdüme L,Ü
1803-1805 beyitler L ve Ü'de yok/1806.senüñ:bugün L,Ü
Her gice cân kasdın eyler neylesün ahkâb-ı berf L;Ü/1807.çarh-vâr:çün felek L
1808.Başlık L'de yok KASÎDE-İ DİGER Ü,KASÎDE-İ ŞİTÂİYYE Kİ DER-VEY EŞ^{c}ÂR-I İLTİMÂS ESB-EST EZ-BA^{c}ŻI VELİYÂN-I DEHR B
1811.^{c}ayn-ı ^{c}âlem oldı: oldı ^{c}ayn-ı ^{c}âlem L,Ü/kılmaz:bir dem L,Ü,birdem:itmez L
1814.etfâm:etfâlum Ü,B b.Dil kebâbı birle çıksa rûz-ı nemden odlu âh L,Ü
1835.çok:ġam L,Ü/1836.rahşuña:esbüñe L,Ü,B/1838-1844 L ve Ü'de yok
1839.-ı nazmuñ: -ı medhüñ B/1844.bî-feres ^{c}azm-i sefer:hufte-dil terk-i diyâr B
1846.beydak encüm:encüm beydak L,Ü,B/1847.esbin:atın L,Ü,B itsün:kılsun L,Ü
1849.Başlık L'de yok KASÎDE-İ ŞİTÂİYYE (Ü),DİGER KASÎDE-İ ŞİTÂİYYE Kİ DER-ANCÂ HEM ÎHÂM-I TALEB POSTÎN-EST EZ-BA^{c}Ż-IHÂKİMÂN-I VAKT /B)
1851.dehri tutdı:tutdı dehri L,Ü,B/1854.zemînüñ:cihânuñ L,Ü/1875.abdân-ı:dekhâ-yı L,Ü
1882.-ı çarhdan:-ı berfden L,Ü,^{c}urûc:hurûc L,Ü,B/1889-1891 L ve Ü'de yok
1892.^{c}Arż-ı ihlâs-ı ^{c}ubûdiyyet durur çünkim ġaraz L beyit Ü'de yok
1895.taksîr:noksân Ü/1896-1898 L ve Ü'de yok/1905. beyit L ve Ü'de yok
1907.Başlık در مدح بیلاوه صاحب بنج وطاوه صاحبکه بیدر عزیز ایمه نفیس (L)
قصیده در مدح بیلاوه صاحب وطاوه و الصوفیه نوی (Ü)
در مدح اصداعه بیلاوه صاحبکه بیذر عزیز اینه فقیر احیا کرده بود و دعای هذمت دی (B)

1916.envâr:ezhâr L,Kim ziynetine reşk iledür gülşen-i hażrâ L
1919.bâd-ı : ebr-i L,Ü,B/1950.makâm:harîm L,Ü,B/1953.ü şerefdür: olubdur L,Ü
1963.n'ola: ne tañ L,Ü/1964. bu dilüm:bu göñlüm L,Ü;göñül B
1977.Başlık MEDH-İ KAPLUCA (L),KASÎDE-İ DİGER DER-MEDH-İ KAPLUCA (Ü)
1986.Her tarafdan ağzı suları akar arslanlaruñ L/2003.L ve Ü'de yok

TERKÎB-İ BENDLER ve TERCÎ^c-İ BENDLER

Başlık L ve Ü'de yok/
1. TERCÎ^c-İ DİGER DER-ZİKR-İ HUDÂ-YI EKBER (Ü),DER-ZİKR-İ HUDÂ-YI EKBER (L)
I.Bend: 5a.dilüm:göñlüm L;göñül Ü,B/ 5b.her:bir L,Ü,B
II.Bend 5a.ki:bu Ü,B,Kim geydiyse bu palâs-ı ^{c}ışkı L/6a.şâh:şâha L,Ü,B
6b.^{c}afvuñ:lutfuñ L,Ü,B/ 9b.ki: kim Ü,B
III.Bend 2b. sıfat:gibi L,Ü,B/4b.Dil fikrile irmez ol meyâne Ü/6b.kılur:ider L,Ü
8a.oldı takatum:takatum oldı Ü/
IV.Bend 1a.eyleme nevha: nevha eyleme L
V. Bend 2b.Bir katresine virürdi biñ cân Ü/ 3a. Ü'de yok/5b.şevk:^{c}ışk L,Ü,B
7a.çokdan:ğamdan L,Ü,B
VI.Bend 1b.seyr idenüñ: kim gördiyse L,Ü/ 7b.sunsa:virse L,Ü,B
VII.Bend 2b.kıldı:itdi L;itse Ü/ 3b.olmışdı:k'olmışdı,L,Ü,B/4a.bu câna:cânuma L,Ü
7b.sad: biñ L,Ü
VIII.Bend 1a.alnuñ : yüzüñ L,Ü;hüsnüñ B/2a.zât-ı: lutf-ı L,Ü,B /5a.tokunurdı:tokundı L;
tokunaydı Ü,B/5b.meh-i: şeh-i L,Ü/8b.Zî-sûret-i dil-keş-i musanna^c L,Ü;
Zî hüsn-i bedî^c vü ^{c}ışk-ı erfâ^c B/9b. kıldı keşf-i:keşf itdi L,Ü;keşf kıldı B
IX.Bend 1b. Gün gibi yüzüñde uş ^{c}ıyândur Ü/3a.degül:mi dür L,Ü,B/3b.tab^c-ı: fi^{c}l-i L,Ü,B
7b.firaka:furata Ü,B/ 8a-b L'de yok

2 Terkîb-i Bend
Başlık TERCÎ-İ DÎLEEND DER-MEDH-İ AN Kİ لا يبقى من بعض L,Ü
I.Bend 2a.burâkuña:berâtuña Ü
II.Bend 1b.İsrâfil:Mikâ'îl L,B/4b.kebş-i : zebh-i L,Ü/5b.İsrâ'îl:İsmâ^{c}îl Ü,B
IV.Bend 1ab.Ü'de mükerrer/ 6b.toprağile:toprağına L,Ü,B
3.Başlık L'de yok VELEHU Fİ'T-TERCÎ^{c}AT (Ü)
I.Bend 4b.hûb: hoş L,Ü /6b.meâl-i: misâl-i L/9b.kâmkâr: nâm-dâr L,Ü
II.Bend 1a.meydân-ı: devrân-ı L/ 2a.çenâr: nihâl L,Ü/3a.bağda bir: mülk-i bağda bir L,Ü
6a.kılur:ider L,Ü,B/8b.sipeh-dâr-ı:cihân-dâr-ı L,Ü,B
Gül başdan ayağa kulağ olub semâ^c ider

Bülbül okur safâyile destân-ı nev-bahâr yalnız L'de var
III.Bend 1a.girü:yine L,Ü,B 1b.lâle-zâr: murğ-zâr L,Ü; murğ-ı B

9b.cihân-bahş-ı rûzgâr:cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

IV. Bend 1a. yine eyledi rûşen:rûşen eyledi yine L,Ü,B/1b.Efsâne oldı ^{c}âleme hüsn-i bahâ-yı gül L/6a.Eyyâmı bil ganîmet ü fevt itme fursatı L,Ü,B

Hâr-ı cefâdan inleme iy ^{c}andelîb-i dil

Çeşm-i safâyile nazar it gör likâ-yı gül   yalnız L'de var

7a.Var bezmine begün iç elinden şarâb-ı nâb L

Var baş urub elini öpüb iç şarâb-ı nâb Ü

7b.Yüz ur ayağı tozına vü sürgil safâ-yı gül L

8b.cihân-bahş-ı bahtiyâr: cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

V.Bend 3a. Burc-i şerefde gün gibi berk ura tâli^{c} Ü/4a.gönülden:gününden Ü,B

5a.sovuk:soğuk B/8b.nitekim bu söz ola: işbu söz ola L,Ü,B

9b.ferîdûn-ı girü-dâr: cihân-dâr-ı nâm-dâr L,Ü,B

4.Terci-i Bend

Başlık Ü'de yok   ترجیع فلك جنیان در مدح آصف دوران حضرت ابراهیم پاشا   B

I.Bend 2b.keffine:evcine Ü,B/ 4a.sipihr:felek Ü/

II.Bend 3ab. Ü'de yok 4a.n'ola: ne tan Ü/ 4b. ola: olur Ü/8a.sensin ol:hazret-i Ü

Gün gibi sikke-i mührini kazub pulâd

Dâğ-ı ğam urdı ^{c}adû bağrına ol zer-hatem yalnız Ü'de var

III.Bend 3b.Mihrden gerçi kılur çarh ana munzam hatem Ü,B

4a.zehr ağzında:ağzında zehr Ü,B/6b. -ı ihsânuna:-i sîmînüne Ü

7a.Bende ^{c}azmi nazar-ı mihr umuban tapundan Ü/7b.sıfat:gibi Ü,B

8a.sensin ol: hazret-i Ü

IV.Bend 1a. ta^{c}yîn: tezyîn Ü/ 2a. devr-i yemînünde: dest-i yemînünde Ü

4a.Sensin ol Âsef-i Cem-kadr u felek-rütbet kim Ü/8a.sensin ol:hazret-i Ü

V.Bend 5b.ceybüni: kîseni Ü,B

VI.Bend 1b. manzûr-ı cihân: manzûr sana Ü,B/2b.felek-vâr:felek gibi B

3a.düşer:düşüb Ü 4a. geçer: çeker Ü

VII.Bend Ü'de yok 8a. oldı:k'oldı B

VIII.Bend Ü'de yok/ 2b. ^{c}ızz-ı huzûrunda: hizmetüne ya^{c}ni B

IX.Bend 1a.mihr ü meh gibi bula:mihrden meh-veş ala Ü,B/3a.ebed:müdâm Ü

8a.sensin ol: hazret-i Ü

5.Terkîb-i Bend (Mersiye) Başlık

Ü ولده بو مرثیه ایضا بعض شهزادهگان سلطان بایزید بن محمد خان

B ترجیع در مرثیهٔ سلطان علمشاه بن سلطان بایزید

I.Bend 2a.bugün:senün L,Ü/6a. içdügün:içdügin Ü/7a.kîne-dâr:kîne-vâr L,Ü,B

7b.mihnet:mahabbet L,B

II.Bend 3a.bu belâ narı: bu ğam odları L;bu belâ od Ü,B

4b.Elden fiğânı ki gitdi ᶜinânı tahammülün L/8a.-ı dehr: -ı devr L

IV. Bend 2b.ki:kim Ü/3a.sükker:şekker Ü,kamu:kamuda Ü/6ab. Ü ve L'de yok

7b.hâl: âl L/8a.-ı ᶜazm: -ı rezm L,Ü/8b.zâr-ı felek:gâh-ı felek Ü

V.Bend 1b.felek-i kîne-dâr:fulk-i bî-karâr L,Ü,B/2b.Gül gibi çöpden öte oldı süvâr âh L

3ab.Ü'de yok 5a.şeh-i âfâkiçün:şâh-ı Karamançün L;şeh-i iklîm içün Ü

VI.Bend 1a.Bahr acısun o bahr-ı kerem çün ber ağlasun L,Ü/2a.bu dem:biraz L,Ü,B

3a.abânun:atanun L/ 6a.dehre saçların:saçlarını ah Ü /8a.-ı tâze:-i ᶜıyş Ü

VII.Bend 6a.bulub:tutub L,Ü,B/ 7a. yaşıyile:yaşı birle B

6. Terkîb-i bend (Mersiye)

Başlık MERSİYE-İ SULTĀN MAHMŪD BİN SULTĀN BĀYEZİD (L),(Ü)

TERCİᶜ DER-MERSİYE-İ SULTĀN MAHMŪD BİN SULTĀN BĀYEZİD (B)

I.Bend 3a.mâliçün:mülk içün Ü/5a.Bu müsteᶜâr hilᶜat ile fahr-i ᶜâr ola L,Ü

9b.ne: nice Ü

II.Bend 4b.dehân bahr u kân dahi:ağız gerçi aña dahi L;ağız gerçi kân dahi Ü,B

5a.sararsa mihr:güneş sararsa L,Ü,B/6a.ser-be:ser-te L,Ü

8a.acıyub ditreyüb:ditreyüb acıyub L,Ü,B/8b.urub yüzin yire:düşüb yüz üstine L,Ü,B

9a.-ı zemînle:cihânla Ü,B/9b.mihr ü mâh:mâh u mihr L,Ü,B/11a.itmez:kılmaz B

12b.sengîn:miskîn L

III.Bend 4a.Hüsrev-i: Rüstem-i L,B/8a.güneş gibi ᶜâlemi: cihânı güneş gibi L,Ü

IV.Bend 5a.ser-be:ser-te L,Ü/ 5b.sâye-sıfat:sâye gibi L,Ü,B/6a. girdi: gir B

V.Bend 1b.turur:durur L/6a.kaddi nihâlin:âh ile kaddin L,Ü/ 9a.egerçi:gerçi L,Ü,B

11b.ammâ: illâ L,Ü,B

VI.Bend 1b. meh-i:şeh-i L,Ü,B/ 3a. fehm ü zükâda berk: cûd u sehâda bâd L,Ü

4b.kapusı:işigi L,Ü/6a.soldı mı:solmadı Ü/11b.çünki:çünkim B

VII.Bend 2b. cânân:cinân B/ 4b.Cibrîl:Cebrâ'îl L

7.Tercî-i bend (teselli) Başlık DER-TESELLİ ŞAHZĀDE-GĀN-I SULTĀN MAHMŪD (L),(Ü)

I.Bend 8a. Hudânundur ne kim var:Hudâ-vendün durur ger L,Ü

10a.dâmenün çek gül gibi:gül gibi çek dâmenün Ü/11a.himmet:himmetün Ü

11b.dâyim: her dem/ 12b.dâyim : her dem Ü

8. Tercî-i bend (teselli)

Başlık DİGER (L),TESELLİ-İ DİGER (Ü),DER-TESELLİ-Yİ DİGER BE-ŞEHZĀDE-İ ĀHER (B)

I.Bend 1b.bülbül-veş efğân:zâri vü nâlân Ü/ 2b.ser-be:ser-te L,Ü

4a.boynuña kumrı gibi:kumrı gibi boynuña Ü/5a.mülk Ü: mülke L,Ü

7b.Subh-dem gül gibi çâk itse giribân yaraşur L,Ü,B

8ab.Yüzi üzre taşlar ile döginüb kan ağlayu

Karalar geyse ser-â ser âb-ı hayvân yaraşur L/11b.medhünde:bezmünde L,Ü,B

9. Tercî-i bend (teselli) Başlık KITᶜA (L),(Ü),DER-TESELLİ-İ VALİDE-İ SULTĀN MAHMŪD (B)

I.Bend 2a.her:bu L/ 3a.gerçi kim:ğam degül L,Ü/duşdi: düşse L,Ü/3b.çün:hoş L,Ü

10.Tercî-i bend Başlık MERSİYE-İ SULTĀN ŞEHİNŞĀH (L),(Ü) B'de yok

I.Bend 1b.aldı: itdi Ü/ 3a. Arduñca olub eyledüñ ol güheri helâk L

II.Bend 2b. ^{c}arża: ^{c}arż L,Ü,B/ 4b.pâyı:ayağı L,Ü

III.Bend 4b. mihr-i direhşân: mihr-i zer-efşân L,Ü,B/ 5a. la^{c}l : dürr L,Ü,B

IV.Bend 5b. o: bu L,Ü,B V.Bend 1a. rûhına: ravżına L

11. Tercî-i bend (teselli)

Başlık TESELLİ-Yİ VĀLİDE-İ SULTĀN ŞEHİNŞĀH (L),(Ü)

I.Bend 3b.cibâh:câh L/ 4b. taht-gâh: cây-gâh B/ 6a. الحكم لله الكبير : انا اليه راجعون L,Ü,B

9a.çâre:cân L/ 9b. fażlı: fażîli L

1.MURABBA^c

Başlık L'de yok MURABBA^c ENDER-VASF-I HAZĀN (Ü),MURABBA^c DER-VASF-I HAZĀN (B)

1ab.L'de yok/4a. tal^{c}atına:hil^{c}atına Ü,B/7b.itmiş:itdi L,Ü/8a. olmış:oldı L,Ü,B

9b.mülkine:sahnına L,Ü/11a.girü:yine L,Ü,B/12a.zer:zerrin L;rengîn Ü

13a.Şimdi kim esmâr-ı güher şâhdur kân-misâl L, haliyâ:şimdi kim Ü

14a.dilinde şimdi:dil-ber dilinde L,Ü,B/16a.ser-â ser:ser-â pâ B

17a.yine:girü L,Ü,B/ 17b.geydi:geydiler L,B;geymişler Ü

22a.olub her kişi:her ^{c}âşık olub L,Ü,B/25a.şems u kamer göklerde:göklerde mihr ü mâh Ü/25b.dil-keş:düzmiş L,Ü,B/ 26a.eyler:ider L,Ü/29a.körpedür:körpe Ü

2. MURABBA^c

Başlık MURABBA^c (Ü),bu murabba L'de yok

1b.sâdıkı:^{c}âşıkı Ü/4b.şâh-ı hûbân:âh şâh-ı cem AE/6a. ser-be:ser-te Ü

6b.şâh-ı hûbân:şâh-ı devrân AE/8b.şâh-ı hûbân:cân-ı ^{c}âlem AE/

10b.şâh-ı hûbân:mâh-ı tâbân AE/12b.şâh-ı hûbân: âfet-i cân AE

13a.mestân:fettân Ü/13b.nây u çeng ü cûd u defde:nây u def u ^{c}ud u çengüñ Ü

14b.şâh-ı hûbân:nûr-ı Yezdân AE/16b.şâh-ı hûbân: serv-i gül-ruh AE

18b.şâh-ı hûbân:kân-ı ihsân AE/19b.bir nefes salınmasam:salınmazsam eger Ü

20b.şâh-ı hûbân:şuh u fettân AE/ 22b. şâh-ı hûbân: serv-i ser-keş AE

24b.şâh-ı hûbân:vird-i nâzük AE/ 26b.şâh-ı hûbân: gülşen-i cân AE

27a.-i nâlânuñı: şûrideñi Ü,B/28b. şâh-ı hûbân:nâr-ı sûzân AE

30a.urub:sürüb Ü/ 30b. şâh-ı hûbân:hüsn şâhı server AE

3.ve 4. Murabba'lar yalnız Ü'de var

MUHAMMES

Başlık MUHAMMES (L),(Ü),MUHAMMES BE-TARÎKI'T-TAZMÎN (B)

MÜSEBBA

Başlık MÜSEBBA^c ENDER-SIFAT-I HAZĀN (Ü),MÜSEBBA^c DER-SIFAT-I HAZĀN (B)

Bu müsebba L'de yok

I.Bend 1b. -i bostân: -i cevlân Ü

II.Bend 1b.sahrâdur:vâdidür Ü/ 2b.-ı pây:-ı pâ Ü/3a. yoksa:yohsa Ü

III.Bend 2b. devr içün:dünyâyiçün Ü/3a. idelüm:ide gör Ü

IV.Bend 1b.Rüstemleri:Rüstemlerin Ü/3a. efğânile:destânile Ü/3b.kumrılar:bülbüller Ü

3b.hoş:hûb Ü/V.Bend 3b.hülle-i :hil^{c}at-i Ü/

ONBİRLİ Başlık احدی عشریه در وصف قرآن L, Ü, B

I.Bend 1b. -i zer-beftile:-i rengîniyle L,Ü,B/2b. sahn-ı bâğ u râğdur: bâğ u râğun sahnıdur L,Ü,B/3a. dizmiş:dizdi L,B;asdı Ü

II.Bend 2a.sîm-berle:sîmlerle L/3a.yaka çâk ü sîne:sîneler mecrûh u L,Ü,B

IV.Bend 1b.-i mihi bâlâyile: -i sehî ra^{c}nâyile L,Ü,B/5b.koma: ko L

VI.Bend 4ab.,5ab. 6a. L'de yok

1. KIT^{c}A

Başlık KIT^{c}A-İ DER-MEDH-İ KĀZI-^{c}ASKER MUHAMMED BİN HĀCI HASAN (L)

KIT^{c}A-İ DİGER DER-TEMEDDÜH-İ KĀZI-^{c}ASKER MUHAMMED BİN HĀCI HASAN (Ü)

(B) قطعه در مدح قاضی عسکر سلطان بایزید اعنی به مولانا الوالی المولی الاعظم محمد بن حاجی حسن

Bu kıt'a B'de kasidelerin son kısmına alınmış

1a.-i hâcât-i: ^{c}ulyâ-yı L/ 2b.olursa: olsa L,B,tañ:^{c}aceb L,Ü,B

3b.bulur:bulub L,Ü,B/ 5a. kıt^{c}a: katre L/ 6b.felek-âsâ: felek-ârâ Ü

13a.tıfl-sıfat:tıfl gibi L,Ü,B/ 21b. birisi: uş biri L,Ü

22a. Pes müntic-i ğam düşdi baña evvel ü âhir L

28ab. L ve Ü'de yok/ 31a.demidür:n'ola ol L,Ü/31b. ^{c}Îsâ nefesiyle demidür eylese ihyâ L,Ü/ 32a.n'ola:ne tañ L,Ü

2. KIT^{c}A Başlık L'de yok MEDH-İ KĀZI EFENDİ (Ü),

KIT^{c}A-I DİGER DER-^{c}ARZ-I HĀL BE-HİZMET-İ ŞĀH EFENDİ BİN KĀZI-^{c}ASKER ^{c}ALĪ ÇELEBİ EL-FENĀRİ (B) 2a.şerefdür:bahâdur L,Ü/3b.tâk-ı :kâh-ı L,Ü,B

4ab. Tab^{c}-ı zehhâr u nihâd-ı pâk zâti vü sâfîdür

Bahr-ı fazl u ma^{c}den halk-ı sîm kân-ı kerem (L),(Ü)

5b.Sebt oluban evvel kademde oldı ^{c}unvân-ı kerem (L)

7a.Habbece meyl eylemezsin bâtıla hakdur;işün L,Ü;Hakdur işün zerrece meyl eylemezsin bâtıla B/7b.-ı ^{c}avn:-ı lutf L,Ü,B/9,10,11,12. beyitler L'de yok

12a.hakdur:tañ mı Ü/13b.resme:deñlü Ü/14b.olaldan:olalı L bu beyit Ü'de yok

15a.kadr u fazl:fazl u kadr L,Ü/16a.hâl-i gerdûn:gayriler halin L

19b.Kesme feyzüñ ebr-i nisânsın budur şân-ı kerem L

20b.Baña niçün pertev itmez şems-i tâbân-ı kerem (L),21b.hadd u:resm ü L,Ü

21a.^{c}izzetile:haşmet içre L,Ü/22a.rıf^{c}atile:^{c}izzetileL,Ü,-ı kadr:-ı mülk L,Ü

3.KIT^{c}A Başlık دیگر در شاعری و شکایت از بیداد اهای زمان آخر Ü, L

2b.-ı nazma:-ı ^{c}ışka Ü/5a.Yüz suyını sîm ü zer çün dökmezem ^{c}âlemde ben L,Ü

6a.Züll-i denâ'et çekmezem: ben çekmezem züll-i tama^{c} L

7,8,9,10,11,12.beyitler L'de yok/9a.Şeb-sıfat cân-ı cihândan sürmege ğam tâkını Ü/10b.dil-teng olam:cânum degüldür Ü/13b.-ı hükûmet kılmağa:husûmet itmege Ü,B/21a.Bu ^{c}acebdür kim ihânet vechile devr-i zamân

Baña bir yüzden ider her günde biñ biñ nâ-sezâ (L)

22,23. beyitler L'de yok 24b.efser-i eflâk iken:efser iken ^{c}âlemde L,Ü

26,27,28,29,30,31,32.beyitler L ve Ü'de yok 35,36,37,38.beyitler L ve Ü'de yok

GAZELLER Başlık (B)'de yok

1.Gazel başlık Ü, L: وله قدس سره عليه الرحمة والرضوان
B: در مدح امير احمد البخاري عليه رحمة الله الباري

2a.icrâda:ihyâda Ü/ihyâda:icrâda Ü4a.-ı Subhandan:-ı cânândan L,Ü

5a.aña:şuña L,Ü/9b.ki olmiskîn: o sergerdân L

2.Gazel başlık (B) وله ايضا در مدحت امير افندي قدس سره
L, Ü: وله در مدح امير احمد البخاري اولياالله ... كانه عشقا

4b. u bâbı:u bâbına L/ 5a.pervâzına:^{c}ankâsına Ü

3.Gazel 2.ve 3. beyitlerin sırası L ve Ü'de değişmiş/4a.mihr-veş:zer gibi L,Ü;gül gibi B

4b.nefsile dün-gün:dahi murâdum var benüm B/5a.^{c}ayn-ı ^{c}aklı yumub:râh-ı ^{c}aklı koyub L,Ü,B

4.Gazel başlık Ü, L: در عرض حال مشيخت خود امير احمد بخاري عليه رحمة الباري

gazel B'de yok/3b.gözüm:gözin L,Ü/5b.-i diledür:-i dildür L,Ü/6b.bi'z-zât: heyhât L,Ü/8ab.Ey murçe bu kuş dilin ögrenmege ne hâcet

Çün mülk-i Süleyânî vü dârât gerekmez (Ü)

5.Gazel başlık Ü: وله در قطعات در بيان آنان لامعي چلبي سلمه الله

gazel L'de yok 7.beyit B'de yok

6.Gazel B ve L'de yok

7.Gazel B ve L'de yok 3a.çeşmüñe:gözüñe Ü 7a.kıl: it Ü

8.Gazel B ve L'de yok 7a.urur:alur Ü/ 10.beyit yalnız AE'de var

9.Gazel B ve L'de yok 1a.ben:men Ü/1b.ğavğaya:sevdâya L,Ü/Bu gazelin redifleri Ü'de hep men olarak yazılı/3a.cânumı:gönlümi L,Ü/6a.cânuma:gönlümi L;gönlüme Ü

6b.sâye-mânend:sâye gibi L,Ü,bî-mâye:bî-pâye L,Ü/8a.kamer:ridâ L,Ü

10.Gazel B'de yok 3b.rehn olmış imiş:konmuş tutuber L,Ü/7,8.beyitler L'de yok

11.Gazel B'de yok 3b.-i a^{c}mâdan:-i bînâdan Ü/4a.aldunsa ma^{c}nâdan:kıldunsa ma^{c}nâya L

4a.-ı dünyâdan: u sûretden L/4b.buldı:irdi L,Ü/7a.ve ger:eger L,Ü

12.Gazel B'de yok 3a.Çâk idüb varlık libâsın ^{c}ışk eliyle ser-te ser Ü

4a.dil-dâre:yârile L,Ü/6b.hande:gülüb L/7a.le'im:müdde^{c}î L,Ü/9a deryâleyin: bir lahzada L,Ü

13.Gazel B'de yok 2a.olan:olur L,Ü/4a. u zâr: kişi L,Ü/5a.^{c}Işk hâli bir karâra yanmadur I

5b.istirahat:dürlü halet L,Ü/6b.Merd olan kârında haclet istemez L,Ü

8a. nigâr: o yâr Ü

14.Gazel B'de yok 2a.Çıkub benlik hicâbından cemâl-i yâri seyr itdüm L,Ü

15.Gazel B'de yok 2a. ^{c}ışkiledür kârumuz:^{c}ışkdurur yârumuz L;^{c}ışkla güftârur

4a.^{c}akIden:havfden L,Ü/ 5b.birdür:bir durur L,Ü/8b.toldı:tutdı L,

16.Gazel B'de yok 5b.bir kân:yâkân L,Ü/6a.ey cân:ey dil L,Ü/9a.kavme:anl

17.Gazel B'de yok 3b.cân u dil ki:tüccârun ki L,Ü/4b.berkün:cânun L,Ü/6a.Kılsun:itsün L-Ü
8a.geç özünden:benligi ko L,Ü

18.Gazel B ve Ü'de yok 1a.Evvel ü âhir bizüm sensin şehâ maksûdumuz
Yokdurur tapundan özge bir dahi ma^c^bûdumuz (L)
2a.cihânun yüzine:yüzine ^c^âlemün L/3a.mülkine:şehrine L 3b.odumuz:dûdumuz L
4a.târ-ı : nâr-ı L/ 5a. zerre nûr: feyż-i nûr L/6.beyit L'de yok

19.Gazel B'de yok 3a.şem^c^-i ruhi nârına: şem^c^-i ruhına karşu Ü/6a.söylen:söyle L,Ü
7a.Sen bilişi gör cehd it iy Lâmi^c^î ma^c^niye L,Ü

20.Gazel B'de yok 3b.Ol cihetden bu kafesde bî-karâr oldun yine Ü;kafes kaydından:
cihetden bu kafesde L .

21.Gazel B'de yok Başlık CEVÂB-I SULTÂN KORKUD (Tabe serâhu) L ,VELEHU Ü

22.Gazel B'de yok 1a.^c^acâyib:velî hoş L,Ü/5b.aldı:alub L,Ü/dil pür-hicâb:gönle hicâb L,Ü
6,7.beyitler L'de yok

23.Gazel B ve L'de yok 1b. ^c^aklunı: gönlüni Ü/ 4a. u lûk:u deng Ü

24.Gazel yalnız AE'de var

25.Gazel B ve L'de yok 4b. ser-be:ser-te Ü/5b.Gam budur kim aradan ol cân turağın yak-
mışam Ü/7b.Gerçi kim o demle çarhun heft-otağın yakmışam Ü

26,27,28.Gazeller yalnız AE'de var

MURABBA B'de yok 7b.mest:deng Ü/11a.dilin:için L,Ü/ 18a.ıssı itmez sonra sana:sonra
itmez ıssı L,Ü/19b.ten:gam Ü,kâl:fâl Ü/20a.şi^c^rile:şöyle L/21a.yüz:bir L,Ü

MURABBA B'de yok 1b.lutf u keremsin:fażl u sehâsın L,Ü/2b.Rahîm:Kerîm Ü
Kerîm:Rahîm Ü/4b.Rahîm:Kerîm Ü,Kerîm:Rahîm Ü 5b.odile yakdun:odla suvardun L,Ü
6a.Fażlunun:lutfunun Ü/ 6b.Rahîm:Kerîm Ü,Kerîm:Rahîm Ü/8b.Rahîm:Kerîm Ü
Kerîm:Rahîm Ü/9b.nâyler senden:nâ-yı derdünle L,Ü/10a.râhında:yolında L,Ü
10b.Rahîm:Kerîm Ü,Kerîm:Rahîm Ü/11a.biri olub ^c^ışkile:biri ^c^ışkile olub Ü

DER-MİDHAT-I ŞEMSÜ'D-DÎN-İ KALENDER Kİ EHL-İ MA^C^RİFET-EST AE'de yok karşılaştırmada
L nüshası esas alınmıştır.
2a.koyub:koyan Ü/ 5a.eyleyen:eyleyüb Ü,B/ 7a.kaplan:arslan Ü
9b. ü ma^c^nîde: ü sîretde Ü/ 12a.viren:virüb Ü/12b.-ı devrândan elini:-ı dün-
yâdan alan Ü/16b. miskîn:sengîn Ü/
17. Mülk ü mâline cihânun her nefes yâhû diyüb
Şeyh-i devrândan hemîn bir hû alan telkîn Dede Ü,B
19.Her iżâfetden berî olub hamûl iden kabûl
Gendüye ma^c^dûm-âyin virmeyen ta^c^bin Dede Ü,B
20.Lâmi^c^înün çün du^c^âdan gayri yok şey li'llahı
Görüben dizârunı tan mı dise âmîn Dede (B)

GAZELLER

Başlık L'de yok lab. yalnız AE'de var
1.Gazel 6a.Başdan ayağa sehv durur kâr dil ü cân Ü,B
6b.Yoluñda ne kim düşse tura işlese ^{c}amdâ L,Ü,B
9ab.Yârile geçen sırrı ^{c}ıyân eylemek olmaz
Kim hak söze bâtılda cedel eyleye a^{c}dâ L,Ü,B
2.Gazel L ve Ü'de yok 3a.cân:ten B,5a.toydurur: duydurur B
3.Gazel L ve Ü'de yok 4.Gazel 1a.Ol konuşmış beñlere dil nazar kıl dâyima L,Ü,B
2b.bî-dillerüñ: ^{c}âşıklaruñ L,Ü,B 9a. okın: tîrin L,Ü,B
5.Gazel 2a.ger helâk u ger necât:ger necât u ger helâk L,Ü,B 4a.orta yirde:ortalıkda Ü
5b.nigârâ:habîbüm Ü,B/ 6.Gazel 3b.cismüm oldı: oldı cismüm L,Ü,B
7.Gazel 4a.yanaram:göynürem Ü/ 6a.-i servüñde: -i kaddüñde Ü/8.Gazel L ve Ü'de yok
9.Gazel L ve Ü'de yok/ 10.Gazel 1b. vah:veh L,Ü,B/ 2b. seng-i ğam bakuñ: veh ki seng-i ğam L,Ü/3a. encüm:yılduz Ü/ 4a.nâlemden:zârından Ü/5a.nâsihâ terk eyle: nâsihâ ko nushı Ü,B/ 7a. uram:urub Ü
Nice bir yutsun şafak gibi ciger derdile kan
Mihrile mâhum demîdür gösterürseñ yüz baña(yalnız Ü'de var)
11.Gazel 2b. biñ tapuñdan:yeg tapuñdan Ü,B/6b.Hânumân n'olur lebüñden eyleyen cânlar fedâ L,Ü/ 7b. aña: baña L
13.Gazel 1b. su gibi bu çağlar geçer: çağlar geçer su gibidür L,Ü,B
14.Gazel L ve Ü'de yok/ 15.Gazel 3a.dudağından:tudağından Ü,B/3b.hûni:kanı Ü
5a.gül:göñül L,Ü/7b.itmeyeler tâ iğvâ: itmeye tâ bir kimse iğvâ L,Ü,B
16.Gazel 1b.deryâleyin:deryâ gibi L,Ü,B/halk-ı cihân: çeşm-i cihân L,Ü,B
3b.bağrı:içi L,Ü,B/
17.Gazel 2b.sanasın:gûyiyâ L,Ü,B/ 3a.^{c}Işkunuñ meydânına her kim girer merdâne-vâr Ü
6b.Kim Süleymânlar gibi ^{c}âlem bende-i fermân aña Ü/7b.kim görüb:Hak bilür gördükce
18.Gazel L ve Ü'de yok/ 19.Gazel 3b.çarha:göge Ü/5a.saña:aña L,Ü/ 5b.deng ider:şaşırur Ü
6a.vahdetüñ:vahdeti L,Ü,B/6b. katre: nokta L,Ü,B
20.Gazel 2ab.L'de yok 2b.dâm-ı ğama: bend-i ğama Ü,B/3a.bugün:bu yıl L,Ü,B
4a.-ı hattuñ: zülfüñ L,Ü/ 6a.firkatüñden: firkatüñde Ü,B
21.Gazel L ve Ü'de yok/ 22.Gazel 1b.Kim bahâr eyyâmı gelse nâle eyler ^{c}andelîb L,Ü,B
3b.hûbdur:hûb olur L,Ü,B/ 5b.Mütehemmimdür kanda ararsa ser-â tâ.pâ ğarîb Ü
7b.ey habîb:yâ habîb Ü/
23.Gazel 2b.hâlin:nâzın Ü/ 3b.ya^{c}ni delvile:delvile ya^{c}ni L,Ü,B,hüsn-i:hüsni L,Ü,B
5a.budur:bu kim Ü/ 6a.biñ:ben L,Ü,B 6b.Birisi ^{c}ayn-ı humâr u birisi mest ü hazân L,Ü,B/ 7b.câm-ı şarâb: elde şarâb Ü

24.Gazel 1b.odiyle: çü Ü/ 5b.itdi: oldı L,Ü,B/ 6a.işigünde: bu işigde L,Ü,B
6b.kaşlaruñ ṭâkın: ebrû-yı yâri L,Ü,B/ 7ab. L ve Ü'de yok
25.Gazel 3a.pâdişâh-ı ḥüsn ü kerem: şehriyâr-ı mülk-i kerem Ü/4a.cân: dil L,Ü,B
4b.ᶜİlâcı vaṣl şarâbı durur yâ ḫûn-i raḳîb L,Ü,B
5b.Fesâneyile ne ḥâcet ḫaṭṭuñ ki ide ḳarîb L,Ü,B
6ab.Diler ki dilleri reyḥâncı-vâr cerre çeke
Saçı ki bâġ-ı ruḫından ider tekellüf-i sîb AE'de yok
7a.sekleri: itleri L,B
26.Gazel L ve Ü'de yok 27.Gazel L ve Ü'de yok 1a.çeşmüñ: ġamzeñ B/6a.ṭoġardı: ṭoġradı B
28.Gazel L ve Ü'de yok 7a.ṭuymaz: duymaz B
29.Gazel L ve Ü'de yok 6a.bulur ṣafâ: ṣafâ bulur B/30.Gazel L ve Ü'de yok
31.Gazel 2a.zîver: ziynet Ü/ 4b.yüzde bir: biñde bir Ü
32.Gazel 2ab. L ve Ü'de yok 3b.yanuñca: pâyuñca L,Ü,B/ 7ab.L ve Ü'de yok
33.Gazel 3a.ṭapuña: ḳapuña Ü,itmeye ger şemᶜ: itmez ise şemᶜ Ü
34.Gazel 1a.-i miskîn: müşkîn L,B/ 2b.miskîn: müşkîn L,B/ 3a.sanasın: gûyiyâ L,Ü; diyesin B
4a.ḥüsninüñ: ḫaṭṭınuñ Ü/ 4b.Saᶜy idüb tezvîrin örter kâkül-i müşkîn dost Ü
5ab.Ü'de yok/ 7a.-ı rûyın: ḥüsnin Ü/ 8b.beñzer: hem-ser Ü
35.Gazel 4a.-ı ḥaddüñ: -ı laᶜlüñ B/ 7a. ḫûb: ḫoş L,Ü,B
36.Gazel 1b.ey: çün L/ 4a.Murġ-ı cân her yaña ġam okların dilde görüb Ü
5b.kûh-veş aña ki: aña ki ṭaġ gibi L,Ü,B/6a.çeşme-i nûş: çeşme-i cûd Ü
6b. kim olur: kim âb olur Ü
37.Gazel L ve Ü'de yok 3b. bugün: bu dem B
38.Gazel 1b.ġam-ḫâne: hum-ḫâne L,Ü/ 2a.cân: dil Ü/4a.yanında ḥâlum: ḥâlum yanında L,Ü,B
7b.Bilmezem bî-câna her giz saña cânâ ne oldı ᶜâḳıbet Ü
9.beyit Düşdi zülfüñle dil ü cân ol zenehdân câhına
Ejdehâyile varub hem-ḫâne oldı ᶜâḳıbet AE'de yok
39.Gazel Ü'de yok 1a.yise: yiye L/ 3a. sınsun: yansun L
40.Gazel L ve Ü'de yok 41.Gazel 1a.Cevrüñ dile ḫoş-ṣafâdur ey dost L,Ü,B
3a.bakmañuz: bakmaġıl Ü/4a.Zülfüñ ᶜaṣa ṣanur görenler L,Ü
7.beyit İñletme ki Lâmiᶜî bu bâġa -Bir bülbül-i ḫoş-sıradur ey dost AE'de yok
42.Gazel 3b.n'oldı ᶜacabâ: n'olduñ ki yine Ü; n'oldı ki yine B/5ab. B'de yok,beñzer
saçuñuñ: beñzer ki ṣaçuñ L,Ü
43.Gazel 1b.bî-ḥaddise eksükligümüz: eksükligümüz bî-ḥaddise Ü/4b.söküb: delüb Ü; gelüb B
44.Gazel L ve Ü'de yok 6b.ᶜAkıl iseñ Lâmiᶜî evrâd u eẕkâruñ gözet B
7ab.Vaṣf idersin dil-berüñ müşkîn ṣaçını dem-be dem
Bu sebebden nice rengîn olmış eşᶜâruñ gözet (B)
46.Gazel yalnız AE'de var /47.Gazel Ü'de yok/
48.Gazel 2b.gûş idüb: gûş idüñ Ü,B/ 5a.ḥüsnüñ: ᶜışkuñ Ü/49.Gazel L ve Ü'de yok

50.Gazel 1b.nigârâ:nigâr L/3b.subh olınca her gice feryâd u efġân ile bahs L,Ü,B
5a.kıldum: itdüm L,Ü,B /5b. ider: urur L,Ü,B

51.Gazel 6a.kâfirde: mü'minde L,Ü,B/ 52.Gazel L ve Ü'de yok 4a.râh-ı cışk: râh-ı Hak B

53.Gazel Ü'de yok 5a.ne gerek: ne durur L,B

54.Gazel 3ab.L ve Ü'de yok 3a.gözinde:yanında B/ 6ab.L ve Ü'de yok 7a.eşkümün:çeşmünün Ü

55.Gazel yalnız AE'de var 56.Gazel L ve Ü'de yok

57.Gazel 5a.Yâ beşâret vasla eyler yâ işâret katledür L,Ü,B 6a.pâyına:ayağına Ü

58.Gazel Ü'de yok 59.Gazel Ü'de yok 4a.ziyâd:riyâ L,B 5a.cabide:zâhide L;sûfîye B
6b.dilümde cukde mi: dilüm melâlini L,B

60.Gazel L ve Ü'de yok 61.Gazel 3b.-i hayvân:-i cuvân Ü 7b.Kim gerekmez ġayr elinden
olsa pür-kevser kadeh L,Ü,B

62.Gazel 4a.yoksa:yahud Ü/ 6ab.Ü'de yok

63.Gazel Ü'de yok 7a.-yı râcile sor: râhile sür L,B

64.Gazel Ü'de yok 1a.her dem:tan mı B,dem-bedem:her nefes L,B/1b.her nefes:dem-be dem L,B
4a.ġamından:saçından L,B/7b.ser-be: ser-te L,B

65.Gazel 4a.hûninümle:rengînümle Ü/ 5a.laclmış: bağlamış L,Ü,B
8.beyit Devr-i güldür koma elden Lâmicî nergis gibi
Câna çünkim cân bağışlar her nefes dil-ber kadeh AE'de yok

66.Gazel Ü'de yok 6a.eyler:eyler cânum L,B/ 67.Gazel L ve Ü'de yok

68.Gazel Ü'de yok 3.beyit L'de yok 5a.ġamundan:kapundan L,B,seng: taş L,B
6.beyit L'de yok/ 69.Gazel 4a.gibi: bigi Ü/ 70.Gazel AE'de yok

71.Gazel Ü'de yok 1b.Hey bu nice hüsn-i bî-hemtâdur [illegible] B

72.Gazel L ve Ü'de yok/ 73.Gazel Ü'de yok 1a.senge:bir senge B/1b.Uruldı cışka bir bünyâd
ki tâ haşre olısar âbâd L/ 2a.bülbül-i: bende-i L,B/2b.cânunçun: lutf eyle L,B

74.Gazel Ü'de yok 2b.oldı:olur L,B/ 6b.diyesin: gûyiyâ L

75.Gazel 5b.bî-karârumdan: dil-fikârumdan L,Ü,B/ 76.Gazel L ve Ü'de yok

77.Gazel Ü'de yok 2a.kılma:itme L,B/ 78.Gazel L ve Ü'de yok 5b.her dem:dün-gün AE,B
6b.kûh u sahrâ vü çemenler gezer AE

79.Gazel Ü'de yok 2a.-ı çehreme: -i hücreme L/ 6ab. L'de yok

80.Gazel L ve Ü'de yok 3a.dadını:tadını B/ 6a.Âderi: ad eri B

81.Gazel L ve Ü'de yok 3b.Çü gördi içer kanı kana kana lezîz B

82.Gazel 3a.ol:k'ol Ü,B 6.beyit cUşşâka ġam yimek buyırur ol tabîb-i cân
Zehrise hasta dillere andan gelür lezîz AE'de yok

5a.çemende:cihânda Ü

83.Gazel L ve Ü'de yok 4a.hüsn-i:hüsn B

84.Gazel [illegible] Ü'de yok 1a.-i dîdârun:-i dîzârun B/ 4a.beni:dili L/4b.ey cân:cânâ L,B

85.Gazel L ve Ü'de yok/ 86.Gazel L ve Ü'de yok

87.Gazel 1b.ol:her Ü/5a.ol câm-ı leb-i laclün:câm-ı leb-i laclünün L,Ü,B

88.Gazel Ü'de yok 89.Gazel 6b.destümden:elden de L,Ü

90.Gazel 3a.Ağladuğum görüb ısırdı lebin güldi didi L,Ü,B/3b.sükkeri:şekeri L,Ü,B
4b.o:ol Ü,B/91.Gazel L ve Ü'de yok 3a.tañ mı itse: itse tañ mı B
92.Gazel Ü'de yok 2a.yoksa:yahud L,B/ 5b.-i tâbdâr: -i bî-karâr L,B
93.Gazel L ve Ü'de yok/ 94. Gazel yalnız AE'de var/95.Gazel yalnız AE'de var
96.Gazel 4b.şehler:sultân L,Ü,B/ 97.Gazel Ü'de yok 2a.oldışâh-ı dehr: şâh-ı dehr olur L,B
98.Gazel L ve Ü'de yok 2a.-i yâr: -i dost B/ 4a.Har-ı ğamdan itse penâh aña tañ mı dil B
99.Gazel Ü'de yok 3a.halka: ile L,B/100.Gazel Ü'de yok 4b.kılur: ider L,B
101.Gazel L ve Ü'de yok/ 102.Gazel Ü'de yok 1b.fulkini:geştini B/103.Gazel L ve Ü'de yok
104.Gazel Ü'de yok 3b.Cihânı eylerem ağzı misâli başına târ L,B
5b.Didi bu ᶜâşık-ı zâruñ ᶜaceb hayâli var L,B
105.Gazel L ve Ü'de yok 2b.velîk: velîk ki B/ 3b.-i bûyin:-i mûyin B
106.Gazel 3b.Âsitândan başuma ursa bir kaç taşlar L,Ü
4b.Toptoludur sînemüñ meydânı kanlu başlar L,Ü
107.Gazel Ü'de yok/ 108.Gazel L ve Ü'de yok/109.Gazel 1a.câmını:câmın Ü,B/ 7a.raks
ursun: devr itsün Ü,B/ 110.Gazel Ü'de yok 111.Gazel L ve Ü'de yok
112.Gazel Ü'de yok 4b.hâlüm görüb: yâ hâlüme L,B
113.Gazel Ü'de yok 2a.Sûret-i hûr u perî yazdıysa kudsîler hak L
2b.vâcib ol kim seni: seni yüz vechile L
114.Gazel L ve Ü'de yok 115.Gazel Ü'de yok 2a.cân u göñül:cânile,olur: olurum L,B
116.Gazel Ü'de yok 6a. baş:ser L,B/ 117.Gazel yalnız AE'de var
118.Gazel Hattuñ ne sihr ider ki iki günde dil-berâ
Âb-ı ᶜızâruñ üstine reyhân eker biter (Bu beyit AE'de yok)
119.Gazel L'de yok 1b.nice:hay ne Ü,B/ 4b.boğaz:boynı Ü,B
7ab.Lâmiᶜî kimseye zülfüñ gibi baş indiremez
Devlet-i fakrile devrüñde emîrâne geçer Ü,B
120.Gazel 1b.dâğ:tâğ Ü/ 2b.şâh-ı gül:reşk-i gül Ü/ 6.beyit Ü ve B'de yok
121.Gazel 2b.kamer:kamu L,Ü,B/ 3b.câm-ı şarâb:âb-ı şarâb Ü/5a.sünbülin:saçını L,Ü,B
6a.dâne-i:jâle-i Ü,B
122.Gazel L ve Ü'de yok 2a.bâğında:bâğda B/4a.pür-kılsa:toldursa B/5a.ideyin:ideyim B
123.Gazel L ve Ü'de yok 1a.dağlar:tağlar B/ 2a.her nefes: de geh her dem B
124.Gazel Ü'de yok 1a.karşumda:karşuma L,B/2a.ney-sıfat:ney gibi L
5a.görenler yâri dir: anı kim görse dir L,B
125.Gazel Ü'de yok 2a.kîl u kâl: kâl u kîl B/8a.başı çizginür:cânı muztarib L,B
127.Gazel L ve Ü'de yok/ 128.Gazel 2a.bezmüñde:meclisde Ü,dökelüm:dökeyin Ü
şemᶜ-sıfat:şemᶜ gibi Ü/ 4b.-i sâkî:-i câzû Ü/7a.cânuñ:cânı Ü,B
129.Gazel 2b.onuñ:bunuñ L,Ü,B/4b.güneş:güni L,Ü,B/7a.idicek:ideli L,Ü,B
130.Gazel 10ab Sen ğazâluñ firârını göricek-İrmeyüb tozına ğazel didiler L,Ü
131.Gazel Ü'de yok/ 132.Gazel Ü'de yok/ 133.Gazel Ü'de yok 3a.yapar mıdı:yapa mıdı L,B

134.Gazel L ve Ü'de yok 2a.görmemiş:görmedük B/135.Gazel L ve Ü'de yok

136.Gazel L ve Ü'de yok 5.beyit B'de 6,6.beyit B'de 5/7a.kız: kır B

137.Gazel la.^{c}ışk mısın: ^{c}işvesin Ü,B/lb.beyâne:yabâna Ü,B/3a.artuğ eksük:eksük artuğ Ü,B/5. beyit Hışm itme yazduğiçün derd ü belânı ^{c}âşık

Senden şikâyeti yok hâl-i zamâna söyler AE'de yok

7a.cân:dost Ü,B/ 7b.İncinme Lâmi^{c}îye kim dostâne söyler L,Ü,B

138.Gazel Ü'de yok 2b.ol kemân ebrû: ol kaşı yâ hey L,B

7b.Nâzını hadden geçürdi ne dükenmez nâz olur L,B

139.Gazel 4a.ser-â pâ:ser-â ser L,Ü,B/ 4b.tâbından:nârından L,Ü,B

6a.süsteldi:süst oldı Ü,B;mest oldı L/ 7a.sovuk: düşüb Ü

140.Gazel Ü'de yok/ 141.Gazel Ü'de yok 2a.hurmasını:incirini B/ 2b.kand-i:şehd-i L,B

6a.olsa:virse L,B/ 142.Gazel Ü'de yok 2a.arasında:ortasında B/4a.şındı: toldı B/7b.ğayretünden: ğayretiyle B

143.Gazel Ü'de yok la.Duzâh iy hûri ğamunla ^{c}âşıka cennet gelür L,B

3a.^{c}akd-i destüm hallidüb:hallidüb her ^{c}akdumı L,B/5.ve6.L'de yok

7a.Zecrile nice kesilsün âsitânünden senün L,B

144.Gazel Ü'de yok 2a.ğam:tan L,B/3a.Gönlüm ki gün yüzünle gözümde bulur žiyâ L

3b.hânenün:hânedür L,B/4a.Birin binüb yidürse hayâlün birin n'ola L

4b.Gönlüm gözüm gibi segirdür ulağı var L

145.Gazel Ü'de yok 2b.Havf eylemez yanında çün iki kabağı var L/6.beyit L'de yok

7b.derûnında:yüreginde L/146.Gazel Ü'de yok 4a.dil ğamın terk eylemez: ben ğamın terk itmezem B/4b.bizden:bize L,B/ 7b.Ol cihetden sözleri olmış mu^{c}ciz-nigâr L,B

147.Gazel L ve Ü'de yok 3a.virürem:virürüz B/ 8.beyit yalnız AE'de var

148.Gazel Ü'de yok 3b.Bağ içre gülün nakşını düzdükce bozubdur L,B

6b.k'ol:ol L,B/ 149.Gazel Ü'de yok 6. ve 7. beyitler L'de yok

150.Gazel Ü'de yok/ 151.Gazel yalnız AE'de var/152.Gazel Ü'de yok 6a.zülf-i:hâl-i L,B

153.Gazel L ve Ü'de yok/ 154.Gazel yalnız AE'de var/155.Gazel L ve Ü'de yok

156.Gazel L ve Ü'de yok/ 157.Gazel Ü'de yok la.ey mâh-ı: ey şem^{c}-i B/ 2b.^{c}uşşâk-ı: her rind-i L,B/ 4a.bişimen:nişimen L,B/ 6b.keymek:kimün L,B

158.Gazel la.zülf-i:zülf ü L,Ü,B/ 2b.hûnâb: bî-h^{v}âb Ü,B/3a.ey bî-vefâ: ey seng-i dil L,Ü,B

6a.nakd kalaydı:nakd-i kalb idi Ü,B

159.Gazel L ve Ü'de yok 2b.döşüyen:düşüben B/160.Gazel L ve Ü'de yok 4a.ger ne:ger ni B

161.Gazel L ve Ü'de yok /162.Gazel L ve Ü'de yok 2a.dirîğı:mezâğı B

163.Gazel 6ab.L'de yok Hâr u keş-i meyhâne ol iy dîde-i saffâ

Hürmetlü haremlerde ferrâşlaruz biz Ü

164.Gazel 4b.ateş:od Ü/165.Gazel Ü'de yok 2b.itmez:itmek L,B/5b.sehvidi;sehvdür L,B

166.Gazel L ve Ü'de yok 2a.Bir ben degülem çarhı tokuz dolanub ay gün B

5a.meyhânede:meyhâne B

167.Gazel L ve Ü'de yok 2a. incinür:incinüb B/ 168.Gazel Ü'de yok
169.Gazel Ü'de yok 2a.nigâr: çü yâr L,B/ 2b.sanasın:gûyiyâ L,B
5a.tutuşaldan:tokuşaldan L,B/ 6b.seylâb-hîz:seyl-hîz L,B
170.Gazel Ü'de yok 3a.dâmenin:halkasın L,B/ 4b.feşânumuz: sitânumuz B
171.Gazel L ve Ü'de yok 6a.erbâb-ı: ashâb-ı B/ 6b.-i zîbâ: -i dibâ B
172.Gazel L ve Ü'de yok/ 173.Gazel L ve Ü'de yok 2a.Varuruz ugrı gibi kûyına dil-dâruñ âh B/2b.toydurur:duydurur B/ 6a.hattile: hattuñ ile B
174.Gazel L ve Ü'de yok 1a.-i dil-cûnuñ: -i ra^{c}nânuñ B/5b.-i ğamze:-i ğamzeñ B
7a.dil-berüñ:ol mehüñ B/175.Gazel L ve Ü'de yok 2a.-i sahn-ı: -ı burc-ı B
4a.hâtır:sîneñ B/5a. himmet-i : şeş-per-i B
176.Gazel Ü'de yok 3b.gül gibi:külbemi L,B/ 177.Gazel 1a.sürmedin:sürmeyince Ü/
vasla olmaz:vasluña yok Ü/1b.beni zülfüñ gibi:ki zülfüñ-veş Ü
6a.Saña ey dil çâre cân virmekdür k'ol dil-berüñ B,virmekdür:virmek durur L;
ölmekdür Ü
178.Gazel 1ab Bir hevâ-yı zülf-i pür-sevdâyadur cânum heves
Bu sebebdendür sabâ gibi dilüm müşkîn-nefes L,Ü,B
2a.-ı cân: -ı ^{c}akl L,Ü,B/ 4a.olsun: olsa L,Ü,B
179.Gazel L ve Ü'de yok 2a.gel:yüri B/180.Gazel L ve Ü'de yok
181.Gazel Ü'de yok 1b.Ayru olmak cân revâ mıdur bedenden bir nefes L,B
182.Gazel L ve Ü'de yok 1a.zülfin:vaslın B/ 2a.niyâz-ı : sâz-ı B
184.Gazel yalnız AE'de var/ 185.Gazel Ü'de yok 5. ve 6. beyitler L'de yok
5b.itdüklerin:a^{c}mâlini B/186.Gazel 1b.eylesem:eyleyem Ü,B,bir kez: bir dem L,Ü,B
5b.dûdi:dûddan L,Ü,B,perçemdür:perçem L,Ü,B
188.Gazel 1b.Gerçi anıdur velî üstâd-veş ter bağlamış L,Ü,B
189.Gazel 2b.dem-â dem: ezelden L,Ü,göñlin:^{c}aklın Ü
190.Gazel Ü'de yok 2b.zirâ:zîbâ B/ 7a.zülfi: hattı L
192.Gazel 2b.ulu:^{c}aceb Ü/ 4a.efseri:efserüñ L,B
193.Gazel 1a.dehenüñ:ağzunuñ Ü/4a.rahm:meyl L,Ü/5. ve 6. beyitler L ve Ü'de yok
7ab.Lâmi^{c}î gördi rakîbiyle habîbi salınur
Didi ^{c}âlemde dikensüz gül-i handân yoğimiş L,Ü
194.Gazel Ü'de yok 5.ve 6.beyitler L'de yok/195.Gazel 5b.sihriyle:mekriyle Ü,B
196.Gazel Ü'de yok 4a.tal^{c}atuñ: gün yüzüñ L,B/ 4b.Güne bakmak ider çü gözleri yaş L,B
5. ve 6. beyitler yalnız AE'de var
197.Gazel 3a.güzer:meger Ü,meger:güzer Ü/ 5.ve 6. beyitler L ve Ü'de yok
198.Gazel L ve Ü'de yok 5b.Oldı şâhum devletüñde cümle sîm ü zer halâs B
199.Gazel Ü'de yok 2a.ider:ide B/201.Gazel L ve Ü'de yok
202.Gazel 6b.gül gibi:nâle vü L,Ü/ 203.Gazel L ve Ü'de yok
204.Gazel Ü'de yok 7b.ayağuñ:k'ayağuñ L,B

205.Gazel 4a.cevr:ğam Ü,B,pür-zahm:pür-yara Ü/ 6a.girmez:irmez Ü
8a.-i mihrün:-i ^{c}ışkun Ü/8b.-ı rahşândan:-ı tâbândan L,B
206.Gazel Ü'de yok 2a.menzil itmüşdür teni:tende tutmış karâr B/6.beyit L'de yok
7a.kadd ü rûy:rûy u kadd L,B,bana bes:bes bana L,B/7b.Sidreyle ^{c}Adn:
^{c}Adn u Sidreyle L,B/ 207.Gazel Ü'de yok
208.Gazel Ü'de yok 2a.Nefs ü şeytândan sana takvâ gibi olmaz hisâr B 2b.L'de yok
5.ve 6.beyitler L'de yok /209.Gazel 4b.misâli:gibi L,Ü
210.Gazel 2a.kâr-ı ^{c}ışk:^{c}ışk işi L,B/ 5b. gök kişi çün:gerek çü kişi L;gerek kişi çün Ü,B
6b.dönüb:velî Ü,B/ 7a. bahârın: bahârı L,Ü,B/211.Gazel Ü'de yok
212.Gazel 2b.devr-i:devrân-ı L,Ü,B/ 6b.her dem:el-hak L,Ü/7a.-ı ğam: -ı leb L
213.Gazel 4a.ğamından her nefes tan mı: ğamından tan degül dil kim L,Ü,B
4b.olur câna semender:semender gibi olmış L,Ü,B 5.,6.beyitler Ü'de yok
6b.Koyun gibi durur ^{c}uşşâk olur kassâbdan mahzûz L
214.Gazel L ve Ü'de yok 1b.göreydüm:görürdüm B/215.Gazel L ve Ü'de yok 2bbu:birB
216.Gazel Ü'de yok 4a.kes sözün:sözi kes L,B
217.Gazel 1a.mihrine:şem^{c}ine Ü/3b. ser-be:ser-te L,Ü,B/5b.ğamundan:elünden Ü
7a.Ser-te ser cismimi eylerken fetîl-i derd ü ğam Ü
218.Gazel 2b.mânend: gibi L,Ü,B/ 3a.sarılub:sarlınub Ü,B
219.Gazel Ü'de yok 1a.Tan degül eylese cân ol ruh-ı zîbâya tama^c L
1b.itmez olur mı ^{c}aceb: kim durur eylemeyen L,B
3a.Dilüm ümmiz-i visâlünde yeler şâm u seher L,B/3b.ider: kılur L,B
4a.-i dünyâya:-i dil-dâre L,B/ 4b.sohbet-i: vuslat-ı L,B
220.Gazel Ü'de yok 1a.dem-be dem:her nefes L,B/ 3a.zârın: râzın L,B
5a.bulur:alur L,B/ 7b.her dem: her şeb L,B/221.Gazel Ü'de yok
222.Gazel Ü'de yok/223.Gazel 2b.bir:zer L,Ü,B/ 3ab.Gözlerün derdiyle nergis düşdi
mu^{c}telül-basar-Bû-yı zülfünde benefşe oldı muhattalu'd-dımâğ Ü
5a.meş^{c}âl-i: şu^{c}le-i Ü/6a.Hoş tena^{cc}um eylerüz dün-gün kapunda h^{v}âce-vâr Ü
224.Gazel L ve Ü'de yok 4a.gibi dil düşer:dildür cân düşer B
225.Gazel yalnız Ü'de var/ 226.Gazel L ve Ü'de yok
227.Gazel Ü'de yok 2a.çarhı:çarha L,B/2b.ser-be:ser-te L,B/3.ve 4. beyitler L'de yok
6b.Derd ü ğamun durur çü dil ü câna bal u yağ L,B
228.Gazel L ve Ü'de yok 4a.yüz:yüzüm B/229.Gazel Ü'de yok
230.Gazel 1b.idüb siper:karşu tutub L,Ü,B/2a.dilden:tîrün L,Ü,B,tîrün:dilden L,Ü,B
5a.bir:her Ü,B/ 5b.bend:perde L,Ü,B / 7b.çarh: mâh Ü
231,Gazel 1b.Ey müdde^{c}î serün gerekse itmegil benümle hilâf L,Ü,B
3b.muhannes:muhannet L,Ü,B/6b.Kanlar akıtduğumı ğamdan tutar mu^{c}âf L,Ü
232.Gazel L ve Ü'de yok/233.Gazel Ü'de yok 4a.ben:çün L,Ü/234.Gazel L ve Ü'de yok

235.Gazel Ü'de yok 3b.bülbül-âsâ:bülbül-âyin L,B

236.Gazel L ve Ü'de yok 1a.mürdeler:hastalar B/8a.Serv-i dil-cû gibi cânân gelür eşküm
üzre B/ 10.beyit yalnız AE'de var

237.Gazel L ve Ü'de yok/4b.mübtelâ:mübtelâ-yı B/238.Gazel yalnız Ü'de var

239.Gazel 4a.her zamân: her nefes L,Ü,B/240.Gazel Ü'de yok 4b.-i serv:-i ser L,B

241.Gazel L ve Ü'de yok/242.Gazel Ü'de yok 5b.tabîbem:nigârâ L,B

243.Gazel Ü'de yok 3a.yekser:baş baş L/244.Gazel 2a. dilüm:gönül Ü/6a.sîm-ber:
sîm-ten Ü/ 7a.câ-yı emn:emîn cây Ü/

245.Gazel L ve Ü'de yok 1a.cân:iy cân B/

246.Gazel 1b.ol kan:ol yoğ L,Ü,B/ 2a.saçun:saçı Ü,B/3b.ğayri:ayruk Ü,B
5b.Râh-ı ᶜışkunda budur saña da iy dil kalacak Ü

247.Gazel L ve Ü'de yok 1b.nâr-ı:âteş-i B/248.Gazel Ü'de yok 1b.-i ihsânun:-ı lutfınun L,B
2a.sen:ol L,B/4a.ay:mâh L,B/ 5a.ârâm-ı cân:yâr-ı cân L,B

249.Gazel Ü'de yok 2a.eyledi:eyledüm L/ 6b.isterdi:k'isterdi L,B

250.Gazel L ve Ü'de yok 3a.şehden:şehd B/251.Gazel L ve Ü'de yok 7a.Serâpâ:anı dahi B
7b.cânum ki:bu cân ki B/252.Gazel Ü'de yok 7. ve 8.beyitler L ve B'de yok

253.Gazel 2a.revzeninden:revzen-i dîden L,Ü,B,bakılur:bakar L,Ü,B/3a.budur:bu kim L,B
3a.Rûşen ol kim gün yüzün takvîm-i usturlâbına Ü

254.Gazel L ve Ü'de yok/256.Gazel 7a.ayruk:artuk L,Ü,B

257.Gazel Ü'de yok 4a.dökem:döke L/258.Gazel L ve Ü'de yok

259.Gazel L ve Ü'de yok 1b.derd ü:cevr ü B/260.Gazel 2ab.Ü'de yok/3a.gibi:sıfat L,Ü,B
8a.ol:her L,Ü,B/261.Gazel L ve Ü'de yok 2b.hod-bîzlük:hod-bînlük B

262.Gazel 1a.sînemi:gönlümi Ü/2a.mihnet:fursat L,Ü,B/3a.muhît-i hayrete:belâ denizine L,Ü,B
8ab. L ve Ü'de yok/263.Gazel Ü'de yok 3a.geşt-i:geştiyi B/ 5b.cânumı:xâhumı L
7.ve 8.beyitler L'de yok/264.Gazel 1a.dilâ ᶜayn-ı ᶜinâyetdür:belâ vü âfetdür L,Ü
Bu gazeldeki redifler Ü'de İshakun şeklindedir.6b.rüsvâsı:şeydâsı L

265.Gazel Ü'de yok 1b.teni:saçı L,B/266.Gazel Ü'de yok 4b.kalmadı:kaldı mı L,B
bustânda:gülşende L,B/ 5a.ᶜıyd-ı ekber: ulû bayrâm L

267.Gazel 3a.mihnetdür ne nâvek:mihnet her ne nâvek L,Ü/4a.berk:berk L,Ü,B
5a.-yı turra-i dil-dârdur:-yımüşk-i zülfinden meger L,Ü,B

268.Gazel L ve Ü'de yok/269.Gazel L ve Ü'de yok/ 270.Gazel Ü'de yok 2a.tâ seher:
nâle vü L/271.Gazel 4a.bin:bir L,B/272.Gazel L ve Ü'de yok

273.Gazel 3a.Dîde-giryân sîne büryân hasta cân dem-beste dil L,Ü,B

274.Gazel Habîbün redifleri Ü'de Hüseynün şeklindedir.
5b.Dürdâne-sıfat ol beni hindusi Hüseynün L,Ü

275.Gazel Ü'de yok 2a.küsteri:geşteri L/ 276.Gazel Ü'de yok/

277.Gazel Ü'de yok 4b.sen:ol L/ 9a.çün dilersin:ister isen L/9b.Zulmet-i hecrinde
cân virüb güzer itsem gerek L/278.Gazel Ü'de yok/279.Gazel L ve Ü'de yok

280.Gazel 3a.şîrîn lebünle:şîrînlikle L,Ü/4b.bî-şek surhı:şeksüz ruhı L,Ü

281.Gazel L ve Ü'de yok/282.Gazel 1b.tañ mı:n'ola L/ 3a.girseñ:gelseñ L,Ü
283.Gazel Ü'de yok 6a.cân:dil L/284.Gazel Ü'de yok 2a.itse:yansa L/6b.bil:çün L
285.Gazel Ü'de yok/ 286.Gazel 4ab.Ü'de yok 5a.bir ey cân:bir cânâ Ü
287.Gazel Ü'de yok 2b.şehâ:begüm L/ 3a.yok:vir L/ 7a.dün:her L
288.Gazel Ü'de yok 1b.sanasın:gûyiyâ L/2a. göñlümde:göñülde L/289.Gazel L ve Ü'de yok
290.Gazel Ü'de yok 5a.bakmaz aña:kılmaz nazar L/291.Gazel Ü'de yok 2a.boyı serv:
lebi mül L/2b.deheni ğonca:kameti serv L/3ab.Ger kıla ^c^işve vü nâz ger ide
cevr ü cefâ-Cümle ef^c^ali özi gibi hasendür Hasanuñ L
292.Gazel Ü'de yok 3a.İrmedin mi^c^râc-ı vasla açma söz k'ol arada L
4a.sözüm işit:gûş it sözüm L/ 4b.cürmüm:derdüm L/5b.benligüñ:varlıġuñ L
293.Gazel Ü'de yok 1a.derd-mende:müst-mende L/ 4b.uzun:özün L
294.Gazel 2b.sevdâdan:ğavğadan L,Ü/ 3a.hatt u hâl:hâl u hatt Ü/4a.pây:pâ Ü
mülk-i dehre:cihân mülkine Ü,ser-be:ser-te L,Ü/6b.zâhid:sûfî Ü
7a.Varur idüm başum üzre hâme-veş iy Lâmi^c^î Ü
295.Gazel Ü'de yok 14ab.L'de yok/296.Gazel L ve Ü'de yok
297.Gazel Ü'de yok 10a.cemâl u: cemâli vü L/298.Gazel Ü'de yok 5a.Mestiken bir kez
lebüñ sordum şehâ kan itmedüm L/6a.kec egledür: kem añladur L
299.Gazel Ü'de yok 2a.deşt ü dere:lâlelere L/6b.şem^c^dür:çarhdur L/7b.itdi:kıldı L
300.Gazel L ve Ü'de yok/ 301.Gazel 9a.derdini:^c^ışkını L,Ü/9b.sevdâ-zede dil:sevdâ-yı
göñül L;sevdâ-yı dili Ü/ 302.Gazel Ü'de yok
303.Gazel 2a.cû-yı:âb-ı L,Ü/ 2b.kara:akar L/3b.hastadur nergis:nergis hasta L
4a.veya ol ruh:yahud ol ruh L;yâ ol ^c^ârız Ü
304.Gazel Ü'de yok 2b.olayın:olayım L/305.Gazel 5b.perîler:perînüñ L
306.Gazel L ve Ü'de yok/307.Gazel L ve Ü'de yok/308.Gazel Ü'de yok/309.Gazel Ü'de yok
310.Gazel Ü'de yok 2b.peyğâmum:ni^c^âmum L/ 5b.kûyuñ: kûyı L/311.Gazel L ve Ü'de yok
312.Gazel 3a.nihâlsin:cemâlsin Ü/ 3b.kadi:boyı L,Ü/5b.pürdür:pür olubdur Ü
313.Gazel L ve Ü'de yok/314.Gazel L ve Ü'de yok/
315.Gazel Ü'de yok 5a.meyl:meyli L/7b.uydı:uya L
316.Gazel Ü'de yok 2a.devlet:bu devlet L/6b.göksüñ:sînesinüñ L
317.Gazel Ü'de yok 2a.boyı:peri L/ 6a.ser-be:ser-te L/318.Gazel Ü'de yok
4a.-ı zulmet:-ı hicrân L/6b.aldı:almış L/319.Gazel L ve Ü'de yok
320.Gazel Ü'de yok 6b.-i âh-ı:-ı derd-i L/ 8a.mihr-vâr:şem^c^-vâr L
321.Gazel Ü'de yok/ 322.Gazel Ü'de yok 6a.uralı:urıcak L/323.Gazel Ü'de yok
324.Gazel L ve Ü'de yok/325.Gazel Ü'de yok 3a.ğam nârına:nâr-ı ğama L
326.Gazel Ü'de yok 1b.cihânda:hemîşe L/ 3a.itse:ide L
327.Gazel 3a.şehâ:senüñ L,Ü/ 4a.tutayım:tutalım Ü/328.Gazel Ü'de yok
329.Gazel Ü'de yok 2b.-âsâ:-âyin L/3b.zarılıġ idüb:zârilar itdüm L
330.Gazel Ü'de yok/331.Gazel Ü'de yok 1a.nazarında nakş-i bahâr:cemâl-i nakş-ı bahâr L
333.Gazel Ü'de yok/332.Gazel Ü'de yok/334.Gazel Ü'de yok 7a.Lâmi^c^î şu kim:şol ki Lâmi^c^î L

335.Gazel Ü'de yok 3a.zahm-ı:hışm-ı L/6ab.L'da yok/337.Gazel L ve Ü'de yok
338.Gazel 1a.olsun:olsa Ü/2b.zahma:derde L,Ü/3a.ki çün:çün ol L,Ü
5a.görürsem:görürseñ L,Ü/339.Gazel Ü'de yok 3a.açuk: a çok L
340.Gazel Ü'de yok/341.Gazel Ü'de yok 1a. ser-be:ser-te L
342.Gazel Ü'de yok 3b.dehre:ᶜâleme L,ser-â ser:yekser L
344.Gazel Ü'de yok 2a.sidre-âyin:sidre gibi L/ 5.,6.beyitler L'de yok 7a.eylemiş:eyledi L
345.Gazel Ü'de yok/346.Gazel Ü'de yok 4b.puhte yiri degüldür:puhteyi berü gel kim L
347.Gazel 1a.Her ne olursa nûra kâbil dostum Ü1b.hüsnüñe olmaz:olmaz hüsnüñe L
4a.medhin:faslın Ü/ 5a.diller kasdına:cânlar saydına Ü
348.Gazel 1a.cemâlüñ:cemâl-i L/1b.sel-sebil leblerüñ: şerbet-i şîrîn lebüñ L,Ü
5b.nağmeñi:sâzunı Ü/349.Gazel Ü'de yok 1a.vefâ umma: umma vefâ L
350.Gazel L ve Ü'de yok/351.Gazel Ü'de yok 1a.kıl gel:kılğıl L/4a.göñül:dilâ L
352.Gazel 1b.revnâk:pertev L,Ü/ 2a.dilüm:göñül L,Ü/3b.yaprakdan:ırakdan Ü
6b.ne söyledüm saña:kime ne söyledüm L,Ü
353.Gazel L ve Ü'de yok/354.Gazel L ve Ü'de yok/
355.Gazel Ü'de yok 3b.ire:ide L/ 6a.şeb u rûz: dün ü gün L
356.Gazel Ü'de yok 3b.ortada yüz:ortadayüz L/357.Gazel Ü'de yok 2a.cânuma:yaşuma L
358.Gazel Ü'de yok 2b.hay:hey L/ 4b.yelinden:okından L/6a.urdum:virdüm L
359.Gazel Ü'de yok 1b.cânın od eyler:âteşle oynar L/ 2a.mahşerde ruhuñ:mahşer ruhlaruñ L
2b.şâm-ı zülfüñ gibi:şol şeb-i zülfüñde L/5b.aydur:ider L/6a.bahr-ı:bahre L
360.Gazel L ve Ü'de yok/361.Gazel Ü'de yok 6a.diyüb:diyü L/
362.Gazel Ü'de yok 4a.nâlesin:hâlini L/363.Gazel Ü'de yok/364.Gazel L ve Ü(de yok
365.Gazel L ve Ü'de yok/366.Gazel L ve Ü'de yok
367.Gazel Ü'de yok 4a.bir gün:bir dem L/ misâl-i eşk:yaşum gibi L
368.Gazel Ü'de yok 1b.ancak:âhir L/369.Gazel 7b.Fitneler ister mi dîn içinde şeytân
olmayan L/370.Gazel Ü'de yok 3a.miskiyle:müşkiyle L/3b.Ki ᶜâlem halkınuñ
göñlin bu efsûn eylemiş meftûn L/4b.ser-â ser:ser-â pâ L
371.Gazel Ü'de yok 1b.Zülfi dâmına tolduñ assı yok feryâddan L
4b.sadâ:enin-i L/ 6a.Mısr halkından:Mısr-ı hattından L/7a.-ı lebin:-ı dilin L
7b.ağlamak:ağlamağ L/372.Gazel L ve Ü'de yok/373.Gazel Ü'de yok 5b.câna:
cisme L/374.Gazel Ü'de yok 6b.hurşid ü mâh:heft-âsümân L
375.Gazel Ü'de yok/376.Gazel AE'de yok/377.Gazel L ve Ü'de yok/378.Gazel Ü'de yok
379.Gazel Ü'de yok 1b.rakîbi dir ise:dir ise müddeᶜî L/381.Gazel Ü'de yok
2a.dem-be dem:her nefes L/ 6b.her nefes:dem-be dem L
382.Gazel Ü'de yok 1a.iy cân:bâd-ı L/5a.hastayı:hastasın L
383.Gazel L ve Ü'de yok/384.Gazel Ü'de yok 1a.ol tîğ-i:tîğ ol L/2b.ser götürmiş:
baş götürdi L/385.Gazel Ü'de yok/386.Gazel L ve Ü'de yok
387.Gazel 5a.jâle-sıfat:jâle gibi L,Ü

388.Gazel Ü'de yok 5b.sunmasun:sunmadın L/7a.Bir dem içre cihânı ğark eyler L
389.Gazel Ü'de yok 6a.her zamân:rûz u şeb L/390.Gazel L ve Ü'de yok
391.Gazel Ü'de yok/392.Gazel Ü'de yok 5b.eyle bu yüz:eyleye yüzler L
393.Gazel L ve Ü'de yok/394.Gazel L ve Ü'de yok/395.Gazel L ve Ü'de yok
396.Gazel Ü'de yok 3ab.Ğam-ı zülfiyle bir sa^c^ât dil-i miskîn diler dirlik
Ko fâni ^c^işreti iy cân ki ^c^ömr-i câvidândur bu L
397.Gazel Ü'de yok 2a.eyler:itdi L/398.Gazel L ve Ü'de yok/399.Gazel Ü'de yok
400.Gazel 5a.diyüb:diyü Ü,-ihûn-i:-i pür Ü/5b.seper:sepüb Ü,olur:ururL,Ü
401.Gazel Ü'de yok/402.Gazel Ü'de yok 2a.halka:baña L
403.Gazel 3b.^c^alemdür:^c^ilmdür L,Ü/ 6ab.Ü'de yok/7a.tañ mı:zâhid L,Üzâhid:tañ mı L,Ü
404.Gazel Ü'de yok/405.Gazel L ve Ü'de yok/406.Gazel Ü'de yok/
407.Gazel Ü'de yok/408.Gazel L ve Ü'de yok/409.Gazel L ve Ü'de yok/410.Gazel Ü'de yok
411.Gazel Ü'de yok/ 2a.düşmiş:düşen L/412.Gazel Ü'de yok/413.Gazel Ü'de yok
414.Gazel Ü'de yok 3b.hâcib:sâhib L/4a.-ı seher:-ı sabâ L/5a.Âb-ı zerle yazdı yüz biñ
ger hilâli dest-i mihr L/ 6b.mir'ât-ı cândan:cân gözgüsinden L
415.Gazel L ve Ü'de yok/416.Gazel Ü'de yok/417.Gazel L ve Ü'de yok/
418.Gazel 1b.çeşm:serv Ü/ 2b.bilsem:bilmem Ü/3a.Her haddi âteşine bakub yanmasun diyü Ü
5a.içün:ide L,Ü/6a,dilüñ yolın:reh-i dili L,Ü/ 7b.^c^ıyşın:kârın Ü
419.Gazel Ü'de yok 6a.sekleri:itleri L/420.Gazel Ü'de yok/ 421.Gazel L ve Ü'de yok
422.Gazel 2a.murğ-ı:peyk-i Ü/4a.ğonca-sıfat:ğonca gibi L;lâle gibi Ü/9ab.L ve Ü'de yok
423.Gazel L ve Ü'de yok/426.Gazel Ü'de yok 2a.budur:bu kim L/4b.sihhati:sahn-ı L
427.Gazel L ve Ü'de yok/428.Gazel Ü'de yok 7a.^c^ıyş:^c^ışk L/429.Gazel L ve Ü'de yok
430.Gazel Ü'de yok/431.Gazel Ü'de yok/432.Gazel Ü'de yok 3a.tefsîr:fikret L
6b.vefâ itseñ baña besdür:baña besdür vefâ itseñ L/8b.fettâna:mestâna L
433.Gazel L ve Ü'de yok/434.Gazel Ü'de yok/435.Gazel L ve Ü'de yok
436.Gazel Ü'de yok 1a.gönül didi:hemîn didüm L/7b.zâhid:münkir L
437.Gazel Ü'de yok/438.Gazel L ve Ü'de yok/439.Gazel 1b.seni:senüñ Ü
5a.nesne cer:cer idem Ü/ 5b.idem:itdüm Ü/9a.gözi:gözüñ Ü
440.Gazel L ve Ü'de yok/441.Gazel Ü'de yok 1a.yıkar:yakar L
442.Gazel Ü'de yok/443.Gazel Ü'de yok/444.Gazel Ü'de yok/6b.düşmiş:düşdi L
445.Gazel Ü'de yok/446.Gazel Ü'de yok/447.Gazel Ü'de yok 3b.iştihârı:ihtiyârı L
448.Gazel Ü'de yok 2b.ahmerleyin:ahmer gibi L/449.Gazel L ve Ü'de yok
450.Gazel Ü'de yok/451.Gazel Ü'de yok/452.Gazel Ü'de yok 6b.hüçreme:külbeme L
453.Gazel L ve Ü'de yok/454.Gazel Ü'de yok 4ab.L'de yok/6b.iterler:inerler L
9b.hevâya:du^c^âya L/10a.tolanub:tolaşub L/12a.var:sen L
455.Gazel Ü'de yok 4b.-i dil:-i cân L/ 7b.Biñ tażarru^c^ eylesem bir dahi ihsân eyleme L
456.Gazel Ü'de yok/457.Gazel Ü'de yok 2a.uraldan:eyledin L
5a.göreydi hûr u rıżvân:eger hevrâ göreydi L,9a.iderseñ:dilerseñ L

458.Gazel Ü'de yok 2a.^{c}âşıkın:^{c}âşıkını L/ 5a.cânum:cânânum L/459.Gazel 1.beyit Ü'de takdim tehir/460.Gazel Ü'de yok 2a.nidelüm:nideyim L

461.Gazel Ü'de yok 3a.-ı Mesîhâ:-ı meyhâne L/462.Gazel 7b.hem-dem:mahrem L,Ü

463.Gazel Ü'de yok 5a.^{c}ıyşa:^{c}ışka L/5b.şevke zevk-efzây:zevke şevk-ârây L

464.Gazel L ve Ü'de yok/465.Gazel Ü'de yok 5b.çün:içün L/

466.Gazel 2a.karanful:benefşe Ü 3b.eyler nazar kanlu gibi:her dem deger kanlar gibi L,Ü

467.Gazel 7a.ne ğam:ne tañ L,Ü 7b.Kanlara yuduñ yaşumla iy gül-i hod-rû beni Ü

468.Gazel L ve Ü'de yok/469.Gazel L ve Ü'de yok/470.Gazel Ü'de yok 5a.virüben: vireyim L 5b.çü soram:soruncak L/471.Gazel Ü'de yok/

472.Gazel Ü'de yok 3a.çıkub:varub L/7a.âhumuñ ebri her dem:her nefes âhum buludı L 8a.dâyim:her dem L 9a.kaça:kaçsa L

473.Gazel Ü'de yok 4b.yaşum sepdi su:su sepdi yaşum L/474.Gazel L ve Ü'de yok

475.Gazel Ü'de yok 5a.kaldum:oldum L/7a.râh-ı fenâdur:fakr u fenâdur L

476.Gazel L ve Ü'de yok/477.Gazel 1a.ruh-ı:gül-ruh-ı Ü 2b.gelüb:turub L,Ü 6b.Ser bu cânı virüb tapuña yüz yirde kodı L,Ü

478.Gazel Ü'de yok 7b.tenümüñ:ruhumuñ L/479.Gazel 1b.cihânda:şerefde L,Ü 2a.-i furkatde:-ı mihnetde Ü/4a.zülfüñe:hattuña Ü,sünbül:reyhân Ü 4b.irüb:k'irüb Ü/9a.tapuñı:kapuñı Ü/480.Gazel L ve Ü'de yok

481.Gazel Ü'de yok/482.Gazel L ve Ü'de yok/483.Gazel Ü'de yok

484.Gazel Ü'de yok 3a.ser-be:ser-te L/485.Gazel Ü'de yok/486.Gazel Ü'de yok

487.Gazel Ü'de yok 1b.dirdüm:virdüm L/488.Gazel Ü'de yok/489.Gazel L ve Ü'de yok

490.Gazel Ü'de yok 4a.bir:bu L/491.Gazel Ü'de yok/492.Gazel Ü'de yok 1a.bu:ben L 2a.ideyim:ideyin L/4a.himmetin:destin L/493.Gazel Ü'de yok 5b.Kişi ger sadre geçürse tañ mıdur mihmânını L/6a.seher:gice L

494,495,496,497.Gazeller Ü'de yok/502.Gazel 3a.ruhuñ:haddüñ Ü/4b.zülfi boynına: boynına zülfi L,Ü/503.Gazel Ü'de yok 4a.dilüm: o gül L

504.Gazel 2a.gördi:bildi Ü/ 5b.-ı hûndan:-ı ğamdan L,Ü/505.Gazel L ve Ü'de yok

506.Gazel L ve Ü'de yok/507,508,509,510,511,512,513.Gazeller L ve Ü'de yok

514.Gazel 1b.gibi:diyü L,başını:taşını L/4b.aña her:gerçi añmazL;ger añmaz Ü 5a.eşküm:yaşum Ü/6a.bir:biñ Ü/6b.tahrîfî:tasvîri L,Ü

515.Gazel 1a.çün:kim L,Ü/516.3a.ki:çü Ü/517.L ve Ü'de yok/518.4b.talı:dalı Ü

519.GazelÜ'de yok 4a.her dem yazar yaşum:yaşum yazar her dem L

520.Gazel 1b.iderseñ:kılursañ Ü/4a.gören:görüb Ü/7a.dil-ber:şeh-i hüsn L

521.Gazel L ve Ü'de yok/522.Gazel 3a.dişleri:dişlerüñ Ü/523.Gazel Ü'de yok 7b.ura:urur L

524.Gazel Ü'de yok/525.Gazel 5b.hurrem dil:hoşlukla L,Ü/526.Gazel 1a.zülfinüñ:zülfini L,Ü 1b.zâhid:sûfî Ü/5b.itmez:itmezse Ü/527.Gazel 3a.iy cân:ol cân Ü/3b.eyledüñ:eyledi Ü 4a.Mısrile:mülket-i L,Ü/4b.Bî-çîn ü Hıta kesdi ^{c}Irak ile harâcı Ü

528.Gazel L ve Ü'de yok

DEFTER-İ RĀBİ^c FĪ'L-MÜTEFERRİKĀT L: دفتر چهارم در دیوان فی المتفرقات من المقطعات والرباعیات والمفردات
Başlık Ü وله فی القطعات

1.Kıt'a Ü'de yok

2.Kıt'a başlık Ü قطعه در مدح شاعر و رجوع الی الاستغفار

2ab.L ve Ü'de yok/ 3a.siyâk-ı: beyân u L,Ü/ 9ab. Ü'de yok

13b.Lutf-ı tab^cuñ hezâr kerre velî Ü/15b. mansıbuñ: mansıbuñdur Ü

16,17.beyitler L ve Ü'de yok/ 18a.himmetle:dânişle L,Ü/19ab.L ve Ü'de yok

21b.Mustafâ şehri: şehri Ahmed L,Ü

3.Kıt'a Ü'de yok /4.Kıt'a Ü'de yok/ 5.Kıt'a Ü'de yok

6.Kıt'a 3a.yise:yisün L/4b. Hâsılı cânınuñ olur ayva Ŭ 7,8,9,10,11.kıt'alar Ü'de yok

12.Kıt'a başlık MESNEVİ BERĀ-YI MAHBŪB-I NĀYİ L,Ü/ 5b.baña:bize Ü

XIV. 2b.ser-tâ ser:ser-tâ pâ L/ XV.başlık BERĀ-YI ^cÖZR-İ TAKSİR-İ HİZMET (L) Ü'de yok

1b.güzâr:şi^câr L/ 3a. Lâmi^cî iller gibi: il gibi çün Lâmi^cî L

XVI. başlık DİGER DER-KARİB HEMĀN (L),KIT^cA (Ü)

1a.tapuña:kapuña L,Ü/ 3ab.Ü'de yok/5a. ığmâzın: ı^crâzın L

XVII. başlık DİGER L,Ü'de yok

XIX,XX.Ü'de yok/ XXI. Ü ve L'de yok XXIII Ü ve L'de yok

XXIV. Ü'de yok başlık DER TAHSİN-NĀME-İ DOSTĀN (L) 2b. hemân:meger L

XXV.Ü'de yok/ XXVI. Ü ve L'de yok XXVII. Ü'de yok 2b.her dem:yine L

XXVIII.Ü'de yok/ XXIX. Ü ve L'de yok/ XXX. Ü'de yok/ XXXI. Ü'de yok/XXXII.Ü'de yok

XXXIII. Ü'de yok başlık DER-HEMĀN ^cÖZR Ü İLTİMĀS-I İLTİFĀT (L)

XXXIV. Ü'de yok XXXV.Ü'de yok XXXVI. Ü'de yok XXXVII.Ü'de yok

1b.K'almıya medhüñ kitâbın gül gibi minkâdına L

XXXVIII. Ü'de yok XXXIX. başlık DİGER (L),KIT^cA (Ü) 1b.mekremet:ma^crifet Ü

XLI.Ü'de yok başlık DİGER (L), XLII.Ü'de yok XLIII. Ü'de yok XLIV.Ü ve L'de yok

XLV. Ü'de yok başlık DER-HĀL-İ HİSSET (L)1b.fakrden:^caczden L/2a. sürdüm:sürüb L

XLVI,XLVII. L ve Ü'de yok/ XLVIII Ü'de yok/ XLIX. başlık KIT^cA (Ü) 3b.gerekmek:ne hâcet Ü

4a.eyler:ider L,Ü/L. Ü'de yok/ LI.Ü'de yok/LII,LIII,LIV,LV. Ü ve L'de yok

LVI.Ü'de yok/ LVII.LVIII.Ü ve L'de yok/LIX.Ü'de yok LX.Ü'de yok başlık DER NĀZÜK-İ DUHTERĀN (L)/ LXI,LXII,LXIII,LXIV,LXV,LXVI,LXVII,LXVIII. Ü ve L'de yok

T Ā R Ī H L E R başlık VELEHU FĪ'T-TEVĀRİH (Ü)

I. monla:mevlânâ Ü/ III. 1b.itdi:kıldı L 4a. hemân:hemîn L 4b.dil:cân L

V.L'de yok/ X.1b. çü:çün Ü 3b.Dil ü cândandurlar cümle sâni Ü

XIII. başlık DER-BĀRĀN-I ^cAZĪM Kİ HAYME DER-SAHRĀ VĀKİ^c-ŞODE (L),(Ü)

1b. didüm bedîhe: dil didi aña L,Ü

XIV. başlık L'de yok 4a.buhârı:dimâğı Ü 4b.didiler: dil didi L,Ü

DEFTER-İ RĀBİ^c Fİ'L-MÜTEFERRİKĀT — L دفتر چهارم مرا دیوان فی المتفرقات من المقطعات والرباعیات والمفردات

Başlık — Ü وله فی القطعات

1.Kıt'a Ü'de yok

2.Kıt'a başlık — Ü قطعه در مدح شاعر و رجوع الی الاستغفار

2ab.L ve Ü'de yok/ 3a.siyâk-ı: beyân u L,Ü/ 9ab. Ü'de yok

13b.Lutf-ı tab^cuñ hezâr kerre velî Ü/15b. mansıbuñ: mansıbuñdur Ü

16,17.beyitler L ve Ü'de yok/ 18a.himmetle:dânişle L,Ü/19ab.L ve Ü'de yok

21b.Mustafâ şehri: şehri Ahmed L,Ü

3.Kıt'a Ü'de yok /4.Kıt'a Ü'de yok/ 5.Kıt'a Ü'de yok

6.Kıt'a 3a.yise:yisün L/4b. Hâsılı cânınuñ olur ayva Ø 7,8,9,10,11.kıt'alar Ü'de yok

12.Kıt'a başlık MESNEVİ BERĀ-YI MAHBŪB-I NĀYİ L,Ü/ 5b.baña:bize Ü

XIV. 2b.ser-tâ ser:ser-tâ pâ L/ XV.başlık BERĀ-YI ^cÖZR-İ TAKSĪR-İ HİZMET (L) Ü'de yok

1b.güzâr:şi^câr L/ 3a. Lâmi^cî iller gibi: il gibi çün Lâmi^cî L

XVI. başlık DİGER DER-KARĪB HEMĀN (L),KIT^cA (Ü)

1a.tapuña:kapuña L,Ü/ 3ab.Ü'de yok/5a. ıġmażın: ı^crâżın L

XVII. başlık DİGER L,Ü'de yok

XIX,XX.Ü'de yok/ XXI. Ü ve L'de yok XXIII Ü ve L'de yok

XXIV. Ü'de yok başlık DER TAHSĪN-NĀME-İ DOSTĀN (L) 2b. hemân:meger L

XXV.Ü'de yok/ XXVI. Ü ve L'de yok XXVII. Ü'de yok 2b.her dem:yine L

XXVIII.Ü'de yok/ XXIX. Ü ve L'de yok/ XXX. Ü'de yok/ XXXI. Ü'de yok/XXXII.Ü'de yok

XXXIII. Ü'de yok başlık DER-HEMĀN ^cÖZR Ü İLTİMĀS-I İLTİFĀT (L)

XXXIV. Ü'de yok XXXV.Ü'de yok XXXVI. Ü'de yok XXXVII.Ü'de yok

1b.K'almıya medhüñ kitâbın gül gibi minkâdına L

XXXVIII. Ü'de yok XXXIX. başlık DİGER (L),KIT^cA (Ü) 1b.mekremet:ma^crifet Ü

XLI.Ü'de yok başlık DİGER (L), XLII.Ü'de yok XLIII. Ü'de yok XLIV.Ü ve L'de yok

XLV. Ü'de yok başlık DER-HĀL-İ HİSSET (L)1b.fakrden:^caczden L/2a. sürdüm:sürüb L

XLVI,XLVII. L ve Ü'de yok/ XLVIII Ü'de yok/ XLIX. başlık KIT^cA (Ü) 3b.gerekmek:ne hâcet Ü

4a.eyler:ider L,Ü/L. Ü'de yok/ LI.Ü'de yok/LII,LIII,LIV,LV. Ü ve L'de yok

LVI.Ü'de yok/ LVII.LVIII.Ü ve L'de yok/LIX.Ü'de yok LX.Ü'de yok başlık DER NĀZÜK-İ DUHTERĀN (L)/ LXI,LXII,LXIII,LXIV,LXV,LXVI,LXVII,LXVIII. Ü ve L'de yok

T Ā R Ī H L E R başlık VELEHU Fİ'T-TEVĀRİH (Ü)

I. monla:mevlânâ Ü/ III. 1b.itdi:kıldı L 4a. hemân:hemîn L 4b.dil:cân L

V.L'de yok/ X.1b. çü:çün Ü 3b.Dil ü cândandurlar cümle sâni Ü

XIII. başlık DER-BĀRĀN-I ^cAZĪM Kİ HAYME DER-SAHRĀ VĀKİ^c-ŞODE (L),(Ü)

1b. didüm bedîhe: dil didi aña L,Ü

XIV. başlık L'de yok 4a.buharı:dimâġı Ü 4b.didiler: dil didi L,Ü